

ဓမ္မစကြာလာ တရားဆောင်ပုဒ်များ

- (၁) ကိုယ်အမူအရာ ဖြစ်တိုင်းမှာ၊ မှန်စွာ သိရမည်။
- (၂) စိတ်အမူအရာ၊ ဖြစ်တိုင်းမှာ၊ မှန်စွာ သိရမည်။
- (၃) ကောင်း ဆိုး လတ် ပါ၊ ဝေဒနာ၊ ပေါ်တာ သိရမည်။
- (၄) သဘောတရား၊ ထင်ပေါ်ငြား၊ ပိုင်းခြား သိရမည်။

“မှန်စွာမြင်သိ၊ ကြံမိ မှန်ကန်၊
 မှန်စွာပြောပြ၊ ရှာမှု လမ်းမှန်၊
 မှန်စွာ ကြောင့်ကြ၊ မှတ်ရ မှန်ကန်၊
 စူးစိုက်ကပ်၊ ရှစ်ရပ် မဂ်လမ်းမှန်”။

- (၁) စူးစိုက်သမှု ကပ်၍ရှု၊ ဈာန်ဟု ခေါ်ဝေါ်သည်။
- (၂) သမထဈာန်၊ ဝိပဿဈာန်၊ နှစ်တန်ကွဲပြားသည်။
- (၃) တည်ငြိမ်ရုံမျှ၊ ရှုနေက၊ သမထဈာန်ခေါ်သည်။
- (၄) ခဏိက ဥပစာ၊ အပ္ပနာ၊ သုံးဖြာသမာဓိ ကွဲပြားသည်။

ကျေးဇူးတော်ရင့် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ဓမ္မစကြာ လာတရားစော်

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ

ကျေးဇူးတော်ရင့်

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဟောကြားတော်မူသော

ဓမ္မစကြာ တရားစော်

သာသနာ - ၂၅၅၂

ကောဇာ - ၁၃၇၀

ခရစ် - ၂၀၀၈

ကျေးဇူးတော်ရှင်
မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
ဩဝါဒဆောင်ပုဒ်များ

- ပေါ်တိုင်းမပြတ်၊ ရှုမှတ်နေလျှင်၊
ရုပ် နာမ် နှစ်မျိုး၊ ကြောင်းကျိုးသိမြင်၊
မမြဲဆင်းရဲ၊ ဉာဏ်ထဲပေါ်လွင်၊
အနတ္တ သိရ နိဗ္ဗာန်ဝင်။

- ကိစ္စမများ၊ စကားနည်းစေ၊
အိပ်နေမှုနည်း၊ ကိုယ်တည်းပျော်လေ၊
ဆုံးမလွယ်ကြောင်း၊ မိတ်ကောင်းရှိစေ၊
တရားရေး အားပေးဂုဏ်ခြောက်တွေ။

- ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ
ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာပါ
တစ်နေ့၊ တစ်ရက်၊ ကိုယ့်အတွက်
မပျက်ကြိုးစားပါ။

ကျေးဇူးတော်ရှင်
မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
ဩဝါဒဆောင်ပုဒ်များ

သီလကထာ ဒေသနာ

သီလရနံ၊ မွေးပျံ့ကြိုင်စွာ၊
သီလဆင်သိုင်း၊ ရှုတိုင်းလှပါ၊
သီလစောင့်ငြား၊ မလားပါယ်ရွာ၊
မြတ်သီလ စိတ်ချကိုးကွယ်ရာ။

ဒါနကထာ ဒေသနာ

ချမ်းသာအပေါင်း၊ ရကြောင်းမှန်စွာ၊
စည်းစိမ်ဘောဂ၊ မြစ်မတည်ရာ၊
အောက်တန်းမကျ၊ ကယ်မသူမှာ၊
မြတ်ဒါန စိတ်ချကိုးကွယ်ရာ။

သင်္ဂဟဝတ္ထု လေးပါး

ပေးတမ်းရက်ရော၊ အပြောချိုသာ၊
သူတို့ဆောင်ရွက်၊ မပျက်စေရာ၊
တန်းတူကိုယ်နှင့်၊ အသင့်ထားပါ၊
စည်းလုံးမှု လေးခုသင်္ဂဟာ။

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ

ကျေးဇူးတော်ရှင်

မဟာဓဉ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဟောကြားတော်မူသော

ဓမ္မစကြာ
စာရားတော်

သာသနာနှစ်

၂၅၅၂

မြန်မာနှစ်

၁၃၇၀

ခရစ်နှစ်

၂၀၀၈

◆ ပုံနှိပ်ခြင်း ◆

ပဉ္စမအကြိမ်

၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ

◆ အုပ်ရေ ◆

၃၀၀၀

◆ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိ ◆

သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာန၏

၃၁၊ ၁၂၊ ၂၀၀၇ ရက်နေ့စွဲပါ

စာအမှတ် ၁၁၉/၁ (ပုံနှိပ်)/သသန-၀၇

ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၁၁၀)အရ

ခရီးဖော်ပုံနှိပ်တိုက် (မြ-၀၂၄၅၃)

အမှတ် ၇၅၊ ကမ္ဘာအေးစေတီလမ်း၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊

ရန်ကုန်မြို့၊ ပုံနှိပ်၍

ဗုဒ္ဓသာသနာ့နဂ္ဂဟအဖွဲ့ချုပ် မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာမှ

ထုတ်ဝေဖြန့်ချိပါသည်။

အနန္တကျေးဇူးတော်ရှင် ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုဏ္ဏက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
မဟာဓဉ် ဆရာတော်ဘုရားကြီး

တရားစကြာနိဒါန်း

အတူလိုက်ပါကြရင်

စကြာရတနာကြီး လည်လာနေပြီ၊ ကြိုဆိုလက်ခံ၍ လိုက်ပါရန် အသင့်ရှိနေကြပါ သူတော်ကောင်းတို့၊ ယင်း တရားစကြာရတနာကြီးနှင့် အတူလိုက်ပါကြရင် ထာဝစဉ်ငြိမ်းချမ်းရာသို့ ကေနံပင် ရောက်ကြပါ လိမ့်မည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ ကျော်ကာလ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဘုရားသည် တရားစကြာကို စ၍လည်စေတော်မူခဲ့ပေသည်။ ထိုစဉ် အခါမှစ၍ ဤတရားစကြာရတနာကြီးသည် လည်လျက်ရှိပေသည်။ ပထမစ၍လည်စဉ်က လိုက်ပါကြသော အရှင်ကောဏ္ဍညနှင့်တကွ အတိုင်းမသိ များစွာသောနတ်ဗြဟ္မာတို့သည် ထာဝစဉ်ငြိမ်းချမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ထူးခြားသောဉာဏ်အမြင်ဖြင့် သိမြင်ဆိုက်ရောက်ကြ လေသည်။ နောက်နောက်ကာလများ၌လည်း ဤတရားစကြာ ရတနာကြီးနှင့်အတူ လိုက်ပါကြသဖြင့် ထာဝစဉ်ငြိမ်းချမ်းရာသို့ ရောက်ကြသူပေါင်း မရေမတွက်နိုင်အောင် များပြားစွာရှိခဲ့လေပြီ။

သို့သော်လည်း ယင်း တရားစကြာရတနာကြီးအကြောင်းကို ကောင်းကောင်းမသိကြသေးသောကြောင့် အတူမလိုက်ပါနိုင်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ငြိမ်းချမ်းလိုကြပါသော်လည်း မငြိမ်းချမ်းဘဲ ဆင်းရဲမျိုးစုံတို့နှင့် တွေ့ကြုံခံစားနေကြရချေသည်။ ယင်းသို့ ငြိမ်းချမ်းလိုကြသော သူတော်ကောင်းတို့အား ဤ စကြာရတနာကြီးအကြောင်းကို ကောင်းကောင်း နားလည်ကြပြီးလျှင် အသင့်လိုက်ပါနိုင်ကြစေရန် ရည်ရွယ်မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် ကျေးဇူးရှင် အဋ္ဌမဟာပဏ္ဍိတ မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ယင်းတရားစကြာ ရတနာကြီးကို အမျိုးမျိုးသောနည်းတို့ဖြင့် ဆင်ယင်ဖွင့်ပြလျက် ၁၃၄၂ ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလကွယ်နေ့မှစ၍ အခွင့်သင့်သော သီတင်းနေ့တိုင်း ရန်ကုန်မြို့၊ သာသနာဓိပံသာ၊ ဖလံယဉ်ဓမ္မာရုံကြီး၌ ရှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပေသည်။ ယင်း ခုနှစ် တန်ခူးလပြည့်နေ့၌ အပြီးသတ်ခဲ့သည်။

မဟာစည်ဓမ္မစကြာ မြော်နေကြသည်

ထိုစဉ်အခါက ကြားနာကြရသော ဤစာရေးသူနှင့်တကွ တရားနာပရိသတ်များသည် ယင်းတရားတော်စာအုပ်အဖြစ်ဖြင့် ထွက်ပေါ်လာမည်ကို မျှော်လင့်တောင့်တလျက်ရှိနေကြပေသည်။ ယင်း တရားတော်ကို တိုက်ရိုက်မကြားမနာကြရသော်လည်း ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တရားစာအုပ်များကြည့်ရှုကြရသော သူတော် ကောင်းတို့ကလည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ လက်ဦးတရားတော်ဖြစ်သော ဓမ္မစကြာသုတ်တရားတော်ကို ကျေးဇူးရှင်မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဖွင့်ပြရေးသား၍ စာအုပ်အဖြစ် ဖြန့်ချိထုတ်ဝေပါမူ အလွန်ပင် ကျေးဇူးများပေလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်တောင့်တလျက်ရှိနေကြပေသည်။

ထိုသို့ အများက မျှော်လင့်နေကြစဉ် ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟအဖွဲ့ကြီး၏ ယခုလက်ရှိ အတွင်းရေးမှူးဖြစ်သော တရားသူကြီးဟောင်း ဦးသိန်းဟန်က ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ လက်တော်သို့ လက်နှိပ်စက် စာမျက်နှာ ၃၀၀ ကျော်ရှိသော ဓမ္မစကြာတရားစာမူစာအုပ်ကြီးကို ဆက်ကပ်လိုက်လေသည်။ ယင်းစာအုပ်ကြီးမှာ ၁၃၄၂ ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလကွယ်နေ့မှ တန်ခူးလပြည့်နေ့အထိ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရွစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် ဟောတော်မူစဉ်က အသံဖမ်းယူထားသည့်တိပ်ခွေမှ ကူးယူထားသော စာအုပ်ကြီးဖြစ်ပေသည်။ အားလပ်သောအချိန်မှာ တရားစာမူချောအဖြစ် ပြုစုချီးမြှင့်စေလိုကြောင်းကိုလည်း ဦးသိန်းဟန်က လျှောက်ထားတောင်းပန်ခဲ့လေသည်။ ယင်းစာမူကြမ်းကို ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အားလပ်သောအချိန်များ၌ ကြည်ရှုပြုပြင်၍ တစ်လခွဲအတွင်း၌ လက်နှိပ်စက်စာမူချောအဖြစ်သို့ ရောက်စေလျက် ချီးမြှင့်တော်မူခဲ့ပေသည်။

ဓမ္မစကြာကို အလွန်အလေးပြုကြသည်

ဤဓမ္မစကြာတရားတော်သည် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ဘုရားလက်ဦးစ၍ ဟောတော်မူသည့် တရားတော်ဖြစ်သောကြောင့် ဓမ္မစကြာဆိုလျှင် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းလိုလိုပင် ကြားဘူးပြီး သိဘူးပြီး ဖြစ်နေပေသည်။ အလွန်အလေးအမြတ်ပြုကြသောကြောင့် ရှေးရှေး၊

[ဃ]

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

ဆရာ့ဆရာများသည် ဓမ္မစကြာသုတ် ပါဠိနိဿယအဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဓမ္မစကြာအမေးအဖြေအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မစကြာဘာသာပြန် အကျယ်ဖွင့်စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အမျိုးမျိုး များစွာပင် ရေးသားဖွင့်ပြတော်မူခဲ့ကြပေသည်။ ထိုအထဲတွင် ဓမ္မစကြာ မဟာဋီကာသစ်ကျမ်းကြီးသည် စာမျက်နှာ ၉၃၀ ကျော်ရှိ၍ အကြီး အကျယ်ဆုံးဖြစ်ပေသည်။

ယင်းသို့ အဖွင့်ကျမ်းပေါင်းများစွာ ရှိခဲ့သော်လည်း ဓမ္မစကြာ သုတ်မှ ကျင့်သုံးပွားများပုံကို ကိုယ်တွေ့ဉာဏ်တွေ့အားဖြင့် တိတိကျကျ ပြဆိုထားသည်မှာ မရှိသလောက်ပင်ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက လုပ်ငန်းစဉ်ပါတဲ့ ဓမ္မစကြာတရားကို ရှာနေသော ဆရာတော်တစ်ပါးအကြောင်းကို ထုတ်ဖော်ထည့်သွင်း၍ ပြသွားတော်မူပေသည်။ (နာ-၂)

ဤကျမ်း၌ လုပ်ငန်းစဉ်အပါ ပြည့်စုံသည်အပြင်

ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားရေးသားတော်မူတဲ့ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီးမှာတော့ ကိုယ်တွေ့ဉာဏ်တွေ့ ဘာဝနာလုပ်ငန်း စဉ်များကို အရာအားလျော်စွာ ဖော်ပြထားသည့်ပြင် အဋ္ဌကထာ ဋီကာ များနှင့် အခြားကျမ်းများမှာ ပြဆိုမထားဘူးသေးတဲ့ မှတ်သားဖွယ်များ ကိုလည်း အရာအားလျော်စွာ ဖော်ပြထားပေသည်။ အချို့ကို ဖော်ပြ ရလျှင် အာဠာရ၊ ဥဒကရသေ့တို့၏ နေရာဌာနနှင့် သူတို့၏ တပည့် ပရိသတ်များကို ထေရဝါဒကျမ်းတို့၌ ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပေ။ ထိုအချက်

များကိုလည်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဗဟုသုတအဖြစ် မှတ်သားရန် ဖော်ပြထားပေသည်။ (နာ-၅ နှင့် ၂၂)

ထို့ပြင် ဥပကကြီးဆိုတာ မည်သို့သော ရသေ့ရဟန်းဟု မသိကြသူသာ များသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဥပကကြီးဟာ နိဂဏ္ဌနာဇ္ဈပုတ္တဆရာကြီး၏ တပည့်ဖြစ်ကြောင်း၊ အဝတ်မဆည်းဘဲ ကျင့်သည့် တက္ကတွန်းဖြစ်ကြောင်း စသည်များကို ဗဟုသုတအဖြစ် မှတ်သားရန် ဖော်ပြပြီးလျှင် ဥပကကြီးက မိစ္ဆာအယူဂိုဏ်းဝင်ဖြစ်နေ သည့်အတွက် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ ဝန်ခံချက်စကားများကို နှစ်နှစ် ခြိုက်ခြိုက်မယုံကြည်နိုင်ကြောင်းကို သာကေအဖြစ်ပြ၍ ယခုခေတ် ၌လည်း အလွဲအမှားကို ယုံကြည်စွဲလမ်းနေလျှင် ဘုရားအလိုတော်ကျ တရားမှန်ကို မယုံကြည်နိုင်ဘဲရှိတတ်ကြောင်း တရားနည်းလမ်းမှန်ကို ဟောပြောကျင့်သုံးနေသူတို့ကိုလည်း အထင်သေးပြီး ပြစ်မှားတတ် ကြောင်းများကို ကရုဏာရှေ့ထားလျက် သတိပေးထားတော်မူပေသည်။

ကာမသုခနှင့် အတ္တကိလမထရင်းပြပုံ

ကာမသုခလို့ကာနုယောဂနှင့်ပတ်သက်၍ တစ်ပုဒ်ချင်း ရှင်းပြ ထားသည်မှာ အလွန်ပင်ရှင်းလင်းပြတ်သား၍ မှတ်သားဖွယ် ကျင့်သုံးဖွယ် ကောင်းလှပါပေသည်။ အတ္တကိလမထာနုယောဂနှင့်စပ်၍ မှားယွင်းစွာ ယူဆချက်များကိုထုတ်ပြပြီး ကရုဏာရှေ့သွားလျက် ပါဠိအဋ္ဌကထာ တို့ဖြင့်လည်းကောင်း ဖြေရှင်းပြကာ သတိပေးသွားသည်မှာလည်း အလွန်ပင် မှတ်သားဖွယ်ကောင်းလှပါပေသည်။

သုဂတဂုဏ်တော်အဖွင့်နှင့်စပ်၍ ရှင်းပြချက်

သုဂတဂုဏ်တော်အဖွင့်၌ ဘုရားအလောင်းတော်သည် ကာမသုခနှင့် အတ္တကိလမထ အစိုအစွန်း ၂-ပါးသို့ မကပ်ရောက်ဘဲ မဇ္ဈိမပဋိပဒါဖြင့်သာ ကောင်းစွာကြံသွားတော်မူသည်ဆိုရာ၌ ယင်း အစိုအစွန်း ၂-ပါးအရကိုလည်းကောင်း၊ ယင်းအစိုအစွန်းများသို့ မကပ်ရောက်ပုံကိုလည်းကောင်း မှတ်ချက်ဖြင့် အကျယ်တဝင့် ရှင်းပြ ထားသည်မှာလည်း မှတ်သားဖွယ်ကောင်းလှပါပေသည်။

ပညာမျက်စိပွင့်ကြောင်း

ဓမ္မစကြာသုတ်၌ဟောထားသည့် မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်က ပညာ မျက်စိပွင့်စေပုံကို ယခုခေတ်ယောဂီတို့၏ ကိုယ်တွေ့အားဖြင့် ထင်ရှား ကြောင်း အောက်ပါအတိုင်း ထုတ်ဖော်ပြထားပါသည်။

“သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော်နှင့်အညီ ဖြစ်ဆဲဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်ကို မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး သိသိနေတဲ့ယောဂီတွေမှာ ‘စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ’ ဆိုတဲ့ ဒီ ဒေသနာတော်အရရှိမှတ်ပြီး ပွားစေရတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်လမ်းက ပညာမျက်စိကို ပွင့်စေတယ်၊ အသိဉာဏ်ကို ဖြစ်စေတယ် ဆိုတာ ကိုယ်တွေ့အားဖြင့် ထင်ရှားနေပါတယ်။”

သညာသိမျှဖြင့် ထူးခြားတဲ့အသိ မဖြစ်နိုင်

ဖြစ်နိုင်ရုံသာမက ရှုမှတ်ပြီး တကယ်သိတဲ့ ပညာသိဖြင့်သာ ထူးခြားတဲ့အသိဉာဏ်ကို ဖြစ်စေနိုင်ကြောင်း၊ ကျက်မှတ်ပြီးသိတဲ့ သညာသိမျှဖြင့် အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်နေပေမယ့်လို့ ထူးခြားသော အသိဉာဏ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ကြောင်းကိုလည်း လက်တွေ့စမ်းသပ်ကြည့်ရန် အောက်ပါအတိုင်း ပြဆိုထားပါသည်။

“အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာကျမ်းဂန်များက ပြထားတဲ့အတိုင်း သရုပ်ခွဲပုံကိုကျက်မှတ်ပြီး ဆင်ခြင်နေရုံမျှဖြင့် ဒီလိုထူးခြားတဲ့ဉာဏ်အမြင် ဖြစ်ပါမည်လား၊ မူလက ကျက်မှတ်ထားပြီးထက် ထူးခြားတဲ့အသိအမြင် ဖြစ်ပါမည်လား၊ မစဉ်းစားမဆင်ခြင်ဘဲ ပစ်ထားရင် ကျက်မှတ်ပြီးသား တွေတောင် မေ့ပျောက်မသွားပေဘူးလား၊ အဲဒါဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီးသိတဲ့ ပညာသိမဟုတ်ဘဲ ကျက်မှတ်ထားတဲ့ သညာသိမျှ ဖြစ်လို့ပဲဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။”

သညာသိကို ပညာသိလို့ထင်ခဲ့ပုံ

ဤနိဒါန်းရေးသူ ဘုန်းကြီးရဲ့ ကိုယ်တိုင်တွေ့လို့ ဒီနေရာမှာ ထည့်သွင်းဖော်ပြချင်ပါတယ်။ ၁၃၀၉-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လထဲက ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနတစ်ခုမှာ ဝင်ရောက်ပြီး ဘုန်းကြီးအားထုတ်ခဲ့ပါတယ်။ ပထမ ၂-ရက်မှာ လေယာဉ်သံတွေကိုပဲကြားတယ်။ ကြားတယ်လို့ ရှုမှတ်နေရင်း စိတ်ဟာ ငြိမ်ကျသွားတယ်။ စိတ်ငြိမ်ရင်ပဲ အသံကလေး တွေဟာ တစ်ခုစီ တစ်ခုစီ အမှုန်အမွှားကလေးတွေ လာနေသလိုပဲ

[၈]

မွေကြာတရားတော်ကြီး

ဖွားဖွား ဖွားဖွားနဲ့ စိတ်ထဲမှာ မြင်လာတယ်။ ဒါနဲ့ သဘောကျပြီးတော့ ထိုင်ရာမှထပြီး ဘယ်လှမ်းတယ် ညာလှမ်းတယ်လို့ မှတ်လျက် လမ်းလျှောက်တယ်။ လမ်းလျှောက်ရာမှာလည်း ခြေထောက် ရွေ့တိုင်း ခိုင်ခိုင် ခိုင်ခိုင်နဲ့ ဉာဏ်ထဲမှာ တွေ့နေရတယ်။ လက်ခြေတို့ကို ကွေးရာမှာလည်း နည်းတူပဲ တွေ့နေရတယ်။

နောက်တစ်နေ့ကျတော့ တရားပြတဲ့ဆရာတော်က ဦးဟဝါကော ဘာများ ထူးထူးခြားခြားတွေ့ရသလဲလို့ မေးပါတယ်။ ဒီတော့ ဘုန်းကြီးက (ဉာဏ်စဉ်တွေကို ကျမ်းဂန်သုတအားဖြင့်သိထားပြီး ဖြစ်တဲ့အတိုင်း) တပည့်တော် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်နေပြီလို့ လျှောက်လိုက်ပါတယ်။ ဘယ်လိုတွေ့တာလဲလို့ ဆရာတော်က စစ်ပြီးမေးတယ်။ ဘုန်းကြီး ကလည်း တွေ့ပုံကို အကျယ်ပဲ ပြန်လျှောက်လိုက်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဆရာတော်ကလည်း အတော်သဘောကျသွားတယ်။ အဲဒီဌာနမှာ (၇)ရက်ပဲ အားထုတ်ခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီကနောက် အခြားကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနတစ်ခုမှာ သွားရောက် ပြီးတော့ ကနီနည်းဖြင့် ပထမရက်မှာ ရေတွက်တဲ့ ဂဏနာနည်း၊ ဒုတိယရက်မှာ ထွက်လေ ဝင်လေရဲ့ ရှည်တိုကိုရှုတဲ့ ဒီဃရဿနည်း၊ တတိယရက်မှာ ထွက်ဝင်လေရဲ့ စ-လယ်-ဆုံး သိတဲ့ သဗ္ဗကာယပဋိ သံဝေဒီနည်း၊ စတုတ္ထရက်မှာ ထွက်ဝင်လေငြိမ်းတဲ့ ပဿန္နနည်းတို့အရ အားထုတ်ပြီးတော့ ပဉ္စမရက်မှာ ဝိပဿနာဘက်ကူးပြီး ရှုရတယ်။ အဲဒီလိုရှုတော့ တစ်ကိုယ်လုံးဟာ တဖွားဖွားနဲ့ဖြစ်နေတာကို တွေ့တယ်။ တစ်ကိုယ်လုံး ကြည်နေတာကိုလည်းတွေ့ရတယ်။ (အဲဒါဟာ သမာဓိ ကောင်းလို့တွေ့ရတာဖြစ်ကြောင်း နောက်ကာလကျမှ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ဆုံးဖြတ်နိုင်တယ်) အဲဒီတွေ့ပုံကို ကမ္မဋ္ဌာန်းပြတဲ့ဆရာတော်အား

လျှောက်တယ်၊ ဝိပဿနာရှုရာမှာတော့ ကြာတတ်တယ်၊ ကိုယ့်နေရာကို ပြန်ပြီး ရှုပေတော့လို့ဆိုတာနဲ့ ပြန်လာခဲ့ရတယ်။

အဲဒီက ထွက်ခွာလာခဲ့ပြီးနောက် တစ်ဆက်တည်းပဲ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးရှိရာ ဆိပ်ခွန်ရွာ မူလမဟာစည်ကျောင်းသို့ သွားပါတယ်။ ရက်ကတော့ ၁၃၁၀-ခုနှစ်၊ နယုန်လထဲမှာဖြစ်တယ်။ အဲဒီရောက်တော့ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားက ဘယ်ကလာသလဲ စသည်ဖြင့် မေးပါတယ်။ အဲဒီအခါ ဘုန်းကြီးက နည်းချင်းမတူတဲ့ ကနီနည်းနဲ့ အားထုတ်ခဲ့တာကိုမလျှောက်ဘဲ နည်းချင်းတူတဲ့ အင်းစိန်ဌာနမှာ အားထုတ်ခဲ့လို့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ခဲ့ပုံများပါ လျှောက်ထားလိုက်ပါတယ်။ ဒီတော့ ဆရာတော်ဘုရားက ပြုံးတော်မူပါတယ်၊ ပြုံးပြီးတော့ ယခု ကိုယ်တော်ဟာ ရွှေဘိုမြို့ ပုသိမ်ကျောင်းကလာတာမဟုတ်လားလို့ ဆက်မေးပါတယ်။ အဲဒီအခါ ဘုန်းကြီးကမလျှောက်ပါဘဲ ပုသိမ်ကျောင်းကလာခဲ့တဲ့အကြောင်း ဆရာတော်က သိနှင့်နေတဲ့အတွက် ဘုန်းကြီးမှာ အတော်အံ့အားသင့် သွားတယ်။ အထူးလည်း ဝမ်းမြောက်သွားပါတယ်။

အဲဒီကနောက် မေးသင့်တာများကိုမေးပြီးတော့ ဒီအတိုင်းဆိုရင် ၁၅-ရက်လောက်အားထုတ်လိုက်ရုံနဲ့ ပြည်စုံနိုင်ပါတယ်လို့အားပေးပြီး ရှုမှတ်အားထုတ်ပုံကို ပြောကြားပါတယ်။ သို့ပေမယ့် ဘုန်းကြီးမှာ အမှတ်တွေက အလွတ်များနေတဲ့အတွက် ၁၅-ရက်နဲ့မပြည်စုံဘဲ နောက်ထပ် ၁၅-ရက်လည်း ဆက်ပြီးအားထုတ်ရပါတယ်။ နောက်ဆုံး ဆရာတော်ဘုရားက ဉာဏ်စဉ်တွေရှင်းပြတဲ့အခါမှာ ဟိုဘုန်းက ဦးသုဇာတပြောတဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဆိုတာဟာ ဒီမှာတော့ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ပဲ ရှိသေးတယ်လို့ထုတ်ဖော်ပြီး အမိန့်ရှိပါတယ်။

[၁၂]

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

ဆိုလိုတာကတော့ ဟိုတုန်းကထင်ခဲ့တဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်အစစ်ဖြစ်တဲ့အခါ
တွေ့ရတဲ့ သြဘာသ ပီတိ ပဿဒိအစရှိတဲ့ ဥပက္ကိလေသတွေဟာ
မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားထံမှာ အားထုတ်တဲ့အခါကျမှ စာတွေ့ရော
ဉာဏ်တွေ့ပါ ကိုက်ညီနေတာကို မိမိကိုယ်တိုင်ပင် သိရပေတယ်။
ဒီလို ကိုယ်တိုင် ထိထိရောက်ရောက် တကယ်အားထုတ်ပါမှ သညာသိနဲ့
ပညာသိကို ကွဲပြားခြားနားစွာ ကိုယ်တိုင်ပင် ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တာဟာ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်မျှ ဖြစ်တာကိုပင်
တရိပ်ရိပ် တဖွားဖွားတွေ့မြင်တာနဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်တယ်လို့ သုတမယ
ဉာဏ်နဲ့စပ်ပြီး မိမိကိုယ်တိုင် အထင်မှားခဲ့ဖူးတဲ့ သညာသိဖြစ်ပုံပါပဲ။
ဒါကြောင့် ဒီနေရာမှာ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက စိစစ်ပြထားတဲ့အတိုင်း
သုတမယအသိနဲ့ ဆင်ခြင်နေရုံမျှဖြင့် ထူးခြားတဲ့အသိဉာဏ်ဖြစ် မဖြစ်ကို
ဖြောင့်မှန်စွာစိစစ်ကြည့်ရန် အကွက်တစ်ခုဖြစ်ပါပေသည်။

ရှေးက မဖွင့်ပြဘူး၍ ထူးခြားပြည့်စုံလှပေစွ

မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ဖွင့်ပြဟောကြားရာတွင်
အခြားသုတ် ပါဠိများနှင့် အဖွင့်အဋ္ဌကထာ ဋီကာများပါ ဆောင်ပြသည့်မြင်
လက်တွေ့ရှုမှတ်လျက် ပွားစေပုံများပါ ပြဆိုထားသဖြင့် ဓမ္မစကြာအဖွင့်
ကျမ်းဟောင်းများနှင့် မနှိုင်းသာအောင် ထူးခြားကောင်းမွန်၍ အလွန်ပင်
အနှစ်သာရ ပြည့်စုံလှပါပေသည်။ ယင်းသို့သော ထူးခြားကောင်းမွန်ပုံ
အနှစ်သာရ ပြည့်စုံပုံများသည် ဖွင့်ပြဟောပြောတော်မူသော ဆရာတော်
ဘုရားကြီး၏ ပရိယတ် ပဋိပတ် ပဋိဝေဝေရဏ်ကို ဖော်ပြသကဲ့သို့ပင်

ရှိနေကြောင်း တရားနာသူ စာကြည့်သူအပေါင်းအား ထင်ရှားပေါ်နေမည်မှာ ယုံမှားဖွယ်မရှိ ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ပြင် သမုဒယကြောင့် ဒုက္ခဖြစ်ပုံကို သဘောပေါက်စေရန် ဝတ္ထုသာမကများကို ထုတ်ပြခြင်း၊ အသိခက်သောပုဒ် ဝါကျများကို သိလွယ်အောင် ရှင်းပြခြင်း၊ နက်နဲသောအချက်များကို ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ပြလျက် ခိုင်လုံစွာ ဆုံးဖြတ်ခြင်းစသည်တို့ဖြင့် ဝေဖန်ဟောကြားထား သည်မှာ စာပေကျမ်းဂန်တတ် ပညာရှိများပင် အံ့သြလောက်အောင် ပြည်စုံကောင်းမွန်လှပါပေသည်။

သာသနာ့အန္တရာယ်ကိုလည်း ပယ်ရှားလေ့ရှိပေသည်

ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ပြောသင့်ရာအကွက်၌ ပဋိပတ္တိသာသနာတော်ကို အားပေးရုံမျှမကဘဲ ဖြစ်ပေါ်နေသည့်ဘေးရန် အန္တရာယ်များကိုလည်း ခိုင်လုံသောသာမကများဖြင့် ပယ်ရှားလေ့ရှိပေ သည်။ ပယ်ရှားပုံကို ထုတ်ပြရမည်ဆိုလျှင် စာမျက်နှာ ၃၄၈ ၌ ‘ယေဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ-ဟူသောစကားရပ်ဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးဆိုတဲ့ ဒုက္ခသစ္စာကို ဟောကြောင်း၊ တေသံ ဟေတုံ တထာဂတော အာဟ-ဟူသော စကားရပ်ဖြင့် သမုဒယသစ္စာကို ဟောကြောင်း။ပ။ (ဒီအကြောင်းအကျိုး တရားကို ကြားနာပြီးသိရ၍ အရှင်သာရိပုတ္တရာ သောတာပန် ဖြစ်သွား ပါသည်)ဒါကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာနဲ့ သမုဒယသစ္စာကို အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် နာကြားပြီးသိလျှင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်သိတဲ့ သုတမယဉာဏ်ပြည့်စုံကြောင်း အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါကြောင့်

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို စက်ဝိုင်းဇယားပုံကြီးနဲ့တကွ အကျယ်မသိရင် တရားအားမထုတ်ကောင်းကြောင်း ဟောနေကြတဲ့စကားဟာ ဒီ အဋ္ဌကထာဋီကာတွေနဲ့ ဆန့်ကျင်တဲ့ ပဋိပတ်သာသနာဖျက်စကားလို့ မှတ်ထားကြရမယ်”လို့ သတိပေးထားပါတယ်။ အဲဒါဟာ “ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သင်ဖူးမှ နားလည်မှ သိပြီးမှ တရားအားထုတ်ရမယ်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို မသိဘဲ မသင်ဘူးဘဲနဲ့အားထုတ်ရင် မတရား အားထုတ်တာပဲ”လို့ ပရိယတ်ပဋိပတ်အရာ၌ မကျွမ်းကျင်ဘဲ အရမ်းဟောပြောနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များအား ဆရာတော်ဘုရားက ကရုဏာရှေ့ထား၍ ပြောကြားတဲ့ သတိပေးစကားပါပဲ။ အဲဒီစကားကိုမပြောမီအောင် ကြဉ်ရှောင်ခြင်းဖြင့် ပဋိပတ္တိသာသနာတော်မှာ ဘေးရန်ကင်းကြောင်းလည်း ဖြစ်ပါပေသည်။

ထို့ပြင် စာမျက်နှာ ၃၆၄-၌ “ရှပ်နာမ်သင်္ခါရ ဒုက္ခတရားတွေကို ရှုနေရင် ဒုက္ခတွေချည်းတွေ့နေမှာပဲ။ နိဗ္ဗာန်ကိုရှုမှ ချမ်းသာကိုတွေ့ရမယ် စသည်ဖြင့် ဘုရားအလိုတော်နှင့်ဆန့်ကျင်ပြီး ပြောဟောနေတဲ့ သာသနာဖျက်တရားတွေက ရှိနေလို့ နည်းလမ်းမှန်ကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သဘောပေါက်အောင် အထပ်ထပ်ပြောနေရတာပါပဲ”လို့ မိန့်ဆိုထားပြန်ပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ယခုခေတ်မှာ ပရိယတ်လည်းမတတ်မသိ၊ ပဋိပတ်လည်း လမ်းမှန်အတိုင်း အားမထုတ်ဘူး မကျင့်ဘူးဘဲနဲ့ စာလွတ်ပေလွတ် ကိုယ်ထင်ရာ ယူချင်သလို ယူဆပြီးတော့ “လုပ်သမျှ ဒုက္ခချည်းပဲ ဒုက္ခသစ္စာကိုမရှုရဘူး၊ နိရောဓသစ္စာ နိဗ္ဗာန်ကိုသာရှုရမယ်” စသည်ဖြင့် ပရိယတ် ပဋိပတ်အလွတ် အရမ်းပြောဟောနေကြတဲ့ သီလဗ္ဗတပရမာဓာသဝါဒီများအား သတိပေးတဲ့ဩဝါဒစကားပါပဲ။ သူတော်ကောင်းစိတ်ရှိသူဆိုရင်တော့ ကိုယ့်ဝါဒကိုပြန်လည်စိစစ်ပြီး လမ်းမှန်ရောက်အောင် ပြုပြင်သွားဖို့ရန် အလွန်အစိုးတန်တဲ့စကားတော်ပါပဲ။

သီလဗ္ဗတပရာမာသ

သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိဆိုတာ ခွေးလို နွားလိုကျင့်တဲ့ အကျင့်မျှသာ မဟုတ်ဘူး၊ ပါဠိ အဋ္ဌကထာများမှာမပါတဲ့ အလေ့အကျင့် ဟူသမျှကို ယုံကြည်စွဲလမ်းတာတွေဟာ သီလဗ္ဗတပရာမာသ ဒိဋ္ဌိချည်းပဲ၊ စာမျက်နှာ ၁၃၀ ၌ “သစ္စာမမြင်၊ မဂ္ဂင်မပါ၊ လေ့ကျင့်ကာဖြင့်၊ ချမ်းသာမြဲမည်၊ ယုံကြည်ဆုံးဖြတ်၊ ယူဆမှတ်၊ သီလဗ္ဗတပင်”လို့ ဆောင်ပုဒ်ဖြင့်ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း သစ္စာ ၄ ပါးကို သိအောင်ရှုတာလည်း မဟုတ်ပါဘဲ၊ မဂ္ဂင်ရစ်ပါးဖြစ်အောင်ကျင့်တာလည်း မဟုတ်ပါဘဲ အခြားအကျင့်ဟူသမျှတွေဟာ သီလဗ္ဗတချည်းပဲ၊ အဲဒီလိုအကျင့်ကို ယုံကြည်စွဲလမ်းမှု ဟူသမျှတွေဟာလည်း သီလဗ္ဗတချည်းပဲ၊ အဲဒီလို အကျင့်ကို ယုံကြည်စွဲလမ်းမှုဟူသမျှတွေဟာလည်း သီလဗ္ဗတပရာမာသ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိချည်းပဲ။ ဒါကြောင့်

“စိတ် စိတ်အတိုင်းနေတာဟာ အေးချမ်းနေပါကလား၊ ငြိမ်းချမ်းနေပါကလား၊ အေးရာ ငြိမ်းရာ ချုပ်ရာပါကလား၊ နိဗ္ဗာန်ပါ ကလား၊ ဤလိုမှ တပါး ဘာမျှမတိုးရပါတကား၊ ဒီထက်များ တိုးလုပ် လိုက်ရင်တော့ သင်္ခါရမျိုးတွေချည်းပဲဖြစ်ကုန်မှာ၊ ဒီအတိုင်းတိုင်း အေးရာမှတိုးလိုက်ရင်တော့ ဒုက္ခဖြစ်မယ့်သဘောတွေဖြစ်ပြီး ပျောက်ပျက် ကုန်မယ့် သဘောတွေဖြစ်မယ်လို့ ကေန်သိသွားတာ ခြားခြားနားနား သိသွားတာကို ပိုင်းခြားသိတယ်လို့ဟောတာ၊ ဤကား ဒုက္ခ။ပ။ ဤကား မဂ္ဂရယ်လို့ ပိုင်းခြားပြီးသိတာ ဒီထက်မတိုးရဘူးလို့သိတော့ ဆုံးနေ တယ်ပေါ့။ မွေခန်းဆုံးအောင်သိတဲ့အသိ ဒဿနကိစ္စ လောကုတ္တရာဆိုတဲ့

သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်၊ ဒါမှ သောတာပန်ဖြစ်တာ နိဗ္ဗာန်မြင်တာပဲ”ဟူ၍ လည်းကောင်း။

“နိဗ္ဗာန်မြင်အောင်က ဘယ်လိုမှ မလုပ်ရဘူး၊ အလုပ်ရလို့ နိဗ္ဗာန်လို့ပြောတာ၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာက ဘယ်နှယ်မှမလုပ်ရဘဲ အလိုလို ရှိပြီးသား။ မလုပ်ရလို့လည်း ချမ်းသာတာ”စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း ဤသို့သော ဟောပြောခြင်း ယူဆတွေးခေါ်ခြင်း ယုံကြည်စွဲလမ်းခြင်း တွေလည်း သိဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိချည်းပဲ။

ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဤဓမ္မစကြာသုတ် တရားတော်အစရှိတဲ့ ဘုရားဟော တရားတော်တွေမှာ “ဒုက္ခကိုရှုပြီး ပိုင်းခြားသိရမယ်။ သမုဒယကိုပယ်ရမယ်။ မဂ္ဂသစ္စာခေါ်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေရမယ်။ (အဲဒီအထဲမှာ သမ္မာဝါယာမအရ အားထုတ်ရမယ်၊ သမ္မာသတိအရ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးပွားစေရမယ်၊ သမ္မာသမာဓိအရ ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာ သမာဓိကို ဖြစ်စေရမယ်) နိရောဓသစ္စာကို အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်သိမြင်ရမယ်”လို့ ဒီလို အတိအလင်းပြဆိုထားတယ်။ သို့ဖြစ်ပါလျက် ယခုထုတ်ပြခဲ့တဲ့ အရမ်းဟောပြောချက်မှာတော့ “ဒုက္ခကိုလည်း မရှုဘဲ ပိုင်းခြားမသိဘဲ၊ သမုဒယကိုလည်း မပယ်ဘဲ၊ မဂ္ဂသစ္စာဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုလည်း မပွားစေဘဲနဲ့ နိရောဓသစ္စာ နိဗ္ဗာန်ကို လူသာမန်၏ ပကတိစိတ်ဖြင့်ပင် အငြိမ်းထားပြီးသိရမယ်၊ မျက်မှောက် ပြုရမယ်”တဲ့ “အားထုတ်နေစရာမလိုဘူး၊ အားထုတ်နေတာဟာ ဒုက္ခပဲ”တဲ့။ အဲဒီလို ဘုရားဟောတရားတော်တွေနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် တွေးခေါ်ယူဆထင်မြင်နေသောကြောင့်ပါပဲ။

အနည်းငယ်ထပ်ပြီး ရှင်းပြလိုပါသေးသည်။ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ်ဆိုတဲ့ အတွင်းအာယတန ၆-ပါး၊ အဆင်း၊

အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့၊ သဘောဆိုတဲ့ အပြင်အာယတန
 ၆-ပါး၊ မြင်သိ၊ ကြားသိ၊ နံသိ၊ စားသိ၊ ထိသိ၊ ကြံသိဆိုတဲ့ ဝိညာဏ်
 ၆-ပါး၊ မြင်တွေ့၊ ကြားတွေ့၊ အစရှိတဲ့ အတွေ့ ၆-ပါး၊ မြင်ခံစား၊
 ကြားခံစား အစရှိတဲ့ ခံစားမှု ၆-ပါး၊ ဤ ၆-ပါး ၅-လီ သုံးဆယ်သော
 တရားတို့ဟာ ဒုက္ခသစ္စာချည်းပဲ၊ ပကတိလူတွေဟာ ဒီဒုက္ခသစ္စာတွေ
 ကိုသာ နေ့ရောညညပါ မပြတ်တွေ့နေရတယ်၊ ဒီဒုက္ခသစ္စာမှ ပြောင်းပြန်
 ဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုတော့ ပုထုဇဉ်၏စိတ်ဖြင့် ဘယ်သူမျှ ဘယ်အခါမှာမျှ
 မတွေ့မမြင်နိုင်ဘူး။ သို့ဖြစ်ပါလျက် တွေ့နေရတဲ့ ဒုက္ခသစ္စာကိုတော့
 မရှုဘဲ၊ မတွေ့မမြင်ရ မသိရသေးတဲ့ နိရောဓသစ္စာ နိဗ္ဗာန်ကို ရှုရမယ်
 ဆိုတာဟာ ဘယ်စိတ်နဲ့ရှုရမှာလဲ၊ ပကတိသိနေကျ ဖြစ်နေကျစိတ်နဲ့
 ရှုရမှာလား။ အဲဒီလို ပကတိစိတ်နဲ့ရှုရမယ်ဆိုရင် ပုထုဇဉ်၏စိတ်ဟာ
 နိဗ္ဗာန်အစစ်ကို အာရုံမပြုနိုင် မသိနိုင်တဲ့အတွက် မှန်းဆသိတာလောက်ပဲ
 ရှိမှာပဲ။ ဒီလိုမှန်းသိ ရမ်းသိကို ကေနံသိ အမှန်သိလို့ ထင်မြင်ယူဆ
 တာဟာ အလွဲအမှားသိတာပဲ၊ အလွဲအမှားသိမြင်တာကို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိခေါ်တာပဲ။

ဒါကြောင့် အဲဒီလို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမဖြစ်သေးတဲ့သူများ၊ ဖြစ်ကာစ
 မခိုင်မြဲသေးတဲ့သူများအား နည်းမှန်လမ်းမှန်ကိုသိပြီး အကျင့်မှန်ကို
 ကျင့်နိုင်အောင် ခိုင်လုံတဲ့ ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့ကိုထုတ်ပြုလျက်
 ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက သနားကရုဏာဖြင့် အကြိမ်ကြိမ်
 အထပ်ထပ် ဟောကြားညွှန်ပြတော်မူပေသည်။

[၈]

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

နိဂုံးချုပ်

ဤ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီးမှ ချီးကျူးဖွယ်များကို ထုတ်ဆောင်၍ ချီးကျူးဖော်ပြနေမည်ဆိုလျှင် ဤတရားတော်ကြီးထက် ဆယ်ဆမက ကျယ်ပြန့်သွားသော်လည်း ကုန်နိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ သို့ဖြစ်၍ ဤမျှဖြင့်ပင်ရပ်တန့်၍ အချုပ်မျှကိုပြဆိုရလျှင်-

- (၁) ဤတရားစာအုပ်၌ ပါဠိအနက် တိကျခြင်း၊
- (၂) ပေါ်လွင်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ရှိခြင်း၊
- (၃) ကာမသုခ၊ အတ္တကိလမထ၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါတို့ကို ပေါ်လွင်အောင် ရှင်းလင်းပြခြင်း၊
- (၄) မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေပုံကို ကိုယ်တွေ့ဘာဝနာလုပ်ငန်းဖြင့် ပြည့်စုံစွာဖော်ပြခြင်း၊
- (၅) သစ္စာလေးပါးသိပုံကို ရှင်းလင်းစွာပြခြင်း၊
- (၆) သစ္စဉာဏ် ကိစ္စဉာဏ် ကတဉာဏ်တို့ကို ဖြစ်ရာကာလ နှင့်တကွ ဖော်ပြခြင်း၊
- (၇) ဒိဋ္ဌဓမ္မသည်တို့၏အဓိပ္ပါယ်ကို အလေးအနက် ဖွင့်ပြခြင်း စသည်တို့ကြောင့်-

ရှေးကမပေါ်ခဲ့ဘူးသေးသော တရားတော်ထူးကြီး ဖြစ်ပါပေသည်။

ဤတရားတော်စာအုပ်ကြီး ထွက်ပေါ်လာခြင်းဖြင့် တရားနည်းလမ်း အစစ်အမှန်ကိုကျင့်လိုသော သူတော်ကောင်းတို့အတွက် တရားစကြာရတနာကြီး မိမိတို့ထံသို့ အသစ်တဖန်လည်လာသကဲ့သို့ ထင်မြင်ယူဆလျက် အားရဝမ်းမြောက်ကြဖွယ်လည်း ရှိပါပေသည်။

နိဒါန်း

[ထ]

ဤတရားတော်ကြီးကို အကြိမ်ကြိမ်ဖတ်ရှုလျက် သုံးသပ်
ဆင်ခြင်ပြီးသောအခါ ဤတရားစကြာရတနာကြီးနှင့် အတူလိုက်ပါကြ၍
ထာဝစဉ်ငြိမ်းချမ်းရာအစစ်အမှန် နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို အရိယ
မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် အလျင်အမြန်ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်
ပြုနိုင်ကြလိမ့်မည်ဟူ၍လည်း ယုံကြည်မျှော်လင့်ရပါပေသည်။

ဤ ယုံကြည်မျှော်လင့်ချက်အတိုင်းပင် ပြီးမြောက်ကြပါ
စေသော်။

၁၃၃၇-ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလဆုတ် ၉ ရက်
၃၁. ၇. ၇၅

အရှင်သုဇာတ
ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ
သာသနာ့ရိပ်သာ
ရန်ကုန်မြို့။

1997

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

[illegible]

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ပထမပိုင်း

တရားပလ္လင်ခံ	၁
သုတ်၏နိဒါန်း	၃
ဟောရာ ခုနှစ်ကာလ	၅
နိဒါန်းသုံးမျိုး	၇
ဘုရားအလောင်းတော်နှင့် လူ့စည်းစိမ်	၈
ယုတ်ညံ့သော ရှာမှီးခြင်း	၉
မြင့်မြတ်သော ရှာမှီးခြင်း	၉
ဘုရားအလောင်း တောထွက်တော်မူခြင်း	၁၂
အာဠာရ ရသေ့ကြီးထံ သွားရောက်ခြင်း	၁၃
အာဠာရ ရသေ့ကြီးထံ နည်းခံခြင်း	၁၅
အားရကျေနပ်ဖွယ်ကောင်းတဲ့စကား	၁၆
ကိုယ်မစားဝံ့တဲ့ဆေး သူတစ်ပါးအားမကျွေးသင့်	၁၇
သဘာဝကျတဲ့ ဆင်ခြင်ပုံ	၁၇

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ချီးမြှောက်သင့်ရာ ချီးမြှောက်တာ ဆရာတာဝန်	၁၈
ဥဒကရသေ့ကြီးထံ သွားရောက်ခြင်း	၂၀
ဥရုဝေလတော၌ ဒုက္ကရစရိယာကျင့်ပုံ	၂၃
ဥပမာသုံးခု	၂၄
စိတ်ကို စိတ်ဖြင့် နှိပ်တဲ့ ဒုက္ကရစရိယာ	၂၅
ရှုရှိုက်လေကိုထိန်းချုပ်၍ အပ္ပါထကဈာန်ဝင်ခြင်း	၂၈
အစာမစားတဲ့ ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်	၂၉
မာရ်နတ်က ဖြားယောင်းပြောဆိုခြင်း	၃၁
မှန်ကန်သော ဆင်ခြင်ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာသည်	၃၆
သူငယ်ဘဝက ဈာန်ရခဲ့ပုံ	၃၇
အစာအာဟာရကို ပြန်လည်သုံးဆောင်ခြင်း	၃၉
ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့ ထွက်ခွာသွားကြခြင်း	၃၉
ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခြင်း	၄၁
ဒုက္ကရစရိယာသည် အတ္တကိလမထ၌ဝင်ကြောင်း	၄၅
တရားဦးဟောရန် ဆင်ခြင်တော်မူခြင်း	၄၇
(၇)ရက်အသေစော၍ မဂ်ဖိုလ်မှ ဆုံးရှုံးရရှာသည်	၄၉
တစ်ည၌မျှ အသေစော၍ ဆုံးရှုံးရရှာသည်	၅၁
တရားဦးဟောရန် ကြံချီတော်မူခြင်း	၅၂

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ဥပကတက္ကတွန်းနှင့် တွေ့ခြင်း.....	၅၂
အမှားကိုစွဲယူထားရင် အမှန်ကိုမယုံ	၅၇
ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့နေရာသို့ ရောက်တော်မူခြင်း	၅၈
တရားနာရန် ဖိတ်မန်တိုက်တွန်းတော်မူခြင်း	၅၉
မွေစကြာသုတ်ဒေသနာတော်	၆၄
အဖို့အစွန်း ၂ ပါး ရဟန်းများမမှီဝဲသင့်	၆၄

ဒုတိယပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ	၇၁
အဖို့အစွန်း ၂ ပါး ရဟန်းများမမှီဝဲအပ်	၇၁
အဖို့အစွန်း ၂ ပါး	၇၃
ကာမဂုဏ်ခံစားတာ ယုတ်ညံ့တယ်	၇၅
ကာမဂုဏ်ခံစားတာ ရွာနေလူတို့၏အကျင့်	၇၆
ဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာန်ဝါဒ	၇၇
ကာမဂုဏ်ခံစားတာ လူအများစုအကျင့်	၇၉
အရိယာသူမြတ်တို့၏ အကျင့်မဟုတ်	၇၉
အကျိုးစီးပွားအစစ်နဲ့လည်းမဆိုင်	၈၀
လူများတော့ မှီဝဲသင့်ပါသလား	၈၃
သုခလ္လိကာနုယောဂ ၄ မျိုး	၈၄

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ကိုယ်ပင်ပန်းအောင် ပြုတဲ့အကျင့်	၈၅
ကိုယ်ပင်ပန်းအောင် ပြုကျင့်ပုံ	၈၆
နိဂဏ္ဌကျမ်းအဆို	၈၈
ဆင်းရဲရံမျှပဲ	၉၀
အကျိုးမဲ့နဲ့သာ ဆိုင်တယ်	၉၀
အတ္တကိုလမထအရ ယူပုံမှားခြင်း	၉၃
သုခဒုက္ခ မရှုကောင်းဘူးလို့တောင် အယူလွဲသေးတယ်	၉၆
ဆရာတစ်ယောက်၏ အယူအဆ	၉၇
ခန္တီသံဝရ မှတ်ဖွယ် (အောက်ခြေမှတ်ချက်).....	၉၇
မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ် အလယ်လမ်းအကျင့်နှင့်အကျိုး	၁၀၀
ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ အနက်ရှင်းလင်းချက် (အောက်ခြေ မှတ်ချက်)	၁၀၁
အစွန်း ၂ ဖက်မှ လွတ်အောင်ကျင့်ပုံ	၁၀၆
အစာမှား အစာကြွေးဆေး စားတာနဲ့တူတယ်	၁၀၇
ပညာမျက်စိနှင့် အသိဉာဏ်ဖြစ်စေပုံ	၁၀၈
ပညာမျက်စိနှင့် အသိဉာဏ်အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်လာပုံ	၁၀၉
နောက်နောက်ကာလ၌ အသိထူးပုံ	၁၁၂
အဋ္ဌကထာဖွင့်ပြပုံ	၁၁၃

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

သရုပ်ခွဲပုံကျက်မှတ်ပြီးရှုရင် စချင်ရာကစပြီးရှုနိုင်တယ်	၁၁၅
ကိလေသာကို ငြိမ်းစေတယ်	၁၁၆
အကျင့်မှားကို အကျင့်မှန်ထင်ရင်	
သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တယ်	၁၁၈
တဒဂ်အားဖြင့် ငြိမ်းစေပုံ	၁၂၀
ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်သိပုံ	၁၂၁
ထိုးထွင်း၍သိပုံ	၁၂၃
နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုပုံ	၁၂၄
အလယ်လမ်းအကျင့်၏သရုပ်	၁၂၆
အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး	၁၂၉

တတိယပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ	၁၃၁
ပဝါရဏာအကြောင်း	၁၃၂
မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျယ်	၁၃၄
သမ္မာဝါစာမဂ္ဂင်	၁၃၅
သမ္မာကမ္မန္တမဂ္ဂင်	၁၃၈
သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်	၁၃၉
သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင်	၁၄၃

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

သမ္မာသတိမဂ္ဂင်	၁၄၇
မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျယ်ဟောမဟော ဝေဖန်ချက်	၁၄၉
ဝိပဿနာသတိ ဖြစ်စေချင်ရင်	၁၅၂
ဝိပဿနာ ခဏိက သမာဓိ ရှင်းပြချက်	၁၅၂
ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်ကိုရှုမှ ဉာဏ်ပညာအစစ်ဖြစ်သည်	၁၅၅
သတိပဋ္ဌာန်မပါလျှင် ပညာမဖြစ်	၁၅၆
သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်	၁၅၈
ဈာန်မရဘဲ ဝိပဿနာမရှုကောင်းဘူးတဲ့	၁၅၉
သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်	၁၆၃
သမ္မာဒိဋ္ဌိ (၆)မျိုး	၁၆၄
ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ	၁၆၅
ပွားစေရမည့် မဂ္ဂင်သုံးဆင့်	၁၇၀
ဈာန်ရသူ ဝိပဿနာရှုပုံ	၁၇၃
ပကိတ္တကသင်္ခါရရှုပုံ	၁၇၅
ဝိပဿနာမဂ္ဂင် စဉ်ဖြစ်ပုံ	၁၇၈
ဝိပဿနာ သမာဓိ မဂ္ဂင်များဖြစ်ပုံ	၁၇၉
ဝိပဿနာ ပညာ မဂ္ဂင်များဖြစ်ပုံ	၁၇၉
သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်	၁၈၁

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

စတုတ္ထပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ	၁၈၅
ဒုက္ခသစ္စာ	၁၈၆
ပါဠိစိစစ်ချက်	၁၈၆
ဒုက္ခသစ္စာသရုပ်ပြ မူမှန်ပါဠိ	၁၉၀
အရိယသစ္စာလေးပါး	၁၉၁
ဒုက္ခသစ္စာဆောင်ပုဒ်များ	၁၉၃
(၁) ဇာတိဒုက္ခ ဘဝအသစ် ဖြစ်ခြင်းဆင်းရဲ	၁၉၄
ဒုက္ခ(၇)မျိုး	၁၉၆
(၁) ဒုက္ခဒုက္ခ	၁၉၆
(၂) ဝိပရိဏာမဒုက္ခ	၁၉၇
(၃) သင်္ခါရဒုက္ခ	၁၉၈
(၄) ပဋိစ္စဒုက္ခ	၁၉၉
(၅) အပ္ပဋိစ္စဒုက္ခ	၁၉၉
(၆) ပရိယာယဒုက္ခ	၁၉၉
(၇) နိပ္ပရိယာယဒုက္ခ	၂၀၀
အမိဝမ်းတွင်း၌ ဆင်းရဲပုံ	၂၀၁
ဖွားမြင်တဲ့အခါ ဆင်းရဲပုံ	၂၀၃

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

တစ်ဘဝလုံး ဆင်းရဲပုံ	၂၀၃
(၂) ဇရာဒုက္ခ အိုခြင်းဆင်းရဲ	၂၀၄
(၃) မရဏဒုက္ခ သေခြင်းဆင်းရဲ	၂၀၆
(၄) သောကဒုက္ခ စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်းဆင်းရဲ	၂၀၇
(၅) ပရိဒေဝဒုက္ခ ငိုကြွေးခြင်းဆင်းရဲ	၂၀၉
(၆) ဒုက္ခဆိုတဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲ	၂၁၀
(၇) ဒေါမနဿဆိုတဲ့ စိတ်ဆင်းရဲ	၂၁၁
(၈) ဥပါယာသဒုက္ခ ပြင်းစွာပူပန်ခြင်းဆင်းရဲ	၂၁၂
(၉) မုန်းစရာတွေနဲ့ ယှဉ်တွဲရတဲ့ဆင်းရဲ	၂၁၃
(၁၀) ချစ်စရာတွေနဲ့ ကွဲကွာရတဲ့ဆင်းရဲ	၂၁၄
(၁၁) ဣစ္ဆိတာလာဘ လိုတာမရတဲ့ဆင်းရဲ	၂၁၅
(၁၂) ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးဆင်းရဲ	၂၁၆
မြင်ဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး	၂၁၇
ဝိပဿနာရှုနည်း မူသေစည်း	၂၂၀
ကြားဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး	၂၂၀
နံဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး	၂၂၂
စားသိဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး	၂၂၃
ထိသိဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး	၂၂၄

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ကြသိဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး.....	၂၂၈
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေရှိနေလို့ ဆင်းရဲရသည်	၂၃၃
ဥပါဒါန်နှင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ	၂၃၅

ပဉ္စမပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ	၂၄၁
သမုဒယသစ္စာ	၂၄၂
ဒုက္ခသမုဒယော အဆုံးအဖြတ် (မှတ်ချက်)	၂၄၂
ပေါနောဘဝိကာ အဆုံးအဖြတ် (မှတ်ချက်).....	၂၄၂
စမ္ပေယျ နဂါးမင်းဝတ္ထု.....	၂၄၅
ဥပရိ မိဖုရားဝတ္ထု.....	၂၄၇
တဖန် ဘဝသစ်ဖြစ်ပေါ်ပုံ	၂၅၇
ဝိညာဏ် ဗိဇ္ဇာ အဆုံးအဖြတ် (မှတ်ချက်)	၂၅၈
ဗြဟ္မာဖြစ်လို့ တဝင်းဝင်း ဝက်စာကျင်းမှာ တမြို့မြို့.....	၂၆၀
သမဏနတ်သားဝတ္ထု.....	၂၆၉
မယားချစ်လို့ မြွေ၊ ခွေး၊ နွားဖြစ်	၂၈၂
မွေကထိက ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါး.....	၂၈၆
ငွေလေးဆယ်အတွက် ကျွဲဖြစ်သလား	၂၈၈
ငညိုရဲ့ဆန်တစ်စလယ်	၂၈၉

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

သရဲဖြစ်ရ နွားဖြစ်ရတာ ကြောက်စရာ	၂၉၃
နွား ခွေးဖြစ်ပြီးမှ လူပြန်ဖြစ်	၂၉၄
တောက်တဲ့တောင် ဖြစ်ရသေးသတဲ့	၂၉၅
ကာမတဏှာ	၂၉၇
ဘဝတဏှာ	၂၉၉
ဝိဘဝတဏှာ	၃၀၂

ဆဋ္ဌမပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ	၃၀၉
နိရောဓသစ္စာ	၃၁၀
မဂ္ဂသစ္စာ	၃၁၉
သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်အဖွင့်	၃၂၁
စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်း	၃၂၂
လိုအပ်သော သုတမယဉာဏ်	၃၂၆
ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ခေါ် ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကိုပွားစေပုံ	၃၃၂
နာမ်ရုပ်ကွဲပုံ ဘုရားဟောဥပမာ	၃၃၃
မဟာသဠာယတနိကသုတ်မှ မြင်မှုဆိုင်ရာ အတိုချုပ်မြန်မာပြန်	၃၃၈
ဝိပဿနာရှုစိုက်၌ ဝိရတိကိစ္စပြီးပုံ	၃၄၀

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သစ္စာလေးပါးကိုသိပုံ	၃၄၃
အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို	
တစ်ပြိုင်နက်သိမြင်ပုံ	၃၄၅
ဝိပဿနာလည်း နိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါထဲပါဝင်တယ်	၃၄၈

သတ္တမပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ	၃၅၁
ဒုက္ခသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်	၃၅၁
ဒုက္ခသစ္စာ၌ ကိစ္စဉာဏ်	၃၆၁
ဒုက္ခသစ္စာ၌ ကတဉာဏ်	၃၆၅
သမုဒယသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်	၃၇၁
သမုဒယသစ္စာ၌ ကိစ္စဉာဏ်	၃၇၅
အနုသယ ကိလေသာရှိကြောင်း ထင်ရှားသည်	၃၈၀
သမုဒယသစ္စာ၌ ကတဉာဏ်	၃၈၂
နိရောဓသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်	၃၈၄
နိရောဓသစ္စာ၌ ကိစ္စဉာဏ်	၃၈၅
နိရောဓသစ္စာ၌ ကတဉာဏ်	၃၈၇
မဂ္ဂသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်	၃၈၈
မဂ္ဂသစ္စာ၌ ကိစ္စဉာဏ်	၃၉၁

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

မဂ္ဂသစ္စာ၌ ကတဉာဏ်	၃၉၅
အရိယာမဂ်ဓာတ်၌ သစ္စာလေးပါးကို တစ်ပြိုင်နက်သိပုံ	၃၉၈

အဋ္ဌမပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ	၄၀၁
ဘုရားအဖြစ်ဝန်ခံတော်မူခဲ့သေးပုံ	၄၀၁
ဘုရားအဖြစ်ဝန်ခံတော်မူပုံ	၄၀၆
နိဂုံးချုပ်စကားတော်	၄၀၈
စဉ်းစားဖွယ်ရှိတယ်	၄၁၁
တရားနာသူတို့ တရားထူးရနိုင်ပုံ	၄၁၂
သံဂါယနာမှတ်တမ်း	၄၁၆
တရားနာရင်း အရှင်ကောဏ္ဍည တရားထူးရပုံ	၄၁၈
မဂ်ဉာဏ်၌ မြူအညစ်အကြေးကင်းပုံ	၄၂၀
ဝိပဿနာဖြင့် အစွမ်းကုန်ပယ်ပြီးမှ မဂ်ဉာဏ်ကပယ်သည်	၄၂၂
ဝိပဿနာဉာဏ်ကပဲ မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်လာတယ်	၄၂၂
မဂ်ဉာဏ်၏အာရုံ နိဗ္ဗာန်မှာရှုပ်နာမ်အားလုံးချုပ်ကြောင်း	၄၂၄
ဟောတဲ့တရားကိုသဘောကျရုံနဲ့ မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်တာ	
မဟုတ်ပါလား	၄၂၇
နတ်ဗြဟ္မာတို့ ကောင်းချီးပေးပုံ	၄၂၈

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

တေန လယေန ပဋိသံ-အဋ္ဌကထာ၌မရှိ	၄၃၁
မြေငလျင်လှုပ်ခြင်းနှင့် အရောင်အလင်းဖြစ်ပေါ်လာပုံ	၄၃၁
မြတ်စွာဘုရား ဥဒါန်းကျူးတော်မူပုံ	၄၃၂
အရှင်အညာသိကောဏ္ဍည ရဟန်းအဖြစ်လျှောက်တောင်းပုံ	၄၃၄
မိရိုးဖလာဘာသာကို စွန့်ရန်မလွယ်	၄၃၄
ဒိဋ္ဌဓမ္မစသော ဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံပုံ	၄၃၅
စိတ္တသူကြွယ်နှင့် နာမပုတ္တ	၄၄၀
အင်မတန် ကြည်ညိုစရာကောင်းတယ်	၄၄၂
ဟော်ဘိက္ခုရဟန်းဖြစ်ပုံ	၄၄၃
တရားဦးနာရ၍ တရားထူးရသူများ	၄၄၄
အားထုတ်ပြီးမှ တရားထူးရကြပုံ	၄၄၅
သာသနာအဦးအစက အချိုးတကျအားထုတ်ပုံနှင့်	
စောင့်ရှောက်ပုံ	၄၄၆
နာရံနဲ့မဖြစ် အားထုတ်မှဖြစ်သည်	၄၅၂
အရှင်ဝပ္ပ စသည်တို့အားထုတ်ပုံ	၄၅၄
ဘုရားရှင်နှင့်တကွ ရဟန္တာမြတ် ၆ ပါး	၄၅၆
မဟာနိဂုံးချုပ် တရားသိမ်း ပတ္တနာ	၄၅၇
ဓမ္မစကြာသုတ် ပါဠိတော်	၄၅၉

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

ပထမပိုင်း

(၁၃၂၄-ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလကွယ်နေ့၊
ဖွင့်ပြဟောကြားသည်။)

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

တရားပဋ္ဌာဓိ

ဒီကနေ့ ၁၃၂၄-ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလကွယ်နေ့ဖြစ်တယ်။
ဒီကနေ့ကစပြီး မြတ်စွာဘုရား အစအဦးဆုံးဟောတော်မူခဲ့တဲ့ ဓမ္မစက္ကပ္ပ-
ဝတ္ထုနသုတ္တန်ခေါ်တဲ့ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီးကိုဟောရမယ်။

ဒီတရားတော်ကတော့ ဒီဘုရားသာသနာတော်မှာ ပထမ အစဆုံး
ဟောတော်မူတဲ့တရားတော်ဖြစ်တဲ့အတွက် ရှေးအကျဆုံး အရိုးဆုံး
တရားတော်ပါပဲ။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်တဲ့ ဗမာပြည်ထောင်စုလူတွေထဲက
ဆိုရင် ဒီဓမ္မစကြာသုတ်တရားကို မကြားဖူးတဲ့သူမရှိသလောက်ပဲ ရှားပါ
လိမ့်မည်။ ဒီသုတ်ကို နှုတ်တက်ရအောင်ကျက်ပြီး၊ ဆောင်ထားတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း များစွာရှိကြတယ်။ ဓမ္မစကြာဝတ်အသင်းဆိုတဲ့အမည်နဲ့
အသင်းဖွဲ့ပြီး ရွတ်ဖတ်သရဏ္ဍာယ်နေကြတာလည်း မြို့တိုင်း အရပ်တိုင်း
လိုလိုရှိတတ်ကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ရှေးဦးဟောထားတဲ့တရားဆိုပြီး
ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တွေက အလွန်အလေးမြတ်ပြုတဲ့တရားတော်လည်း

ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီသုတ်ပါဠိကို နိဿယနည်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အခြားနည်းဖြင့် ဖြစ်စေ မြန်မာပြန်ပြီးဖွင့်ပြထားတဲ့ စာအုပ်စာတမ်းတွေလည်း တော်တော် များများရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မဂ်ရောက် ဖိုလ်ရောက် ဘာဝနာအလုပ်ကို တကယ်အားထုတ်လိုတဲ့သူတွေ အတွက် ဒီသုတ်ထဲမှ ဘယ်လိုနည်းယူပြီး ဘယ်လိုအားထုတ်ရမယ်လို့ တိတိကျကျပြဆိုထားတဲ့တရားစာအုပ်ဆိုတာ ကတော့ မရှိသလောက်ဘဲ ဖြစ်နေပါတယ်။

ဘုန်းကြီးကိုယ်တိုင်ကတော့ ဒီသုတ်ကို လက်တွေ့ဘာဝနာအလုပ် အားထုတ်ပုံနှင့်တကွ အကြိမ်ပေါင်းများစွာဟောဖူးပါပြီ။ ဒီ(ရန်ကုန်) သာသနာ့ရိပ်သာကို ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနအဖြစ် စ၍ဖွင့်စဉ်ကလည်း ဒီဓမ္မစကြာ သုတ်ကိုဟောပြီး ဖွင့်လှစ်ခဲ့တယ်။ နောက်လည်း ဒီရိပ်သာမှာ ဒီဓမ္မစကြာ သုတ်တရားတော်ကို ထပ်ပြီးဟောခဲ့ဖူးတယ်။ အခြားမြို့ရွာ၊ အရပ်ဒေသ တွေမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနဖွင့်တိုင်းလည်း ဒီဓမ္မစကြာသုတ်တရားတော်ကိုပဲ ဟောပြီး ဖွင့်လှစ်ခဲ့တယ်။ အကြိမ်ပေါင်းတော်တော်များပါပြီ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအကျယ် ဟောထားတဲ့တရားတွေကိုတော့ စာအုပ်အဖြစ်ဖြင့်မရှိကုန်ရ၊ မဖြန့်ချိရသေးဘူး။ အသံလွှင့်ရုံကနေပြီးဟောထားတဲ့ အကျဉ်းချုပ် ဓမ္မစကြာတရားတော်လောက်သာ စာအုပ်အဖြစ်ပုံနှိပ်ပြီး ဖြန့်ချိရ သေးတယ်။ ဒါကြောင့် လုပ်ငန်းစဉ်ပါတဲ့ ဓမ္မစကြာတရားကိုရှာနေတဲ့ ဆရာတော်တစ်ပါးအား အဲဒီအကျဉ်းချုပ်စာအုပ်ကိုသာ ညွှန်ကြား ခဲ့ရတယ်။

အဲဒီဆရာတော်က သူဟာ ဓမ္မစကြာတရားစာအုပ်ပေါင်းများစွာကို ကြည့်ဖူးပါပြီ။ ဒါပေမယ့် ဘာဝနာအလုပ်နဲ့စပ်ဟပ်ပြီးပြတဲ့စာအုပ်ကို မတွေ့ရသေးဘူးတဲ့။ ကျမ်းဂန်အနေနဲ့ရေးသားထားကြတာကိုသာ တွေ့ရလို့ သူကအားမရဘဲရှိနေပါတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက

အဲဒီအကျဉ်းချုပ် အသံလွှင့်တရားစာအုပ်ကိုပဲကြည့်စမ်းပါဦးလို့ ပြောပြီး
ညွှန်ကြားလိုက်ရတယ်။ အဲဒီဆရာတော်ဟာ ဘုန်းကြီးဟောထားတဲ့
အဲဒီအသံလွှင့်အကျဉ်းချုပ် တရားကို ကြည့်ရတော့မှ ဓမ္မစကြာသုတ်နဲ့
ဘာဝနာအလုပ်ကိုဆက်စပ်ပြီး သဘောကျသွားပါသတဲ့။

ဒီဓမ္မစကြာသုတ်တရားတော်ဟာ သုတ္တန်ပိနည်းအဘိဓမ္မာဆိုတဲ့
ပိဋကတ်သုံးပုံရှိရာတွင် သုတ္တန်ပိဋကတ်ကဖြစ်တယ်။ ဒီဃနိကာယ်၊
မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ သံယုတ္တနိကာယ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ်ဆိုတဲ့
နိကာယ်ငါးရပ်ထဲမှာ သံယုတ္တနိကာယ်ထဲကဖြစ်တယ်။ အဲဒီနိကာယ်
မှာလည်း သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်၊
သဠာယတနဝဂ္ဂ သံယုတ်၊ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်လို့ ငါးမျိုးရှိရာမှာ မဟာဝဂ္ဂ
သံယုတ်ထဲက ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်မှာလည်း မဂ္ဂသံယုတ်၊
ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ်၊ သတိပဋ္ဌာနသံယုတ် စသည်ဖြင့် ၁၂-ပါးရှိရာမှာ
နောက်ဆုံးဖြစ်တဲ့ သစ္စသံယုတ်ထဲကဖြစ်တယ်။ အဲဒီသစ္စသံယုတ်မှာ
ဒုတိယဝဂ် ပထမသုတ်အဖြစ်ဖြင့် သံဂါယနာတင်ထားတယ်။ ဆဌ
သံဂါယနာမူစာအုပ်အနေအားဖြင့်တော့ သံယုတ်ပါဠိတော် တတိယအုပ်၊
စာမျက်နှာ ၃၆၈-၃၇၁ တို့မှာရှိတယ်။ အဲဒီမှာ နိဒါန်းကို ဒီလိုပြထား
ပါတယ်။

သုတ်၏နိဒါန်း

ဝေ မေ သုတ်၊ ကေ သမယံ ဘဂဝါ ဗာရာဏသီယံ ဝိဟရတိ
ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ ဘိက္ခု
အာမန္တေသိ တဲ့။

အဲဒါဟာ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော်မူပြီးတဲ့နောက် သုံးလကျော် ၄-လထဲရောက်တဲ့အခါကစပြီး ပထမသံဂါယနာတင်စဉ် ကာလက အရှင်အာနန္ဒာဖြေကြားပုံကိုပြတဲ့ နိဒါန်းစကားပါပဲ။ အဲဒီအခါ တုန်းက အရှင်မဟာကဿပမထေရ်မြတ်က-

ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္ထနသုတ္တံ ခေါ် အာဝုသော အာနန္ဒ ကတ္ထကေန ကေသံ ကထံ ဘာသိတံ-ငါ့ရှင်အာနန္ဒာ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္ထန ခေါ်သော ဓမ္မစကြာသုတ်တရားတော်ကို အဘယ်အရပ်၌ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်က အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အဘယ်သို့ ဟောအပ်ပါသနည်းလို့ ဒီလိုမေးတဲ့ အခါမှာ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်က-

(ဘန္တေ-အရှင်မဟာကဿပဘုရား) မေ-အကျွန်ုပ် အာနန္ဒာ သည်၊ ဝေဝံ-ဤသို့၊ သုတံ-ကြားဖူးပါသည်။ ဧကံ သမယံ-အခါ တစ်ပါး၌၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဗာရာဏသီယံ-ဗာရာဏသီ မြို့နယ်၌၊ ဣသိပတန- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့နှင့် ဘုရားရှင်တို့၏သက်ဆင်းရာ ဖြစ်၍ ဣသိပတနမည်သော၊ မိဂဒါယေ-သားကောင်တို့အား ဘေးမဲ့ပေး ထားရာ မိဂဒါဝုန်တော၌၊ ဝိဟရတိ-သီတင်းသုံးနေတော်မူ၏၊ တတြ- ထိုသို့၊ နေတော်မူသောအခါ၌၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ ဘိက္ခု-ငါးပါးအစုဖြစ်၍ ပဉ္စဝဂ္ဂိ မည်သော ရဟန်းတို့ကို အာမန္တေသိ- (ဒွေမေ ဘိက္ခဝေ အန္တာ ပဗ္ဗဇိတေန န သေဝိတဗ္ဗာ-အစရှိသောစကားကို) မြှက်ဆီဟောကြားတော်မူပါသည်စသည်ဖြင့် ဖြေတော်မူပါတယ်။

ဟောရာခုနစ်ကာလ

အဲဒီနိဒါန်းထဲမှာ မွေစကြာသုတ်ဟောရာကာလကို အခါတစ်ပါး မှာလို့ သာမညသာပြထားတယ်။ အခြားသုတ်များမှာလည်း ဟောရာ ကာလကို(ကေ သမယံ) အခါတစ်ပါးမှာလို့ချည်း သာမညသာ ပြထားတယ်။ သုတ်တိုင်းသုတ်တိုင်းမှာ မည်သည့်ခုနစ်က၊ မည်သည့်လ၊ မည်သည့်ရက်မှာ ဟောတယ်လို့ တိတိကျကျဖော်ပြထားရင် သိပ်ကောင်းမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို တိတိကျကျဖော်ပြထားရင် နှုတ်တက်အာဂုံဆောင်ရာမှာ မှတ်သားဖို့ အလွန်ခက်လိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် တိတိကျကျမပြဘဲ အခါတစ်ပါးမှာလို့ချည်း ပြထားတယ်။ ဒါကြောင့် ဘယ်သုတ်ကို ဘယ်ခုနစ်၊ ဘယ်လ၊ ဘယ်ရက်မှာ ဟောတယ်လို့ တိတိကျကျသိဖို့ ပြောဖို့ကတော့ မလွယ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒီမွေစကြာသုတ် တရားတော်ကတော့ အစအဦးဟောတဲ့တရားတော်ဖြစ်တာကလည်း တစ်ကြောင်း၊ အခြားသုတ္တန်များနှင့် ဝိနည်းပိဋကတ် စသည်မှာ ပြဆိုထားတဲ့စကားများရှိတာကလည်း တစ်ကြောင်းကြောင့် ဟောတဲ့ အချိန်ကာလကို တိတိကျကျသိရပါတယ်။ မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနစ်၊ ကဆုန်လပြည့်နေ့ညမှာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့တယ်။ အဲဒီကနောက် ဝါဆိုလပြည့်နေ့ ညနေချမ်း ညဉ့်ဦးယံအချိန်မှာ ဒီမွေစကြာသုတ်တရားကို ဟောကြားတော်မူခဲ့တယ်။ ယခု ၁၃၂၄-ခုနစ်မှ ပြန်ပြီး ရေတွက်ကြည့်ရင် ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံ ပြီးနောက် နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၆-နှစ် ရှိခဲ့ပြီ။ ပရိနိဗ္ဗာန်မစံမီ ၄၅-နှစ်ပေါင်း ထည့်လိုက်ရင် ၂၅၅၁ ရတယ်။ ဒါကြောင့် လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၂၅၅၁-နှစ်က ဝါဆိုလပြည့်နေ့ ညနေချမ်း ညဉ့်ဦးယံအချိန်မှာ ဟောတော်မူ

တယ်လို့ တိတိကျကျမှတ်ယူရပါတယ်။ ဒါကလည်း အရှေ့တိုင်းက ယူဆချက်အရပဲ။ အနောက်တိုင်းပညာရှိတွေရဲ့ယူဆချက် အရ ဆိုရင်တော့ အနှစ်(၆၀)လျော့ပြီးယူရမယ် ဒါကြောင့် သူတို့၏ ယူဆချက် အရဆိုရင်တော့ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်း ၂၄၉၁-နှစ်က ဟောတယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့။

ဒါပေမယ့် အရှေ့တိုင်းမှာဟောတဲ့တရားဆိုတော့ အရှေ့တိုင်း အယူအဆအတိုင်းပင် လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅၅၁-နှစ်ကဟောတယ်လို့ပြောရမှာပဲ။ နောက်ပြီးတော့ မိဂဒါယ သားတို့အား ဘေးမဲ့ပေးထားရာ မိဂဒါဝန်တော ဆိုတာကလည်း ဟိုတုန်းကတော့ သားသမင်တွေရှိနေတဲ့ တကယ့် တောအရပ်ပဲဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ယခုတော့ အဲဒီအရပ်ဟာ တောသစ်ပင် တွေလည်းမရှိတော့ပါဘူး၊ ကွင်းပြင်ကြီးဖြစ်နေပါပြီ။ ဘေးပတ်ဝန်းကျင်က ယာခင်းတွေနဲ့ လူနေအရပ်ဖြစ်နေပါပြီ။ ရှေးတုန်းကတော့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တွေဟာ ဂန္ဓမာဒနတောင်မှ တန်ခိုးဖြင့် ကောင်းကင်ကကြွလာ ပြီးတော့ အဲဒီလူသူကင်းဆိတ်ရာတောအရပ်မှာဆင်းသက်ကြတယ်။ ရှေးရှေးက ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားများလည်း တရားဦးဟောဖို့ကြွလာတဲ့အခါ ကောင်းကင်မှာ အဲဒီအရပ်မှာပဲ ဆင်းသက်တော်မူကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဣသိပတနုလို့ခေါ်ပါတယ်တဲ့။

ဒီသုတ်မှာရှိတဲ့ နိဒါန်းအလိုအားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားဟာ ဗာရာဏသီမြို့နယ်၊ မိဂဒါဝန်တောအရပ်မှာ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် ပဉ္စဝဂ္ဂိုရဟန်းတော်တို့အား ဒီဓမ္မစကြာသုတ်တရားကို ဟောတော် မူတယ်လို့ ဒါလောကီပထင်ရှားသိရတယ်။ သို့ပေမယ့် ဒါလောကီတော့ မပြည့်စုံသေးဘူး။ ဒါကြောင့် အခြားသုတ်များမှာပြဆိုထားတဲ့ အကြောင်းအရာများကို ပါထုတ်ဖော်ပြီး၊ ဒီသုတ်၏နိဒါန်းကို

ချဲ့ပြောဖို့လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် အတော်အသင့်လောက်ချဲ့ပြီး ပြောရဦးမယ်။

နိဒါန်းသုံးမျိုး

နိဒါန်းဆိုတာ သုတ်တရားတော်ကိုဟောခြင်း၏အခြေခံအကြောင်း အရာပါပဲ။ အဲဒီ နိဒါန်းက ခူရေနိဒါန်း၊ အဝိဒူရေနိဒါန်း၊ သန္တိကေနိဒါန်းလို့ သုံးမျိုးရှိတယ်။ သုတ်တရားကိုဟောခြင်းနှင့် ဝေးကွာသောအကြောင်း အရာကို ခူရေနိဒါန်းလို့ခေါ်တယ်။ အဲဒါက ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရား ထံတော်မှာ နိယတဗျာဒိတ်ကို ခံယူတော်မူခဲ့သည်မှစပြီးတော့ တုသိတာ နတ်ပြည်ရောက်ပြီး၊ သေတကေတုမည်သော နတ်မင်းအဖြစ်တိုင်အောင် ဘုရားအလောင်းတော်၏ ပါရမီတော်များဖြည့်ကျင့်ခဲ့ပုံ အကြောင်းအရာ တွေပါပဲ။ အဲဒီခူရေနိဒါန်းကိုတော့ ဒီထက်ပိုပြီး ပြောဖို့မလိုပါဘူး၊ ပြောဖို့အချိန်လည်းမရှိဘူး။ အဝိဒူရေနိဒါန်းဆိုတာကတော့ သုတ်တရားကို ဟောခြင်း၏ မနီးမဝေးသောအကြောင်းအရာများပါပဲ။ အဲဒါကတော့ တုသိတာနတ်ပြည်မှ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်အထိ အကြောင်းအရာများပင်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီအကြောင်းအရာများကိုတော့ ပြောသင့်သမျှပြောရမယ်။ သန္တိကေနိဒါန်း ဆိုတာကတော့ ဒီဓမ္မစကြာတရားကို ဟောကာနီး အကြောင်းအရာများပါပဲ။ အဲဒါကတော့ ယခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ ဝေ ဗေ သုတ် အစရှိတဲ့ နိဒါန်းစကား အတိုင်းပါပဲ။ အဲဒီနိဒါန်းသုံးမျိုးထဲတွင် ယခု အဝိဒူရေနိဒါန်းထဲက ပြောသင့်သမျှကို ထုတ်ဖော်ပြီး ပြောရမယ်။ အဲဒီအကြောင်းအရာတွေက ဘယ်မှာရှိသလဲဆိုတော့ အဝိတ္တရုတ်ကနိပါတ် သုခုမာလသုတ်၊ မူလပဏ္ဏာသပါဠိ၊ ပါသရာသီခေါ် အရိယပရိယေသနသုတ်၊ မဟာသစ္စကသုတ်၊ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိ ဗောဓိရာဇကုမာရသုတ်၊ သင်္ဂါရဝသုတ်၊ သုတ္တနိပါတ် ပဗ္ဗဇ္ဇာသုတ်၊ ပဓာနသုတ်

အစရှိတဲ့ သုတ်ပေါင်းများစွာတို့မှာရှိပါတယ်။ အဲဒီသုတ်တွေမှ
အချို့ကိုယူပြီး ဟောရမှာပဲ။

ဘုရားအလောင်းတော်နှင့် လူ့စည်းစိမ်

ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ တုသိတာနတ်ပြည်မှတော့ခဲ့ပြီးတော့
ကပ်လဝတ်ပြည် သုဒ္ဓေါဓနမင်းမြတ်၏မိဖုရားကြီးဖြစ်တဲ့ မဟာမာယာဒေဝီ၏
ဝမ်းတိုက်မှာ ပဋိသန္ဓေတည်နေတော်မူခဲ့တယ်။ မဟာသက္ကရာဇ်(၆၈)ခုနှစ်၊
ကဆုန်လပြည့်၊ သောကြာနေ့မှာ လုမ္ဗိနီမည်သော အင်ကြင်းဥယျာဉ်တော်၌
ဖွားမြင်တော်မူခဲ့တယ်။ သိဒ္ဓတ္ထလိုအမည်ပေးထားတယ်။ မင်းသားဟာ
(၁၆)နှစ်အရွယ်ရောက်သောအခါ ဒေဝဒဟပြည်ရှင် သုပ္ပဗုဒ္ဓမင်း၏
သမီးတော် ယသော်ဓရာဒေဝီနှင့်လက်ထပ်ပြီးလျှင် မင်းသမီးပေါင်း
လေးသောင်း အခြွေအရံများနှင့်တကွ ကြီးကျယ်သောမင်းစည်းစိမ်ကို
ခံစားနေတော်မူခဲ့တယ်။

အဲဒီလို ကာမဂုဏ်အာရုံများဖြင့်ပျော်မွေ့နေစဉ် တစ်နေ့သောအခါ
ဥယျာဉ်တော်သို့ အခြွေအရံများနှင့်တကွ ပျော်ပွဲစားထွက်တော်မူတယ်။
အဲဒီအခါ လမ်းခုလတ်မှာ သူအိုကိုတွေ့မြင်ရတာနဲ့ သံဝေဂဖြစ်ပြီး
အဲဒီ အရပ်မှာပဲ ပြန်လှည့်လာခဲ့တယ်။ နောက်တစ်ကြိမ်ထွက်တဲ့အခါလည်း
သူနာကို တွေ့မြင်ရတယ်။ နောက်တစ်ကြိမ်မှာ သူသေကိုတွေ့မြင်
ရတယ်။ အဲဒီလိုတွေ့မြင်ရတဲ့အခါများမှာလည်း သံဝေဂဖြစ်ပြီး
အဲဒီအရပ်မှာပဲ ပြန်လှည့်လာခဲ့တယ်။ သံဝေဂဖြစ်ပုံများကို အရိယ
ပရိယေသနသုတ်မှာ ပြထားပုံကတော့-

ယုတ်ညံ့သောရှာမှီးခြင်း

၉ •

ယုတ်ညံ့သောရှာမှီးခြင်း

မိမိကိုယ်တိုင်က အိုတတ်သောသဘောရှိနေပါလျက် အိုတတ်သော သဘောရှိတာတွေကို ရှာကြသိမ်းပိုက်နေတာ မတော်ဘူး၊ အိုတတ်တဲ့ဟာ တွေက ဘာတွေလဲဆိုရင် သားမယား၊ ကျေးကျွန်၊ ဆိတ်၊ သိုး၊ ကြက်၊ ဝက်၊ ဆင်၊ မြင်း၊ ကျွဲနွား၊ ရွှေ၊ ငွေ အစရှိတဲ့ သက်ရှိသက်မဲ့ ကာမဂုဏ်တွေ ပါပဲ၊ မိမိကိုယ်တိုင်က အိုတတ်ပါလျက် အဲဒီအိုတတ်တဲ့ ကာမဂုဏ်တွေကို အမြတ်တနိုးလုပ်ပြီး ရှာကြသိမ်းပိုက်နေတာ မတော်ဘူး လို့လည်း ဆင်ခြင်မိပါသတဲ့။

ထို့အတူပင် မိမိကိုယ်တိုင်က နာတတ်ပါလျက် သေတတ်ပါလျက် နာတတ်၊ သေတတ်တဲ့ ကာမဂုဏ်တွေကို ရှာကြသိမ်းပိုက်နေတာ မတော်ဘူးလို့လည်း ဆင်ခြင်မိပါသတဲ့။ အဲဒီလိုမရှာသင့်တာတွေကို ရှာကြနေတာဟာ (အနရိယပရိယေသနာ) ယုတ်ညံ့တဲ့ရှာကြခြင်းမည်ပါ သတဲ့။

မြင့်မြတ်သော ရှာမှီးခြင်း

မိမိကိုယ်တိုင်က အိုတတ်၊ နာတတ်၊ သေတတ်သောသဘော ရှိတဲ့အတွက် မအို၊ မနာ၊ မသေ၊ မပျက်တတ်တဲ့တရားကို ရှာကြတာ ကတော့ (အရိယပရိယေသနာ) မြင့်မြတ်သောရှာကြခြင်း မည်ပါတယ်တဲ့။

ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ မူလက ယုတ်ညံ့သောရှာကြခြင်း မျိုးဖြင့် ရှာကြနေခဲ့တဲ့အကြောင်းကို အဲဒီသုတ်မှာ—

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ အဟနိ-ငါသည်လည်း၊ ပုဗ္ဗေ သမ္မောတ-
 သစ္စာလေးပါးကို မသိရသေးမီ ရှေးအဖို့ကပင်၊ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ-
 သစ္စာလေးပါးကို မသိသေးသော၊ ဝါ-ဘုရားမဖြစ်သေးသော၊
 ဟေမိသတ္တောဝ သမာနော-ဘုရားအလောင်းသာလျှင်ဖြစ်စဉ်က၊ အတ္တနာ
 ဇာတိဓမ္မော သမာနော- မိမိကိုယ်တိုင်က ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်းသဘော
 ရှိပါလျက်၊ ဇာတိဓမ္မယေဝ ပရိယေသာမိ-ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိတာကိုသာ
 ရှာမှီးသိမ်းပိုက်နေခဲ့၏၊ အတ္တနာ ဇရာဓမ္မော သမာနော-မိမိကိုယ်တိုင်က
 အိုခြင်း သဘောရှိနေပါလျက်၊ ဇရာဓမ္မယေဝ ပရိယေသာမိ-အိုခြင်း
 သဘောရှိတာကိုသာ ရှာမှီးသိမ်းပိုက်နေခဲ့၏ စသည်ဖြင့်ပြဆိုထားပါတယ်။

အဲဒါဟာ ယသောရောဒေဝီအမှူးရှိသော မင်းသမီးအခြွေအရံ
 တွေနဲ့ ပျော်မွေ့နေပုံကိုရှုတ်ချပြီး ဖော်ပြတာပါပဲ။ အဲဒီလိုပြပြီးတဲ့နောက်
 ဖြစ်ခြင်း၊ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း စသည်ကင်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်အငြိမ်းဓာတ်
 တရားကို ရှာမှီးတော့မယ်လို့ အကြံဖြစ်ပုံကိုလည်း ဒီလိုဖော်ပြထား
 ပါတယ်။

အတ္တနာ ဇာတိဓမ္မော-မိမိကိုယ်တိုင်က ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသော
 ကြောင့်၊ ဇာတိဓမ္မေ အာဒိနဝံ ဝိဒိတွာ-ဖြစ်ခြင်းသဘော၌ အပြစ်ကို
 ဖြင်ပြီး၍၊ အဇာတံ အနတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ နိဗ္ဗာန်-ဖြစ်ခြင်းမရှိတဲ့
 ယောဂကုန်ရာ အမြတ်ဆုံး အငြိမ်းဓာတ် နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပရိယေသေယျ-
 ရှာမှီးရပါမူ၊ ယံနူန- ကောင်းမှာပဲ၊ အတ္တနာ ဇရာဓမ္မော သမာနော-
 မိမိကိုယ်တိုင်က အိုခြင်း သဘောရှိသောကြောင့်၊ ဇရာဓမ္မေ အာဒိနဝံ
 ဝိဒိတွာ-အိုခြင်းသဘော၌ အပြစ်ကိုဖြင်ပြီး၍၊ အဓရံအနတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ
 နိဗ္ဗာန်-အိုခြင်းမရှိတဲ့၊ ယောဂကုန်ရာ အမြတ်ဆုံး အငြိမ်းဓာတ် နိဗ္ဗာန်ကို၊
 ပရိယေသေယျ- ရှာမှီးရပါမူ၊ ယံနူန-ကောင်းမှာပဲ။

ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းကင်းရာ အငြိမ်းတတ်
နိဗ္ဗာန်ကိုရှာဖို့ရာ ကြံစည်တော်မူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါဟာ အလွန်ကောင်းမြတ်တဲ့
အကြံအစည်ပဲ။ ကောင်းမြတ်ပုံ ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် နည်းနည်းထပ်ပြီး
စဉ်းစားကြည့်စို့။

ကိုယ်က အိုမင်း မစွမ်းဖြစ်နေပြီဆိုပါတော့၊ အဲဒီလိုလူဟာ
အိုမင်းမစွမ်းဖြစ်နေတဲ့ မိန်းမယောက်ျား လူအိုကြီးတစ်ယောက်ကို အတူ
နေဖို့ခေါ်လာရင် သင့်ပါမလား၊ ယခု မအိုသေးပေမယ့် မကြာမီပင်
အိုမည့်သူ တစ်ယောက်ကို အဖော်ရှာလာရင် သင့်ပါမလား၊ မသင့်ဘူး၊
အဲဒါထက် မကျန်းမမာ အတိဒုက္ခရောက်နေတဲ့သူဟာ မကျန်းမမာ
ဒုက္ခဝေဒနာ အပြင်းအထန် အနှိပ်စက်ခံနေရတဲ့သူကို အဖော်ရှာလာရင်
သာပြီးမသင့်တော်တာပဲ။ ယခု ကျန်းမာနေပေမယ့် မကြာမီအတွင်း
ရောဂါနှိပ်စက်လို့ အတိဒုက္ခရောက်မည့်သူကိုရှာလာရင် အဲဒါလည်း
မသင့်တော်ဘူး၊ တချို့မှာဆိုရင် တစ်သက်ပတ်လုံး အတူတူပျော်ပျော်ကြီး
နေရလိမ့်မယ်ထင်ပြီး အိမ်ထောင်ပြုကြတယ်၊ ဒါပေမယ့် ကံမကောင်း
အကြောင်းက မညီညွတ်တော့ တစ်ယောက်ယောက်က မကြာခင်ပဲ
လူမမာကြီးဖြစ်သွားလို့ အဲဒီ လူမမာကိုပြုစုပြီး ဒုက္ခရောက်နေရတာပဲ။
တချို့မှာတော့လည်း အိမ်ထောင်ဖက်ဖြစ်သူက မကြာခင်ပဲ သေဆုံးသွားလို့
ဝမ်းနည်းပက်လက်နဲ့ အကြီးအကျယ် ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ရတာပဲ။
အဲဒီလိုမဟုတ်တောင်မှ နောက်ဆုံးတစ်ချိန်ကျတော့ နှစ်ဦးလုံးပင် သူအိုသူနာ
သူသေဘဝရောက်ပြီး ဒုက္ခရောက်ကြရတာချည်းပဲ။ ဒါကြောင့် အိုတတ်
နာတတ် သေတတ်တဲ့ ကာမဂုဏ်တွေကို ရှာမှီးနေတာကတော့ မသင့်တာ
မကောင်းတာချည်းပါပဲ။ မအိုမနာမသေတဲ့တရားကို ရှာတာကမှ
ကောင်းတယ်၊ အဲဒီလိုရှာတာဟာ အကောင်းဆုံးပဲ။ ယခု ဒီသာသနာ့

ရိပ်သာမှာ တရားအားထုတ်နေကြတဲ့ ရဟန်းရှင်လူ ယောဂီတွေဟာ အဲဒီအကောင်းဆုံးရှာခြင်းဖြင့် ရှာမှီးနေကြရတာပဲ။ အင်မတန် ဝမ်းသာစရာ ကောင်းပါတယ်။

ဘုရားအလောင်း တောထွက်တော်မူခြင်း

ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ စတုတ္ထအကြိမ် ဥယျာဉ်တော်သို့ ထွက်တဲ့အခါမှာ ရဟန်းကိုတွေ့မြင်ရတယ်။ အဲဒီရဟန်းထံမှ ရဟန်းပြုပြီး ကုသိုလ်တရားရှာနေတဲ့အကြောင်းကို ကြားရတဲ့အခါမှာ လူ့ဘောင်မှ ထွက်၍ ရဟန်းပြုပြီးတော့ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းကင်းတဲ့ တရားကိုရှာဖို့ ကောင်းမြတ်တဲ့အကြံအစည် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ မအို မနာ မသေတဲ့တရားကို မိမိကိုယ်တိုင် ရအောင်ရှာပြီးတော့ သတ္တဝါ အများအားလည်း အဲဒီ မအို၊ မနာ၊ မသေတဲ့တရားကိုရအောင် ဟောကြားညွှန်ပြဖို့ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အကြံအစည်ပါပဲ။ အလွန်မြင့်မြတ်တဲ့ အကြံအစည်ပါပဲ။ အဲဒီနေ့ အဲဒီအချိန်လောက်မှာပဲ ဘုရားအလောင်းတော်၏ ကြင်ရာတော်ဖြစ်တဲ့ ယသော်ဓရာဒေဝီက သားတော်ကို ဖွားမြင်တယ်။ အဲဒီအကြောင်းကို ကြားရတော့ “လကို ဖုံးကွယ်တဲ့ ရာဟုသဖွယ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ အနှောင်အဖွဲ့ဖြစ်ပေါ် လာတယ်”လို့ ဘုရားအလောင်းတော်က ညည်းညူပြောဆိုမိတယ်။ အဲဒီစကားကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးက ဘုရားအလောင်းတော်အား တောမထွက်နိုင်အောင် ရာဟုကဲ့သို့ပင် ဖမ်းယူထားတဲ့ သားတော်ကလေးဖြစ်ပါစေဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ အဲဒီသားတော်ကလေးအား ရာဟုလာလို့ အမည်ပေးလိုက်ပါသတဲ့။

ဒါပေမယ့် ဘုရားအလောင်းတော်က လောကထဲ မပျော်မမွေ့၊
 ငြီးငွေ့တာနဲ့ အဲဒီညဉ့်မှာ တီးမှုတ် ကခုန်ပြီး ဖျော်ဖြေနေကြတဲ့
 ကချေသည်မတွေကိုတောင် မရှုစားတော့ဘဲ ညဉ့်ဦးစောစောကပင်
 စက်တော်ခေါ်၍ အိပ်ပျော်သွားတယ်။ အဲဒီအခါမှာ တီးမှုတ်ကခုန်ပြီး
 ဖျော်ဖြေနေကြတဲ့ ကချေသည်မတွေကလည်း အဲဒီနေရာမှာပဲ
 အိပ်လိုက်ကြတယ်။ ဘုရားအလောင်းတော်က အိပ်ရာမှနိုးလာလို့
 ကြည့်ရှုလိုက်တဲ့အခါမှာ အတုံးအရုံးနဲ့ အိပ်ပျော်နေကြတဲ့ ကချေသည်
 မတွေကိုမြင်ရတော့ သူသေကောင်တွေလို ထင်မြင်တဲ့ အသုဘသညာ
 ဖြစ်ပေါ်လာပြီးတော့ သန်းခေါင်ယံအချိန်မှာ ကဏ္ဍကဆိုတဲ့ မင်္ဂလာ
 မြင်းတော်ကိုစီးပြီး နောက်တော်ပါ ဆန္ဒအမတ်နှင့်တကွ တောထွက်တော်
 မူခဲ့တယ်။ အနော်မာမြစ်ရောက်တဲ့အခါ အဲဒီမြစ်၏ သဲသောင်ပြင်ပေါ်မှာ
 ဆံမုတ်ဆိတ်တော်များကိုပယ်ပြီးတော့ ယဇ္ဇိကာရဗြဟ္မာကပ်လှူတဲ့
 သင်္ကန်းများကိုဝတ်ရုံပြီး ရဟန်းပြုတော်မူခဲ့တယ်။ အဲဒီတုန်းက ဘုရား
 အလောင်းတော်ဟာ အရွယ်အားဖြင့် ၂၉ နှစ်သာရှိသေးတယ်။
 ပျော်မွေ့ဖွယ်အကောင်းဆုံးအရွယ်ပေါ့။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလိုအရွယ်ကောင်း
 တုန်းမှာ ထီးနန်းစည်းစိမ်တွေနဲ့ ယသော်ဓရာအစရှိသော မိဖုရား
 အခြွေအရံတွေကို ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိဘဲ စွန့်လွှတ်ပြီးတော့ တောထွက်
 ရဟန်းပြုတော်မူတာဟာ အလွန်ပဲအံ့ဩစရာကောင်းပါပေတယ်။

အာဠာရရသေ့ကြီးထံ သွားရောက်ခြင်း

ဒါပေမယ့် အဲဒီအခါတုန်းက ဘုရားအလောင်းတော်မှာ တရား

အကျင့်နည်းလမ်းကတော့ မရှိသေးဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီအခါတုန်းက ထင်ရှားကျော်ကြားနေတဲ့ အာဠာရဆိုတဲ့ရသေ့ကြီးထံ နည်းခံဖို့သွားတယ်။ အဲဒီရသေ့ကြီးက သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်ဘူး၊ လောကီဈာန်သမာပတ်ရှစ်ပါး ရှိရာမှာ အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်အထိ သမာပတ်(၇)ပါးကို ကိုယ်တိုင်ရရှိပြီးတော့ တပည့်များအား လက်တွေ့ညွှန်ကြားပြသနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တူးကြီး ဖြစ်တယ်။ ဘုရားမပွင့်မီကဆိုရင် ဈာန်သမာပတ်တွေကို ကိုယ်တိုင်ရပြီး ဒီလိုလက်တွေ့သင်ကြား ညွှန်ပြပေးနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ တကယ့်ကို အားကိုးလောက်တဲ့ဆရာကြီးပေပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီအခါတုန်းက ဘုရား တစ်ဆူကဲ့သို့ပင် ထင်ရှားကျော်ကြားနေတဲ့ ဆရာကြီးဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ဆရာကြီးက ဘယ်အရပ်မှာနေသလဲ၊ တပည့်ပရိသတ်တွေဘယ်လောက် ရှိသလဲလို့ဆိုတော့ ထေရဝါဒ ပိဋကတ်စာပေထဲမှာ အဲဒီနေရာဌာနနဲ့ ပရိသတ်အကြောင်းကိုပြဆိုထားတာမရှိဘူး။ မြောက်ပိုင်းဗုဒ္ဓစာပေလို့ ဆိုရတဲ့ လလိတပိတ္ထာရ(ဗုဒ္ဓဝင်)ကျမ်းမှာတော့ အဲဒီ အာဠာရရသေ့ကြီးက ဝေသာလီပြည်နယ်ထဲမှာနေတယ်။ သူ့ထံမှာနည်းခံယူပြီးကျင့်နေတဲ့ တပည့်ပရိသတ်တွေက ၃၀၀ ရှိတယ်လို့ဆိုပါတယ်။ အဲဒါဟာ ထေရဝါဒ စာပေထဲကမဟုတ်ပေမယ့် မှတ်သင့်မှတ်ထိုက်တဲ့စကားပါပဲ။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် “သူ့နေရာကိုမသိဘူး”လို့ ပြောရတာထက် နေရာကိုဖော်ပြ နိုင်တာက ပိုပြီးကောင်းတယ်။ တပည့်ပရိသတ်ကိုမပြနိုင်တာထက်လည်း ပြနိုင်တာက ပိုပြီးကောင်းတယ်။ ဒါကြောင့်ပါပဲ။

အာဠာရ ရသေ့ကြီးထံ၌ နည်းခံခြင်း

အာဠာရ ရသေ့ကြီးထံသွားရောက်ပြီး နည်းခံပုံကို ပြထားပါတယ်။

သော အဟံ-ဘုရားအလောင်းတော်ဖြစ်သော ထိုငါသည်၊ ပဗ္ဗဇိတော သမာဓော-တောထွက်၍ ရဟန်းပြုပြီးနောက်၊ ကိ ကုသလာ နုသီ-ကုသိုလ်ကား အဘယ်နည်းဟု ရှာကြလျက်၊ အနုတ္တရံ သန္တိဝရပဒံ-သူ့ထက်မြတ်မရှိသော အငြိမ်းဓာတ် မြတ်နိဗ္ဗာန်ကို ပရိယေသမာဓော-ရှာမှီးနေစဉ်၊ ယေန အာဠာရော ကာလာမော တေနုပသင်္ကမိ-ကာလာမ အနွယ် အာဠာရ ရသေ့ကြီးရှိရာသို့ချဉ်းကပ်ခဲ့ပြီ။ ဥပသင်္ကမိတွာ-ချဉ်းကပ် ပြီး၍၊ အာဝုသောကာလာမ-ငါ့ရှင် ကာလာမ၊ (အနွယ်ကိုပင် အမည်ပြု၍ ပြောဆိုသည်။ ရှိသေထိုက်သောသူအား အမည်ရင်းဖြင့် မပြောဘဲ ဤသို့ အနွယ်စသည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းသည် ပညာရှိ တို့၏ သုံးစွဲရိုးအလေ့ပင်ဖြစ်သည်) အာဝုသော ကာလာမ-ငါ့ရှင် ကာလာမ၊ ဣမသ္မိ ဓမ္မဝိနယေ-ငါ့ရှင် ဟောကြားညွှန်ပြနေသော ဤတရားဝိနည်း၌၊ ဝါ-ငါ့ရှင်၏အဆုံးအမ သာသနာ၌၊ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ-အကျင့်မြတ်ကိုကျင့်ရန်၊ အဟံ ဣတ္ထမိတိ- ငါအလိုရှိပါသည်ဟူ၍၊ ဧတံ-ဤတောင်းပန်စကားကို၊ အာဠာရံ ကာလာမံ- ကာလာမအနွယ် အာဠာရအား (မြန်မာစကားချောစေရန် ကံကို သမ္ပဒါန် အနက်ပြန်သည်) အဝေါစံ-ပြောဆိုခဲ့ပြီတဲ့။

အတိုချုပ်အားဖြင့် အာဠာရ ရသေ့ကြီးထံသွားရောက်ပြီးတော့ “ငါ့ရှင် ကာလာမ သင်ဟောကြားညွှန်ပြနေတဲ့အကျင့်မြတ်ကိုကျင့်လို ပါတယ်”လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ အဲဒီတော့ အာဠာရရသေ့ကြီးက-

အာယသ္မာ-ဂေါတမနွယ်ဝင် အရှင်ရဟန်းသည်၊ ဝိဟရတု-
 ဤဌာန ဤသာသနာ၌ နေလှည့်ပါ ကျင့်လှည့်ပါ၊ အယံဓမ္မော-ကျွန်ုပ်
 ဟောပြောနေသော ဤအကျင့်လုပ်ငန်းတရားသည်၊ တာဒိသော-ထိုသို့၊
 သဘောရှိပါ၏။ ဝါ-ယခုပြောပြမည့် အခြင်းအရာသဘောရှိပါ၏။ ယတ္ထ-
 ယင်းအကျင့်လုပ်ငန်းတရား၌၊ ဝိညူ ပုရိသော-ပညာရှိသောပုဂ္ဂိုလ်
 တို့သည်၊ န စိရဿဝ-မကြာမီပင်လျှင်၊ သကံ အာစရိယကံ-မိမိဆရာ
 တွေသိထားသော တရားထူးကို၊ သယံ အဘိညာ သန္တိကတွာ-
 ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုလျက်၊ ဥပသမ္ပန္န ဝိဟရေယျ-
 ရောက်၍ရ၍ နေနိုင်ပါသည်လို့၊ အားပေးစကားပြောပြီး အားထုတ်ပုံကို
 ပြောကြားပါတယ်။

အားရကျေနပ်ပွယ်ကောင်းတဲ့ စကား

အဲဒီ အာဠာရ ရသေ့ကြီးပြောကြားပုံထဲမှာ “သူဟောတဲ့အတိုင်း
 ကျင့်တဲ့သူဟာ ဆရာသိတဲ့တရားထူးကို မကြာခင်ပဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်
 တွေ့သိပြီး နေနိုင်ပါတယ်” ဆိုတဲ့စကားဟာ အင်မတန်အားကိုးစရာ
 ယုံကြည်စရာကောင်းတဲ့စကားပဲ၊ လက်တွေ့တရားဆိုရင် ဒီလို ကိုယ်တိုင်
 တွေ့နိုင်မှပဲ အားရကျေနပ်ဖွယ်ကောင်းတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ မကြာခင်ပဲ
 ကိုယ်တိုင်တွေ့သိနိုင်တယ်ဆိုတာလည်း အားရစရာပဲ၊ မကြာခင် မြန်မြန်
 တွေ့မှပဲ အားတက်ဖွယ်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အာဠာရ ရသေ့ကြီး၏
 အဲဒီလိုစကားကိုကြားရတဲ့အတွက် ဘုရားအလောင်းတော်က သဘော
 ကျပြီး ဒီလိုဆင်ခြင်မိပါတယ်။

ကိုယ်မစားဝံ့တဲ့ဆေး သူတပါးအားမကျွေးသင့်

အာဠာရဟာ ဒီတရားကိုယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရားမျှဖြင့်ပြောတာ မဟုတ်ဘူး၊ စင်စစ်မှာတော့ သူ့ကိုယ်တိုင်တွေ့မြင်သိရှိပြီး ပြောဟောနေတာ ပဲလို့ ဆင်ခြင်မိပါတယ်။ ဟုတ်တယ် အာဠာရပြောတဲ့စကားထဲမှာ “ကျမ်းဂန်က ဘယ်လိုဆိုတယ်”လို့ ဒီလိုကျမ်းဂန်ကိုအားကိုးပြီး ပြောတာ လည်းမဟုတ်ဘူး၊ “ဒီလိုသိရသတဲ့” စသည်ဖြင့် တစ်ဆင့်ကြားအနေနဲ့ ပြောတာလည်းမဟုတ်ဘူး၊ “ဆရာသိတဲ့တရားထူးကို ကိုယ်တိုင်ပင် သိပါတယ်”လို့ ဒီလို ကိုယ်တွေ့အနေနဲ့ပြောတဲ့စကားသာဖြစ်တယ်။ ဘာဝနာအလုပ်ကိုညွှန်ပြတဲ့ဆရာဆိုရင် ဒီလိုရဲရဲတင်းတင်းပြောနိုင်ဖို့ လိုပါတယ်၊ ကိုယ်တိုင်က အားမထုတ်ဘူးဘဲ၊ ကိုယ်တိုင်က ဘာမျှ မတွေ့မသိဘူးဘဲ၊ ကျမ်းဂန်တွေမျှနဲ့ ဆရာလုပ်နေကြတာတွေ၊ ဘာဝနာ လုပ်ငန်းတရား ဟောကြားနေကြတာတွေ၊ ဘာဝနာအလုပ် ကျမ်းစာအုပ် ရေးထုတ်နေကြတာတွေကတော့ သိပ်နေရာမကျဘူး၊ ကိုယ်တိုင်မစားဘူး၊ မသုံးဘူးတဲ့ဆေး၊ ကိုယ်တိုင်မစားဝံ့တဲ့ဆေးကို သူတစ်ပါးအား တိုက်ကျွေး နေတာနဲ့ ခပ်တူတူဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒီလိုဟောပြောချက်မျိုး ကျမ်းစာအုပ် များကတော့ ယုံကြည်အားကိုးစရာ အားတက်စရာ သိပ်မကောင်းဘူး။

သဘာဝကျတဲ့ ဆင်ခြင်ပုံ

ယခု အာဠာရရသေ့ကြီး ပြောဟောညွှန်ကြားတာကတော့ ကိုယ်တွေ့အနေနဲ့ ရဲရဲတင်းတင်း ဟောကြားညွှန်ပြတာဖြစ်တဲ့အတွက် ဘုရား အလောင်းတော်က တစ်ထစ်ချယုံကြည်အားတက်သွားတယ်၊

အာဠာရမှာသာ ယုံကြည်တဲ့သဒ္ဓါရှိတာမဟုတ်၊ ငါ့မှာလည်းရှိတာပဲ၊ အာဠာရမှာသာ ဝိရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာရှိတာမဟုတ် ငါ့မှာလည်း ရှိတာပဲလို့ ဒီလိုဆင်ခြင်ပြီး အာဠာရရသေ့ကြီးရထားတဲ့တရားကို ကိုယ်တိုင် တွေ့ရအောင် အားထုတ်ပါတယ်။ အားထုတ်တော့ မကြာခင်ပဲ အဲဒီ အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန် သမာပတ်တရားကိုရသွားပါတယ်။ အဲဒီအခါ ဘုရားအလောင်းတော်က အာဠာရရသေ့ကြီးထံသွားပြီးတော့ “ဆရာကြီး ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်တွေ့ပြီး ရောက်နေတယ်ဆိုတဲ့ အာကိဉ္ဇညာ ယတနဈာန်တရားဟာ ကျွန်ုပ်ယခုတွေ့ထားတဲ့ ဒီတရားအတိုင်းပဲ ဟုတ်ပါ ရဲ့လား”လို့ မေးမြန်းကြည့်ပါတယ်။

ဈိုးမြွှောက်သင့်ရာ ဈိုးမြွှောက်တာ ဆရဲ့တာဝန်

အဲဒီတော့ အာဠာရရသေ့ကြီးက “ဟုတ်ပါတယ်၊ ကျွန်ုပ်ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်ဖြင့်တွေ့ပြီး ရောက်နေတယ်ဆိုတဲ့တရားဟာ ငါ့ရှင်ဂေါတမ တွေ့လာတဲ့ တရားအတိုင်းပါပဲ၊ ကျွန်ုပ်လည်း ဒီလောက်တွေ့တာပါပဲ”လို့ ဖြေကြား ပြောဆိုပြီးတော့ ဒီလိုလည်း ချီးကျူးစကားကို ပြောကြားပါတယ်။ အရှင်ဂေါတမဟာ အလွန်ထူးခြားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ပဲ၊ ဒီ အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန် ဆိုတာ လွယ်လွယ်နဲ့ရတဲ့တရားမဟုတ်ဘူး၊ ငါ့ရှင်ဂေါတမဟာ မကြာမီ အတွင်းမှာပဲ ဒီတရားကိုရလာတယ်၊ သိပ်ထူးတာပဲ ဒီလိုထူးခြားတဲ့ သီတင်းသုံးဖော်ကိုရတဲ့အတွက် ကျွန်ုပ်တို့ဟာ အင်မတန် အရတော် ကြတာပဲ၊ အင်မတန် ကံကောင်းကြတာပဲ၊ ကျွန်ုပ်မျက်မှောက်တွေ့ပြီး သိပါတယ်ဆိုတဲ့တရားကို အရှင်ဂေါတမသိလာတယ်၊ အရှင်ဂေါတမ သိလာတဲ့တရားလောက်ကိုပဲ ကျွန်ုပ်လည်းသိပါတယ်၊ ဒါကြောင့်

အရှင်ဂေါတမဟာ ကျွန်ုပ်နဲ့ ဂုဏ်အရည်အချင်း တန်းတူဖြစ်နေပါပြီ၊ အရှင်ဂေါတမဟာ ဒိဋ္ဌာနမှာပဲနေပါ။ ဒီဂိုဏ်းကထာမှာ တပည့်ပရိသတ်တွေ များပါတယ်။ အရှင်ဂေါတမနှင့်ကျွန်ုပ်တို့ တန်းတူဆရာကြီးများအဖြစ်နဲ့ ညွှန်ကြားစောင့်ရှောက်သွားကြပါစို့လို့ပြောပြီးတော့ တပည့်တစ်ဝက်ကို ဘုရားအလောင်းတော်အား ညွှန်ကြားပြသဖို့ ခွဲပေးလိုက်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ ရှေ့နားကပြောခဲ့တဲ့ တပည့် ၃၀၀ ထဲက တပည့် တစ်ရာ ငါးဆယ်ကိုခွဲပေးတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို ချီးမြှောက်တာဟာ ဆရာကတပည့်ကို သူနဲ့တန်းတူထားပြီး ချီးမြှောက်လိုက်တာပါပဲ။

ဒါပေမယ့် ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ အဲဒီဋ္ဌာနမှာ အချိန်ကာလ အနည်းငယ်မျှသာ နေပါတယ်။ အဲဒီလိုနေရင်း စဉ်းစားဆင်ခြင်မိပါတယ်။ “ဒီအာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်ဟာ ငြီးငွေ့တဲ့ဉာဏ်ဖြစ်ဖို့ရာ တပ်မက်မှု ကင်းဖို့ရာ ချုပ်ဖို့ရာလည်းမဖြစ်ဘူး၊ ကိလေသာငြိမ်းဖို့ ဉာဏ်ထူးဖြစ်ဖို့ ထိုးထွင်းသိဖို့ ဆင်းရဲအားလုံးငြိမ်းဖို့ရာလည်းမဖြစ်ဘူး၊ အာကိဉ္ဇညာ ယတနဘုံသို့ ရောက်ဖို့ရာလောက်သာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီဘုံမှာရောက်ပြီး ကမ္ဘာပေါင်း ခြောက်သောင်းမျှ အသက်ရှည်ဖို့ရာလောက်ပဲ။ အဲဒီဘဝက စုတေတဲ့အခါ ကာမဘဝတွေမှာဖြစ်မြဲဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခတွေနဲ့ တွေ့မြဲ တွေ့နေဦးမှာပဲ။ ငါအလိုရှိတဲ့ သေခြင်းကင်းရာ တရားမဟုတ်သေးဘူး”လို့ စဉ်းစားဆင်ခြင်ပြီးတော့ အဲဒီအာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်တရားကိုအလေး မပြုဘဲစွန့်လိုက်တယ်။ အဲဒီအာဠာရကမ္မဋ္ဌာန်းဋ္ဌာနကလည်း ထွက်ခွာသွား ခဲ့တယ်။

ဥဒကရသေ့ကြီးထံ သွားရောက်ခြင်း

အဲဒီကထွက်ခွာပြီးတော့ အနတ္တရ (သူ့ထက်အလွန်အမြတ်မရှိတဲ့) သန္တိဝရပဒ (အငြိမ်းစာတ်အမြတ်နိဗ္ဗာန်)ဆိုတဲ့ သေခြင်းကင်းရာတရားကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် ရှာကြနေခဲ့ပြန်တယ်။ အဲဒီလိုရှာကြနေရင်း ရာမပုတ္တ (ရာမ၏သား-ရာမဆရာကြီး၏တပည့်)ခေါ်တဲ့ ဥဒကရသေ့ကြီး၏ ဂုဏ်သတင်းကိုကြားရတာနဲ့ အဲဒီ ဥဒကရသေ့ထံသွားရောက်ပြီးတော့ ရာမဆရာကြီး၏ တရားကျင့်နည်းကို မေးမြန်းခံယူပြန်ပါတယ်။ အဲဒီမှာလည်း ဘုရားအလောင်းတော်က နည်းခံပုံ၊ ဥဒကရသေ့ကြီးက ပြောပြပုံ၊ ဘုရားအလောင်းတော်က သဘောကျပြီး ဆင်ခြင်စဉ်းစားပုံ၊ အားထုတ်၍ မကြာခင်ဘဲ ဆရာကြီးပြောတဲ့တရားကိုရပြီး ဥဒကရသေ့ကြီးထံ မိမိရလာတဲ့တရားကိုပြောကြားပုံ စသည်တွေဟာ စကားလုံးချင်း ထပ်တူလိုလိုပါပဲ။ ။

ထူးတာကတော့ ဥဒကရသေ့ကြီးဆိုတာက ရာမပုတ္တလို့ ဆိုထားတဲ့အတိုင်း ရာမဆရာကြီး၏သား သို့မဟုတ် တပည့်ဖြစ်တယ်။ ရာမဆရာကြီးက နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန်အထိ သမာပတ် ရှစ်လုံးကို ရတယ်။ သို့ပေမယ့် ဘုရားအလောင်းရောက်သွားတဲ့အခါမှာ ရာမဆရာကြီးက မရှိတော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် “ရာမဟာ အဘယ်မျှအထိ မျက်မှောက်တွေ့ပြီး သိနေတယ်လို့ ပြောကြားခဲ့ဖူးပါသလဲ”လို့ ဘုရားအလောင်းဟာ ဥဒကကိုမေးတယ်။ အဲဒီ မေးပုံထဲမှာ (ပဝေဒေသိ)ပြောကြားခဲ့ဖူးပါသလဲ”လို့ အတိတ်ကာလ အဖြစ်အပျက်အကြောင်းအရာအနေနဲ့ မေးတာကိုလည်း တွေ့ရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ “ရာမမှာသာ သဒ္ဓါ

ဝိရိယ သတိ သမာဓိ ပညာရှိခဲ့သည်မဟုတ်၊ ငါ့မှာလည်းရှိတယ်”လို့ ဆင်ခြင်ပုံကိုလည်း တွေ့ရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ “ရာမသီခွဲတဲ့တရားကို သင်သိတယ်၊ သင်သိတဲ့တရားကို ရာမသီခွဲတယ်၊ ဒါကြောင့် ရာမနှင့်သင်ဟာ တန်းတူ ဖြစ်နေတယ်၊ အသင်ဂေါတမဟာ ဒီဂိုဏ်းကို ဆရာကြီးအဖြစ်နှင့် သွန်သင်ဆောင်ရွက်ပါ”လို့ ဥဒကရသေ့က ဆရာ အဖြစ်နဲ့အပ်နှင်းတာကိုလည်းတွေ့ရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ “ဥဒကဟာ ရာမ၏တပည့်အဖြစ်ဖြင့် ငါနှင့် အတူကျင့်ဖက် သီတင်းသုံးဖော်ဖြစ်ပါလျက် ငါ့ကို ဆရာအဖြစ်ဖြင့် ဆရာအရာ၌တင်ထားတယ်”လို့ ဘုရားအလောင်း ဆင်ခြင်ပုံကိုလည်း တွေ့ရတယ်။

ဒါကြောင့် ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ ရာမဆရာကြီးနဲ့တော့ မတွေ့ရဘူး၊ သူ့တပည့် ဥဒကရသေ့နဲ့သာ တွေ့ရတယ်။ ဥဒကရသေ့က ရာမဆရာကြီး၏တရားအားထုတ်နည်းကို ဘုရားလောင်းအားပြောပြတယ်။ အဲဒီပြောပြတဲ့အတိုင်း အားထုတ်တဲ့အတွက် ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ ရာမဆရာကြီးကိုယ်တိုင် တွေ့ရသိထားတဲ့ နေဝသညာ နာသညာယတန ဈာန်အထိ မကြာခင်ဘဲ ကိုယ်တိုင်တွေ့ရသိတော်မူတယ်။ ရာမဆရာကြီး လိုပင် နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန်ကို ရတဲ့အတွက် ဥဒကရသေ့က ဘုရားအလောင်းတော်ကို ဂိုဏ်းဆရာကြီးအဖြစ် တင်မြှောက်တယ်ဆိုတာ တွေ့ကို အထူးမှတ်သားဖို့ပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ ဥဒကရသေ့ကြီး၏တည်ရာဌာနက ဘယ်မှာလဲ၊ တပည့်ပရိသတ်က ဘယ်လောက်ရှိသလဲဆိုရင် ထေရဝါဒ စာပေထဲမှာတော့ အဲဒါတွေကို ပြဆိုထားချက်မရှိဘူး၊ မြောက်ပိုင်းဗုဒ္ဓ စာပေလို့ဆိုတဲ့ လလိတဝိတ္ထာရခေါ် ဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းထဲမှာတော့ ဥဒက

ရသေ့ကြီး၏ တည်ရာကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနက ရာဇဂြိုဟ်ပြည်နယ်ထဲမှာ ဖြစ်ကြောင်း၊ တပည့်ပရိသတ်တွေက ၇၀၀-ရှိကြောင်း ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါလည်း မှတ်သားဖို့သင့်တာပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ဘုရားအလောင်းတော်နှင့်တွေ့စဉ်အခါတုန်းက ဥဒကရသေ့ဟာ နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန်အထိ မရသေးဘူး။ ဒါကြောင့် ဆရာကြီးရာမ ရတဲ့တရားအနေနဲ့သာ ပြောကြားခဲ့တယ်။ နောက်ပြီးတော့ နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန်အထိရတဲ့အတွက် မိမိထက်သာလို့ ဘုရားအလောင်းတော်ကို ဆရာကြီးအဖြစ်တင် မြှောက်တယ်။ “နောင်အခါကာလကျမှ ဥဒကရသေ့လည်း ဘုရား အလောင်းတော်ကိုအားကျပြီးအားထုတ်လို့ နေဝသညာ နာသညာယတန ဈာန်ကိုရသွားတယ်” (အဲဒါက ဋီကာမှာ ပြဆိုချက်ပါပဲ။) အဲဒီအချက်တွေ ကိုလည်း အထူးမှတ်သားဖို့ပါပဲ။

ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ အဲဒီကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနမှာ အချိန်ကာလ အနည်းငယ်မျှ ဆရာကြီးအဖြစ်နဲ့ ညွှန်ကြားပြသနေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလိုနေရင်း ဘုရားအလောင်းတော်က စဉ်းစားဆင်ခြင်မိပြန်တယ်။ ဆင်ခြင်ပုံကတော့ “ဒီ နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန်ဟာလည်း ငြီးငွေ့တဲ့ဉာဏ်ဖြစ်ဖို့ရာ တပ်မက်မှုကင်းဖို့ရာ ချုပ်ဖို့ရာလည်းမဖြစ်ဘူး၊ ကိလေသာငြိမ်းဖို့ ဉာဏ်ထူးဖြစ်ဖို့ ထိုးသွင်းသိဖို့ ဆင်းရဲအားလုံး ငြိမ်းဖို့ရာလည်းမဖြစ်ဘူး၊ နေဝသညာ နာသညာယတနဘုံသို့ ရောက်ဖို့ရာလောက်သာဖြစ်တယ်။ အဲဒီဘုံမှာရောက်ပြီး ကမ္ဘာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်အရှည် ဖို့ရာလောက်ပဲ။ အဲဒီဘဝကစုတေတဲ့အခါ ကာမဘဝတွေမှာ ဖြစ်မြဲဖြစ်ပြီးတော့ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေနဲ့ တွေ့မြဲတွေ့နေ ရဦးမှာပဲ။ ငါအလိုရှိတဲ့ သေခြင်းကင်းရာတရား မဟုတ်သေးဘူး”လို့

စဉ်းစားဆင်ခြင်ပြီးတော့ အဲဒီနေ့ဝသညာ နာသညာယတနဈာန်တရား ကိုလည်း အလေးမပြုတော့ပဲ စွန့်လိုက်တယ်။ အဲဒီ ဥဒက၏ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဌာနကလည်း ထွက်ခွာသွားခဲ့တယ်။

ဥရုဝေလတော၌ ဒုက္ကရစရိယာကျင့်ပုံ

အဲဒီကထွက်ခွာခဲ့ပြီးနောက် အနတ္တရ သန္တိဝရပဒဆိုတဲ့ သေခြင်း ကင်းရာတရားကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် ရှာကြံနေရင်း မဂတိုင်းထဲမှာ လှည့်လည်နေခဲ့တယ်။ အဲဒီလို လှည့်လည်နေရင်း သေနာနိဂုံးရွာကြီးအနီး ဥရုဝေလတောသို့ ရောက်သွားတယ်။ အဲဒီတောအရပ်မှာ နေရဉ္စရာမြစ် ကလည်း ကြည်လင်နေတဲ့ရေတွေစီးသွားနေတာ တွေ့ရပါသတဲ့။ နေရဉ္စရာ မြစ်ဆိုတာ ယခုနေအခါတွေ့ရတာကတော့ တပို့တွဲလဆီမှာ ဆိုရင် ရေစီးနေတာမတွေ့ရတော့ဘူး။ သဲသောင်ပြင်ကြီးကိုသာ တွေ့ရတော့တယ်။ မိုးတွင်းနဲ့ဆောင်းလယ်လောက်မှာသာ ရေရှိမည့် လကွဏာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဟိုနှစ်ပေါင်းနှစ်ထောင်ကျော်ကာလကတော့ ၁၂-ရာသီပတ်လုံး ရေစီးနေတာလည်းဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီမြစ်မှာ ကြည်လင်တဲ့ရေစီးသွား နေတာကိုလည်း တွေ့ရပါတယ်။ အနီးအပါးမှာ သေနာနိဂုံးဆိုတဲ့ ဆွမ်းခံဖို့ ရွာကြီးကိုလည်း တွေ့ရတယ်။ အဲဒီလို မြေကောင်း၊ တောကောင်း၊ ရေကောင်းများနဲ့ ဆွမ်းခံရွာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် “ဒီအရပ်ဟာ တရားအားထုတ်လိုတဲ့သူမှာ တရား အားထုတ်ရန် သင့်လျော်တဲ့အရပ်ပဲ”လို့ ဆင်ခြင်ပြီး အဲဒီ ဥရုဝေလ တောအုပ်မှာပဲ နေခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီတုန်းက ဘုရားအလောင်းတော်မှာ တရားအားထုတ်ဖို့ရာ တိကျမှန်ကန်တဲ့နည်းကမရှိသေးဘူး၊ ကိုယ်အပင်ပန်းခံပြီးအားထုတ်တဲ့ အကျင့်ကတော့ အဲဒီတုန်းက အိန္ဒိယနယ်ပယ်တစ်ဝိုက်မှာ ခေတ်စားပြီး ပေါ်လွင်ထင်ရှားနေခဲ့ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီကျင့်ပုံနည်းတွေကိုမှီပြီး ဘုရားအလောင်းတော်မှာ ဥပမာသုံးခုပေါ်လာပါသတဲ့။

ဥပမာသုံးခု

ပထမဥပမာက- သဖန်းသားဟာ အပင်မှခုတ်ဖြတ်ပြီးကာစ အစိုလည်းဖြစ်နေမယ်၊ ရေလည်းစိမ်ထားမယ်ဆိုရင် အဲဒီလို သစ်သား အစိုကို အချင်းချင်းဖြစ်စေ၊ အခြားသစ်သားနဲ့ဖြစ်စေ ပွတ်ပေမယ်လို့ မီးပွင့်ဘူး၊ မီးမဖြစ်ဘူး၊ အဲဒါလိုပဲ သားမယားစသော ကာမဂုဏ်အာရုံ ဝတ္ထုတွေကလည်း ရှိနေမယ်၊ နှစ်သက်သာယာတဲ့ ကိလေသာကာမ တွေကလည်းဖြစ်နေမယ်ဆိုရင် ကိုယ်ပင်ပန်းအောင် ဘယ်လိုပဲအားထုတ် ပေမယ်လို့ လောကုတ္တရာဉာဏ်အမြင် တရားထူးကို မရနိုင်ဘူးတဲ့၊ ဒါက ပထမဥပမာပဲ။

ဒုတိယဥပမာကတော့- သဖန်းသားဟာ ရေစိုစွတ်ခြင်းတော့ မရှိဘူး၊ ဒါပေမယ့် အပင်မှခုတ်ဖြတ်ပြီးကာစ စိမ်းစိုနေသေးရင် အဲဒီသစ်သားစိုကို မီးပွတ်လို့ မီးပွင့်ဘူး၊ မီးမဖြစ်နိုင်ဘူး၊ အဲဒါလိုပဲ သားမယားစသော ကာမဂုဏ်အာရုံဝတ္ထုတွေက အနီးအပါးမှာ သိမ်းပိုက် ထားတာမရှိပေမယ်လို့ စိတ်ကူးဖြင့် နှစ်သက်သာယာနေတဲ့ ကိလေသာ ကာမတွေကဖြစ်နေမယ်ဆိုရင် ကိုယ်ပင်ပန်းအောင် ဘယ်လိုပဲ အားထုတ် ပေမယ်လို့ လောကုတ္တရာဉာဏ်အမြင်တရားထူးကို မရနိုင်ဘူးတဲ့၊ ဒါက

ဒုတိယဥပမာပဲ။ ဒီ ဥပမာကတော့ ဗြဟ္မဏဓမ္မိကတို့၏ ရသေ့ပြုခြင်းကို ရည်ရွယ်ကြောင်း အဋ္ဌကထာမှာပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီ ဗြဟ္မဏဓမ္မိကဆိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ငယ်စဉ်မှစပြီး အသက် ၄၈-နှစ်အထိ ဗြဟ္မစရိယအကျင့်ကိုကျင့်ကြတယ်။ အဲဒီကနောက်မှာ အမျိုးအနွယ်မပြတ် စေရန်ဆိုတဲ့ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အကျင့်မှထွက်ပြီး အိမ်ထောင်ပြုကြပါသတဲ့။ ဒီလိုဆိုတော့ သူတို့မှာ ဗြဟ္မစရိယကို ကျင့်နေစဉ်ကလည်း ကာမရာဂတွေ ဖြစ်နေမှာပဲ။

တတိယဥပမာကတော့ သမန်းသားဟာ သွေ့ခြောက်လည်း နေမယ်၊ ရေနဲ့လည်း မတွေ့မထိရဘူးဆိုရင် အဲဒီသစ်သားခြောက်ကို မီးပွတ်ရင် အလွယ်တကူနဲ့မီးပွင့်လာမယ်၊ အဲဒါလိုပဲ ကာမအာရုံဝတ္ထုတွေကိုလည်း စွန့်ပယ်ထားပြီးဖြစ်မယ်၊ စိတ်ကူးဖြင့် နှစ်သက်သာယာတဲ့ ကိလေသာကာမတွေကိုလည်း အာလယပြတ် ကောင်းကောင်းပယ်ထားပြီး ဖြစ်မယ်ဆိုရင် ကိုယ်အပင်ပန်းခံပြီးအားထုတ်ရင်လည်း လောကုတ္တရာဉာဏ်အမြင် တရားထူးကိုရနိုင်တယ်၊ ကိုယ်အပင်ပန်းမခံဘဲ ချမ်းသာလွယ်ကူတဲ့အကျင့်ဖြင့်လည်း လောကုတ္တရာဉာဏ်အမြင် တရားထူးကို ရနိုင်တယ်တဲ့၊ ဒါက တတိယဥပမာပဲ။

စိတ်ကိုစိတ်ဖြင့်နှိပ်တဲ့ ဒုက္ကရစရိယာ

ဒီဥပမာသုံးခုပေါ်လာပြီးတဲ့နောက် တတိယဥပမာထဲမှာ ၂-နည်းရှိတဲ့အနက်က ပထမနည်းဖြင့် ပြင်းပြင်းထန်ထန်အားထုတ်လိုတဲ့အတွက် ဒီလိုအကြံဖြစ်လာပါတယ်တဲ့။

အဟံ-ငါသည်၊ ဒန္တေဟိ- အောက်သွားတို့ဖြင့်၊ ဒန္တံ-အထက်သွားကို၊ အာဓာယ-ပင့်မဆောင်ထား၍၊ ဝါ-အံသွားကြိတ်၍၊^၁ ဖိဂါယ-လျှာဖြင့်၊ တာလုံ အာဟစ္စ-လျှာ၏အထက် အာစောက်အရပ်ကိုစပ်၍၊ စေတသာ-စိတ်ဖြင့်၊ စိတ္တံ-အလိုလိုဖြစ်နေသောစိတ်ကို၊ အဘိနိဂ္ဂဏှေယျံ အဘိနိဂ္ဂိဋ္ဌေယျံ အဘိသန္တာပေယျံ-နှိပ်ရ ကြိတ်ရ ပူလောင်စေရပါမူ၊ ယံ နူန-ကောင်းလိမ့်မည်ထင်သည်လို့၊ အကြံအစည်ဖြစ်ပါသတဲ့။

ဒီနေရာမှာပြထားတဲ့ ပါဠိအသွားနဲ့၊ ဝိတက္ကသဏ္ဌာနသုတ်မှာ ပြထားတဲ့ ပါဠိအသွားဟာ ထပ်တူပဲဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဝိတက္ကသဏ္ဌာနသုတ်မှာပြထားတဲ့ စိတ် စိတ်ချင်း နှိပ်ပုံကတော့ ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးမှ ဟောတော်မူတဲ့ကျင့်နည်းဖြစ်တဲ့အတွက် သူ့အလိုလိုဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကိလေသာစိတ်ကို သတိပဋ္ဌာန်ပါဠိတော် စသည်မှာပြထားတဲ့နည်းအရ ဘာဝနာစိတ်ဖြင့်ရှုသိပြီး ပယ်ဖို့ရာပါပဲ။ ယခု ဒီမှာပြထားတဲ့စိတ်ကိုနှိပ်ပုံကတော့ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အလယ်လမ်း အကျင့်ကို မသိရသေးမီက ကျင့်ခဲ့တဲ့နည်းဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီသတိပဋ္ဌာန် နည်းလမ်းမှန်တော့မဟုတ်ပေဘူး။ ဒါပေမယ့် အဋ္ဌကထာမှာဖွင့်ပြထားပုံ ကတော့ အကုသိုလ်စိတ်ကို ကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်နှိပ်သည်လို့ဆိုပါတယ်။ အဲဒီအတိုင်းဟုတ်ရင် သတိပဋ္ဌာနသုတ်စသည်မှာ ဟောထားတဲ့ နည်းမှန်ပဲ

မှတ်ချက်

- ၁။ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့အလိုအားဖြင့် ဒန္တေ-အောက်သွားပေါ်၍၊ အဘိ ဒန္တံ-အထက်သွားကို၊ အာဓာယ-ထား၍ဟုပြန်ရာ၏။ သို့သော် အထက်သွားမှာ အသေဖြစ်၍ ယင်းကိုဖြုတ်ထားရန် မဖြစ်နိုင်၊ အရှင်ဖြစ်သော အောက်သွားဖြင့်သာ ပင့်မ ထားနိုင်ပေသည်။ အံသွားကြိတ်၍ဟု ဆိုလိုရင်း ဖြစ်သည်။ လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားသင့်၏။

ဖြစ်ပေါ်မိမယ်။ အဲဒီတုန်းကနည်းမှန်ဖြင့် စိတ်ကိုနှိပ်တာဟုတ်ရင် အဲဒီနည်းမှန်ဖြင့်ပင် ဘုရားအဖြစ်သို့ရောက်ဖွယ်ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီနည်းဖြင့် ဘုရားအဖြစ်သို့မရောက်ခဲ့တဲ့ပြင် ပင်ပန်းရုံမျှ အကျိုး သက်ရောက်သည့်အနေဖြင့် ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီက နောက်လည်း နည်းမှားတွေကျင့်နေပုံတွေကို ဒီနေရာမှာဆက်ပြီးပြထားပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အမည်ခံတဲ့ အချို့ဂိုဏ်းဂဏတွေမှာ ကျင့်နေတဲ့ စိတ်ကိုဖျောက်ဖျက်ပစ်တဲ့နည်းမျိုးဖြစ်ဖွယ်ရှိတယ်လို့ တွေးထင် ရပါတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့ ဂျပန်ကိုသာသနာပြုသွားတုန်းက ကျောင်းတိုက် ကြီးတစ်ခုမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်နေကြတာကို တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ သူတို့နည်းက ဖြစ်ပေါ်လာသမျှ စိတ်ကိုဖျောက်ပစ်ရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီလို ဖျောက်ပစ်လို့ ဘာစိတ်မျှမပေါ်လာတဲ့အခါ သုည (ဘာမျှမရှိတဲ့ သဘော)ဆိုတဲ့ တရားလမ်းဆုံးရောက်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ သူတို့ အားထုတ်ပုံအစီအစဉ်ကတော့ တရားအားထုတ်မည့် မဟာယာန ရဟန်းငယ်တွေက အစဉ်အတိုင်း တင်ပလွှင်ခွေပြီးထိုင်နေကြတယ်။ ၆-ပါးလောက်ရှိပါတယ်။ ဆရာရဟန်းတစ်ပါးက ထိုင်နေတဲ့ရဟန်း များအား ရိုက်မည့်တုတ်ကိုလိုက်ပြတယ်။ တော်တော်ကြာတော့ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဆရာရဟန်းက ထိုင်နေတဲ့သူတွေရဲ့ကျောကို တုတ်နဲ့ တစ်ချက်စီလိုက်ပြီး ရိုက်တယ်။ အဲဒီလိုအရိုက်ခံရခိုက်မှာ စိတ်တွေအကုန်ပျောက်ပြီး သုညဆိုက်သွားတာလည်း ရှိတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် လိုက်ပြီးရိုက်ရ တယ်လို့ဆိုပါတယ်။ ထူးဆန်းတဲ့တရားပဲ။ အဲဒါဟာ ဖြစ်ပေါ်လာသမျှ စိတ်တွေကိုဖိနှိပ်ပြီး ဖျောက်ဖျက်ပစ်တဲ့တရားအားထုတ်နည်းပဲ။ ဘုရား အလောင်းတော် ဟိုတုန်းက စိတ်စိတ်ချင်းလိုက်ပြီး ဖိနှိပ်တဲ့အားထုတ်ပုံဟာ အဲဒီအားထုတ်ပုံနဲ့ တူကောင်းတူလိမ့်မယ်လို့ ယူဆရပါတယ်။ ဘုရား

အလောင်းတော်ဟာ အဲဒီအခါတုန်းက အံသွားကြိတ်ပြီးတော့ စိတ်စိတ်ချင်း အတင်းလိုက်ပြီး ဖိနှိပ်နေရတာဟာ အလွန်ပင်ပန်းပါသတဲ့။ ပင်ပန်းလို့ ချိုင်းကြားက ချွေးတွေတောင် ယိုထွက်လာကြပါသတဲ့။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို ပင်ပန်းအောင်အားထုတ်တဲ့အတွက် ဉာဏ်ထူးတရားထူးကိုတော့ မရခဲ့သေးပါဘူးတဲ့။

ရှုရှိုက်လေကိုထိန်းချုပ်၍ အပ္ပါဏကဓမ္မာန်ဝင်ခြင်း

စိတ် စိတ်ချင်း နှိပ်တဲ့နည်းဖြင့် ဉာဏ်ထူး တရားထူးကို မရသေးတဲ့ အတွက် ဘုရားအလောင်းတော်က “ရှုရှိုက်လေကိုထိန်းချုပ်ပြီး၊ ရှုရှိုက်လေကင်းတဲ့ အပ္ပါဏကဓမ္မာန်ကို ငင်ရရင်ကောင်းမှာပဲ” လို့ ကြံစည်မိတယ်။ အဲဒီလိုကြံစည်ပြီးတော့ ပါးစပ်ကရော နှာခေါင်းကရော အသက်ရှူလေ မထွက်နိုင်အောင် အောင့်ချုပ်ထားပါသတဲ့။ အဲဒီအခါ နားပေါက်မှ အတင်း တိုးပြီးထွက်တဲ့လေတွေရဲ့အသံဟာ ပန်းပဲဖိုက လေသံလိုပဲ မြည်နေပါသတဲ့။ ဒါကြောင့် ကိုယ်လည်း အလွန်ပူပန် ပင်ပန်းပါသတဲ့။ ဒါပေမယ့် ဘုရားအလောင်းတော်က အလျော့မပေးဘူး။ ပါးစပ်ပေါက်နှင့် နှာခေါင်းပေါက်မှရော အဲဒီနားပေါက်မှရော မထွက်နိုင်အောင် လေတွေကိုပိတ်ပြီး ထိန်းချုပ်ထားလိုက်ပြန်ပါသတဲ့။ အဲဒီအခါ အလွန်ပြင်းထန်တဲ့လေတွေက ဦးခေါင်းထိပ်ကိုတက်ပြီး တိုးဆောင့်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် အားကြီးတဲ့လူက လက်ရှိန်ဖြင့် ခေါင်းကိုရှိန်သလိုပဲ နာကျင်ပါသတဲ့။ နောက်ပြီးတော့ အားကြီးတဲ့လူက ခေါင်းကို သားရေကြိုးနဲ့ အတင်းရစ်ပတ်သလိုလည်း နာကျင်ပါသတဲ့။ နောက်ပြီး ဝမ်းဗိုက်ထဲမှာလည်း လေတွေက အတင်းတိုးကြတာဟာ သားလှီး

မီးနဲ့လှီးသလိုပဲ အလွန်နာကျင်ပါသတဲ့၊ နောက်ပြီးတော့ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ လေတွေက တိုးဝှေ့တွန်းကန်နေတဲ့အတွက် မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးပုံနဲ့ အကင်ခံရသလိုပဲ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ အလွန်ပြင်းစွာ ပူလောင်နေပါသတဲ့၊ အဲဒီလို ပူလောင်ပင်ပန်းတဲ့အတွက် ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ လဲကျပြီး မလှုပ်မယှက်နိုင်အောင်ဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒီလိုဖြစ်နေပုံကိုမြင်ရလို့ အချို့နတ်တွေက “ရဟန်းဂေါတမသေသွားပြီ”လို့ ပြောကြသတဲ့၊ အချို့နတ်တွေက “မသေသေးဘူး သေလုနီးဖြစ်နေပြီ”လို့ ပြောကြသတဲ့၊ အချို့နတ်တွေကတော့ “သေတာလည်းမဟုတ်ဘူး၊ သေလုနီးဖြစ်နေတာ လည်းမဟုတ်ဘူး၊ ဒီလိုမလှုပ်မယှက်ဖြစ်နေတာဟာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ရဲ့ (ဝိဟာရ)နေခြင်းပဲ”လို့ ပြောကြသတဲ့၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို အပင်ပန်းခံပြီး အားထုတ်တဲ့အတွက် ဉာဏ်ထူးတရားထူးကိုတော့ မရခဲ့သေးဘူး။

အစာမစားတဲ့ ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်

ဒါကြောင့် ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ “အစာအာဟာရကို လုံးဝဖြတ်ပြီးကျင့်ရင် ကောင်းမှာပဲ”လို့ ကြံစည်မိတယ်၊ အဲဒီ စိတ်အကြံကို သိတဲ့နတ်တွေက “အရှင်ဂေါတမ အစာအာဟာရကိုတော့ လုံးဝမဖြတ် လိုက်ပါနဲ့၊ ဖြတ်လိုက်ရင် ကျွန်ုပ်တို့က အရှင်၏ကိုယ်မှာ မွေးညှင်း ပေါက်များက နတ်ဩဇာကို ထည့်သွင်းပေးကြရပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီ နတ်ဩဇာဖြင့် အရှင်ဂေါတမဟာ မျှတနေရပါလိမ့်မယ်”လို့ ပြောကြသတဲ့၊ အဲဒီတော့ ဘုရားအလောင်းတော်က ဒီလိုဆင်ခြင်မိတယ်၊ “ငါက လုံးဝ မစားဘူးလို့လည်း ဝန်ခံနေမယ်၊ နတ်တွေက မွေးညှင်းပေါက်မှ ထည့်ပေးတဲ့ နတ်ဩဇာနဲ့လည်း မျှတနေမယ်ဆိုရင် လုံးဝမစားဘူးဆိုတဲ့

ငါ့ဝန်ခံချက်ဟာ လိမ်ရာရောက်လိမ့်မယ်”လို့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့ “နတ်ဩဇာ ထည့်ပေးတာကို အလိုမရှိဘူး”လို့ အဲဒီနတ်တွေကို မြစ်ပယ်လိုက်ပါတယ်။

အဲဒီလို မြစ်ပယ်လိုက်ပြီးတော့ ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ အစာအာဟာရကိုလျှော့ပြီး သုံးဆောင်တော်မူပါတယ်။ ဘယ်လောက် အထိ လျှော့သလဲဆိုရင် ပဲပြုတ်ရည် တလက်ဆွန်းမျှအထိလျှော့ပြီး သုံးဆောင်တော်မူပါတယ်။ လက်နှစ်ဘက်စပ်ပြီးခဲယူတာကို တစ်လက်ခုပ် ခေါ်တယ်။ လက်ဝါးတစ်ဖက်တည်းခဲယူတာကိုတော့ တစ်လက်ဆွန်း ခေါ်တယ်။ လေးငါးခြောက်စွန်းစာလောက်ရှိမှာပေါ့။ တစ်ရက်တစ်ရက်မှာ အဲဒီ တစ်လက်ဆွန်းစာ ပဲပြုတ်ရည်လောက်နဲ့မျှတပြီးနေပါသတဲ့။ အဲဒီလို ပဲပြုတ်ရည် တစ်လက်ဆွန်းစာလောက်နဲ့ မျှတနေတော့ ဘုရား အလောင်းတော်၏ ရူပကာယ ကိုယ်တော်ဟာ အသားအသွေးတွေ လျော့ပါးပြီး ပိန်ချုံးကျသွားတယ်။ အရေ၊ အကြော၊ အရိုးမျှသာ ကျန်တော့တယ်။ ကြောဆစ်ရိုးတွေဟာ နိမ့်လိုက်၊ မြင့်လိုက်နဲ့ အဖု အဆစ်၊ အထစ်ထစ်တွေပေါ်နေတယ်။ နံရိုးတွေလည်း ကျိုးတိုးကျဲတဲ့နဲ့ မညီမညွတ်ဖြစ်ပြီး ထင်ပေါ်နေတယ်။ ဒုက္ကရစရိယာရုပ်ပုံတော် ပန်းချီကားကို မြင်ဖူးကြမှာပေါ့။ အဲဒီပုံအတိုင်းပါပဲ။ မျက်လုံးများကလည်း ချိုင့်ပြီးဝင်နေတယ်။ ရေတွင်းထဲကရေကိုတွေ့မြင်သလိုပါပဲတဲ့။ ဦးခေါင်း အရေကလည်း ဗူးသီးနုနူးပြီး နေလှန်းထားလို့ တွန့်ကျံ့နေသလိုပါပဲတဲ့။ ကိုယ်မှာပိန်နေပုံကတော့ ဝမ်းဗိုက်ကို လက်နဲ့စမ်းသပ်ကြည့်ရင် ကျောရိုးကို တွေ့ရပါသတဲ့။ ကျောကိုစမ်းသပ်ရင်လည်း ဝမ်းရေကို တွေ့ရပါသတဲ့။ အဲဒီလို အလွန်ပိန်ချုံးကျသွားတာဟာ အစာအာဟာရနည်းပါးခြင်းကြောင့် ပါပဲ။ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ်စွန့်ရန် အားထုတ်တဲ့အခါမှာလည်း အလွန် ပင်ပန်းပြီး မှောက်လျက်လဲကျရပါသတဲ့။

အဲဒီလို အလွန်အလွန် ပိန်ချုံးကျနေတဲ့အတွက် တစ်ချို့လူတွေက
 “အရှင်ဂေါတမဟာ အသားအရောင် မည်းနက်တယ်” ပြောကြသတဲ့၊
 တစ်ချို့ကတော့ “အသားအရောင်ညိုတယ်” ပြောကြသတဲ့၊ တစ်ချို့
 ကတော့ “ငါးခူအဆင်းလို ညိုပြာရောင်ရှိတယ်” လို့ ပြောကြသတဲ့။
 အဲဒါဟာ အစာအာဟာရနည်းပါးတဲ့အတွက် ပကတိကဝါဝင်းပြီး အလွန်
 သန့်ရှင်းတဲ့ အရေအဆင်းပါပျက်သွားတာပါပဲ။

မာရ်နတ်က ဖြားယောင်းပြောဆိုခြင်း

အဲဒီလို အစာအာဟာရနည်းပါးပြီး ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်
 အလွန်အကျွံအားထုတ်နေတဲ့အခါမှာ မာရ်နတ်ကလာပြီး ဖြားယောင်း
 ပြောဆိုပုံနှင့် ဘုရားအလောင်းတော်က ပြန်ကြားပုံကလေးများကိုလည်း
 ဒီနေရာမှာထည့်သွင်းပြီး ပြောရဦးမယ်။

သနားကရုဏာဖြစ်တဲ့အနေနဲ့ မာရ်နတ်က ဒီလိုပြောကြားတယ်။

ကိသော တွမသိ ဒုဗ္ဗဏ္ဏော၊ သန္တိကေ မရဏံ တဝ။

သဟဿဘာဂေါ မရဏဿ၊ ကေသော တဝ ဇိဝိတံ။

ဇီဝ ဘော ဇိဝိတံ သေယျော၊ ဇိဝံ ပုညာနိ ကာဟသိ တဲ့။

မာရ်သ-အရှင်ဂေါတမ၊ တွံ-သင်သည်၊ ကိသော-အလွန်
 ပိန်လျက်၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏော-ရှုပ်ရည်အဆင်းပျက်ပြားလျက်၊ အမြင်ဆိုးဝါး
 နေသည်၊ အသိ-ဖြစ်ချေ၏၊ တဝ-သင်၏၊ မရဏံ-သေခြင်းသည်၊
 သန္တိကေ- နီးကပ်နေချေသည်၊ သဟဿဘာဂေါ မရဏဿ၊
 သေဖို့ရာက အပုံတစ်ထောင်ရှိနေချေသည်၊ တဝ-သင်၏၊ ဇိဝိတံ-

အသက်ရှင်ရေးသည်၊ ကေသော-တစ်ပုံသာရှိတော့သည်(အသက်ရှင်ရန် အပုံတစ်ထောင်တောင်မှ တစ်ပုံသာရှိတော့တယ်လို့ဆိုလိုပါတယ်) ဘော-အိုအရှင်ဂေါတမ၊ ဇီဝ- အသက်ရှင်အောင်ကြိုးစားပါ၊ ဇီဝိတံ- သေယျော-အသက်ရှင်တာက သေတာထက်ကောင်းမြတ်ပါသည်။ ဇီဝံ-အသက်ရှင်နေရင်၊ ပုညာနိ- ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကာဟသိ- ပြုရပါလိမ့်မည်တဲ့။

မာရ်နတ်ရည်ရွယ်ပြီးပြောတဲ့ ကုသိုလ်ကောင်းမှုဆိုတာက မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း၊ ဒါန သီလ စသောကောင်းမှုမျိုးလည်း မဟုတ်ဘူး။ ဝိပဿနာကုသိုလ်၊ အရိယမဂ်ကုသိုလ်လည်းမဟုတ်ဘူး။ ဘယ်လိုကောင်းမှုတွေလည်းဆိုတော့-

စရတော စ တေ ဗြဟ္မစရိယံ၊ အဂ္ဂိဟုတ္တဉ္စ ဇုဟတော။
ပဟူတံ စိယတေ ပုညံ၊ ကိ ပဓာနေန ကာဟသိ။

ဗြဟ္မစရိယံ-မေထုံမှကျင်ရှောင်သည့်အကျင့်မြတ်ကို၊ စရတော စ-ကျင့်သည်ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂိဟုတ္တဉ္စ ဇုဟတော-ပူဇော် ထိုက်သောမီးကို ပူဇော်သည်ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ တေ-သင်အား၊ ပဟူတံ ပုညံ-များစွာသောကောင်းမှုကို၊ စိယတေ-ဆည်းပူးအပ်ပြီးဖြစ်ပါ လိမ့်မည်။ ပဓာနေန-ပင်ပန်းအောင် ပြင်းစွာအားထုတ်ခြင်းဖြင့်၊ ကိ ကာဟသိ- ဘယ်အကျိုးကိုပြီးစေနိုင်ပါအံ့နည်းတဲ့။

မာရ်နတ်ရည်ရွယ်တဲ့ကုသိုလ်ကောင်းမှုက မေထုန်မှကြဉ်ရှောင် တာနဲ့၊ မီးပူဇော်တာလောက်သာဖြစ်တယ်။ အဲဒီကုသိုလ်ကောင်းမှုဖြင့် ဘဝကောင်း၊ ဘဝမြတ်တွေကိုရပြီး၊ ချမ်းသာတယ်လို့ အဲဒီခေတ်တုန်းက ယုံကြည်ယူဆကြတယ်။ ဘုရားအလောင်းတော်က အဲဒီလိုဘဝချမ်းသာကို

အလိုမရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီလိုပြန်ကြားလိုက်ပါတယ်။

အဏုမတ္တောပိ ပုညေန၊ အတ္တော မယံ န ဝိဇ္ဇတိ။

ယေသဉ္စ အတ္တော ပုညေန၊ တေ မာရော ဝတ္ထုမရဟတိ။

မယံ-ငါအား၊ ပုညေန-သင်မာရ်နတ်ပြောသောကောင်းမှုဖြင့်

အတ္တော-အလိုရှိသည်၊ အဏုမတ္တောပိ-အဏုမြူသော်လည်း၊ နဝိဇ္ဇတိ-မရှိပေ၊ ယေသဉ္စ-အကြင်သူတို့မှာမူ၊ ပုညေန အတ္တော-သင်မာရ်နတ် ပြောသောကောင်းမှုဖြင့် အလိုရှိ၏၊ တေ-အလိုရှိသော ထိုသူတို့ကို၊ မာရော-မာရ်နတ်သည်၊ ဝတ္ထုမရဟတိ-ပြောဆိုရန်ထိုက်ပေ၏တဲ့။

အဲဒီလိုပြန်ကြားတဲ့စကားထဲမှာ ကောင်းမှုဖြင့်အလိုမရှိဘူးဆိုတဲ့၊

ဘုရားအလောင်းတော်၏စကားကိုအမှီပြုပြီးတော့ တချို့က အလွဲအမှားကို ယူဆပြောဆိုတတ်ကြတယ်။ သံသရာကထွက်မြောက်ချင်လျှင် ဘုရား အလောင်းတော်လိုပဲ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုလည်း အလိုမရှိသင့်ဘူး။ မပြုသင့်ဘူး။ ပယ်သင့်တယ်လို့ ဒီလိုအလွဲအမှားကို ယူဆပြောဆိုတတ် ကြတယ်။ အဲဒီအကြောင်းနဲ့စပ်ပြီး ဘုန်းကြီးထံမှာ လူတစ်ယောက်က လာမေးတဲ့အတွက် ဘုန်းကြီးက ဒီလိုဖြေလိုက်ရတယ်။ နိဗ္ဗာန်ရောက်စေ တတ်တဲ့ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာကုသိုလ်၊ ဝိပဿနာကုသိုလ်၊ မဂ်ကုသိုလ် ဆိုတာတွေကို မာရ်နတ်ကလည်းသိမှာမဟုတ်ဘူး။ ဘုရားအလောင်းတော် ကလည်း အဲဒီအခါတုန်းက နိဗ္ဗာန်ရောက်စေတတ်တဲ့ အဲဒီကုသိုလ်မြတ် တွေကို တိတိကျကျသိမှာမဟုတ်သေးပါဘူး။ အဲဒီလိုတိတိကျကျမသိ သေးလို့ပဲ အစာငတ်ခံခြင်းအစရှိတဲ့ ဒုက္ခရစရိယာတွေကို အကောင်း အမြတ်ထင်ပြီးကျင့်နေတာပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီတုန်းက ကောင်းမှုဖြင့် အလိုမရှိဘူးလို့ ဘုရားအလောင်းတော်ကဆိုတာဟာ နိဗ္ဗာန်ရောက်

ကြောင်း ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေကို ဆိုတာမဟုတ်ပါဘူး။ ဘဝချမ်းသာရစေ နိုင်တယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆအပ်တဲ့ ကုသိုလ်ကောင်းမှု မျိုးကိုသာဆိုလို တာပါလို့ ဖြေရှင်းပြောကြားလိုက်ရတယ်။ အဲဒီအဖြေဟာ မာရ်နတ်က ပြောတဲ့ကောင်းမှုနဲ့ ဆက်စပ်ကြည့်ရင် အလွန်ရှင်းနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာမှာလည်း ပုညေနာတိ-ကောင်းမှုဖြင့်အလိုမရှိ ဟူသောစကားကို၊ ဝဇ္ဇဂါဝီ မာရေနု ဝုတ္တံ ပုညံ သန္ဓာယ-မာရ်နတ်က ပြောတဲ့ ဝဋ်ဘဝသို့ ရောက်စေတတ်တဲ့ ကောင်းမှုကိုရည်ရွယ်၍၊ ဘဏတိ-ဘုရား အလောင်းကဆိုတာပါတဲ့၊ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ကုသိုလ်ကို ပယ်တာမဟုတ်ဘူးလို့ တထစ်ချမှတ်ထားကြရမယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ အဲဒီတုန်းက အစာငတ်ခံတဲ့ ဒုက္ခရစရိယာအကျင့်ကို ဉာဏ်ထူးတရားထူး ရစေနိုင်တဲ့ အကျင့်ကောင်းလို့လည်း ယုံကြည်ယူဆနေဆဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်

နဒီနမပိ သောတာနိ၊ အယံ ဝါတော ဝိသောသယေ။

ကိစ္ဆ မေ ပဟိတတ္တဿ၊ လောဟိတံ နုပသုဿယေ။

လောဟိတေ သုဿမာနမိ၊ ပိတ္တံ သေမှဉ္ဇ သုဿတိ။

မံသေသု ဝိယမာနေသု၊ ဘိယျော စိတ္တံ ပဿီဒတိ။

ဘိယျော သတိ စ ပညာစ၊ သမာဓိ မေ တိဋ္ဌတိ-လို့လည်း ပြောဆိုပါတယ်။

အယံ ဝါတော-တိုက်ခတ်နေသော ဤလေသည်၊ နဒီန မပိ သောတာနိ-မြစ်တို့၏ရေတွေကိုသော်လည်း၊ ဝိသောသယေ- ခြောက်သွေ့ စေနိုင်သေး၏၊ ပဟိတတ္တဿ မေ-ပြင်းစွာအားထုတ်သည့် စိတ်ရှိသောငါ၏၊ လောဟိတံ-သွေးကို၊ ကိစ္ဆ န ဥပသုဿယေ- အဘယ်ကြောင့် မခြောက်သွေ့စေနိုင်ဘဲ ရှိအံ့နည်း။

လောဟိတေ သုဿမာနမှီ-သွေးခြောက်ခန်းသွားလျှင်၊ ပိတ္တံ
သေမှဉ္စ သုဿတိ-သည်းခြေနှင့်သလိပ်သည်လည်း ခြောက်သွားမည်။
(မံသဉ္စ-အသားလည်းခြောက်ခန်းသွားမည်)။ မံသေသု ခီယမာနေသု-
အသားများကုန်ခန်းသွားလျှင်၊ စိတ္တံ-စိတ်သည်၊ ဘိယျော ပသီဒတိ-
သာ၍ကြည်ပေမည်၊ မမ-ငါအား၊ သတိ စ ပညာ စ သမာဓိ-သတိ
ပညာနှင့် သမာဓိသည်လည်း၊ ဘိယျော တိဋ္ဌတိ-သာ၍ခိုင်မြဲတည်တံ့
ပေမည်တဲ့။

အဲဒါဟာ အစာမစားဘဲနေခြင်းထက် အသွေးအသားတွေ
သည်းခြေသလိပ်တွေ ခြောက်ခန်းသွားမယ်။ အဲဒီလိုခြောက်ခန်းသွားတဲ့
အခါ စိတ်ကြည်လင်ပြီး၊ သတိ သမာဓိ ပညာတွေ ထူးထူးခြားခြား
ဖြစ်လာလိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ပြီး၊ ဘုရားအလောင်းတော်က မာရ်နတ်ကို
ပြန်ကြားလိုက်တဲ့စကားပဲ။ မာရ်နတ်ကလည်း အစာမစားဘဲနေခြင်းဖြင့်
တရားထူးရသွားလိမ့်မယ်ထင်ပြီးတော့၊ တရားထူးရသွားမှာစိုးရိမ်လို့
လာပြီးဖြားယောင်းပြောဆိုတာပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ ပဉ္စဝဂ္ဂဆိုတဲ့ ရဟန်း
ငါးပါးကလည်း အစာမစားဘဲကျင့်ခြင်းဖြင့် ဉာဏ်ထူးတရားထူးကိုရပြီး၊
ဘုရားဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ပြီးတော့ သူတို့က တရားဦးနာဖို့
ရည်ရွယ်ပြီး ဘုရားအလောင်းထံမှာ ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်ပြုရင်း ငုံ့လင့်နေ
ကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဒုက္ကရစရိယအကျင့်ကိုပင် အဲဒီတုန်းက ဘုရားဖြစ်
ကြောင်း အကျင့်ကောင်းလို့ ယုံကြည်ယူဆနေကြကြောင်း ထင်ရှားနေ
ပါတယ်။

မှန်ကန်သောဆင်ခြင်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်

ဒါပေမယ့် ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကိုကျင့်လို့ ခြောက်နှစ်ကြာတဲ့ အခါကျတော့ ဘုရားအလောင်းတော်မှာ ဒီလိုစဉ်းစားဆင်ခြင်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ရှေးအတိတ်ကာလက သမဏ ဗြဟ္မဏဆိုတဲ့ ရဟန်း သူမြတ်တွေ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ပင်ပန်းအောင်လုပ်ပြီး၊ အလွန်အခံခက်တဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခဝေဒနာတွေကို ခံစားခဲ့ကြတယ်ဆိုတာလည်း ငါယခုခံစားရ သလောက်ရှိမှာပဲ။ နောင်အနာဂတ်ကာလမှာ ရဟန်းသူမြတ်တွေ ကိုယ့်ဟာကိုယ်ပင်ပန်းအောင်လုပ်ပြီး အလွန်အခံခက်တဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခ ဝေဒနာတွေကို ခံစားကြလိမ့်မယ်ဆိုတာလည်း ငါယခုခံစားရသလောက် ရှိမှာပဲ။ ယခု ပစ္စုပ္ပန်ခေတ်၌ သမဏ ဗြဟ္မဏဆိုတဲ့ ရဟန်းသူမြတ်တွေ ကိုယ့်ဟာကိုယ်ပင်ပန်းအောင်လုပ်ပြီး၊ အလွန်အခံခက်တဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခ ဝေဒနာတွေကို ခံစားကြတယ်ဆိုတာလည်း ငါယခုခံစားရသလောက်ရှိမှာပဲ။ ဒါထက်တော့ မပိုလွန်နိုင်ဘူး။ သို့သော်လည်း ငါဟာ အလွန်အခံခက်တဲ့ ဒုက္ကရကာရိကာခေါ် ဒီဒုက္ကရစရိယအကျင့်ဖြင့် ပကတိလူတို့ရနိုင်တဲ့ ကုသိုလ်တရားထက် သာလွန်မွန်မြတ်သော ကိလေသာတို့ကို ပယ်စွမ်း နိုင်သော အရိယာဉာဏ်အမြင်ထူးကို မရပါတကား။ (သိယာ န ခေါ် အညော မဂ္ဂေါ ဗောဓာယ) ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်ကျင့်တဲ့ ဒီဒုက္ကရစရိယမှ တစ်ပါးသောအကျင့်လမ်းသည်သာလျှင် အမှန်ကိုသိရန် ဖြစ်လေသလော။ အမှန်ကိုသိရန် အခြားတစ်ပါးသောအကျင့်လမ်း ရှိလေသလောလို့ ဘုရားအလောင်းတော်မှာ အကြံဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ဒီလိုအကြံဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာပြီးတော့ သူငယ်ဘဝတုန်းက ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး လယ်ထွန်မင်္ဂလာပြုနေစဉ်အခါမှာ သပြေပင်အောက်၌ ပဌမဈာန်ကိုရပြီး

ဝင်စားနေခဲ့ဖူးတာကို ပြန်လည်အမှတ်ရလာတယ်။(သိယာ နု ခေါ်
သော မဂ္ဂေါ ဗောဓာယ)အဲဒီပဌမဈာန်အကျင့်လမ်းဟာ အမှန်ကိုသိရန်
ဖြစ်လေသလားလို့လည်း ဆင်ခြင်မိတယ်။

သူငယ်ဘဝက ဈာန်ရခဲ့ပုံ

ဘုရားအလောင်းတော်က ကဆုန်လပြည့်နေ့မှာ ဖွားမြင်တော်
မူခဲ့ပါတယ်။ နယုန်လ၊ ဝါဆိုလလောက်မှာ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးက
လယ်ထွန်မက်လာပွဲကျင်းပဟန်တူပါတယ်။ အဲဒီလယ်ထွန်မက်လာပွဲ
ကျင်းပနေတုန်းက သပြေပင်ရိပ်မှာ ဘုရားအလောင်းတော်သူငယ်
ကလေးကို ကောင်းမြတ်တဲ့အခင်းအကျင်းများနဲ့ သိပ်ထားတယ်။
ဘေးပတ်ဝန်းကျင်မှ ကန့်လန့်ကာများလည်း လုံခြုံစွာကာရံထားတယ်။
အထိန်းတော်များကလည်း ရံရံသေသေစောင့်ရှောက်နေကြတယ်။
ဒါပေမယ့် လယ်ထွန်မက်လာပွဲက ဘုရင်ကိုယ်တိုင်ကျင်းပတဲ့ပွဲဆိုတော့
အင်မတန် ခမ်းနားကြီးကျယ်ပြီး၊ အလွန်တင့်တယ်ပေလိမ့်မယ်။
ကြည့်ရှုခွင့်ရတဲ့ လူတိုင်းက ကြည့်ရှုလိုကြပေလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့်
အထိန်းတော်များကလည်း မင်းသားကလေးအိပ်ပျော်နေတယ်လို့ထင်ပြီး
ခဏလောက်အနေနဲ့ လယ်ထွန်မက်လာပွဲကို သွားပြီးကြည့်ရှုကြတယ်။
အဲဒီအချိန်မှာ ဘုရားအလောင်းတော် မင်းသားသူငယ်ကလေးက
ဟိုဟိုဒီဒီကြည့်ပြီး အထိန်းတော်တွေမရှိကြောင်းသိတာနဲ့ လှဲအိပ်
နေရာကထပြီး၊ တင်ပလွင်ခွေထိုင်တယ်။ ဘဝများစွာက ပါရမီအထုံ
ပါလာတဲ့ နှာခေါင်းမှ ဝင်လေ ထွက်လေကိုရှုနေတယ်။ တခဏလေး
အတွင်းမှာပဲ (အာရုံကြမ္မ-ဝိတက်၊ အာရုံသုံးသပ်ဆင်ခြင်မှု-ဝိစာရ၊

နှစ်သိမ့်ဝမ်းမြောက်မှု ပီတိ၊ စိတ်ရွှင်လန်း ချမ်းသာမှု-သုခ၊ စူးစိုက် တည်ကြည်မှု-သမာဓိဆိုတဲ့အင်္ဂါငါးပါးရှိတဲ့ ပထမဈာန်ကို ရောက်ပြီး နေတယ်။ အထိန်းတော်များဟာ ခဏလောက်ရည်ရွယ်ပြီးသွားပေမယ့် ဟိုရောက်တော့ ကြည်ရှုစရာတွေ စားသောက်စရာတွေနဲ့ဆိုတော့ အချိန်က ကုန်မှန်းမသိကုန်သွားလို့ အတော်ကြာသွားတယ်။ သစ်ပင် တွေကအရိပ်တွေတောင် တခြားဘက်ရောက်ကုန်ပြီတဲ့၊ ဒါပေမယ့် ဘုရားအလောင်းတော်ရှိရာ သစ်ပင်ရိပ်ကတော့ မရွေ့မပြောင်းဘဲ တည်မြဲပဲရှိနေသတဲ့။ ဘုရားအလောင်းတော်ကလေးလည်း လှုပ်ရှားခြင်း မရှိဘဲ ငြိမ်သက်စွာထိုင်နေတယ်။ အဲဒါကိုတွေ့မြင်ကြရတော့ အထိန်းတော် များက သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးအားပြောကြားကြတယ်။ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး ကလည်း နေရိပ်မပြောင်းရွှေ့ဘဲ တည်မြဲတည်နေတာနဲ့၊ သားတော် သူငယ်ကလေး ငြိမ်သက်စွာထိုင်နေတာကိုမြင်ရတော့ အလွန်အံ့သြပြီး၊ သားတော်ကလေးကို ရှိခိုးပါသတဲ့။ အဲဒီလယ်ထွန်မင်္ဂလာပြုစဉ် သူငယ် ဘဝကရခဲ့တဲ့ အာနာပါနဈာန်ကို ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ပြန်ပြီး သတိရလာတယ်။ အဲဒီလိုသတိရပြီးတော့ “အဲဒီ အာနာပါနဈာန် အကျင့်လမ်းဟာ အမှန်ကိုသိရန်ဖြစ်လေသလား”လို့လည်း ဆင်ခြင် မိတယ်။ အဲဒီလိုဆင်ခြင်ပြီးတော့ (သေဝေ မဂ္ဂေါ ဗောဓာယ) သေဝေ- ဤအာနာပါနဈာန်အကျင့်သည်သာလျှင်၊ ဗောဓာယ-သစ္စာလေးတန် တရားမှန်ကိုသိရန်အလို့ငှာ၊ မဂ္ဂေါ-လမ်းမှန်ပေတည်းလို့ ဆုံးဖြတ်ချက် ချလိုက်တယ်။ အဲဒီတုန်းက ခံစားခဲ့ရတဲ့ ဈာန်ချမ်းသာက အလွန် အေးချမ်းတာ ကောင်းတာကိုး၊ ဒါကြောင့်(ကံ နဲ့ ခေါ် အဟံ တဿ သုခဿ ဘာယာမိ) ငါဟာ အဲဒီ အာနာပါနဈာန်ချမ်းသာကိုရအောင် အားထုတ်ရမှာကြောက်သလားလို့ သူ့ဟာသူမေးကြည့်တယ်။ (နဲ့ ခေါ်

အဟံ တဿ သုခဿ ဘာယာမိ) ငါဟာ အဲဒီ အာနာပါနဈာန်ချမ်းသာကို ရအောင် အားထုတ်ရမှာမကြောက်ပါဘူး)လို့လည်း စဉ်းစားမိတယ်။

အစာအာဟာရကို ပြန်လည်သုံးဆောင်ခြင်း

အဲဒီလိုစဉ်းစားပြီးတော့ “အလွန်ပိန်ချိုး ချိနဲ့ပြီး အားမရှိတဲ့ ဒီကိုယ်မျိုးနဲ့တော့ အဲဒီ အာနာပါနဈာန်ကိုရအောင် အားထုတ်ရန် မစွမ်းနိုင်ဘူး။ စားသုံးနေကျ ဆွမ်း ဘောဇဉ် အာဟာရကြမ်းကိုသုံးဆောင်မှ ကောင်းမှာပဲ။ အဲဒီလိုသုံးဆောင်ပြီး အားအင်ပြည့်တဲ့အခါကျမှ အဲဒီ အာနာပါနဈာန်ကိုရအောင် အားထုတ်နိုင်မယ်။”လို့လည်း ဆင်ခြင် မိတယ်။ အဲဒီလိုဆင်ခြင်ပြီးတော့ ရှေးကသုံးဆောင်နေကျ ဆွမ်းဘောဇဉ် အာဟာရကို သုံးဆောင်ပါသတဲ့။ အစာဖြတ်ထားရာက ပြန်ပြီးစားရင် နူးနူးညံ့ညံ့အစာကစပြီး နည်းနည်းချင်းစားရတယ်။ ဒါမှ အစာအိမ်က လက်ခံနိုင် ကြေစေနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို နည်းနည်းချင်းကစပြီး သုံးဆောင်တာဖြစ်မှာပါပဲ။

ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့ ထွက်ခွာသွားကြခြင်း

အဲဒီလို အစာအာဟာရကြမ်းကို ပြန်ပြီးသုံးဆောင်တော့ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ရဟန်းတွေက အထင်အမြင်လွဲသွားကြတယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂီတွေဆိုတာ တခြားက မဟုတ်ဘူး၊ ဘုရားအလောင်းတော်အား ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ် ပြုရနေကြတဲ့ သူတွေပဲ။ သူတို့က ဘုရားအလောင်းတော် ဖွားမြင်ပြီးစအချိန်တုန်းက ဘုရားအလောင်းတော်ကလေးကို ဘုရားဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ဗေဒင်ဟောခဲ့

ကြတဲ့ မင်းဆရာ၊ ပုရောဟိတ်၊ ပုဏ္ဏားတော်တွေပဲ။ အဲဒီတုန်းက
 ဗေဒင်ဟော နိမိတ်ဖတ်ကြတဲ့ ပုဏ္ဏားတော်တွေဟာ ရှစ်ယောက်ရှိတယ်။
 အဲဒီရှစ်ယောက်ထဲမှ ၃ယောက်က လက်နှစ်ချောင်းထောင်ပြီး၊ စကြာ-
 ဝတေးမင်းရင်လည်းဖြစ်မယ်၊ ဘုရားရင်လည်းဖြစ်မယ်လို့ ၂-သွယ်
 ၂-ခွ ဟောကြတယ်။ ကျန်တဲ့ငါးယောက်ကတော့ လက်ညှိုးတစ်ချောင်း
 တည်းထောင်ပြီး ကေနံဘုရားဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ကိန်းသေဟောကြတယ်။
 အဲဒီကိန်းသေဟောကြတဲ့ ပုဏ္ဏားတော်ငါးယောက်က အိမ်ထောင်
 သံယောဇဉ်မရှိခင် တောထွက်ပြီး၊ ရဟန်းပြုလာခဲ့ကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ
 ဖြစ်တယ်လို့ မူလပဏ္ဏာသ၊ အဋ္ဌကထာ (၃-၉၂)မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။
 ဗုဒ္ဓဝံသ၊ အဋ္ဌကထာ စသည်မှာတော့ ပုဏ္ဏားတော်(၇)ယောက်က
 ၂-သွယ်၊ ၂-ခွ ဟောကြတယ်။ အရှင်ကောဏ္ဍညအလောင်း အငယ်ဆုံး
 ပုဏ္ဏားတော်က လက်ညှိုးတစ်ချောင်းသာထောင်ပြီး၊ ဘုရားဖြစ်လိမ့်မယ်လို့
 ကိန်းသေဟောတယ်။ အဲဒီအရှင်ကောဏ္ဍညက အခြားပုဏ္ဏားတော်
 လေးယောက်တို့၏ သားလေးယောက်နှင့် ရဟန်းပြုလာကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်
 ငါးဦးဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပြထားပါတယ်။ အဲဒီလိုစောစောက ရဟန်းပြုနှင့်
 ကြပြီးတော့ ဘုရားအလောင်းတော် တောထွက်ရဟန်းပြုတာကို ငုံ့လင့်
 နေကြတယ်။ ဘုရားအလောင်းတော် ဥရုဝေလတောအုပ်မှာ ဒုက္ကရစရိယာ
 အကျင့်ကိုကျင့်နေကြောင်း ကြားသိကြရတဲ့အခါမှာ လာရောက်ကြပြီးတော့
 ဘုရားအလောင်းတော်အား ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် ပြုစုနေကြတယ်။
 “တရားထူးသိမြင်တဲ့အခါ ငါတို့အား ရှေးဦးစွာပြောပြလိမ့်မယ်။ ငါတို့
 တရားဦးကိုနာယူကြမယ်။”ဆိုတဲ့ရည်ရွယ်ချက်တဲ့ မျှော်လင့်နေကြတယ်။
 အဲဒီလို မျှော်လင့်နေကြတဲ့အထဲမှာ ဘုရားအလောင်းတော်က ကာယဗလ
 ပြည့်ဝပြီး အာနာပါနုချာန်ရအောင်ကျင့်နိုင်ဖို့ အစာအာဟာရကြမ်းများကို

သုံးဆောင်တော်မူတယ်။ အဲဒီတော့ ဝတ်ပြုရင်းမျှော်လင့်နေကြတဲ့ ပဉ္စဝဂ္ဂိ
 ရဟန်းတွေက အထင်လွဲပြီး စိတ်ပျက်သွားကြတယ်။ ပဲပြုတ်ရည်
 တစ်လက်ဆွန်းလောက်ထိ အစာအာဟာရကို လျှော့ဖြတ်ပြီးကျင့်
 တာတောင် ဉာဏ်ထူး တရားထူးကိုမရခဲ့ဘူး။ ယခုအစာကြမ်းတွေကို
 စားမြဲစားသုံးနေရင်တော့ ဉာဏ်ထူးတရားထူးကို ရနိုင်မှာမဟုတ်ပါဘူး။
 တို့ဆရာဟာ အပြင်းအထန်အားထုတ်တဲ့ ပဓာနအလုပ်ကထွက်ပြီး
 ပစ္စည်းပေါများအောင်၊ ဘုန်းကြီးအောင်လုပ်နေပြီလို့ အထင်လွဲပြီးတော့
 အဲဒီပဉ္စဝဂ္ဂိရဟန်းတွေက ဘုရားအလောင်းတော်ကိုစွန့်ပြီး ထွက်ခွာ
 သွားကြတယ်။ ဗာရာဏသီမြို့နယ် မိဂဒါဝုန်တောအရပ်မှာ သွားပြီးနေ
 ကြတယ်။

ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခြင်း

အဲဒီလို ပဉ္စဝဂ္ဂိတွေ ထွက်သွားကြတာဟာ ဘုရားအလောင်း
 တော်မှာ ကာယဝိဝေကရပြီး တရားအားထုတ်ရန် အခွင့်သာခြင်း၏
 အကြောင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်-

ဗောဓိသတ္တော-ဘုရားအလောင်းတော်သည်၊ တေသု ဂတေသု-
 ထိုပဉ္စဝဂ္ဂိတို့ ထွက်ခွာသွားကလတ်သော်၊ အဒ္ဓမာသံ-လခွဲ ၁၅-
 ရက် ပတ်လုံး၊ (သူတို့က တန်ခူးလကွယ်နေ့လောက်မှာထွက်သွားကြဟန်
 တူပါတယ်) ကာယဝိဝေကံလဘိတွာ-အနီးအပါး၌ လူသူမရှိဘဲ
 ဆိတ်ငြိမ်ခြင်းဟူသော ကာယဝိဝေကကိုရ၍ ဗောဓိမဇ္ဈော အပရာဇိတ
 ပလ္လင်္ဂ-ဗောဓိမဏ္ဍိုင် အပရာဇိတပလ္လင်ထက်၌၊ နိဿိတိတွာ-
 ထိုင်နေတော်မူ၍၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်-အလုံးစုံကိုသိနိုင်သောဉာဏ်တော်ကို၊

ဝါ-ဘုရား ဖြစ်ကြောင်းဉာဏ်တော်ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဇာ-သိတော်မူ ရတော်မူလေ ပြီလို့၊ မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ (ဒု-၁၉၂)မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။

ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ အသက် ၂၉-နှစ်အရွယ်မှာ တောထွက်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီကနောက် ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကိုကျင့်နေ တာက ၆-နှစ်ဆိုတော့ အဲဒီအခါမှာ အသက်တော်က ၃၅-နှစ်သာရှိ သေးတယ်။ အရွယ်ကလည်း ပျိုတုန်း၊ ပကတိကျန်းမာရေးကလည်း အလွန်ကောင်းနေတဲ့အတွက် ၁၅-ရက်လောက်အတွင်းမှာ ဆွမ်း ဘောဇဉ်များကိုသုံးဆောင်ပြီး မူလကလိုပင် အသားအရေတွေပြန်ပြီး ပြည့်ဝလာတယ်။ လက္ခဏာတော်ကြီးငယ်တွေလည်း ထင်ရှားပေါ် လာတယ်။ အဲဒီလို ဆွမ်းဘောဇဉ်အာဟာရကိုသုံးဆောင်လို့ အားရှိ လာတဲ့အခါမှာ ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ အာနာပါနခေါ်တဲ့ ရှူရှိုက် လေကိုရှူပြီးတော့ ဝိတက် ဝိစာရ ဝိတိ သုခ ဧကဂ္ဂတာဆိုတဲ့ အင်္ဂါငါးပါး ရှိတဲ့ ပဌမဈာန်ကိုလည်းဝင်စားပြီး ဈာန်ချမ်းသာဖြင့်နေခဲ့တယ်။ ဝိတိ သုခ ဧကဂ္ဂတာ ဆိုတဲ့ အင်္ဂါသုံးပါးရှိတဲ့ ဒုတိယဈာန်ကိုလည်းဝင်စားပြီး ဈာန်ချမ်းသာဖြင့်နေခဲ့တယ်။ ထို့အတူ သုခ ဧကဂ္ဂတာဆိုတဲ့ အင်္ဂါ ၂-ပါးရှိတဲ့ တတိယဈာန်၊ ဥပေက္ခာ ဧကဂ္ဂတာဆိုတဲ့ အင်္ဂါ ၂-ပါးပင်ရှိတဲ့ စတုတ္ထဈာန်တို့ကိုလည်းဝင်စားပြီး ဈာန်ချမ်းသာဖြင့်နေခဲ့တယ်။

အဲဒီလို ဈာန်လေးပါးကိုဝင်စားလျက် ဈာန်ချမ်းသာဖြင့်နေခဲ့ ပြီးနောက် မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနှစ်၊ ယခု ၁၃၂၄-ခုနှစ်က ပြန်ပြီး ရေတွက်ရင် ၂၅၅၁-နှစ်က ကဆုန်လပြည့်နေ့ နံနက်စောစောမှာ သေနာနိဂုံးရွာကြီးအနီး ပညောင်ပင်ကြီးအောက်မှာ ဆွမ်းခံသွားရန် အချိန်ကိုင့်လင့်ရင်း ထိုင်နေတော်မူခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ သေနာနိဂုံး ရွာကြီးထဲက သူဌေးသမီး သုဇာတာကအဲဒီပညောင်ပင်က အရှင်ကြီးကို

ပူဇော်ပသမယ်လို့ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ကို အဲဒီညောင်ပင်အောက်အရပ် သုတ်သင်ရှင်းလင်းရန် စေခိုင်းလိုက်တယ်။ အဲဒီအမျိုးသမီးက ဘုရား အလောင်းတော်ထိုင်နေတာကိုတွေ့ရတော့ အဲဒီညောင်ပင်က အရှင်ကြီးဟာ အပူဇော်ခံဖို့ ကိုယ်ထင်ရှားပြီးထိုင်နေတယ်လို့ထင်တယ်။ ဒါကြောင့် သုဇာတာသူဌေးသမီးထံ အမြန်ပြန်ပြီး ပြောကြားတယ်။

သုဇာတာကလည်း နံနက်စောစောကပင် ပူဇော်ရန် ကျီချက် ထားတဲ့နို့ဆွမ်းကို တစ်သိန်းတန်ရွှေခွက်၌ထည့်ပြီး ရွှေခွက်ဖြင့်ပင် ဖုံးအုပ် ပြီးတော့ယူလာပြီး တစ်သိန်းတန်ရွှေခွက်ပါ ဘုရားအလောင်းတော်လက်ထဲ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းလိုက်တယ်။ “အကျွန်ုပ်၏နလုံး အလိုပြည့်ဝပြီးမြောက် သလို အသင်အားလည်း ပြည့်ဝပြီးမြောက်ပါစေ”လို့ ဆုမွန်ကောင်းလည်း တောင်းပြီး ပြန်သွားတယ်။ သူ့အလိုပြည့်တယ်ဆိုတာကတော့ “အမျိုး ဇာတ်တူတဲ့သူနဲ့အိမ်ထောင်ကျပြီး သားဦးရတနာဖွားမြင်ရပါစေ၊ အဲဒီဆု ပြည့်စုံလျှင် ပူဇော်ပါမယ်”လို့ အဲဒီညောင်ပင်မှာ အပျိုစဉ်တဝက ဆုတောင်း ခဲ့တယ်။ အဲဒီဆုတောင်းပြည့်တဲ့အတွက် အဲဒီညောင်ပင်ကနတ် အရှင်ကြီးကိုရည်ရွယ်ပြီး ပူဇော်တာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် နောက်ကာလကျတော့ “ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ အဲဒီ နို့ဆွမ်းကိုဘုဉ်းပေးပြီး ဘုရားဖြစ်တော် မူတယ်ဆိုတာ သိရတဲ့အတွက် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ အာရုံပြုပြီး အမြတ်ဆုံး ဒါနကုသိုလ်ဖြစ်ပွားပါသတဲ့။

ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ နေရည်ရာမြစ်သို့သွားပြီး ရေချိုးတော် မူတယ်။ ရေချိုးပြီးတော့ သုဇာတာလှူလိုက်တဲ့နို့ဆွမ်းကို ၄၉-လုပ် ဘုဉ်းပေးတော်မူတယ်။ ဘုဉ်းပေးပြီးတော့ “ယနေ့ပင် ငါ ဗုဒ္ဓဘုရား အဖြစ်သို့ ရောက်မည်ဖြစ်လျှင် ရွှေခွက်ဟာ ရေစီးကြောင်းအထက် ဆန်တက်သွားပါစေ”လို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ရွှေခွက်ကိုမျှောလိုက်ပါတယ်။

ရွှေရွက်ဟာ ဒလဟောစီးနေတဲ့ရေစီးကြောင်းကို အတော်ကြာအောင် ဆန်တက်သွားပြီးတော့ ကာလနဂါးမင်း၏နေရာသို့ နစ်မြုပ်ဝင်ပြီး ရှေးဘုရား၃-ဆူတို့၏ ရွှေရွက်များအောက်၌ ဝင်ပြီးဆင့်လျက် တည်နေပါ သတဲ့။

ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ အဲဒီနေ့က တစ်နေ့လုံး အဲဒီတော အရပ်မှာပဲ နေ့သန့်စင်ပြီးတော့ ညနေခင်းအချိန်မှာ ဗောဓိညောင်ပင်ကြီး ရှိရာအရပ်သို့ ကြွတော်မူတယ်။ အဲဒီလိုကြွတော်မူရာမှာ သောတ္ထိယဆိုတဲ့ မြက်ရိတ်သမား မြစ်ရှစ်ဆုပ်ကိုကပ်လှူလိုက်တယ်။ မြေပေါ်မှာခင်းထိုင်ဖို့ ပါပဲ။ အိန္ဒိယရသေ့ရဟန်းတွေဟာ မြက်ကိုခင်းပြီး ထိုင်လေ့အိပ်လေ့ ရှိကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ခင်းထိုင်ဖို့ လှူလိုက်တာပါပဲ။ ဒီကနောက်တော့ အကျဉ်းချုပ်ပြရမှာပဲ။ အကျယ်ကတော့ သလ္လေခသုတ်တရားတော်စာအုပ် စသည်မှာပြခဲ့ပါပြီ။ ဗောဓိညောင်ပင်ကြီးအောက်ရောက်တဲ့အခါ အရှေ့ အရပ်မျက်နှာမှာ မြက်ရှစ်ဆုပ်ကိုဖြန့်ပြီးခင်းလိုက်တယ်။ အဲဒီလိုခင်း ပြီးတော့ “ဗုဒ္ဓဘုရားအဖြစ် ဗောဓိဉာဏ်သို့မရောက်သေးမချင်း ဒီတင်ပလ္လင်ခွေအထိုင်ကို မဖျက်တော့ဘူး”လို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး အဲဒီမြက် အခင်းပေါ်မှာ အရှေ့အရပ်သို့မျက်နှာမူလျက် တင်ပလ္လင်ခွေပြီး ထိုင်တော်မူပါတယ်။

အဲဒီအခါမှာ မာရ်နတ်က အဓိဋ္ဌာန်ပျက်ပြီး ဘုရားအဖြစ်သို့ မရောက်နိုင်အောင် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် နေရာပလ္လင်ကို လာပြီးလှတယ်။ ဘုရားအလောင်းတော်က ဒါနအစရှိသော ပါရမီတော်များ၏အစွမ်းဖြင့် နေမဝင်မီပင် မာရ်နတ်ကိုအောင်မြင်တော်မူပါတယ်။ အဲဒီလို အောင်မြင် တော်မူပြီးနောက် ဈာန်ဘာဝနာ၏အစွမ်းဖြင့် ညဉ့်ဦးယံမှာ ပုဗ္ဗေနိဝါသ ဉာဏ်ကိုရတော်မူတယ်။ သန်းခေါင်ယံမှာ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကိုရတော်

ဒုက္ခရစရိယာသည် အတ္တကိလမထ၌ ဝင်ကြောင်း ၄၄ •

မူတယ်။ မိုးသောက်ယံမှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုဆင်ခြင်တော်မူပြီးနောက် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကိုရှုမြင်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို ပွားစေသဖြင့် အရိယမဂ်ဉာဏ်လေးပါးကို အစဉ်အတိုင်းရောက်ပြီး သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရား အဖြစ်သို့ရောက်တော်မူပါတယ်။

ဘုရားအဖြစ်သို့ရောက်တော်မူပြီးနောက် အဲဒီဗောဓိပလ္လင်ဌာန နှင့်တကွ (၇)ပါးသောဌာနတို့၌ (၇)ရက်စီ သီတင်းသုံးလျက် အရဟတ္တဖိုလ် ချမ်းသာကိုခံစားခြင်း၊ တရားတော်ကိုဆင်ခြင်တော်မူခြင်းတို့ဖြင့် (၄၉)ရက်ကို ကုန်လွန်စေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ သတ္တာဟ(၇)ခုထဲမှ ပဉ္စမ သတ္တာဟမှာ အဖေါလနိဂြောဓဆိုတဲ့ ဆိတ်ကျောင်းညောင်ပင်အောက်၌ (၇)ရက်ပတ်လုံး တစ်ထိုင်တည်းဖြင့် သီတင်းသုံး စံနေတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက ဒုက္ခရကာရိကာခေါ်တဲ့ ကိုယ်ပင်ပန်း အောင်ကျင့်တဲ့ အတ္တကိလမထအကျင့်မှ လွတ်မြောက်တော်မူခဲ့တာကို ဆင်ခြင်တော်မူရင်း ဒီလိုစိတ်အကြံဖြစ်တော်မူပါတယ်။ ဖြစ်ပုံကတော့-

ဒုက္ခရစရိယာသည် အတ္တကိလမထ၌ ဝင်ကြောင်း

တာယ ဒုက္ခရကာရိကာယ-ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်ကျင့်တဲ့ ထိုဒုက္ခရစရိယာအကျင့်မှ၊ မုတ္တော-လွတ်မြောက်သည်၊ အမှီ ဝတ-ဖြစ်ပေစွတကား။ အနတ္တ သံဟိတာယ-အကျိုးစီးပွားနှင့် မစပ်သော၊ တာယ ဒုက္ခရကာရိကာယ-ထို ဒုက္ခရစရိယာ အကျင့်မှ၊ မုတ္တော-လွတ်မြောက်သည်ဖြစ်၍၊ သာဓု အမှီ ဝတ- ကောင်းပါပေစွတကား။ မုတ္တော-လွတ်မြောက် သည်ဖြစ်၍၊ ဗောဓိသမဇ္ဈင်-ဗောဓိဉာဏ်ကိုရသည်မှာ၊ သာဓု

အမှီ ဝတ-ကောင်းပါ ပေစွတကားလို့ ဒီလိုစိတ်အကြံ
ဖြစ်တော်မူပါတယ်။

အဲဒီတုန်းက မာရ်နတ်ဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ် နှုတ်
စိတ် အမူအရာတွေကို အမြဲတမ်းစောင့်ကြည့်နေတယ်။ အပြစ်တွေ့ရင်
စွပ်စွဲဖို့ ပါပဲ။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ အဲဒီ စိတ်အကြံကိုသိရတော့
ချေပလိုတဲ့သဘောနဲ့ မာရ်နတ်က “ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်ကျင့်တဲ့ တပေါ
ကမ္မမှ ဖဲခွာ၍ သတ္တဝါတို့သည် မစင်ကြယ်ကုန်၊ အရှင်ဂေါတမသည်
မစင်ကြယ်သေးဘဲ စင်ကြယ်ပြီဟုထင်မှတ်၏၊ စင်ကြယ်တဲ့အကျင့်လမ်းမှ
ချွတ်ယွင်းလွဲမှားခဲ့ပြီ” လို့ ဆိုလာတယ်။

အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို ပြန်လည်ချေပလိုက်ပါတယ်။

အနတ္တသံဟိတံ ဥပ္ပာ၊ ယံကိစ္ဆိ အမရံ တပံ။

သဗ္ဗံ နတ္ထာဝဟံ ဟောတိ၊ ဖိယာရိတ္တံ ဓမ္မနိ။

ယံ ကိစ္ဆိ-အလုံးစုံသော၊ အမရံ တပံ-မသေရန်ရည်၍ပြုအပ်သော
အတ္တကိလမထာနုယောဂအကျင့်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ သဗ္ဗံ-ယင်းအကျင့်
အားလုံးသည်၊ ဓမ္မနိ-ကုန်းမြေခေါင်ခေါင် သဲသောင်ပြင်ပေါ်၌၊
ဖိယာရိတ္တံ- လှော်တက် ပဲ့တက် ထိုးဝါးသည် အကျိုးမများသကဲ့သို့၊
န အတ္တာဝဟံ ဟောတိ-အကျိုးစီးပွားကို မဆောင်နိုင်၊ ဣတိ-ဤသို့၊
အနတ္တသံဟိတံ ဥပ္ပာ-အကျိုးစီးပွားနှင့် မစပ်ကြောင်းကိုသိသောကြောင့်၊
(ဝိဿဇ္ဇေသီ- အတ္တကိလမထာအကျင့်ဟူသမျှကို ငါစွန့်ခဲ့ပေသည်)
စသည်ဖြင့် ပြန်လည်ချေပလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီ ချေပချက်ထဲမှာ “အမရံ
တပံ”ပုဒ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ “အမရတပံ-မသေရေးအကျင့်၊ အမရဘာ-

ဝတ္ထုယ ကတံ-မသေခြင်းအကျိုးငှာ ရည်၍ပြုအပ်သော၊ လူ့ခတပံ-
 အစာအဝတ်စသည် ခြိုးခြံသောအကျင့်၊ အတ္တကိလမထာနုယောဂေါ-
 မိမိကိုယ်ကိုပင်ပန်းအောင် အားထုတ်ခြင်း”ဟု ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဒါကြောင့်
 ဒုက္ခရကာရိကာခေါ်တဲ့ ဒုက္ခရစရိယာအကျင့်ကိုလည်း အတ္တကိလမထာ
 နုယောဂအကျင့်ထဲမှာ အတွင်းဝင်ကြောင်း မှတ်ထားကြရမယ်။ ဒါမှ
 မွေ့စကြာတရားကျတော့ ကောင်းကောင်းသဘောပေါက်မယ်။ ဒါကြောင့်
 မာရသံယုတ်မှ မြတ်စွာဘုရား၏စိတ်အကြံဖြစ်တော်မူပုံကို ဒီနေရာမှာ
 ထည့်သွင်းပြီး ပြလိုက်ရပါတယ်။

တရားဦးဟောရန် ဆင်ခြင်တော်မူခြင်း

(၇)ဌာနမှာ (၇)ရက်စီ ၄၉-ရက် စံတော်မူပြီးတဲ့အခါ ရက်
 (၅၀)မြောက် (ဝါဆိုလဆန်း ၆-ရက်)နေ့မှာ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ အဖေါလ
 ညောင်ပင်အောက်သို့ ပြန်ကြွလာတယ်။ အဲဒီမှာထိုင်နေတော်မူရင်း
 ဘယ်သူ့အား ရှေးဦးစွာ တရားဟောရပါမည်လဲ၊ ဘယ်သူဟာ ဒီတရားကို
 လျင်မြန်စွာ သိနိုင်ပါလိမ့်မည်လဲ”လို့ မြတ်စွာဘုရားက တရားဟောဖို့
 ဆင်ခြင်တော်မူတယ်။ အဲဒီလိုဆင်ခြင်လိုက်တဲ့အခါမှာ “ကာလာမအနွယ်
 အာဠာရရသေ့ဟာ ပညာရှိပဲ၊ တတ်သိတယ်၊ ဉာဏ်ထက်တယ်၊
 ပညာမျက်စိမှာ ကိလေသာမြူမှုန် နည်းပါးနေတာကြာပြီ၊ အဲဒီ အာဠာရအား
 ရှေးဦးစွာဟောရရင် ကောင်းမှာပဲ၊ သူဟာ ဒီတရားကို လျင်မြန်စွာသိပေ
 လိမ့်မယ်”လို့ ပကတိ စိတ်ကူးထဲမှာ ပေါ်လာပါသတဲ့။

အဲဒီလို ဆင်ခြင်ပုံထဲမှာ မြန်မြန်သိမည့်ပုဂ္ဂိုလ်အား ရှေးဦးစွာ
 ဟောဖို့ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ပါတယ်။ အဲဒီ ရည်ရွယ်ချက်ဟာ အလွန်ပဲ

အရေးကြီးပါတယ်။ ယခုခေတ်မှာ စာသင်တိုက်အသစ်ဖွင့်တယ်ဆိုရင် ဉာဏ်ကောင်းတဲ့ စာသင်သားများကိုရဖို့အရေးကြီးတယ်။ အဲဒီဉာဏ်ကောင်းတဲ့စာသင်သားတွေက စာမေးပွဲတွေကို များများအောင်မှ အဲဒီစာသင်တိုက် နာမည်ကောင်းပြီး ကြီးပွားလွယ်မယ်။ ထို့အတူပင် ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနအသစ်ဖွင့်တဲ့အခါလည်း သဒ္ဓါ၊ ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ပညာကောင်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ လိုပါတယ်။ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေကစပြီး အားထုတ်မှ ဉာဏ်ထူး တရားထူးကို မြန်မြန်တွေ့မယ်။ အဲဒီလိုတွေ့ကြပါမှ အခြားသူတွေကလည်း လိုက်ပြီးအားထုတ်ကြမယ်။ အကယ်၍ စပြီးအားထုတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက သဒ္ဓါ၊ ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ပညာညံ့နေမယ်။ သို့မဟုတ် အိုမင်းပြီး မစွမ်းမသန်ဖြစ်နေမယ်ဆိုရင် အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ သမာဓိဉာဏ်အထူးတွေကို ရောက်ဖို့တွေ့ဖို့ မလွယ်ဘူး။ အဲဒီအားထုတ်စ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ထူးထူးခြားခြားမတွေ့ရင် ဉာဏ်ထူးများကို မြန်မြန်မတွေ့ရင် အခြားလူတွေက နောက်ကလိုက်ပြီး အားထုတ်ဖို့ရာ စိတ်မပါဘဲ မထက်သန်ဘဲ ရှိနေလိမ့်မယ်။

ဒါကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနအသစ်မှာ ဉာဏ်ထူးတရားထူး ပေါက်ရောက်လွယ်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရွေးချယ်ဖို့လိုပါတယ်။ ဘုန်းကြီးသတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို စပြီးပြတုန်းကတော့ ကံအားလျော်စွာ အထူးမရွေးချယ်ရတော့ဘဲ ထူးခြားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက် ပေါ်လာခဲ့တယ်။ ဘုန်းကြီးရဲ့ညီအစ်ကို ဆွေမျိုးထဲကပါပဲ။ သူတို့ကအားထုတ်လို့ ၃-ရက်အတွင်းမှာ ဥဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်ပြီးတော့ အရောင်အလင်းပိတ်ပဿဒွိ စသည်ကိုတွေ့ပြီး အလွန်ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်နေကြတယ်။ သူတို့ အားထုတ်ပုံကိုတော့ ဝိပဿနာအခြေခံတရားတော်စသည်မှာ ဖော်ပြထားပြီး ရှိနေပါတယ်။ အဲဒီလို ပထမစပြီးအားထုတ်တဲ့သူတွေက

လျင်လျင်မြန်မြန် ဉာဏ်ထူးများကိုတွေ့ခဲ့တဲ့အတွက် မဟာစည်သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာလုပ်ငန်းဟာ ယခုလို ကမ္ဘာအနှံ့ပြန့်ပွားသွားတာပဲ။

ဒီလို လျင်လျင်မြန်မြန်သိမြင်ဖို့ရာ လိုတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားက လျင်မြန်စွာသိမြင်နိုင်မည့် အာဠာရကို တရားဦးဟောရန် ဆင်ခြင်တော် မူခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုဆင်ခြင်တာကလည်း ပကတိစိတ်နဲ့ဆင်ခြင် တာပဲ။ ဉာဏ်ထူးနဲ့ဆင်ခြင်တာမဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီအချိန်မှာ အာဠာရ ရှိမရှိကိုတော့ ဉာဏ်ဖြင့်မဆင်ခြင်ရသေးဘူး။ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရား၏စိတ်အကြံကိုသိတဲ့ နတ်တစ်ယောက်က “အာဠာရ ကွယ်လွန်သွားတာ ခုနစ်ရက်ရှိပါပြီဘုရား” လို့ လျှောက်တယ်။ ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားကလည်း ဉာဏ်ဖြင့်ဆင်ခြင်ကြည့်တော်မူတယ်။ ဆင်ခြင် ကြည့်လိုက်တဲ့အခါမှာ အာဠာရဟာ လွန်ခဲ့သောခုနစ်ရက်က ကွယ်လွန် သွားပြီးတော့ သူရထားတဲ့ ဈာန်ကုသိုလ်၏အစွမ်းဖြင့် အာကိဉ္ဇညာယတန ဆိုတဲ့ အရူပဘုံရောက်နေကြောင်း သိမြင်တော်မူရတယ်။ အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက-

မဟာဇာနိယော ခေါ အာဠာရော ကာလာမော-လို့ စိတ်ဖြင့် ညည်းညူတော်မူမိပါသတဲ့။

(၇)ရက် အသေစော၍ မဂ်ဗိုလ်မှ ဆုံးရှုံးရရှာသည်

ကာလာမော-ကာလာမ အနွယ်ရှိသော၊ အာဠာရော- အာဠာရသည်၊ မဟာဇာနိယော-အများကြီး ဆုံးရှုံးသွားရှာပြီလို့ ညည်းညူ တော်မူပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အကယ်၍ အာဠာရဟာ မြတ်စွာ ဘုရား၏တရားကိုနာရမယ်ဆိုရင် တစ်ခဏချင်း တရားကိုသိမြင်ပြီးတော့

အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ကိုရပြီး ရဟန္တာအထိဖြစ်နိုင်တယ်။ အဲဒီလိုထူးခြားတဲ့ အရည်အချင်းရှိနေပါလျက် (၇)ရက်လောက် အသေစောသွားတဲ့အတွက် ဘာတရားထူးကိုမှ ရမသွားဘူး၊ သူရောက်နေတဲ့ အာကိဉ္ဇညာယတနဘုံ ဆိုတာကလည်း ရုပ်မရှိဘူး၊ စိတ်စေတသိက် နာမ်တရားသာရှိတယ်။ ရုပ်မရှိတော့ ကြားနာနိုင်တဲ့ နားလည်းမရှိဘူး။ ဒါကြောင့် သူ့ထံသွားပြီး တရားဟောလိုလည်း မဖြစ်ဘူး၊ အဲဒီဘုံမှာ အသက်တမ်းကလည်း ကမ္ဘာပေါင်းခြောက်သောင်းရှိတယ်။ အဲဒီအသက်တမ်းကုန်လို့ စုတေလာတဲ့ အခါ လူ့ဘဝကို သူပြန်ရောက်လာမယ်၊ အဲဒီအခါမှာလည်း ဗုဒ္ဓတရား တော်ကို ကြားနာရမှာမဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် သူဟာ ပုထုဇဉ်အဖြစ်နဲ့ပဲ သံသရာထဲမှာ ကံအားလျော်စွာ ကျင်လည်နေရမယ်။ အပါယ်လေးပါး ရောက်ပြီးတော့လည်း ဆင်းရဲဒုက္ခတွေကို အကြိမ်များစွာခံစားရဦးမယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အာဠာရဟာ (၇)ရက် အသေစောသွားတဲ့ အတွက် အများကြီးဆုံးရှုံးသွားရှာပြီလို့ စိတ်ဖြင့်ညည်းညူတော်မူတာပါပဲ။

ယခုနေအခါမှာလည်း ဘုန်းကြီးတို့ဟောကြားတဲ့ သတိပဋ္ဌာန် လုပ်ငန်းတရားကို မကြားမနာရဘဲဖြစ်စေ၊ ကြားနာရသော်လည်း အားမထုတ်ရဘဲဖြစ်စေ သေသွားကြတဲ့လူတွေထဲမှာ ဒီလိုတရားထူးတွေကို ရသင့် ရထိုက်ပါလျက် ဘာမျှမရဘဲ ဆုံးရှုံးသွားကြတာတွေရှိမှာပဲ။ ဒါကြောင့် ယခု ဒီတရားကိုကြားနာရတဲ့ သူတော်ကောင်းတွေကတော့ အဲဒီလို မဆုံးရှုံးရအောင် အထူးသတိပြုဖို့ပါပဲ။

တစ်ညဉ့်မျှအသေစော၍ ဆုံးရှုံးရရှာသည်

အဲဒီကနောက် ရာမပုတ္တ-ရာမဆရာကြီး၏သား (တပည့်) ဥဒက ရသေ့အား တရားဦးဟောဖို့ မြတ်စွာဘုရားက ဆင်ခြင်တော်မူပြန်တယ်။ အဲဒီအခါ နတ်တစ်ယောက်က “ဥဒကရသေ့ဟာ ညဉ့်ဦးယံက ကွယ်လွန်သွားတဲ့အကြောင်း” လျှောက်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ဉာဏ်ဖြင့်ဆင်ခြင်တော်မူတဲ့အခါ “ဥဒကရသေ့ဟာ ညဉ့်ဦးယံကကွယ်လွန်ပြီး သူရထားတဲ့ နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်ကုသိုလ်၏အစွမ်းဖြင့် နေဝသညာနာသညာယတနဘုံသို့ ရောက်နေကြောင်း” မြင်တော်မူတယ်။ အဲဒီဘုံကလည်း ရုပ်မရှိတဲ့ဘုံပဲ။ အသက်တမ်းက ကမ္ဘာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင် ရှိတယ်။ ဘုံ ၃၁-ဆိုတဲ့လောကထဲမှာ အဲဒီဘုံဟာ အမြင့်မြတ်ဆုံးပဲ။ ဒါကြောင့် ဘဝဂ္ဂ-ဘဝဂ်၊ အမြင့်အမြတ်ဆုံးဘုံလို့လည်းခေါ်တယ်။ အဲဒီမှာလည်း တရားကိုမနာနိုင် မကြားနိုင်ဘူး။ အဲဒီကစုတေပြီး လူ့ဘုံရောက်လာတဲ့အခါလည်း ဗုဒ္ဓတရားတော်ကိုနာရဖို့ အခွင့်မရှိဘူး။ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားကို နာရရင်တော့ တစ်ခဏကလေးအတွင်းမှာပဲ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်အထိ တရားထူးကိုသိမြင်နိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် တစ်ညဉ့်မျှ (၁၂-နာရီလောက်) အသေစောသွားလို့ ရသင့်ရထိုက်တဲ့တရားထူးမှ ဆုံးရှုံးသွားရရှာတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက-

ရာမပုတ္တော-ရာမဆရာကြီး၏သား(တပည့်)ဖြစ်သော ဥဒကော-ဥဒကရသေ့သည်၊ မဟာဇာနိယော-အများကြီးဆုံးရှုံးသွားရရှာပြီလို့ စိတ်ဖြင့်ညည်းညူတော်မူပြန်ပါတယ်။

အဲဒီကနောက် ဘယ်သူ့ကို တရားဦးဟောရမလဲလို့ ဆင်ခြင်တော်မူပြန်တဲ့အခါ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းငါးပါးအား တရားဦးဟောဖို့ပေါ်လာတယ်။

သူတို့၏နေရပ်ကိုဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ကြည့်တော်မူတဲ့အခါ ဗာရာဏသီ
မြို့နယ်ထဲက မိဂဒါဝုန်ဆိုတဲ့တောအရပ်မှာနေကြတာကို မြင်တော်မူတယ်။

ဗာရားဦးဟောရန် ကြွချီတော်မူခြင်း

အဲဒီလိုမြင်တော်မူတဲ့အခါ ဗာရာဏသီမြို့သို့ ခရီးကြွချီတော်မူ
ပါတယ်။ ဘယ်လိုကြွတော်မူသလဲဆိုတော့ အခြားသောဘုရားရှင်များဟာ
တန်ခိုးဖြင့် ကြွချီတော်မူကြတာလည်းရှိပါတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့၏ကိုးကွယ်ရာ
ဂေါတမဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ကတော့ လမ်းခုလတ်မှာ ဥပကတက္ကတွန်းနဲ့တွေ့ပြီး
မိန့်မြှက်စရာအကြောင်းရှိတဲ့အတွက် ခြေလျင်ပဲကြွချီတော်မူပါတယ်။
ဘယ်နေ့ဘယ်ရက် ကြွသလဲဆိုတော့ ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှာကြွတယ်လို့
ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာနှင့် ဇာတကအဋ္ဌကထာများမှာဆိုပါတယ်။ ဒီလိုဆိုတော့
ဟောမိမဏ္ဍိုင်မှ ဗာရာဏသီမိဂဒါဝုန်အထိ (၁၈)ယူဇနာ၊ ယခုခေတ်
မိုင်အားဖြင့် (၁၄၂)မိုင် ဝေးကွာနေတဲ့အတွက် ပကတိရိုးရိုး ခြေလျင်
သွားမယ်ဆိုရင်တော့ တစ်ရက်တည်းနဲ့မရောက်နိုင်ပေဘူး၊ တန်ခိုးနဲ့
သွားမှပဲရောက်နိုင်မယ်။ ဒါကြောင့် ဝါဆိုလဆန်း ၆-ရက်နေ့မှစပြီး
ကြွတော်မူတယ်လို့ယူရင်လည်း သင့်စရာရှိပါတယ်။

ဥပကတက္ကတွန်းနှင့် တွေ့ခြင်း

အဲဒီလိုကြွချီတော်မူတဲ့အခါ ဂယာသို့မရောက်မီ လမ်းခုလတ်မှာ
ဥပကတက္ကတွန်းကြီးနဲ့ ရင်ဆိုင်တွေ့ရတယ်၊ ဟောမိမဏ္ဍိုင်နဲ့ဂယာဟာ
၃-ဂါဝုတ်ဝေးတယ်လို့ အဋ္ဌကထာက ပြဆိုထားပါတယ်။ ယခုခေတ်

မိုင်နဲ့ဆိုရင်တော့ ၆-မိုင်ရှိပါတယ်။ အဲဒီမှာ ဂယာမြို့မှ (တောင်အရပ်) ဟေမိမဏ္ဍိုင်အထိ ကားလမ်းတလျှောက်မှာ မိုင်တိုင်တွေနဲ့ အတိအကျရှိပါတယ်။ တက္ကတွန်းဆိုတာ အဝတ်မဝတ်ဘဲကျင့်နေတဲ့ ရသေ့တစ်မျိုးပါပဲ။ နာဇုပုတ္တဆိုတဲ့ဆရာကြီး၏ ဂိုဏ်းဝင်တပည့်တွေပါပဲ။ အဲဒီဥပကတက္ကတွန်းကြီးက မြတ်စွာဘုရားကိုမြင်တွေ့ရတော့ “ငါ့ရှင် သင်၏မျက်စိမျက်နှာစသော ဣန္ဒြေများက တယ်ကြည်လင်ပါကလား၊ အရေအဆင်းလည်း သန့်ရှင်းဖြူစင်ပါပေတယ်၊ ဘယ်ဆရာကိုရည်ညွှန်းပြီး ရဟန်းပြုခဲ့ပါသလဲ၊ သင့်ဆရာက ဘယ်သူပါလဲ၊ ဘယ်ဆရာ၏တရားကို သင်နှစ်သက်သဘောကျပါသလဲ” လို့ မေးပါတယ်။ မြင်မြင်ချင်းကြည်ညိုပြီး မေးတာနဲ့တူပါတယ်။ အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက-

သဗ္ဗာဘိဘူ သဗ္ဗဝိဒူဟမသ္မိ၊
 သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု အနုပလိတ္တော။
 သဗ္ဗဥဟော တဏှာက္ခယေ ဝိမုတ္တော၊
 သယံ အဘိညာယ ကမုဒ္ဒိသေယျ။

အဟံ-ငါသည်၊ သဗ္ဗာဘိဘူ-မျက်စိအဆင်းစသော တရားအလုံးစုံကို အကုန်လွှမ်းမိုးနိုင်နင်းသူဖြစ်သည်။ (ဒီစကားဖြင့် “မြင်မှု၊ ကြားမှု စသော တရားအလုံးစုံကို အကုန်နိုင်နင်းနေကြောင်း” ဝန်ခံဖော်ပြတော်မူတာပါပဲ။ “သတ္တဝါအများဟာ အဲဒီမြင်မှု ကြားမှု စသည်ကို မနိုင်တဲ့ အတွက် အဲဒီမြင်မှု ကြားမှု စသည်နောက် လိုက်နေကြရလို့ ဒုက္ခရောက်နေ ကြရတယ်၊ မျက်စိမျက်နှာစသော ဣန္ဒြေမကြည်လင်ပဲလည်း ဖြစ်နေကြ ရတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားမှာ အဲဒါတွေကို အကုန်လုံး နိုင်နင်းနေလို့ ချမ်းသာပြီးတော့ ဣန္ဒြေတွေလည်း ကြည်လင်

နေတယ်”ဆိုတာကိုလည်း သိစေပါတယ်။ သဗ္ဗဝိဒူ-တရားအလုံးစုံကို အကုန်သိသည်။ အသိ-ဖြစ်ပါသည်။ သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု အနုပလိတ္တော- အလုံးစုံသောတရားတို့၌ မဇ္ဈိတွယ် မတွယ်တာသူဖြစ်သည်။ သဗ္ဗဥစ္စဟော- အလုံးစုံကို စွန့်လွှတ်နိုင်သူဖြစ်သည်။ တဏှာက္ခယေ-တဏှာကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်၌၊ ဝိမုတ္တော-လွတ်မြောက်သူလည်း ဖြစ်သည်။ သယံအဘိညာယ- ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်သိပြီးဖြစ်၍၊ ကံ- အဘယ်သူကို၊ ဥဒ္ဒိသေယျံ-ငါ့ဆရာဟု ညွှန်ပြနိုင်ပါအံ့နည်း။ (သူတစ်ပါး ထံမှ နည်းမခံဘဲ ကိုယ့်ဟာကိုယ်ကျင့်ပြီး သိနေတဲ့အတွက် ညွှန်ပြစရာ ဆရာမရှိဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။)

အဲဒီလိုမိန့်မြွက်တော်မူပြီးတော့ သာပြီးထင်ရှားအောင် ဒီလိုလည်း ထပ်ပြီး မိန့်တော်မူပြန်ပါတယ်။

န မေ အာစရိယော အတ္ထိ၊

သဒိသော မေ န ဝိဇ္ဇတိ။

သဒေဝကသ္မိ လောကသ္မိ၊

နတ္ထိ မေ ပဋိပုဂ္ဂလော။

မေ-ငါ့အား၊ အာစရိယော နတ္ထိ-လောကုတ္တရာတရားထူးသိရန် ညွှန်ပြသောဆရာမရှိပါ။ (ဒီစကားဖြင့် လောကီချာန်ရအောင်ညွှန်ပြတဲ့ အာဠာရ ဥဒကတို့ရှိခဲ့ပေမယ့် လောကုတ္တရာတရားထူးကိုရအောင် ကျင့်ရာ မှာတော့ ဆရာမရှိဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်) မေ-ငါနှင့်၊ သဒိသော- ဂုဏ်ရည် တူသောသူသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ-မရှိပါ။ (ဒီစကားဖြင့် ဂုဏ်ရည် တူသူပင်မရှိ၊ သာလွန်သောဆရာကား အဘယ်မှာရှိအံ့နည်းဟု သိစေ ပါတယ်) သဒေဝကသ္မိ လောကသ္မိ-နတ်နှင့်တကွသော လောကထဲ၌၊ ဝါ-နတ်လူ ဗြဟ္မာတွေထဲ၌၊ မေ-ငါနှင့်၊ ပဋိပုဂ္ဂလော-ရင်ဘောင်တန်း

ဖက်ပြိုင်နိုင်သူသည်၊ နတ္ထိ-မရှိပေ။

ဒီတော့ အရဟတ်ဆိုတဲ့ ရဟန္တာတော့ ဖြစ်ပါပြီလားလို့ ဥပကတက္ကတွန်းကမေးပြန်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီလိုလည်း မိန့်တော်မူရပြန်ပါတယ်။

အဟံ ဟိ အရဟာ လောကေ။

အဟံ သတ္တာ အနတ္တရော။

ဧကောမိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။

သီတိဘူတောသ္မိ နိဗ္ဗုတော။

လောက-တစ်လောကလုံး၌၊ အဟံဟိ-ငါသည်သာလျှင်၊ အရဟာ-တစ်ပါးတည်းသော ရဟန္တာလို့ ဝန်ခံနေကြ အသိအမှတ်ပြုနေကြတာတွေဟာ အစစ်အမှန်တွေမဟုတ်ဘူး။ ငါတစ်ပါးတည်းသာလျှင် အရဟတ်-ရဟန္တာအစစ်အမှန်ဖြစ်တယ်လို့ သိစေပါတယ်) အဟံ-ငါသည် အနတ္တရော-အလွန်အကဲမရှိ အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော၊ သတ္တာ-မကောင်းဖြစ်တာ ကောင်းရာညွှန်တတ်သည့်ဆရာမြတ် အစစ်ပေတည်း။ အဟံ-ငါသည်၊ ဧကော-တစ်ပါးတည်းသော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-ကိုယ်တိုင်ပင် မှန်စွာသိသော ဘုရားသည်၊ အမိ-ဖြစ်ပေ၏။ နိဗ္ဗုတော-ကိလေသာမီး ငြိမ်းပြီးသည်ဖြစ်၍၊ သီတိဘူတော-အေးချမ်းနေသောသူသည်၊ အသ္မိ-ဖြစ်ပေသည်လို့လည်း မိန့်တော်မူပြန်ပါတယ်။

ဒါဖြင့် ယခု ဘယ်ကိစ္စအတွက် ဘယ်အရပ်ကြွမယ်လို့ပါလဲလို့ ဥပကတက္ကတွန်းက မေးပြန်တော့ မြတ်စွာဘုရားက-

ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္ထေတုံ-ဂစ္ဆာမိ ကာသိနံ ပုရံ၊

အနိဘူတသ္မိ လောကသ္မိ၊ အာဟညံ အမတဒုန္နုဘာ။

• ၅၆

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတုံ-တရားစက်ကို လည်စေရန်အတွက်၊
 ကာသိနံ- ကာသိတိုင်းသူတို့၏၊ ပုရံ-ဗာရာဏသီမြို့သို့၊ ဂစ္ဆာမိ-
 သွားနေပါသည်။ အန္တိဘူတသို့-ပညာမျက်စိမရှိ၍ အကန်းသဖွယ်
 ဖြစ်နေသော။ လောကသို့-လောကခေါ်သော လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ
 အများထဲ၌၊ အမတဒုန္နုဘိ-သေခြင်းကင်းကြောင်း အလွန်ကောင်း၍
 ငြိမ်းညောင်းသာစွာ အမတသမိုက် အမြိုက်တရားစည်ကြီးကို၊ အာဟဉ္စ-
 တီးခေါက်သည့်အလား ဟောကြားလိုက်ပေအံ့သတည်းလို့ မိန့်ကြားတော်
 မူလိုက်ပါတယ်။

ဒီတော့ ဥပကတက္ကတွန်းက (ယထာခေါ် တံ အာဝုသော ပဋိ-
 ဇာနာသိ) ငါ့ရှင် သင်ဝန်ခံတဲ့အတိုင်းဆိုရင် (အရဟံသိ အနန္တဖိနော)
 အဆုံးမရှိ အောင်တော်မူတဲ့ အနန္တဖိနကော ဖြစ်ထိုက်ပါရဲ့လား၊ အနန္တဖိန
 ဆိုတဲ့ဘွဲ့ကိုခံထိုက်ပါရဲ့လားလို့ မေးပြန်တယ်။ ဒီလိုမေးတာက
 ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် သူတို့ရဲ့ နိဂဏ္ဌဂိုဏ်းမှာ အကုသိုလ် ကိလေသာ
 အားလုံးကို ပယ်ဖျက်အောင်နိုင်တဲ့သူကို အနန္တဖိနဖြစ်တယ်လို့ ယူဆ
 ကြတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့၏ဂိုဏ်းဆရာကြီးဖြစ်တဲ့ နာဋပုတ္တကို ဖိန
 လို့လည်းခေါ်တယ်။ အိန္ဒိယအသံထွက်နဲ့ဆိုရင် (ဂျိန)လို့ခေါ်တယ်၊
 အဲဒီ ဖိန(ဂျိန)ဆရာကြီးကဟောတဲ့တရားနဲ့ သူ့တပည့်များကို (ဇေန)
 ဂျှိုက်နလို့ခေါ်တယ်။ ဗမာအသံထွက်နဲ့တော့ ဂျိန်းဘာသာ၊ ဂျိန်းဘာသာ
 ဝင်များလို့ခေါ်တယ်။ အိန္ဒိယမှာ နာဋပုတ္တ၏တပည့် ဂျိန်းဘာသာဝင်တွေ
 ယခုလည်း တော်တော်များများရှိနေတာပဲ။ အဲဒီလို ဥပကတက္ကတွန်းက
 (ဖိန-ဇေန) ဂျိန်းဘာသာဝင်ဖြစ်ပြီး ဖိနဆိုတဲ့အမည်ကို အလွန် အလေးပြု
 တဲ့အတွက် ဒီလိုမေးမြန်းတာပါပဲ။ အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက-

မာဒိသာ ဝေ ဖိနာ ဟောန္တိ၊ ယေ ပတ္တာ အာသဝက္ခယံ။

ဇိတာ မေ ပါပကာ ဓမ္မာ၊ တသ္မာဟမုပက ဖိနော။

ဥပက-ဥပကတက္ကတွန်း၊ ယေ-ငါကဲ့သို့သော အကြင်သူတို့သည်၊ အာသဝက္ခယံ-အာသဝေါကိလေသာကုန်ခြင်းသို့၊ ပတ္တာ-ရောက်ကုန်၏။ တေ မာဒိသာ-ငါကဲ့သို့သော ထိုသူတို့သည်၊ ဝေ-စင်စစ်၊ ဖိနာ ဟောန္တိ-ဖိနမည်ကြပေ၏။ (ဒီစကားဖြင့် ငါလို ကိလေသာတကယ်ကုန်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်သာလျှင် ဖိနမည်တယ်၊ သင်တို့ဂိုဏ်းထဲက ကိလေသာကိုနိုင်ပြီလို့ အထင်ရောက်ပြီး ဖိနလို့အမည်ခံနေပေမယ့် ကိလေသာ တကယ်မကုန်သေးတဲ့အတွက် ဖိနဆိုတဲ့အမည်ကို မခံထိုက်ဘူးလို့ သိစေပါတယ်။) မေ-ငါသည်၊ ပါပကာ ဓမ္မာ-ယုတ်မာသော အကုသိုလ် ကိလေသာတရားတို့ကို၊ ဇိတာ-အောင်နိုင်အပ်ကုန်ပြီ၊ တသ္မာ-ထိုသို့ အကုသိုလ်ကိလေသာဟူသမျှတို့ကို အောင်နိုင်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်၊ အဟံ-ငါသည်၊ ဖိနော-ဖိနမည်ပါသည်လို့ မိန့်ကြားတော်မူလိုက်ပါတယ်။

အမှားကိုစွဲယူထားရင် အမှန်ကိုမယုံ

အဲဒီအခါ ဥပကတက္ကတွန်းကြီးက (ဟုပေယျပါရသော) အာဂုသော၊ ငါ့ရှင်၊ ဟုပေယျဝိ-သင်ဝန်ခံသည့်အတိုင်း ဟုတ်သော်လည်း ဟုတ်ရာ၏။ ဟုတ်မယ်ဆိုရင် ဟုတ်လောက်ပါရဲ့လို့ ပြောပြီးတော့ ခေါင်းလည်းငြိမ့်ပြီး သွားမြဲခြေလျင်လမ်းမှ ဆေးဖယ်ကာ မြတ်စွာဘုရားအား လမ်းပေးပြီး သူရည်ရွယ်ထားတဲ့အရပ်ဆီကို သွားပါရောတဲ့ အဲဒါကို

● ၅၈

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

အထူးသတိပြုစရာကောင်းပါတယ်။ ဥပကဟာ ဘုရားအစစ်နဲ့တွေ့ပါလျက် ဘုရားမှန်း သူမသိဘူး။ မြတ်စွာဘုရားက ဘုရားအစစ်ဖြစ်ကြောင်း အထင်အရှားဝန်ခံပြီးပြောနေပါလျက် ဘုရားအစစ်ပဲလို့ ကောင်းကောင်း သူမယုံသေးဘူး။ အဲဒါ ဘာကြောင့်လည်းဆိုရင် သူက တက္ကတွန်းစိုက်ထား၍ မိစ္ဆာအယူဝါဒစွဲနေလို့ပါပဲ။ ယခုနေအခါလည်း နည်းမှားကိုစွဲယူထားရင် နည်းမှန်ကိုကြားရပေမယ့် မယုံကြည်နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ နည်းမှန် အတိုင်း ပြောဟောကျင့်ကြံနေတဲ့သူတွေကိုလည်း အထင်သေးပြီး မရှိမသေ ပြုတတ် ပြောတတ်ကြတယ်။ အဲဒီလိုမမှားရအောင် အထူးသတိပြုဖို့ပါပဲ။

ဥပကဟာ မြတ်စွာဘုရားကို တထစ်ချမယုံကြည်ပေမယ့် အတော် အတန်ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရားကိုတော့ ရသွားတယ်။ ဒါကြောင့် သူဟာ နောက်ကာလ၌ မုဆိုးသမီး စပါ(ဆာဝါ)နဲ့ အိမ်ထောင်ကျပြီးတော့ သားတစ်ယောက်ရတဲ့အခါ ငြီးငွေ့ပြီး ဘုရားထံလိုက်လာတယ်။ အဲဒီအခါ ဘုရားထံ ရဟန်းပြုပြီးကျင့်လို့ အနာဂါမ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီနောက် ကွယ်လွန်တဲ့အခါ သုဒ္ဓါဝါသ အဝိဟာဘုံရောက်ပြီး မကြာခင် ရဟန္တာ ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်ပေါ်မည့်အကျိုးကို မြော်မြင်တော်မူတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားက ဥပကနဲ့တွေ့ရအောင် ခြေလျင်ကြွတော်မူပြီးတော့ သူမေးသမျှကိုလည်း ဖြေကြားတော်မူခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့နေရာသို့ ရောက်တော်မူခြင်း

အဲဒီလိုဖြေကြားတော်မူပြီးတဲ့နောက်မှာ မြတ်စွာဘုရားလည်း ခရီးကြွမြဲကြွတော်မူပါတယ်။ အဲဒီလိုကြွလာတာကို ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့က ခပ်လှမ်းလှမ်းမှမြင်ကြရတယ်။ အဲဒီအခါ သူတို့က ကတိကဝတ်ပြုကြတယ်။

ပြုပုံကတော့ “ငါ့ရှင်တို့ ဟိုမှာ ရဟန်းဂေါတမ လာနေတယ်၊ သူဟာ အစာအာဟာရဖြတ်တဲ့ ပဓာနအကျင့်မှထွက်ပြီး လာဘ်လာဘများအောင် အားထုတ်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် သူ့ကို ရှိမခိုးရဘူး၊ ခရီးဦး မကြိုဆိုရဘူး၊ သူ့သပိတ်သင်္ကန်းကို လှမ်းမယူရဘူး၊ ဒါပေမယ့် သူက အမျိုးမြတ်တဲ့ အတွက် နေရာတော့အသင့်ထားပေးရမယ်။ သူထိုင်ချင်ရင်လည်း ထိုင်လိမ့်မယ်”လို့ ကတိကဝတ်ကို ပြုကြတယ်။

ဒါပေမယ့် မြတ်စွာဘုရား၏ဘုန်းတန်ခိုးတော်ကြောင့် အနီးအပါး ရောက်လာတဲ့အခါကျတော့ ပဉ္စဝဂ္ဂိတွေဟာ သူတို့၏ ကတိကဝတ်မှာ မတည်နိုင်ကြဘူး။ တစ်ပါးက ခရီးဦးကြိုဆိုပြီး သပိတ်ကိုလှမ်းယူတယ်၊ တစ်ပါးက သင်္ကန်းကိုလှမ်းယူတယ်၊ တစ်ပါးက နေရာခင်းပေးတယ်၊ တစ်ပါးက ခြေဆေးရေကပ်တယ်၊ တစ်ပါးက ခြေဆေးခုံပြင်ပေးတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့က တန်းတူအနေဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုနေကျအတိုင်း မြတ်စွာဘုရားကို ဂေါတမဆိုတဲ့အမည်ရင်းဖြင့်လည်း ပြောဆိုနေကြတယ်။ အာဂုဿော-ငါ့ရှင်ဆိုတဲ့ မရိမသေပြောဆိုခြင်းဖြင့်လည်း ပြောဆိုနေကြ သေးတယ်။ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက သူတို့ခင်းပေးတဲ့နေရာမှာထိုင် ပြီးတော့ ဒီလိုမိန့်မြွက်တော်မူပါတယ်။

တရားနာရန် ဖိတ်မန်တိုက်တွန်းတော်မူခြင်း

(ပဉ္စဝဂ္ဂိ)ရဟန်းတို့၊ ရှေးဘုရားတို့နှင့်အလားတူဖြစ်သော ငါ့ကို (ဂေါတမဆိုတဲ့)အမည်ဖြင့်လည်း မခေါ်ကြနဲ့၊ အာဂုဿော-ငါ့ရှင်လို့လည်း မပြောကြနဲ့၊ ရဟန်းတို့ ငါဟာ(အရဟံ) ပူဇော်အထူးကို ခံထိုက်တဲ့ဘုရား ဖြစ်လာပြီ၊ (တထာဂတော) ရှေးဘုရားတို့နှင့်အလားတူဖြစ်လာပြီ၊

(သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ) ကိုယ်တိုင်မှန်စွာသိတဲ့ ဘုရားဖြစ်လာပြီ၊ ရဟန်းတို့၊ နားထောင်ကြ၊ (အမတမဓိဂတံ)သေခြင်းကင်းတဲ့ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်တရားကို ငါသိလာပြီ၊ ငါနည်းပေးညွှန်ပြမယ်၊ တရားကိုငါဟောမယ်၊ ငါညွှန်ပြတဲ့ အတိုင်း သင်တို့ကျင့်ကြလျှင် အမျိုးကောင်းသားတို့၊ ရဟန်းပြုစဉ်က (သံသာရဝဇ္ဇဒုက္ခတော မောစနက္ခာယ စသည်ဖြင့်) ရည်ရွယ်ရင်းအကျိုး ဖြစ်သော အကျင့်မြတ်၏အဆုံးလည်းဖြစ်သော အမြတ်ဆုံးအရဟတ္တဖိုလ် (နိဗ္ဗာန်)ကို မျက်မှောက်ဘဝ၌ မကြာမီပင် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ထူးဖြင့် မျက်မှောက်ပြုလျက် ရောက်၍ရ၍ နေကြရပါလိမ့်မယ်လို့ ရဲရဲတင်းတင်းကြီး ဝန်ခံပြီး မိန့်တော်မူပါတယ်။

အဲဒီလိုမိန့်တော်မူတဲ့အခါ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းများက ဘုရားစကားကို မယုံကြည်ကြသေးဘူး။ ဒါကြောင့် သူတို့က ဒီလိုချေပပြီးပြောဆိုကြတယ်။ ငါ့ရှင်ဂေါတမ ဟိုတုန်းက အစာအာဟာရကြမ်းများကိုဖြတ်ပြီး အပင်ပန်းခံ ကျင့်တဲ့ ထိုဒုက္ခရစရိယာအကျင့်ဖြင့်တောင်မှ ပကတိလူတို့ရနိုင်တဲ့ သာမန် ကုသိုလ်တရားထက် သာလွန်မြင့်မြတ်တဲ့ (ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဆိုတဲ့) ကိလေသာကိုပယ်နိုင်တဲ့ အရိယာဉာဏ် အမြင်ထူးကို သင်မရခဲ့ဘူး မဟုတ်ပါလား။ အဲဒီ ဒုက္ခရစရိယာအကျင့်မှထွက်ပြီး ပစ္စည်း လာဘ်လာဘ ပေါများအောင်အားထုတ်နေတဲ့သင်ဟာ ယခုနေအခါ အဲဒီတရားထူး တရားမြတ်ကို ဘယ်မှာရနိုင်ပါမည်လဲလို့ ပြန်လည်ချေပပြောဆိုကြ ပါတယ်။

အဲဒါလည်း စဉ်းစားစရာသိပ်ကောင်းတာပဲ၊ ဒီ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်း တွေဟာ ဘုရားအလောင်း မွေးဖွားပြီးကာစကတည်းက ဘုရားဖြစ်လိမ့် မယ်လို့ သူတို့ယုံကြည်ချက်နဲ့ နိမိတ်ဖတ်ဟောကြားလာခဲ့ကြတယ်၊ အစာကြမ်းတွေကိုဖြတ်ပြီးကျင့်နေတဲ့ ဒုက္ခရစရိယာအကျင့်မှထွက်ပြီး

အစာအာဟာရကြမ်းတွေကို ပြန်သုံးဆောင်တာနဲ့ ဘုရားမဖြစ်နိုင်တော့ဘူးလို့ သူတို့အယူအဆလွဲလာခဲ့ကြတယ်။ သူတို့မူလက နိမိတ်ဖတ်ဟောပြောချက်ကို မယုံကြည်တော့ဘဲဖြစ်သွားတယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့။ ယခု မြတ်စွာဘုရားက အမြိုက်တရားသိလာပြီ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားအစစ်ဖြစ်လာပြီလို့ အတိအလင်းဝန်ခံပြောကြားတာတောင်မှ သူတို့က မယုံကြည်ဘဲ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါဟာ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် သူတို့က ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို အကျင့်မှန် အကျင့်ကောင်းအနေနဲ့ ယုံကြည်စွဲလန်းထားကြလို့ပါပဲ။ အဲဒါလိုပဲ ယခုအခါ၌လည်း အလွဲအမှားကို ယုံကြည်စွဲလန်းထားမိရင် အစစ်အမှန်ကို ဘယ်လိုပြောပြော မယုံကြည်နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အစစ်အမှန်ပြောတဲ့သူကိုလည်း အထင်သေးပြီး ပြစ်မှားပြောဆိုမိတတ်ကြတယ်။ အဲဒါကိုသတိပြုဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။

အဲဒီလို ပဉ္စဝဂ္ဂိတွေက ချေပခုခံပြီးပြောကြတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် သနားတော်မူပြီးတော့ ဒီလိုမိန့်တော်မူပါတယ်။ (ပဉ္စဝဂ္ဂိ)ရဟန်းတို့၊ ရှေးဘုရားတို့နှင့်အလားတူဖြစ်တဲ့ ငါဘုရားဟာ ပစ္စည်းလာဘ်လာဘပေါများအောင် အားထုတ်နေတာလည်းမဟုတ်ဘူး၊ ကိလေသာကို ငြိမ်းစေနိုင်တဲ့ ပဓာန အစစ်အမှန်အကျင့်မှထွက်တာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ပစ္စည်းများရေးအတွက် ပြန်လည်ကျင့်တာလည်းမဟုတ်ဘူးလို့ မိန့်တော်မူပြီးတော့ ပထမကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း (အရဟံ တထာဂတ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဖြစ်လာပြီ၊ နားထောင်ကြ စသည်ဖြင့်) ဒုတိယတစ်ကြိမ်လည်း ထပ်ပြီး မိန့်တော်မူပါတယ်။

ဒုတိယတစ်ကြိမ်လည်း ပဉ္စဝဂ္ဂိတွေက ပြန်လည်ချေပပြောဆိုကြတာပဲ။ မြတ်စွာဘုရားက ပဉ္စဝဂ္ဂိတွေဟာ မသိကြရှာလို့ မပြောသင့်တာတွေ ပြောဆိုနေကြတာပဲလို့ သိတော်မူသဖြင့် သနားတော်မူပြီး တတိယ

တစ်ကြိမ်လည်း နည်းတူပင် မိန့်တော်မူပါတယ်။ အဲဒါကိုလည်း ပဉ္စဝဂ္ဂိ
တွေက ပြန်လည်ချေပပြီး ငြင်းဆန်နေကြတာပဲ။

အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက “(ပဉ္စဝဂ္ဂိ)ရဟန်းတို့ သင်တို့စဉ်းစား
ကြလော့၊ ငါနှင့် သင်တို့ဟာ ယခုမှတွေ့ကြရတာမဟုတ်ဘူး။ ဒုက္ကရစရိယာ
အကျင့်ကိုကျင့်နေတုန်းက သင်တို့ဟာ ၆-နှစ်ပတ်လုံး ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်
ပြုစုပြီး ငါနှင့်အတူ နေလာခဲ့ကြတာပဲ။ အဲဒီ ရှေးအခါကာလတုန်းက
သင်တို့အား ငါက ယခုပြောတဲ့စကားမျိုး ပြောဖူးတာများရှိခဲ့ပါလား” လို့
မေးတော်မူလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီတော့မှ ပဉ္စဝဂ္ဂိတွေက စဉ်းစားဆင်ခြင်မိ
ကြတယ်။ ဟိုတုန်းက ဒီလိုစကားမျိုးကို တစ်ခါမှမပြောဖူးခဲ့ဘူး၊ ဟိုတုန်းက
တရားထူးကို မတွေ့ရ မသိရသေးလို့ မပြောခဲ့တာပဲ။ ယခု ပြောတာ
ကတော့ တကယ်တွေ့သိလာလို့ ပြောတာဖြစ်မှာပဲလို့ စဉ်းစားဆင်ခြင်ပြီး
သက်ဝင်ယုံကြည်လာကြတယ်။ ဒါကြောင့် “ဟို ရှေးတုန်းက ဒီလို
မပြောခဲ့ဖူးပါဘုရား” လို့ ရိုသေစွာပြန်ကြားလျှောက်ထားကြတယ်။

အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက “ရဟန်းတို့ ငါဟာ (အရဟံ)
ပူဇော်အထူးကိုခံထိုက်တဲ့ ဘုရားဖြစ်လာပြီ။ (တထာဂတော) ရှေးဘုရား
တို့နှင့်အလားတူဖြစ်လာပြီ။ (သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ) ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ကျင့်ကြံ
အားထုတ်၍ အမှန်အတိုင်းသိလာပြီ။ ရဟန်းတို့ နားထောင်ကြ၊ (အမတ
မဓိဂတံ) သေခြင်းကင်းတဲ့ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်တရားကို ငါသိလာပြီ။ (အဟ
မနုဿာသာမိ) ငါ နည်းပေးလမ်းညွှန်ပြမယ်။ (အဟံ ဓမ္မံ ဒေသေမိ)
တရားကို ငါ ဟောမယ်။ (ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနာ) ငါ ညွှန်ပြတဲ့အတိုင်း
သင်တို့ကျင့်ကြလျှင် အမျိုးကောင်းသားတို့ရဟန်းပြုစဉ်က (သံသာရဝဇ္ဇ
ဒုက္ခတော မောစနတ္ထာယ စသည်ဖြင့်)ရည်ရွယ်ရင်း အကျိုးဖြစ်သော
အကျင့်မြတ်၏အဆုံးလည်းဖြစ်သော အမြတ်ဆုံး အရဟတ္တဖိုလ်(နိဗ္ဗာန်)ကို

မျက်မှောက်ဘဝ၌ မကြာမီပင် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ထူးဖြင့် မျက်မှောက်ပြုလျက် ရောက်၍ ရ၍ နေကြရပါလိမ့်မယ်”လို့ ထပ်မံပြီး ဝန်ခံမိန့်ကြားတော်မူ ပါတယ်။

အဲဒီအခါ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတွေက မြတ်စွာဘုရားဟောမည့်တရားကို နာကြားလိုတဲ့စိတ် ထက်သန်စွာနှင့် ရှိသေစွာနားထောင်နေကြပါတယ်။ သိနားလည်ဖို့ရာ စိတ်စောနေကြပါတယ်။

ယခု ဒီထိအောင်ပြောလာတဲ့စကားတွေကတော့ အဝိဇ္ဇာရေနိဒါန်း ထဲက သင့်လျော်ရုံအချို့ကိုထုတ်ဆောင်ပြီး ပြောလာတဲ့စကားတွေပါပဲ။ (မူလဟောစဉ်က စကားအချို့ကို စာမူပြုသောအခါ နုတ်ပယ်၍ ချုံး၍ ပြလိုက်သည်)

အဲဒီလို ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့က ရှိသေစွာနားထောင်နေကြတဲ့အခါမှာ (ဝေ မေ သုတ် စသည်ဖြင့်)သုတ်၏နိဒါန်းအစ၌ထုတ်ပြခဲ့တဲ့ အနီးကပ် သန္တိကေ နိဒါန်းစကားအတိုင်း မြတ်စွာဘုရားက ဒီဓမ္မစကြာသုတ်တရားတော်က စတင်ပြီး ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ အချိန်ကတော့ ယခု ရောက်ဆဲ ၁၃၂၄-ခုနှစ်မှ ပြန်ရေတွက်လျှင် လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅၅၁-နှစ်က ဝါဆိုလပြည့်နေ့ ညနေချမ်း နေဝင်ခါနီးအချိန်ဖြစ်ပါတယ်။ အနောက် လောကဓာတ်မှာ နေမင်းကြီးက ဝင်လုခါနီး နီနီရဲရဲအလုံးကြီးအနေနဲ့ရှိနေတယ်။ လမင်း ကြီးက အရှေ့လောကဓာတ်မှ ဝါဝါဝင်းဝင်းကြီး ပေါ်ထွက်လာကာစ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလို နေရော လရော ၂-ခုလုံးထင်ရှားနေချိန်မှာ ဒီဓမ္မစကြာတရားကို စပြီးဟောတော်မူတယ်လို့ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ(၃၂၇)မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။

တရားနာပရိသတ်ကတော့ လူသားထဲကဆိုရင် ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်း ငါးပါးသာရှိတယ်။ ဗြဟ္မာတွေကတော့ ၁၈-ကုဋေရှိတယ်။ နတ်တွေ

ကတော့ ဒီတရားကိုနာပြီး တရားထူးရသွားကြတာ မရေတွက်နိုင်အောင် များတယ်လို့ မိလိန္ဒပဏ္ဍာမှာ ပြဆိုထားတဲ့အတွက် မရေမတွက်နိုင်အောင် များတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။ အဲဒီလိုတရားဦးကိုနာထိုက်တဲ့ နတ် ဗြဟ္မာတွေနှင့်တကွ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ရဟန်းတော်ငါးပါးတို့က ရှိသေ့စွာနားစွင့် နေကြတဲ့အခါမှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားက “ဒွေ မေ ဘိက္ခဝေ အန္တော ပဗ္ဗဇိတေန န သေဝိတဗ္ဗာ” စသည်ဖြင့် ဓမ္မစကြာသုတ်တရားတော်ကို စတင် ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ဓမ္မစကြာသုတ် ဓဿနာတော် အပ္ပိအစ္စနိး(၂)ပါး ရဟန်းများမမှီဝဲသင့်

ဒွေ မေ ဘိက္ခဝေ အန္တော ပဗ္ဗဇိတေန န သေဝိတဗ္ဗာ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့(ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတွေကို မြတ်စွာဘုရားက သတိပေးတဲ့အနေနဲ့ ခေါ်တော်မူပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ပဉ္စဝဂ္ဂီတွေဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်အတွင်းက ရဟန်းတော့မဟုတ်သေးပါဘူး။ ဘုရား အလောင်းတော် တောမထွက်မီကတည်းက သူတို့ဟာသူတို့ ရဟန်းပြုနေ နှင့်ကြတဲ့ သာသနာပရဟန်းများသာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့က ဘုရားအလောင်းတော် ဘုရားအဖြစ်ရောက်တဲ့အခါ ဘုရားတပည့် အဖြစ်နှင့်ကျင့်ဖို့ ရဟန်းပြုလာကြတာဖြစ်တဲ့အတွက် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်နှင့် ဆန့်ကျင်တဲ့ ပရိမိရဟန်းမျိုးတော့မဟုတ်ဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားကိုရည်ပြီး သင်္ကန်းဝတ်လာတဲ့ အရှင်မဟာကဿပလို ဗုဒ္ဓသာသနာတော်နှင့် သက်ဆိုင်တဲ့ ရဟန်းများသာဖြစ်ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက သာသနာတော်တွင်း ရဟန်းများလိုပင် ဘိက္ခုဆိုတဲ့ ဝေါဟာရနဲ့ ဘိက္ခဝေ-

ရဟန်းတို့လို့ မိန့်ခေါ်တော်မူလိုက်ပါတယ်)

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ပဗ္ဗမိတေန-ရှင်ရဟန်းဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣမေ ဒွေ အန္တာ-ယခုပြောပြမည့် ၂-ပါးသော ဤအဖို့အစွန်းတို့ကို၊ န သေဝိတဗ္ဗာ-မမှီဝဲအပ်ကုန်၊ မမှီဝဲသင့်ဘူးလို့ စတင်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ အန္တ-သဒ္ဓါက ကောဋ္ဌာသ၊ ဘာဂဆိုတဲ့ အဖို့ဟူသော အနက်ဟောကြောင်း အဋ္ဌကထာများမှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် နောက်မှာ ဟောလတ္တံ့ဖြစ်တဲ့ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အလယ်လမ်းအကျင့်ဆိုတာနဲ့ ထောက်ဆကြည့်ရင် အစွန်းနှစ်ဘက်ဆိုတဲ့ အနက်လည်းသင့်ပါတယ်။ အဖို့ဆိုပေမယ့် ရိုးရိုးအဖို့မဟုတ်ဘူး၊ ဟိုဘက်အစွန်း ဒီဘက်အစွန်းဆိုတဲ့ အဖို့ကို ဆိုတယ်လို့ယူရင် သာပြီးပေါ်လွင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက အဖို့အစွန်းလို့ အနက်ပြန်ပါတယ်။ သီဟိုဠ်မူ ယိုးဒယားမူ အဋ္ဌကထာများမှာတော့ လာမကကောဋ္ဌာသလို့ရှိတယ်။ ယုတ်သောအဖို့လို့ အနက်ရတယ်။ အဲဒါဟာ ရှေးကပြန်ကြတဲ့ အယုတ်တရားဆိုတာနဲ့ ခပ်ညီညီ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရှင်ရဟန်းဖြစ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ယခုပင် သရုပ်ဖော်ပြီး ပြမည့် အဖို့အစွန်း အယုတ်တရားတို့ကို မမှီဝဲအပ်ဘူး မမှီဝဲကောင်းဘူးလို့ အတိုချုပ် ရှေးဦးစွာမှတ်ထားကြရမယ်။

ကတမေ ဒွေ၊ ယော စာယံ ကာမေသု ကာမသုခလ္လိကာ နုယောဂေါ ဟိနော ဂမ္မော ပေါထုပ္ပနိကော အနရိယော အနတ္ထသံဟိတော၊ ယောစာယံ အတ္တကိလမထာနုယောဂါ ဒုက္ခော အနရိယော အနတ္ထသံဟိတော။

ကတမေ ဒွေ-အဘယ်အဖို့အစွန်း နှစ်ပါးတို့နည်းဟူမူ၊
 ကာမေသု-လိုချင်နှစ်သက်ဖွယ်အာရုံ ကာမဂုဏ်ဝတ္ထုတို့၌၊ ကာမ
 သုခလ္လိကာနုယောဂေါ နှစ်သက်သာယာလျက် ချမ်းသာသည့် ကာမသုခ
 ကိုအားထုတ်ခြင်း ဖြစ်စေခြင်း ခံစားခြင်းဟူသော၊ ယော စ အယံ
 အန္တော-အကြင်အဖို့ အစွန်းသည်လည်း၊ ဟိနော-ယုတ်ညံ့၏။ ဂမ္ဘော-
 ရွာသူ ရွာသား မြို့သူ မြို့သားတို့၏ အလေ့အလာ အကျင့်ဥစ္စာဖြစ်၏၊
 ပေါထုဇ္ဇနိကော-ပုထုဇဉ် လူများစုတို့၏အလေ့အလာ အကျင့်ဥစ္စာဖြစ်၏၊
 အနရိယော-အရိယာ သူမြတ်တို့၏ အကျင့်မဟုတ်ပေ၊ ဝါ-မစင်ကြယ်
 မကောင်းမြတ်ပေ၊ အနတ္ထသံဟိတော-မိမိတို့လိုလားအပ်သည့် အကျိုး
 စီးပွားအစစ်နှင့် မစပ်ဆိုင်ပေ၊ သော စ-ထိုကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ
 အကျင့်သည်လည်း မမှီဝဲသင့်သော အဖို့အစွန်းတပါးပေတည်း။

လိုချင်နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်တဲ့ အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့
 ဆိုတဲ့ အာရုံကောင်းတွေကို ကာမဂုဏ်အာရုံဝတ္ထုတွေလိုခေါ်တယ်။
 အဲဒီဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တွေကို နှစ်သက်သာယာပြီး ကိုယ်ထဲ စိတ်ထဲမှာ
 ချမ်းသာတာ ကောင်းတာကို ကာမ-သုခ ကာမချမ်းသာခေါ်တယ်။ အဲဒီ
 ကာမချမ်းသာဖြစ်အောင် ပြုလုပ်အားထုတ်နေတာ ပြုလုပ်အားထုတ်ပြီး
 အဲဒီကာမချမ်းသာခံစားနေတာကို ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂခေါ်တယ်။
 အတိုချုပ်အားဖြင့်ပြောရရင် ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို သာယာတပ်မက်
 နှစ်သက်ပြီး ခံစားနေတာကိုခေါ်တာပါပဲ။ အဲဒီလို ကာမချမ်းသာတွေ
 သာယာတပ်မက် နှစ်သက်ခံစားနေရတာဟာ ယုတ်ညံ့ပါတယ်တဲ့၊
 ယုတ်ညံ့ပုံကိုတော့ နောက်သီတင်းကျမှပြောရမယ်၊ ဒီကနေ့တော့
 အကျဉ်းချုပ်ခေါင်းစဉ်လောက်ပဲ ပြောနိုင်မယ်၊ နိဒါန်းကိုပြောနေရတာနဲ့
 အချိန်ကအတော်ကုန်သွားပြီ။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီကာမချမ်းသာခံစား

တာဟာ ရွာသူ ရွာသား၊ မြို့သူ မြို့သားတို့၏အလေ့အကျင့်ဖြစ်ပါသတဲ့၊ ပုထုဇဉ်ခေါ်တဲ့ လူများစုတို့ရဲ့ အလေ့အကျင့်လည်း ဖြစ်ပါတယ်တဲ့၊ အရိယာသူမြတ်တို့ရဲ့အကျင့်ကောင်းလည်းမဟုတ်၊ စင်ကြယ်လည်း မစင်ကြယ်ပါဘူးတဲ့၊ မိမိတို့အလိုရှိအပ်တဲ့ အကျိုးစီးပွားလည်း မစပ်ဆိုင်ပါ ဘူးတဲ့၊ ဒါကြောင့် အဲဒီကာမချမ်းသာကို သာယာတပ်မက်နှစ်သက်ပြီး သုံးဆောင်ခြင်းဆိုတဲ့ အဖို့အစွန်းကိုလည်း ရှင်ရဟန်းများ မမှီဝဲ မသုံးဆောင်သင့်ဘူး၊ ရှောင်ကြဉ်ရမယ်တဲ့။ အဲဒါကို တိုတိုနဲ့လိုရင်း ဆောင်ပုဒ်ကလေးစီထားပါတယ်၊ “ကာမချမ်းသာ၊ သုံးဆောင်တာ၊ ပယ်ခွါရှောင်ရမည်”တဲ့။ ကဲ ယခု အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

ကာမချမ်းသာ၊ သုံးဆောင်တာ၊ ပယ်ခွါရှောင်ရမည်။

အတ္တကိလမထာနုယောဂေါ မိမိကိုယ်ကို ပင်ပန်းအောင်အားထုတ် ပြုလုပ်ခြင်းဟူသော ယော ၈ အယံ အန္တော-အကြင်အဖို့အစွန်းသည်လည်း၊ ဒုက္ခော-ဆင်းရဲရံ့မျှသာဖြစ်၍ ဆင်းရဲသားတည်း၊ (ဆင်းရဲရံ့မျှပါပဲ၊ ဘာမျှ အကျိုးမရှိပါဘူးတဲ့၊ အဲဒါကိုလည်း နောက်သီတင်းကျမှ အကျယ် ပြောရမယ်) အနရိယော-အရိယာသူမြတ်တို့၏အကျင့်မဟုတ်၊ ဝါ- စင်ကြယ်ကောင်းမြတ်တဲ့အကျင့်မဟုတ်ပေ၊ အနတ္ထသံဟိတော- မိမိတို့လိုလားအပ်သည့် အကျိုးစီးပွားနှင့်မစပ်ဆိုင်ပေ၊ သော ၈- ထိုအတ္တကိလမထာနုယောဂ အကျင့်သည်လည်း မမှီဝဲသင့်သော အဖို့အစွန်းတစ်ပါးပေတည်း။

အဝတ်အစားမှစပြီး သုံးဆောင်သင့်တာတွေကိုလည်း မသုံးဆောင် တော့ဘဲ မိမိကိုယ်ကို ပင်ပန်းအောင်အားထုတ်တဲ့အကျင့်ကတော့ ပင်ပန်း ဆင်းရဲရံ့မျှပဲ၊ ဘာမျှအကျိုးမရှိဘူး။ အရိယာသူတော်ကောင်းတို့၏အကျင့်

ကောင်းလည်းမဟုတ်ဘူး။ စင်ကြယ်မြင့်မြတ်တဲ့အကျင့်လည်းမဟုတ်ဘူး။
 မိမိတို့အလိုရှိအပ်တဲ့ အကျိုးစီးပွားနဲ့လည်းမစပ်ဆိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့်
 အဲဒီ ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်ပြုလုပ်တဲ့အကျင့်ဆိုတဲ့ အဖို့အစွန်းကိုလည်း
 ရှင် ရဟန်းများ မမှီဝဲမသုံးဆောင်သင့်ဘူး။ ရှောင်ကြဉ်ရမယ်တဲ့။
 အဲဒါကိုလည်း တိုတိုနဲ့ဆောင်မှတ်ထားရအောင် ဆောင်ပုဒ်ကလေးစီထား
 ပါတယ်။ “မသုံးဆောင်ဘဲ၊ ကိုယ်ညှင်းဆဲ၊ ဒါလည်းရှောင်ရမည်”တဲ့
 အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။ မသုံးဆောင်ဘဲ ကိုယ်ညှင်းဆဲ၊ ဒါလည်း
 ရှောင်ရမည်။

သုံးဆောင်သင့်တဲ့ အဝတ်တို့၊ အစာတို့၊ နေရာတို့၊ ဒီလိုသုံးဆောင်
 သင့်တာတွေတောင် မသုံးဆောင်ဘဲ မိမိကိုယ်ကိုပင်ပန်းအောင် ညှဉ်းဆဲတဲ့
 အကျင့်ကိုလည်း ရှောင်ကြဉ်ရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ နောက်သီတင်းကျွ
 အကျယ်ပြောရမယ်။ အဲဒီ အစွန်း ၂-ပါးကို ကြဉ်ပြီးကျင့်ရတာက
 မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ် အလယ်လမ်းမှန်ပဲ။ ဒါကြောင့်-

တေ ခေါ် ဘိက္ခဝေ ဥဘော အန္တေ အနုပဂ္ဂမ္ပ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ
 တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ ဥပသမာယ
 အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိလို့ ဆက်ပြီးဟောတော်
 မူပါတယ်။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တေ ခေါ် ဥဘော အန္တေ-ယခုပြောပြခဲ့တဲ့
 အဖို့အစွန်း ၂-ပါးတို့ကို၊ အနုပဂ္ဂမ္ပ- မကပ်ရောက်မှု၍၊ တထာဂတေန
 သင်တို့ဆရာ ငါဘုရားသည်၊ မဇ္ဈိမာပဋိပဒါ- အလယ်လမ်းဖြစ်သော
 အကျင့်ကို၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ-ထိုးထွင်း၍သိမြင်ခဲ့ပေပြီ၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ-
 ထိုးထွင်း၍သိလာခဲ့သော၊ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ-အလယ်လမ်းဖြစ်သော
 အကျင့်သည်၊ စက္ခုကရဏီ- ပညာမျက်စိကိုလည်း ပြုတတ် ဖြစ်စေတတ်

ပေ၏။ အဘိညာယ-ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိရန်အလို့ငှာလည်း ဖြစ်ပေ၏။ သမ္မောဓာယ-ထိုးထွင်း၍သိရန်အလို့ငှာလည်း ဖြစ်ပေ၏။ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္ထတိ-ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းရန်အလို့ငှာလည်း ဖြစ်ပေ၏။

အဲဒီ အနက်အဓိပ္ပါယ်တွေကိုလည်း တိုတိုနဲ့ ဆောင်မှတ်ထား ရအောင် ဆောင်ပုဒ်-၂ခုစီ ထားတယ်။ “အစွန်း ၂-သွယ်၊ လမ်းမှားပယ်၊ အလယ်လမ်းမှန် ဖြစ်ပေသည်။ လမ်းမှန်ကိုလျှောက်၊ ဉာဏ်မြင်ပေါက်၊ ဆိုက်ရောက် နိဗ္ဗာန်ပြည်”တဲ့။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြရမယ်။

အစွန်း ၂ သွယ်၊ လမ်းမှားပယ်၊ အလယ်လမ်းမှန် ဖြစ်ပေသည်။

ဒီဆောင်ပုဒ်ကတော့ အနက်အဓိပ္ပါယ် ပေါ်လွင်နေပါပြီ။ နောက်တစ်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

လမ်းမှန်ကိုလျှောက်၊ ဉာဏ်မြင်ပေါက်၊ ဆိုက်ရောက်နိဗ္ဗာန်ပြည်။

မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်တန် အကျင့်လမ်းမှန်ကိုကျင့်လျှင် စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ စသည်ဖြင့် ဟောထားတဲ့အတိုင်း ပညာ မျက်စိလည်းပွင့်လာမယ်၊ အသိဉာဏ်လည်းဖြစ်လာမယ်၊ ကိလေသာ တွေလည်းငြိမ်းမယ်၊ စသည်ဖြင့် အကျိုးထူးတွေကို လက်ငင်းရတော့တာပဲ၊ ပညာမျက်စိပွင့်ပုံ အသိဉာဏ်ဖြစ်ပုံ ကိလေသာငြိမ်းပုံ စသည်တွေကိုတော့ နောက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပြောမှ နားလည်လွယ်ကြမှာ၊ ဒီကနေ့တော့ တရားဟောဖို့ အချိန်ကုန်သွားပါပြီ၊ ဒါကြောင့် ဒီတွင်ပဲရပ်ပြီး တရားသိမ်း ရမယ်။

အခြေခံနိဒါန်းများနှင့်တကွ ဤဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီးကို ရှိသေစွာနာယူမှတ်သားကြရသော ဓမ္မသနဝကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ယခု တရားနာ ပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်း တို့သည် အစွန်း ၂-သွယ်ဆိုတဲ့လမ်းမှားကို ထိုက်သည်အားလျော်စွာ

• ၇၀

မွေစကြာတရားတော်ကြီး

ပယ်ရှားနိုင်ကြ၍ မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မြတ်တရားကို ပွားများ
အားထုတ်နိုင်ကြသဖြင့် ပညာမျက်စိ အသိဉာဏ်ထူးများဖြစ်ပေါ်လာကြ
ပြီးလျှင် ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို
လျင်မြန်စွာဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု၊ သာဓု၊ သာဓု။

မွေစကြာတရားတော်ကြီး ပထမပိုင်းပြီးပြီ။

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

ဒုတိယပိုင်း

(၁၃၂၄-ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လဆန်း(၈)ရက်နေ့၊

ဖွင့်ပြဟောကြားသည်။)

တရားအနုသဇ္ဈ

လွန်ခဲ့တဲ့ တော်သလင်းလကွယ်နေ့ကစပြီး ဓမ္မစကြာတရားတော် ကိုဟောခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် နိဒါန်းဟောနေရတာနဲ့ အချိန်ကုန်သွားလို့ ဓမ္မစကြာသုတ်တရားသားကိုတော့ အစပိုင်းကလေး ခေါင်းစဉ်ရုံလောက်ပဲ ဟောခဲ့ရသေးတယ်။ ယခု အဲဒီအစပိုင်းကပဲစပြီး အကျယ်ဟောရမယ်။

အပ္ပိအစ္စန္ဒိန္ဒ ၃-ပါး ရဟန်းများမမှီဝဲအပ်

ဒွေ မေ ဘိက္ခဝေ အန္တာ ပဗ္ဗမိတေန န သေဝိတဗ္ဗာ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ပဗ္ဗမိတေန-ရှင်ရဟန်းဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ် သည်။ ဣမေ ဒွေ အန္တာ-ယခုပြောပြမည့် ၂-ပါးသော ဤအဖို့အစွန်း တို့ကို၊ န သေဝိတဗ္ဗာ-မမှီဝဲအပ် မမှီဝဲသင့်ဘူးတဲ့။

ဘာကြောင့် မမှီဝဲသင့်သလဲဆိုရင်၊ ပဗ္ဗမိတ-ရှင်ရဟန်းဆိုတာ “ပဗ္ဗာဇယံ အတ္တနော မလံ ပဗ္ဗမိတောတိ ဝုစ္စတိ။ အတ္တနော-မိမိ၏။ မလံ-ရာဂ ဒေါသ အစရှိသော အညစ်အကြေးကို၊ ပဗ္ဗာဇယံ-နှင်ထုတ်

တတ်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပဗ္ဗဇိတောတိ-ရှင်ရဟန်းဟူ၍၊ ဂုစ္စတိ-ခေါ်ဆိုအပ်၏”ဆိုတဲ့ ဒေသနာတော်နှင့်အညီ ရာဂ ဒေါသ အစရှိသော ကိလေသာအညစ်အကြေးဟူသမျှတွေ ပယ်ထုတ်နိုင်အောင်ကျင့်ရတယ်။ ယခုပြောပြမည့် အဖို့အစွန်း ၂-ပါးကို နှိပ်နေရင် ရာဂ ဒေါသ အစရှိသော ကိလေသာအညစ်အကြေးတွေကို ပယ်ထုတ်နိုင်သည်ပြင် အဲဒီအညစ်အကြေးတွေကို ထပ်ပြီးတော့တောင်ဖြစ်ပွားစေတတ်သေးတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ အဖို့အစွန်း ၂-ပါးကို မမှီဝဲသင့်တာပါပဲ။

အဲဒီမှာ အန္တ-ဆိုတာကို အဋ္ဌကထာ၌ ကောဋ္ဌာသ-အဖို့လို့ ဖွင့်ပြထားတယ်။ အဖို့ဆိုတာ အရာဝတ္ထုတစ်မျိုးမျိုးကို ခေါ်တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဖို့ ၂ ပါးဆိုတာ ဒီနေရာမှာ အကျင့်တရား ၂-မျိုးလို့ပဲ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီအဖို့တွေကလည်း ရိုးရိုးအဖို့တွေမဟုတ်ဘူး။ တစ်မျိုးနဲ့တစ်မျိုး ပြောင်းပြန်ဆန့်ကျင်နေတဲ့ အဖို့တွေဖြစ်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီအဖို့တစ်ပါးပါးဘက်သို့မလိုက်ဘဲ အလယ်အလတ် ဖြစ်တဲ့အကျင့်ကို မဇ္ဈိမပဋိပဒါ-အလယ်လမ်းအကျင့်ကို နောက်နားကျတော့ ဟောလိမ့်မယ်။ အဲဒီအလယ်လမ်းအကျင့်နှင့် ထောက်ဆကြည့်လျှင် ဒီအဖို့ ၂-ပါးဟာ ဒီဘက်အစွန်းနှင့် ဟိုဘက်အစွန်းကျတဲ့ အကျင့်လမ်းတွေ ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးအမြင်နဲ့ဆိုရင်တော့ အစွန်း၂-ပါး လို့ဆိုတာက သာပြီးပေါ်လွင်ထင်ရှားတယ်လို့ ထင်မြင်ပါတယ်။ အန္တ-သဒ္ဓါကလည်း အစွန်းဆိုတဲ့အနက်ကိုလည်း ဟောပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဋ္ဌကထာအဖွင့်လည်းမပျောက်ရအောင် အဖို့အစွန်း ၂-ပါးလို့ ပြန်လိုက်ပါတယ်။

အဖို့အစွန်း ၂-ပါး

ကတမေ ဒွေ၊ ယော စာယံ ကာမေသု ကာမသုခလ္လိကာ နုယောဂေါ ဟိနော ဂမ္ဘော ပေါထုဇ္ဇနိကာ အနရိယော အနတ္ထသံဟိတော၊ ယော စာယံ အတ္တကိလမထာနုယောဂေါ ဒုက္ခော အနရိယော အနတ္ထသံဟိတော။

ကတမေ ဒွေ-အဘယ် အဖို့အစွန်း ၂-ပါးတို့နည်းဟူမူ၊ (ဒီအမေးစကားကတော့ နိုင်ငံခြားစာမူတွေမှာမရှိဘူး၊ မြန်မာအက္ခရာနဲ့ ပိဋကစာမူတွေမှာသာရှိတယ်) ကာမေသု-လိုချင်နှစ်သက်ဖွယ်အာရုံ ကာမဂုဏ်ဝတ္ထုတို့၌၊ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂေါ-နှစ်သက်သာယာလျက် ချမ်းသာသည့်ကာမသုခကို အားထုတ်ခြင်းဖြစ်စေခြင်း၊ ခံစားခြင်းဟူသော၊ ယော စ အယံ အန္တော-အကြင်အဖို့ အစွန်းသည်လည်း၊ ဟိနော-ယုတ်ညံ့၏။ ဂမ္ဘော-ရွာသူ ရွာသား၊ မြို့သူ မြို့သားတို့၏ အလေ့အလာ အကျင့်ဥစ္စာဖြစ်၏။ ပေါထုဇ္ဇနိကာ-ပုထုဇဉ်လူများစုတို့၏ အလေ့အလာ အကျင့်ဥစ္စာဖြစ်၏၊ အနရိယေ- အရိယာသူမြတ်တို့၏ အကျင့်မဟုတ်ပေ၊ ဝါ-မစင်ကြယ်မကောင်းမြတ်ပေ၊ အနတ္ထသံဟိတော-မိမိတို့ လိုလား အပ်သည့်အကျိုးစီးပွားအစစ်နှင့် မစပ်ဆိုင်ပေ။ သော စ-ထို ကာမ သုခလ္လိကာနုယောဂအကျင့်သည်လည်း မမှီဝဲသင့်သောအဖို့အစွန်းတစ်ပါး ပေတည်း။

ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂအကျင့်ဆိုတာ ဗမာလို အတိုချုပ် ပြောရရင် လိုချင်နှစ်သက်စရာ ကာမဂုဏ်တွေကို နှစ်သက်သာယာပြီး ခံစားခြင်းပါပဲ။ အဲဒီ ကာမဂုဏ် အာရုံတွေမှာ နှစ်သက်သာယာတဲ့ တဏှာနဲ့ ယှဉ်ပြီး၊ ချမ်းသာလုံး ကောင်းလုံးကလေးဖြစ်အောင် အားထုတ်တာ

ခံစားတာပါပဲ။ လိုချင်နှစ်သက်စရာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေက ငါးမျိုးရှိတယ်။
 လိုချင်နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းတဲ့ အဆင်းအာရုံတွေ၊ အသံအာရုံတွေ၊ အနံ့
 အာရုံတွေ၊ အရသာအာရုံတွေ၊ အတွေ့အထိအာရုံတွေ ဒီငါးမျိုးပါပဲ။
 လောကအသုံးအဆောင်အနေနဲ့ ပြောမယ်ဆိုရင်တော့ ယခုလူတွေ သုံးစွဲ
 နေတဲ့ သက်ရှိသက်မဲ့ ဝတ္ထုပစ္စည်းတွေအကုန်လုံးပါပဲ။

လှပတင့်တယ်တယ်ထင်ရတဲ့ အဆင်းအာရုံဝတ္ထုတွေကို နှစ်သက်
 သာယာပြီး ကြည်ရှည်ခံစားနေတာဟာ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂအကျင့်ပဲ။
 ဒီနေရာမှာ အဆင်းအာရုံဆိုပေမယ့် မျက်စိနဲ့မြင်ရတဲ့ အဆင်းရူပါရုံ
 သက်သက်မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီအဆင်း၏တည်ရာ မိန်းမ၊ ယောက်ျား
 စသည်ဖြင့်ခေါ်ရတဲ့ အာရုံဝတ္ထုတွေပါ အကုန်လုံးကို အဆင်းအာရုံ
 ကာမဂုဏ်လို့ဆိုတယ်။ အသံအာရုံ အနံ့အာရုံ အတွေ့အထိအာရုံတွေမှာ
 ဒီနည်းအတိုင်းပဲ။ အသံ၏တည်ရာ အနံ့၏တည်ရာ အတွေ့အထိ၏တည်ရာ
 မိန်းမ၊ ယောက်ျား၊ တူရိယာအစရှိသော အာရုံဝတ္ထုတွေအကုန်လုံးကို
 အသံအာရုံ အနံ့အာရုံ အတွေ့အထိအာရုံ ကာမဂုဏ်တွေလို့ဆိုတယ်။
 အရသာကျတော့ အရသာ၏တည်ရာ ထမင်း၊ ဟင်း၊ မုန့်၊ သစ်သီး
 စသည်တွေရော၊ ချက်ပြုတ်ပြုပြင်ပေးတဲ့မိန်းမ၊ ယောက်ျားပုဂ္ဂိုလ်တွေရော
 အဲဒါတွေကို အရသာအာရုံ ကာမဂုဏ်တွေလို့ဆိုတယ်။ သာယာတဲ့အသံ
 ကလေးတွေကိုနားထောင်လို့ မွှေးတဲ့အနံ့ကလေးတွေကိုနမ်းရှူလို့ သာယာ
 ခံစားနေတာဟာ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂအကျင့်ပဲ။ အရသာကောင်း
 တွေကိုစားသောက်ပြီး သာယာခံစားနေတာဟာ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ
 အကျင့်ပဲ။ နူးညံ့တဲ့အိပ်ရာနေရာ မိန်းမ၊ ယောက်ျားတို့နဲ့တွေ့ထိပြီး
 သာယာခံစားနေတာဟာ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂအကျင့်ပဲ။

ကာမဂုဏ်ခံစားတာ ယုတ်ညံ့တယ်

အဲဒီ ကာမချမ်းသာတွေကို သာယာနှစ်သက်ပြီးခံစားနေတာဟာ (ဟိနော)ယုတ်ညံ့ပါတယ်တဲ့။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အဲဒီကာမဂုဏ်တွေကို သုံးဆောင်တဲ့အခါမှာ ယုတ်ညံ့တဲ့ကိလေသာတွေဖြစ်တယ်။ တပ်မက် တွယ်တာ သာယာတဲ့ ကာမရာဂ ကာမတဏှာတွေဖြစ်တယ်။ ငါသာ ဒီလိုအကောင်းတွေ ခံစားရတယ်ဆိုတဲ့အနေနဲ့ မာနလည်းဖြစ်တယ်။ မိမိပိုင်တဲ့ သက်ရှိသက်မဲ့ ကာမဂုဏ်တွေကို သူတပါးနဲ့ မနီးစပ်စေလိုတဲ့ ဝန်တိုမှု-မစ္ဆရိယလည်းဖြစ်တယ်။ ကိုယ်လို သူတစ်ပါးအား မပြည့်စုံစေ ချင်တဲ့ မနာလိုမှု ဣဿာလည်းဖြစ်တယ်။ ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူထင်ရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကိုဖြစ်မှားတဲ့ ဒေါသလည်းဖြစ်တတ်တယ်။ အရှက်အကြောက် ကင်းမဲ့တဲ့ အဟိရိက အနောတ္တပ္ပဆိုတာတွေလည်းဖြစ်တယ်။ ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ်စသည်ဖြင့် အသိမှားတဲ့ မောဟလည်းဖြစ်တယ်။ ပုထုဇဉ်မှာ ဆိုရင် အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်အနေ ကံ ကံ၏အကျိုးမရှိတဲ့အနေ စသည်ဖြင့် အမြင်မှားအယူမှားတဲ့ ဒိဋ္ဌိလည်းဖြစ်တတ်တယ်။ အဲဒီလို ယုတ်ညံ့တဲ့ ကိလေသာတွေကိုဖြစ်မှားစေတတ်တဲ့အတွက် ကာမသုခလ္လိကာ နုယောဂအကျင့်ဟာ ယုတ်ညံ့ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီကာမချမ်းသာကို ယုတ်ညံ့တဲ့တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာဝါတွေကလည်း သုံးဆောင်ခံစားနေကြတာပဲ။ အလွန်ယုတ်ညံ့တဲ့ မစင်တွင်းထဲက ဝိုးလောက်တွေလည်း ထိုက်သည်အားလျော်စွာ သုံးဆောင် ခံစားနေကြတာပဲ။ အဲဒီလို ယုတ်ညံ့တဲ့သတ္တဝါတွေနဲ့စပ်ဆိုင်သော ကြောင့်လည်း ယုတ်ညံ့ပါတယ်။ အဲဒီလို ယုတ်ညံ့သောကြောင့် အဲဒီ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂအကျင့်ကို ရှင်ရဟန်းများမမှီဝဲသင့်ပါဘူးတဲ့။

စဉ်းစားကြည့်ပါ။ လူတွေက ကိုယ့်အာရုံနဲ့ကိုယ် ကောင်းလိုက်တာ ကောင်းလိုက်တာလို့ အထင်ကြီးနေကြသလိုပင်၊ ခွေး၊ ဝက်၊ ကြက်၊ ပိုးလောက်သတ္တဝါတွေကလည်း သူတို့အာရုံနဲ့သူတို့ ကောင်းလိုက်တာ ကောင်းလိုက်တာလို့ အထင်ကြီးနေကြမှာပဲ၊ အဲဒီတော့ ခွေး၊ ဝက်၊ ကြောင်၊ ပိုးလောက်တွေရဲ့ခံစားမှုနှင့် လူတွေရဲ့ခံစားမှုဟာ တူမနေပေ ဘူးလား၊ အဲဒီလိုယုတ်ညံ့တဲ့သတ္တဝါတွေ၏ခံစားမှုနှင့် တန်းတူဖြစ်နေ သောကြောင့်လည်း ယုတ်ညံ့တယ်။ အဲဒီလိုယုတ်ညံ့သောကြောင့် ကာမချမ်းသာခံစားမှုကို ရှင်ရဟန်းများ မမှီဝဲသင့်ပါဘူးတဲ့။

ကာမဂုဏ်ခံစားတာ ခွာနေလို့တို့၏အကျင့်

နောက်ပြီးတော့ ကာမချမ်းသာခံစားမှုဟာ လူ့လောကမှထွက်ခွာ ပြီးနေတဲ့ရှင်ရဟန်းတို့၏အလုပ်မဟုတ်ဘူး။ အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်မှာနေကြတဲ့ လူဝတ်ကြောင်တို့၏အလုပ်သာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဂမ္ဘော-ရွာသူ ရွာသား၊ မြို့သူ မြို့သားတို့၏အလေ့အလာ အကျင့်ဥစ္စာဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ ဟုတ်တယ် ရှင်ရဟန်းမဟုတ်ကြတဲ့လူတွေမှာ ဒီ ကာမချမ်းသာဟာ အကောင်းအမြတ်ဆုံးသဖွယ် ဖြစ်နေတာပဲ။ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို များများခံစားနိုင်လေလေ ကောင်းမြတ်လေလေလို့ အများက ထင်မြင်နေကြတာပဲ၊ ရှေးခေတ်တုန်းက အာဏာပိုင်မင်းတွေ၊ ပစ္စည်းဥစ္စာပေါများကြွယ်ဝတဲ့ သူဌေးတွေဆိုရင် ကာမဂုဏ်အာရုံဝတ္ထု တွေကို ရနိုင်သမျှရအောင်ရှာကြပြီး သုံးဆောင်ခံစားနေကြတာပဲ။ အနိုင်အထက် လွှမ်းမိုးသိမ်းပိုက်ပြီးတော့လည်း သုံးဆောင်ခံစားနေ ကြတယ်။ ယခုခေတ်မှာလည်း တချို့အရပ်ဒေသတွေမှာ အဲဒီအတိုင်းပါပဲ၊ ပစ္စည်းမဲ့လူတွေကလည်း သူတို့တတ်စွမ်းနိုင်သလောက်ရှာကြပြီး၊

သုံးဆောင်ခံစားနေကြတာပဲ။ လူလားမြောက်လို့ အရွယ်ရောက်လာရင် အိမ်ထောင်ပြုပြီး ကာမချမ်းသာခံစားဖို့ရာ အကြံပြုနေကြတာပဲ။ ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို မတွေ့မသိကြရတဲ့အိမ်နေလူတွေ အနေအားဖြင့်တော့ အဲဒီကာမချမ်းသာဟာ အကောင်းဆုံးလို့ အထင်ကြီးစရာလည်း ဖြစ်ပေတယ်။

ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်ဝါဒ

ဒါကြောင့် ဘုရားမပွင့်မီ ရှေးရှေးကပင် ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်ဝါဒီပုဂ္ဂိုလ် တွေက “ကာမချမ်းသာခံစားရတာဟာ အကောင်းဆုံးလို့ပဲ၊ အဲဒီ ကာမ ချမ်းသာထက်ကောင်းတာရယ်လို့ မရှိတော့ဘူး။ သေပြီးရင် ဘာမျှမရှိ တော့ဘူး။ နောက်ဘဝကျမှ ခံစားရမည့်ချမ်းသာဆိုတာ မရှိဘူး။ နောက်ဘဝချမ်းသာရေးအတွက် ယခုဘဝက ကြောင့်ကြစိုက်နေရင် ချမ်းသာခံစားရမည့်အချိန်တွေ လစ်ဟင်းသွားတာပဲ။ အဲဒီလိုမလစ်ဟင်း စေဘဲ လောကဖြစ်မရှိရင် ဘယ်နည်းနဲ့မဆို ရှာကြပြီး ကာမအာရုံတွေကို အပြည့်အဝခံစားရမယ်။ အဲဒါဟာ ဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာပဲ”စသည်ဖြင့် ဒီလိုတောင် ဟောပြောနေကြပါသေးသတဲ့။ အဲဒီ ဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာန်ဝါဒဆိုတဲ့ အယူကတော့ ဒီဃနိကာယ် သီလက္ခနိပါဠိတော် ဗြဟ္မဇာလသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့ ၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိထဲက အပါအဝင်ဖြစ်တဲ့ မိစ္ဆာဝါဒ တစ်ပါးပါပဲ။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ကာမချမ်းသာခံစားမှုဟာ လူ့လောက မြို့ထဲရွာထဲမှာနေကြတဲ့ လူဝတ်ကြောင်တို့နှင့်သာဆိုင်တဲ့ အလေ့အကျင့် ဖြစ်သောကြောင့်လည်း ရှင်ရဟန်းများဟာ မမှီဝဲသင့်ပါဘူးတဲ့။ ဟုတ်တယ် ရှင်ရဟန်းဆိုတာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို အကုန်လုံးစွန့်ပြီး ရှင်ရဟန်း ပြုလာကြတာ မဟုတ်ပေဘူးလား။ အဲဒီလိုစွန့်ထားပြီး ကာမဂုဏ်တွေကို

ပြန်ပြီးသုံးဆောင်ခံစားနေရင် တော်ပါ့မလား၊ မြို့ထဲ ရွာထဲကလူတွေနဲ့ အတူတူဖြစ်မနေပေဘူးလား၊ လူတွေကတော့ ရှင်ရဟန်းတွေကို “ပွဲလမ်း သဘင်၊ ဝိသဘာကအာရုံ အစရှိတဲ့ကာမဂုဏ်တွေကို ကြည့်ရှောင်ပြီး ကျင့်နေကြပါပေတယ်”လို့ ယုံကြည်ပြီး အမြတ်တနိုး ရှိခိုးပူဇော်နေ ကြတယ်။ သူတို့ကိုယ်တိုင်တောင် မစားမသုံးဘဲ၊ သူတို့ အလွန်ချစ်မြတ် နိုးတဲ့ သားမယားတွေတောင်မပေးဘဲ၊ မကျွေးဘဲ ဆွမ်း သင်္ကန်း စသည်ကို ရှင်ရဟန်းများအား ပေးလှူကြတယ်။ အဲဒီလိုပေးလှူတဲ့ပစ္စည်းတွေကို သုံးစွဲနေပြီးတော့ လူဝတ်ကြောင်များလိုပဲ ကာမအာရုံတွေကို မှီဝဲ သုံးဆောင်နေရင် သင့်တော်ပါ့မလား၊ မသင့်တော်ဘူးဆိုတာ ထင်ထင် ရှားရှားကြီး အဖြေထွက်လာပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ရှင်ရဟန်းပြုတယ်ဆိုတာ “သံသာရ ဝဇ္ဇဒုက္ခ တော မောစနတ္တာယ နိဗ္ဗာနဿ သစ္စိကရဏတ္တာယ”လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှလွတ်မြောက်ဖို့ နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုဖို့ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ပြုရတာပဲ။ အဲဒီလိုကောင်းမြတ်တဲ့ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ရဟန်းပြုလာတဲ့သူတွေဟာ ကာမချမ်းသာကို လူဝတ်ကြောင်တွေလိုပဲ သာယာခံစားနေကြရင် မိမိတို့ရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်နိုင်ကြပါ့မလား။ “အလွတ်မြောက်နိုင်ဘူး၊ မျက်မှောက်မပြု နိုင်ဘူး”ဆိုတာ အလွန်ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ရှင်ရဟန်း များဟာ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂအကျင့်ကို မမှီဝဲမသုံးဆောင်သင့်တာ ပါပဲ။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

ကာမချမ်းသာ သုံးဆောင်တာ၊ ပယ်ခွာရှောင်ရမည်။

ကာမဂုဏ်ခံစားတာ လူများစုအကျင့်

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂအကျင့်ဟာ (ပေါထုဇ္ဇနိကော) ပုထုဇဉ်လူများစုတို့၏အလေ့အကျင့်သာ ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ ပုထု-က များသည်တဲ့၊ ဇန-က လူတို့၏+က္က-က အလေ့အကျင့်= ပေါထုဇ္ဇနိက-အများသောလူ-လူများစုတို့၏ အလေ့အကျင့်တဲ့။ လောကမှာ လူရယ်လို့ဖြစ်လာပေမယ့် တရားသဘောသိတဲ့လူ၊ အကျင့် ဖြတ်ကိုကျင့်နိုင်တဲ့လူဆိုတာက အနည်းသားပဲ၊ စားဝတ်နေရေး ကာမဂုဏ် ခံစားရေးလောက်သာသိတဲ့ လူညံ့တွေကသာများတယ်၊ အဲဒီလို လူညံ့တွေ လူများစုတွေရဲ့ အလေ့အကျင့်ဖြစ်တဲ့အတွက်လည်း အဲဒီကာမဂုဏ် ခံစားမှုကို ရှင်ရဟန်းများ မမှီဝဲသင့်ပါဘူးတဲ့။

အရိယာသူမြတ်တို့၏ အကျင့်မဟုတ်

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂအကျင့်ဟာ (အနရိယော) အရိယာသူမြတ်တို့၏အကျင့်လည်း မဟုတ်ပါဘူးတဲ့။ ဒီလို ဆိုရင် အရိယာဖြစ်ကြတဲ့ ဝိသာခါ အနာထပိဏ်တို့ သိကြားမင်းတို့ဟာ ဘာကြောင့် ကာမချမ်းသာကို ခံစားနေကြပါသလဲလို့ မေးစရာရှိတယ်။ ဖြေစရာကတော့ ကာမချမ်းသာခံစားမှုဟာ အရိယာတို့အား ဂုဏ်ထူးကို ဖြစ်စေနိုင်တဲ့အကျင့်တော့ မဟုတ်ဘူး၊ ဒါပေမယ့် သောတာပန်များမှာ ကာမရာဂမကင်းသေးတဲ့အတွက် အဲဒီကာမရာဂ၏ ပူလောင်နှိပ်စက်မှုကြောင့် သုခသညာဖြင့် ကောင်းတယ်၊ ချမ်းသာတယ်ထင်ပြီး ကာမ ချမ်းသာကို ချဉ်းကပ်ခံစားနေကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်တဲ့၊ ဥပမာ- အလွန်

အသန့်အပြန့်ကြိုက်တဲ့သူဖြစ်ပေမယ့် မုန့်ယစ်နေတဲ့ဆင်ကြီးကို ကြောက်တဲ့ အတွက် မစင်တွေရှိရာအရပ်သို့ ချဉ်းကပ်ရှောင်တိမ်းရသလိုပါပဲတဲ့။ (အံ၊ ဌ၊ ပ၊ ၃၅၁)။ တနည်းအားဖြင့် ကာမချမ်းသာခံစားတဲ့အကျင့်ဟာ (အနရိယော)မသန့်ရှင်း မစင်ကြယ်တဲ့အကျင့်ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒီလို အရိယာသူဖြစ်တို့်၏အကျင့်လည်းမဟုတ်၊ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်တဲ့အကျင့်လည်းမဟုတ်သောကြောင့် ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂအကျင့်ကို ရှင်ရဟန်းများမမှီဝဲ မသုံးဆောင်သင့်ပါဘူး။ ရှောင်ကြဉ်သင့်ပါတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် “ကာမချမ်းသာ၊ သုံးဆောင်တာ၊ ပယ်ခွာရှောင်ရမည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်ကလည်း ဆိုထားပါတယ်။

အကျိုးစီးပွားအစစ်နဲ့လည်း မဆိုင်

နောက်ပြီးတော့ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂအကျင့်ဟာ (အနတ္ထသံဟိတော) မိမိတို့အလိုရှိအပ်တဲ့အကျိုးစီးပွားနှင့် မစပ်ဆိုင်ဘူးတဲ့။ ဒီနေရာမှာ လောကဘက်ကနေကြည့်မယ်ဆိုရင်တော့ ကာမအာရုံတွေကို ရှာကြနေတာလည်း အကျိုးစီးပွားနှင့်စပ်ဆိုင်တယ်လို့ ထင်စရာရှိပါတယ်။ စားစရာလည်းရှိရမယ်၊ ဝတ်စရာလည်းရှိရမယ်၊ နေထိုင်စရာလည်းရှိရမယ်။ အတူနေဖော်နေဖက် အပေါင်းအဖော်လည်းရှိရမယ်။ အခြွေအရံ မိတ်သဟ်လည်းရှိရမယ်၊ သုံးစွဲစရာ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေလည်း ပြည့်စုံရမယ်။ အဲဒီကာမဂုဏ်ဝတ္ထုတွေပြည့်စုံမှ အလိုရှိတိုင်း သုံးဆောင်ခံစားပြီး ချမ်းသာမယ်၊ ဒါကြောင့် ကာမအာရုံတွေကိုရှာကြပြီး သုံးဆောင်တာဟာလည်း မိမိတို့အလိုရှိအပ်တဲ့အကျိုးစီးပွားနှင့်စပ်ဆိုင်တာပဲလို့ ထင်စရာရှိပါတယ်။

ဒါပေမယ့် အဲဒါတွေက သတ္တဝါတွေတကယ်လိုလားအပ်တဲ့ အကျိုးစီးပွားအစစ်တွေ မဟုတ်သေးဘူး၊ တကယ်အလိုရှိအပ်တဲ့ အကျိုးစီးပွားတွေက ဘာတွေလဲဆိုရင် သတ္တဝါတွေက မအိုချင်ကြဘူး၊ မနာချင်ကြဘူး၊ မသေချင်ကြဘူး၊ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းချင်ကြတယ်၊ အဲဒီအိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းကင်းတာ၊ ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းတာဟာ သတ္တဝါတွေ တကယ်အလိုရှိအပ်တဲ့ အကျိုးစီးပွားပဲ၊ အဲဒီ ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းခြင်းဆိုတဲ့အကျိုးစီးပွားကို သီလ သမာဓိ ပညာအကျင့်ဖြင့်သာ ရနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် သီလ သမာဓိ ပညာဆိုတာတွေလည်း တကယ်အလိုရှိအပ်တဲ့ အကျိုးစီးပွားတွေပဲ။

အဲဒီတော့ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကိုခံစားနေရုံနဲ့ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းကင်းတဲ့တရား၊ ဆင်းရဲခပ်သိမ်းကင်းငြိမ်းတဲ့တရားကို ရနိုင်ပါ့မလား၊ မရနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေခံစားနေရုံနဲ့ သီလဖြစ်ပါ့မလား၊ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ မသုံးဆောင်သင့်တဲ့ကာမဂုဏ်တွေကိုခံစားရင် သီလပျက်ဖို့ ရာသာရှိတယ်၊ လူများမှာ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရသိက္ခာပုဒ်ကိုကျူးလွန်ပြီးခံစားရင် သီလပျက်တယ်၊ ရှင်ရဟန်းများမှာ မမြတ်သော မေထုန်အမှုကိုပြုပြီး ခံစားမိရင် သီလပျက်တယ်။ လူဖြစ်စေ၊ ရှင်ရဟန်းဖြစ်စေ သတ်ခြင်း၊ ခိုးခြင်း၊ လိမ်ခြင်း စသည်ဖြင့် စီးပွားရှာပြီး ကာမဂုဏ်ကိုခံစားရင် သီလပျက်တယ်။ ကာမအာရုံတွေကို လက်တွေ့မခံစားရစေကာမူ စိတ်ကူးမျှဖြင့်ကြနေရင်ကို သမာဓိ ပညာတွေကတော့ ပျက်တော့တာပဲ၊ အဲဒီ သီလ သမာဓိ ပညာတွေ မပြည့်စုံရင် ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းတဲ့နိဗ္ဗာန်ကို ရနိုင်ပါ့မလား၊ မရနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။

သီလပျက်ရင် အပါယ်လေးပါးကျရောက်ပြီး ဆင်းရဲ ဒုက္ခတွေကို အကြီးအကျယ်ခံစားသွားရမယ်။ သီလပြည့်စုံပေမယ့် သမာဓိ ပညာက မပြည့်စုံရင်တော့ သုဂတိဘဝတွေမှာ တစ်ဘဝပြီးတစ်ဘဝ အဖန်ဖန် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး အဖန်ဖန်အိုရမယ်၊ နာရမယ်၊ သေရမယ်၊ ဆင်းရဲအမျိုးမျိုး တွေကို တွေ့ကြုံခံစားနေရမယ်။ မိမိတို့အလိုရှိတဲ့ ဆင်းရဲငြိမ်းရာနိဗ္ဗာန် ကိုတော့ မရောက်နိုင်ဘူး၊ ရှင်ရဟန်းပြုလာတယ်ဆိုတာကလည်း အဲဒီ နိဗ္ဗာန်ကိုရောက်ဖို့ရာ ပြုလာတာပဲ။ သို့ပေမယ့် ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို သာယာခံစားနေတာနဲ့ သီလ သမာဓိ ပညာ မပြည့်စုံသောကြောင့် မိမိတို့အလိုရှိတဲ့ ဆင်းရဲငြိမ်းရာနိဗ္ဗာန်ကို မရောက်ရသေးဘူးဆိုရင် အကျိုးစီးပွားမှ ဆုံးရှုံးသွားတာပဲ။ ဒါကြောင့် ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို သာယာပြီး ခံစားနေတဲ့အကျင့်ဟာ မိမိတို့အလိုရှိအပ်တဲ့ သီလ သမာဓိ ပညာဆိုတဲ့ အကျိုးစီးပွားအစစ်တွေနဲ့ မစပ်ဆိုင်ဘူးလို့ဆိုပါတယ်။

ယခု ရှင်းလင်းပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ကာမချမ်းသာခံစားမှုဟာ ယုတ်ညံ့တဲ့အကျင့်လည်းဖြစ်တယ်။ ရွာသူရွာသား၊ မြို့သူမြို့သားတို့၏ အလေ့အကျင့်လည်းဖြစ်တယ်။ အသိဉာဏ်ထူးမရှိတဲ့လူများစု၏ အလေ့ အကျင့်လည်းဖြစ်တယ်။ အရိယာသူမြတ်တို့၏အကျင့်လည်းမဟုတ်ဘူး။ တနည်းအားဖြင့် မသန့်ရှင်းမစင်ကြယ်တဲ့အကျင့်လည်းဖြစ်တယ်။ မိမိတို့ အလိုရှိတဲ့ သီလ သမာဓိ ပညာဆိုတဲ့ အကျိုးစီးပွားအစစ်၊ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းကင်းရာ ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ အကျိုး စီးပွားအစစ်တို့နှင့်လည်း မစပ်မဆိုင်ဘူး၊ အဲဒီ အကျိုးစီးပွားအစစ်တွေ ပျက်ကြောင်း ဆုံးရှုံးကြောင်းသာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ကာမသုခလို့ကာ

နယောဂအကျင့်ကို ရှင်ရဟန်းများမမှီဝဲ မသုံးဆောင်သင့်ဘူး၊ ရှောင်ကြဉ်ရမယ်တဲ့။ ကဲ ဆောင်ပုဒ်ကို ထပ်ဆိုကြရဦးမယ်။

ကာမချမ်းသာ၊ သုံးဆောင်တာ၊ ပယ်ခွာရှောင်ရမည်။

လူများတော့ မှီဝဲသင့်ပါသလား

အဲဒီမှာ “ပဗ္ဗဇိတေန-ရှင်ရဟန်းဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် မမှီဝဲသင့်ဘူး”လို့သာ ဆိုထားတဲ့အတွက် “လူတွေတော့ အလိုရှိတိုင်း အကန့်အသတ်မရှိ မှီဝဲသင့်ပါသလား”လို့ မေးစရာရှိတယ်။ သူတော်ကောင်းတရား ကျင့်သုံးလို့မရှိတဲ့လူဆိုရင်တော့ သူ့အလိုအတိုင်း မှီဝဲနိုင်တယ်လို့ဆိုရမှာပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အဲဒီလိုလူကို မမှီဝဲရဘူးလို့ ညွှန်ကြားပေမယ့် လိုက်နာမှာမဟုတ်ပါဘူး။ (ဂမ္ဘော) ရွာသူရွာသား၊ ခြုံသူခြုံသားတို့၏အလေ့အကျင့်ကို ဆိုထားတဲ့အတိုင်း သာမန်လူများစုအတွက် ရှောင်ကြဉ်ရန် မပြောသင့်ပေဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီမှာ ပဗ္ဗဇိတေန-လို့ ရှင်ရဟန်းဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ ပြဆိုထားခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတော်ကောင်းတရားကိုကျင့်သုံးလိုတဲ့ လူမျိုးဆိုရင်တော့ သူတော်ကောင်းတရားကျင့်တဲ့အခါမှာ ကာမဂုဏ်ကိုရှောင်ကြဉ်သင့်သမျှ ရှောင်ကြဉ်ရပါတယ်။ ငါးပါးသီလကျင့်သုံးနေတဲ့သူဆိုရင်ကို ကာမေသုမိစ္ဆာစာရမှ ရှောင်ကြဉ်ရပါတယ်။ သတ်မှု၊ ခိုးမှု၊ လိမ်မှုစသော မတရားစီးပွားရှာမှုဖြင့်ရှာပြီး၊ ကာမချမ်းသာခံစားမှုမှလည်း ရှောင်ကြဉ်ရတယ်။ အဲဒီသတ်မှု စသည်ဖြင့် စီးပွားရှာပြီး ကာမချမ်းသာခံစားတာကိုလည်း

ရှောင်ကြဉ်သင့်တဲ့ သုခလ္လိကာနုယောဂအကျင့်ဖြစ်ကြောင်း ဒီဃနိကာယ် ပါထိကဝဂ် ပါသာဒိကသုတ်(နှာ-၁၈၀)မှာ-

“ဣဓ ဝုန္တ ဧကစ္ဆော ဗာလော ပါဏေ ဝဓိတွာ ဝဓိတွာ အတ္တာနံ သုခေတိ ပီစေတိ၊ အယံ ပဋ္ဌမော သုခလ္လိကာနုယောဂေါ” စသည်ဖြင့် ဟောထားပါတယ်။

သုခလ္လိကာနုယောဂ ၄-မိုး

ဝုန္တ-ချစ်သားဝုန္တ၊ ဣဓ-ဤလောက၌၊ ဧကစ္ဆော ဗာလော-အချို့သောလူမိုက်သည်၊ ပါဏေ-ကြက်၊ ဝက်၊ ကျွဲ၊ နွား၊ သား၊ ငါး၊ တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတို့ကို၊ ဝဓိတွာ ဝဓိတွာ-သတ်၍ သတ်၍၊ အတ္တာနံ-မိမိကိုယ်ကို၊ သုခေတိ ပီစေတိ-ချမ်းသာစေ ပြည်ဖို့စေ။ အယံ-ဤအကျင့်သည်၊ ပဋ္ဌမော-ပဋ္ဌမဖြစ်သော၊ သုခလ္လိကာနုယောဂေါ-ကာမသုခကိုခံစားသောအကျင့်ပေတည်း။

ခိုးဝှက် လုယက်တိုက်ခိုက်ပြီး ခံစားတာက ဒုတိယအကျင့်၊ လိမ်လည်လှည့်ဖြားပြီး ခံစားတာက တတိယအကျင့်၊ အဲဒီသတ်ခြင်း၊ ခိုးခြင်း၊ လိမ်ခြင်းတို့မှ အခြားနည်းဖြင့် ပစ္စည်းရှာ၍ခံစားတာက စတုတ္ထအကျင့်လို့ အဲဒီမှာပြထားပါတယ်။ အဲဒါလည်း ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂမှ ရဟန်းများ ရှောင်ကြဉ်သင့်ကြောင်းပြတဲ့ စကားပါပဲ။ အဲဒါကိုလည်း အထူးသတိပြုပြီး မှတ်ထားကြရမယ်။

အဋ္ဌဂဥပုသ် ရှစ်ပါးသီလ၊ ဆယ်ပါးသီလဆောက်တည်ကျင့်သုံးနေတဲ့လူများဆိုရင် အဋ္ဌပ္ပတ္တိရိယ၊ ဝိကာလဘောဇန၊ နစ္စ၊ ဂီတ စသော သိက္ခာပုဒ်များနှင့်စပ်ဆိုင်တဲ့ ကာမဂုဏ်များကိုလည်း ရှောင်ကြဉ်ရတယ်။

သမထ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်နေတဲ့ လူပုဂ္ဂိုလ်များဆိုရင်တော့ မိမိတို့ အားထုတ်နေခိုက်မှာ ကာမဂုဏ်ဟူသမျှမှ ရဟန်းများလိုပဲ ရှောင်ကြဉ်ရတယ်။ မရှောင်ကြဉ်ရင် သမာဓိ ပညာတွေ ထက်ထက်သန်သန် မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် လူဝတ်ကြောင်ပေမယ့် သမထ ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်နေဆဲအချိန်အခါကာလမှာ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂကို မမှီဝဲမသုံးဆောင်သင့်ဘူး။ ရှောင်ကြဉ်ရမယ်ဆိုတာကိုလည်း မှတ်ထားကြရမယ်။ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂအကြောင်းကိုတော့ ဒီနေရာမှာ ဒါလောက် ဆိုရင် တော်လောက်ပါပြီ။ ရှင်းလင်းပြောစရာအချို့ကိုတော့ နောက်ကျမှပဲ ပြောပါတော့မယ်။

ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်ပြုတဲ့ အကျင့်

အတ္တကိလမထာနုယောဂေါ-မိမိကိုယ်ကိုပင်ပန်းအောင် အားထုတ်ပြုလုပ်ခြင်းဟူသော၊ ယော စ အယံ အန္တော-အကြင်အဖို့အစွန်းသည်လည်း၊ ဒုက္ခော-ဆင်းရဲရံ့မျှသာဖြစ်၍ ဆင်းရဲသာတည်း၊ အနရိယော-အရိယာသူမြတ်တို့၏ အကျင့်မဟုတ်၊ ဝါ-စင်ကြယ်ကောင်းမြတ်တဲ့ အကျင့်မဟုတ်ပေ၊ အနတ္တသံဟိတော-(မိမိတို့လိုလားအပ်သည့်) အကျိုး စီးပွားနှင့်မစပ်မဆိုင်ပေ၊ ဝါ-အကျိုးမဲ့နှင့်သာစပ်ဆိုင်ပေ၏၊ သော စ-ထို အတ္တကိလမထာနုယောဂအကျင့်သည်လည်း မမှီဝဲသင့်သော အဖို့ အစွန်းတစ်ပါးပေတည်း။

အတ္တကိလမထာနုယောဂအကျင့်ဆိုတာ မိမိကိုယ်ကို ပင်ပန်းအောင်ပြုလုပ်တဲ့အကျင့်ပဲ။ ဘာကြောင့် ဒီအကျင့်ကိုကျင့်ကြသလဲဆိုတော့ မိမိကိုယ်ကို သင့်လျော်တဲ့ ကာမဂုဏ်တွေဖြင့် ကျွေးမွေးပြုစု

ထားရင် တပ်မက်လိုချင်တဲ့ ကိလေသာတွေ ဖြစ်ပွားတယ်။ အဝတ် အစား အစရှိသော ကာမဂုဏ်တွေကိုမပေးဘဲ ပင်ပန်းဆင်းရဲအောင်ကျင့်မှ တပ်မက်လိုချင်တဲ့ ကိလေသာတွေ ကင်းငြိမ်းမယ်။ အဲဒီ ကိလေသာတွေ ငြိမ်းမှ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း အစရှိသော ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းမယ် စသည်ဖြင့် ဒီလိုလည်းတွေ့ခေါ်ယူဆပြီးတော့ ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်လုပ်တဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်ကြတာပဲ။ ကျင့်ကြပုံကတော့-

ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်ပြုကျင့်ပုံ

ပူတဲ့အခါ မပူရအောင်၊ အေးတဲ့အခါလည်း မအေးရအောင် ခြင်၊ မှက် စသည်မကိုက်ရအောင်၊ ကိုယ်အင်္ဂါလုံခြုံအောင် အဝတ် သင်္ကန်းကို ရှင်ရဟန်းကောင်းတွေလည်း ဝတ်ရုံကြရတာပဲ။ သို့ပေမယ့် ကိုယ်ပင်ပန်းအောင် ကျင့်တဲ့သူကတော့ အဲဒီလို အဝတ်ကိုမဝတ်ဘဲ၊ မသုံးဘဲ ကိုယ်တုံးလုံး အပင်ပန်းခံတယ်။ အေးတဲ့အခါ ရေအေးထဲမှာ ငုပ်ပြီး စိမ်နေတယ်။ ပူတဲ့အခါ နေပူထဲမှာနေတယ်။ အရပ်လေးမျက်နှာက မီးပုံကြီးလေးခုနှင့် အပူငါးမျိုးကို ခံစားတယ်။ အဲဒါကို ပဉ္စာတပ- အပူငါးမျိုးအကျင့်ခေါ်တယ်။ အိပ်ရာနေရာကောင်းနဲ့မနေဘဲ မြေပြင်ပေါ် မှာပဲနေတယ်။ တချို့က ဆူးတွေပေါ်မှာတောင် အခင်းတမျိုးမျိုးခင်းပြီး လျောင်းအိပ်တယ်။ ရက်ပေါင်းများစွာ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်ပြီး အဆင်းရဲခံ နေတာလည်းရှိတယ်။ မက်တက်ရပ်ပြီး အဆင်းရဲခံနေတာလည်းရှိတယ်။ သစ်ကိုင်းမှာ ခြေ ၂-ဖက်ဖြင့်ချိတ်ပြီး ဖောက်ထိုးခွဲနေတာလည်းရှိတယ်။ ဂျမ်းစိုက်နေတာလည်းရှိတယ်။

ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းငြိမ်းအောင် သင့်တော်တဲ့အစာတို့၊ ရေတို့၊ ဆိုတာကို ရှင်ရဟန်းကောင်းတွေလည်း သုံးဆောင်ကြရတာပဲ။ သို့ပေမယ့် ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်ကျင့်တဲ့သူကတော့ အစာတို့၊ ရေတို့ကို လုံးဝဖြတ်ပြီး နေတာလည်း ရှိတယ်။ ၁-ရက်ခြား၊ ၂-ရက်ခြား၊ ၃-ရက်ခြား အစာ ဖြတ်ပြီးနေတာလည်း ရှိတယ်၊ ၄-ရက်ခြား၊ ၅-ရက်ခြား၊ ၆-ရက်ခြား၊ ၇-ရက်ခြား အစာဖြတ်ပြီးနေတာလည်း ရှိတယ်၊ ၁၅-ရက်တိုင်အောင် အစာဖြတ်ပြီးနေတာလည်း ရှိတယ်။ ထမင်းတစ်လုပ်အထိ လျှော့စား တာလည်းရှိတယ်။ ဟင်းရွက်စိမ်းတို့၊ မြက်တို့ကို စားနေတာလည်းရှိတယ်။ နွားချေးကို စားနေတာလည်းရှိတယ်။ (ဥဿ-ကပ္ပါထကံက ဘုရား အလောင်းတော် ကိုယ်တိုင်ပင် ဒီလိုအကျင့်တွေကို ကျင့်ခဲ့ကြောင်း၊ သေခါနီးကျတော့ ငရဲဂတိ နိမိတ်ထင်တဲ့အခါကျမှ မှားမှန်းသိပြီး အဲဒီ အကျင့်ကိုစွန့်လိုက်သဖြင့် နတ်ပြည်သို့ရောက်ကြောင်းများကို ကေနိပါတ် လောမဟံဇာတ် (အမှတ် ၉၄) အဋ္ဌကထာမှာပြထားတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ မူလပဏ္ဏာသ မဟာသီဟနာဒသုတ်(နာ ၁၁၀ စသည်)မှာလည်း ပြဆို ထားတယ်။ ပထမပိုင်းတုန်းကပြောခဲ့တဲ့ ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ထဲမှာလည်း ပဲပြုတ်ရည် တလက်ဆွန်းမျှကိုသာ သုံးဆောင်နေကြောင်းပြခဲ့ပြီ။)

ဒီလို ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်ပြုတဲ့ အကျင့်မျိုးတွေကို အတ္တကိလ မထာနုယောဂအကျင့်ခေါ်တယ်။ ဒီ ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်ပြုတဲ့ အကျင့်မျိုး တွေကို ဘုရားမပွင့်မီကတည်းက နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တဂိုဏ်းဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ကျင့်ကြတယ်။ ယခုခေတ် ကျိန်းဘာသာဝင်တွေဆိုတာဟာ အဲဒီ နိဂဏ္ဌ နာဋပုတ္တဂိုဏ်းဝင်တွေပဲ။ ဒီအတ္တကိလမထာအကျင့်ကို ဟိုခေတ်တုန်းက အကျင့်ကောင်းအနေနဲ့ အများက ယုံကြည်ယူဆကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ အဲဒီ ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို ကျင့်နေရာမှ

အစာအာဟာရကြမ်းများကို ပြန်သုံးဆောင်တဲ့အခါ အလွန်ရင်းနှီးတဲ့ ပဉ္စဝဂ္ဂိတွေကတောင် ဘုရားအလောင်းတော်ကို “ပဓာနုပိဗ္ဗန္တ-ပဓာန အကျင့်မှန်မှ ထွက်တယ်၊ တရားထူးကိုမရနိုင်တော့ဘူး”လို့ အထင်လွဲပြီး စွန့်ပစ်သွားကြသေးတာပဲ။

နိဂဏ္ဌကျမ်းအဆို

ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်ကျင့်ကြတဲ့ နိဂဏ္ဌဝါဒီတို့၏ ကျမ်းများမှာ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ရေးအတွက်ကျင့်ရန် သံဝရနှင့် နိဗ္ဗာနလို့ ၂-မျိုးရှိတယ်လို့ဆိုတယ်။ အဲဒီ ၂-မျိုးထဲက သံဝရ ဆိုတာ ပိတ်ဆို့စောင့်စည်းမှုပါပဲ။ ဘာတွေကို ပိတ်ဆို့စောင့်စည်းရမလဲဆိုတော့ (ကမ္မပုဂ္ဂလလို့ သူတို့ကခေါ်တဲ့) ကံ ဖြစ်နိုင်တဲ့ရုပ်တွေကို မိမိတို့ကိုယ်ထဲ မဝင်နိုင်အောင် ပိတ်ဆို့စောင့်စည်းရမယ်တဲ့၊ သူတို့ဆိုလိုတာကတော့ မျက်စိထဲ အဆင်းရုပ်ဝင်လာရင် မြင်သိသွားရင် အဲဒီမြင်ရတဲ့အဆင်းနဲ့ အတ္တပေါင်းစပ်မိပြီး ကံအသစ်ဖြစ်ပွားတယ်၊ ထို့အတူ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်အကြည်တွေထဲမှာလည်း အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့ဆိုတဲ့ ရုပ်တွေဝင်လာရင် အဲဒီရုပ်တွေနဲ့ အတ္တပေါင်းစပ်မိပြီး ကံအသစ် ဖြစ်ပွားတယ်။ အဲဒီ ကံအသစ်တွေက ဘဝအသစ်တွေကို ဖြစ်စေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် ကံအသစ်တွေမဖြစ်ရအောင် အဆင်း၊ အသံ အစရှိသောရုပ်တွေ ကိုယ်ထဲမဝင်အောင် ပိတ်ဆို့ စောင့်စည်းရမယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။

နိဗ္ဗာန်ဆိုတာကတော့ ကိုယ်အပင်ပန်းခံပြီး ရှေးကံဟောင်းတွေကို ကုန်စေတာကို ဆိုလိုပါတယ်။ သူတို့အလိုက ယခု ဆင်းရဲခံရင်

ရှေးဟောင်းအကုသိုလ်ကံတွေ အကျိုးပေးပြီးဖြစ်သွားလို့ ကံဟောင်းတွေ ကုန်သွားတယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီ နိဂဏ္ဌဂိုဏ်းဝင် အဆင်းရဲခံနေကြတဲ့တက္ကတွန်းတွေကို မေးတော် မူတယ်။ သင်တို့က ရှေးဘဝများမှ အကုသိုလ်ကံကုန်အောင် ဆင်းရဲခံ နေကြတယ်လို့ဆိုကြတယ်။ သင်တို့ဟာ ရှေးဘဝများက အကုသိုလ်ကံ တွေပြုခဲ့တယ်ဆိုတာ သိပါရဲ့လားလို့မေးတော့၊ မသိပါလို့ ဖြေကြတယ်။ ဒါဖြင့် ရှေးဘဝများက အကုသိုလ်ကံတွေကို ဘယ်လောက်ပြုခဲ့တယ် လို့ကော သိပါရဲ့လား၊ ယနေ့ ဆင်းရဲခံလိုက်တဲ့အတွက် အကုသိုလ်ကံ ဟောင်းတွေ ဘယ်လောက်ကုန်သွားပြီ၊ ဘယ်လောက်သာကျန်တော့ တယ်လို့ကော သိပါရဲ့လားလို့လည်း မေးတော်မူတယ်။ မသိပါလို့ချည်း နိဂဏ္ဌတွေကဖြေကြတယ်။ အဲဒီတော့ “အကုသိုလ်ရှိ-မရှိဆိုတာ ကိုလည်းမသိပါဘဲနဲ့၊ ဘယ်လောက်ကုန်သွားပြီ စသည်ဖြင့်လည်း မသိပါဘဲနဲ့ ကိုယ်ပင်ပန်းအောင် အရမ်းကျင့်နေတာမသင့်ကြောင်း” နိဂဏ္ဌတို့အား စူးစမ်းဆင်ခြင်ဉာဏ် ပါရမီမျိုးစေ့ဖြစ်စေရန် မြတ်စွာ ဘုရားက မိန့်တော်မူပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အကုသိုလ်ကံဟောင်းတွေ ကုန်အောင်ရည်ရွယ်ပြီး အဆင်းရဲခံနေကြတဲ့သူတွေဟာ ရှေးရှေးဘဝ တွေက အကုသိုလ်ကံတွေကို များစွာပြုခဲ့တဲ့သူတွေပဲလို့ ယူဆဖွယ် ရှိကြောင်းကိုလည်း မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

ဘုရားအလောင်းတော် ဒုက္ကရစရိယအကျင့်ကို ကျင့်တာကတော့ အကုသိုလ်ကံဟောင်းတွေကုန်စေရန်အတွက် ကျင့်တာမဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒီအကျင့်ဖြင့် ဉာဏ်ထူးတရားထူးကိုရလိမ့်ထင်ပြီး ကျင့်ခဲ့တာပဲ။ ဒါပေမယ့် ၆-နှစ်ကြာတော့ ရှေးကပြောခဲ့ပြီးအတိုင်း “ဒီအကျင့်ဟာ တရားထူးသိဖို့လမ်းမဟုတ်ဘူး (သိယာ နု ခေါ် အညော မဂ္ဂေါ ဗောဓာယ)

• ၉၀

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

တရားထူးသိဖို့လမ်းက အခြားအကျင့်လမ်းဖြစ်လေသလော”စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ဆုံးဖြတ်ပြီး အဲဒီ ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်လမ်းကိုလည်း စွန့်ပယ် လိုက်တယ်။

ဆင်းရဲရှုံ့မျှပဲ

ဒါကြောင့် အတ္တကိလမထအကျင့်ဟာ (ဒုက္ခော)ကိုယ်ပင်ပန်း ဆင်းရဲရှုံ့မျှပဲ၊ ဆင်းရဲသက်သက်မျှပဲလို့ ဟောတော်မူပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအတ္တကိလမထအကျင့်ကို နာဇူပုတ္တအစရှိတဲ့ ရသေ့ရဟန်းများက အကျင့်မြတ်အနေဖြင့် ယုံကြည်ယူဆထားကြတဲ့အတွက် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေ၏ စိတ်ကို မထိခိုက်စေရန် (ဟိနော-ယုတ်ညံ့တယ်)လို့လည်း မဟောခဲ့ဘူး၊ လူများစုတို့၏ အကျင့်မဟုတ်လို့ (ပေါထုဇ္ဇနိကော)လို့လည်း မဟော ခဲ့ဘူးတို့တဲ့အကြောင်းကို ပဋိသန္ဓိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ (ဒု-၂၁၅)မှာ ပြဆိုထား ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဒီအတ္တကိလမထအကျင့်ဟာ (အနရိယော) အရိယာသူမြတ်တို့၏အကျင့်လည်းမဟုတ်၊ စင်ကြယ်ကောင်းမြတ်တဲ့ အကျင့်လည်းမဟုတ်ဘူးတဲ့။ ဒါကတော့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တွေ၏အမြင် အားဖြင့် ထင်ရှားနေပါပြီ။

အကျိုးမဲ့နဲ့သာ ဆိုင်တယ်

နောက်ပြီးတော့ ဒီအတ္တကိလမထအကျင့်ဟာ (အနတ္တသံဟိတော) (မိမိတို့အလိုရှိအပ်သည်) အကျိုးစီးပွားနှင့်လည်း မစပ်မဆိုင်ပါဘူးတဲ့။

ဒီ အကျင့်ကတော့ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ အစရှိတဲ့ လောကုတ္တရာ အကျိုးစီးပွားများနှင့်မစပ်မဆိုင်ရုံမျှမက လောကီအကျိုးစီးပွားနဲ့တောင် မစပ်ဆိုင်ဘူး။ သူ့အကျိုးက ကိုယ်ပင်ပန်းဆင်းရဲရုံမျှ သက်သက်ပဲ။ သိပ်ပြီးအဆင်းရဲခံရင် ရောဂါတစ်မျိုးမျိုးစွဲကပ်ပြီး၊ သေတောင်သေသွား နိုင်သေးတယ်။ ဘာမျှအကျိုးမရှိတဲ့အကျင့်။ ဒါပေမယ့် ဘုရားမပွင့်မီကစပြီး ဟိုခေတ်တုန်းကတော့ ဝဋ်ဆင်းရဲမှလွတ်မြောက်စေနိုင်တဲ့ တကယ့် အကျင့်ကောင်း အကျင့်မြတ်အနေဖြင့် ဇမ္ဗူဒီပခေါ်တဲ့ အဲဒီ အိန္ဒိယနယ် တဝိုက်မှာ ယုံကြည်နေကြပါတယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂိတွေကလည်း ယုံကြည်နေကြ ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်လုပ်တဲ့ အကျင့်ဟာ (ဒုက္ခော)ဆင်းရဲရုံမျှပဲ၊ (အနရိယော) အရိယာသူမြတ်တို့၏ အကျင့်လည်းမဟုတ်ဘူး၊ စင်ကြယ်ကောင်းမြတ်တဲ့အကျင့်လည်း မဟုတ်ဘူး၊ (အနတ္တသံဟိတော)အကျိုးစီးပွားနှင့်လည်း မစပ်မဆိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီအတ္တကိလမထာနုယောဂအကျင့်ကိုလည်း ရှင်ရဟန်းဖြစ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ မမှီဝဲသင့်ဘူးလို့ အတိအလင်းထုတ်ဖော်ပြီး ဟောကြားတော် မူတာပါပဲ။

ဒီလို အတိအလင်းထုတ်ဖော်ပြီးဟောဖို့ကလည်း အရေးတကြီး လိုနေပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အဲဒီခေတ်တုန်းက လူများဟာ “ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်ပြုလုပ်ပြီးကျင့်မှ တရားထူးကို ရနိုင်တယ်”လို့ ယုံကြည်စွဲလမ်းနေကြတယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂိတွေကလည်း အဲဒီအတိုင်းပဲ ယုံကြည် စွဲလမ်းနေကြတယ်။ အဲဒီအစွဲအလမ်းကို မပယ်နိုင်ရင် မြတ်စွာဘုရား ဟောမည့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားကို သက်ဝင်ယုံကြည်နိုင်ကြမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်ပြုလုပ်တဲ့အကျင့်ဟာ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဆိုရင် သုံးဆောင်သင့်တဲ့ အဝတ်အစား စသည်ကိုတောင် မသုံးဆောင်

တော့ဘဲ အဆင်းရဲခံတဲ့အကျင့်ပဲ။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက အတိုချုပ်
ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ “မသုံးဆောင်ဘဲ၊ ကိုယ်ညှင်းဆဲ၊ ဒါလည်း
ရှောင်ရမည်”တဲ့ ပထမဆောင်ပုဒ်က “ကာမချမ်းသာ၊ သုံးဆောင်တာ၊
ပယ်ခွာရှောင်ရမည်”လို့ ဆိုခဲ့တယ်။ အဲဒါနဲ့ စပ်ကြည့်လိုက်ရင်
“မသုံးဆောင်ဘဲ”ဆိုတာက “သုံးဆောင်သင့်တာကိုတောင် မသုံး
ဆောင်ဘဲ”လို့ ဆိုလိုကြောင်းထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကိုဆိုကြ
ရမယ်။

မသုံးဆောင်ဘဲ၊ ကိုယ်ညှင်းဆဲ၊ ဒါလည်း ရှောင်ရမည်။

ကာမချမ်းသာကို သာယာခံစားမှုဆိုတဲ့ ပထမအဖို့က မိမိ၏
စိတ်နှင့်ကိုယ်ကို အလိုလိုက် အလျှော့ပေးထားတဲ့အတွက် လျော့လွန်းသော
အဖို့အစွန်းဖြစ်တယ်။ သမထ ဝိပဿနာကိုအားမထုတ်ဘဲ စိတ်ကိုမထိန်း
သိမ်းဘဲလွှတ်ထားရင် ဒီ ကာမသုခလ္လိကအကျင့်ထဲရောက်နေတတ်တယ်။
တချို့က ဘာဝနာအလုပ်ကိုအားထုတ်ဖို့မလိုဘူး၊ စိတ်ကို သူ့သဘော
အတိုင်းထားပြီး အငြိမ်းစားပေးထားရုံနဲ့ ကိစ္စပြီးတယ်လို့ ဟောပြောနေ
ကြသတဲ့။ စိတ်ဆိုတာ သမထ ဝိပဿနာဖြင့် မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး စောင့်ရှောက်
နေရင်းထဲကတောင် ကာမအာရုံစသည်များသို့ ရောက်ရောက်သွားတတ်
သေးတာပဲ။ သမထ ဝိပဿနာကိုအားမထုတ်ဘဲ စိတ်ကိုအငြိမ်းစားပေး
ထားရင်တော့ ကာမအာရုံတွေကြုံစည်ပြီး ကာမသုခလ္လိကအကျင့်ထဲ
ကိုသာ ရောက်နေမှာသေချာပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက ဒီ ကာမ-
သုခလ္လိကအကျင့်သရုပ်ပေါ်အောင် “စိတ်အလိုကျ၊ လွှတ်ထားက၊
ကာမသုခါနုယောဂါ”လို့လည်း ဆောင်ပုဒ်တစ်ခုစီထားတယ်။ အဲဒါကို
ဆိုကြရမယ်။

စိတ်အလိုကျ၊ လွှတ်ထားက၊ ကာမသုခါနုယောဂါ။

သုံးဆောင်သင့်တာကိုတောင် မသုံးဆောင်တော့ဘဲ ကိုယ်
ပင်ပန်းအောင်ပြုလုပ်တဲ့ ဒုတိယအဖို့အကျင့်ကတော့ ချမ်းသာမှု
သက်သာမှုမရှိတော့တဲ့အတွက် တင်းလွန်းသောအဖို့အစွန်းဖြစ်တယ်၊
ဒီတင်းလွန်းသောအကျင့်အဖို့ကိုလည်း ရှောင်ပယ်ရမယ်တဲ့။

အတ္တကိလမထ ယူပုံမှားခြင်း

ဒီနေရာမှာ တချို့က အတ္တကိလမထအကျင့်ဆိုတဲ့ အနက်
အဓိပ္ပါယ်ကို ဘုရားအလိုတော်နဲ့ဆန့်ကျင်ပြီး ယူဆပြောဟောနေ
ကြတယ်။ သူတို့ပြောပုံက အပင်ပန်းခံပြီး တရားအားထုတ်တာကိုလည်း
အတ္တကိလမထဖြစ်တယ်လို့ ဒီလိုလည်းပြောကြတယ်။ အဲဒါကတော့
မြတ်စွာဘုရား၏အလိုတော်နဲ့ ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီးဆန့်ကျင်နေတာပဲ။
မြတ်စွာဘုရားက ကိုယ်နှင့်အသက်ကိုတောင်မငဲ့ကွက်ဘဲ သမာဓိ ပညာ
ဘာဝနာအလုပ်ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန်အားထုတ်ဖို့ တိုက်တွန်းထားပါတယ်။
“အရေမျှ အကြောမျှ အရိုးမျှကျန်ချင်လည်း ကျန်ပါစေ၊ အသား
အသွေးတွေခြောက်သွားချင်လည်း ခြောက်သွားပါစေ၊ အလိုရှိအပ်တဲ့
မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကိုမရမချင်း မရပ်မနားဘဲ အားထုတ်သွားမယ်”လို့
ဒီလို အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ထက်ထက်သန်သန်အားထုတ်ဖို့ တိုက်တွန်းတော်
မူခဲ့ပါတယ်။

ဒါကြောင့် သမာဓိ ပညာကိုဖြစ်စေနိုင်တဲ့ ဘာဝနာအလုပ်
အားထုတ်တာကိုတော့ အတ္တကိလမထနုယောဂလို့ မဆိုရဘူး။ သမာဓိ
ပညာဖြစ်စေနိုင်တဲ့အကျင့်ကိုထားလိုက်ပါဦးတော့ သီလကိုကျင့်ရာ

မှာတောင် ကိုယ်ပင်ပန်းပေမယ့် အတ္တကိလမထာနုယောဂလို့ မဆိုရဘူး။ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ရှစ်ပါးသီလဆောက်တည်ကျင့်သုံးနေတဲ့ တချို့လူငယ်တွေမှာ ထမင်းဆာနေပါလျက် ညနေပိုင်း ညပိုင်းမှာ မစားဘဲကြည့်ရှောင်နေရတာဟာ မဆင်းရဲပေဘူးလား၊ တချို့ရှင်ငယ် ရဟန်းငယ်များမှာလည်း ဆာနေပါလျက်နဲ့ ညနေပိုင်း ညပိုင်းမှာ မစားဘဲကြည့်ရှောင်နေရတာ မဆင်းရဲပေဘူးလား၊ ဆင်းရဲကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သီလပြည့်စုံစေတဲ့အကျင့်ဖြစ်တဲ့အတွက် အတ္တကိလမထာအကျင့်လို့တော့ မဆိုရဘူး။

တချို့လူတွေမှာ ပါဏာတိပါတ စသည်မှကြဉ်ရှောင်ပြီး အနစ်နာခံနေရတာဟာ ဆင်းရဲတာပဲ၊ ဒါပေမယ့် သီလပြည့်စုံစေတဲ့အကျင့်ဖြစ်တဲ့အတွက် အတ္တကိလမထာအကျင့်ကို မဆိုရဘူး၊ အဲဒီလို အဆင်းရဲခံပြီး ကျင့်တာကို မြတ်စွာဘုရားက “ပစ္စုပ္ပန်မှာဆင်းရဲပေမယ့် နောင်အခါကောင်းကျိုးကိုရစေနိုင်တဲ့အကျင့်ဖြစ်တယ်” လို့ ချီးမွမ်းပြီး မူလပဏ္ဏာသမဟာဓမ္မသမာဒါနသုတ်(နာ ၃၈၈-၉)မမှာ ဟောထားပါတယ်။ ဟောပုံအတိုချုပ်ကတော့-

ဣဓ ဘိက္ခဝေ ဂေဇ္ဈော-ရဟန်းတို့၊ ဤလောက၌ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သဟာပိ ဒုက္ခေန သဟာပိ ဒေါမနဿေန-ကိုယ်ဆင်းရဲပင်ပန်းခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲပင်ပန်းခြင်းနှင့်တကွသော်လည်း၊ ပါဏာတိပါတာ ပဋိပရတော ဟောတိ-သတ္တဝါကိုသတ်ခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်၏၊ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိပစ္စယာစ-သတ်မှုမှကြဉ်ရှောင်ခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ဒုက္ခံ ဒေါမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ-ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲကို ခံစားရ၏။ (ပေယျာလ)သဟာပိ ဒုက္ခေန သဟာပိ ဒေါမနဿေန-ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲခြင်းနှင့်တကွသော်လည်း၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-

အယူမှန်ကိုသာယူသည်။ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယော စ-
 အယူမှန်ကိုယူခြင်းကြောင့်လည်း၊ ဒုက္ခံ ဒေါမနဿ-ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲကို၊
 ပဋိသံဝေဒေတိ-ခံစားရ၏။ သော-မျက်မှောက်ဘဝ၌ အဆင်းရဲခံ၍
 တရားကျင့်သော ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ-
 သေသည်မှနောက်၌၊ သုဂတိ သဂ္ဂံ လောကံ-သုဂတိ နတ်လောကသို့၊
 ဥပပစ္ဆတိ-ကပ်ရောက်ဖြစ်ရ၏။ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဒံ ဓမ္မသမာဒါနံ-
 ဤသုစရိုက် ၁၁-ပါးဆောက်တည်ကျင့်သုံးခြင်းကို၊ ပစ္စုပ္ပန္န ဒုက္ခံ-
 မျက်မှောက်ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ဆင်းရဲ၍၊ အာယတိ သုခဝိပါကံ-နောင်ဘဝ၌
 ကောင်းကျိုးပေးတတ်သောအကျင့်ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ-ခေါ်ဆိုအပ်၏တဲ့။

ဒါကြောင့် သီလ သမာဓိ ပညာကိုဖြစ်စေတတ်တဲ့အကျင့်ဆိုရင်
 (အနတ္တသံဟိတ မဟုတ်၊ အတ္တသံဟိတ-အကျိုးစီးပွားနှင့်စပ်ဆိုင်တဲ့
 အကျင့်ဖြစ်၍) မမှီဝဲအပ်သည့် အတ္တကိလမထအကျင့်မဟုတ်၊ မှီဝဲ
 အပ်သည့် မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်ချည်းပဲလို့ ကိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်။
 သီလ သမာဓိ ပညာ ဘာမျှမဖြစ်ဘဲ ကိုယ်ပင်ပန်းရုံမှအကျင့်ကိုသာ
 အတ္တကိလမထာနုယောဂလို့ခေါ်တယ်။ အဲဒါကို သရုပ်ပေါ်အောင်
 ဆောင်ပုဒ်တစ်ခု စီထားတယ်။ “ပင်ပန်းရုံမျှ၊ အားထုတ်ကာ၊ အတ္တကိလ
 မထာနုယောဂါ”တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ပင်ပန်းရုံမျှ၊ အားထုတ်ကာ၊ အတ္တကိလမထာနုယောဂါ။

သုခ၊ ဒုက္ခမရှုကောင်းဘူးလို့တောင် အယူလွဲသေးတယ်

တချို့က ဝိပဿနာရှုရာမှာတောင်မှ “သုခကိုရှုရင် ကာမသုခ အကျင့်ဖြစ်တယ်၊ ဒုက္ခကိုရှုရင် အတ္တကိလမထအကျင့်ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် သုခနှင့် ဒုက္ခကိုမရှုရဘူး၊ ဥပေက္ခာကိုသာ ရှုရမယ်”လို့ ကြံကြဖန်ဖန် ပြောကြသေးတယ်။ အဲဒါကတော့ ဒုဂ္ဂဟိတဂ္ဂါဟဆိုတဲ့ မကောင်းသောယူဆခြင်းဖြင့် အလွဲအမှားကို ယူဆပြောဆိုချက်ပါပဲ။ ဘာမျှလုံလောက်တဲ့ ကျမ်းဂန်စကားမရှိပါဘူး။ မြတ်စွာဘုရားက မဟာ သတိပဋ္ဌာနသုတ်ပါဠိတော် ဝေဒနာနုပဿနာပိုင်းမှာ “သုခံ ဝါ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီတိ ပဇာနာတိ၊ ဒုက္ခံ ဝါ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော ဒုက္ခံဝေဒနံ ဝေဒယာမီတိ ပဇာနာတိ”စသည်ဖြင့် သုခ ဒုက္ခ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာသုံးပါးလုံးကိုရှုဖို့ အထင်အရှားဟောထားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ “ယဗ္ဗိဒံ စက္ခုသမ္ပဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခ မသုခံ ဝါ၊ တဗ္ဗိ အနိစ္စန္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ” စသည်ဖြင့် သုတ်ပေါင်းများစွာမှာ ဝေဒနာသုံးပါးလုံးကို ရှုအပ်သိအပ် ကြောင်း အထင်အရှားဟောထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါး၌ အတွင်းဝင်တဲ့တရားဟူသမျှ ရှုအပ်တာ ရှုကောင်းတာချည်းပဲလို့ ကိန်းသေ မှတ်ထားကြရမယ်။

ဆရာတစ်ယောက်၏ အယူအဆ

လူဝတ်ကြောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတစ်ယောက်ကတော့ “ဣရိယာ ပုထ်တစ်ခုခုမှာ ညောင်းပူ နာကျင် အခံခက်လာရင် ချက်ချင်းပြုပြင် လိုက်ရမယ်။ မပြုပြင်ဘဲ ရှုနေရင် အတ္တကိလမထာနုယောဂဖြစ်တယ်” လို့ ဆိုသတဲ့။ အဲဒါလည်း သာတ္တကသမ္ပဇဉ်ကိုအလေးပေးပြီး မသင့်တော်တဲ့ ယူဆပြောဆိုချက်ပါပဲ။ သမထ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ရာမှာ ခန္တိသံဝရ^၁ ဆိုတာ အရေးတကြီးလိုပါတယ်။ “အတော်အတန် ဒုက္ခကိုတော့ သည်းခံပြီးရှုနေမှ သမာဓိဉာဏ်ဖြစ်နိုင်တယ်။ သည်းမခံဘဲ ခဏခဏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲနေရင် သမာဓိဉာဏ်မဖြစ်နိုင်ဘူး” ဆိုတာ ထိထိ ရောက်ရောက်အားထုတ်ဖူးတဲ့သူတိုင်း သိပြီးဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် အခံခက်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာဖြစ်လာရင် စွမ်းနိုင်သမျှ သည်းခံပြီးရှုနေရတယ်။

မှတ်ချက်

၁။ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဝ ဘိက္ခု-ဤ သာသနာတော်က ရဟန်းသည်၊ ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော-သင့်သောအကြောင်းဖြင့် ဆင်ခြင်၍၊ ခမော ဟောတိ သီတဿ-အအေးကို သည်းခံ၏။ ဥဏှဿ-အပူကို သည်းခံ၏။ ဖိယတ္တယ ပိပါသာယ-အစာဆာခြင်း ရေဆာခြင်းကို သည်းခံ၏။ ခံသ မကသ ငါတာတပ သင်္ဂီသပ သမ္ပဿာနံ-မှန် ခြင် လေ နေပူ မြေ ကင်းတို့ ကိုက်ခြင်း၊ ထိခြင်း အတွေ့တို့ကို သည်းခံ၏။ ဒုရုတ္တာနံ ဒုရာဂတာနံ ဝစနပဏာနံ-အပြစ်တင်စွပ်စွဲ ဆဲဆိုစကားတို့ကို သည်းခံ၏။ ဥပ္ပန္နာနံ သာဓိရိကာနံ ဝေဒနာနံ ဒုက္ခာနံ-ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ကိုယ်ဆင်းရဲ ဒုက္ခဝေဒနာတို့ကို၊ တိဗ္ဗနံ ခရာနံ ကဋျကာနံ-ကြမ်းတမ်း ထက်မြက် အခံခက်လှသည့် ဒုက္ခဝေဒနာတို့ကို၊ အသာတာနံ အမနာပါနံ ပါဏဟရာနံ-သာယာဖွယ် နှစ်လိုဖွယ် မဟုတ်-ရွံ့ဖွန်း ကြောက်ရွံ့ဖွယ်ဖြစ်ကုန်သော အသက်ကိုဆောင်တတ်- သေစေတတ် ကုန်သော ဒုက္ခဝေဒနာတို့ကို၊ အဓိဝါသကမာတိကော ဟောတိ-သည်းခံတတ်သော

အဲဒီလိုသည်းခံနေတဲ့အတွက် ခန္တိသံဝရသာဖြစ်ပါတယ်။ အတ္တကိလမထတော့မဖြစ်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အဲဒီလိုသည်းခံပြီးရှုနေတာဟာ တမင် ဆင်းရဲအောင်လုပ်တာလည်းမဟုတ်ဘူး။ ဆင်းရဲပင်ပန်းရုံမျှလည်း မဟုတ်ဘူး။ မြတ်စွာဘုရား၏အလိုတော်ကျ ခန္တိသံဝရနှင့် သတိ သမာဓိ ပညာတွေ ဖြစ်ပွားနေလို့ပါပဲ။ မြတ်စွာဘုရားအလိုတော်ကတော့ စွမ်းနိုင်မယ်ဆိုရင် ထိုင်ခြင်းကူရိယာပုထ်ကို အပြင်ဘဲ တစ်ထိုင်အတွင်းမှာ အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်အောင် မနစ်မဆုတ်အားထုတ်တာကို ပိုပြီး နှစ်သက်တော်မူပါတယ်။ ဒါကြောင့် မူလပဏ္ဏာသ မဟာဂေါသိကသုတ်မှာ “ငါ၏စိတ်သည် မစွဲလန်းမှု၌ အာသဝေါတရားတို့မှ မလွတ်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး ဤ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေခြင်းကိုမဖျက်တော့ဘူး” လို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ထိုင်လျက်အားထုတ်နေရင် အဲဒီလိုအားထုတ်သော ရဟန်းဖြင့် ဂေါသိကမည်တဲ့ အင်ကြင်းတောကျောင်းတိုက်ဟာ တင့်တယ် နိုင်တယ်လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။ အဲဒီလိုရဟန်းဟာ တောကျောင်းကို တင့်တယ်စေနိုင်တဲ့ အကောင်းဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။

သဘောရှိ၏။ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဟိ-အကျိုးကား၊ အနုဗီဝါသယတော-ယင်း အအေး၊ အပူ၊ အစာဆာမှု၊ ရေဆာမှု မှက်ခြင်စသည်တို့၏ အတွေ့၊ စကားဆိုး၊ ကိုယ်ဆင်းရဲ ဒုက္ခဝေဒနာတို့ကို သည်းမခံလျှင်၊ အဿ-ထိုရဟန်းအား၊ ယံ ဥပ္ပဗ္ဗေယျံ၊ အာသဝါ ဝိယာတပရိဋ္ဌာဟာ-အကြင် အာသဝတို့နှင့် ပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်း ပူလောင်ခြင်းတို့ ဖြစ်နိုင်ကုန်၏။ အဗီဝါသယတော အဿ-သည်းခံသော ထိုရဟန်းအား၊ ဝေ-ဤဆိုခဲ့သည်အတိုင်း သည်းခံခြင်းကြောင်း၊ တေ အာသဝါ ဝိယာတပရိဋ္ဌာဟာ န ဟောန္တိ-ထိုဖြစ်နိုင်သည့် အာသဝတို့နှင့် ပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်း ပူလောင်ခြင်းတို့သည် မဖြစ်ကြဘဲ ကင်းငြိမ်းလေကုန်၏။ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣမေ အာသဝါ-သည်းမခံလျှင် ဖြစ်နိုင်သော ဤ အာသဝေါတို့ကို အဗီဝါသနာ ပဟာတဗ္ဗာ-သည်းခံမှုဖြင့် ပယ်အပ် ပယ်ထိုက်သည့် အာသဝေါတို့ဟူ၍ ဝုစ္စန္တိ-ခေါ်ဆိုအပ်ကုန်၏။ (မ ၁-၁၃)

ဒါကြောင့် ဒုက္ခဝေဒနာကိုသည်းခံပြီးရှုနေရင် အတ္တကိလမထာနုယောဂ ဖြစ်တယ်လို့ဆိုတာဟာ ဘုရားအလိုတော်ကျအားထုတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ် တွေကို စွပ်စွဲရာလည်းရောက်တယ်။ ဘုရားစကားတော်ကို ပယ်ဖျက် ရာလည်းရောက်တယ်။ မပြုပြင်ဘဲ သည်းခံပြီးရှုနေမှ သမာဓိ ပညာ ကောင်းကောင်းဖြစ်မည့်ယောဂီတို့အား သမာဓိ ပညာ တရားထူးမှ ဆုံးရှုံး နစ်နာစေရာလည်းရောက်တယ်။

ဒါကြောင့် ခုတင်ကရွတ်ဆိုခဲ့ကြတဲ့ “ပင်ပန်းရုံမျှအားထုတ်ကာ အတ္တကိလမထာနုယောဂါ”ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ်အတိုင်း သီလ သမာဓိ ပညာတို့နှင့်မစပ်မဆိုင်ဘဲ ဆင်းရဲပင်ပန်းရုံမျှအားထုတ်ရင် အတ္တကိလမထာ အကျင့်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလိုမဟုတ်ဘဲ သီလ သမာဓိ ပညာဖြစ်ရေးအတွက် အားထုတ်ရင် ဘယ်လိုပင် ဆင်းရဲပင်ပန်းစေကာမူ အတ္တကိလမထာအကျင့် မဟုတ်ဘူး။ ဘုရားအလိုတော်ကျ မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး

အထက်ပါ သဗ္ဗာသဝသုတ်ပါဠိတော်၌ သေလောက်အောင်ပြင်းထန်သည့် ဒုက္ခဝေဒနာကိုတောင် သည်းခံရန် မြတ်စွာဘုရားက ညွှန်ကြားထားတော်မူပေသည်။ ယင်း ညွှန်ကြားချက်ကို လေးလေးနက်နက် သတိပြုအပ်၏။ ထို့ပြင် ယင်းပါဠိတော်၏ အဖွင့်အဋ္ဌကထာ၌ “လောမသနာဂထေရ်သည် အန္တရဋ္ဌကခေါ် နတ်တော်၊ ပြာသို၊ တဝို၊တွဲလပြည်ထဲဝန်းကျင် ရှစ်ရက်အတွင်း နှင်းကျသောကာလ၌ လောကန္တရိုက်ရေ၏ အအေးကိုဆင်ခြင်၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုမစွန့်ဘဲသာလျှင် နေမြဲဖြစ်သော ဟင်းလင်းမြင် အရပ်၌ အချိန်ကုန်စေသည်” ဤသို့ စသည်ဖြင့် ခန္တိသံဝရကိုအလေးပြု၍ ကျင့်သုံးပုံကို များစွာသောဝတ္ထုတို့ဖြင့် ပြထားပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အနည်းငယ်မျှ ညောင်းရုံ ပူရုံ နာကျင်ရုံမျှဖြင့် မူလနေမြဲ ဣရိယာပုတ်ကို မမြင်သင့်၊ သည်းခံ၍ နေမြဲဣရိယာပုတ် ဖြင့်သာ ရှုနေအပ်၏။ စွမ်းနိုင်ပါမူ အသက်ကိုတောင်မငဲ့ဘဲ ရှုမြဲ ရှုနေအပ်၏။ ယင်းသို့သည်းခံ၍ရှုနေခြင်းဖြင့် ခန္တိသံဝရနှင့် ဝိပဿနာ သမာဓိဉာဏ်များ ဖြစ်ပွား နိုင်ပါသည်။ သည်းမခံနိုင်လောက်အောင် ဖြစ်သောအခါ၌မူ သမာဓိ သတိဉာဏ်များ မပျက်အောင် အထူးဂရုစိုက်၍ ပြုပြင်အပ်ပေသည်။

အကျင့်သာဖြစ်တယ်လို့ ကိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားဟာ ယခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း လျော့လွန်းတဲ့ ကာမသုခလွှဲကအကျင့်နဲ့ တင်းလွန်းတဲ့ အတ္တကိလမထအကျင့်ဆိုတဲ့ တစ်ဖက်စွန်းကျတဲ့ ဒီအဖို့ ၂-ပါးတို့ကို စွန့်ပယ်ပြီးတော့ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ခေါ်တဲ့ အလယ်လမ်းအကျင့်ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘုရားအဖြစ်သို့ရောက်တော်မူ ခဲ့တယ်။ အဲဒီအကြောင်းကို ဒီလိုဆက်ပြီးမိန့်တော်မူပါတယ်။

မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ် အလယ်လမ်းအကျင့်နှင့်အကျိုး

တေ ခေါ် ဘိက္ခဝေ ဥဘော အန္တေ အနုပဂ္ဂမ္မ မဇ္ဈိမာပဋိပဒါ တထာဂတေန အဘိသမ္မုဒ္ဓါ စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တေ ခေါ် ဥဘော အန္တေ-ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဤအဖို့အစွန်း၂-ပါးတို့ကို၊ အနုပဂ္ဂမ္မ-မကပ်ရောက်မှု၍၊ တထာဂတေန- သင်တို့ဆရာ ငါဘုရားသည်၊ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ-အလယ်လမ်းဖြစ်သော အကျင့်ကို၊ အဘိသမ္မုဒ္ဓါ-ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ခဲ့ပေပြီ၊ အဘိသမ္မုဒ္ဓါ- ထိုးထွင်း၍သိလာခဲ့သော၊ မဇ္ဈိမာပဋိပဒါ-အလယ်လမ်းဖြစ်သော အကျင့်သည်၊ စက္ခုကရဏီ-ပညာမျက်စိကိုလည်းပြုတတ် ဖြစ်စေတတ် ပေ၏။ ဉာဏကရဏီ-အသိဉာဏ်ကိုလည်းပြုတတ် ဖြစ်စေတတ်ပေ၏။ ဥပသမာယ သံဝတ္တတိ-ကိလေသာငြိမ်းရန်အလိုငှာလည်းဖြစ်ပေ၏။ အဘိညာယ သံဝတ္တတိ-ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်သိရန်အလိုငှာလည်း ဖြစ်ပေ၏။ သမ္မောဓာယ သံဝတ္တတိ-ထိုးထွင်း၍သိရန်အလိုငှာလည်း

ဖြစ်ပေ၏။ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ-နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုရန်အလို့ငှာ လည်းဖြစ်ပေ၏။ ဝါ-ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းရန်အလို့ငှာလည်း ဖြစ်ပေ၏တဲ့။

ဒီစကားတော်ဖြင့် “ကာမချမ်းသာခံစားမှုဆိုတဲ့ လျော့လွန်းသော အဖို့အစွန်းနှင့် သုံးဆောင်သင့်တာကိုတောင်မသုံးဆောင်ဘဲ ကိုယ်ကို ညှင်းဆဲမှုဆိုတဲ့ တင်းလွန်းသောအဖို့အစွန်း၊ ဒီတစ်ဖက်အစွန်းကျတဲ့ အကျင့်၂-ပါးကိုစွန့်ပယ်ပြီးကျင့်ရတဲ့ အလယ်လမ်းအကျင့်ကိုတွေ့လာပြီ၊ အဲဒီ အလယ်လမ်းအကျင့်ဖြင့် ပညာမျက်စိပွင့်ခြင်း ကိလေသာငြိမ်းခြင်း စသည်ကိုလည်း ကိုယ်တိုင်တွေ့လာပြီ”လို့ ပဉ္စဝဂ္ဂတို့အား သိစေပါတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ကား-

ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ ၁၆-နှစ်အရွယ်မှ ၂၉-နှစ်အရွယ် တိုင်အောင် ၁၃-နှစ်ပတ်လုံး ကာမချမ်းသာခံစားမှုဆိုတဲ့ လျော့လွန်းသော လမ်းကို လိုက်လာခဲ့တယ်။ ၂၉-နှစ်အရွယ်မှာ တောထွက်ပြီး ရဟန်းပြု ခြင်းဖြင့် အဲဒီလျော့လွန်းသော ကာမသုခလ္လိကအကျင့်လမ်းမှ ခွာခဲ့တယ်။ အဲဒီလမ်းကိုပယ်စွန့်ခဲ့တယ်။ အဲဒီကနောက် ဒုတ္တရစရိယာအကျင့်ကို ၆-နှစ်ပတ်လုံးကျင့်ခြင်းဖြင့် ကိုယ်ကိုညှင်းဆဲတဲ့ အတ္တကိလမထ အကျင့်ကို လိုက်ခဲ့ပြန်တယ်။ ၆-နှစ်ကြာတဲ့အခါ အဲဒီ အတ္တကိလမထ အကျင့်ဖြင့် ဉာဏ်ထူးတရားထူး တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ မတွေ့ရတဲ့အတွက် လမ်းမှားမှန်းသိပြီး အဲဒီအကျင့်လမ်းမှလည်း ခွာခဲ့ပြန်တယ်။ အဲဒီ အကျင့်ကိုစွန့်ပယ်ခဲ့ပြန်တယ်။^၁ အဲဒီကနောက် အာနာပါနုဈာန်ကို

မှတ်ချက်

၁။ တချို့က သုဂတဂုဏ်တော်အဖွင့်မှာ “ဒီပင်္ကရပါဒမူလတော ဟုတိ ယာဝ ဗောဓိမဏ္ဍာ တာဝ သမတိသပါရိပုရိကာယ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ သဗ္ဗလောကဿ ဟိတသုခမေဝ

ရအောင်အားထုတ်ဖို့ ကာယဗလပြည့်ဝရေးအတွက် အစာအာဟာရကြမ်း
 များကို ပြန်ပြီးမှီဝဲတယ်။ အဲဒါကတော့ မဇ္ဈိမပဋိပဒါထဲမှာ အပါအဝင်
 ဖြစ်တဲ့ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းကိုအားထုတ်နိုင်ဖို့ရည်ရွယ်ပြီး စားသုံးတာ
 ဖြစ်တဲ့အတွက် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့်ဆင်ခြင်ပြီး စားသုံးတာဖြစ်တယ်။
 ဒါကြောင့် ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂလို့ မဆိုရဘူး။ မသုံးဆောင်ဘဲ

ကရာဇ္ဈော သဿတံ ဥစ္ဆေဒံ ကာမသုခံ အတ္တကိလမထန္တိ ဣမေ ဓ အန္တေ
 အနုပက္ခန္တော ဂတောတိ သမ္မာ ဂတတ္တာပိ သုဂတော” ဆိုတဲ့စကားကို ထောက်ဆပြီး
 တော့ “ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ ကာမသုခလမ်း အတ္တကိလမထလမ်းတို့ကို လိုက်ခဲ့
 ပြီးမှ ဓွန်ယဉ်ခဲ့တယ်” ဆိုတာကို မသက်ဝင်နိုင်ဘဲရှိနေကြတယ်။ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တို့က
 “ကာမချမ်းသာခံစားခြင်းဖြင့် သုဂတိနိဗ္ဗာန်ရောက်တယ်” လို့ ယူဆစွဲလမ်းပြီး ကာမချမ်းသာ
 သုံးဆောင်တာကိုမှ “ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂလို့” ယူလိုကြတယ်။ အဲဒီလိုဟုတ်ရင်
 ကာလသုခလ္လိကအကျင့်ဟာ အလွန်နယ်ကျဉ်းသွားတယ်။ သုဂတိနိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း
 အနေနဲ့ ယူဆစွဲလမ်းပြီး ကာမဂုဏ်ခံစားတဲ့သူဆိုတာက အရှားသာပါ။ ယခုနေ
 အဲဒါဆိုရင် မရှိသလောက်ပါပဲ။ ဘုရားလက်ထက်ဆီကလည်း အဲဒီလိုအယူရှိတဲ့သူက
 အလွန်နည်းဟန်တူပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ “အဲဒီလိုအယူမရှိဘဲနှင့် ကာမဂုဏ်ကို
 သုံးဆောင်ရင် ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ မဖြစ်ဘူး” လို့လည်း အဲဒီ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက
 ယူလိုကြတယ်။ အဲဒီလိုဆိုတော့ ရှင်ရဟန်းများလည်း အဲဒီလိုအယူမရှိရင် ကာမ
 ချမ်းသာကို သုံးဆောင်ကောင်းတယ်လို့ ခွင့်ပြုရလိမ့်မယ်။ ဒီလိုတော့ခွင့်မပြုသင့်
 ပေဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဖြတ်စွာဘုရားအလိုတော်က “ကာမချမ်းသာခံစားမှုကို
 မမှီဝဲအပ်” လို့ ဟောရာမှာ ကာမရာဂကိလေသာ မဖြစ်စေလို၍ ဟောတော်မူတာပဲ။
 ဒါကြောင့် ဒီယနိကာယ် ပါထိကဝဂ် သမ္မသာဒနီယသုတ်၌ ဖြတ်စွာဘုရား၏ ကာမသုခ၊
 အတ္တကိလမထဆိုတဲ့ အစုံအစွန်း ၂-ပါးမှ ကင်းလွတ်ပုံကို ဖြထားရာမှာ အဋ္ဌကထာက
 “ကေထိယရသေ့ အစရှိသော အခြား သမထ ခြဟုထတို့သည် “တမလွန်လောက
 ရှိကြောင်း ဘယ်သူသိသလဲ၊ ဤရသေ့မလေး၏ နူးညံ့သော လက်မောင်းအတွေ့က
 ချမ်းသာတယ်” စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းပြီးတော့ ဆံထုံးဖွဲ့ထားသည့် ရသေ့မလေးတို့နှင့်
 ပျော်ပါးကုန်၏။ ရောက်လာတိုင်းသော ရွှပါရုံအစရှိသောအာရုံကို ခံစားကုန်လျက်
 ကာမချမ်းသာကို အားထုတ်ခံစားကုန်၏။ ဖြတ်စွာဘုရားသည်ကား ယင်းသမထ

ကိုယ်ကိုညှဉ်းဆဲတာမဟုတ်တဲ့အတွက် အတ္တကိလမထာနုယောဂလည်း မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီ အဖို့အစွန်း၂-ပါးမှ အလွတ်ဖြစ်တဲ့ မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်း ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို သုံးဆောင်သင့်တဲ့အစာအာဟာရကို သုံးဆောင် ပြီးတော့ ကာယဗလပြည့်စုံလာတဲ့အခါ အာနာပါနဆိုတဲ့ ရှုဂြိုဟ်လေကို ရှုပြီး ဈာန်လေးပါးကိုရတော်မူတယ်။ အဲဒီဈာန်သမာဓိကတော့ ပုဗ္ဗ-

ဗြာဟ္မဏတို့ကဲ့သို့ အားထုတ်ခြင်း၊ ခံစားခြင်းမရှိဟု ပြသည်”ဟု ဖွင့်ထားပေသည်။
ထို့ပြင် “အချို့ သမထ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ကာမသုခအကျင့်ကို ကြဉ်ရှောင်မည်ဟု
ရည်ရွယ်၍ ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်ကျင့်သည့် ကာယကိလမထာကျင့်သို့ ဖြေဆင်ကြသည်။
ထို ကာယကိလမထာကျင့်မှ လွတ်စေမည်ဟုရည်ရွယ်၍ ကာမ ချမ်းသာ ခံစားမှုသို့
ပြေးဝင်ကြသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည်ကား ထိုကဲ့သို့မဟုတ်ပေ။ ယင်းအစွန်း ၂-
ပါးကိုကြည့်၍ မဇ္ဈိမပဋိပဒါဒေါသော သမ္မာပဋိပတ်ကိုသာ ကျင့်တော် မူသည်”ဟူ၍လည်း
ထိုအဋ္ဌကထာ၌ပြဆိုထားပေသည်။ ယင်းပြဆိုချက်၌ “အလယ် လမ်းမှန်ကိုမသိကြသော
သမထဗြာဟ္မဏတို့သည် ကာမသုခလမ်းကိုကြဉ်ရှောင်လျှင် အတ္တကိလမထ
အကျင့်သို့ရောက်ကြသည်။ ထိုအတ္တကိလမထလမ်းကို ကြဉ်ရှောင်လျှင်
ကာမသုခအကျင့်သို့ ရောက်ကြသည်”ဆိုသောအချက်ကို လေးလေးနက်နက်
သတိပြုသင့်၏။ အကယ်၍ သုဂတိနိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းအကျင့်ဟု ယူဆပြီးခံစားမှ
ကာမသုခလက္ခိကအကျင့်ဖြစ်လျှင် အစာအဝတ်စသည် အလုံးစုံကိုစွန့်ရန် လိုမည်မဟုတ်၊
ထို အယူအစွဲနှင့် မေထုန်အမှုကိုစွန့်ရှုံ့မှုဖြင့်ပင် ယင်းကာမသုခအကျင့်မှ လွတ်ရာ၏။
ထိုအယူအစွဲနှင့် မေထုန်အမှုကို စွန့်ရှုံ့မှုဖြင့် အတ္တကိလမထာအကျင့်အဖြစ်တန်ရာ၊
ထိုသို့သော အယူအစွဲမရှိသူတို့မှာ အတ္တကိလမထာအကျင့်ကိုစွန့်၍ ကာမဂုဏ်
အာရုံတို့ကို သုံးဆောင်ရှုံ့မှုဖြင့်လည်း ကာမသုခလက္ခိကအကျင့်မဖြစ်နိုင်ရာ၊ အမှန်
စင်စစ်ကတော့ ကာမသုခအကျင့်နှင့် အတ္တကိလမထာအကျင့်သည် ဖြောင့်ဖြောင့်
ဆန့်ကျင်သောအကျင့်များဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကာမသုခအကျင့်မှလွတ်စေရန်
အစာ အဝတ်စသော အလုံးစုံကိုပယ်စွန့်ခြင်းဖြင့် ကိုယ်ကို ညှဉ်းဆဲသောအကျင့်
ဖြစ်သွားသည်။ ကိုယ်အပင်ပန်းမခံဘဲ အစာအဝတ်စသည်ကို သုံးဆောင်ခြင်းဖြင့်
ကာမသုခအကျင့် ဖြစ်သွားသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ပုံကို အဋ္ဌကထာ၌ ပြထားပေသည်။
ထို့ပြင် မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ပါသရာသီသုတ် အဋ္ဌကထာ(နာ-၉၇-၈)၌ “ဗုဒ္ဓဗိတာန-

ဘာဂမဂ်လို့ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာ၏အခြေခံဖြစ်တဲ့အတွက် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ
ခေါ်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲမှာပါဝင်တဲ့ သမာဓိမဂ္ဂင်ပဲ။ အဲဒီ သမာဓိမဂ္ဂင်ကို
အခြေခံပြုပြီးတော့ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ကိုပွားစေတယ်။ အဲဒီလို
ပွားစေခြင်းဖြင့် အရိယမဂ်လေးပါးဆိုတဲ့ အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားမြတ်
တွေကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ရတော်မူလာခဲ့တယ်။ အဲဒီလိုရတော်မူလာတာဟာ

ရှင်ရဟန်းတို့အား၊ စတုသု ပစ္စယေသု-ပစ္စည်းလေးပါးတို့၌၊ အပ္ပစ္စဝေက္ခိတပရိ-
ဘောဂေါ-မဆင်ခြင်ဘဲသုံးဆောင်ခြင်းသည်၊ အနရိယပရိယေသနာ ဝေ-ယုတ်ညံ့သော
ရှာဖွေခြင်းသာတည်း”လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီ အနရိယ ပရိယေသနနှင့်
ကာမသုခလက္ခိကာနုယောဂဟာ သဘောအားဖြင့် အတူတူပါပဲ။ ဒါကြောင့် ရှင်ရဟန်း
များမှာ ပစ္စည်းလေးပါးကို ဉာဏ်ဖြင့်မဆင်ခြင်ဘဲသုံးဆောင်လျှင် အနရိယပရိယေ-
သနလည်း ဖြစ်သည်။ ကာမသုခလက္ခိကာလည်းဖြစ်သည်။ ပွဲလမ်းသဘင်စသည်
ဝိသဘာကအာရုံစသည်ကို သုံးဆောင်ခံစားလျှင်မူ ကာမသုခအကျင့်ဖြစ်ကြောင်း
အထူးပြောဆိုဖွယ်ပင် မလိုတော့ပေ။ ပစ္စည်းလေးပါးကို ဆင်ခြင်ပြီးသုံးဆောင်လျှင်
အနရိယပရိယေသနမှ လွတ်သည်။ ကာမသုခအကျင့်လည်းမဖြစ် သမထ ဝိပဿနာဖြင့်
ရှု၍ သုံးဆောင်ပါမူ ကာမသုခအကျင့်မှ လွတ်ကြောင်း အထူးပြောစရာမလိုပါဘူး။
ဓမ္မတ္တာဘာဝနာ အစရှိသော သမထဘာဝနာကို ပွားနေရင်တောင်မှ မိမိအတွက်ရော
ဒကာ ဒကာမတွေအတွက်ရော အကျိုးများကြောင်း စသည်ကို အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်
ကေနိပါတ် (နာ-၉၊ သုတ်အမှတ် ၅၃-၅၄-၅၅ နှင့် နာ-၄၁၊ သုတ်အမှတ်-၃၈၂
မှ ၅၆၂ အထိ) ပါဠိများနှင့် ယင်းတို့၏အဖွင့် အဋ္ဌကထာများမှာ ပြထားပါသည်။
နောက်ပြီးတော့ ကာမဂုဏ်အာရုံကိုနှစ်သက်သာယာပြီး သုံးဆောင်မှုဟူသမျှဟာ
ကာမသုခလက္ခိကာနုယောဂမည်ကြောင်း၊ ယင်းအကျင့်မှ ဗုဒ္ဓဘုရား၏တပည့်
ရှင်ရဟန်းများ ကြဉ်ရှောင်သင့်ကြောင်းများကို ဒီယနိကာယ် ယိတိကဝဂ် ပါသဒိကသုတ်
(နာ-၁၀၈)၌ “ဣဓေ ကစ္စော ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပိတော သမဇီဘူတော
ပရိတရေတိ အယံ စတုတ္ထော သုခလက္ခိကာနုယောဂေါ” စသည်ဖြင့် ဟောထားပါသည်။

နောက်တစ်ချက်ကတော့ ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ လောမဓံသဇာတ်
ဘဝတုန်းက အတ္တကိလမထာနုယောဂအကျင့်ကို အပြည့်အစုံကျင့်ခဲ့ကြောင်း

အစာအာဟာရကြမ်းတွေကိုဖြတ်ပြီးကျင့်တဲ့ ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ဖြင့် ရလာတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ကာမချမ်းသာကို သာယာခံစားတဲ့ ကာမသုခလ္လိကအကျင့်ဖြင့် ရလာတာလည်းမဟုတ်ဘူး။ အဲဒီ ကာမ-သုခလ္လိကအကျင့်နှင့် ဒုက္ကရစရိယာဆိုတဲ့ အတ္တကိလမထအကျင့်တို့ကို စွန့်ပယ်ပြီး အလယ်လမ်းအကျင့်ဖြင့်ရလာတာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့်-

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တေ ခေါ ဥဘော အန္တေ-ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဤအဖို့အစွန်း ၂-ပါးတို့ကို၊ အနုပဂ္ဂ-မကပ်ရောက်မှု၌၊ တထာဂ-တေန-သင်တို့ဆရာ ငါဘုရားသည်၊ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ-အလယ်လမ်း ဖြစ်သောအကျင့်ကို၊ အဘိသမ္မုဒ္ဓါ-ထိုးထွင်း၍သိအပ်ခဲ့ပေပြီလို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

ဇာတ်အဋ္ဌကထာမှာရော မူလပဏ္ဏာသ မဟာသီဟနာဒသုတ် (နာ-၁၁၁ စသည်)မှာရော အထင်အရှားပြဆိုဟောကြားထားပါသည်။ ထို့ပြင် ပဇ္ဈိမဘဝ၌ ၆-နှစ်ပတ်လုံး ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို ကျင့်ခဲ့ကြောင်း မူလပဏ္ဏာသ မဟာသစ္စကသုတ်စသည်၌ ဟောထားပါသည်။ ယင်း ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို ဟရသံယုတ်ပါဠိနှင့် အဋ္ဌကထာ တို့၌ အတ္တကိလမထာနယောဂအကျင့်ဖြစ်ကြောင်း ပြထားပါသည်။ ထိုအကြောင်း အရာများကိုတော့ ဤတရားတော်၌ ပြခဲ့ပြီးပင်ဖြစ်ပါသည်။

ဒါကြောင့် ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ နိယတဗျာဒိတ်ခံယူခဲ့သည်မှစ၍ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်အထိ ဒီအတောအတွင်းမှာ အတ္တကိလမထာနယောဂအကျင့်သို့ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ မကပ်ရောက်ခဲ့ဘူးလို့ မဆိုနိုင်ပါ။ သို့ဖြစ်၍ ထိုအကျင့် ၂ ပါးသို့ ဘုရားအလောင်းတော်မကပ်ရောက်ဟု သုဂတဂုဏ်အစွင့်၌ဆိုခြင်းမှာ ထိုအကျင့်များ၌ ကပ်ရောက်စွဲမြဲ၍ မတည်၊ ထိုအကျင့် ၂ ပါးမှထွက်ခွာ၍ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းဖြင့် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခြင်းကိုသာ ရည်ရွယ်သည်ဟု ယူလျှင် အားလုံးညီညွတ်၍ သင့်ရာ၏။ ထိုအဖို့အစွန်း ၂-ပါးကို မကပ်ရောက်မှု၌ အလယ်လမ်းအကျင့်ကို ငါသိထားပြီဟု မိန့်ကြားတော်မူရာ၌လည်း ဤနည်းပင်ဟု ယူရာ၏။

လျော့လွန်းတဲ့ ကာမသုခအကျင့်နှင့် တင်းလွန်းတဲ့ အတ္တ-
 ကိလမထအကျင့်ဆိုတဲ့ ဒီတစ်ဖက်စွန်းရောက်နေတဲ့ အကျင့်မှား လမ်းမှား
 ၂-ခုကို ပယ်စွန့်ပြီးတော့ မလျော့လွန်း မတင်းလွန်းတဲ့ အလယ်လမ်း
 အကျင့်ကို ငါဘုရားသိလာပြီလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက
 အတိုချုပ် ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ “အစွန်း ၂-သွယ်၊ လမ်းမှားပယ်၊
 အလယ်လမ်းမှန်ဖြစ်ပေသည်” တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

အစွန်း ၂-သွယ်၊ လမ်းမှားပယ်၊ အလယ်လမ်းမှန်ဖြစ်ပေသည်။

အစွန်းနှစ်ဖက်မှ လွတ်အောင်ကျင့်ပုံ

အဲဒါက ဘယ်လိုလည်းဆိုတော့ အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ
 အတွေ့ဆိုတဲ့ ကာမအာရုံငါးပါးထဲမှ သီလသိက္ခာနှင့် မဆန့်ကျင်တဲ့
 အာရုံများ၊ တရားကျင့်ရန် အထောက်အပံ့ဖြစ်တဲ့ပစ္စည်းများကို သုံးဆောင်
 နိုင်တယ်။ အဲဒီလို သုံးဆောင်သင့်တာကို သုံးဆောင်တဲ့အတွက်
 ကိုယ်မပင်ပန်းဘဲ ချမ်းသာစွာတရားကျင့်သုံးနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့်
 အတ္တကိလမထ အဖို့အစွန်းမှလွတ်တယ်။ သုံးဆောင်သင့်တဲ့ပစ္စည်း
 လေးပါးကို သုံးဆောင်တဲ့အခါ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့်ဆင်ခြင်၍
 သုံးဆောင်ရတယ်။ သို့မဟုတ် သမထဝိပဿနာဖြင့်ရှု၍ သုံးဆောင်
 ရတယ်။ အာရုံငါးပါးကိုတွေ့ရတဲ့အခါလည်း ဝိပဿနာဖြင့်ရှု၍သိရတယ်။
 အဲဒီလို ပစ္စဝေက္ခဏာ သမထဝိပဿနာတို့ဖြင့် ရှုဆင်ခြင်၍သုံးဆောင်တဲ့
 အတွက် ကာမချမ်းသာကို နှစ်သက်သာယာပြီးခံစားတဲ့ ကာမသုခလ္လိက
 အဖို့အစွန်းမှလည်းလွတ်တယ်။ ဒါကြောင့် အဖို့အစွန်း ၂-ပါးကို
 မကပ်မှု၍ အလယ်လမ်းအကျင့်ကို ငါသိလာပြီလို့ မိန့်တော်မူတာပါပဲ။

အစာမှား အစာကြေဆေးစားတာနဲ့တူတယ်

ပစ္စဝေက္ခဏာဖြင့် ဆင်ခြင်တာ၊ သမထဝိပဿနာဖြင့်ရှုသိတာဟာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲက သတိ သမာဓိ ပညာတွေပဲ။ အဲဒါဟာ ဘာနှင့်တူသလဲဆိုရင် အစာမှား အစာကြေဆေးကိုစားတာနဲ့တူတယ်။ အဖျားရောဂါပျောက်ကာစ နာလန်ထပုဂ္ဂိုလ်များမှာ မသင့်တော်တဲ့ အစာတွေကိုရှောင်ရတယ်။ မရှောင်နိုင်လို့စားချင်ရင် အဲဒီအစာကို စားပြီးတဲ့အခါ အစာမှား အစာကြေဆေးကို စားရတယ်။ အဲဒီလိုဆိုတော့ အဖျားရောဂါလည်း မတက်ဘူး။ ကိုယ်စားချင်တာစားရလို့ အားအင်လည်းပြည့်ဝတယ်။ အဲဒါလိုပါပဲ။ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်တာ၊ ရှုမှတ်တာဟာ သုံးစွဲတဲ့ပစ္စည်းအာရုံတို့နှင့်စပ်ပြီး ကိလေသာမဖြစ်ရအောင် ကာကွယ်တားမြစ်လိုက်တာပဲ။ အထူးအားဖြင့် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်းရှုမှတ်ပြီး အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောမှန်ကိုသိနေတဲ့ယောဂီမှာ အဲဒီမြင်ရတဲ့အာရုံသည်နှင့်စပ်ပြီး လောဘလည်းမဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဒေါသစသည်လည်းမဖြစ်နိုင်ဘူး။ ပစ္စည်းလေးပါးသုံးစွဲတဲ့အခါလည်း မြင်တာ နံတာ စားသိတာ တွေ့ထိတာကိုရှုမှတ်ပြီးသိနေရင် အဲဒီပစ္စည်းနှင့်စပ်ပြီး ကိလေသာမဖြစ်နိုင်ဘူး။ အဲဒီတော့ အလိုရှိတာလည်းသုံးဆောင်ရလို့ မပင်ပန်းမဆင်းရဲဘူး၊ ရှုသိပြီးသုံးဆောင်လို့ နှစ်သက်သာယာမှုမဖြစ်တဲ့အတွက် ကာမသုခလ္လိကလည်းမဖြစ်ဘူး။ အစွန်း၂-ဖက်မှလွတ်တယ်။ ဒါကြောင့် ရှုသိပြီးသုံးဆောင်တာဟာ အလယ်လမ်းအကျင့်ဖြစ်တယ်။ မသင့်တာကိုစားပြီး အစာမှား အစာကြေဆေးကိုစားတာနဲ့တူတယ်။ ဒါကြောင့် ဒွါရဗ-ပါးက ပေါ်လာသမျှအာရုံတွေကိုရှုမှတ်ပြီး အမှန်အတိုင်းသိတဲ့ ဒီမဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်

လမ်းဖြင့် ပညာမျက်စိပွင့်ခြင်းမှစ၍ နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုခြင်းအထိ အကျိုးအာနိသင်များကိုရနိုင်တယ်။ အဲဒီလိုရနိုင်ကြောင်းကို ဒီလိုဆက်ပြီး မိန့်တော်မူပါတယ်။

တထာဂတေန-သင်တို့ဆရာ ငါဘုရားသည်၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ- ထိုးထွင်း၍သိလာခဲ့သော၊ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ- အလယ်လမ်းဖြစ်သော အကျင့်သည်၊ စက္ခုကရဏီ-ပညာမျက်စိကိုလည်း ပြုတတ် ဖြစ်စေတတ် ပေ၏၊ ဉာဏကရဏီ-အသိဉာဏ်ကိုလည်း ပြုတတ် ဖြစ်စေတတ် ပေ၏တဲ့။

ပညာမျက်စိနှင့် အသိဉာဏ်ဖြစ်စေပုံ

အလယ်လမ်းအကျင့်ဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟာ သူ့ကိုကျင့်ရင် ဖြစ်ပွားစေရင် အဲဒီကျင့်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်မှာ ပညာမျက်စိကိုဖြစ်စေတတ် ပါတယ်၊ အသိဉာဏ်ကိုလည်းဖြစ်စေတတ်ပါတယ်တဲ့။ ဒီနေရာမှာ အသိဉာဏ်ဆိုတာဟာ (တဿေဝ ၀၀၀၈၃-လို၊ ဖွင့်ပြကြတဲ့အတွက်) ပညာမျက်စိဆိုတာနဲ့ အရတူပါပဲ။ မျက်စိဖြင့်မြင်ရသလို ရှင်းလင်း ပြတ်သားစွာ သိရတဲ့အတွက် အသိဉာဏ်ကိုပင် မျက်စိလို့တင်စားပြီး ဟောထားတာပါပဲ။ ဒီ ပညာမျက်စိအသိဉာဏ်ကို ကာမချမ်းသာခံစားမှုဖြင့် မဖြစ်စေနိုင်ဘူး၊ ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်ပြုမှုဖြင့်လည်း မဖြစ်စေနိုင်ဘူး၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဆိုတဲ့ ဒီအလယ်လမ်းအကျင့်ဖြင့်သာ ဖြစ်စေနိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီပညာမျက်စိလို့ခေါ်တဲ့ အသိဉာဏ်ဖြစ်ပုံဟာ အရေးကြီးပါတယ်။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ ဝိပဿနာ ဘာဝနာတရားကို အားထုတ်ကြတယ် ဆိုတာ ဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ဖြစ်ပွားစေရတာပဲ။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုဖြစ်ပွားစေတယ်

ပညာမျက်စိနှင့် အသိဉာဏ်အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ ၁၀၉ •

ဆိုရင် ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေကို မျက်စိနဲ့မြင်ရသလိုပင် ရှင်းလင်း ပြတ်သားစွာ သိရ မြင်ရမယ်။ အဲဒီရုပ်နာမ်တွေ၏ အသစ်အသစ်ဖြစ်ပေါ် လာပုံ မျက်ပျက်သွားပုံကိုလည်း တကယ်ဖြစ်ပျက်တဲ့အတိုင်း ရှင်းလင်း ပြတ်သားစွာသိရမြင်ရမယ်။ အနိစ္စ၊ မမြဲဘူး၊ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲတွေပဲ။ အနတ္တ- အတ္တကောင်မဟုတ်တဲ့ အစိုးမရတဲ့ သဘောတရားတွေပဲဆိုတာကိုလည်း စာပြော ဆရာပြောမျှမဟုတ်ဘဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် ရှင်းလင်း ပြတ်သားစွာ သိရမြင်ရမယ်။ နောက်ဆုံးကျတော့ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ ဆင်းရဲ ဟူသမျှ အကုန်ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်သဘောကိုလည်း ကိုယ်တွေ့ဖြင့်ပင် ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ သိရမြင်ရမယ်။ အဲဒီလို သိရဲ့လား၊ မြင်ရဲ့လား ဆိုတာ စဉ်းစားဆင်ခြင်ကြည့်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။

ပညာမျက်စိနှင့် အသိဉာဏ်အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို မပြတ်ရှုမှတ်ပြီးသိရတဲ့ သတိပဋ္ဌာန် ရှုနည်းဖြင့် ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တရားကို မပြတ်ပွားနေကြတဲ့ ယောဂီများ မှာတော့ ဒီ ပညာမျက်စိဖြစ်ပုံ၊ ကိုယ်တိုင်တွေ့ အသိဉာဏ်ဖြစ်လာပုံဟာ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ ပထမစပြီးရှုခါစယောဂီမှာ ဖောင်းတပယ်၊ ဝိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်၊ မြင်တယ်၊ ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေ ပေမယ့်လို့ သမာဓိကောင်းကောင်းမဖြစ်သေးခင်မှာတော့ ဘာမှထူးထူး ခြားခြားမသိသေးဘူး၊ ရှုမှတ်လို့ သုံးလေး ငါးရက် စသည်ကြာတဲ့အခါ ကျတော့ စိတ်တည်ကြည်မှုသမာဓိက ကောင်းလာတယ်။ တခြားတစ်ပါး အာရုံများဆီကို စိတ်က မသွားသလောက်ဘဲရှိနေတယ်။ ရှုသိရမည့် ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ပေါ်မှာသာ ကပ်လျက် ကပ်လျက် တည်တည်

နေတယ်။ အဲဒီအခါ မှတ်သိရတဲ့ ရုပ်က တခြား၊ မှတ်သိတဲ့စိတ်နာမ်က တခြား ကွဲပြားပြီးထင်တယ်။

ရှုမှတ်ခါစကဆိုရင် ဆရာများညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေပေမယ့်လို့ ဖောင်းရှုပ်နဲ့ မှတ်သိတာ၊ ပိန်ရှုပ်နဲ့ မှတ်သိတာကိုခွဲခြားပြီး မသိသေးဘူး၊ ဖောင်းတာနဲ့ မှတ်သိတာ၊ ပိန်တာနဲ့ မှတ်သိတာကို တစ်ယောက်တည်းအနေနဲ့သာ ထင်နေတယ်။ သမာဓိအားကောင်းလာတဲ့အခါကျတော့ မှတ်သိရတဲ့ရှုပ်နဲ့ မှတ်သိတဲ့ စိတ်နာမ်ဟာ လူ့အလိုလိုပင် ကွဲလာတယ်။ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်းသိရတဲ့ ရုပ်ကတခြား သိတဲ့နာမ်ကတခြား ကွဲပြားပြီးထင်ပေါ်နေတယ်။ ရောလို့ တောင် မဖြစ်ဘူး။ အဲဒီအခါ ဒီကိုယ်ထဲမှာ ဒီရှုပ်နဲ့ဒီနာမ် ဒီ၂-မျိုးရှိ တာပဲ။ အသက်ရှင်နေတဲ့အကောင်ရယ်လို့မရှိဘူး၊ ရှုပ်နဲ့နာမ် ၂-ပါး အပေါင်းမျှသာရှိတယ်လို့ သဘောပေါက် သိမြင်တဲ့ဉာဏ် ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီလိုသိတာကလည်း တွေးဆပြီးသိတာမျိုးမဟုတ်ဘူး၊ လက်ဝါးပေါ်မှာ တင်ပြီးကြည့်လို့ မြင်ရတာလိုပင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြတ်ပြတ်သားသား သိမြင်ရတာပဲ။ အဲဒီလို သိမြင်ရတာကို ပညာမျက်စိဖြစ်ပေါ်လာတယ်လို့ ဆိုရတယ်။ အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာတယ်ဆိုတာလည်း အဲဒါကိုပြောတာပဲ။

အဲဒီကနောက် သမာဓိဉာဏ်တစ်ဆင့်တိုးတက်ပြီး အားကောင်း လာတဲ့အခါမှာ မျက်စိရှိလို့မြင်တယ်၊ မြင်စရာအဆင်းရှိလို့ မြင်တယ်၊ နားရှိလို့ကြားတယ်၊ ကြားစရာအသံရှိလို့ကြားတယ်၊ ကွေးချင်တဲ့စိတ် ရှိလို့ ကွေးတယ်၊ ဆန့်ချင်တဲ့စိတ်ရှိလို့ ဆန့်တယ်၊ လှုပ်ချင်တဲ့စိတ် ရှိလို့ လှုပ်တယ်၊ အမှန်အတိုင်းမသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာရှိလို့ နှစ်သက်လို ချင်တယ်၊ နှစ်သက်လိုချင်လို့ စွဲလမ်းတယ်၊ စွဲလမ်းလို့ပြုလုပ်တယ်။

ပြုလုပ်လို့ ကောင်းကျိုး မကောင်းကျိုးဖြစ်ပေါ်ရတယ် စသည်ဖြင့်လည်း သဘောပေါက် သိမြင်လာတယ်။

အဲဒီကနောက် သမာဓိဉာဏ် တစ်ဆင့်တိုးတက်အားကောင်း လာတဲ့အခါမှာ မှတ်သိရတဲ့အာရုံရော မှတ်သိမှုရော အသစ်အသစ်ဖြစ် ဖြစ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတာကို မျက်စိနဲ့မြင်ရသလိုပင် ရှင်းရှင်း လင်းလင်း ပြတ်ပြတ်သားသားသိရတယ်။ အဲဒီတော့ အနိစ္စ မမြဲဘူး ဆိုတာကိုလည်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ကိုယ်တိုင်တွေ့သိရတယ်။ ဒုက္ခ ဆင်းရဲတွေ မကောင်းတာတွေချည်းပဲ။ အနတ္တ-အတ္တကောင်မဟုတ်တဲ့ အစိုးမရတဲ့ သဘောတရားမျှပဲဆိုတာတွေကိုလည်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ကိုယ်တိုင်တွေ့သိရတယ်။ အဲဒီ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အသိဉာဏ်တွေ ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ ရုပ်နာမ် သင်္ခါရ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ဆိုက်ရောက်ပြီး တွေ့ရသိမြင် ရတယ်။ အဲဒီလိုသိမြင်တာတွေဟာ ထူးခြားတဲ့ပညာမျက်စိတွေပဲ။ ထူးခြားတဲ့အသိဉာဏ်တွေပဲ။

ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော်နှင့်အညီ ဖြစ်ဆဲဖြစ်ဆဲ ရုပ်နာမ်ကို မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး သိသိနေတဲ့ယောဂီတွေမှာ “စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ”ဆိုတဲ့ ဒီ ဒေသနာတော်အရ ရှုမှတ်ပြီး ပွားစေရတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်လမ်းက ပညာမျက်စိကိုပွင့်စေတယ်။ အသိဉာဏ်ကို ဖြစ်စေတယ်ဆိုတာ ကိုယ်တိုင်တွေ့အားဖြင့် ထင်ရှားနေပါတယ်။

အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာကျမ်းဂန်များကပြထားတဲ့အတိုင်း ကျက်မှတ်ပြီး ဆင်ခြင်နေရုံမျှဖြင့် ဒီလိုထူးခြားတဲ့အသိအမြင်ဖြစ်ပါမည်လား၊ မူလက ကျက်မှတ်ထားပြီးထက် ထူးခြားတဲ့အသိအမြင်ဖြစ်ပါမည်လား၊ မစဉ်းစား မဆင်ခြင်ဘဲပစ်ထားရင် ကျက်မှတ်ပြီးသားတွေတောင် မေ့ပျောက်မသွား

ပေဘူးလား၊ အဲဒါ ဘာကြောင့်လည်းဆိုရင် ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီးသိတဲ့ ပညာသိမဟုတ်ဘဲ ကျက်မှတ်ထားတဲ့သညာသိမှု ဖြစ်လို့ပဲဆိုတာ ထင်ရှား ပါတယ်။

နောက်နောက်ကာလ၌ အသိထူးပုံ

ကိုယ်တိုင်တွေ့သိအောင်အားထုတ်ရင်တော့ ရှေးရှေးကာလထက် နောက်နောက်ကာလမှာ ထူးခြားတဲ့အသိဉာဏ်ဖြစ်စမြဲပါပဲ။ ဒါကြောင့် တစ်ချိန်က အရှင်အာနန္ဒာဟာ ဘိက္ခုနီကျောင်းတိုက်သို့သွားတယ်။ အဲဒီ အခါ ဘိက္ခုနီတို့က (ဣဓ ဘန္တေ အာနန္ဒ သမ္ပဟုလာ ဘိက္ခုနီယော) အရှင်အာနန္ဒာဘုရား ဤကျောင်းတိုက်မှာ များစွာသောဘိက္ခုနီ(ရဟန်းမ) တို့ဟာ (စတုသု သတိပဋ္ဌာနေသု သုပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တာ ဝိဟရန္တိယော) လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန်တို့၌ ကောင်းစွာတည်သော စိတ်ရှိကုန်လျက် နေကြသည်ဖြစ်၍ (ဥဠာရံ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသံ) ရှေးကာလမှ နောက်ကာလ၌ မြင့်မြတ်ထူးခြားသောအသိဉာဏ်ကို (သဗ္ဗာနန္တိ)သိကြ တွေ့ကြပါသည်ဘုရားလို့ အရှင်အာနန္ဒာအား လျှောက်ကြတယ်။ အရှင်အာနန္ဒာက “ဒီလို သိစမြဲ တွေ့စမြဲပါပဲ”လို့ ပြောဟောခဲ့ပြီး နောက် အဲဒီအကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားတယ်။ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက-

ဧဝ မေတံ အာနန္ဒ၊ ဧဝ မေတံ အာနန္ဒ၊ ယော ဟိ
ကောစိ အာနန္ဒ ဘိက္ခု ဝါ ဘိက္ခုနီ ဝါ စတုသု သတိပဋ္ဌာနေသု
သုပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တာ ဝိဟရတိ၊ တဿေတံ ပါဠိ ကဿံ ဥဠာရံ

ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသံ သဗ္ဗာနိဿတိတိ- လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။

အာနန္ဒ-အာနန္ဒာ၊ ဝေမေတံ-ထို သိပုံ တွေ့ပုံဟာ ဤအတိုင်းပင် မှန်ပေ၏။ အာနန္ဒ-အာနန္ဒာ၊ ဝေမေတံ-ထို သိပုံ တွေ့ပုံဟာ ဤ အတိုင်းပင် မှန်ပေ၏။ အာနန္ဒ-အာနန္ဒာ၊ ယော ဟိ ကောစိ-အမှတ်မရှိ တစ်ပါးပါးသော၊ ဘိက္ခု ဝါ-အမျိုးသားရဟန်းဖြစ်စေ၊ ဘိက္ခုနီ(ဝါ)- အမျိုးသမီးရဟန်းဖြစ်စေ၊ စတုသု သတိပဋ္ဌာနေသု- လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန်တို့၌၊ သုပ္ပတိဋ္ဌိတ စိတ္တော-ကောင်းစွာတည်သောစိတ် ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝိဟရတိ-နေငြားအံ့၊ တဿ-ထို အမျိုးသား အမျိုးသမီး ရဟန်းအား၊ ပုဗ္ဗေန-ရှေးကာလမှ၊ ဝါ-ရှေးကာလအထူးထက်၊ အပရံ- နောက်ကာလ၌ဖြစ်သော၊ ဥဠာရံ ဝိသေသံ-ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သော အထူးကို၊ သဗ္ဗာနိဿတိတိ-သိလိမ့်မည်၊ တွေ့လိမ့်မည်ဟူသော၊ တေ- ဤအကျိုးကို၊ ပါဠိကဇံ-မုချရမည်ဟု ယုံကြည်ရပေ၏ တဲ့။

အဲဒီမှာ ထူးခြားစွာသိပုံကို အဋ္ဌကထာက ဒီလိုဖွင့်ပြထားပါတယ်။

အဋ္ဌကထာဖွင့်ပြပုံ

ဥဠာရံ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသန္တိ-ဝိသေသံ-ဟူသည်ကား၊ ပုဗ္ဗဝိသေသတော-ရှေးကာလအထူးထက်၊ အပရံ-နောက်ကာလ၌ ဖြစ်သော၊ ဥဠာရဝိသေသံ-ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သောအထူးကို (ဟုဆိုလို၏)၊ တတ္ထ-ထိုအထူးတို့တွင်၊ မဟာဘူတပရိဂ္ဂဟော-မဟာဘုတ်ရှုပ်တို့ကို သိမ်းဆည်းခြင်း၊ ပိုင်းခြား၍ ရှုသိနိုင်ခြင်းသည်၊ ပုဗ္ဗဝိသေသော-ရှေးကာလ အထူးတည်း၊ ဥပါဒါရူပ ပရိဂ္ဂဟော-ဥပါဒါရှုပ်တို့ကို သိမ်းဆည်းခြင်း- ပိုင်းခြား၍ရှုသိခြင်းသည်၊ အပရဝိသေသောနာမ-နောက်ကာလ၌

အထူးမည်၏။ တထာ-ထို့အတူပင်၊ သကလဂ္ဂပ ပရိဂ္ဂဟော-ရုပ်အားလုံးကို သိမ်းဆည်းခြင်း-ပိုင်းခြား၍ရှုသိခြင်းသည်၊ ပုဗ္ဗဝိသေသော-ရှေးကာလ အထူးပေတည်း၊ အဂ္ဂပ ပရိဂ္ဂဟော-နာမ်ကို သိမ်းဆည်းခြင်း-ပိုင်းခြား၍ ရှုသိခြင်းသည်၊ အပရဝိသေသော နာမ-နောက်ကာလ အထူးမည်၏။ ရူပါဂ္ဂပ ပရိဂ္ဂဟော-ရုပ်နာမ် ၂-ပါးကို သိမ်းဆည်းခြင်း-ပိုင်းခြား၍ ရှုသိခြင်းသည်၊ ပုဗ္ဗဝိသေသော-ရှေးကာလအထူးပေတည်း၊ ပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟော-အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းခြင်း-ပိုင်းခြား၍ရှုသိခြင်းသည်၊ အပရဝိသေသော နာမ-နောက်ကာလအထူးမည်၏။ သပ္ပစ္စယနာမ ရူပဒဿနံ-အကြောင်းနှင့်တကွ အကျိုးနာမ်ရုပ်ကိုမြင်ခြင်းသည်၊ ပုဗ္ဗဝိသေသော-ရှေးကာလအထူးပေတည်း၊ တိလက္ခဏာရောပနံ- လက္ခဏာသုံးပါးကို တင်ခြင်းသည်၊ အပရဝိသေသော နာမ-နောက် ကာလထူးမည်၏။ ဝေဝံ-ဤနည်းဖြင့်၊ ပုဗ္ဗေန-ရှေးကာလအထူးထက်၊ အပရံ၊ နောက်ကာလ၌ဖြစ်သော၊ ဥဠာရဝိသေသံ-ကြီးကျယ်မြင့် မြတ်သောအထူးကို၊ ဇာနာတိ-သိ၏၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အနက် ပေတည်းတဲ့။

အဲဒါဟာ ရှေးကာလထက် နောက်ကာလ၌ မြင့်မြတ်သော အထူးကို သိပုံပါပဲ။ သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော်အရ ကာယာနုပဿနာကို ဖြစ်ပွားစေလျှင် “ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ” စသည်ဖြင့် ဟောထား သည်အတိုင်း သွားဆဲရုပ်၊ ရပ်ဆဲရုပ်၊ ထိုင်ဆဲရုပ်၊ လဲလျောင်းဆဲရုပ်၊ ကွေးဆဲဆန့်ဆဲရုပ်၊ လှုပ်ရှားပြုပြင်ဆဲရုပ်တွေကို စပြီးရှုရတယ်။ အဲဒါဟာ တွန်းကန် တောင့်တင်းလှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယော ဘူတရုပ်ကို စပြီးရှုတာပဲ။ အဲဒီဘူတရုပ်တွေကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်သိပြီးမှ မျက်စိ အဆင်း နား အသံ စသော ဥပါဒါရုပ်တို့ကို မြင်တယ် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုပြီးသိ

နိုင်တယ်။ အဲဒီလိုရှုပ်တွေကိုရှုသိပြီးမှ နာမ်ကို ရှုသိနိုင်တယ်။ အဲဒီလို အစဉ်ဖြင့် ရှုသိခြင်းအထူးဖြစ်ပုံတွေကို ပြတာပါပဲ။

သရုပ်ခွဲပုံကျက်မှတ်ပြီးရှုရင် ခဍင်ရာက ခပြီးရှုနိုင်တယ်

အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ ကျမ်းဂန်တွေမှာပြထားတဲ့အတိုင်း သရုပ်ခွဲပုံကို ကျက်မှတ်ပြီး ရှုမယ်ဆိုရင်တော့ ဘူတရုပ်က စပြီးမရှုဘဲ၊ ဥပါဒါရုပ်က စပြီးရှုရင်လည်း ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ ရုပ်ကစပြီးမရှုဘဲ နာမ်ကစပြီးရှုရင်လည်း ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ ရုပ်နာမ်ကိုမရှုတော့ဘဲ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းဖြင့် အကြောင်း အကျိုးကစပြီးရှုရင်လည်း ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ အဖြစ်အပျက်ကစပြီးရှုရင်လည်း ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာသုံးပါးကစပြီးတင်၍လည်း ရှုနိုင်တာပဲ။ ဒါကြောင့် တချို့က “နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်မှစပြီးရှုတာက နှေးတယ်။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊ ဘင်္ဂဉာဏ်မှစပြီးရှုတာက မြန်တယ်။ နှေးတဲ့ ရှုနည်းကိုမကြိုက်ဘူး၊ မြန်တဲ့ရှုနည်းကိုကြိုက်တယ်လို့တောင် ပြောတတ် ကြသေးတာပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို ရုပ်နာမ်တွေ၏သရုပ်သဘောတွေကို ကျက်မှတ်ထားဖူးသည်အတိုင်း အလိုရှိရာမှစပြီးရှုတာကတော့ ထူးခြားတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ်မဖြစ်ပါဘူး။ “ရှေးရှေးကာလထက် နောက် နောက် ကာလ၌ ထူးခြားတဲ့အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာတာကို တွေ့ရတယ်”ဆိုတဲ့ ဒေသနာတော်နှင့်အညီ ဖြစ်ပုံကိုလည်း မတွေ့ရပါဘူး။ စာသင်သား များမှာ ကျက်မှတ်ထားပြီး စာကို အဖန်ဖန်ရှုတ်ပြန်နေရင် အဲဒီစာ ကြေကြေညက်ညက်ဖြစ်သလိုပင် မိမိတို့ကျက်မှတ်ထားဖူးတဲ့အတိုင်း ရုပ်နာမ်သရုပ်သဘောတွေ ကြေရုံမျှရှိတာပါပဲ။ မဖြစ်ဘူးတဲ့ အသိထူး

● ၁၁၆

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

ဉာဏ်ထူးဖြစ်လာတာကိုတော့ မတွေ့ကြရပါဘူး။ ဒါကြောင့် ထင်ရှားတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဋ္ဌာနကြီးတစ်ခုမှာ သုတမယဉာဏ်ဖြင့် ကျက်မှတ်ပြီးတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်စဉ်တွေ အစဉ်အတိုင်းတက်တက်ပြီး ပွားများကြသတဲ့။ ဒါပေမယ့် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ကိုပွားပြီးတဲ့အခါကျတော့ အနုလောမ ဂေါတြဘူမင်ဖိုလ်ဉာဏ်တွေကို အဲဒီနည်းဖြင့်တက်ပြီး ပွားလို့မဖြစ်တာနဲ့ အစမှ တစ်ပတ်ပြန်ပြီးပွားများကြရတယ်လို့ တစ်ဆင့်စကားကြားရဖူးတယ်။ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာဉာဏ်ထူး တရားထူးတွေကို ကိုယ်တက်ချင်တိုင်းတက်လို့မဖြစ်ဘူးဆိုရာမှာ သာကေပါပဲ။

သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော်နှင့်အညီရှုသိပြီးတော့ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ခေါ်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တကယ်ဖြစ်ပွားလာရင်တော့ “စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ”လို့ ဟောထားတဲ့ ဒီ ဓမ္မစကြာဒေသနာတော်နှင့်အညီ ရှေးရှေးကာလထက် နောက်နောက်ကာလမှာ ထူးခြားတဲ့အသိဉာဏ်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာမှာ ကေနိမလွဲပါပဲ။

ကိလေသာကို ငြိမ်းစေတယ်

နောက်ပြီးတော့ ဒီအလယ်လမ်းအကျင့်ဟာ ဥပသမာယ သံဝတ္ထတိ-ကိလေသာငြိမ်းရန် အလို့ငှာလည်း ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ဖြစ်ပွားစေတဲ့သူ၏သန္တာန်မှာ မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါလို့ခေါ်တဲ့ အဲဒီ မဂ္ဂင်တရားတွေက ကိလေသာကိုလည်း ငြိမ်းစေတတ်ပါတယ်တဲ့။ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေက တဒဂ်အားဖြင့် ငြိမ်းစေတယ်။ အဓိယမဂ္ဂင်တွေက အပြီးအပြတ်ငြိမ်းစေတယ်။

ကာမချမ်းသာခံစားတဲ့အကျင့်လမ်းကတော့ ကိလေသာကို မငြိမ်းစေနိုင်တဲ့အပြင် တိုးပွားစေတတ်တယ်။ တစ်ကြိမ်လောက်ခံစားမိရင် အကြိမ်ကြိမ် အထပ်ထပ်ခံစားချင်တဲ့ ကိလေသာတွေပွားလာတယ်။ ကာမအာရုံတစ်ခုလောက်ရပြီးရင် ၂-ခု ၃-ခု စသည်ကို ရချင်တယ်။ ၂-ခု ၃-ခု စသည် ရပြန်ရင်လည်း တစ်ဆယ် နှစ်ဆယ် စသည်ကို ရချင်ပြန်တယ်။ ဒီနည်းဖြင့် တိုးတိုးပြီးရချင်နေတာပဲ။ တော်လောက် ပြီလို့ အဆုံးသတ်တယ်မရှိဘူး။ ယခုခေတ်မှာ ကြီးပွားတိုးတက်နေတဲ့ နိုင်ငံတွေက ချမ်းသာကြွယ်ဝတဲ့လူတွေကိုကြည့်ပါ။ သူတို့မှာ အစစအရာရာ အင်မတန်ပေါများပြည့်စုံပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တော်လောက်ပြီလို့တော့ အဆုံးသတ်ခြင်းမရှိဘူး။ ဒါကြောင့် “ကာမသုခအကျင့်လမ်းက ကိလေသာကို မငြိမ်းစေနိုင်ဘူး၊ ပွားသာ ပွားစေတယ်”ဆိုတာ ထင်ရှား နေပါတယ်။

ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်ပြုတဲ့ အတ္တကိလမထလမ်းကလည်း ကိလေသာကို မငြိမ်းစေနိုင်ဘူး။ အဲဒီအကျင့်ကို ကြိုက်တဲ့သူတွေ၏ အမြင်နဲ့ဆိုရင်တော့ အလွန်အအေးခံခြင်း၊ အလွန်အပူခံခြင်း၊ အစာ ငတ်ခြင်း၊ စသည်ကြောင့် အလွန်ပင်ပန်းဆင်းရဲနေတဲ့အခါ ကာမဂုဏ် ခံစားလိုတဲ့ ကိလေသာငြိမ်းနေတယ်လို့ ယူဆကောင်းယူဆကြပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒါက အကျင့်၏အစွမ်းကြောင့် ငြိမ်းတာမဟုတ်ပါဘူး။ ကိုယ်ပင်ပန်းလို့ ကိုယ်အားနည်းလို့ မဖြစ်နိုင်တာပဲ။ အဲဒီလိုငြိမ်းတာမျိုး ကတော့ မကျန်းမာလို့ ကာယဗလအားနည်းနေတဲ့အခါ ဒုက္ခဝေဒနာ ပြင်းထန်နေတဲ့အခါများမှာလည်း ငြိမ်းနေတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် နေထိုင် ကောင်းပြီး ကာယဗလအားပြည့်လာတဲ့အခါကျတော့ ကာမဂုဏ်ခံစား လိုတဲ့ ကိလေသာတွေဖြစ်မြဲဖြစ်လာပြန်တာပဲ။ အဲဒါလိုပင် ကိုယ်ပင်ပန်း

အောင်လုပ်တဲ့အကျင့်မှ ရပ်နားနေတဲ့အခါ အဲဒီမှထွက်လာတဲ့အခါ ကိုယ်ကအားရှိလာတော့ ငြိမ်းနေတယ်ဆိုတဲ့ အဲဒီကိလေသာတွေ ဖြစ်မြဲပင် ပြန်ဖြစ်နေမှာပဲ။ နောက်ပြီးတော့ အတ္တကိလမထအကျင့်ကိုကျင့်နေဆဲ မှာလည်း ကာမကိလေသာအကြမ်းမဟုတ်တဲ့ အခြားကိလေသာတွေ ကတော့ ဖြစ်နေမှာပဲ။ ဆင်းရဲငြိမ်းပြီး ချမ်းသာစွာနေချင်တဲ့ ကိလေသာ လည်းဖြစ်မှာပဲ။ ငါကျင့်နေတယ်လို့ စွဲလမ်းတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိကိလေသာလည်း ဖြစ်နေမှာပဲ။ ငါလို အခြားသူတွေမကျင့်နိုင်ဘူး စသည်ဖြင့် အထင်ကြီးတဲ့ မာနလည်းဖြစ်မှာပဲ။ အတ္တကိလမထအကျင့်ကို ဆင်းရဲမှလွတ်မြောက် ကြောင်းအနေဖြင့် ယုံကြည်စွဲလမ်းတဲ့ သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိလည်း ဖြစ်မှာပဲ။

အကျင့်မှားကို အကျင့်မှန်ထင်ရင် သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိဖြစ်တယ်

လမ်းမှန်မဟုတ်တဲ့ အကျင့်မှားကို အကျင့်မှန်အနေဖြင့် ယုံကြည် ယူစွဲတာကို သီလဗ္ဗတပရာမာသ ခေါ်တယ်။ သီလ သမာဓိ ပညာကို ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်မှ အလွတ်ဖြစ်တဲ့ အခြားတပါးသော အကျင့်ဟူသမျှကို ဗုဒ္ဓတရားတော်အရ သီလဗ္ဗတ ပရာမာသဒိဋ္ဌိလို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒါကို တိုတိုနဲ့ ဆောင်မှတ်ထားရအောင် ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ “သစ္စာမမြင်၊ မဂ္ဂင်မပါ၊ လေ့ကျင့်ကာဖြင့်၊ ချမ်းသာမြဲမည်၊ ယုံကြည်ဆုံးဖြတ်၊ ယူဆမှတ်၊ သီလဗ္ဗတပင်”တဲ့။ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

သစ္စာ မမြင်၊ မဂ္ဂင် မပါ၊ လေ့ကျင့်ကာဖြင့်၊ ချမ်းသာမြဲမည်၊
ယုံကြည်ဆုံးဖြတ်၊ ယူဆမှတ်၊ သီလဗ္ဗတပင်။

ဒွါရ ၆-ပါးက ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတာတွေဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
ခေါ်တဲ့ ရုပ်နာမ်တရား၊ ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေချည်းပဲ။ အဲဒါတွေကို
သိအောင်ရှုရင် မဂ္ဂင်တရားတွေဖြစ်ပြီး သစ္စာလေးပါးလုံးကို သိတယ်။
အဲဒီလို သစ္စာကိုသိအောင်ရှုတာ မဟုတ်ပါဘဲ။ မဂ္ဂင်ကိုပွားစေတာ
မဟုတ်ပါဘဲ အခြားနည်းအကျင့်တွေ ယုံကြည်စွဲလမ်းမှုဟူသမျှဟာ
သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိချည်းပဲ။ ယခုခေတ်မှာ “ရုပ်နာမ်သဘောတရား
တွေကို ကြားနာကျက်မှတ်ပြီး သိရုံနဲ့ ကိစ္စပြီးတယ်၊ ဘာဝနာအလုပ်ကို
အားထုတ်ဖို့မလိုဘူး၊ သီလကိုတောင်ဆောက်တည်ဖို့ ကျင့်ဖို့ မလိုဘူး”လို့
ဟောပြောနေကြတာတွေရှိတယ်။ အဲဒီဝါဒအတိုင်း ယုံကြည်စွဲလမ်းနေရင်
သီလဗ္ဗတပရာမာသအယူမှ လွတ်၊ မလွတ် စဉ်းစားကြည့်ကြရမယ်၊
ဘုန်းကြီးအမြင်အားဖြင့်တော့ အဲဒီဟောပြောချက်ထဲမှာ သီလ သမာဓိ
ဝိပဿနာပညာဆိုတာ မပါတဲ့အတွက် သီလဗ္ဗတ ပရာမာသ အယူထဲမှာ
ပါဝင်နေတယ်လို့ပဲ ထင်မြင်ပါတယ်။ သောတာပန်မှာဆိုရင် ဝိပဿနာ
ရှုနည်း အကျင့်လမ်းမှန်ကို သိပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီ သီလဗ္ဗတ ပရာမာသ
အယူမှားမဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် နောက်နောက်ဘဝတွေမှာလည်း
အယူလွဲမှားခြင်းမဖြစ်တော့ဘူး၊ အင်မတန်ကောင်းတာပဲ။ အဲဒါဟာ မဂ္ဂင်
အကျင့်၏အစွမ်းကြောင့် ကိလေသာငြိမ်းတာပါပဲ။

တဒဂ်အားဖြင့် ငြိမ်းစေပုံ

ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း “ဝိပဿနာမဂ္ဂင်က ကိလေသာကို တဒဂ်အားဖြင့်ငြိမ်းစေတယ်”ဆိုတာ ဘယ်လိုလည်းဆိုရင်၊ ရှုမိလို့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောမျှပဲလို့ သိရတဲ့အာရုံမှာ မြဲတဲ့အနေ၊ ချမ်းသာတဲ့ အနေ၊ အတ္တကောင်အနေဖြင့် စွဲလမ်းပြီးဖြစ်မည့် ကိလေသာတွေဟာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ အဲဒါဟာ မရှုမိလို့ အမှန်အတိုင်းမသိရင် အဲဒီအာရုံ တွေမှာ ဖြစ်ခွင့်ရှိတဲ့ ကိလေသာတွေကို တဒဂ်ပဟာန်အားဖြင့် ပယ်တာ ပါပဲ။ တဒဂ်ပဟာန် ဆိုတာ (တေန တေန ဝိပဿနာယ အဝယဝဘူတေန ဉာဏဇနေန) အပေါင်း ဝိပဿနာ၏အစိတ်ဖြစ်သော ထိုထိုဉာဏ် တစိတ်ဖြင့် (တဿ တဿ ပဟာတဗ္ဗဓမ္မဿ)ထိုထိုပယ်သင့်သော ကိလေသာတရားကို (ပဋိပက္ခဝသေနေဝပဟာနံ)အလင်းက အမှောင်ကို ပယ်သလို ဆန့်ကျင်ဘက်အလိုအားဖြင့်ပယ်ခြင်းကို ဆိုတာပါပဲ၊ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ၃-၃၃၅) အဲဒါဟာ မရှုမိရင် ဖြစ်ခွင့်ရှိတဲ့ အာရမ္မဏာနုသယကိလေသာကို ရှုမှုဝိပဿနာဉာဏ်တစိတ်ဖြင့် ပယ်ပုံ ကင်းစေပုံကိုပြတာပါပဲ၊ အဲဒီ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ပြဆိုပုံကို ပညာရှိတို့ အလေးအနက်ဆင်ခြင်သင့်ပါတယ်၊ သုတမယဉာဏ်ဖြင့် မှတ်သားထားတဲ့အတိုင်း ဆင်ခြင်ရုံမျှဖြင့် ဝိပဿနာ ဖြစ်သည်ဟုဆိုရင် အဲဒီဝိပဿနာက ဘယ်အာရုံ၌ဖြစ်ခွင့်ရှိတဲ့ အာရမ္မဏာ နုသယကိုပယ်တာပါလဲ၊ စဉ်းစားသင့်ပါတယ်၊ ရှုအပ်တဲ့အာရုံက တိတိ ကျကျမရှိရင် ဒီပြဿနာကိုဖြေရန် ခက်ပါလိမ့်မယ်

သတိပဋ္ဌာန်နည်းအရ ဖြစ်ပေါ်ဆဲရပ်နာမ်ကိုရှုနေတဲ့ယောဂီ မှာတော့ ရှုမိတဲ့အာရုံလည်း တိတိကျကျရှိတယ်၊ မရှုမိတဲ့အာရုံတွေလည်း ရှိတာပဲ၊ ဒါကြောင့် “ရှုမိတဲ့အာရုံ၌ ဖြစ်ခွင့်ရှိတဲ့အာရမ္မဏာနုသယ

ကိလေသာကိုပယ်တယ်။ မရူမိတဲ့အာရုံတွေမှာဖြစ်ခွင့်ရှိတဲ့ ကိလေသာတွေကိုတော့ မပယ်နိုင်ဘူး”လို့ အလွယ်တကူနဲ့ပင် ဖြေရှင်းနိုင်ပါတယ်။

အဲဒီလို ရူမိတဲ့အာရုံမှာ ဖြစ်ခွင့်ရှိတဲ့ အာရမ္မဏာနုသယ ကိလေသာကို ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေက တဒဂ်အားဖြင့် ပယ်ပြီးတဲ့နောက် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်မှာဖြစ်ထိုက်တဲ့ သန္တာနာနုသယကိလေသာတွေကို အရိယမဂ္ဂင်တွေက ပယ်တယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပန်မှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသတို့နှင့်တကွ အပါယ်သို့ကျရောက်စေ နိုင်တဲ့ ကိလေသာဟူသမျှ အကုန်ကင်းငြိမ်းသွားတယ်။ သကဒါဂါမ်မှာ ကြမ်းတမ်းတဲ့ ကာမရာဂဗျာပါဒတွေ အကုန်ငြိမ်းတယ်။ အနာဂါမ်မှာ သိမ်မွေ့တဲ့ ကာမရာဂ ဗျာပါဒတွေ အကုန်ငြိမ်းတယ်။ ရဟန္တာမှာ ရူပရာဂ အစရှိသော ကိလေသာဟူသမျှ အကုန်ငြိမ်းတယ်။ အဲဒီလို ဝိပဿနာ မဂ္ဂင်၊ အရိယမဂ္ဂင်တွေက ကိလေသာတွေကို (တဒဂ်)တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း အားဖြင့်ဖြစ်စေ။(သမုစ္ဆေဒ) အမြစ်ပြတ်အားဖြင့်ဖြစ်စေ ကင်းငြိမ်းစေနိုင် တာကိုညော်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက (ဥပသမာယ သံဝတ္တတိ) ကိလေသာ ငြိမ်းရန်အလို့ငှာလည်းဖြစ်တယ်လို့ ဟောတော်မူတာပါပဲ။

ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်သိပုံ

နောက်ပြီးတော့ အဘိညာယ သံဝတ္တတိ-ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိရန်အလို့ငှာလည်း ဖြစ်ပေ၏တဲ့။ ဒီပုဒ်ကလည်း စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီဆိုတဲ့ပုဒ်များနှင့် အရအားဖြင့်တော့ အတူတူပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အကျိုးအာနိသင်အနေနဲ့ ထူးတဲ့အတွက် ထပ်ပြီးဟောတော် မူပြန်တာပါပဲ။ သစ္စာလေးပါး အမှန်တရားတွေကို ထူးသော ဝိပဿနာ

ဉာဏ်၊ မရိယမဂ်ဉာဏ်တို့ဖြင့်သိဖို့လည်း ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ ရှေးရှေးခေတ် ကာလများကဖြစ်ပွားစေခဲ့တဲ့ ဝိပဿနာမဂ္ဂတရား၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် နောက်နောက်၌ဖြစ်ပွားလာတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်က သစ္စာလေးပါး အမှန်တရားတွေကို သိသိသွားတယ်။ အဲဒီလိုသိတာကလည်း တိုက်ရိုက် အားဖြင့်ဆိုရင် ရှစ်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာခေါ် ဒုက္ခသစ္စာကိုသာ သိတာပါပဲ။

အဲဒီ ဒုက္ခသစ္စာ ရုပ်နာမ်တရားကို အနိစ္စလို့လည်းသိတယ်။ ဒုက္ခလို့လည်းသိတယ်။ အနတ္တလို့လည်း သိတယ်။ အဲဒီလိုသိတိုင်း သိတိုင်း အဲဒီသိရတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေမှာ သာယာနှစ်သက်မည့် တဏှာ သမုဒယဟာ ဖြစ်ခွင့်မရှိတော့ဘဲ ကင်းငြိမ်း ကင်းငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒါကို ပဟာနာဘိသမယ ခေါ်တယ်။ ပယ်သောအားဖြင့် သမုဒယတဏှာကို သိတာတဲ့။ တည်တည်ပြောရရင် ပယ်တာ ကင်းငြိမ်းစေတာကိုပင် သိတယ်လို့ ဆိုတာပါပဲ။ အာရုံပြုပြီးသိတာတော့မဟုတ်ပါဘူး။

ရုပ်နာမ်တရားတွေကို သိတိုင်းသိတိုင်း အလွဲအမှားသိမည့် အဝိဇ္ဇာကင်းတယ်။ အဝိဇ္ဇာကင်းငြိမ်းတော့ သင်္ခါရဝိညာဏ် အစရှိသော ဆင်းရဲတွေလည်း ကင်းငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒီလို တဒဂ်အားဖြင့် ဆင်းရဲ ငြိမ်းတာက တဒဂ်နိရောဓသစ္စာပဲ။ အဲဒီ တဒဂ်နိရောဓကိုလည်း ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ပြီးမြောက်စေသောအားဖြင့် ဆိုက်ရောက် ဆိုက်ရောက်သွားတယ်။ အဲဒါ တဒဂ်နိရောဓကို ဝိပဿနာဖြင့် မျက်မှောက်ပြုတာပဲ။ အာရုံပြု တာတော့မဟုတ်ဘူး၊ ပြီးမြောက်စေရုံမျှပါပဲ။

ရှုသိတိုင်း ရှုသိတိုင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိအမှူးရှိသော ဝိပဿနာမဂ္ဂများ ဖြစ်ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒါကို ဘာဝနာဘိသမယခေါ်တယ်။ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပွားစေသောအားဖြင့် ဝိပဿနာမဂ္ဂသစ္စာကိုသိတာတဲ့။ ရှုခိုက်မှာတော့ အာရုံပြုပြီးသိတာမဟုတ်ဘူး၊ ဒါပေမယ့် မိမိသန္တာန်ဖြစ်တဲ့တရားဆိုတော့

ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် အထင်အရှားသိနိုင်တော့တာပါပဲ။ ယခုပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်ကိုရှုသိလိုက်ရုံနဲ့ ကျန်သစ္စာသုံးပါး ကိုလည်း သိသင့်သည့်အတိုင်း သိသောကြောင့် ထူးသောဝိပဿနာဖြင့် သစ္စာလေးပါးကိုသိတယ်လို့ပဲဆိုရတယ်။ အဲဒီလိုထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိရန်အလို့ငှာလည်း ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။

နောက်ပြီးတော့ ထူးသော အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်လည်း သိရန် အလို့ငှာဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေက ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့ အခါမှာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်အာရုံပြုပြီး အရိယမဂ္ဂင်များဖြစ်ပေါ်တယ်။ အဲဒီအခါ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သစ္စာလေးပါးကိုသိသင့်သည့်အတိုင်း သိသွားတယ်။ သိပုံအကျယ်ကိုတော့ နောက်ပိုင်းကျမှပြောရမယ်။ ဒါကြောင့် အဘိညာဃ-ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိရန်အလို့ငှာလည်း ဖြစ်ပေသည်လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။

ထိုးထွင်း၍သိပုံ

နောက်ပြီးတော့ သမ္မောတယ-ထိုးထွင်း၍သိရန်အလို့ငှာလည်း ဖြစ်ပေ၏တဲ့။ အဘိညာနဲ့ သမ္မောကို သရုပ်တရားကိုယ်အားဖြင့် ခွဲခြားပြီးဖွင့်ပြချက်မရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဝေါဟာရမျှသာကွဲတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။ ကွဲပုံကတော့ အဘိညာဆိုတဲ့ ရှေးကမဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် အရိယမဂ်ဉာဏ်ပဲ။ သမ္မောဆိုတာကတော့ ထိုးထွင်း သိတယ်လို့ ပြန်လေ့ရှိကြတဲ့အတိုင်း ရှေးကမသိနိုင် မမြင်နိုင်တာတွေကို ဖောက်ထွင်းပြီးသိမြင်တယ်လို့ ဆိုတာပါပဲ။ ဥပမာအားဖြင့် ကန့်လန့် ကာကြီးကွယ်နေလို့ တစ်ဖက်ကအရာဝတ္ထုတွေကို မမြင်နိုင်ဘူးဆိုပါတော့။

အဲဒီလိုမမြင်နိုင်ရာမှာ ကန့်လန့်ကာကြီးကိုဖောက်ခွဲလိုက်ရင် တစ်ဖက်က ဟာတွေကိုမြင်ရတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် နံရံကွယ်နေလို့မမြင်နိုင်တာ တွေကို ပြုတင်းပေါက်ဖွင့်ပြီးကြည့်လိုက်တော့ နံရံကိုဖောက်ပြီးမြင်ရတယ်။ အဲဒါလိုပါပဲ။ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း အဝိဇ္ဇာက အလွဲကို သိနှင့် သိနှင့်ပြီး အမှန်ကိုဖုံးကွယ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် သစ္စာလေးပါးကိုမသိနိုင်ဘဲ ရှိနေကြတယ်။ အဲဒီလိုရှိနေရာမှာရှုမှတ်ပြီး မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုပွားလိုက်တော့ ရှေးကမသိနိုင်ခဲ့တဲ့အမှန်တရားတွေကို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်လည်း သိရတယ်။ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်လည်း သိရတယ်။ အဲဒါဟာ အဝိဇ္ဇာ အကွယ်အကာကို ဖောက်ထွင်းပြီးသိတာနဲ့ တူပါတယ်။ ဒါကြောင့် ထိုးထွင်းသိတယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။ အဲဒီလို မသိနိုင်အောင်ဖုံးကွယ်နေတဲ့ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်းပြီးသိရန်အလို့ ငှာလည်း ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။

အဲဒီအဘိညာခေါ်တဲ့ ထူးသောအသိမျိုး၊ သမ္မောဓခေါ်တဲ့ နက်နက်နဲနဲ ထိုးထွင်းသိတဲ့အသိမျိုးကိုတော့ ကာမသုခအကျင့် အတ္တ-ကိလမထအကျင့်တွေက မဖြစ်စေနိုင်ကြောင်း အလွန်ပင်ထင်ရှားနေပါပြီ။

နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်မြှုပ်

နောက်ပြီးတော့ အလယ်လမ်းအကျင့်ဆိုတဲ့ ဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟာ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္ထတိ-နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုရန်အလို့ငှာလည်း ဖြစ်ပေ၏။ ဝါ-ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းရန်အလို့ငှာလည်း ဖြစ်ပေ၏တဲ့။ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍သိလျှင် အရဟတ္တ ဖိုလ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုခြင်းကိစ္စလည်း ပြီးတော့တာပါပဲ။

ဒါပေမယ့် နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ဝဋ်ဆင်းရဲမှလွတ်မြောက်အောင် ကျင့်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေအတွက် အမြင့်အမြတ်ဆုံး နောက်ဆုံးပန်းတိုင်တရား ဖြစ်တဲ့အတွက် ထပ်ပြီးတော့ အသီးအခြားဖော်ပြတော်မူပါတယ်။ ဆိုလိုတာကတော့ ဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားကို ကျင့်သုံးပွားများရင် ထူးသော အရိယမဂ်ဉာဏ်များဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်းသိမြင်ပြီးလျှင် နောက်ဆုံး၌ အရဟတ္တဖိုလ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်သိမြင်ပြီး ဆိုက်ရောက်ရမယ်။ အဲဒီလို ဆိုက်ရောက်ပြီးလျှင် နောက်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ပရိနိဗ္ဗာန်စုတိမှနောက်၌ ဘဝသစ်အကုန်ငြိမ်းသွားမယ်။ ဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်က အဲဒီလို နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုပြီး ဆင်းရဲခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းဖို့ ရာလည်း ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဒါကြောင့် အဲဒီ အလယ်လမ်းအကျင့်ဖြင့် ရနိုင်မည့်အကျိုး အာနိသင်များကို ဒီလို ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်။ “လမ်းမှန်ကိုလျှောက်၊ ဉာဏ်မြင်ပေါက်၊ ဆိုက်ရောက် နိဗ္ဗာန်ပြည်”တဲ့။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ “ဉာဏ်မြင်ပေါက်”ဆိုတဲ့စကားဖြင့် “စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ”အရ ပညာမျက်စိနဲ့ အသိဉာဏ်ဖြစ်ပုံကို တိုက်ရိုက်ပြပါတယ်။ အဲဒီ ဉာဏ် အမြင်ဖြစ်ပေါ်ရင် ကိလေသာငြိမ်းတာ၊ အထူးသိတာ၊ ထိုးထွင်းသိတာ တွေလည်း ပါဝင်သွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် တိုတိုနဲ့လည်းပြီးစေရန် အဲဒီ ကိလေသာငြိမ်းတာ၊ အထူးသိတာ၊ ထိုးထွင်းသိတာတွေကို “ဉာဏ်မြင်ပေါက်”ဆိုတာ ထည့်သွင်းပြီးစီထားပါတယ်။ အဲဒီဆောင်ပုဒ် ကလည်း ရှေးဆောင်ပုဒ်များနဲ့ ဆက်စပ်ကြည့်မှ ပေါ်လွင်မယ်။ ဒါကြောင့် ရှေးဆောင်ပုဒ်များပါ ပေါင်းပြီးဆိုကြရမယ်။

ကာမချမ်းသာ၊ သုံးဆောင်တာ၊ ပယ်ခွာရှောင်ရမည်။
 မသုံးဆောင်ဘဲ၊ ကိုယ်ညှဉ်းဆဲ၊ ဒါလည်းရှောင်ရမည်။
 အစွန်း၂သွယ်၊ လမ်းမှားပယ်၊ အလယ်လမ်းမှန်
 ဖြစ်ပေသည်။ လမ်းမှန်ကိုလျှောက်၊ ဉာဏ်မြင်ပေါက်၊
 ဆိုက်ရောက်နိဗ္ဗာန်ပြည်။

မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ်တဲ့ အလယ်လမ်းအကျင့်ဖြင့် ရနိုင်တဲ့အကျိုး
 အာနိသင်တွေကတော့ စုံသွားပြီ။ အဲဒါတွေဟာ ဝဋ်ဆင်းရဲမှထွက်
 မြောက်ရန်လိုလားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ တကယ်အလိုရှိအပ်တဲ့ အကျိုးတွေ
 အပြည့်အစုံပါပဲ။ ဒါထက်တော့ ပိုပြီး အလိုရှိအပ်တဲ့အကျိုးရယ်လို့
 မရှိတော့ပါဘူး။ ယခုသိဖို့ရာ လိုတာကတော့ အဲဒီအလယ်လမ်းအကျင့်
 ဆိုတာ ဘယ်လိုတရားတွေပဲလို့ သိဖို့ရာလောက် လိုပါတော့တယ်။
 ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အဲဒါကိုဖော်ပြဖို့ရာ ရှေးဦးစွာ ဒီလို မေးခွန်း
 ထုတ်ပြတော်မူပါတယ်။

အလယ်လမ်းအကျင့်၏ သရုပ်

ကတမာ စ သာ ဘိက္ခဝေ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ
 တထာဂတေန အဘိသမ္မုဒါ စက္ခုကရဏီ
 ဉာဏကရဏီ ဥပသမာယ၊ အဘိညာယ၊
 သမ္မောဓာယ၊ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္ထတိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တထာဂတေန အဘိသမ္မုဒါ-သင်တို့၊
 ဆရာ ငါဘုရား သိလာပြီဟုဆိုသော၊ စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ-
 ပညာမျက်စိနှင့် အသိဉာဏ်ကို ပြုတတ်-ဖြစ်စေတတ်သည်ဟုဆိုသော၊

ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္ထတိ-ကိလေသာ ငြိမ်းရန်၊ အထူးသိရန်၊ ထိုးထွင်း၍သိရန်၊ ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းရန်၊ အလိုငှာ ဖြစ်သည်ဟုဆိုသော၊ သာ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ- ထိုအလယ်လမ်း အကျင့်သည်၊ ကတမာ စ-အဘယ်ပါနည်းတဲ့။

အဲဒါဖြေရှင်းပြမယ်လို့ ထုတ်ပြတဲ့ မေးခွန်းပဲ။ ယခုခေတ် အသုံးနဲ့ဆိုရင်တော့ “အဲဒီ အလယ်လမ်းအကျင့်က ဘယ်ဟာလဲ”လို့ စီလောက်နဲ့ ပြည့်စုံပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘုရားလက်ထက်ကသုံးစွဲတဲ့ ဝေါဟာရတွေကတော့ သူ့ဆိုင်ရာဂုဏ်ပုဒ်တွေပါ အပြည့်အစုံဖော်ပြပြီး မေးရတယ်၊ ယခုခေတ် လူတွေအမြင်နဲ့ဆိုရင်တော့ စကားလုံးတွေ ပိုပြီး စကားရှည်နေတယ်လို့ ထင်ကြမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို ပြည်ပြည်စုံစုံပြပြီး မေးတာက တိကျပြည့်စုံတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။ အဲဒီ မေးခွန်းရဲ့ အဖြေကတော့-

အယမေဝ အရိယာ အဋ္ဌဂီကော မဂ္ဂေါ။ သေယျ
ထိဒံ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ၊ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တော
သမ္မာအာဇီဝေါ သမ္မာဝါယာမော သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိ။

အဋ္ဌဂီကော-အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော၊ အယမေဝ အရိယော^၁ မဂ္ဂေါ-

မှတ်ချက်

၁။ မဟာသတိဗျောနသုတ် မဂ္ဂသစ္စာအဖွင့် အဋ္ဌကထာ၌ အရိယောပုဒ်ကို ထိုထိုပုဒ်က ပယ်သတ်အပ်သည့် ကိလေသာတို့မှ ဝေးသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အရိယာအဖြစ်ကို ပြုတတ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း ဖွင့်ပြထား၏။ သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ (နှာ-၁၂၇)၌ အရိယာပုဒ်ကို အပြစ်ကင်းသည်ဟု ဖွင့်ပြထား၏။ သီလက္ခနံအဋ္ဌကထာ (၂၉၅)၌ အရိယံပုဒ်ကို ဥပက္ကိလေသ(အညစ်အကြေး)ကင်းသည် အလွန်စင်ကြယ် သည်ဟု ဖွင့်ပြထား၏။ သုတ်ပါဠိယေယျအဋ္ဌကထာ(၂၁၂)၌ အရိယာယ-ပုဒ်ကို

ဤ အရိယမဂ်ပင်တည်း။ မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ်တဲ့ အလယ်လမ်းအကျင့်ဆိုတာ ဟောဒီ အရိယမဂ်ပါပဲ။ ဒီပြင်လမ်းလည်း မရှိဘူးလို့ မျက်စွာဘုရားက မျက်မှောက်မှာရှိနေတဲ့ အရာဝတ္ထုကို လက်ညှိုးထိုးပြလိုက်သလို၊ လက်နဲ့ကိုင်ပြီး ပြလိုက်သလိုပင် ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

အဲဒါ အထူးသတိပြုစရာ ကောင်းတယ်။ မြတ်စွာဘုရားမှာ ဒီ အရိယမဂ်ဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါက အလွန်ထင်ရှားနေတဲ့အတွက် ဒီလိုပြဆိုတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ယခု လူတွေမှာလည်း မိမိအနီးအပါး၌ ထင်ရှားရှိနေတဲ့ အရာကို သူတပါးက ဘယ်ဟာလည်းလို့မေးရင် ဟောဒါပါပဲလို့ ဖြေကြတယ်။ အနီးအပါး၌ ထင်ရှားရှိနေတဲ့လူကိုမေးရင် ဟောဒီလူပါပဲလို့ ဖြေကြတယ်။ အဲဒီလိုပဲ မြတ်စွာဘုရားမှာ ဒီ အရိယမဂ်က အလွန်ထင်ရှားနေတဲ့အတွက် ဟောဒီမဂ်ပဲလို့ ဖြေတော်မူပါတယ်။

ဘုန်းကြီးတို့၏တပည့် ယောဂီတွေမှာလည်း ထင်ရှားနေတဲ့ ဝိပဿနာမဂ်ကို သူတပါးကမေးရန် ဟောဒီလို မှတ်သိနေတာပါပဲလို့ ဖြေနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ အရိယမဂ်မှာပါဝင်တဲ့ တရားကိုယ်တွေက ဘာတွေလဲလို့ မထင်ရှားသေးဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီ တရားကိုယ်တွေကို ဒီလိုဖော်ပြတော်မူပြန်ပါတယ်။

ပရိသုဒ္ဓါယ (ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သည်)ဟု ဖွင့်ပြထား၏။ ဥဒါနအဋ္ဌကထာ(၉၄)၌ အရိယော-ပုဒ်ကို ဝိသုဒ္ဓေါ(စင်ကြယ်သည်) ဥတ္တမော (မြတ်သည်)ဟု ဖွင့်ပြထား၏။ သို့ဖြစ်၍ အရိယော-ပုဒ်ကို သိသန့်အနက်ပြန်လိုလျှင် ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာသော၊ ငါ-အရိယာအဖြစ်ကို ပြုတတ်သော- ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ အပြစ်ကင်းသော၊ ငါ-စင်ကြယ်သော၊ ငါ-မြတ်သောဟူ၍သော်လည်းကောင်း ပြန်ရာ၏။ ထိုတွင် “အပြစ်ကင်းသော၊ စင်ကြယ်သော၊ မြင့်မြတ်သော”ဟူသော ဤအနက်များသည် ထိုပုဒ်၏အနက်ရင်းများ ဖြစ်ရာ၏။

အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး

သေယျထိဒံ-ယင်း အရိယမဂ်က ဘယ်ဟာလည်းဆိုလျှင်-

၁။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မှန်စွာ မြင်ခြင်း၊

၂။ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ-မှန်စွာ ကြံခြင်း၊

၃။ သမ္မာဝါစာ-မှန်စွာ ပြောခြင်း၊

၄။ သမ္မာကမ္မန္တော-မှန်စွာ ပြုခြင်း၊

၅။ သမ္မာအာဇီဝေါ-မှန်စွာ အသက်မွေးခြင်း၊

၆။ သမ္မာဝါယာမော-မှန်စွာ အားထုတ်ခြင်း၊

၇။ သမ္မာသတိ-မှန်စွာ အမှတ်ရခြင်း၊

၈။ သမ္မာသမာဓိ-မှန်စွာ စူးစိုက်တည်ကြည်ခြင်း တဲ့။

အဲဒါဟာ မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ်တဲ့ အလယ်လမ်းထဲမှာပါဝင်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားပါပဲ။ ဒါလောက်ဆိုရင် မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်က ဘယ်ဟာလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်း၏အဖြေဟာ ပြည့်စုံလောက်ပါပြီ။ သို့ပေမယ့် မြတ်စွာဘုရား၏စကားတော်များမှာ ဖြေပြီးတဲ့နောက် နိဂုံးချုပ်စကား ဆိုတာကလည်း ရှိရသေးတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီလို နိဂုံးချုပ်တော်မူ ပါတယ်။

အယံ ခေါ သာ ဘိက္ခဝေ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ

တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ စက္ခုကရဏံ ဉာဏကရဏံ

ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္ထတိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ-သင်တို့၊

ဆရာ ငါဘုရား သိလာပြီဟုဆိုသော၊ စက္ခုကရဏံ ဉာဏကရဏံ-

• ၁၃၀

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

ပညာမျက်စိနှင့် အသိဉာဏ်ကို ပြုတတ် ဖြစ်စေတတ်သည်ဟုဆိုသော ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ- ကိလေသာ ငြိမ်းရန် အထူးသိရန် ထိုးထွင်း၍သိရန် ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းရန်အလို့ငှာ ဖြစ်သည်ဟုဆိုသော။ သာ မဇ္ဈိမာပဋိပဒါ- ထိုအလယ်လမ်း အကျင့်သည်၊ အယံခေါ-ဤ ဖော်ပြခဲ့သော အရိယ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပင်တည်း-တဲ့။

မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို သရုပ်ထုတ်ပြတာကတော့ ပြည်စုံသွားပါပြီ။ ဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်အကျယ်နှင့် ဖြစ်ပွား စေပုံများကို ဖွင့်ပြဟောပြောဖို့ပဲ လိုတော့တယ်။ ဒီကနေ့တော့ ဟောဖို့ အချိန်မရှိပါဘူး၊ နောက်သီတင်းကျမှ အဲဒီအကျယ်ကိုဟောရမယ်။ ဒီကနေ့တော့ ဒီတွင်ရပ်ပြီး တရားသိမ်းကြဖို့။

ဤဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီးကို ရိသေ့စွာ နာယူမှတ်သား ကြရသော ဓမ္မသဝန ကုသိုလ်ကံစေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော် ကြောင့် ယခု တရားနာပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည်။ လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု...၊ သာဓု...၊ သာဓု...။

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး ဒုတိယပိုင်းပြီးပြီ။

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

တတိယပိုင်း

(၁၃၂၄-ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့၊ ဖွင့်ပြဟောကြားသည်။)

တရားအနုသဇ္ဇန္တ

ဒီကနေ့ ၁၃၂၄-ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့ ဖြစ်တယ်။
ရဟန်းတော်များမှာ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၁-ရက်နေ့ကစပြီး ဝါဆိုဝါကပ်
နေကြရာတွင် ယနေ့ဟာ ဝါတွင်းသုံးလပြည့်တဲ့ နောက်ဆုံးနေ့
ဝါကျွတ်တဲ့နေ့ ဖြစ်တယ်။ ဒီသုံးလအတွင်းမှာ မြတ်စွာဘုရား ခွင့်ပြု
ထားတဲ့ အကြောင်းထူး မရှိပါဘဲနဲ့ဆိုရင် တခြားအရပ်သို့ ညဉ့်အိပ်
ညဉ့်နေ မသွားရဘူး။ အဲဒီအကြောင်းထူးရှိရင်တော့ ခုနစ်ရက်အတွင်း
သွားနိုင်တယ်။ ယနေ့ညအဆုံး အရုဏ်တက်အချိန်မှာ အဲဒီ ဝါတွင်း
သုံးလ ကုန်ဆုံးသွားတယ်။ အဲဒီအရုဏ်တက်သည်မှစပြီး ဝါပ
ဖြစ်သွားတယ်။ ရဟန်းတော်များ ညဉ့်အိပ်ညဉ့်နေ သွားလိုရာသွား
နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီကနေ့ဟာ သီတင်းဝါလကျွတ်တဲ့နေ့ဖြစ်တယ်။

ပဝါရဏာအကြောင်း

နက်ဖြန်ဆိုရင် ရဟန်းတော်များဟာ သွားလိုရာ သွားနိုင်ပြီ၊ ဒါကြောင့် အကြောင်းအားလျော်စွာ သွားလိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များက သွားကြမှာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီကနေ့မှာ အချင်းချင်း ဖိတ်မန်ပန်ကြားတဲ့ ပဝါရဏာကို ပြုကြရတယ်။ ပဝါရဏာဆိုတာ မိမိ၏ချွတ်ယွင်းချက် အပြစ်ကိုမြင်လျှင် ဖြစ်စေ၊ ကြားလျှင်ဖြစ်စေ၊ မယုံသင်္ကာရှိလျှင်ဖြစ်စေ ပြောဆိုဖို့၊ ဖိတ်မန် ပန်ကြားတာပါပဲ။ ဘာကြောင့် ဒီလို ဖိတ်မန် ပန်ကြားရသလဲဆိုရင် ကိုယ့်အပြစ်ကို သူများကသာသိပြီး ကိုယ့်ဟာကိုယ်တော့ မသိတာလည်း ရှိနေတတ်တယ်။ အဲဒီလို အပြစ်များရှိနေပါက အခြားရဟန်းများက ပြောပြဖို့၊ အဲဒီလို ပြောပြလို့ အပြစ်ကိုသိရရင် အပြစ်ကင်းအောင် ဒေသနာပြောကြားခြင်း စသည်ဖြင့် ကုစားဖို့ပါပဲ။ ဒီလိုကုစားပြီးတော့ သီလစင်ကြယ်ဖို့၊ သီလဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံဖို့၊ အဲဒီလို သီလဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံ ပြီးတော့ တရားအားထုတ်ပြီး စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ စသည် ပြည့်စုံသွား ဖို့ပါပဲ။

အဲဒါဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ရေး၊ ဈာန် မဂ်ဖိုလ် တရားထူးရရေးများအတွက် အင်မတန်ကောင်းတဲ့ အစီအစဉ် ပါပဲ။ အဲဒီလို အလွန်ကောင်းတဲ့ အစီအစဉ်ဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီ သီတင်း ကျွတ်လပြည့်နေ့မှာ သံဃာငါးပါးရှိလျှင် သံဃာအား ဖိတ်မန်ပန် ကြားဖို့၊ ငါးပါးမရှိရင်တော့ အချင်းချင်း ဖိတ်မန်ပန်ကြားဖို့၊ မြတ်စွာ ဘုရားက သိက္ခာပုဒ်အဖြစ်နဲ့ ပညတ်ထားတော်မူခဲ့ပါတယ်။ သဒ္ဓါ တရားကောင်းတဲ့ ရဟန်းတော်များအတွက် အလွန်အလေးပြုထိုက်တဲ့ သိက္ခာပုဒ်ပါပဲ။ အလေးပြုပြီးတော့ စိတ် စေတနာထက်သန်စွာနဲ့

ဖိတ်မန်ပန်ကြားသင့်တယ်။ ပန်ကြားထားတဲ့အတိုင်း သူတစ်ပါးက ပြောဆိုလာရင်လည်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ မိမိ၏အပြစ်ကို ကုစား ပြုပြင်ဖို့ပါပဲ။

ဥပမာအားဖြင့် ပွဲနေပွဲထိုင် လူထုအစည်းအဝေးပွဲသို့သွားမည့် လူမှာ မျက်နှာ၌ အမည်းကွက်ရှိနေတယ် ဆိုပါတော့၊ ရင်းနှီးတဲ့သူက အဲဒီ အမည်းကွက်ရှိနေကြောင်းပြောရင် ဝမ်းမြောက်စွာနဲ့လက်ခံပြီး၊ အဲဒီ အမည်းကွက်ကို သုတ်သင်ရမယ်၊ ပြောတဲ့သူကိုလည်း ကျေးဇူး တင်ရမယ်။ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ ပြောမည့်သူမရှိ၍ အမည်းကွက် ကြီးနှင့် လူစုပရိသတ်ထဲသို့သွားမိရင် သူတစ်ပါးတို့ ရယ်ဖွယ်ဖြစ်ပြီး အရှက်ရလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် အပြစ်ကိုပြောပြသူအား ကျေးဇူးတင် ရမယ်။ အဲဒါလိုပဲ ကိုယ်တိုင်မသိတဲ့အပြစ်ကို ပြောပြသူအား ဝမ်းမြောက် စွာနှင့်လက်ခံပြီး ကျေးဇူးတင်ဖို့ပဲ၊ မိမိ၏အပြစ်ကိုလည်း သန့်ရှင်း စင်ကြယ်အောင် ကုစားဖို့ပဲ။ အဲဒါဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာ စင်ကြယ်ရေး အတွက် အလွန်သင့်မြတ်တဲ့ ကျင့်ဝတ်ပဲ၊ ဝတ်ကြံဝတ်ကုန်မျှ သဘော မထားဘဲ စင်ကြယ်ထက်သန်တဲ့ စေတနာနှင့် ဖိတ်မန်ပန်ကြားရင် အဲဒီ ဖိတ်မန်ပန်ကြားဆဲမှာလည်း ထက်သန်တဲ့ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်တယ်။ အချင်းချင်း သူတစ်ပါးအား ပြောစရာရှိရင်လည်း မိမိက ပြောရန်၊ သူတစ်ပါးက မိမိ၏အပြစ်ကိုပြောရင်လည်း ဝမ်းမြောက်စွာနှင့် လက်ခံပြီး စင်ကြယ်အောင် ပြုပြင်ကုစားသွားရန် အဲဒီလို သဘောထားပြီးကျင့်ရန် အတွက် မြတ်စွာဘုရားက ပညတ်တော်မူခဲ့တဲ့ ကျင့်ဝတ်ပါပဲ။

အဲဒီ ပညတ်တော်မူချက်အရ ယနေ့ ဘုန်းကြီးတို့ သံဃာအား ဖိတ်မန်ပန်ကြားတဲ့ ပဝါရဏာပြုကြရာမှာ သံဃာ ၅၀ က တစ်ပါးချင်း ပန်ကြားပြောဆိုပြီး ပဝါရဏာပြုနေတဲ့အတွက် တစ်နာရီနီးပါး

ကြာသွားတယ်။ တစ်နာရီခွဲကျော်မှ ပြီးတယ်။ အဲဒီကပြီးတာနဲ့ ဒီက ၂-နာရီမှာ တရားဟော တရားနာဖို့ ဖိတ်ခေါ်တဲ့ ကြေးမောင်းခေါက်သံ ကိုလည်း ကြားရတော့တာပဲ။ ဒါကြောင့် မနားရတော့ဘဲ အချိန်ကျ တာနဲ့ ယခု တရားဟောဖို့ ရောက်လာရတယ်။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျယ်

ယနေ့ ဟောဖို့ တရားကတော့ လဆန်း(၈)ရက်နေ့က ဟောခဲ့တဲ့ ဓမ္မစကြာတရား အဆက်ပါပဲ။ အဲဒီနေ့က မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ခေါ်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ခေါင်းစဉ်လောက်ပဲ ဖော်ပြခဲ့ရသေးတယ်။ ယနေ့တော့ အဲဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုအကျယ်ဖွင့်ပြပြီး ဟောရမယ်။ အဲဒီ ခေါင်းစဉ် ပါဠိအနက်ကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မှန်စွာမြင်ခြင်း၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ-မှန်စွာ ကြံခြင်း၊ သမ္မာဝါစာ-မှန်စွာပြောခြင်း၊ သမ္မာကမ္မန္တော-မှန်စွာပြုခြင်း၊ သမ္မာအာရုံဝေါ-မှန်စွာ အသက်မွေးခြင်း၊ သမ္မာဝါယာမော-မှန်စွာ အားထုတ်ခြင်း၊ သမ္မာသတိ-မှန်စွာ အမှတ်ရခြင်း၊ သမ္မာသမာဓိ-မှန်စွာ စူးစိုက်တည်ကြည်ခြင်း။

အဲဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ဘုန်းကြီးက မြန်မာရှစ်လုံးဘွဲ့ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်-

“မှန်စွာ မြင်သိ ကြံမိ မှန်ကန်၊
မှန်စွာ ပြော၊ ပြု ရှာမှု လမ်းမှန်၊
မှန်စွာ ကြောင့်ကြ မှတ်ရ မှန်ကန်၊

စူးစိုက်ကပ် ရှစ်ရပ် မဂ်လမ်းမှန်”တဲ့။

အဲဒါကိုလည်း ဆိုကြရမယ်။

မှန်စွာ မြင်သိ ကြမိမှန်ကန်၊

မှန်စွာ ပြော၊ ပြု ရှာမှုလမ်းမှန်၊

မှန်စွာ ကြောင့်ကြ မှတ်ရမှန်ကန်၊

စူးစိုက်ကပ် ရှစ်ရပ် မဂ်လမ်းမှန်။

အဲဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟာ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်ဆိုရင် သီလ သမာဓိ ပညာဆိုတဲ့ ဒီသုံးပါးပါပဲ။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲက သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်သုံးပါးဟာ သီလမဂ္ဂင်တွေပဲ။ အဲဒီ မဂ္ဂင် သုံးပါးနှင့်ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ရင် သီလပြည့်စုံတာပဲ။ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်သုံးပါးဟာ သမာဓိမဂ္ဂင်တွေပဲ။ အဲဒီ မဂ္ဂင်သုံးပါးပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ရင် သမာဓိပြည့်စုံတာပဲ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပဆိုတဲ့ ဒီ မဂ္ဂင် ၂-ပါးဟာ ပညာမဂ္ဂင်တွေပဲ။ အဲဒီ ပညာမဂ္ဂင်တွေ ဖြစ်ပွားအောင် အားထုတ်ရင် ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာဆိုတဲ့ ဒီ လောကီ လောကုတ္တရာပညာတွေ ပြည့်စုံ တော့တာပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ သီလ သမာဓိ ပညာ မဂ္ဂင်တွေကို ကျင့်စဉ်အရအားဖြင့် အသီးအသီးဖွင့်ပြပြီး ဟောသွားမယ်။

သမ္မာဝါစာမဂ္ဂင်

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ သမ္မာဝါစာ-မှန်စွာပြောခြင်းသည် (ပိစ္ဆာဆိုရင် မှားတာပဲ။ အဲဒီ ပိစ္ဆာ၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်တဲ့အတွက် သမ္မာကို မှန်စွာလိုပြန်သည်) ကတမာ စ-အဘယ်ပါနည်း။ မုသာ

ဝါဒါ-လိမ်လည် ပြောဆိုခြင်းမှ၊ ဝေရမဏီ-ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ပိသုဏ္ဍာယ ဝါစာယ-ရုံးတိုက်စကားမှ၊ ဝေရမဏီ-ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဖရုသာယ ဝါစာယ-ကြမ်းတမ်းသော ဆဲဆိုစကားမှ၊ ဝေရမဏီ-ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ သမ္ပပ္ပလာပါ-အနှစ်မဲ့သော အပြိန်အဖျင်းစကားမှ၊ ဝေရမဏီ-ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ အယံ-မုသာဝါဒ စသည်မှ ဤ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို၊ သမ္မာဝါစာ-မှန်စွာပြောခြင်းဟူ၍၊ ဂုစ္စတိ-ခေါ်ဆိုအပ်၏တဲ့။

အဲဒါဟာ သမ္မာဝါစာကို အကျယ်ဖွင့်ပြတဲ့ ဘုရားစကားတော် ပါပဲ။ အဲဒီမှာ ဝေရမဏီဆိုတဲ့ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကိုပဲ သမ္မာဝါစာလို့ ပြထားတယ်။ ဒါကြောင့် လိမ်ပြောဖို့၊ ကုန်းတိုက်ဖို့၊ ဆဲရေးကြိမ်းမောင်းဖို့၊ အနှစ်မဲ့စကားပြောဖို့၊ အကြောင်းတိုက်ဆိုင်တဲ့အခါများ၌ အဲဒီလိုစကားမျိုးကိုမပြောဘဲ ရှောင်ကြဉ်မှုကိုပင် သမ္မာဝါစာခေါ်တယ်လို့ မှတ်ထားကြရမယ်။ တရားကိုယ်အားဖြင့်တော့ သမ္မာဝါစာ ပိရတိ စေတသိက်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ မုသာဝါဒစသည်မှ ရှောင်ကြဉ်ရင် မှန်တဲ့စကား၊ ညီညွတ်ရေးစကား၊ ချိုသာတဲ့စကား၊ အကျိုးရှိတဲ့စကားဆိုတဲ့ ဒီ သမ္မာဝါစာတွေကိုလည်း ပြောတော့တာပါပဲ။ ဒီနေရာမှာ လိုရင်းကတော့ မုသာဝါဒစသည်မှ ရှောင်ကြဉ်ရင် သီလကုသိုလ် ဖြစ်တယ်၊ ငါးပါး၊ ရှစ်ပါး၊ ဆယ်ပါးသီလ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးနေတဲ့သူမှာ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ-လို့ ဆောက်တည်ခြင်းဖြင့် ပိသုဏ္ဍာဝါစာ ဖရုသဝါစာ သမ္ပပ္ပလာပဆိုတဲ့ ဝစီဒုစရိုက် သုံးပါးမှလည်း ရှောင်ကြဉ်ရတယ်။

နောက်ပြီးတော့ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း တွေ့ထိတိုင်း ကြံသိတိုင်း ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်အာရုံတွေကိုရှုပြီး အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောမျှပဲလို့ အမှန်အတိုင်းသိနေရင် အဲဒီလို အမှန်အတိုင်းသိရတဲ့ အာရုံနဲ့စပ်ပြီးတော့ မိစ္ဆာဝါစာကို ပြောဆိုနိုင်မည့် ကိလေသာတွေတောင် ဖြစ်နိုင်ခွင့်မရှိတော့ဘူး။ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာဖြင့် အနုသယကိလေသာမှစပြီး မိစ္ဆာဝါစာကို တဒင်္ဂပဟာန်အားဖြင့် ပယ်တာ ပါပဲ။

အဲဒီ ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါကျတော့ အရိယ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသွားတယ်။ အဲဒီအခါမှာ အရိယ မဂ် သမ္မာဝါစာပီရတိဖြင့် မိစ္ဆာဝါစာကို အကြွင်းမဲ့ပယ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် ပိသုဒ္ဓိမဂ် (ဒု-၃၂၅)မှာ “သောတာပတ္တိမဂ်က မုသာဝါဒကို ပယ်သည်။ အနာဂါမိမဂ်က ပိသုဏ္ဍဝါစာနှင့် ဖရသဝါစာတို့ကို ပယ်သည်။ သို့ပေမယ့် ဒီနေရာမှာ စေတနာကို ဝါစာလို့ဆိုသည်။ (စေတနာ မပါဘဲ အပြောအဆိုကြမ်းတာကတော့ ရှိနိုင်သေးသည်)။ အရဟတ္တ မဂ်က သမ္ဗုပ္ပလာပကို ပယ်သည်”လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ (အပါယ ဂမနီယ ပိသု ဖရ သမ္မတို့ကိုမူ ပဌမမဂ်က ပယ်ခဲ့သည်ဟု ယူရသည်) ဒါကြောင့် ဒီ သမ္မာဝါစာမဂ္ဂင်ကို အရိယမဂ်လေးပါးအထိ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ဖို့ပါပဲ။ ယခုမိစ္ဆာဝါစာ လေးပါးနှင့် သမ္မာဝါစာလေးပါးကို တိုတိုနှင့် ဆောင်မှတ်ထားရအောင် ဆောင်ပုဒ်ကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(က) မုသာ၊ ပိသု၊ ဖရ၊ သမ္မာ၊ ဤလေးဖြာ၊ မိစ္ဆာဝါစာ တည်း။

(ခ) မိစ္ဆာဝါစာ၊ ရှောင်ကြဉ်တာ၊ သမ္မာဝါစာတည်း။

သမ္မာကမ္မန္တမဂ္ဂင်

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ သမ္မာကမ္မန္တော-မှန်စွာပြုခြင်းသည်၊ ကတမော စ-အဘယ်ပါနည်း၊ ပါဏာတိပါတာ-သတ္တဝါကိုသတ်ခြင်းမှ၊ ဝေရမဏီ-ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အဒိန္နာဒါနာ-လုယက် ခိုးယူခြင်းမှ၊ ဝေရမဏီ-ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ကာမေသု ပိစ္ဆာစာရာ-မပိုင်မဆိုင်သော ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းကျူးလွန်ခြင်းမှ၊ ဝေရမဏီ-ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ အယံ-ပါဏာတိပါတ စသည်မှ ဤရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို၊ သမ္မာကမ္မန္တော-မှန်စွာပြုခြင်းဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ခေါ်ဆိုအပ်၏တဲ့။

အဲဒါဟာ သမ္မာကမ္မန္တမဂ္ဂင်ကို အကျယ်ဖွင့်ပြတဲ့တရား စကားတော်ပါပဲ။ ဒီမှာလည်း ဝေရမဏီ-ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကိုပဲ၊ သမ္မာ ကမ္မန္တလို့ ပြဆိုထားတယ်။ ဒါကြောင့် သတ်ရန် ခိုးရန် မတော်မတရား ကျူးလွန်ရန် အကြောင်းတိုက်ဆိုင်သောအခါများ၌ အဲဒီလိုအမှုမျိုးကို မပြုဘဲ ရှောင်ကြဉ်တာကိုပင် သမ္မာကမ္မန္တလို့ မှတ်ကြရမယ်။ ပုံစံ ထုတ်ပြရလျှင် မိမိကိုကိုက်နေတဲ့ခြင်ကို မသတ်ဘဲ ချောက်ပြီးလွှတ် လိုက်ရင် အဲဒီ သတ်မှုမှရှောင်ကြဉ်တဲ့ သမ္မာကမ္မန္တပဲ၊ ဒီနည်းဖြင့် ခိုးမှု မတရားကျူးလွန်မှုတို့မှ ရှောင်ကြဉ်ပုံကိုလည်း သိနားလည် လောက်ပါပြီ။

ဒါပေမယ့် ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းကျူးလွန်တယ်ဆိုတာ ကတော့ သိနားလည်ဖို့ နည်းနည်းခက်တယ်။ အဲဒါကို နည်းနည်း ချဲ့ပြောရဦးမယ်၊ ယောက်ျားများက မကျူးလွန်အပ်သောမိန်းမတွေကို ၂၀-ခွဲခြားပြထားတယ်၊ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်တော့ မိဘ အအုပ်အထိန်း

ရှိသူ၊ အစ်ကို မောင် အအုပ်အထိန်းရှိသူ၊ အစ်မ ညီမ အအုပ်အထိန်း ရှိသူ၊ ဆွေမျိုး အုပ်ထိန်းသူ၊ အနွယ်အုပ်ထိန်းသူ၊ တရားကျင့်ဖော် အုပ်ထိန်းသူ၊ ကြောင်းလမ်းထားသူ၊ လင်ရှိမိန်းမ-ဒီလိုမိန်းမတို့၌ ကျူးလွန်လျှင် ယောက်ျားမှာ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံထိုက်တယ်၊ လင်ရှိ မိန်းမ၊ ကြောင်းလမ်းထားပြီး မိန်းမများမှာ အခြားယောက်ျားနှင့် ကျူးလွန်လျှင် ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံ ထိုက်တယ်၊ အဲဒီလို မကောင်းမှုမှ ရှောင်ကြဉ်လျှင် သမ္မာကမ္မန္တဖြစ်တယ်။ ယခု မိစ္ဆာကမ္မန္တသုံးပါးနှင့် သမ္မာကမ္မန္တသုံးပါးကို တိုတိုနှင့်မှတ်ရအောင် လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(က) သက်သတ်၊ ခိုးမှု၊ ကာမေသု၊ အမှု မိစ္ဆာကံ။

(ခ) သတ်၊ ခိုး၊ ကာမေ၊ ရှောင်ကြဉ်နေ၊ မှတ်လေ သမ္မာကံ။

ဒီ သမ္မာကမ္မန္တမဂ္ဂင်ကို သီလဆောက်တည် ကျင့်သုံးသော အားဖြင့်လည်း ပွားစေရမယ်။ ဝိပဿနာကို ပွားစေသောအားဖြင့်လည်း ပွားစေရမယ်၊ အရိယမဂ်လေးပါးအထိ ပွားစေသောအားဖြင့် ဒီ သမ္မာကမ္မန္တမဂ္ဂင်ကို ပြည့်စုံစေရမယ်။

သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်

စားဝတ်နေရေး အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက် ပြုလုပ်တဲ့ ကာယဒုစရိုက်သုံးပါးနဲ့ ဝစီဒုစရိုက်လေးပါးကို မိစ္ဆာအာဇီဝခေါ်တယ်။ အဲဒီ မိစ္ဆာအာဇီဝမှ ရှောင်ကြဉ်တာကို သမ္မာအာဇီဝခေါ်တယ်။ အဲဒါကို မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို ဝေဖန်ဖွင့်ပြတော်မူပါတယ်။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ သမ္မာအာဇီဝေါ-မှန်စွာ အသက်မွေးခြင်းသည်၊ ကတမော စ-အဘယ်ပါနည်း၊ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဓ-ဤ သာသနာတော်၌၊ အရိယသာဝကော-အရိယာတပည့်သည်၊ ဝါ၊ ဘုရား၏တပည့်သည်၊ မိစ္ဆာအာဇီဝံ-မှားသော (မတရား စီးပွားရှာ၍) အသက်မွေးမှုကို၊ ပဟာယ-ရှောင်ပယ်၍၊ သမ္မာအာဇီဝေန မှန်ကန်သော (တရားသဖြင့်စီးပွားရှာ၍) အသက်မွေးခြင်းဖြင့်၊ ဖိဝိတံ-အသက်မွေးခြင်းကို၊ ကပ္ပေတိ-ပြု၏။ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ အယံ-ဤတရားသဖြင့် အသက်မွေးခြင်းကို၊ သမ္မာအာဇီဝေါ-မှန်စွာ အသက်မွေးခြင်းဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ခေါ်ဆိုအပ်၏တဲ့။

မိစ္ဆာအာဇီဝကိုပယ်ပြီး သမ္မာအာဇီဝဖြင့် အသက်မွေးတယ်ဆိုရာမှာ မိစ္ဆာအာဇီဝဆိုတာ မတရားတဲ့နည်းဖြင့် စီးပွားရှာပြီး၊ မိမိကိုယ်ကိုမွေးမြူပြုစုတာပါပဲ။ အဲဒါက ဘာတွေလည်းဆိုရင် သတ်ခြင်း၊ ခိုးခြင်း အစရှိသော ဒုစရိုက်မှုဖြင့် စီးပွားရှားတာဟာ မိစ္ဆာအာဇီဝပဲ။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနဲ့မဆိုင်တဲ့ ကာယဒုစရိုက်သုံးပါး၊ ဝစီဒုစရိုက်လေးပါးတွေကိုတော့ မိစ္ဆာကမ္မန္တ၊ မိစ္ဆာဝါစာလို့သာ ခေါ်ရတယ်။ မိစ္ဆာအာဇီဝလို့တော့ မခေါ်ရဘူး။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း စီးပွားရေးအတွက် ပြုလုပ်ပြောဆိုတဲ့ ကာယကံ ဝစီကံကိုသာ မိစ္ဆာအာဇီဝလို့ ခေါ်ရတယ်။ ပုံစံထုတ်ပြရရင် ဒေါသအလျောက် ခြင် မှက် ကြမ်းပိုးမြွေ ကင်းစသည်ကို သတ်တာ၊ ရန်သူကိုသတ်တာ ဒီလိုအမှုက မိစ္ဆာကမ္မန္တ ကာယဒုစရိုက်သာ မည်တယ်။ မိစ္ဆာအာဇီဝတော့ မမည်ဘူး။ စီးပွားရေးအတွက် ရောင်းဖို့ဖြစ်စေ၊ မိမိကိုယ်တိုင်ချက်စားဖို့ပဲဖြစ်စေ၊ ကြက် ဝက် ဆိတ် ငါးစသည်ကို သတ်တာကတော့ မိစ္ဆာအာဇီဝပဲ။ သူတပါးဥစ္စာကို လုယက် ခိုးယူတာကတော့ စီးပွားရေးအတွက် များမှာ

ပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီလူယက် ခိုးယူမှုကတော့ မိစ္ဆာအာဇီဝပဲ များပါလိမ့်မယ်။ ရန်ငြိုးထားပြီး မုန်းလို့ သူ့ဥစ္စာကိုခိုးတာ၊ ဝါသနာပါလို့ ခိုးတာ ဒီလိုဟာလောက်ပဲ မိစ္ဆာကမ္မန္တထဲ ဝင်ဖွယ်ရှိပါတယ်။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရကတော့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနဲ့မဆိုင်တာပဲများမယ်။ ဒါပေမယ့် အခကြေးငွေကိုယူပြီး အမျိုးသမီးများကိုဖျက်ဆီးရင် သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးများကိုဖျက်ဆီးပြီး စီးပွားရှာရင် အဲဒါတွေကတော့ မိစ္ဆာအာဇီဝပဲ။

မုသာဝါဒကတော့ စီးပွားရေးအတွက်မဟုတ်ဘဲ လိမ်ပြောင် မိစ္ဆာဝါစာပဲ။ အရောင်းအဝယ်ကိစ္စ စသည်မှာဖြစ်စေ၊ တရားရုံးတော် စသည်မှာဖြစ်စေ၊ စီးပွားရေးအတွက်လိမ်ပြောတာကတော့ မိစ္ဆာအာဇီဝပဲ။ ထို့အတူပင် စီးပွားရေးအတွက်မဟုတ်ဘဲ ပြောဆိုတဲ့ ပိသုဏ္ဍဝါစာကတော့ မိစ္ဆာဝါစာပဲ။ စီးပွားရေးအတွက်ပြောဆိုတဲ့ ပိသုဏ္ဍဝါစာကတော့ မိစ္ဆာအာဇီဝပဲ။ ယခုကာလမှာ တစ်ဖက်သား ပုဂ္ဂိုလ်အား အကြည်ညိုဖျက်စေရန် ဝါဒဖြန့်တယ်ဆိုတာ အများအားဖြင့် စီးပွားရေးနဲ့စပ်ဆိုင်နေတဲ့အတွက် မိစ္ဆာအာဇီဝထဲ ဝင်တာကပဲ များပါလိမ့်မယ်။ ဖရုသဝါစာကတော့ စီးပွားရေးအတွက်ပြောရတာ အလွန်နည်းပါလိမ့်မယ်။ သမ္မပ္ပလာပကတော့ ခေတ်ပေါ်ဝတ္ထုရေးတာ ပြဇာတ်ရေးတာ ထိုးဇာတ်ဖြင့်ကပြတာ ရုပ်ရှင်ပြတာစသည်ဖြင့် မိစ္ဆာအာဇီဝအလုပ်တွေ တော်တော်များဖွယ်ရှိပါတယ်။

အဲဒီ မိစ္ဆာအာဇီဝအလုပ်တွေဟာ (သတ်မှတ် ခိုးမှု လိမ်မှုစသည်မှ ရှောင်ကြဉ်ရမယ်ဆိုတဲ့) သူတော်ကောင်းတို့၏ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ကင်းကွာပြီးပြုလုပ်တဲ့ အမှုတွေချည်းပဲ။ အဲဒီ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို တိုတိုနှင့် ဆောင်မှတ်ထားရအောင် “တရားမဲ့စွာ၊ ပစ္စည်းရှာ၊ မိစ္ဆာ

အာဇီဝ”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(က) တရားမဲ့စွာ၊ ပစ္စည်းရှာ၊ မိစ္ဆာအာဇီဝ။

ငါးပါးသီလ စောင့်တဲ့သူမှာ သိက္ခာပုဒ်ငါးကို ဆောက်တည်ခြင်းဖြင့် ယခုပြောခဲ့တဲ့ မိစ္ဆာအာဇီဝ ခုနစ်ပါးလုံးကို ရှောင်ကြဉ်ရတယ်။ အာဇီဝဌမကသီလ ဆောက်တည်တဲ့သူမှာတော့ မိစ္ဆာအာဇီဝမှ ရှောင်ကြဉ်ဖို့ရာ သီးသန့်ဆောက်တည်ထားတဲ့အတွက် အလွန်ထင်ရှားနေပါတယ်။ အဲဒီ မိစ္ဆာအာဇီဝမှ ရှောင်ကြဉ်ပြီး သူတော်ကောင်းတို့၏ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်မကင်းမကွာဘဲ တရားသဖြင့် ပစ္စည်းရှာတာက သမ္မာအာဇီဝပဲ။ ဒါကြောင့် “တရားမကွာ၊ ပစ္စည်းရှာ၊ သမ္မာအာဇီဝ”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(ခ) တရားမကွာ၊ ပစ္စည်းရှာ၊ သမ္မာအာဇီဝ။

ဒါပေမယ့် သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင် ဆိုတာလည်း သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တတို့လိုပင် ဝိရတီစေတသိက်ပဲ။ ဒါကြောင့် မိစ္ဆာအာဇီဝမှ ရှောင်ကြဉ်တာကိုသာ သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်လို့ မှတ်ကြရမယ်။ အဲဒီ သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်ကို သီလဆောက်တည် ကျင့်သုံးပြီးတော့လည်း ပွားစေရတယ်။ ဝိပဿနာရှုပြီးတော့လည်း အရိယမဂ်ဝိရတီ ပြည့်စုံသည်အထိ ပွားစေရတယ်။ (ဒီနေရာမှာ သမ္မာအာဇီဝအကြောင်းကို ဒါထက်ပိုပြီး ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်သိလိုလျှင် သလ္လေခသုတ်တရားတော် ဒုတိယအုပ် နှာ ၆၅ စသည်မှာ ကြည့်ပါ) ယခုပြောခဲ့တဲ့ သမ္မာဝါစာ-ကမ္မန္တ-အာဇီဝဆိုတဲ့ သုံးပါးဟာ သီလမဂ္ဂင်တွေပါပဲ။ ယခု သမာဓိမဂ္ဂင်တွေကို ပြောရမယ်

သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင်

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ သမ္မာဝါယာမော-မှန်စွာ အားထုတ်ခြင်းသည်၊ ကတမော စ-အဘယ်ပါနည်း၊ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဝ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ အနုပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ-မိမိမှာ မဖြစ်ဖူးသေးသော အယုတ် အညံ့ အကုသိုလ်တရားတို့၏၊ ဝါ-တရားတို့ကို၊ အနုပ္ပါဒါယ-မဖြစ်ရန်-မဖြစ်စေရန်အတွက်၊ ဆန္တံ ဇနေတိ-အားထုတ်လိုခြင်းကို ဖြစ်စေ၏၊ ဝါယမတိ-အားထုတ်၏၊ ဝိဇိယံ အာရဘတိ-လုံ့လပြု၏၊ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ-စိတ်ကိုအားပေး၏၊ ပဒဟတိ-ကြိုးစား၏၊ ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ-မိမိမှာဖြစ်ဖူးသော အယုတ်အညံ့ အကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ ပဟာနာယ-ပယ်ရန် မဖြစ်စေရန်အတွက်၊ ဆန္တံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝိဇိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ-အားထုတ်လိုခြင်းကို ဖြစ်စေ၏၊ အားထုတ်၏ လုံ့လပြု၏၊ စိတ်ကို အားပေး၏၊ ကြိုးစား၏၊ အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ-မိမိမှာ မဖြစ်ဖူးသေးသော ကုသိုလ်တရားတို့၏၊ ဝါ-တရားတို့ကို၊ ဥပ္ပါဒါယ-ဖြစ်ရန် ဖြစ်စေရန်အတွက်၊ ဆန္တံ ဇနေတိ ။ပ။ ပဒဟတိ-အားထုတ်လိုခြင်းကို ဖြစ်စေ၏။ပ။ ကြိုးစား၏၊ ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ-မိမိမှာ ဖြစ်ဖူးသော ကုသိုလ်တရားတို့၏၊ ဌိတိယာ-တည်တံ့ရန်၊ အသမ္မော သာယ-မမေ့ပျောက်ရန်၊ ဘိယျောဘာဝါယ-တိုး၍ဖြစ်ရန်၊ ဝေပုလ္လာယ-ပြန့်ပွားရန်၊ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ-ပွားစေမှု ဘာဝနာပြည့်စေရန် အတွက်၊ ဆန္တံ ဇနေတိ။ပ။ ပဒဟတိ-အားထုတ်လိုခြင်းကို ဖြစ်စေ၏ အားထုတ်၏၊ လုံ့လပြု၏၊ စိတ်ကိုအားပေး၏၊ ကြိုးစား၏၊ ဘိက္ခဝေ-

ရဟန်းတို့၊ အယံ-ဤအားထုတ်ခြင်းကို၊ သမ္မာ ဝါယာမော-မှန်စွာ အားထုတ်ခြင်းဟူ၍၊ ဂုစ္စတိ-ခေါ်ဆိုအပ်၏တဲ့။ (ဟောတဲ့အခါမှာတော့ တစ်ပိုင်းချင်းဖြတ်၍ ဖြတ်၍ ဟောရသည်။)

အဲဒါဟာ သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင်ကို အကျယ်ဖွင့်ပြတဲ့ မြတ်စွာဘုရား စကားတော်ပါပဲ။ ဆိုလိုတာကတော့ (၁)မိမိမှာ မဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ အကုသိုလ်ကို မဖြစ်အောင် အားထုတ်ရမယ်။ သူတပါးတွေသတ် နေတာ ခိုးနေတာ လိမ်နေတာ စသည်ကို မြင်တွေ့ရ ကြားသိရရင် မိမိမှာ အဲဒီ အကုသိုလ်မျိုးမဖြစ်အောင် အားထုတ်ရမယ်။ ဥပမာ အားဖြင့် သူများတွေမှာ တုပ်ကွေးဖျား စသောရောဂါ ဖြစ်နေတာကို မြင်တွေ့ရ ကြားသိရရင် မိမိမှာ အဲဒီရောဂါမဖြစ်အောင် ကြိုးစားရ သတိပြုရသလိုပါပဲ။

(၂) မိမိမှာဖြစ်ဖူးတဲ့အကုသိုလ်တွေကို ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်ရမယ်။ ဒီနေရာမှာဖြစ်ဖူးတဲ့ အကုသိုလ်ဆိုတာက ၂-မျိုး ရှိတယ်။ တကယ်ဖြစ်ပေါ်ဖူးတဲ့ သတ်ခြင်း ခိုးခြင်း လိမ်ခြင်း အစရှိတဲ့ ဝိတိက္ကမ အကုသိုလ်နှင့် ကာမဝိတက် အစရှိသော ပရိယုဋ္ဌာန် အကုသိုလ်ကတစ်မျိုး၊ တကယ်မဖြစ်ပေါ်လာသော်လည်း အကြောင်း ညီညွတ်ရင် ဘယ်အချိန်မဆို ဖြစ်နိုင်ခွင့်ရှိတဲ့အတွက် ဖြစ်နေတယ် ရှိနေတယ်လို့ဆိုရတဲ့ အနုသယ အကုသိုလ်ကတစ်မျိုး၊ ဒီ ၂-မျိုးပါပဲ။ အဲဒီ ၂-မျိုးထဲက ဝိတိက္ကမအကုသိုလ်ကိုတော့ သီလဖြင့် ပယ်ရတယ်။ သီလကို ရိရိသေသေ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နေရင် အဲဒီ ကိုယ် နှုတ်ဖြင့်ကျူးလွန်တဲ့ ဝိတိက္ကမအကုသိုလ်ကို ပယ်ပြီးသားဖြစ်နေပါတယ်။ ကာမဝိတက်စသော စိတ်ကူး ပရိယုဋ္ဌာန် အကုသိုလ်ကိုတော့ သမထ ဝိပဿနာကို မပြတ်ပွားနေခြင်းဖြင့် ပယ်ရတယ်။ အနုသယ အကုသိုလ်

ကိုတော့ ဝိပဿနာရှုပြီးတော့ တဒဂ်အားဖြင့် ပယ်ရတယ်။ အရိယမဂ် ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီ အနုသယကို အမြစ်ပြတ်ပယ် နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို အမြစ်ပြတ်ပယ်နိုင်အောင် ရည်ရွယ်ပြီး ဝိပဿနာရှုခြင်းဖြင့်လည်း ပယ်ရတယ်။ ဒါကတော့ နက်နဲပါတယ်။ တကယ် ထိထိရောက်ရောက် ရှုမှတ်အားထုတ်ဖူးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှ ကောင်းကောင်း သဘောပေါက် နားလည်နိုင်မယ်။

(၃) မဖြစ်သေးတဲ့ကုသိုလ်တွေကို ဖြစ်အောင်အားထုတ် ရမယ်တဲ့၊ ဒါနကုသိုလ်ဖြစ်ဖြစ်၊ သီလကုသိုလ်ဖြစ်ဖြစ်၊ သမထဘာဝနာ ကုသိုလ်ဖြစ်ဖြစ်၊ ဝိပဿနာဘာဝနာ ကုသိုလ်ဖြစ်ဖြစ် ဘယ်ကုသိုလ်မဆို စွမ်းနိုင်ရင် အဲဒီမဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ ကုသိုလ်ကို မိမိမှာဖြစ်အောင် အားထုတ်ဖို့ပါပဲ။ တချို့က “ဒါနအစရှိသော ကုသိုလ်တွေပြုရင် သံသရာရှည်တယ်၊ ကုသိုလ်ဟာ အဝိဇ္ဇာကြောင့်ဖြစ်တဲ့ သင်္ခါရပဲ။ ဒါကြောင့် သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော် အရ ကုသိုလ်သင်္ခါရက ဘဝသစ် ဝိညာဏ်အကျိုးကို ဖြစ်စေတယ်။ ဒါကြောင့် ကုသိုလ်ကိုလည်းပယ်ရမယ်” စသည်ဖြင့် ဘုရားအလို တော်နှင့်ဆန့်ကျင်တဲ့ အလွဲအမှားတွေကို ဟောပြောနေကြတယ်။

အမှန်ကတော့ ကုသိုလ်ကိုပယ်ရင် အကုသိုလ်တွေချည်း ဖြစ်နေတော့မှာပဲ။ အဲဒါကမှ သံသရာရှည်ရုံမျှမကဘဲ အပါယ်လေးပါး မှာချည်း ဖြစ်သွားဖို့အကြောင်းပဲ။ သံသရာရှည်တာက အဝိဇ္ဇာ တဏှာ အစရှိတဲ့ ကိလေသာတွေကြောင့်ပဲ။ ကုသိုလ်က အဲဒီ ကိလေသာကို ပယ်နိုင်တယ်။ အဲဒီလိုပယ်နိုင်အောင် ကုသိုလ်တရား တွေကို ဖြစ်ပွားစေရတာပဲ။ သာမန်ကုသိုလ်ကလည်း သုဂတိဘဝသို့ ရောက်စေပြီးတော့ အဲဒီ သုဂတိဘဝမှာ သူတော်ကောင်းတရား

ကြားနာခြင်း၊ တရားကျင့်ခြင်းဖြင့် အရိယာအဖြစ်သို့ ရောက်စေလျက် အပါယ်ဆင်းရဲ သံသရာဆင်းရဲများမှ လွတ်မြောက်စေနိုင်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဖား နတ်သားဝတ္ထုဖြင့် ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒီ နတ်သားဟာ ဖားဘဝတုန်းက မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့တရားကို အနက် အဓိပ္ပါယ် နားမလည်ဘဲ ကြည်ညိုရုံမျှဖြင့် နာခဲ့တဲ့ကုသိုလ်ကြောင့် နတ်ဘဝ ရောက်ရတယ်။ အဲဒီနတ်ဘဝမှာ ဘုရားထံ၌ တရားကိုနာရပြန်တော့ သောတာပန်ဖြစ်သွားပါသတဲ့။ ဒါကြောင့် မဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ကုသိုလ် ဟူသမျှကို ဖြစ်အောင်အားထုတ်ရတယ်။ အထူးအားဖြင့် အရိယမဂ် ကုသိုလ်ဖြစ်အောင် ဝိပဿနာကုသိုလ်ကို ဖြစ်ပွားစေရတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပွားအောင် အားထုတ်တိုင်း အားထုတ်တိုင်း သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင် ဖြစ်ပွားတယ်။

(၄) မိမိမှာဖြစ်ဖူးတဲ့ ကုသိုလ်ကို တည်တံ့ခိုင်မြဲအောင် ပွားများပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ရမယ်။ အဲဒါကတော့ ထင်ရှားနေပါပြီ။

မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း ရှုမှတ်နေတဲ့ ဝိပဿနာ ယောဂီတွေဟာ မဖြစ်ဖူးသေးတဲ့အကုသိုလ် ဖြစ်ခွင့် မရအောင်၊ မဖြစ်ရအောင် အားထုတ်နေသည်လည်း မည်တယ်။ ဖြစ်ဖူးတဲ့အကုသိုလ်ကို ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်နေသည်လည်း မည်တယ်။ မဖြစ်သေးတဲ့ အထက်အထက် ဝိပဿနာကုသိုလ်တွေနဲ့ အရိယမဂ်ကုသိုလ်ဖြစ်အောင် အားထုတ်နေသည်လည်း မည်တယ်။ ဖြစ်ပြီးတဲ့ ဝိပဿနာကုသိုလ် တည်တံ့ခိုင်မြဲအောင် ပွားများပြည့်စုံအောင် အားထုတ်နေသည်လည်း မည်တယ်။ ဒါကြောင့် ရှုမှတ်တိုင်း သမ္မပ္ပဓာန် လေးပါးဆိုတဲ့ သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင်ကို ပွားနေသည် မည်တယ်။ အဲဒီ သမ္မပ္ပဓာန်ကိစ္စလေးပါးကို မှတ်မိအောင် လိုက်ဆိုကြရမယ်။

- (၁) မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်ကို မဖြစ်အောင် အားထုတ်ခြင်း၊
- (၂) ဖြစ်ဖူးတဲ့ အကုသိုလ်ကို ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်ခြင်း၊
- (၃) မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်ကို ဖြစ်အောင် အားထုတ်ခြင်း၊
- (၄) ဖြစ်ပြီးကုသိုလ်ကို တည်တံ့ပွားများ ပြည့်စုံသွားအောင် အားထုတ်ခြင်း။

ဤလေးပါးကို သမ္မပ္ပဓာန်ကိစ္စလေးပါး ခေါ်သည်။ သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါးဆိုတဲ့ ဒီသမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင်ဟာ ဒါန သီလ ဘာဝနာ ကုသိုလ်အမှုကို ပြုလုပ်အားထုတ်တိုင်း ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ပါဝင်နေတယ်။ အထူးအားဖြင့် ဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ရန် ရည်သန်ပြီးပြုတဲ့ ကုသိုလ်အမှုတွေမှာ ပါဝင်နေတယ်။ ဝိပဿနာကုသိုလ်ထဲ၌ ပါဝင်နေတာကိုတော့ အထူးပြောစရာမလိုပါဘူး။ ဒါကြောင့် “ကုသိုလ်ဆိုင်ရာ၊ အားထုတ်တာ၊ သမ္မာဝါယာမ”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ကုသိုလ်ဆိုင်ရာ၊ အားထုတ်တာ၊ သမ္မာဝါယာမ။

သမ္မာသတိမဂ္ဂင်

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ သမ္မာသတိ-မှန်စွာ အမှတ်ရခြင်းသည်၊ ကတမာ စ-အဘယ်ပါနည်း၊ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣမ ဘိက္ခု-ဤ သာသနာတော်က ရဟန်းသည်၊ ကာယေ-မမြဲဆင်းရဲအစိုးလည်း မရ မလှပ မတင့်တယ်သော ရုပ်အပေါင်းကိုယ်၌ ကာယာနုပဿီ-မမြဲဆင်းရဲ အစိုးလည်းမရ မလှပ မတင့်တယ်သော ရုပ်အပေါင်းမျှဟု ရှုမြင်လျက်၊ (ဝိဟရတိ၊ နေ၏) အာတာပိ-ထိုသို့ ရှုမြင်နိုင်ရန်

ပြင်းထန်သောလုံ့လ ရှိသည်ဖြစ်၍၊ သမ္မဇာနော သတိမာ-အမှတ်
 ရလျက် မှန်စွာသိသည်ဖြစ်၍၊ လောကေ-ရုပ်အပေါင်းဟူသော
 လောက၌၊ ဝါ-ခန္ဓာငါးပါးဟူသော လောက၌၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿံ-
 အမှန်အတိုင်း မသိလျှင် ဖြစ်နိုင်သော အဘိဇ္ဈာနှင့် ဒေါမနဿကို
 ဝါ-လောဘနှင့် ဒေါသကို၊ ဝိနေယျ-အမှန်အတိုင်း ရှုမြင်သောအားဖြင့်
 ပယ်ဖျောက်၍၊ ဝိဟရတိ-နေ၏။ ဝေဒနာသု-ခံစားမှု ဝေဒနာတို့၌၊
 ဝေဒနာနုပဿိ မမြဲဆင်းရဲ အစိုးလည်းမရ ခံစားမှုမျှဟု ရှုမြင်လျက်၊
 (ဝိဟရတိ-နေ၏)။ပ။ စိတ္တေ-ကြံသိမှု စိတ်၌၊ စိတ္တာနုပဿိ-မမြဲ
 ဆင်းရဲ အစိုးလည်းမရ ကြံသိမှုသဘောမျှဟု ရှုမြင်လျက်၊ (ဝိဟရတိ-
 နေ၏)။ပ။ ဓမ္မေသု-မြင်ကာမျှ ကြားကာမျှ အစရှိသော သဘောတရား
 တို့၌၊ ဓမ္မာနုပဿိ-မမြဲဆင်းရဲ အစိုးလည်းမရ သဘောတရားမျှဟု
 ရှုမြင်လျက်၊ (ဝိဟရတိ-နေ၏) အာတာပီ-ထိုသို့ ရှုမြင်နိုင်ရန်
 ပြင်းထန်သော လုံ့လရှိသည်ဖြစ်၍၊ သမ္မဇာနော သတိမာ-အမှတ်ရလျက်
 မှန်စွာသိသည်ဖြစ်၍၊ လောကေ-(ဝေဒနာဟူသော လောက၊ စိတ်ဟူသော
 လောက၊ သဘောတရားဟူသော) လောက၌၊ ဝါ-ခန္ဓာငါးပါးဟူသော
 လောက၌၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿံ-အမှန်အတိုင်းမသိလျှင် ဖြစ်နိုင်သော
 အဘိဇ္ဈာနှင့် ဒေါမနဿကို၊ ဝါ-လောကနှင့်ဒေါသကို၊ ဝိနေယျ-
 အမှန်အတိုင်း ရှုမြင်သောအားဖြင့် ပယ်ဖျောက်၍၊ ဝိဟရတိ-နေ၏၊
 ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ အယံ-မှန်စွာသိနိုင်အောင် အမှတ်ရသော
 ဤသဘောကို၊ သမ္မာသတိ-မှန်စွာအမှတ်ရခြင်းဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ- ခေါ်ဆို
 အပ်၏တဲ့။ (ဟောတဲ့အခါမှာတော့ တစ်ပိုင်းချင်းဖြတ်၍ဖြတ်၍
 ဟောရသည်)

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျယ် ဟော မဟော ဝေဖန်ချက်

အဲဒါဟာ သမ္မာသတိမဂ္ဂင်ကို အကျယ်ဖွင့်ပြတဲ့ မြတ်စွာဘုရား စကားတော်ပါပဲ။ ယခုလက်ရှိ ဓမ္မစကြာသုတ် တရားတော်ထဲမှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ခေါင်းစဉ်မျှသာ တွေ့ရတယ်။ ဒီ ဓမ္မစကြာတရားကို ပဌမစပြီး မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူစဉ်တုန်းက တရားထူးကိုသိမြင် ကြမည့် အရှင်ကောဏ္ဍညနှင့်တကွ ဗြဟ္မာတွေ နတ်တွေဟာ သမ္မာသတိ ဆိုတဲ့ ဒီ စကားလုံးကလေးကြားရုံမျှဖြင့်ပင် “ကာယ ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မကို မှန်စွာအမှတ်ရပြီးသိတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကိုဆိုတယ်”လို့ သိနားလည်သွားကြပါသလား။ “ကိုယ်အမူအရာတွေ ခံစားမှုတွေ စိတ်ကူးကြသိမှုတွေ သဘောတရားတွေကို ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း လိုက်ပြီး အမှတ်ရတာကို သမ္မာသတိခေါ်တယ်။ အဲဒီ ကိုယ်အမူအရာ စသည် တွေကို ပွားစေရမယ်”လို့ကော သိနားလည်သွားကြပါသလား။ အဲဒါ စဉ်းစားစရာပဲ။ အဲဒီလိုမသိရင် နားမလည်ရင်တော့ အဲဒီ သမ္မာသတိကို ပွားစေရန် မစွမ်းနိုင်ကြပေဘူး။ အဲဒီသမ္မာသတိမဖြစ်ရင် အရိယ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို မရနိုင်ကြပေဘူး။

ဒါကြောင့် အဲဒီတုန်းက အရှင်ကောဏ္ဍညနှင့် ဗြဟ္မာတွေ နတ်တွေဟာ တရားဦးကိုနာပြီး ကျွတ်တမ်းဝင်ကြမည့် ပါရမီထူးရှိသူများ ဖြစ်သောကြောင့် သမ္မာသတိဆိုတဲ့ စကားလုံးကို ကြားရရုံနဲ့ “ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသော ကိုယ်အမူအရာ စသည်ကို ရှုမှတ်လျက် သမ္မာသတိ မဂ္ဂင်ကို ပွားစေရမယ်”ဆိုတာ သိနားလည်ကြပြီး အဲဒီအတိုင်း ဖြစ်ပွား စေကြတဲ့အတွက် တရားထူးကို ရသွားကြတယ်လို့ ဒီလိုရင်လည်း

မှတ်ယူရမယ်။ သို့မဟုတ် အဲဒီတုန်းက မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုလည်း အများ
 နားလည်လောက်အောင် ဖွင့်ပြဟောကြားခဲ့တယ်။ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး
 ပွားများပုံကိုလည်း အများနားလည်လောက်အောင် ဖွင့်ပြဟောကြား
 ခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ အကျယ်ဖွင့်ပြချက်တွေက အခြားသုတ်တွေမှာ
 အသီးအခြားရှိနေတဲ့အတွက် ပထမသံဂါယနာတင်တဲ့အခါမှာ
 ဒီဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္ထနသုတ်၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ဒီနေရာမှာရော၊ နောက်မဂ္ဂ
 သစ္စာအရာမှာရော ခေါင်းစဉ်အမည်မျှသာ အကျဉ်းချုံးပြီး သံဂါယနာ
 တင်ခဲ့တယ်လို့ ဒီလိုရင်လည်း မှတ်ယူရမယ်။ ဒီလိုအကျဉ်းချုံးပြီး
 သံဂါယနာတင်တဲ့ အခြားသုတ်ရှိပါရဲ့လားလို့မေးရင် ရှိပါတယ်လို့
 ဖြေနိုင်ပါတယ်။ ဘယ်သုတ်လဲဆိုရင် မူလပဏ္ဏာသမှာ သတိပဋ္ဌာနသုတ်
 ဆိုတာပါပဲ။ အဲဒီသုတ်ဟာ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်ကို အကျဉ်းချုံးပြီး
 ပထမပိုင်းမျှကိုသာ မူလက သံဂါယနာတင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ယခု
 ဆဋ္ဌသံဂါယနာကျတော့ နောက်ပိုင်းမှာဖြည့်စွက်ပြီး သံဂါယနာတင်ထား
 ပါတယ်။ သို့သော်လည်း အဲဒီနောက်ပိုင်းအဖွင့်ကတော့ အဲဒီ မူလ-
 ပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာမှာ မရှိပါဘူး။ ဒီပြင်လည်း အခြားနိကာယ်က
 သုတ်ရှည်တွေကို ခုဒ္ဒကနိကာယ်ထဲမှာ ချုံးပြီး သံဂါယနာတင်ထား
 တာတွေ ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီနေရာမှာလည်း အကျယ်ဖွင့်ပြချက်
 တွေကို ပထမသံဂါယနာတင်စဉ်က ခြွင်းချန်ပြီး အတိုချုံး သံဂါယနာ
 တင်ခဲ့တယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

အဲဒီလိုဆိုရင်တော့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးခေါင်းစဉ် အမည်မျှကလေးဖြင့်
 အကျယ်အနက်တွေကို ဘယ်လိုသိနိုင်ကြပါလိမ့်မလဲလို့ စဉ်းစားစရာ
 မလိုတော့ဘူး။ ယခုနေအခါမှာဆိုရင် ယခု ဘုန်းကြီးရွတ်ဆိုဟောပြတဲ့

သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး အကြောင်းကိုလည်း သိကြပါလျက်၊ အဲဒီ အကျဉ်းချုပ် ဥဒ္ဓေသစကား၏အကျယ်ဖြစ်တဲ့ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ကြီးကိုလည်း တွေ့နေကြပါလျက်၊ အဲဒီသုတ်၏ အဋ္ဌကထာအဖွင့်တွေ ကိုလည်း တွေ့နေကြပါလျက် “သမ္မာသတိမဂ္ဂင်ကို ဘယ်လိုပွားစေ ရမယ်”လို့ တိတိကျကျနားလည်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က အနည်းသားပဲ။ ဒါကြောင့် ဟိုတုန်းကလည်း အများနားလည်အောင် မြတ်စွာဘုရားက အကျယ် ဖွင့်ပြ ဟောကြားခဲ့တယ်လို့ပဲ ဘုန်းကြီးက သဘောကျပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ “သမ္မာသတိမဂ္ဂင်ဆိုတာ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးပဲ”လို့ ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ မှတ်ထားကြရမယ်။ သမ္မာသတိမဂ္ဂင်ကို သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးလို့ဆိုတော့ အဲဒီ သမ္မာသတိမဂ္ဂင်ကို ဘယ်လိုပွားစေရမလဲ ဆိုရင် ခုတင်ကရွတ်ဆိုပြခဲ့တဲ့ အဖွင့်ပါဠိဖြင့်လည်း အတော်အတန် ထင်ရှားနေပါပြီ။ အဲဒီပါဠိဟာလည်း မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်က ဥဒ္ဓေသ အကျဉ်းစကားလောက်နဲ့ ကောင်းကောင်း နားမလည်သေးရင် အကျယ် ပြထားတဲ့ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်ကြီးကို လေးလေးနက်နက် လေ့လာ ကြည့်ရှုရုံပဲ၊ အဲဒီလိုလေ့လာကြည့်ရှုရင် ကာယာနုပဿနာ အလိုအားဖြင့် ဝင်လေထွက်လေဆိုတဲ့ အာနာပါနကိုရင်လည်း ရှုရမယ်၊ သို့မဟုတ် ဆံပင် မွေးညင်း အစရှိသော ၃၂-ကောဋ္ဌာသကိုရင်လည်း ရှုရမယ်၊ အဲဒီ ၂-ပါးကိုတော့ သမထအပ္ပနာဈာန်ရစေနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းလို့ အဋ္ဌကထာက ဆိုပါတယ်။ ကျန်တဲ့သတိပဋ္ဌာန် ၁၉-ပိုင်းကိုတော့ ဥပစာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းလို့ဆိုပါတယ်။ ဥပစာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆိုတော့ ဥပစာရသမာဓိ လောက်သာ ရစေနိုင်တဲ့ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းလို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။

ဝိပဿနာသတိ ဖြစ်စေချင်ရင်

ဒါကြောင့် ဝိပဿနာ သမ္မာသတိမဂ္ဂင်ကို ဖြစ်စေချင်ရင်တော့ အဲဒီ ကျန်တဲ့ ၁၉-ပိုင်းထဲက အလိုရှိရာကို ရှုရုံပါပဲ။ ဣရိယာပထမပိုင်း အရ (ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ စသည်နှင့်အညီ) သွားဆဲမှာ သွားရုပ်ကို ရှုရမယ်။ ရပ်ဆဲ ထိုင်ဆဲ လဲလျောင်းဆဲမှာ ရပ်ရုပ် ထိုင်ရုပ် လျောင်းရုပ်များကို ရှုရမယ်။ (ယထာ ယထာ ဝါ ပန စသည်နှင့်အညီ) ထိုင်ဆဲစသည်မှာ အခြားကိုယ်အမူအရာ အသေးစိတ်များရှိရင် အဲဒါ တွေကိုလည်း ရှုရမယ်။ အဲဒီမှာ ဂစ္ဆန္တောဝါ ဂစ္ဆာမိတိ စသည်ဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ကို ရှုရန်ပြထားတာကို အထူးသတိပြုကြရမယ်။ အဘိဓမ္မာ ကျမ်းဂန်ထဲက ပြထားတဲ့ရုပ်တွေကို ကျက်မှတ်ပြီး ကြံတွေးရှုရုံမျှဖြင့် ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် မဖြစ်ဘူးဆိုတာလည်း သေသေချာချာ မှတ်ထားကြရမယ်။

နောက်ပြီးတော့ သမ္ပညေပိုင်း အရအားဖြင့် သွားခြင်း ပြန်ခြင်း တည့်တည့်ကြည့်ခြင်း စောင်းငဲ့ကြည့်ခြင်း ကွေးခြင်း ဆန်ခြင်း စသော ကိုယ်အမူအရာများကိုလည်း ရှုရမယ်။

ဝိပဿနာ ဓဏိကသမာဓိ ရှင်းပြချက်

ဓာတုမနသိကာရပိုင်း အရအားဖြင့် ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ ဓာတ်ကြီးလေးပါးကိုလည်း ရှုရမယ်။ အဲဒီလိုရှုလို့ နိဝရဏကင်းတဲ့ အခါ ဥပစာရသမာဓိဖြစ်ကြောင်း ပိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ အထင်အရှားပြဆိုထား

တာကိုလည်း အထူးသတိပြုကြရမယ်။ အဲဒါဟာ မည်သည့် အပ္ပနာ သမာဓိ၏ အနီး၌မျှဖြစ်တာ မဟုတ်တဲ့အတွက် ဥပစာရသမာဓိအစစ် မဟုတ်ကြောင်း၊ ဥပစာရသမာဓိအစစ်နှင့် နီဝရဏကင်းပုံချင်း၊ စိတ်တည်ကြည်ပုံချင်း တူညီတဲ့အတွက် သဒိဿပစာအားဖြင့် ဥပစာရ သမာဓိခေါ်တဲ့အကြောင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ (ပ-၄၃၆)မှာ ပြဆို ထားတယ်။ အဲဒါကို ဝိပဿနာအနေနဲ့ဆိုရင် ဝိပဿနာ ခဏိက သမာဓိလို့ ခေါ်ရမှာပဲ။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက ဝိပဿနာ ခဏိကသမာဓိ လို့လည်း ဖော်ပြနေပါတယ်။ အဲဒါကို တချို့က သဘောမပေါက်တဲ့ အတွက် ခဏိကသမာဓိဖြင့် ဝိပဿနာမဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ အကယ်၍ ဖြစ်နိုင်ပါလျှင် စာသင်သားတွေမှာ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ဖြစ်နိုင်ဖွယ် ရှိကြောင်း အပြစ်ပြပြီး ပြောဆိုနေတယ်။ စာသင်သားတွေ၏ သမာဓိက နီဝရဏကင်းလောက်အောင် အားရှိရင် မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ဒေသနာနှင့်အညီ ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်နေတာလည်းဟုတ်ရင် ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်နိုင်ပါတယ်လို့ပဲ ဘုန်းကြီးတို့က လက်ခံနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျက်မှတ်လေ့လာထားတဲ့ သရုပ် သဘောတွေကို ရွတ်ဆို ဆင်ခြင်နေတဲ့ သမာဓိမျှဖြင့် နီဝရဏလည်း မကင်းကြောင်း ဖြစ်ဆဲ ရုပ်နာမ်ကို ရှုနေတာလည်းမဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလိုအပြစ်ပြပြီး ပြောနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဝိပဿနာလုပ်ငန်း အစစ်ကို နားမလည်လို့ပြောနေတာပါပဲ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် (ပ၊ ၂၈၁)မှာ ဝိပဿနာခဏိကသမာဓိကို ခဏိကစိတ္တေကဂ္ဂတာလို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ ယင်း၏ အဖွင့်ဋီကာ၌ ခဏမဏ္ဍိတိကောသမာဓိ စသည်ဖြင့် ပြထား ပါတယ်။ အဲဒီ အဋ္ဌကထာ ဋီကာများကိုလည်း အမှီပြုပြီးတော့ ဘုန်းကြီးက သဒိဿပစာ ဥပစာရ သမာဓိကို ဝိပဿနာခဏိက

သမာဓိလို့၊ မုချအမည်ဖြင့် ပြဆိုထားခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအချက်တွေကို သဘောပေါက်ရင်တော့ ရှင်းနေမှာပါပဲ။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဣရိယာပထဝိုင်း သမ္မဇညဝိုင်း ဓာတုမနသိကာရဝိုင်းတို့ အလိုအားဖြင့် ဖြစ်ဆဲရှုပ်အပေါင်းကို ရှုနေရင် ဝိပဿနာ ခဏိကသမာဓိလို့ ခေါ်လိုက်တဲ့ ဥပစာရသမာဓိလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ သမာဓိနှင့် တပေါင်းတည်း ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်လည်းဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ကာယာ-နုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဆိုတဲ့ သမ္မာသတိမဂ္ဂင်နဲ့ သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင် သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်တွေပဲ။ အဲဒီစကားထဲမှာ “ဓာတုမနသိကာရဝိုင်း အလိုအားဖြင့်ရှု၍ ဥပစာရ သမာဓိဖြစ်တယ်”ဆိုတာကတော့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ စတုဓာတုဝေဠာန်ဆိုတဲ့အမည်နဲ့ ပြထားတဲ့ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်တဲ့အတွက် ဘာမျှ သံသယ ဖြစ်ဖွယ်မရှိပါဘူး၊ နောက်ပြီးတော့ ဣရိယာပထဝိုင်း သမ္မဇညဝိုင်းတို့အလိုအားဖြင့် ရှု၍ ဥပစာရသမာဓိဖြစ်တယ်ဆိုတာကိုလည်း သတိပဋ္ဌာနသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာမှာ အဲဒါတွေကို ဥပစာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်ကြောင်း အထင်အရှား ပြဆိုထားတဲ့အတွက် ဘာမျှ သံသယဖြစ်ဖွယ် မရှိပါဘူး။

နောက်ပြီးတော့ ဝေဒနာနုပဿနာဝိုင်း စသည်တို့ အလိုအားဖြင့် ဖြစ်ဆဲဝေဒနာများ၊ စိတ်နှင့်သဘောတရားများကို ရှုလျက်လည်း ဥပစာရသမာဓိနှင့် ဝိပဿနာဉာဏ်များ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိအခန်း အစနား၌ ဝိပဿနာသက်သက် ကစပြီး ရှုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဓာတ်လေးပါးရှုပုံကိုပြပြီးတော့ ဓာတ် ၁၈-ပါး ရှုပုံ၊ အာယတန ၁၂-ပါး ရှုပုံ၊ ခန္ဓာ ၅-ပါးရှုပုံ၊ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးရှုပုံများကိုလည်း ပြထားပါတယ်။ အဲဒါဟာ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်

စသော ဘုရားဟော ဒေသနာတော်များနှင့်အညီ ပြဆိုထားခြင်းပင် ဖြစ်ပါတယ်။

ယခုပြဆိုခဲ့တဲ့စကားများဖြင့် ဘုရားဟော သုတ္တန်ဒေသနာတော် များနှင့်အညီ သမ္မာသတိမဂ္ဂင်ဖြစ်အောင် ပွားစေပုံကို နားလည်လောက် ပါပြီ။ အဲဒီလို နားလည်ရင်တော့ ဖြစ်ဆဲ ကာယဝေဒနာ စိတ်သဘော တရားများကိုမရှုဘဲ ကျမ်းဂန်များက ပြဆိုထားတာကျက်မှတ်ပြီး စဉ်းစား ဆင်ခြင်လျက် ရှုနေခြင်းဖြင့် သမ္မာသတိမဂ္ဂင်အစစ် ဖြစ်မဖြစ်ကိုလည်း ဆုံးဖြတ်နိုင်မှာပါပဲ။ သမ္မာသတိမဂ္ဂင် အစစ်မဖြစ်ရင် ဝိပဿနာသမ္မာ ဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင် အစစ်လည်းမဖြစ်ဘူးဆိုတာ ထင်ရှားနေပါတယ်။ အဲဒါ သာပြီး ခိုင်မြဲအောင် မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာ စကားတစ်ပိုဒ် ကိုလည်း ထုတ်ပြပါဦးမယ်။

ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်ကိုရှုမှ ဉာဏ်ပညာအစစ်ဖြစ်သည်

ယသ္မာ ပန ကာယ-ဝေဒနာ-စိတ္တ-ဓမ္မေသု ကိစ္ဆိ ဓမ္မံ
အနာမသိတွာ ဘာဝနာ နာမ နတ္ထိ၊ တသ္မာ တေပိ ဣမိနာဝ
မဂ္ဂေန သောကပရိဒေဝေ သမတိက္ကန္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။
(သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ ၃၃၉)

ကာယဝေဒနာစိတ္တဓမ္မေသု-(တကယ်ဖြစ်ပေါ်နေဆဲ)ကာယ၊
ဝေဒနာ၊ စိတ်၊ သဘောတရားတို့တွင်၊ ကိစ္ဆိဓမ္မံ-တစ်စုံတစ်ခုသော
တရားကိုမျှ၊ အနာမသိတွာ-မသုံးသပ် မရှုမမှတ်မူ၍၊ ဘာဝနာ နာမ-
ဝိပဿနာပညာ အရိယမဂ်ပညာကို ပွားစေခြင်းမည်သည်၊ ယသ္မာ-
အကြင်ကြောင့်၊ နတ္ထိ-မရှိပေ၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ တေပိ-(တရား

နာရင်း အရိယမဂ်ဖိုလ် တရားထူးကို ရသွားကြသည်ဟုဆိုသော) ထို သန္တတိအမတ်ကြီးနှင့် ပဋ္ဌာစာရာ ထေရီမတို့သည်လည်း၊ ဣမိနာ ဝေမဂ္ဂေန-ဤသတိပဋ္ဌာန်လေးပါးဟူသော အကျင့်လမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ သောကပရိဒေဝေ သမတိက္ကန္တာတိ-စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်း တို့ကို ကျော်လွန်သွားကြသည်ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိအပ်သိထိုက် ကုန်၏တဲ့။

သတိပဋ္ဌာန်မပါလျှင် ပညာမဖြစ်

ဒီ အဋ္ဌကထာ အဆိုကတော့ အလွန်ပဲပြတ်သားရှင်းလင်း ပါတယ်။ တရားနာနေရင်း အရိယမဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို ရသွားကြ တယ်ဆိုတာလည်း ဒီ သတိပဋ္ဌာန်လမ်းဖြင့်သာလျှင် ဖြစ်ဆဲကိုယ်ရှုပ် ဖြစ်စေ၊ ဝေဒနာဖြစ်စေ၊ စိတ်ဖြစ်စေ၊ သဘောတရားဖြစ်စေ တစ်ပါးပါးကို ရှုသိပြီး တရားထူးကို ရသွားကြတာပါ။ နားကြားရုံမျှနဲ့ မဟုတ်ပါဘူးတဲ့။ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ သတိပဋ္ဌာန်၏အာရုံ ရှုကွက်ဖြစ်တဲ့ ကာယ ဝေဒနာ စိတ် သဘောတရားဆိုတဲ့ ဒီလေးခုထဲက တစ်ခုခုကိုမျှမရှုဘဲ ဝိပဿနာပညာလည်း ဖြစ်ရိုးမရှိ၊ အရိယမဂ်ပညာလည်း ဖြစ်ရိုးမရှိ၊ ဒါကြောင့်ပါပဲတဲ့။

ဒါကြောင့် ကိုယ်ထဲမှာ တကယ်ဖြစ်ပေါ်နေဆဲ ရုပ်နာမ်ကို မရှုပါဘဲ ကျက်မှတ်လေ့လာပြီးတော့ သရုပ်ခွဲဆင်ခြင်ရုံမျှဖြင့် ဝိပဿနာ ဉာဏ် အရိယမဂ်ဉာဏ်ဆိုတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိ မဂ္ဂင်အစစ်မဖြစ်ဘူးဆိုတာ အလွန်ရှင်းလင်းနေပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ သမ္မာသတိ-မှန်စွာ အမှတ်ရခြင်းလို့ဆိုပေမယ့် အမှတ်ရရုံနဲ့တော့ ကိစ္စမပြီးဘူး၊ အမှတ်ရပြီး အမှန်အတိုင်းသိမှ ကိစ္စပြီးတယ်၊ ဒါကြောင့် ခုတင်ကရွတ်ပြခဲ့တဲ့ သတိပဋ္ဌာန် ဥဒ္ဓေသ စကားထဲမှာ (သမ္မုဇာနော သတိမာ)လို့ ဆိုထားတယ်၊ အကျယ်ဖွင့်ပြ ရာကျတော့ ပဇာနာတိ-အပြားအားဖြင့် သိသည်လို့ပြတယ်။ သမုဒယ မွောနုပဿီ-စသည်ဖြင့် အဖြစ်အပျက် ဖြစ်ကြောင်း ပျက်ကြောင်းကို ရှုမြင်သည်လို့လည်း ပြထားတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ် တွေကို ဒီလိုစီထားတယ်၊ “သတိမဂ္ဂင်၊ ဖြစ်စေချင်၊ ရှုမြင်သိရမည်။ ကိုယ်အမှုအရာ၊ ဖြစ်တိုင်းမှာ မှန်စွာသိရမည်။ စိတ်အမှုအရာ၊ ဖြစ်တိုင်းမှာ၊ မှန်စွာသိရမည်။ ကောင်း ဆိုး လတ်ပါ၊ ဝေဒနာ၊ ပေါ်တာသိရမည်။ သဘောတရား၊ ထင်ပေါ်ငြား၊ ပိုင်းခြားသိရမည်”တဲ့ အဲဒါတွေကို ဆိုကြရမယ်။

သတိမဂ္ဂင်၊ ဖြစ်စေချင်၊ ရှုမြင်သိရမည်။

(၁) ကိုယ်အမှုအရာ၊ ဖြစ်တိုင်းမှာ၊ မှန်စွာသိရမည်။

(၂) စိတ်အမှုအရာ၊ ဖြစ်တိုင်းမှာ၊ မှန်စွာသိရမည်။

(၃) ကောင်း ဆိုး လတ်ပါ၊ ဝေဒနာ၊ ပေါ်တာသိရမည်။

(၄) သဘောတရား၊ ထင်ပေါ်ငြား၊ ပိုင်းခြားသိရမည်။

(အဲဒီမှာ ကောင်း ဆိုး လတ်ပါ ဆိုတာက အကောင်း အဆိုး အလတ်စားဆိုတဲ့ ဝေဒနာသုံးပါးကို ထင်ရှားပေါ်ရာပေါ်ရာ ရှုရ သိရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်)။

သမ္မာသတိမဂ္ဂင်က အရေးကြီးလို့ အများနားလည်လောက် အောင် ချဲ့ပြောနေတာနဲ့ တော်တော်အချိန်ကုန်သွားတယ်။ ယခု သမ္မာ သမာဓိမဂ္ဂင်ကို ပြောရမယ်။ အဲဒီ သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်အတွက် မြတ်စွာ

ဘုရား ဖွင့်ပြထားတာတွေကို အကုန်ခွတ်ဆိုပြောနေရင် ကျယ်လည်း ကျယ်သွားမယ်။ သုတနည်းတဲ့သူတွေ နားမလည်ဘဲလည်း ဖြစ်သွားမယ်၊ ဒါကြောင့် ဘုရားစကားတော်တွေကို လိုရင်းလောက် ထုတ်ဖော်ပြောရ မှာပဲ။

သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ သမ္မာသမာဓိ-မှန်စွာ စူးစိုက်တည်ကြည် ခြင်းသည်၊ ကတမာ စ-အဘယ်ပါအံ့နည်း။ ဣဓ ဘိက္ခု-ဤသာသနာ တော်က ရဟန်းသည်၊ ဝိဝိဇ္ဇေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိဇ္ဇ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ-လိုချင်မှုတို့မှ ကင်းဆိတ်သည့်ပြင် အခြား အကုသိုလ်တရား တို့မှလည်း ကင်းဆိတ်၍သာလျှင်၊ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ-ကြံမှု ဆင်ခြင်မှု နှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ ဝိဝေကေဓံ ဝီတိသုခံ-(နိဝရဏ) အကုသိုလ် စိတ်ကူး ကင်းဆိတ်လို့ဖြစ်သည့် ဝီတိ သုခလည်းရှိသော၊ ပဌမံ ဈာနံ- ပဌမဈာန်သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ-ရောက်၍နေ၏၊ စသည်ဖြင့် ဈာန် လေးပါးသမာဓိကို သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်လို့ ခေါ်ဆိုအပ်ကြောင်း ဖွင့်ပြ တော်မူပါတယ်။

ဈာန်ဆိုတာ တခြားတပါးအာရုံဆီကို စိတ်မသွားတော့ဘဲ သူ့အာရုံမှာသာ စူးစိုက်သက်ဝင်ပြီး တည်ငြိမ်နေတဲ့ သဘောပါပဲ။ အဲဒီဈာန်က သုတ္တန်နည်းအရ လေးမျိုးရှိတယ်၊ (၁) အာရုံပေါ်အောင် ကြံတဲ့ ဝိတက်၊ ပေါ်လာတဲ့အာရုံကို အဖန်ဖန်သုံးသပ်ဆင်ခြင်တဲ့- ဝိစာရ၊ နှစ်သိမ့်ဝမ်းမြောက်တဲ့-ဝီတိ၊ စိတ်ရွှင်လန်းချမ်းသာတဲ့-သုခ၊ စူးစိုက်တည်ငြိမ်တဲ့ ကေဂ္ဂတာခေါ် သမာဓိ-ဆိုတဲ့ ဒီ ဈာန်အင်္ဂါငါးပါး

အပေါင်းကို ပဌမဈာန်ခေါ်တယ်။ (၂) ဝိတက် ဝိစာရကင်းပြီး ပီတိ၊ သုခ၊ ကေဂ္ဂတာဆိုတဲ့ ဒီဈာန်အင်္ဂါသုံးပါးအပေါင်းကို ဒုတိယဈာန် ခေါ်တယ်။ (၃) ပီတိ မပါဘဲ သုခ၊ ကေဂ္ဂတာဆိုတဲ့ ဒီ ဈာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးအပေါင်းကို တတိယဈာန် ခေါ်တယ်။ (၄) သုခမပါဘဲ ဥပေက္ခာနဲ့ ကေဂ္ဂတာဆိုတဲ့ ဒီဈာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးအပေါင်းကို စတုတ္ထဈာန်ခေါ်တယ်။

ဒီဈာန်လေးပါးက ရှုပါစေရ အရှုပါစေရခေါ်တဲ့ လောကီဈာန် လည်းရှိတယ်။ အရိယမဂ်စိတ်နဲ့ယှဉ်တဲ့ လောကုတ္တရာဈာန်လည်း ရှိတယ်။ အဲဒီ လောကီ လောကုတ္တရာ ၂-မျိုးထဲမှာ လောကုတ္တရာ ဈာန်သမာဓိကတော့ အရိယသမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်အစစ်ပဲ၊ လောကီဈာန် သမာဓိကတော့ ဝိပဿနာ၏အခြေခံဖြစ်ရင် သမာဓိမဂ္ဂင် စာရင်း ဝင်တယ်။

ဈာန်မရဘဲ ဝိပဿနာ မဂ္ဂကောင်းဘူးတဲ့

ဒီ ဖွင့်ပြပုံကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ တချို့က “ဈာန်သမာဓိကို ရမှ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံပြီးတော့ ဝိပဿနာမဂ္ဂကောင်းတယ်၊ ဈာန် သမာဓိကိုမရရင် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ မပြည့်စုံတဲ့အတွက် ဝိပဿနာမဂ္ဂလို့ မဖြစ်နိုင်ဘူး”လို့ ဒီလို ပြောဆိုနေကြတာလည်း အနည်းငယ်ရှိတယ်။ ဒါကတော့ တဖက်သတ်ကျလွန်းတဲ့ အယူအစွဲပါပဲ။ ဈာန်၏အနီးကပ် ဖြစ်တဲ့ ဥပစာရသမာဓိလောက်ရရင် နီဝရဏကိလေသာတွေ ကင်းနေတဲ့ အတွက် အဲဒီ ဥပစာရသမာဓိဖြင့်လည်း စိတ္တဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံပြီး ဝိပဿနာ မဂ္ဂကောင်းကြောင်း၊ ထိုသို့ရှုခြင်းဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်အထိ ရောက်နိုင် ရနိုင်ကြောင်း၊ ရောက်ဖူးရဖူးသူတွေလည်း များစွာရှိကြောင်း၊ ဝိသုဒ္ဓိ

မက်ကျမ်း စသည်မှာ အထင်အရှားပြဆိုထားချက်တွေ ရှိနေပါတယ်။ ဘုရားဟောသုတ္တန်ပါဠိတော်များမှာလည်း “ဥပစာရ သမာဓိလောကံသာ ရနိုင်တဲ့ ကုရိယာပထဝိုင်းရှုနည်း စသည်ဖြင့်ပင် အရဟတ္တဖိုလ်အထိ ရောက်နိုင်ကြောင်း (မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် စသည်မှာ) အထင်အရှား ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ အင်္ဂုတ္တရပါဠိ(ဒု-၂၇၅) အနုဿတိဋ္ဌာနသုတ်၌ ဘုရားဂုဏ် စသည်ကို ရှုဆင်ခြင်၍ဖြစ်သော သမာဓိအခြေခံဖြင့်ပင် (ဝေဓိဓေကဓမ္မေ သတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တိ)ဟု ရဟန္တာအထိ ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ဟောတော်မူပါတယ်။ သမ္မုဇေသိုင်း အဖွင့် အဋ္ဌကထာတို့၌လည်း ဘုရားဂုဏ် သံဃာ့ဂုဏ်လျှင် အာရုံရှိတဲ့ ဝီတိဖြစ်စေပြီးလျှင် ယင်းဝီတိ ကိုပင် ကုန်သွားသည် ပျက်သွားသည်ဟု သုံးသပ်လျက် အရဟတ္တ ဖိုလ်သို့ ရောက်နိုင်ကြောင်း အတိအကျ ပြဆိုထားပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့တရားကို နာနေရင်း သိန်းသန်းကုဋေများစွာ မက်ဖိုလ်တရားကို ရကြတယ်ဆိုရာမှာ ဈာန်ရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေချည်း မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ အများအားဖြင့် ဈာန်မရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် တွေပဲ ဖြစ်ဖွယ်ရှိပါတယ်။ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံပုံကို (ကလ္လစိတ္တေ မုဒုစိတ္တေ ဝိနိဝရဏစိတ္တေ ဥဒဂ္ဂစိတ္တေ ပဿန္နစိတ္တေ) ခုံကျန်းနူးညံ့ နီဝရဏကင်းလျက် တက်ကြွကြည်လင်တဲ့စိတ် ရှိကြ ကြောင်းဖြင့် ပြပြီးတော့ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက သာမုက္ကံသိက- ကိုယ်တိုင်ထုတ်ပြသင့်တဲ့ စတုသစ္စကထာကို ဟောတော်မူသဖြင့် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်တို့ တရားထူးရသွားကြကြောင်းကို အထင်အရှားပြဆို ထားပါတယ်။

ဒါကြောင့် သမ္မာသမာဓိကို ဈာန်လေးပါးဖြင့် ဝေဖန်ပြတော် မူတာကို ဥက္ကဋ္ဌနည်းဖြင့် ပြတော်မူခြင်းဖြစ်တယ်လို့ယူပြီးတော့ ဩမက

နည်းအားဖြင့် အခြား ပါဠိအဋ္ဌကထာတို့၌ပြတဲ့ ဥပစာရသမာဓိကိုလည်း စိတ္တဝိသုဒ္ဓိကိုပြီးစေတဲ့ သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်ပင် ဖြစ်တယ်လို့သာ ယူသင့်ပါတယ်။ အဲဒီ ဥပစာရဈာန်ဟာလည်း နိဝရဏတွေကို ကင်းစေခြင်းအားဖြင့် ပဌမဈာန်နှင့်တူပါတယ်။ ဝိတက် ဝိစာရ ဝိတိ သုခ ကေဂ္ဂတာဆိုတဲ့ ဈာန်အင်္ဂါငါးပါး ရှိခြင်းအားဖြင့်လည်း တူပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဥပစာရသမာဓိ အစစ် အတု ၂-ပါးလုံးကိုပင် ပဌမဈာန်ထဲ၌ ဩမကနည်းဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက ထည့်သွင်း၍ ဟောတော်မူခဲ့တယ်လို့ ယူရပါတယ်။

ဈာန်ဆိုတာ အာရုံကို စူးစူးစိုက်စိုက်ကပ်၍ ရှတဲ့သဘောပဲ။ ထွက်သက်ဝင်သက် အစရှိတဲ့ သမထနိမိတ်အာရုံကို စူးစိုက်ပြီးရှတာက သမထဈာန်ပဲ။ ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘောလက္ခဏာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာတို့ကို ရှုပြီးသိတာက ဝိပဿနာဈာန်ပဲ။ အဲဒါကို တိုတိုနဲ့ မှတ်ရအောင် ဆောင်ပုဒ်များ စီထားတယ်။ “စူးစိုက်သမ္မာ၊ ကပ်၍ရှ၊ ဈာန်ဟု ခေါ်ဝေါ်သည်။ သမထဈာန်၊ ဝိပဿဈာန်၊ နှစ်တန်ကွဲပြားသည်။ တည်ငြိမ်ရုံမျှ၊ ရှုနေက၊ သမထဈာန်ခေါ်သည်။ လက္ခဏာသုံးရပ်၊ ရှုသိမှတ်၊ ဝိပဿဈာန်ခေါ်သည်။ ခဏိက ဥပစာ၊ အပ္ပနာ၊ သုံးဖြာသမာဓိ ကွဲပြားသည်”တဲ့။ အဲဒါတွေကို ဆိုကြမယ်။

- (၁) စူးစိုက်သမ္မာ၊ ကပ်၍ရှ၊ ဈာန်ဟုခေါ်ဝေါ်သည်။
 - (၂) သမထဈာန်၊ ဝိပဿဈာန်၊ နှစ်တန်ကွဲပြားသည်။
 - (၃) တည်ငြိမ်ရုံမျှ၊ ရှုနေက၊ သမထဈာန်ခေါ်သည်။
 - (၄) လက္ခဏာသုံးရပ်၊ ရှုသိမှတ်၊ ဝိပဿဈာန်ခေါ်သည်။
 - (၅) ခဏိက ဥပစာ၊ အပ္ပနာ၊ သုံးဖြာသမာဓိ ကွဲပြားသည်။
- နောက်ဆုံးဆောင်ပုဒ်အရ သမာဓိသုံးပါးထဲက ခဏိကသမာဓိ

ဆိုတာ သမထကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို ရှုခါစဉ် ဥပစာရသမာဓိ မဖြစ်သေးမီက အတော်အတန် စိတ်တည်ငြိမ်တဲ့ သမာဓိနဲ့၊ ဝိပဿနာ သမာဓိကို ဆိုတာပါပဲ။ အဲဒီ ၂-ပါးထဲမှာလည်း ဝိပဿနာသမာဓိကတော့ နီဝရဏ ကိလေသာတွေကို ကင်းငြိမ်းစေခြင်းဖြင့် ဥပစာရသမာဓိနှင့် လက္ခဏာ တူတဲ့အတွက် အဲဒါကို ဥပစာရသမာဓိလို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီ အကြောင်းကို ခုတင်က (နာ ၁၅၅ မှာ) ပြောခဲ့ပြီးပါပြီ။ အဲဒီ ဝိပဿနာ ခဏိကသမာဓိဟာ အထူးအားကောင်းတဲ့အခါ အပ္ပနာသမာဓိလိုပင် စိတ်ကိုကောင်းကောင်းကြီး တည်ငြိမ်အောင်ထားနိုင်ကြောင်း သတိပဋ္ဌာန် ယောဂီတွေမှာ ကိုယ်တွေ့အားဖြင့်ပင် ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ (ပထမတွဲ နာ ၃၄၂)၌ “ခဏိကစိတ္တေကဂ္ဂတာ ဟူသည်မှာ ဖြစ်ခိုက်ဖြစ်ခိုက် ခဏမျှတည်သော (ဝိပဿနာ) သမာဓိပဲ၊ မှန်ပေ၏။ ယင်းဝိပဿနာ ခဏိကသမာဓိသည် ရှုသိအပ်သော ရုပ်နာမ် အာရုံ၌ အပြတ်အခြားမရှိဘဲ တစ်မျိုးတည်းသော တည်ကြည်ပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့် တစပ်တည်းဖြစ်နေလျှင် ဆန့်ကျင်ဖက် ကိလေသာက မလွှမ်းမိုးနိုင်သည်ဖြစ်၍ အပ္ပနာဈာန် ရောက်နေသကဲ့သို့၊ စိတ်ကို မလှုပ်ရှားအောင် ထားနိုင်ပေ၏”လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။

ဒါကြောင့် မဂ်ရောက် ဖိုလ်ရောက် ဝိပဿနာဘာဝနာအလုပ်ကို အားထုတ်လိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ စွမ်းနိုင်ပါမူ ဈာန်လေးပါးထဲက တစ်ပါး ဖြစ်စေ၊ ၂-ပါး ၃-ပါး ၄-ပါးလုံးဖြစ်စေ ရအောင်အားထုတ်ရမယ်၊ ရပြီးတော့ နိုင်နင်းအောင်လည်း လေ့လာရမယ်။ ဈာန်ရအောင် အားမထုတ်ရင် ဈာန်၏အနီး ဥပစာရသမာဓိရအောင် အားထုတ်ရမယ်။ မဟာဘုတ်လေးပါး အစရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်ကစပြီး ဝိပဿနာရှုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဆိုရင်တော့ ဥပစာရသမာဓိလိုပင် နီဝရဏတွေကို ငြိမ်းစေနိုင်တဲ့

ဝိပဿနာခဏိကသမာဓိ ပြည့်စုံစေရမယ်။ အဲဒီ ခဏိကသမာဓိ
 ကောင်းကောင်း ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ရုပ်နာမ်
 ၂-ပါးကို ခွဲခြားပြီးသိတဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်မှစပြီး ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ
 အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဝိပဿနာ
 ခဏိကသမာဓိနှင့် ဥပစာရသမာဓိတို့ကိုလည်း သမ္မာသမာဓိ မဂ္ဂင်လို့
 မှတ်ကြရမယ်။

သမာဓိမဂ္ဂင် အကြောင်းကတော့ တော်တော်ပြည့်စုံသွားပါပြီ၊
 ယခု ပညာမဂ္ဂင်ကို ဖွင့်ပြဟောကြားမယ်။

သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မှန်စွာမြင်ခြင်းသည်၊ ကတမာ
 စ-အဘယ်ပါနည်း။ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဒုက္ခေ-ဒုက္ခသစ္စာ၌၊ ဝါ-
 ဆင်းရဲတရား၌၊ ယံ ခေါ် ဉာဏံ-အကြင်အသိဉာဏ်သည်လည်းကောင်း၊
 ဒုက္ခသမုဒယေ-သမုဒယသစ္စာ၌၊ ဝါ-ဆင်းရဲ ဖြစ်ပွားကြောင်းတရား၌၊
 ယံ ခေါ် ဉာဏံ-အကြင်အသိဉာဏ်သည်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခနိရောဓေ-
 နိရောဓသစ္စာ၌၊ ဝါ-ဆင်းရဲချုပ်ရာ ဆင်းရဲချုပ်ခြင်းသဘော၌၊ ယံ
 ခေါ် ဉာဏံ-အကြင်အသိဉာဏ်သည်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခနိရောဓဂေါဓိနီ
 ပဋိပဒါယ-မဂ္ဂသစ္စာ၌၊ ဝါ-ဆင်းရဲချုပ်ရာ ချုပ်ခြင်းသဘောသို့၊
 ဆိုက်ရောက်သိမြင်သော အကျင့်လမ်း၌၊ ယံ ခေါ် ဉာဏံ-အကြင်
 အသိဉာဏ်သည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ အယံ-ဤအသိဉာဏ်ကို၊
 သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မှန်စွာမြင်ခြင်းဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ခေါ်ဆိုအပ်၏တဲ့။

အဲဒါဟာ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ကို အကျယ်ဖွင့်ပြတဲ့ မြတ်စွာဘုရား စကားတော်ပါပဲ။ အတိုချုပ်အားဖြင့်ပြောရရင် သစ္စာလေးပါးကို အမှန်အတိုင်းသိတာဟာ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ပါပဲ။ ဒီသမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ကို ဘယ်လို ပွားစေရမလဲဆိုရင်၊ ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ သမ္မာသတိနှင့် သမ္မာသမာဓိ မဂ္ဂင် ပွားစေပုံထဲမှာ ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း ပွားစေရတယ်။ ဒါပေမယ့် ပိုပြီး ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိနားလည်အောင် အသေးစိတ်ထပ်ပြီး ပြောဦးမယ်။

ဒီသမ္မာဒိဋ္ဌိကို အသေးစိတ်အားဖြင့်-

(၁) ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

(၂) ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိ

(၃) ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

(၄) မဂ္ဂ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

(၅) ဖလ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-လို့ (၅)မျိုး ခွဲပြထားတာလည်းရှိတယ် (အံ-၄၊ ပ-၃၆၉ နှင့် အံ-၄၊ ဒု-၆၃)။ အဲဒီ ငါးမျိုးထဲက ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိကိုချန်၍ ပစ္စဝေက္ခဏာသမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့်တကွ (၅)မျိုးပြထားတာလည်း ရှိတယ်။ (ဥပရိပဏ္ဏာသ-၄၊ ၉၅)။ အဲဒီ သမ္မာဒိဋ္ဌိ(၆)မျိုးကို တပေါင်းတည်း ပြထားတာလည်းရှိတယ် (အံ-၄၊ တ-၄၅)။ အဲဒီ သမ္မာဒိဋ္ဌိ(၆)မျိုးခေါင်းစဉ်ကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၁) ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

(၂) ဈာန သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊

(၃) ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊

(၄) မဂ္ဂ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊

(၅) ဖလ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊

(၆) ပစ္စဝေက္ခဏာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။

အဲဒီ ၆-မျိုးထဲက ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာ ဖိုလ်လေးပါးနှင့် ယှဉ်တဲ့ဉာဏ်ပဲ။ အဲဒါက အရိယမဂ်လေးပါး၏အကျိုးပဲ။ အရိယမဂ် လေးပါးကိုရရင် အဲဒီဖိုလ်ဉာဏ်လေးပါးကိုလည်း ရတော့တာပဲ။ အဲဒီဖိုလ်ဉာဏ်အတွက် အထူးအားထုတ်ဖွယ်မရှိပါဘူး။ နောက်ပြီးတော့ ပစ္စဝေက္ခဏာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဆိုတာကလည်း မဂ်ဖိုလ်ရပြီးရင် ပြန်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်လျက် အလိုလိုဖြစ်တော့တာပဲ။ အဲဒီဉာဏ်အတွက်လည်း အထူးအားထုတ်ဖွယ်မရှိပါဘူး။ ရှေးသမ္မာဒိဋ္ဌိလေးပါးကိုသာ အားထုတ်ဖို့ လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလေးပါးကိုသာ သိနားလည်လောက်အောင် ဖွင့်ပြဟောကြားရမယ်။

ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

အဲဒီ ၄-မျိုးထဲက ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာ ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးရှိတယ်လို့ ယုံကြည်ပြီး သိမြင်သဘောကျတဲ့ အယူအဆ ပါပဲ။ ပြုလုပ်တဲ့အမှုကို (ကမ္မ)ကံလို့ခေါ်တယ်။ အဲဒီအမှုကံက ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးကို ရစေတတ်တယ်။ ပုံစံထုတ်ပြရရင် မသင့် မတော်တဲ့အမှုကိုပြုမိတဲ့သူတွေမှာ မကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးတွေကို ခံစား ကြရတတ်တယ်။ ရာဇဝတ်ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်မိတဲ့သူတွေဟာ ရာဇဝတ် ပြစ်ဒဏ် မကောင်းကျိုးကို ခံကြရတယ်။ မသင့်တော်တာကိုပြုရင် အောက်ထစ်ဆုံး အကဲ့ရဲ့ခံကြရတတ်တယ်။ သူတပါးကိုဆဲဆိုရင် အဲဒီလူ၏ အဆဲအဆိုကို ခံရတတ်တယ်။ မလိုမုန်းထားတဲ့အနေနဲ့ မျက်စောင်းထိုးကြည့်မိရင် အဲဒီလူ၏ မျက်စောင်းထိုးကြည့်တာကို ခံရ

တတ်တယ်။ ပြုံးရွှင်တဲ့မျက်နှာနဲ့ ကြည့်ရင်တော့ အဲဒီလူကလည်း ပြုံးရွှင်တဲ့မျက်နှာနဲ့ပဲ ကြည့်ပါလိမ့်မယ်၊ ချိုသာစွာနှုတ်ဆက်မိရင် အဲဒီလူကလည်း ချိုသာစွာပင် ပြန်၍နှုတ်ဆက်ပါလိမ့်မယ်။ ငယ်ရွယ်စဉ်က လိမ္မာစွာနေခဲ့ပြီး ပညာကို ကောင်းကောင်းသင်လာခဲ့ရင် အရွယ်ကြီးတဲ့အခါ ကြီးပွားချမ်းသာတတ်တယ်။ စီးပွားဖြစ်မည့်အလုပ်ကိုလုပ်ရင် စီးပွားဥစ္စာ ပေါများပြည့်စုံတတ်တယ်။ စီးပွားပျက်ကြောင်း လောင်းကစားမှု စသည်ကိုလုပ်ရင် စီးပွားဥစ္စာပျက်စီးတတ်တယ်။ အဲဒါတွေဟာ ယခု မျက်မှောက်မှာပင် တွေ့မြင်ရတဲ့ ကောင်းမှု မကောင်းမှုများ၏ ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးတွေပဲ။

သံသရာဘဝတွေမှာလည်း ထို့အတူပင် ကောင်းမှု မကောင်းမှုကံက ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးကို ပေးတတ်တယ်။ ရှေးရှေးဘဝက မကောင်းမှုကံ ပြုလာခဲ့တဲ့သူတွေဟာ ယခုဘဝမှာ မကောင်းကျိုးတွေကို ခံကြရတယ်။ အသက်တိုခြင်း၊ အနာများခြင်း၊ ရုပ်အဆင်းမလှခြင်း၊ ပစ္စည်းဥစ္စာရှားပါးခြင်း၊ အခြေအရံနည်းပါးခြင်း စသော မကောင်းကျိုးတွေကို ခံကြရတယ်။ ယခုဘဝမှာ သတ်ခြင်း၊ ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ လုယက် ခိုးယူခြင်း၊ လိမ်ခြင်း အစရှိသော မကောင်းမှုကံပြုတဲ့သူတွေဟာ နောက်နောက်ဘဝတွေမှာ ယုတ်ညံ့တဲ့ဘုံဘဝတွေရောက်ပြီး အလားတူပင် မကောင်းကျိုးတွေကို ခံစားသွားရှာကြရမယ်။

ရှေးရှေးဘဝတွေက ကောင်းမှုကံပြုလာခဲ့တဲ့သူတွေဟာ ယခုဘဝမှာ ကောင်းကျိုးတွေကို ရနေကြတယ်။ အသက်ရှည်ခြင်း၊ အနာကင်းခြင်း၊ ရုပ်အဆင်းလှပခြင်း၊ ပစ္စည်းဥစ္စာပေါများခြင်း၊ အခြေအရံများခြင်း စသောကောင်းကျိုးတွေကိုရပြီး ချမ်းသာနေကြတယ်။ ယခုဘဝ၌ သတ်မှု၊ ညှဉ်းဆဲမှု၊ လိမ်မှု စသည်မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊

ပေးလှူခြင်း၊ စောင့်ရှောက်ကူညီခြင်း စသော ကောင်းမှုကံပြုတဲ့ သူတွေဟာ နောက်နောက်ဘဝတွေမှာ မြင့်မြတ်တဲ့ဘုံဘဝတွေ ရောက်ပြီးတော့ အလားတူပင် ကောင်းကျိုးတွေကိုရပြီး ချမ်းသာသွား ကြမယ်။

အဲဒီကောင်းမှုကံ မကောင်းမှုကံတို့၏ ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးဟာ တကယ်ကိုရှိနေတာပဲ။ အဲဒီလိုရှိနေတဲ့အတိုင်း ယုံကြည်ပြီး အမှန် အတိုင်း သိမြင်ယူဆတာဟာ ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။ ကမ္မ- ကံသာလျှင် + သက-ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိသည်၏ + တာ-အဖြစ်ကို + သမ္မာ- မှန်စွာ + ဒိဋ္ဌိ-သိမြင်ခြင်း၊ ယူခြင်း=ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ- ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိသည်၏ အဖြစ်ကို မှန်စွာသိမြင်ယူဆ ခြင်းတဲ့။ ဒါပေမယ့် ဒီအသိအမြင်ကတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်လို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်းသိမြင်တာတော့ မဟုတ်ဘူး။ သဒ္ဓါမူလိကာ ယုံကြည်တဲ့သဒ္ဓါလျှင် အရင်းခံရှိတယ်လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း ဆရာမိဘ တို့၏စကား ကျမ်းဂန်စကားများနှင့် အသင့်ယုတ္တိများကို နှိုင်းချိန် ပြီးတော့ ယုံကြည်ပြီး မှန်စွာသိမြင်သဘောကျ ယူဆခြင်းပါပဲ။ အဲဒါဟာ သုစရိုက်(၁၀)ပါးထဲ ပါဝင်နေတဲ့အတွက် သုစရိုက် သမ္မာဒိဋ္ဌိလို့လည်း ခေါ်ရတယ်။ ကံနှင့်ကံ၏အကျိုး ရှိနေပါလျက် မရှိဘူးလို့ မှားယွင်းစွာ ထင်မြင်ယူဆတာကိုတော့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိခေါ်တယ်။ အဲဒါဟာ ဒုစရိုက် (၁၀)ပါးထဲ ပါဝင်နေတဲ့အတွက် ဒုစရိုက်မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလို့လည်း ခေါ်ရတယ်။ ဒီ ဒုစရိုက်မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအကြောင်းကို အကျယ်သိချင်ရင်တော့ သဗ္ဗေခသုတ် တရားတော်စာအုပ် ဒုတိယအတွဲမှာကြည့်ပါ။ ယခု ဒီမှာတော့ ဆောင်ပုဒ် လောက်ပဲ ဆိုကြရမယ်။

(၁-က) ကံနှင့်ကံ၏အကျိုးမရှိဟု အယူမှားတာက ဒုစရိုက်
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။

(၁-ခ) ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးရှိသည်ဟု အယူမှန်တာက
သုစရိုက်သမ္မာဒိဋ္ဌိ။

သုစရိုက်သမ္မာဒိဋ္ဌိလိုလည်းခေါ်ရတဲ့ ဒီ ကမ္မဿကတာ
သမ္မာဒိဋ္ဌိက ကုသိုလ်အားလုံးတို့၏ အခြေခံအရင်းအမြစ်ဖြစ်တယ်။
ဒီသမ္မာဒိဋ္ဌိရှိပါမှ အကုသိုလ်တွေကိုလည်း ရှောင်ကြဉ်တယ်။ ဒါန သီလ
စသော သာမန်ကုသိုလ်တွေကိုလည်း ပြုနိုင်တယ်။ သမထ ဝိပဿနာ
ဆိုတဲ့ ဘာဝနာကုသိုလ်တွေကိုလည်း ပွားစေနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ
သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့သီလကို သမာဓိ ပညာကုသိုလ်တို့၏ အစပိုင်းအဖြစ်ဖြင့်
ဒီလို ဟောထားပါတယ်။

ဘိက္ခု-ရဟန်း၊ တသွာ-တစ်ပါးတည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား
အားထုတ်လိုပါသည်။ အကျဉ်းအားဖြင့် ဟောကြားတော်မူပါဟု သင်က
တောင်းပန်သော ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ တွံ-သင်သည်၊ ကုသလေသု
ဓမ္မသု-ကုသိုလ်တရားတို့၌၊ ဝါ-ကုသိုလ်တရားတို့တွင်၊ အာဒိမေဝ-
အစပိုင်းကိုသာလျှင်၊ ဝိသောဓေဟိ-သုတ်သင်စင်ကြယ်ပါစေဦးလော့။
ကုသလာနံဓမ္မာနံ-သမာဓိ ပညာကုသိုလ်တရားတို့၏၊ အာဒိ-အစ
ပိုင်းသည်၊ ကော စ-အဘယ်ပါနည်း၊ သုဝိသုဒ္ဓံ-ကောင်းစွာစင်ကြယ်
သော၊ သီလဉ္စ-သီလသည်လည်းကောင်း၊ ဥဇုကာ-ဖြောင့်မတ်သော၊
ဒိဋ္ဌိ စ-အယူအမြင်သည်လည်းကောင်း၊ အာဒိ-သမာဓိ ပညာ ကုသိုလ်
တရားတို့၏ အစပိုင်းပေတည်း။ (ယတော ခေါ် တေ ဘိက္ခု၊ သီလဉ္စ
သုဝိသုဒ္ဓံ ဒိဋ္ဌိ စ ဥဇုကာ၊ တတော တွံ ဘိက္ခု) ရဟန်း သင်၏ သီလ
ကောင်းစွာစင်ကြယ်၍ အယူဖြောင့်မတ်သောအခါ၌ သင်သည် (သီလံ

နိဿာယ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ) သီလကိုမှီ၍ သီလ၌တည်၍ (စက္ကာရော သတိပဋ္ဌာနေ) သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့ကို (တိဝိဓေန ဘာဝေယျာသိ) အဇ္ဈတ္တ၌ ရှုခြင်း၊ ဗဟိဒ္ဓ၌ ရှုခြင်း၊ အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓ၌ ရှုခြင်း ဟူသော သုံးပါးအပြားဖြင့် ပွားလေလော့။ (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိ နှာ-၁၂၄)

ဒီ ဘုရားစကားတော်ဖြင့် ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် သီလ မဂ္ဂင်တွေဟာ ဘာဝနာကုသိုလ်ကို မပွားမီကပင် ပြည့်စုံစေရမည့် အခြေခံ အစပိုင်းဖြစ်ကြောင်း အလွန်ပင်ထင်ရှားနေပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဝိပဿနာဘာဝနာအတွက်ဆိုရင် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဆိုင်ရာ ဈာန်သမာဓိနှင့် ဥပစာရသမာဓိတွေဟာလည်း အခြေခံအစပိုင်းဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အရိယမဂ္ဂင်ကိုဖြစ်စေလိုလျှင် ပုဗ္ဗဘာဂမဂ် ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ပွားစေရမယ်ဆိုတာလည်း ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက ပွားစေရမည့်မဂ္ဂင်တွေကို (၁) မူလအခြေခံ မဂ္ဂင်၊ (၂) ပုဗ္ဗဘာဂ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်၊ (၃) အရိယမဂ္ဂင်-လို့ ဒီလို သုံးဆင့်ခွဲခြားထားပါတယ်။ အဲဒါကို “မူလ ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။ ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်ဓာတ်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

မူလ ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။

ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်ဓာတ်။

ပွားစေရမည့် မဂ္ဂင်သုံးဆင့်

ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ဖြစ်တဲ့ သူတော်ကောင်းတွေဟာ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုတိုင်းပြုတိုင်း နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို လျင်မြန်စွာရလိုပါ၏။ လျင်မြန်စွာ မျက်မှောက်ပြုရပါစေလို၊ ဆုတောင်းလေ့ရှိကြပါတယ်။ ဆုတောင်းရုံနဲ့တော့ ယခုချက်ချင်း ရမှာမဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီကောင်းမှုက ပိုဆောင်ပေးတဲ့ သုဂတိဘဝ တစ်ခုခုကျမှ ရနိုင်မယ်။ အဲဒါလည်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်ကို ကျင့်ပါမှ ရမှာ၊ ဒီတော့ အဲဒီ နောက်ကာလ ထိအောင် ဆိုင်းငံ့မနေဘဲ ယခုဘဝတွင်ပဲ နိဗ္ဗာန်ကိုရအောင် အားထုတ်သင့်ပါတယ်။

ဘယ်လို အားထုတ်ရမလဲဆိုရင် အရိယမဂ္ဂဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုဖြစ်အောင် အားထုတ်ရမယ်။ ဒါပေမယ့် အရိယမဂ္ဂင်ကို စပြီးဖြစ်အောင်အားထုတ်လို့တော့ မဖြစ်ဘူး။ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂ (ရှေ့သွားမဂ္ဂ) ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေဖြစ်အောင် စပြီးအားထုတ်ရတယ်။ အဲဒီလို အားထုတ်ရာမှာလည်း အခြေခံက ပြည့်စုံဖို့လိုသေးတယ်။ ဒါကြောင့် မူလအခြေခံဖြစ်တဲ့ မဂ္ဂင်တွေပြည့်စုံအောင် ရှေးဦးစွာအားထုတ်ရတယ်။ မူလအခြေခံမဂ္ဂင်ဆိုတာ ဘာတွေလဲဆိုရင် ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ရယ်၊ သီလမဂ္ဂင်သုံးပါးရယ်၊ သမာဓိမဂ္ဂင်ရယ် ဒီသုံးမျိုးပါပဲ။

ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိက ပြည့်စုံပြီးသော ဖြစ်နေပါပြီ။ သီလမဂ္ဂင်တွေကတော့ လူဝတ်ကြောင်တွေမှာဆိုရင် စောစောက မပြည့်စုံတောင် တရားအားထုတ်ခါနီး သီလဆောက်တည်လိုက်ရင် ပြည့်စုံတာပါပဲ။ ရဟန်းများမှာတော့

စောစောကတည်းက သံသယရှိရင် ပရိဝါသ် မာနတ် ဆောက်တည်ပြီးတော့လည်း စင်ကြယ်စေရတယ်။ မအပ်တဲ့ပစ္စည်းများရှိရင် အဲဒီပစ္စည်းတွေကိုလည်းစွန့်ပြီး ဒေသနာပြောကြားခြင်းဖြင့် စင်ကြယ်စေရတယ်။ အဲဒီကနောက် စွမ်းနိုင်ရင် ဈာန်တစ်ပါးဖြစ်စေ၊ ၂-ပါး ၃-ပါးဖြစ်စေ၊ လေးပါးလုံးဖြစ်စေရအောင် အားထုတ်ရတယ်။ အဲဒါလောက် မစွမ်းနိုင်ရင်လည်း ဈာန်၏အနီး ဥပစာရသမာဓိကို ရအောင်အားထုတ်ရတယ်။ သမထသမာဓိကို သီးသန့်အားမထုတ်နိုင်ရင်တော့ (နိဝရဏ ကင်းသည့်တိုင်အောင် ဥပစာရသမာဓိနှင့်တူညီတဲ့) ဝိပဿနာခဏိက သမာဓိဖြစ်အောင် ဘူတရုပ်လေးပါး စသည်ကို စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုရတယ်။ အဲဒါကတော့ သမာဓိကို သီးခြားထူထောင်ရတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ရုပ်နာမ်တို့၏သဘောမှန်ကိုသိအောင် စူးစူးစိုက်စိုက်ရှုနေရင် ဝိပဿနာသမာဓိက သူ့အလိုလို ဖြစ်လာတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် များစွာသောအာရုံတွေကို လိုက်ပြီးရှုနေရင် သို့မဟုတ် မထင်ရှားတဲ့အာရုံတွေကိုလိုက်ပြီး ရှုနေရင် သမာဓိအဖြစ် နှေးတတ်တယ်။ ထင်ရှားတဲ့ ရှုစရာနည်းနည်းလောက်သာ ထားပြီးရှုနေမှ သမာဓိ ဖြစ်လွယ်တတ်တယ်။

ဒါကြောင့် ဝမ်းဗိုက်မှာ ထင်ရှားတဲ့ တောင့်တင်း တွန်းကန် လှုပ်ရှားမှု ဝါယောဓာတ်ကို စပြီးရှုဖို့ ဘုန်းကြီးတို့က ညွှန်ပြနေပါတယ်။ ရှုပုံကတော့ ဝမ်းဗိုက်က ဖောင်းတက်လာတဲ့အခါ ဖောင်းတယ်လို့ ရှုမှတ်ရတယ်။ ပိန်ကျသွားတဲ့အခါ ပိန်တယ်လို့ ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီဖောင်းတာ ပိန်တာကလေး ၂-ခုတည်းက စပြီးရှုမှတ်ဖို့ ညွှန်ပြနေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ၂-ခုတည်းတော့လည်း မဟုတ်သေးဘူး။ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ရှုနေရင်း စိတ်ကူးဖြစ်လာရင် အဲဒီစိတ်ကူး

ကိုလည်း ရှုမှတ်ရတယ်။ ပြီးရင် ဖောင်းတာ ပိန်တာကိုပဲ ပြန်ပြီးရှုမှတ်
 နေရတယ်။ ကိုယ်ထဲက အခံရက်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာတစ်ခုခု ထင်ရှား
 ပေါ်လာရင် အဲဒါကိုလည်း ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလိုရှုမှတ်လို့ ဒုက္ခဝေဒနာ
 ပျောက်သွားရင်ဖြစ်စေ၊ မပျောက်သော်လည်း အတော်အတန်ကြာအောင်
 ရှုမှတ်ပြီးလျှင်ဖြစ်စေ၊ ဖောင်းတာ ပိန်တာကိုပဲ ပြန်ပြီးစူးစူးစိုက်စိုက်
 ရှုမှတ်နေရတယ်။ လက်ခြေ ကွေးမှု ဆန့်မှု လှုပ်ရှားပြုပြင်မှု ဖြစ်ပေါ်
 လာရင် အဲဒီ ကိုယ်အမူအရာကိုလည်း ရှုမှတ်နေရတယ်။ ပြီးရင်
 ဖောင်းတာ ပိန်တာကိုပဲ ပြန်ပြီးရှုမှတ်နေရတယ်။ မြင်မှု ကြားမှု
 အထူးစသည် ထင်ရှားပေါ်လာရင် အဲဒါကိုလည်း မြင်တယ် မြင်တယ်၊
 ကြားတယ် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ၂-ချက်
 ၃-ချက် လေးငါးချက်လောက် ရှုမှတ်ပြီးရင် ဖောင်းတာပိန်တာကိုပဲ
 ပြန်ပြီး စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုမှတ်နေရတယ်။

ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် စူးစူးစိုက်စိုက်ရှုမှတ်နေရင် စိတ်တည်ကြည်မှု
 သမာဓိ ထူးထူးခြားခြား ဖြစ်လာတာကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။ အဲဒီအခါမှာ
 ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ရှုသိရတဲ့ရှုပ်က တခြား+ရှုသိတဲ့နာမ်က တခြား ကွဲပြားလျက်
 ထင်ပေါ်နေလိမ့်မယ်။ အဲဒါဟာ စိတ်တည်ငြိမ်မှု သမာဓိကိုမှီပြီး ရုပ်နဲ့
 နာမ်ကို ခွဲခြားသိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ထူး ဖြစ်လာတာပါပဲ။ ဒီလို
 ထူးခြားတဲ့ အသိဉာဏ်ဖြစ်ပုံကိုရည်ပြီးတော့ စက္ခုကရဏီစပြီး ဉာဏ
 ကရဏီ စသည်ဖြင့်လည်း ဟောတော်မူတယ်။ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသံ
 သဇ္ဈာနန္တိ-ရှေးကာလထက် နောက်ကာလ၌ အထူးကိုသိကြတယ်
 လို့လည်း ဘိက္ခုနီ စသည်တို့က ပြောကြတာပဲ။

ဈာန်ရသူ ဝိပဿနာရှုပုံ

ရှေ့နားက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဈာန်ရအောင်အားထုတ်နိုင်ရင်တော့ အဲဒီဈာန်သမာဓိနှင့် ယှဉ်တဲ့ဉာဏ်ဟာ ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။ သို့ပေမယ့် အဲဒီ ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိကတော့ ဝိပဿနာအရာမှာ မထင်ရှားပါဘူး။ ဈာန်သမာဓိသာလျှင် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ အဖြစ်ဖြင့်ရော ပါဏေဈာန်အဖြစ် ဖြင့်ရော ထင်ရှားပါတယ်။ ကျေးဇူးလည်း များပါတယ်။ ကျေးဇူးများပုံကတော့ မိမိရထားတဲ့ဈာန်ကို အခြေခံအဖြစ်ဖြင့်ဝင်စားပြီး အဲဒီဈာန်က ထတဲ့အခါ အဲဒီဈာန်ဖြစ်ခိုက်က ပါဝင်တဲ့ ဝိတက် ဝိစာရ ဝိတိ သုခ ဝေတုတာ ဖဿ ဝေတနာ မနသိကာရ စိတ် အစရှိသော နာမ်တရားတို့ကစပြီး ရှုရတယ်။ အဲဒီလို ရှုလိုက်ရင် ချက်ချင်းပဲ ထင်ရှားသိရတယ်။ ဈာန်စင်္ချာရုပ်ကို ရှုလိုက်ရင်လည်း ထင်ရှားပေါ်တယ်။ သူ့အစိုက် အတန်နဲ့သူ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ချက်ချင်းပင် ပျက်ပျက်သွားတာ ကိုလည်း ထင်ရှားသိရတယ်။ ပျက်ပျက်သွားလို့ မမြဲဘူး။ ဆင်းရဲတွေပဲ။ အနတ္တ သဘောတရားမျှပဲ စသည်ဖြင့်လည်း လွယ်ကူစွာ သိရတယ်။ ဒါကြောင့် ဈာန်ဝင်စားလိုက်၊ ဈာန်ဖြစ်ခိုက်က နာမ်တရား ရုပ်တရားတွေကို ရှုလိုက်နဲ့ အဖန်ဖန် ရှုပွားနေရင်းပဲ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေ ရင့်သန်ပြည့်စုံပြီး မကြာမီပင် အရိယမဂ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသွားနိုင်တယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်နိုင်ပုံကို အင်္ဂုတ္တရပါဠိ နဝကနိပါတ် ဈာနသုတ်စသည်မှာ ဒီလိုဟောထားပါတယ်။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣမ ဘိက္ခု-ဤသာသနာတော်က ရဟန်းသည်။ပ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပုဇ္ဈ ဝိဟရတိ-ပဌမဈာန်ကိုဝင်စား၍

နေ၏။ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ယဒေဝ တတ္ထ ဟောတိ ရူပဂတံ ။ပ။ ဝိညာဏဂတံ၊ တေ ဓမ္မေ-ထို ဈာန်ဝင်စားခိုက်၌ရှိသော ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တို့ကို၊ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော။ပ။ အနတ္တတော-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု၊ သမနုဿတိ-ဈာန်မှထသော အခါ ရှုမြင်၏။ပ။ သော-ထိုသို့ရှုမြင်သော ရဟန်းသည်၊ တတ္ထဋ္ဌိတော- ထိုဈာန်ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်တို့ကို ရှုမြင်သော ဝိပဿနာ၌တည်လျက်၊ အာသဝါနံ၊ ခယံ၊ ပါပဏာတိ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ရာ အရဟတ္တ ဖိုလ်သို့ရောက်၏-တဲ့။

ဒါက ဈာန်ရပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဈာန်ဝင်စားပြီးတော့ မိမိသန္တာန်မှာ တကယ်ဖြစ်ပျက်သွားတဲ့ ဈာန် စိတ်စေတသိက်နာမ်နှင့် ရုပ်တရား တို့ကို ဝိပဿနာရှုပြီး အရိယမဂ်သို့ရောက်သွားပုံပါပဲ။ အဲဒီမှာ ဝိပဿနာရှုပုံကို လေးလေးနက်နက် သတိပြုပြီး ဆင်ခြင်ကြည့်ပါ။ သုတမယဉာဏ်ဖြင့် ကျက်မှတ်ပြီး ဆင်ခြင်တာလား၊ တကယ်ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်ကို ရှုတာလား၊ ကျက်မှတ်ပြီး ဆင်ခြင်တာမဟုတ်ဘူး၊ ဈာန်ရ ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်မှာ တကယ်ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်အစစ်ကို သူဖြစ်ပျက် သွားတဲ့အတိုင်း ရှုမြင်တာပဲ။ အဲဒီဈာန်ရပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဈာန်ဝင်စားပြီးတော့ ဈာန်မှထတဲ့အခါ ရှေ့အခြားမဲ့၌ တကယ်ဖြစ်ပျက်သွားသော ဈာန်စိတ် စသည်ကို ရှုရသလိုပင် ဈာန်မရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း မိမိမှာ တကယ် ဖြစ်ပျက်သွားတဲ့အတိုင်း ရှုရမယ်ဆိုတာ မထင်ရှားဘူးလား၊ ထင်ရှား ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဈာန်မရတဲ့သူတွေလည်း ဝိပဿနာရှုရင် ကျက်မှတ် ပြီးတော့ ဆင်ခြင်ရှုရုံမျှဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ် မဖြစ်ဘူး၊ မိမိတို့ သန္တာန်မှာ တကယ်ဖြစ်ပျက်သွားတဲ့ ရှေ့အခြားမဲ့က ထိသိမှု ကြံသိမှု

ကြားမှု မြင်မှု နံမှု စားသိမှု စသည်တို့ကို သူဖြစ်ပျက်သွားတဲ့အတိုင်း ရှုမြင်နိုင်ပါမှ ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ် ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ မှတ်ထားကြရမယ်။

ပက်ဏ္ဍကသင်္ခါရ ရှုပုံ

ဈာန်ဝင်စားပြီးရှုပုံ နောက်တစ်နည်းကတော့ မိမိရထားတဲ့ ဈာန်ကို ဝင်စားပြီးတော့ အဲဒီဈာန်မှထတဲ့အခါ အဲဒီဈာန် စိတ်စေတသိက် ရုပ်တို့တွင် ထင်ရှားရာကိုရှုပြီးတော့ ထိသိမှု ကြံသိမှု ကြားမှု မြင်မှု အစရှိသော ပေါ်ရာပေါ်ရာ ရုပ်နာမ်တွေကို လိုက်ရှုနေရတယ်။ အဲဒီလို ထင်ရှားပေါ်ရာရာတွေကို လိုက်ရှုတာက ပက်ဏ္ဍက သင်္ခါရတွေကို ရှုတာခေါ်တယ်။ အဲဒီ ရှုပုံကတော့ ဈာန်မရတဲ့ သုဒ္ဓဝိပဿနာယာနိက ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ရှုပုံနှင့် အတူတူပါပဲ။ ထူးတာကတော့ ဈာန်ကိုအခြေခံ ပြုပြီး ရှုတာရယ်။ ဈာန်သမာဓိ အခြေခံကောင်းတဲ့အတွက် ပေါ်ရာရာ နာမ်တွေကို လွယ်ကူထင်ရှားစွာ သိနိုင်တာရယ်။ ဒီအခြင်းအရာ ၂-ပါးလောက်ပဲ ထူးခြားပါတယ်။ အဲဒီလို ပေါ်ရာရာတွေ လိုက်ရှုနေလို့ ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်းလာတဲ့အခါ ဈာန်ကိုပြန်ပြီးဝင်စားရတယ်။ အပင်ပန်း ပြေငြိမ်းသွားတဲ့အခါကျတော့ ပေါ်ရာရာရုပ်နာမ်ကို လိုက်ပြီးရှုရပြန်တယ်။ ဒီပုံ ဒီနည်းဖြင့် ဈာန်အခြေခံပြီး ပေါ်ရာရာရှုနေရင်း ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်လာတဲ့အခါကျတော့ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုသွားတယ်။ အဲဒီလိုရှုပုံကို မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ ဇွေဓာ ဝိတက္က သုတ်အဖွင့် (နာ-၃၈၇)မှာ ဒီလို ပြဆိုထားပါတယ်။

တ္ထောဝတာ-ဤမျှသော စကားရပ်ဖြင့်၊ ဗောဓိသတ္တဿ-ဘုရား အလောင်းတော်၏၊ သမာပတ္တိ နိဿာယ-ဈာန်သမာပတ်ကိုမှီ၍၊ ဝိပဿနာပဌပနကာလော-ဝိပဿနာဖြစ်စေသောကာလကို၊ ကထိတော-ဟောတော်မူအပ်၏။ ဟိ-မှန်ပေ၏၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သမာဓိပိ တရုဏော ဝိပဿနာပိ-သမာဓိရော ဝိပဿနာရော နုသေး၏၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဝိပဿနံ ပဌပေတွာ အတိစိရံ နိသိန္ဒဿ-ဝိပဿနာကိုဖြစ်စေလျက် အလွန်ကြာမြင့်စွာထိုင်နေလတ်သော်၊ ကာယော ကိလမတိ-ကိုယ်ပင်ပန်း၏၊ အန္တော အဂ္ဂိဝိယ ဥဌဟတိ-ကိုယ်တွင်း၌ မီးထတောက်သလို ပူလောင်တတ်၏၊ ကစ္ဆေဟိ သေဒါ မုစ္ဆန္တိ-လက်ကတီးကြားတို့မှ ရွေးများထွက်ကုန်၏။ မတ္ထကတော ဥသုမဝဋ္ဋိ ဝိယ ဥဌဟတိ-ဦးထိပ်မှ အစိုးအငွေ့ထောင်းထောင်းထသကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်၏။ စိတ္တံ ဟညတိ ဝိဟညတိ ဝိပ္ပန္နတိ-စိတ်သည် အလွန် ပင်ပန်းတုန်လှုပ်၏၊ သော-ထိုယောဂီသည်၊ ပုန သမာပတ္တိ သမာပန္နိတွာ-တဖန် သမာပတ်ကို ဝင်စားပြီးလျှင်၊ တံ-ကိုယ်စိတ်၏ ထိုပင်ပန်းခြင်းကို၊ ပရိဒေမေတွာ-သိမ်မွေ့စေ၍၊ မုရံ ကတွာ-ရှူးညံ့စေ၍၊ သမဿာသေတွာ-သက်သာရာရစေ၍၊ ပုန ဝိပဿနံ ပဌပေတိ-တဖန် ဝိပဿနာကို ဖြစ်စေပြန်၏၊ ပုန အတိစိရံ နိသိန္ဒဿ-တဖန် အလွန်ကြာမြင့်စွာ ထိုင်နေလတ်သော်၊ တဿ-ထို ယောဂီအား၊ တထေဝ ဟောတိ-ထို့အတူပင် ပင်ပန်းပြန်၏၊ သော-ထိုယောဂီသည်၊ ပုန သမာပတ္တိ သမာပန္နိတွာ-တဖန် သမာပတ်ကိုဝင်စားပြန်၍၊ တထေဝ ကရေတိ-ထို့အတူပင် ပြုပြန်၏။ ဟိ-ထိုသို့ ပြုသင့်သည် မှန်ပေ၏။ သမာပတ္တိ-သမာပတ်သည်၊ ဝါ-ဈာန်ဝင်စားခြင်းသည်၊ ဝိပဿနာယ-ဝိပဿနာအား၊ ဗဟူပကာရာ-ကျေးဇူးများလှပါပေ၏တဲ့။

အဲဒါဟာ ဈာန်ကိုအခြေခံအဖြစ် ဝင်စားပြီးတော့ အဲဒီဈာန်မှ စပြီး ပေါ်ရာရာ ပက်ဏ္ဍကသင်္ခါရ (ပြီးပြီမ်းရုပ်နာမ်) တရားတွေကို လိုက်ပြီးရှုပုံပါပဲ။ ဈာန်မရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ ထိသိမှု ကြသိမှု ကြားမှု မြင်မှု အစရှိတဲ့ ပေါ်ရာရာ ပက်ဏ္ဍကသင်္ခါရတွေကိုသာ မပြတ်လိုက်ပြီးရှုနေရတယ်။ အဲဒီလို ပေါ်ရာရာတွေကို မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုနေလို့ ပင်ပန်းလာတဲ့အခါ ဈာန်မရှိတဲ့အတွက် ဈာန်ကိုတော့ မဝင်စား နိုင်ဘူး။ မူလအစက လေ့ကျင့်ထားတဲ့ ဝမ်းဗိုက်၏ ဖောင်းမှု ပိန်မှု အစရှိတဲ့ ရှုမှတ်နေကျ အာရုံနည်းနည်းကို ပြန်ရှုနေရတယ်။ အဲဒီလို ရှုနေကျ အာရုံနည်းနည်းကို ပြန်ရှုနေတော့ ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်းတာ ပြေငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒီအခါ ပေါ်ရာရာ ပက်ဏ္ဍက သင်္ခါရတွေကို မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုနေရတယ်။ အဲဒီလိုရှုခြင်းဖြင့် ဝိပဿနာသမာဓိဉာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံလာတဲ့အခါကျတော့ ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်းခြင်းမရှိဘဲ နေ့ရာညဉ့်ပါ ပေါ်ရာရာကို မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုမှတ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီ အခါမှာ အာရုံတွေကလည်း သူ့အလိုလိုဉာဏ်ထဲမှာ ပေါ်ပေါ်ပေးနေ သလို ဖြစ်နေတယ်။ ရှုသိတဲ့သတိနှင့် ဉာဏ်ကလည်း ကြောင့်ကြ မစိုက်ရဘဲ သူ့အလိုလိုပင် အမှတ်ရရပြီး အမှန်အတိုင်း သိသိသွား နေတယ်။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတွေဟာ သူ့အလိုလိုပင် ထင်ပေါ်နေတယ်။ အဲဒီလို သိသိနေရင်းထဲက အထူးသွက်လက် ထက်သန်တဲ့အသိတွေ ဖြစ်လာပြီးတော့ သိစရာအာရုံရော သိသိနေတာ တွေရော ပြတ်စဲ ချုပ်ငြိမ်းတဲ့သဘောထဲသို့ ဆိုက်ရောက် ပြေးဝင် သွားတယ်။ အဲဒါဟာ အရိယမဂ္ဂင်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ ဆိုက်ရောက် ပြေးဝင်သွားတာပဲ။ ဒါကြောင့်-

● ၁၇၈

မွေစကြာတရားတော်ကြီး

မူလ ပုဗ္ဗ အရိယံ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။

ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်တတ်လို့၊
ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားတာပါပဲ။

ဝိပဿနာမဂ္ဂင် စ၍ဖြစ်ပုံ

အဲဒီ မဂ္ဂင်သုံးဆင့်ထဲမှာ ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် သီလ
မဂ္ဂင်ဆိုတဲ့ မူလမဂ္ဂင် ၂-မျိုးကတော့ ဘာဝနာအလုပ် အားမထုတ်ခင်
ကတည်းက ပြည့်စုံခဲ့ရကြောင်း ရှေ့နားကပြောခဲ့ပြီ။ သမထသမာဓိ
အခြေခံပြီး ဝိပဿနာရှုတဲ့ သမထယာနိကယောဂီမှာဆိုရင် ဥပစာရ
သမာဓိဖြစ်စေ၊ အပ္ပနာဈာန်သမာဓိဖြစ်စေ၊ အဲဒီ သမာဓိ ၂-ပါးဆိုတဲ့
မူလမဂ္ဂင်ကိုလည်း ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကတည်းက ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်
ခဲ့ရတယ်။ ဝိပဿနာသက်သက်ကစပြီး အားထုတ်တဲ့ သုဒ္ဓဝိပဿနာ
ပာနိကယောဂီမှာတော့ အဲဒီ အခြေခံသမာဓိမဂ္ဂင်က ဝိပဿနာရှု
သင့်တဲ့ ဘူတရှုပ်လေးပါး စသည်ကို ရှုနေရင်းပင် ရှုရာရာအာရုံမှာ
ကပ်လျက် ကပ်လျက် တည်သောအားဖြင့် ပြည့်စုံလာတယ်။ အဲဒီ
အခါမှာ အာရုံတစ်ပါးသို့ပျံ့လွင့် ပြေးသွားခြင်းမရှိတော့ဘူး။ ဒါကြောင့်
ဝိပဿနာရှုသိတဲ့စိတ်ချည်း စင်ကြယ်လျက် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်တယ်။ အဲဒီ
အချိန်ကစပြီး ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တရားတွေ
ဖြစ်ပွားလာတယ်။

ဝိပဿနာ သမာဓိမဂ္ဂင်များဖြစ်ပုံ

ဖြစ်ပွားပုံကတော့ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ် ကြိတ်တယ် သိတယ် ပူတယ် နာတယ် မြင်တယ် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း အဲဒီလို ရှုမှတ်မိအောင် ကြောင့်ကြစိုက်ပေးတာက သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင်ပဲ။ အမှတ်ရတာက သမ္မာသတိမဂ္ဂင်ပဲ (ကိုယ်အမှု အရာကို မှတ်မိတာက ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ပဲ။ ဝေဒနာ စိတ် သဘောတရားတွေကို မှတ်မိတာတွေက ဝေဒနာနုပဿနာ စိတ္တာ နုပဿနာ ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်တွေပဲ) ရှုမှတ်မိရာအာရုံ၌သာ ကပ်လျက် ကပ်လျက် တည်တည်နေတာက သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်ပဲ။ (ဝိပဿနာ ခဏိကသမာဓိမဂ္ဂင်ပေါ့) ဒီ သမ္မာဝါယာမ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိ ဆိုတာတွေက သမာဓိမဂ္ဂင်သုံးပါးတဲ့။

ဝိပဿနာ ပညာ မဂ္ဂင်များဖြစ်ပုံ

ရှုမှတ်မိတဲ့အာရုံကို အမှန်အတိုင်း သိသိသွားတာက သမ္မာဒိဋ္ဌိ မဂ္ဂင်ပဲ။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပြီးခါစမှာ မှတ်သိရတဲ့အာရုံရုပ်နဲ့ မှတ်သိတဲ့ စိတ်နာမ်ကို အမှန်အတိုင်း ပိုင်းခြားသိတယ်။ အဲဒီလို အသိရှင်းတဲ့ အခါမှာ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဖြစ်တယ်။ အဲဒီကနောက်မှာ ရှုမှတ်နေရင်း အကြောင်းနှင့် အကျိုးကို ပိုင်းခြားပြီးသိတယ်။ ကွေးချင်တဲ့စိတ်ရှိလို့ ကွေးတယ်။ ဆန့်ချင်တဲ့စိတ်ရှိလို့ ဆန့်တယ်။ လှုပ်ချင်တဲ့စိတ်ရှိလို့ လှုပ်တယ်။ မျက်စိရှိလို့ မြင်တယ်။ မြင်စရာရှိလို့ မြင်တယ်။ နားရှိလို့ ကြားတယ်။

အသံရှိလို့ ကြားတယ်၊ ကံကောင်းလို့ ချမ်းသာရတယ် စသည်ဖြင့် အကြောင်းနှင့်အကျိုးမျှသာရှိကြောင်း အမှန်အတိုင်း သိသိနေတယ်။ အဲဒီကနောက် ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း အစဖြစ်ပေါ်လာတာကိုလည်း တွေ့ရတယ်။ အဆုံးပျောက်ကွယ်သွားတာကိုလည်း တွေ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် ရှုသိရတဲ့ အာရုံရော၊ ရှုသိတဲ့စိတ်ရော မမြဲဘူးလို့လည်း အမှန်အတိုင်းသိတယ်။ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲပဲ၊ နှစ်သက်ဖွယ်မရှိတဲ့ ဆင်းရဲပဲ၊ ကိုယ့်အလိုအတိုင်းမဖြစ်တဲ့ အနတ္တပဲ။ အစိုးမရတဲ့ သဘောတရားပဲလို့လည်း အမှန်အတိုင်း သိရတယ်။ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်း သိမြင် သိမြင် သွားတာတွေဟာ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်တွေပဲ။

အဲဒီလို သိပုံကိုရည်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက (ဒုက္ခေဉာဏံ) ဒုက္ခသစ္စာ-ဆင်းရဲအစစ်အမှန်၌ဖြစ်တဲ့ အသိဉာဏ်ကို သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်လို့ ဟောပြတော်မူခဲ့တာပါပဲ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ဒုက္ခသစ္စာကို အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာတို့ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိမြင်နေရင် ကျန်တဲ့သစ္စာသုံးပါးကိုလည်း သိမြင်ခြင်းကိစ္စပြီးတော့ တာပဲ။ အဲဒီ ကိစ္စပြီးပုံကိုတော့ နောက်ပိုင်း မဂ္ဂသစ္စာအခန်းကျမှ ပြောရမယ်။ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်း သိမြင်နိုင်အောင် ရုပ်နာမ်သဘော အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာအားဖြင့် စိတ်ညွတ်ပေး တာက သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်ပဲ။ ဒီ သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပဆိုတဲ့ မဂ္ဂင် ၂-ပါးက ပညာမဂ္ဂင်တွေပဲ။

ရတင်ကပြောခဲ့တဲ့ သမာဓိမဂ္ဂင် ၃-ပါးနဲ့ ဒီပညာမဂ္ဂင် ၂-ပါးကို ပေါင်းလိုက်ရင် မဂ္ဂင် ၅-ပါးဖြစ်တယ်။ ဒီ ၅-ပါးကို ကာရက

မဂ္ဂင်များလို့ခေါ်တယ်။ ရှုတိုင်းရှုတိုင်း ရှုသိခြင်းကိစ္စပြီးအောင်
 ဒီမဂ္ဂင်ငါးပါးက တပေါင်းတည်း ပြုလုပ်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့ကို
 ကာရကမဂ္ဂင်လို့ အဋ္ဌကထာက အမည်ပေးထားတယ်။ အလုပ်သမား
 မဂ္ဂင်တွေပေါ့။ နောက်ပြီးတော့ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝ
 ဆိုတဲ့ သီလမဂ္ဂင်တွေကတော့ ဝိပဿနာ မရူပိ ရှေးအဖို့ကပင် ပြည့်စုံ
 နေခဲ့တယ်။ ရှုနေတဲ့အခါလည်း ဒီသီလက ပျက်တာမဟုတ်ဘူး၊ ပိုပြီး
 စင်ကြယ်လာတာပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ သီလမဂ္ဂင်တွေပါဆိုရင် ရှုမှတ်တိုင်း
 ရှုမှတ်တိုင်း ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဆိုတဲ့ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂင်တရားတွေကို
 ပွားများနေသည်မည်တယ်။ မဂ္ဂင်ခုနစ်ပါးကို အကျယ်အားဖြင့်ပြောပြီးပြီ၊
 သမ္မာသင်္ကပ္ပ မဂ္ဂင်တစ်ပါးပဲ ကျန်တော့တယ်။ ယခု အဲဒီမဂ္ဂင်ကို
 ပြောရမယ်။

သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ-မှန်စွာကြံခြင်းသည်၊
 ကတမော စ-အဘယ်နည်း။ နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပေါ-ကာမဂုဏ်မှ ထွက်
 မြောက်ရေး ကြံခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အဗျာပါဒ သင်္ကပ္ပေါ-
 မသတ်ရေး၊ မသေစေလိုရေး၊ ချမ်းသာစေလိုရေး ကြံခြင်းသည်
 လည်းကောင်း၊ အဝိဟိသာ သင်္ကပ္ပေါ-မညှဉ်းဆဲလိုရေး၊ သနား
 စောင့်ရှောက်ရေး ကြံခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ အယံ-
 ဤအကြံသုံးပါးကို၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ-မှန်စွာကြံခြင်းဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-
 ခေါ်ဆိုအပ်၏တဲ့။

အဲဒါဟာ သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်ကို အကျယ်ဖွင့်ပြတဲ့ မြတ်စွာဘုရား စကားတော်ပါပဲ။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုရန် ရှင်ရဟန်းပြုရန် တရားနာရန် တရားကျင့်ရန် စသည်ဖြင့် ကုသိုလ်ရေးနှင့်စပ်ပြီး ကြိတာဟူသမျှဟာ နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပထဲ ပါဝင်တယ်။ (အကျယ်ကို သိလိုလျှင် သုတ္တံသုတ် တရားတော်စာအုပ် ဒုတိယတွဲမှာ ကြည့်ပါ)။

ပဗ္ဗဇ္ဇာ ပဌမံ ဈာနံ၊ နိဗ္ဗာနဉ္စ ဝိပဿနာ။

သဗ္ဗေပိ ကုသလာ ဓမ္မာ၊ နေက္ခမ္မန္တိ ပဝုစ္စရေ-
ဆိုတဲ့ ဂါထာအရအားဖြင့် ဝိပဿနာ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပ ဆိုတဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင် ပါဝင်နေကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ သူတစ်ပါးအား မသေမပျက်စေရန် ချမ်းသာစေရန် ကြံတာက အဗျာပါဒ သင်္ကပ္ပပဲ။ အထူးအားဖြင့် မေတ္တာဘာဝနာ ပွားများနေတဲ့အခါ ဒီအဗျာပါဒ သင်္ကပ္ပ ဖြစ်ပွားနေပါတယ်။ သနားငဲ့ညှာပြီးကြံတာက အဝိဟိသာ သင်္ကပ္ပပဲ။ ကရုဏာဘာဝနာ ပွားများနေတဲ့အခါ အထူးအားဖြင့် ဒီ အဝိဟိသာ သင်္ကပ္ပ ဖြစ်ပွားနေပါတယ်။ ဝိပဿနာရှုဆဲမှာလည်း ရှုမိတဲ့အာရုံနှင့်စပ်ပြီး သေစေလိုတဲ့အကြံ ညှဉ်းဆဲလိုတဲ့အကြံများ ဖြစ်ခွင့်မရှိသောကြောင့် ရှုသိတိုင်း ရှုသိတိုင်း ဒီ သမ္မာသင်္ကပ္ပ ၂-ပါးလည်း ပါဝင်ပြီးစီးတယ်လို့ပဲ ယူသင့်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဝိပဿနာ ရှုချက်ထဲပါဝင်တဲ့ သင်္ကပ္ပအကြံဆိုတာကတော့ တမင်တွေးကြံနေတာ မျိုးတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ရုပ်နာမ်သဘော၊ အဖြစ်အပျက်သဘော၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောများကို အမှန်အတိုင်းသိအောင် ရှေ့ဆောင် သကဲ့သို့ စိတ်ဦးညွှတ်ပေးတဲ့သဘောမျှပါပဲ။ အဲဒါကိုပင် သမ္မာသင်္ကပ္ပ- မှန်စွာကြံခြင်းလို့ ခေါ်ဆိုရပါတယ်။

ယခု ပြောလာခဲ့တာဟာ မူလမဂ္ဂင် အကြောင်းလည်းပြည့်စုံပြီ။ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂင်ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကြောင်းလည်း ပြည့်စုံပြီ။ အဲဒီ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေ ပွားများလို့ ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ အရိယမဂ္ဂင်အဖြစ် ပြောင်းလဲပြီး နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသွားတာပဲ။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာကို ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂင် ရှေ့ပိုင်းမဂ္ဂင်လို့ ခေါ်ရတယ်။ အရိယမဂ္ဂင်ကိုတော့ နောက်ဆုံးပိုင်းမဂ္ဂင်လို့ ခေါ်ရမှာပေါ့။ ဒီ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်နှင့် အရိယမဂ္ဂင်ဟာ ရှေ့ပိုင်းအဖြစ်နှင့် နောက်ဆုံးပိုင်းအဖြစ်မျှသာကွဲပြားတယ်။ ဖြစ်သွားပုံကတော့ တစ်စပ်တည်းတစ်ဆက်တည်း ဖြစ်သွားတာပဲ။ ဒါကြောင့် နောက်ဆုံးပိုင်းဖြစ်တဲ့ အရိယမဂ္ဂင်ကိုရလိုလျှင် ရှေ့ပိုင်းဖြစ်တဲ့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ပွားစေရတာပဲ။ အဲဒီလိုပွားစေရင် နောက်ဆုံးကျတော့ အရိယမဂ္ဂင်က သူ့အလိုလိုပင် ဖြစ်သွားတော့တာ ပါပဲ။ ဥပမာအားဖြင့် ရေမြောင်းကိုခုန်ကျော်လိုလျှင် အရှိန်ဖြင့်ပြေးလာပြီး ခုန်လိုက်ရတယ်။ ခုန်ပြီးတဲ့နောက်မှာတော့ ဘာမျှ ကြောင့်ကြစိုက်ဖို့ မလိုတော့ဘူး။ သူ့ အလိုလိုပင် ဟိုဘက်ကမ်းပေါ်သို့ ကျသွားတော့ တာပဲ။ အဲဒါလိုပါပဲ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ပွားစေရတာက အရှိန်ယူပြီး ခုန်လိုက်တာနဲ့တူတယ်။ ခုန်ပြီးတဲ့နောက်မှာ ကြောင့်ကြမစိုက်ရဘဲ ဟိုဘက်ကမ်းပေါ်သို့ အလိုလိုကျသွားတာက ဝိပဿနာအဟုန်ကြောင့် အရိယမဂ္ဂင်ဖြစ်ပေါ်တာနဲ့တူတယ်။ ဒါကြောင့်-

မူလ ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။

ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်ဓာတ်-
လို့ ဒီဆောင်ပုဒ် ၂-ခုကို စီထားတာပဲ။ အလွန်သဘာဝကျတဲ့ ဆောင်ပုဒ်များပါပဲ။ ယခု အဲဒီဆောင်ပုဒ်များကို ထပ်ဆိုပြီး ဒီကနေ့ တရားသိမ်းမယ်။

• ၁၈၄

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

မူလ ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝမဂ္ဂင်မြတ်။

ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်တတ်။

ဤ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီးကို ရှိသေ့စွာ နာယူမှတ်သား ကြရသော ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏အစွမ်း အာနုဘော်ကြောင့် ယခု တရားနာပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ခေါ်တဲ့ မဂ္ဂင်ချစ်ပါး မြတ်တရားကို ပွားများအားထုတ်နိုင်ကြသဖြင့် ဆင်းရဲဒေဝီသိမ်းတို့၏ ငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ တရားတော် မြတ်ကို မိမိတို့အလိုရှိအပ်သော မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် လျင်မြန်စွာဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု...။ သာဓု...။ သာဓု...။

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး တတိယပိုင်းပြီးပြီ။

ဓမ္မစကြာတရားဖော်ကြီး

စတုတ္ထပိုင်း

(၁၃၂၄-ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လဆုတ် (၈)ရက်နေ့၊
ဖွင့်ပြ ဟောကြားသည်။)

တရားအနုသဇ္ဇန္တ

လွန်ခဲ့တဲ့ ၃-သီတင်းက ဓမ္မစကြာသုတ်ထဲမှ အဖို့အစွန်း
၂-ပါးကို မမှီဝဲအပ်ကြောင်းရယ်၊ အဲဒီအဖို့အစွန်း ၂-ပါး၏သရုပ်ရယ်၊
အဲဒီ အဖို့အစွန်း ၂-ကို စွန့်ပယ်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက မဇ္ဈိမ
ပဋိပဒါခေါ်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်လမ်းကို တွေ့လာသိလာခဲ့တဲ့
အကြောင်းရယ် အဲဒီ အလယ်လမ်းအကျင့်ဖြင့် ပညာမျက်စိ အသိ
ဉာဏ်တွေဖြစ်ပေါ်ပြီးတော့ ကိလေသာလည်း ငြိမ်းတဲ့အပြင် သစ္စာလေး
ပါးကို ဉာဏ်ထူးဖြင့် ထိုးထွင်းသိပြီး နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း မျက်မှောက်ပြုနိုင်တဲ့
အကြောင်းအရာ အဲဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျယ်နှင့် ပွားစေပုံများရယ်-
အဲဒါတွေကို ဖွင့်ပြ ဟောကြားခဲ့ပါပြီ။ ဒီကနေ့တော့ မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ်တဲ့
မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်လမ်းဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသိလာတဲ့ သစ္စာလေးပါး
အကြောင်းကို ဟောရမယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီကနေ့တော့ ဒုက္ခသစ္စာ
လောက်သာ ဟောနိုင်စရာရှိပါတယ်။

ဒုက္ခသစ္စာ

ဣဒံ ခေါ ပန ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ၊ ဇာတိံ
 ဒုက္ခာ၊ ဇရာပိ ဒုက္ခာ၊ ဗျာဓိပိ ဒုက္ခော၊ မရဏမ္ပိ ဒုက္ခံ၊
 အပ္ပိယေဟိ သမ္ပယောဂေါ ဒုက္ခော၊ ဝိယေဟိ ဝိပ္ပယောဂေါ
 ဒုက္ခော၊ ယမ္ပိန္တံ န လဘတိ၊ တမ္ပိ ဒုက္ခံ၊ သံခိတ္တေန ပဉ္စပါ
 ခါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ။

ဒီ ပါဠိက ယခုလက်ရှိ မွေစကြာသုတ်ထဲက ဒုက္ခသစ္စာကို
 သရုပ်ထုတ်ပြတဲ့ ပါဠိပါပဲ။ ဒီ ပါဠိထဲမှာ “ဗျာဓိပိ ဒုက္ခော”ဆိုတဲ့
 အပိုဒ်က အခြားသုတ်များ၌ ဒုက္ခသစ္စာပြတဲ့ ပါဠိနှင့်မတူဘဲ ပိုနေတယ်၊
 နောက်ပြီးတော့ အခြားသုတ်များမှာ “မရဏမ္ပိ ဒုက္ခံ”အပိုဒ်၏
 အခြားမဲ့၌ “သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသာဝိဒုက္ခာ”ဆိုတဲ့
 စာတစ်ပိုဒ်လည်းရှိတယ်။ အဲဒီစာပိုဒ်ဟာ “ယခုလက်ရှိ မွေစကြာသုတ်
 ပါဠိထဲမှာတော့ မရှိဘူး။ အဲဒီလို ကွဲပြားထူးခြားချက် ရှိနေပါတယ်။

ပါဠိဓိခဏ်ဇျက်

အဲဒီ ပါဠိမူကွဲခြင်းနှင့်စပ်ပြီး သာရတ္ထဒီပနီဆိုတဲ့ ဝိနည်းဋီကာ
 ကျမ်းကြီးမှာ စိစစ်ပြပုံကတော့ “ဗျာဓိပိ ဒုက္ခောဟူသော ဤပုဒ်သည်
 အဘိဓမ္မာပိဋက ဝိဘင်္ဂကျမ်း ဒုက္ခသစ္စာအကျယ်ပြရာပါဠိ၌ မလာ
 မရှိချေ။ ထို့ကြောင့်ပင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌လည်း ဒုက္ခသစ္စာကို အကျယ်
 ပြရာ၌ ယင်းပုဒ်ကိုထုတ်ပြခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ မွေစက္ကပ္ပဝတ္ထနသုတ်ပါဠိ၌

သာလျှင် ရှိနေပေသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းသုတ်၌သာလျှင် ဤပုဒ်ကို ဆိုခြင်းနှင့် အခြားသုတ်တို့၌ မဆိုခြင်းအကြောင်းကို စူးစမ်းဆင်ခြင် အပ်၏”လို့ ပြဆိုပြီးလျှင် မရဏန္ဒိဒုက္ခ-ပုဒ်ကို ဖွင့်ပြီးသောအရာ၌လည်း “ဤအရာ၌လည်း ‘သောကပရိဒေဝဒုက္ခ ဒေါမနဿုပါယာသာပိ ဒုက္ခာ’ ဟူသောပုဒ်သည် ဝိဘင်္ဂပါဠိ ဒုက္ခသစ္စာအကျယ်ပြရာ၌ လာရှိ၏။ ဤဓမ္မစကြာသုတ်၌မူ ထိုပုဒ်မရှိချေ။ ထိုသို့မရှိရာ၌လည်း အကြောင်းကို ရှာအပ်၏”လို့ စိစစ်ထားပါတယ်။

အဲဒီ ဋီကာဆရာကလည်း ဒီလို ပါဠိမူကွဲနေတာကို ကြိုက်ဟန် မတူပါဘူး။ ဒါကြောင့် အခြားသုတ်များမှာလည်းမရှိ၊ အဋ္ဌကထာများ မှာလည်းမဖွင့်တဲ့ အဲဒီ ဗျာဓိပိ ဒုက္ခောဆိုတဲ့ပုဒ်ကို အဲဒီဋီကာဆရာကြီးက မဖွင့်ပြခဲ့ဘူး။ အဲဒီ ဋီကာဆရာကြီးက “စူးစမ်းဆင်ခြင်သင့်တယ်၊ အကြောင်းကို ရှာသင့်တယ်”လို့ မှာခဲ့တဲ့အတွက် ဘုန်းကြီးက စူးစမ်း ရှာဖွေကြည့်တဲ့အခါမှာ မူကွဲခြင်း၏အကြောင်းကို ဒီလို တွေ့ရပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက ဒုက္ခသစ္စာကို သရုပ်ထုတ်ပြီးဟောတဲ့ အခါတိုင်း တစ်မျိုးတည်း တစ်မူတည်း ဟောခဲ့တာဖြစ်မှာပဲ၊ သို့သော်လည်း ဝိနည်းဆောင်အရင်မြတ်တွေက သုတ္တန်အရာ အဘိဓမ္မာအရာတို့၌ အလေ့အလာနည်းပါးသောကြောင့် ဝိနည်းပိဋက မဟာဝဂ္ဂပါဠိ ဓမ္မစကြာတရားတော်၌ သုတ္တန်အဘိဓမ္မာတို့နှင့်မတူဘဲ “ဗျာဓိပိ ဒုက္ခော”ဆိုတဲ့ပုဒ်ကို အပိုထည့်၍ “သောကပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿုပါယာသာပိ ဒုက္ခာ”ဆိုတဲ့ ပုဒ်ကိုလည်း ခြွင်းချန်၍ဆောင်လာ ကြသောကြောင့် သုတ္တန်ပါဠိ အဘိဓမ္မာပါဠိတို့နှင့်မတူဘဲ မူကွဲနေ သည်လို့ သဘောကျပါတယ်။ အဲဒီလို သဘောကျခြင်း၏အကြောင်း အထောက်အထားကတော့ ဒုက္ခသစ္စ နိဒ္ဒေသပါဠိကို ဖွင့်ပြကြသည့်

သုတ်အဋ္ဌကထာ၊ အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာတို့၌ “ဗျာဓိပိဒုက္ခာ”ဆိုတဲ့ ပုဒ်ကို မဖွင့်ပြခဲ့ကြခြင်း၊ “သောကပရိဒေဝ ဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသာပိ ဒုက္ခာ”ဆိုတဲ့ပုဒ်ကိုတော့ ယင်းအဋ္ဌကထာတို့၌ ဖွင့်ပြခဲ့ကြခြင်းနှင့် ထို အဋ္ဌကထာများမှာရော ယင်းတို့၏အဖွင့်ဋီကာများမှာရော ထိုသို့သော ပါဠိမူကွဲကို မပြခဲ့ခြင်းများပင် ဖြစ်ပါတယ်။

သာရတ္ထဒီပနီ ဋီကာဆရာတော်သည် ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၁၅၃-နှင့် ၁၁၈၆-နှစ်များအတွင်းက နန်းစံခဲ့သော ပရက္ကမဗာဟုမင်း၏ လက်ထက်ကရှိခဲ့သော ဆရာတော်ဖြစ်တယ်။ ယခု ၁၃၂၄-ခုနှစ်မှ ပြန်ရေတွက်ရင် လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၃၈၆ရာကျော် ရှစ်ရာအတွင်းက ဖြစ်တယ်။ အဋ္ဌကထာ ကျမ်းပြုဆရာတော် အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသမထေရ်မှ အရှင်ဓမ္မပါလမထေရ်တိုင်အောင် အဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းပြုဆရာတော် တို့မှာ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၁၆၀၀ နှင့် ၁၃၀၀ အတွင်းကဖြစ်တယ်။ သံယုတ်မဟာဝဂ္ဂပါဠိ သစ္စသံယုတ်မှာရှိတဲ့ ဒီ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္ထနုသုတ်ကို ဖွင့်ပြကြတဲ့ အဲဒီ ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာ ဋီကာဆရာတို့က ဒီပါဠိမူကွဲ အကြောင်း မဖော်ပြခဲ့ကြပေ။ ထိုသို့ မဖော်ပြခဲ့ခြင်းမှာလည်း ထိုစဉ် ကာလတုန်းက ဓမ္မစကြာသုတ်၌ ဒုက္ခသစ္စာပြပါဠိဟာ အခြားသုတ်၊ အဘိဓမ္မာတို့၌ရှိတဲ့ ဒုက္ခသစ္စာပြပါဠိနှင့် ကွဲပြားခြင်းမရှိသောကြောင့်ပင် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီကနောက် နှစ်ပေါင်း ၅၀၀ ခန့် ကွာခြားတဲ့ သာရတ္ထ ဒီပနီဋီကာဆရာများ လက်ထက်ကျမှ ဒီနေရာမှာ ပါဠိမူကွဲနေသဖြင့် သာရတ္ထဒီပနီဋီကာဆရာတော်က ဒီပါဠိမူကွဲနှင့်စပ်၍ စူးစမ်းရှာဖွေရန် ညွှန်ကြားခဲ့ခြင်းဖြစ်တယ်လို့ ဘုန်းကြီးက သဘောကျပါတယ်။

အကယ်၍ မြတ်စွာဘုရား ပထမဟောစဉ်ကပင် အခြား ဒုက္ခသစ္စာပြစကားများနှင့်မတူဘဲ ဟောခဲ့တယ်လို့ဆိုရင် ဘုရားဖြစ်ပြီး

ခါစ ပထမဟောစဉ်က တစ်မျိုးဟောတယ်။ နောက်ကာလကျမှ တစ်မျိုး ပြင်ပြီးဟောတယ်လို့ ယူရလိမ့်မယ်။ ဒီလိုယူဖို့ကတော့ မသင့်ပါဘူး။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရှင်ဖြစ်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားဟာ တစ်မူတည်း တညီတညာတည်းသာ ဟောတော်မူခဲ့တယ်။ နောက်ကာလကျမှ အဆက်ဆက်ဆောင်သူတို့၏ သတိပညာမပြည့်စုံတဲ့အတွက် မူကွဲ ဖြစ်လာတယ်လို့ ဒီလိုသာ ယူသင့်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ယခုခေတ်၌ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ စာမူတွေဟာ တစ်နိုင်ငံနှင့်တစ်နိုင်ငံ မတူဘဲ ကွဲနေတာတွေ များစွာရှိပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာ မူလရင်းက ကွဲခဲ့တာတော့ မဟုတ်ဘူး။ နောက်ကာလကျမှ ကွဲလာတာတွေပဲဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒါလိုပင် ဖြစ်သင့်သောကြောင့်ပါပဲ။

အဲဒီလို အကြောင်းကြောင်းတွေကို စူးစမ်းဆင်ခြင်မိတဲ့ အတွက် ဘုန်းကြီး၏ယုံကြည်ချက်အားဖြင့်တော့ အခြားဒုက္ခသစ္စ နိဒ္ဒေသများမှာရှိတဲ့ပါဠိမူက မှန်တယ်၊ ယခုလက်ရှိ ဓမ္မစကြာသုတ် ဒုက္ခသစ္စသရုပ်ပြပါဠိမှာ “ဗျာဓိပိ ဒုက္ခော”ဆိုတဲ့ပုဒ် ပိုနေတယ်။ “သောကပရိဒေဝ ဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသာပိ ဒုက္ခော”ဆိုတဲ့ပုဒ် လိုနေတယ်လို့ပဲ ဆုံးဖြတ်ထားပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် “ဗျာဓိ- နာခြင်း”ဆိုတာ “သောကပရိဒေဝ ဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသာ”ပုဒ်ကြီး ထဲမှ ဒုက္ခ-ဆိုတဲ့ပုဒ်ထဲမှာ အတွင်းဝင်နေပါတယ်။ သောက စသည်တို့ ကတော့ ဗျာဓိပုဒ်ထဲမှာ အတွင်းမဝင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် “ဗျာဓိပိဒုက္ခော” ဆိုတဲ့ပုဒ်မပါဘဲ “သောကပရိဒေဝ ဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသာပိ ဒုက္ခော” ဆိုတဲ့ပုဒ်ပါရှိတဲ့ ဒုက္ခသစ္စသရုပ်ပြပါဠိမူသာလျှင် ပြည့်စုံသင့်မြတ်၍ ဘုရားဟောခဲ့ရင်း ပါဠိမူမှန်ဖြစ်တယ်လို့ ဘုန်းကြီးက ယုံကြည်ယူဆ ထားပါတယ်။ ဒီလိုစိစစ်ပြရတာကလည်း အဲဒီ ယုံကြည်ချက်အတိုင်း

• ၁၉၀

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

ဟောမှာဖြစ်တဲ့အတွက်ပါပဲ။ ယခု အဲဒီ ဒုက္ခသစ္စာသရုပ်ပြမှုမှန်လို့
ယုံကြည်ထားတဲ့ပါဠိကို အပြည့်အစုံရွတ်ပြမယ်။

ဒုက္ခသစ္စာသရုပ်ပြ မူမှန်ပါဠိ

ဣဒံ ခေါ ပန ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ၊ ဇာတိပိဒုက္ခာ၊
ဇရာပိ ဒုက္ခာ၊ မရဏမ္ပိ ဒုက္ခံ၊ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿု
ပါယာသာပိ ဒုက္ခာ၊ အပ္ပိယေဟိ သမ္ပယောဂေါ ဒုက္ခော၊
ဝိယေဟိ ဝိပ္ပယောဂေါ ဒုက္ခော၊ ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘာတိ တမ္ပိ
ဒုက္ခံ၊ သံစိတ္တေန ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဒံ ခေါ ပန-ဤ ဆိုလတ္တံ့သော
တရားသည်ကား၊ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ-ဒုက္ခ အရိယသစ္စာပေတည်း၊
ဝါ- အရိယာတို့သိအပ်သော ဆင်းရဲအစစ်အမှန်ပေတည်း၊ ဇာတိပိ-
ဘဝအသစ် ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း၊ ဒုက္ခာ-ဆင်းရဲပေတည်း၊ ဇရာပိ-
အိုခြင်းသည်လည်း၊ ဒုက္ခာ-ဆင်းရဲပေတည်း၊ မရဏမ္ပိ-သေခြင်း
သည်လည်း၊ ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲပေတည်း၊ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿု
ပါယာသာပိ-စိုးရိမ် ပူဆွေးခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်း၊ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း၊
စိတ်ဆင်းရဲခြင်း၊ ပြင်းစွာပူပန်ခြင်းတို့သည်လည်း၊ ဒုက္ခာ-ဆင်းရဲတို့
ပေတည်း၊ အပ္ပိယေဟိ-မချစ်အပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ သင်္ခါရအာရုံတို့နှင့်၊
ဝါ-မှန်းစရာပုဂ္ဂိုလ်၊ အာရုံတို့နှင့်၊ သမ္ပယောဂေါ-တွေ့ဆုံ ယှဉ်တွဲ
ရခြင်းသည်၊ ဒုက္ခော-ဆင်းရဲပေတည်း၊ ဝိယေဟိ-ချစ်အပ်သော
ပုဂ္ဂိုလ်၊ သင်္ခါရအာရုံတို့နှင့်၊ ဝါ-ချစ်စရာပုဂ္ဂိုလ်၊ အာရုံတို့နှင့်၊

ဝိပူယောဂေါ-ကွဲကွာရခြင်းသည်။ ဒုက္ခော-ဆင်းရဲပေတည်း။
ယမ္ပိယေနဝိ-အကြင် လိုချင်တောင့်တမှုဖြင့်လည်း။ ဣန္ဒြိယ-လိုချင်
တောင့်တနေပါလျက်၊ န လဘတိ-မရ၊ တမ္ပိ-ထို လိုချင်တောင့်တမှု
တဏှာသည်လည်း။ ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲပေတည်း။ (သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ-
၃၈၈) တစ်နည်းကား-ဣန္ဒြိယ လိုချင်နေပါလျက်၊ ယမ္ပိ န လဘတိ-
အကြင်မရ၊ တမ္ပိ-လိုချင်နေပါလျက် လို မရခြင်းသည်လည်း။ ဒုက္ခံ-
ဆင်းရဲပေတည်း။ (ဝိဘင်္ဂမူလဋီကာ-၆၈) သံခိတ္တေန-အကျဉ်းအားဖြင့်
ဆိုလျှင်၊ ပဉ္စ-ငါးပါးကုန်သော၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဥပါဒါန်၏အာရုံ
ဖြစ်သော ခန္ဓာတို့သည်၊ ဝါ-ငါ၊ ငါ့ဥစ္စာ၊ နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တ-ဟု
စွဲလမ်းနိုင်သော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့သည်၊ ဒုက္ခာ-ဆင်းရဲတို့ပေတည်းတဲ့။

အရိယသစ္စာလေးပါး

လောကမှာ ဘာသာတရားတွေဆိုတာ အမျိုးမျိုးအထွေထွေ
ရှိကြတယ်။ သူ့ဘာသာနဲ့သူ အနှစ်အသား အစစ်အမှန်အနေနဲ့
ဟောထားတာတွေ အမျိုးမျိုးပဲ ရှိနေကြတယ်။ အဲဒီလို ဟောထား
ကြတဲ့ အခြားအယူအဆတွေကတော့ ဟောတဲ့သူတွေလည်း ကိုယ်တိုင်
တွေ့ကြတာ မဟုတ်ဘူး၊ နာခံသူတွေလည်း ကိုယ်တိုင်တွေ့ကြတာ
မဟုတ်ဘူး၊ စိတ်ကူးညှစ်ဖြင့် တွေးခေါ်ကြဆပြီး ဟောကြ လိုက်နာ
ယုံကြည်ကြတာတွေရည်းပဲ၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှ အပြင်ပဖြစ်တဲ့
အဲဒီအယူဝါဒတွေဟာ ဗြဟ္မဇာလသုတ်မှာ ဖြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ၆၂-ပါးထဲမှာ အပါအဝင်ရည်းပါပဲ။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကတော့ အဲဒီလိုတွေးခေါ်ကြပြီး ဟောတာ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့မြင်ပြီးမှ အဲဒီတွေ့မြင်ပြီး အမှန် တရားတွေကိုသာ ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ ဒါကြောင့် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ခေါ်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်လမ်းမှန်ဖြင့် ကျင့်သုံး၍ (အဘိညာဃ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိဖို့ဖြစ်တယ်၊ သမ္မောဓာယ-ထိုးထွင်း၍သိဖို့ ဖြစ်တယ်လို့ ပြဆိုခဲ့တဲ့အတိုင်း) ကိုယ်တော်တိုင် ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်းပြီးသိလာခဲ့တဲ့ အရိယသစ္စာဆိုတဲ့ အမှန်တရားလေးပါးကို သရုပ်ထုတ်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒါတွေက ဘာတွေလဲဆိုရင်-

(၁) ဒုက္ခသစ္စာ- ဆင်းရဲအစစ်အမှန်တရား၊ (၂) သမုဒယ သစ္စာ-ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း အစစ်အမှန်တရား၊ (၃) နိရောဓသစ္စာ- ဆင်းရဲငြိမ်းရာ ချမ်းသာအစစ်အမှန်တရား၊ (၄) မဂ္ဂသစ္စာ-ဆင်းရဲ ငြိမ်းရာရောက်ကြောင်း အကျင့်လမ်းကောင်း အစစ်အမှန်တရားတဲ့။ အဲဒီသစ္စာလေးပါးခေါင်းစဉ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) ဒုက္ခသစ္စာ-ဆင်းရဲ အစစ်အမှန်တရား၊

(၂) သမုဒယသစ္စာ-ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း အစစ်အမှန်တရား၊

(၃) နိရောဓသစ္စာ-ဆင်းရဲငြိမ်းရာ ချမ်းသာအစစ်အမှန်တရား၊

(၄) မဂ္ဂသစ္စာ-ဆင်းရဲငြိမ်းရာရောက်ကြောင်း အကျင့် လမ်းကောင်း အစစ်အမှန်တရား။

ဒီ အမှန်သစ္စာတရားလေးပါးကို သိဖို့ဟာ အရေးကြီးဆုံးပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဆင်းရဲအစစ်ကိုသိမှ အဲဒီဆင်းရဲကိုရှောင်နိုင်မယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းသိမှ အဲဒီအကြောင်းကို ပယ်ရှားပြီး ရှောင်နိုင်မယ်။ ဆင်းရဲငြိမ်းရာ အစစ်အမှန်ကိုလည်း သိဦးမှ အဲဒီ တကယ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက်အောင်သွားနိုင်မယ်။

ဒါပေမယ့် အဲဒီရောက်အောင်သွားဖို့ အကျင့်နည်းလမ်းကိုလည်းသိဦးမှ အဲဒီငြိမ်းရာသို့ ရောက်အောင်သွားနိုင်မယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီအမှန်တရား သစ္စာလေးပါးကိုသိဖို့ရာ လိုရင်းပဲ။

မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီ လိုရင်းဖြစ်တဲ့ သီစရာ သစ္စာလေးပါးကို သိတော်မူလာတဲ့အတွက် အဲဒီ သစ္စာလေးပါးကို သရုပ်အားဖြင့် အစဉ်အတိုင်းထုတ်ဖော်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီမှာ ပထမ ထုတ်ပြတာက ဒုက္ခသစ္စာပဲ။ အဲဒါတွေက ဘာတွေလဲဆိုရင် (၁) ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်း၊ (၂) အိုခြင်း၊ (၃) သေခြင်း၊ (၄) စိုးရိမ်ခြင်း၊ (၅) ငိုကြွေးခြင်း၊ (၆) ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း၊ (၇) စိတ်ဆင်းရဲခြင်း၊ (၈) ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း၊ (၉) မုန်းစရာတွေနှင့် တွေ့ဆုံခြင်း၊ (၁၀) ချစ်စရာတွေနှင့်ကွဲခြင်း၊ (၁၁) လိုတာကို မရခြင်း (၁၂) အကျဉ်းအားဖြင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့ပင် ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါတွေကို ဇာတိပိဒုက္ခာစသည်ဖြင့် ဖော်ပြထားတဲ့ စကားတော်ကို ခုတင်က ရွတ်ဆိုပြခဲ့ပါပြီ။ ဘုန်းကြီးက မြန်မာလိုလည်း တိုတိုနဲ့ဆောင်မှတ် ထားရအောင် ဆောင်ပုဒ်များစီထားတယ်။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်တွေကို ဆိုကြရမယ်။

ဒုက္ခသစ္စာ ဆောင်ပုဒ်များ

- (၁) ဖြစ် အို သေရေး၊ စိုးရိမ်ဆွေး၊ ငိုကြွေး ကိုယ်နာကျင်။
- (၂) နှလုံးမသာ၊ စိတ်ပြင်းစွာ၊ ပူတာ ဆင်းရဲပင်။
- (၃) မုန်းတာနှင့်တွဲ၊ ချစ်တာကွဲ၊ ဆင်းရဲအမှန်ပင်။

(၄) မရတာလို၊ ဒုက္ခဆို၊ တိုတိုပြောရလျှင်။

(၅) စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ သစ္စာဒုက္ခပင်။

(၁) ဇာတိဒုက္ခ ဘဝအသစ် ဖြစ်ခြင်းဆင်းရဲ

ဇာတိ-ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်းဆိုတာ ဘဝဟောင်းက နောက်ဆုံး ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေ ချုပ်ပျက်ပြီး သေသည်၏အခြားမဲ့၌ ကံအားလျော်စွာ ဘဝသစ်မှာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအသစ် ရှေးဦးစွာဖြစ်တာပါပဲ။ အဲဒီလိုဖြစ် တာဟာ ရှေးဘဝနှင့် အဆက်မပြတ် ဆက်စပ်ဖြစ်တဲ့အတွက် ပဋိသန္ဓေ တည်တယ်လို့လည်း ခေါ်ရတယ်။ အမှန်ကတော့ ရုပ်နာမ်အသစ်စပြီး ဖြစ်ခြင်းသဘောပါပဲ။ အဲဒီလိုဖြစ်ရာမှာ အဝိဝမ်းထဲ၌ဖြစ်ရင် ဂစ္ဆ- သေယျက ပဋိသန္ဓေလို့ခေါ်တယ်။ အဲဒီမှာလည်း ဥထဲမှာဖြစ်ရင် အဏ္ဏဇ ပဋိသန္ဓေခေါ်တယ်။ မွေးဖွားသည်တိုင်အောင် သားအိမ်တွင်းမှာသာ တည်နေရတဲ့ ပဋိသန္ဓေကိုတော့ ဇလာဗုဇခေါ်တယ်။ ဒီ ဂစ္ဆသေယျက ပဋိသန္ဓေကိုတော့ ဗိဘနွှပ်ပါးတို့၏ (သုက္ကသောဏီတ ခေါ်တဲ့)သုက်နှင့် သွေးကိုဖိုပြီးတည်တယ်လို့ ဗုဒ္ဓစာပေတွေက ဆိုပါတယ်။ အနောက်တိုင်း ဆရာဝန်တွေကတော့ အဘ၏သုက်ရိုးနှင့် အမိ၏သွေးဥတို့ပေါင်းစပ်ပြီး ဖြစ်လာကြတယ်လို့ ဆိုကြတယ်။ အဲဒီအဆိုနှစ်ရပ်ကို ညှိပြီးယူမယ် ဆိုရင် အဘ၏သုက်နှင့် အမိ၏သွေးတို့ ပေါင်းစပ်တည်နေတဲ့ ၂-မျိုးစပ် ရုပ်အပေါင်းထဲ၌ အပါယ်ဘုံမှာဆိုရင် အကုသိုလ်ကံကြောင့် လူ့လောကမှာဆိုရင် အကုသိုလ်ကံကြောင့် အကျိုးရုပ်နာမ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကို ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်းလို့ မှတ်ရမယ်။ သံသေဒေ

ပဋိသန္ဓေဆိုတာကတော့ ရေညှိစသည်မှာမှီတယ်ပြီး ရုပ်နာမ်အသစ် ဖြစ်တယ်။ အဲဒါကတော့ ပိုးလောက်အချို့ စသည်တို့၊ ဇာတိဖြစ်ပုံပါပဲ။ လူတွေက ပကတိမျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်တဲ့နတ်တို့၊ တစ္ဆေတို့၊ ဗြဟ္မာတို့၊ ငရဲသတ္တဝါတို့ကတော့ အသိစိတ် နာမ်နှင့်တကွ ရုပ်ကိုယ်အပြည့်အစုံ တစ်ပြိုင်နက် အထင်အရှားဖြစ်တယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်တာကိုတော့ သြပပါတိက-ဥပပါတိပဋိသန္ဓေလို့ ခေါ်တယ်။

အဲဒီ ပဋိသန္ဓေလေးမျိုးမှာ ပထမစပြီးဖြစ်တဲ့ဥပါဒ်ကို ဇာတိ-ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်းလို့ မှချအားဖြင့်ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ဥပါဒ်အားဖြင့် ရှေးဦးစွာ စဖြစ်ခြင်းသဘောမှာတော့ ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲရယ်လို့ မရှိပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီလိုစပြီးဖြစ်ပေါ်လိုက်တဲ့အတွက် အဲဒီ တစ်ဘဝ လုံးနှင့်ဆိုင်တဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲတွေကို ခံစားရတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ အစဆုံးဖြစ်ခြင်းကိုပဲ ဒုက္ခဆင်းရဲလို့ ဆိုရပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် မပြေလည်မယ့်ကိစ္စအတွက် အာမခံလက်မှတ်ထိုးမိရင် လက်မှတ် ထိုးစဉ်မှာတော့ ဒုက္ခမတွေ့ရသေးပေမယ့် နောင်တစ်ချိန်မှာ ဒုက္ခ ရောက်ရမည်အမှုဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီလိုလက်မှတ်ထိုးရမှာကို ကြောက်စရာကောင်းတယ်လို့ ဒုက္ခအနေနဲ့ အသိအမှတ်ပြုကြရသလို ပါပဲ။ အဲဒီ အနက်သဘောကို ရှင်းလင်းစွာသိနားလည်အောင် ဒုက္ခ (၇)မျိုးကို ခွဲခြားပြီးပြောရဦးမယ်။

• ၁၉၆

မွေစကြာတရားတော်ကြီး

ဒုက္ခ(၇)မျိုး

- (၁) ဒုက္ခဒုက္ခ၊
- (၂) ဝိပရိဏာမဒုက္ခ၊
- (၃) သင်္ခါရဒုက္ခ တဲ့၊ ဒီသုံးမျိုးက တစ်စုံပဲ။
- (၄) ပဋိစ္စဒုက္ခ၊
- (၅) အပ္ပဋိစ္စဒုက္ခ၊ ဒီ ၂-မျိုးက တစ်စုံပဲ။
- (၆) ပရိယာယဒုက္ခ၊
- (၇) နိပ္ပရိယာယဒုက္ခ၊ ဒီ ၂-မျိုးက တစ်စုံပဲ။

အားလုံးပေါင်း (၇)မျိုးရှိတယ်။ အဲဒီ(၇)မျိုးထဲက ကိုယ်ထဲမှာ နာကျင်ကိုက်ခဲခြင်း စသည်ဖြင့် အခံခက်တဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲကတစ်မျိုး၊ စိတ်ထဲမှာ စိတ်ပူခြင်း၊ စိတ်ညစ်ခြင်း၊ နှလုံးမသာခြင်း၊ ဝမ်းနည်းခြင်း စသည်ဖြင့် အခံခက်တဲ့စိတ်ဆင်းရဲက တစ်မျိုး၊ ဒီ ကိုယ်ဆင်းရဲနဲ့ စိတ်ဆင်းရဲကို ဒုက္ခဒုက္ခလို့ခေါ်တယ်။ သူ့သဘောကလည်း အခံခက်တဲ့ ဆင်းရဲပဲ၊ သူ့အမည်ကလည်း ဒုက္ခဆင်းရဲပဲ။ ဒါကြောင့် ဒုက္ခဒုက္ခလို့ ခေါ်တယ်။ ဆင်းရဲသဘောရှိတဲ့ ဆင်းရဲတဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲ ကိုတော့ လူတိုင်းလူတိုင်းက ကြောက်ကြတယ်၊ သတ္တဝါတိုင်း သတ္တဝါတိုင်းက ကြောက်ကြတယ်။ ဒုက္ခဆင်းရဲပဲဆိုတာ အလွန် ထင်ရှားပါတယ်။ ကဲ အဲဒီဆင်းရဲအကြောင်းကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

- (၁) ကိုယ်ထဲစိတ်ထဲ၌ မခံသာတဲ့ဆင်းရဲကို ဒုက္ခဒုက္ခဟု ခေါ်သည်။

အတွေ့ကောင်းတွေနှင့်တွေ့ထိပြီး ကိုယ်ထဲမှာချမ်းသာနေတဲ့ (ကာယိကသုခ) ကိုယ်ချမ်းသာကတစ်မျိုး၊ ဝမ်းသာစရာတွေကို အာရုံပြုပြီး စိတ်ထဲမှာ ရွှင်လန်းဝမ်းသာနေတဲ့ (စေတသိကသုခ) စိတ်ချမ်းသာကတစ်မျိုး၊ ဒီချမ်းသာ ၂-မျိုးကိုတော့ လူတိုင်းလူတိုင်း ကြိုက်ကြတယ်၊ သတ္တဝါတိုင်းက ကြိုက်ကြတယ်၊ ဒီချမ်းသာ ၂-မျိုးကိုရအောင်လို့ နေ့ညဉ့်မအား ရှာနေကြတယ်။ အသက်ကိုတောင် ဓွန့်ပြီး ရှာနေကြတယ်။ အလိုရှိတိုင်းရပြီး ဒီချမ်းသာတွေကိုခံစားနေကြရတဲ့အခါလည်း အလွန်ပင်ဝမ်းမြောက်နေကြတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို ပျော်ရွှင်ဝမ်းမြောက်နေရာက ချမ်းသာကြောင်း အာရုံဝတ္ထုတွေ ပျက်စီးဆုံးပါးသွားရင် မနေတတ် မထိုင်တတ်ဖြစ်ပြီး အလွန်ပင်ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်တတ်ကြပါတယ်။ စုဆောင်းထားတဲ့ ရွှေငွေစသော အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းတွေ အကြောင်းတစ်မျိုးမျိုးကြောင့် မမျှော်လင့်ဘဲ ရုတ်တရက် ပျက်စီးဆုံးရှုံးသွားရင် အလွန်ချစ်မြတ်နိုးတဲ့ အိမ်သူ အိမ်သား သားချစ်သမီးချစ် ကလေးများသေဆုံးကွဲကွာသွားရင် မနေသာ မထိုင်သာဖြစ်ပြီး အလွန်ဆင်းရဲတတ်တယ်၊ ရူးနောက်ခြင်း စသော စိတ်ရောဂါလည်း ရတတ်တယ်။ ရုတ်တရက်လည်း သေသွားတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာကို ဝိပရိဏာမ ဒုက္ခလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီချမ်းသာတွေရှိနေတုန်းမှာ ကောင်းပေမယ်လို့ သူတို့ ဖောက်ပြန်ပျက်စီးသွားတဲ့အခါ မရှိတဲ့အခါကျတော့ ယူကျုံးမရ ဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲစေတတ်တဲ့ဒုက္ခလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီဆင်းရဲအကြောင်းကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၂) ကိုယ်ထဲစိတ်ထဲ၌ ကောင်းစားချမ်းသာတဲ့သုခကို ဝိပရိဏာမဒုက္ခခေါ်သည်။

မြင်နေကျ ကြားနေကျ တွေ့ကြုံနေကျ မကောင်းမဆိုး ရိုးရိုး အာရုံ ဝတ္ထုတွေနှင့် တွေ့ဆုံခံစားနေရတဲ့အခါမှာ မကောင်းတာ ဆင်းရဲတာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ကောင်းတာ ချမ်းသာတာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ မကောင်းမဆိုး ရိုးရိုးအနေပဲ ရှိနေတယ်။ အဲဒီလို မကောင်းမဆိုး ရိုးရိုး အလယ်အလတ်သဘောကို ဥပေက္ခာဝေဒနာ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ဥပေက္ခာကိုတော့ သူ့သဘောအရအားဖြင့် ဆင်းရဲတယ်လို့လည်း မဆိုနိုင်ဘူး။ ချမ်းသာတယ်လို့လည်း မဆိုနိုင်ဘူး။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ဥပေက္ခာက မြဲတည်နေတာတော့လည်း မဟုတ်ဘူး၊ မမြဲတဲ့အတွက် အဲဒီ အလယ်အလတ် အခြေအနေအတိုင်း ဖြစ်နေစေချင်ရင် သူ့ဆိုင်ရာ အကြောင်းတွေဖြင့် မပြတ်ပြုပြင်ပေးနေရတယ်။ ပြုပြင်ပေးနေရတော့ တာဝန်လေးတာ ဆင်းရဲတာပေါ့။ ဒါကြောင့် မကောင်းမဆိုး အလယ် အလတ်ခံစားမှု ဥပေက္ခာဝေဒနာကို သင်္ခါရဒုက္ခလို့ခေါ်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဝေဒနာမှ အခြားတစ်ပါးသော လောကီရှုပ်နာမ် တရားတွေကိုလည်း အမြဲမပြတ် ပြုပြင်ပေးနေရသောကြောင့် သင်္ခါရ ဒုက္ခလို့ပဲ ခေါ်ရတယ်။ တည်မြဲတည်အောင် အမြဲမပြတ် ပြုပြင်ပေး နေရသဖြင့် တာဝန်လေး၍ ပင်ပန်းစေတဲ့ဆင်းရဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ သင်္ခါရဒုက္ခအကြောင်းကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၃) မကောင်းမဆိုး အလယ်အလတ်ခံစားမှု ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့် လောကီရှုပ်နာမ် တရားအပေါင်းကို သင်္ခါရဒုက္ခ ခေါ်သည်။

သုခဝေဒနာကိုလည်း တည်မြဲတည်အောင် အမြဲမပြတ် ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး ပြုပြင်ပေးနေကြရတာပဲ။ ဒါကြောင့် သုခ ဝေဒနာလည်း ဒီသင်္ခါရဒုက္ခထဲ ပါဝင်သင့်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဝိပရိဏာမ

ဒုက္ခလို့ သီးခြားအမည်ပေးထားပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီ သုခဝေဒနာကို အဋ္ဌကထာဆရာများက ဒီ သင်္ခါရဒုက္ခထဲမှာထည့်ပြီး မပြကြတာပါပဲ။ သူ့အတွက် ပြုပြင်ပေးနေရလို့ တာဝန်ပေးနေတာ အလွန်ထင်ရှားနေသောကြောင့် သင်္ခါရဒုက္ခထဲ ထည့်သွင်းပြီးလည်း ယူသင့်ပါတယ်။

ယခုပြောတဲ့ ဒုက္ခသုံးမျိုးကို သိမှတ်ထားရန် အရေးကြီးပါတယ်။ ဒီ ဒုက္ခသုံးမျိုးကို ကောင်းကောင်းသဘောပေါက်ထားရင် ဒုက္ခသစ္စာအကြောင်းကို အလွယ်တကူနဲ့ သိနားလည်နိုင်ပါတယ်။

(၄) နားကိုက်ခြင်း၊ သွားနာခြင်း၊ ခေါင်းကိုက်ခြင်း၊ လေအောင့်ခြင်း၊ လိုချင်တပ်စွဲမှု နှိပ်စက်၍ ပူလောင်ခြင်း၊ စိတ်ဆိုးစိတ်ပျက်၍ ပူလောင်ခြင်း၊ စိတ်ညစ်ခြင်း၊ စိတ်ပူခြင်း အစရှိတဲ့ ကိုယ်ထဲ စိတ်ထဲက အခံရခက်နေသော ဆင်းရဲဟာ ခံစားနေရတဲ့သူမှာသာ ထင်ရှားတယ်။ အခြားပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ မထင်ရှားဘူး။ မေးကြည့်လို့ အဲဒီ ခံစားနေရတဲ့သူက ပြောပြမှသာလျှင် သိရတယ်။ အဲဒီလို ဆင်းရဲဟာ ဖုံးကွယ်ထားသလိုပင် မြှုပ်ကွယ်နေတဲ့အတွက် ပဋိစ္စဒုက္ခ ခေါ်တယ်။ မထင်ရှားတဲ့ဆင်းရဲဖြစ်တဲ့အတွက် အပါကဋ္ဌဒုက္ခလို့လည်း ခေါ်တယ်။

(၅) ဓားခုတ်ခံရခြင်း၊ လှံထိုးခံရခြင်း၊ သေနတ်မှန်ခြင်း စသည်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အနာဆင်းရဲကတော့ ကွယ်ဝှက်ခြင်းမရှိဘဲ ထင်ရှားပေါ်နေတဲ့အတွက် အပ္ပဋိစ္စဒုက္ခခေါ်တယ်။ ပါကဋ္ဌဒုက္ခ လို့လည်း ခေါ်တယ်။

(၆) ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲကိုဖြစ်စေနိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ် သဘောတရားဟူသမျှတွေဟာ သူ့ပင်ကိုယ်က မဆင်းရဲသော်လည်း ဆင်းရဲ၏ အကြောင်းဝတ္ထုဖြစ်သောကြောင့် ပရိယာယဒုက္ခခေါ်တယ်။

ဖြစ်ပေါ်လာမည့် အကျိုးအာနိသင် ဆင်းရဲနှင့်ဆက်သွယ်ကြည့်လျှင် ကြောက်ဖွယ်ကောင်းတဲ့ဆင်းရဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ရှေ့နားက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း နောင်အခါကျလျှင် မိမိက စိုက်ပြီး လျော်ပေးဆပ်ရ အပြစ်ခံရမယ့်အမှုကိစ္စကို အာမခံလက်မှတ်ထိုးမိတာ လိုပင် ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲပါပဲ။

(၇) ဒုက္ခ ဒုက္ခဆိုတဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲကိုတော့ နိပ္ပရိယာယဒုက္ခ ခေါ်တယ်။ နည်းပရိယာယ် သွယ်ဝိုက်ခြင်းမရှိဘဲ မုချဆင်းရဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အဲဒီ ဆင်းရဲဒုက္ခ(၇)မျိုးထဲက ပရိယာယဒုက္ခဖြစ်သောကြောင့် ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်းဆိုတဲ့ဇာတိကို ဒုက္ခဆင်းရဲလို့ ဟောတော်မူပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုလျှင် အကုသိုလ်ကံကြောင့် ငရဲ၌ဖြစ်ပြီး နှစ်ပေါင်း သိန်းသန်းများစွာ ငရဲမီးအလောင်ခံရခြင်း၊ ငရဲထိန်းတို့၏ အမျိုးမျိုး အနှိပ်အစက်ကိုခံရခြင်း အစရှိတဲ့ ငရဲဆင်းရဲဟူသမျှဟာ ငရဲ၌ဖြစ်မှု ဇာတိကြောင့်ပဲ။ အကုသိုလ်ကံကြောင့် ပြိတ္တာဘုံ၌ဖြစ်ပြီး ငတ်မွတ် ဆာလောင်ခြင်း၊ မီးလောင်ခံရခြင်း အစရှိသော နှစ်ပေါင်း သိန်းသန်း များစွာခံရသော ပြိတ္တာဆင်းရဲဟာလည်း အဲဒီဘဝ၌ဖြစ်မိတဲ့ ဇာတိ ကြောင့်ပဲ။ ကျွဲ၊ နွား၊ ဆင်၊ မြင်း၊ ခွေး၊ ဝက်၊ ကြက်၊ ငှက်၊ ဆိတ်၊ သိုး၊ ပိုးမျိုးများစွာ တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတွေ ဆင်းရဲနေကြတာလည်း အဲဒီ တိရစ္ဆာန်ဘဝ၌ဖြစ်မိတဲ့ ဇာတိကြောင့်ပဲ။ လူ့လောကမှာ စားဝတ် နေရေးမပြည့်စုံလို့ လူ့ဘဝတစ်ခုလုံး ဆင်းရဲနေကြရတာလည်း လူ့ဘဝ၌ ဖြစ်ရတဲ့ ဇာတိကြောင့်ပဲ။ ချမ်းသာကြွယ်ဝပါတယ်ဆိုတဲ့ လူတွေ မှာလည်း မကျန်းမမာ ရောဂါဝေဒနာကြောင့် ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်း၊ အလိုမပြည့်ဝလို့ စိတ်ဆင်းရဲခြင်း၊ လူနိုင်တွေ

ရန်သူတွေကို ကြောက်ရခြင်း၊ အိုရခြင်း အစရှိသော ဆင်းရဲဟူသမျှ
တွေဟာလည်း လူ့ဘဝ၌ဖြစ်ခြင်း ဇာတိကြောင့်ပဲ။ အဲဒီလို တစ်ဘဝလုံး
နှင့်ဆိုင်တဲ့ ဆင်းရဲဟူသမျှ၏အကြောင်းရင်း ဝတ္ထုဖြစ်သောကြောင့်
ထိုထိုဘဝ၌ဖြစ်ခြင်းဇာတိကို ဒုက္ခဆင်းရဲလို့ ဆိုရတယ်။

အမိဝမ်းတွင်း၌ ဆင်းရဲပုံ

အမိဝမ်းတွင်းမှာ ပဋိသန္ဓေနေရတယ်ဆိုရင် မိခင်၏အစာသစ်
အိမ် ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်အိမ်တို့၏အကြား စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်းတဲ့
သားအိမ်ထဲမှာ မိဘတို့၏ သုက်သွေးဆိုတဲ့ အညစ်အကြေးကိုပင်
အထည်ကိုယ်အဖြစ်နဲ့ မှီကပ်ပြီးဖြစ်ရတယ်။ ရွံစရာပါပဲ၊ ယခုအနေမှာ
အဲဒီ သုက်သွေးအညစ်အကြေးထဲမှာ ဝင်နေရမယ်ဆိုရင် ရွံစရာ
ကြောက်စရာ မကောင်းပေဘူးလား။ အဲဒီလို အမိဝမ်းတွင်း ရောက်
နေတဲ့အခါမှာ လူ့ဝမ်းထဲ ရောက်နေသလား၊ နွားဝမ်းထဲရောက်နေ
သလား၊ ခွေးဝမ်းထဲရောက်နေသလား စသည်ဖြင့်လည်း မသိနိုင်ဘူး။

လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ် ၂၀-ကျော် ၃၀-လောက်ဆီက မွေကထိက
ဆရာတော်တစ်ပါးက မွေအေးယာဉ် မြအေးယာဉ်ဆိုတဲ့ တရားဂါထာ
တစ်ပုဒ်ကို ရေးစီပြီးဟောတယ်။ အဲဒီတရားဂါထာထဲမှာ နန်းတွင်းသူ
တို့၏ မြအေးယာဉ် ပုခက်အမျိုးမျိုးကို သရုပ်ဖော်ပြီးတော့ (အရွယ်
အသက်ကလည်းကြီးပြီမို့ ဘယ်ပုခက်နှင့် နီးကြမည်လဲဆိုတဲ့) အပိုဒ်
တစ်ခုကိုလည်း ဆိုထားပါတယ်။ သူ့ဟာ တော်တော် သဘာဝကျ
ပါတယ်။ အရွယ်ကြီးပြီး နောက်ဆုံးတစ်နေ့မှာ သေကြရမှာချည်းပဲ။
သေပြီးရင်လည်း တဏှာမကင်းသေးတဲ့သူတွေမှာ ဘဝအသစ်ဖြစ်ရ

လိမ့်မယ်။ လူ့လောကတွင်ပဲဖြစ်မယ်ဆိုရင် ပုခက်တစ်မျိုးမျိုးတော့ စီးရတော့မှာပဲ။ ကုသိုလ်ကံပြည့်စုံတဲ့သူဆိုရင်တော့ မြအေးယာဉ်ဆိုတဲ့ အကောင်းဆုံးပုခက်ကို စီးရလိမ့်မယ်။ ကုသိုလ်ကံညံ့တဲ့သူဆိုရင်တော့ ဆင်းရဲသူတို့၏ အညံ့ဆုံးပုခက်ကို စီးရလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် ပုခက် ကောင်းစီးရအောင် ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ကြိုးစားပြီးအားထုတ်ဖို့ တိုက်တွန်းတဲ့တရားပါပဲ။ ယခုလည်း ဘုန်းကြီးက ဒီနေရာမှာ ဘယ်ဝမ်းဗိုက်ထဲဝင်ကြမည်လဲဆိုတာ စဉ်းစားကြည့်ကြဖို့၊ အဲဒီလို စဉ်းစားကြည့်ပြီး သတိသံဝေဂရကြဖို့၊ သတိသံဝေဂရပြီး ဘယ်ပဋိသန္ဓေ ကိုမျှ မကပ်ရအောင် အားထုတ်ကြဖို့၊ အဲဒီလောက်မစွမ်းနိုင်တောင် ယုတ်ညံ့တဲ့ပဋိသန္ဓေများသို့ မကပ်ရောက်ရအောင် အားထုတ်ကြဖို့ ပါပဲ။ ယခုပြောခဲ့တာဟာ အမိဝမ်းထဲရောက်ကတည်းက ဘဝအသစ် ဖြစ်ခြင်း၊ ဖာတိကြောင့် စက်ဆုပ်ဖွယ် ကြောက်ဖွယ်ဆင်းရဲနှင့် တွေ့ရပုံပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ အမိဝမ်းထဲ၌ ကိုးလဆယ်လတည်နေရတဲ့ အခါမှာလည်း ဆင်းရဲဒုက္ခတွေ ခံစားနေရတယ်။ မိခင်ဖြစ်သူက ရုတ်တရက် ထခြင်း ထိုင်ခြင်း လှုပ်ရှားခြင်းများကိုပြုတဲ့အခါ အရက်မူးပြီး မွေ့ရမ်းနေတဲ့ လူမိုက်၏လက်ထဲက သိုးငယ်ကလေး လိုပင် ဆင်းရဲရပါသတဲ့၊ အလမ္ဗိယံဆရာ၏လက်ထဲက မြွေကလေး လိုလည်း ဆင်းရဲရပါသတဲ့၊ ယခုကာလ အားကစားလေ့ကျင့်တဲ့ အမျိုးသမီး၏ဝမ်းဗိုက်ထဲကသူငယ်ဆိုရင် သာပြီးဆင်းရဲဖွယ်ရှိပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မိခင်က အအေး အပူ အစပ်များကို စားသောက် မိတဲ့အခါ သူငယ်မှာ အလွန်အေးပူစပ်ပြီး ဆင်းရဲရပါတယ်တဲ့။

ဖွားမြင်တဲ့အခါ ဆင်းရဲပုံ

နောက်ပြီးတော့ ဖွားမြင်တဲ့အခါမှာ မိခင်ဖြစ်သူဟာ သေလုနီးပါး ဆင်းရဲတယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။ အဲဒီ မိခင်လိုပင် ဖွားမြင်တဲ့ သူငယ်ဟာလည်း သေလုနီးပါး ဆင်းရဲရမှာပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ မွေးပြီးခါစသူငယ်၏ အလွန်နုနယ်သောကိုယ်ကို ကြမ်းသောလက်တို့ အဝတ်တို့ဖြင့် ကိုင်တွယ်သုတ်သင်တဲ့အခါမှာလည်း အနာက အသားနုကို ထိပါးသကဲ့သို့ပင် နာကျင်ဆင်းရဲရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဆင်းရဲတွေကတော့ ပဋိသန္ဓေတည်ပြီးသည့်နောက် မွေးပြီးခါစ တိုင်အောင် တွေ့ကြုံခံစားရတဲ့ ဆင်းရဲတွေပါပဲ။

တစ်ဘဝလုံး ဆင်းရဲပုံ

အဲဒီကနောက် မလ္လဝိနိင် မရွှေ့နိုင် မထိုင်နိုင် မထနိုင်သေးတဲ့ သူငယ်ဘဝမှာ ကိုယ့်ဟာကိုယ် မပြုပြင်နိုင်လို့ ညောင်းခြင်း၊ ပူခြင်း၊ အေးခြင်း၊ ယားခြင်း၊ နာကျင်ခြင်း စသော အခံခက်တဲ့ ဆင်းရဲတွေကို ခံစားနေရတာဟာတွေလည်း များစွာပင်ရှိပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီနောက် ကြီးလာတဲ့အခါ စားဝတ်နေရေးအတွက် ရှာဖွေရခြင်း သူတစ်ပါးက နှိပ်စက်ခြင်း ရောဂါကပ်ရောက် နှိပ်စက်ခြင်း စသည်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲတွေလည်း မရေတွက် မပြောပြနိုင်အောင် များစွာပင် ရှိပါတယ်။ အဲဒီ ဆင်းရဲတွေဟူသမျှဟာ ဘဝအသစ် ဖြစ်မိခြင်းကြောင့် တွေ့ကြုံခံစားရတဲ့ ဆင်းရဲတွေပဲ။ အဲဒီ တစ်ဘဝလုံးနှင့်

ဆိုင်တဲ့ ဆင်းရဲဟူသမျှ၏တည်ရာ မူလအကြောင်းရင်းဖြစ်သောကြောင့် ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်း ဇာတိကို ဒုက္ခဆင်းရဲလို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူပါတယ်တဲ့။ အဲဒါ သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်ရင် တကယ်ဟုတ်တာပဲ။ ဒုက္ခရောက်ရမည့် အာမခံစာချုပ်ကို လက်မှတ်ထိုး ပိတာ ကြောက်စရာကောင်းသလို တကယ်ကို ကြောက်စရာကောင်း တာပဲ။ ကြောက်စရာကောင်းလို့ပဲ ဒုက္ခဆင်းရဲလို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ အတိုချုပ်မှတ်စရာကတော့ ဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်း တွေ့ကြုံ ခံစားနေရတဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲဟူသမျှဟာ ဘဝအသစ်အသစ် စပြီးဖြစ်မိလို့ပဲ၊ ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်းကင်းရင်တော့ အဲဒီဆင်းရဲတွေ အကုန်ကင်းမယ်၊ ဒါကြောင့် ဘဝအသစ်စ၍ဖြစ်ခြင်း သဘောမျှကိုပင် မြတ်စွာဘုရားက ဒုက္ခဆင်းရဲလို့ ဟောတော်မူတာပါပဲ။ အဲဒီ အနက် သဘောကို တိုတိုနှင့်မှတ်ထားကြရအောင် ဆောင်ပုဒ်များကို လိုက်ဆို ကြရမယ်။

- (၁) ဘဝတိုင်း ဘဝ၊ တွေ့ကြုံရ၊ ဒုက္ခ ဆင်းရဲတာ။
- (၂) ဇာတိကင်းက၊ ယင်းဒုက္ခ၊ လုံးဝမရှိရာ။
- (၃) ထို့ကြောင့် အစ၊ ဖြစ်ခြင်းမျှ၊ ဒုက္ခ ဟောမိန့်ပါ။

(၂) ဇရာဒုက္ခ-အိုခြင်းဆင်းရဲ

ဇရာ-အိုခြင်းဆိုတာ ဆံဖြူခြင်း၊ သွားကျိုးခြင်း၊ အရေ တွန့်ခြင်း၊ ခါးကိုင်းခြင်း၊ နားထိုင်းခြင်း၊ မျက်စိမ့်ခြင်း စသည်ဖြင့် ထင်ရှားတွေ့နေရတဲ့ တစ်ဘဝအတွင်းရှိ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတို့၏ ရင့်ရော်ခြင်း သဘောပါပဲ။ ဒါပေမယ့် စိတ်နာမ်ရင့်ရော်ပုံကိုတော့ ထင်ရှားမတွေ့

ရဘူး။ အလွန်ကြီးရင့်တဲ့အခါမှာ သတိမေ့တတ်ခြင်း၊ သူငယ်ပြန်ခြင်း စသည်လောက်သာ အနီးအပါးရှိသူတို့က သိရတယ်။ ရုပ်ရင့်ရော်တာ ကတော့ အလွန်ပင် ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အရွယ်တော်တော် ကြီးလာတဲ့အခါကျမှ ထင်ရှားတယ်။ ပျိုပျိုရွယ်ရွယ်တုန်းကတော့ အိုရင့်တယ်ဆိုတာ သိပ်မထင်ရှားခဲ့ဘူး။ ဆယ်နှစ်အတွင်းကရုပ်နှင့် ဆယ်နှစ်ကျော်ရုပ်ဟာ မတူဘူး၊ ပြောင်းလဲလာတယ်၊ နှစ်ဆယ်ကျော် သုံးဆယ်ကျော်ကရုပ်တွေဟာလည်း ရှေးရှေးကနှင့်မတူဘဲ၊ ပြောင်းလဲ ပြောင်းလဲလာတယ်။ အဲဒီလို ရှေးရှေးကနှင့်မတူဘဲ ပြောင်းလဲလာတာ ဟာလည်း အိုရင့်တဲ့သဘောချည်းပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီနေရာမှာတော့ ဆံဖြူခြင်းစသည်ဖြင့် ထင်ရှားတဲ့အိုခြင်းကိုသာ ဇရာလိုဆိုလိုပါတယ်။

အဲဒီအိုခြင်းဟာလည်း ရုပ်နာမ်တို့၏ ဦးစဆုံးဆင့်မျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် သူ့သက်သက်နှင့်တော့ အခံခက်ခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း မရှိပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အိုခြင်းကြောင့် ကိုယ်အင်္ဂါကြီးငယ်တွေ အားလျော့ သွားတယ်၊ မျက်စိမှုန်တယ်၊ နားထိုင်းတယ်၊ နှာခေါင်းနှင့်လျှာတို့ ဟာလည်း အားနည်းသွားတယ်၊ တကိုယ်လုံးလည်း အားလျော့ သွားတယ်။ ရုပ်ရေအဆင်းလည်း ပျက်စီးသွားတယ်။ ပျိုရွယ်တဲ့ အခြေအနေလည်း ပျက်သွားတယ်။ သတိဉာဏ်တွေလည်း ထိုင်းသွား တယ်။ လူငယ် သူငယ်တွေက သက်ကျားအိုကြီး အဖိုးကြီး အဖွားကြီး စသည်ဖြင့် မရှိမသေပြောဆိုခြင်းကိုလည်း ခံရတယ်။ လူ့ရာဇဝင်တဲ့ အခြေအနေသို့လည်း ရောက်ရတယ်။ အဲဒီလို အစစအရာရာ ချွတ်ယွင်းတာတွေ အကြောင်းပြုပြီးတော့ ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲတွေကို ခံစားရတယ်။ အဲဒီ ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲတို့၏တည်ရာအကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဇရာဆိုတဲ့ အိုခြင်းသဘောကို ဒုက္ခ-ကြောက်စရာ

ဆင်းရဲလို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူပါတယ်။ ဒီ ဇရာ-အိုခြင်း ဆိုတာကိုတော့ လူတွေက ကြောက်ကြပါတယ်။ မအိုရအောင်လို့ အမြဲတမ်း ရွာကြပြုစုနေကြတာပဲ။ ဒါပေမယ့် နောက်ဆုံးကျတော့ ဆံဖြူခြင်း၊ သွားကျိုးခြင်း စသည်ဖြင့် မရှုမလှ အိုခြင်းသဘောသို့ ရောက်ကြရတာချည်းပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီ အိုခြင်းကို ကြောက်စရာ ကောင်းလို့ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲမည်ကြောင်းကို ချဲ့ပြောဖို့မလိုပါဘူး။ ဒါလောက် နဲ့ပဲ ထင်ရှားနေပါပြီ။

(၃) မရဏဒုက္ခ-သေခြင်းဆင်းရဲ

မရဏ-သေခြင်းဆိုတာ တစ်ခုသောဘဝ၌ တစ်ခုသော ကံကြောင့် ပဋိသန္ဓေမှစ၍ မပြတ်ဖြစ်နေသောအသက်ခေါ် ဖိဝိတရုပ် နာမ်၏ပြတ်စဲသွားတဲ့သဘောပါပဲ။ အဲဒါကိုရည်ပြီးတော့ (သဗ္ဗေ ဘာယန္တိ မစ္စုနော) “သတ္တဝါအားလုံး သေခြင်းမှ ကြောက်ကြသည်”ဟု ဟောထားပါတယ်။ ဇာတိလျှင်အကြောင်းရှိသော သေခြင်း၊ သေအောင် လုပ်၍ သေခြင်း၊ သူ့အလိုလိုသေခြင်း၊ အသက်တမ်းကုန်၍သေခြင်း၊ ကောင်းမှုကုန်၍ သေခြင်းဆိုတာတွေလည်း ဒီ ဖိဝိတရုပ်နာမ် ပြတ်စဲခြင်း၏ အမည်များချည်းပါပဲ။ ဒီ သေခြင်းဆိုတာလည်း ဖိဝိတ ရုပ်နာမ်၏ပျက်ခြင်း သဘောမျှသာဖြစ်၍ အခဲခက်တဲ့ ဆင်းရဲတော့ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် သေရင် လက်ရှိခန္ဓာကိုယ်နှင့်တကွ ချစ်ခင် သူတွေ အခြွေအရံတွေ ဆွေမျိုးသားချင်းတွေ အသုံးအဆောင် ပစ္စည်းတွေ ဒါတွေကို အကုန်စွန့်လွှတ်သွားရမယ်။ ယခု မျက်မြင် လောကကို စွန့်သွားရမယ်ဆိုတာကို ကြံတွေးပြီးတော့ သေရမှာကို

သတ္တဝါတိုင်းပင် အလွန်ကြောက်ကြပါတယ်။ သေပြီးရင် ဘယ်လိုဘဝ
 ရောက်ရမည်လည်းဆိုတာကို ကြံတွေးပြီးတော့လည်း ကြောက်ကြ
 ပါတယ်။ အဲဒီလိုကြောက်ကြလို့ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့အတွက် (ဒုက္ခ
 ဘယဋ္ဌေန- ကြောက်ဖွယ်သဘောကြောင့် ဒုက္ခမည်တယ်ဆိုတဲ့ စကားနှင့်
 အညီ) မရဏဆိုတဲ့ သေခြင်းကို ဒုက္ခ-ဆင်းရဲလို့ မြတ်စွာဘုရားက
 ဟောတော်မူပါတယ်။

အဋ္ဌကထာမှာပြထားပုံကတော့ မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံ
 ရှိသူမှာ သေခါနီး၌ သူပြုထားတဲ့ အကုသိုလ်ကံ၊ ယင်းကံကိုပြုစဉ်က
 အာရုံနိမိတ်ဖြစ်ရမည့် အပါယ်ဘုံက အာရုံနိမိတ်များကို မြင်ရတဲ့အတွက်
 စိတ်ဆင်းရဲ ဖြစ်ရတယ်။ ကောင်းမှုရှိသူမှာလည်း ချစ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဝတ္ထု
 ပစ္စည်းတို့နှင့် ခွဲခွာရတော့မည်ကိုစဉ်းစား၍ စိတ်ဆင်းရဲဖြစ်ရတယ်။
 သတ္တဝါအားလုံးမှာပင် သေခါနီး၌ ရောဂါဝေဒနာ အပြင်းအထန် နှိပ်စက်
 သောကြောင့် သည်းမခံနိုင်လောက်အောင် ပြင်းထန်သော ကိုယ်ဆင်းရဲ
 ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီ ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲတွေဟာ သေခြင်းကို
 စွဲမှီပြီး ဖြစ်ပေါ်လာကြတာပဲ။ ဒီလို ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲ
 စိတ်ဆင်းရဲတို့၏အကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် မရဏဆိုတဲ့သေခြင်းကို
 ဒုက္ခ-ဆင်းရဲလို့ ဟောတော်မူပါတယ်တဲ့။

(၄) သောကဒုက္ခ-စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်းဆင်းရဲ

သောကဆိုတာ ဆွေမျိုးတို့၏ သေကြေပျက်စီးခြင်း (ဉာတိ
 ဗျဿန)စသည်ကိုအကြောင်းပြု၍ စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်းပါပဲ။ (၁) သူခိုး
 တားပြ၊ သူပုန်ဘေး၊ ရောဂါဘေး၊ မီးဘေး၊ ရေဘေး၊ လေဘေး

စသည်တို့ကြောင့် ဆွေမျိုးဉာတိတို့၏ သေကြေပျက်စီးခြင်းကို ဉာတိ ဗျဿနခေါ်တယ်။ (၂) မင်းဘေး၊ ခိုးသူဘေး၊ မီးဘေးစသည်တို့ကြောင့် စီးပွားဥစ္စာတို့၏ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်းကို ဘောဂဗျဿနခေါ်တယ်။ (၃) အသက်ရှည်ခြင်း ကျန်းမာခြင်းကို ပျက်စေတတ်တဲ့ ရောဂါဆိုး စွဲကပ် နှိပ်စက်ခြင်းကို ရောဂဗျဿနခေါ်တယ်။ (၄) သီလပျက်စီးခြင်းကို သီလဗျဿနခေါ်တယ်။ အယူမှန်ရှိနေရာမှ အယူမှားသို့ လိုက်သွား မိခြင်းကို ဒိဋ္ဌိဗျဿနခေါ်တယ်။ အထူးအားဖြင့်တော့ လင်မယား သား သမီး ညီ အစ်ကို အစ်မ ညီမ စသည်တို့ သေကြေပျက်စီးသွားခြင်း စီးပွားဥစ္စာများ အကြီးအကျယ်ပျက်စီးသွားခြင်းတို့ကို အကြောင်းပြုပြီး စိုးရိမ်ပူဆွေးမှု ဖြစ်တတ်တယ်။

အဲဒီ စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်းကတော့ တရားကိုယ်အားဖြင့် စိတ်ဆင်းရဲ ဒေါမနဿဝေဒနာပင် ဖြစ်သောကြောင့် ဒုက္ခဒုက္ခခေါ်တဲ့ ဆင်းရဲအစစ် ပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်းကြောင့် နှလုံးကိုလည်း ပူလောင်ပြီး ရောဂါဆိုးလည်း စွဲကပ်တတ်တယ်။ မကြာမီပင် အိုမင်းခြင်း သို့လည်း ရောက်သွားတတ်တယ်။ သေခြင်းသို့လည်း ရောက်သွား တတ်တယ်။ ဒီလို အခြား ကိုယ်ဆင်းရဲတွေ၏ အကြောင်းဖြစ်တဲ့ အတွက်လည်း ကြောက်စရာကောင်းတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီသောကဆိုတဲ့ စိုးရိမ်ပူဆွေးမှုကို ဒုက္ခ-ဆင်းရဲလို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူတာ ပါပဲ။

ဒီ သောကကိုတော့ လူတိုင်းလူတိုင်းက ကြောက်ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် သောကကင်းဝေးနေနိုင်ရေးဆိုတဲ့ စာအုပ် စာတန်းတွေတောင် ရေးသားထုတ်ဝေကြသေးတာပဲ။ ဒါပေမယ့် သောကကင်းဝေးနေနိုင်ရေး အစစ်ကတော့ သတိပဋ္ဌာန်တရားတော်သာလျှင် အစစ်အမှန်ဖြစ်ပါတယ်။

သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အပြည့်အစုံကျင့်ရင် သန္တတိ အမတ်ကြီး ပဋ္ဌာစာရာ ထေရီမတို့လို စိုးရိမ်သောကဟူသမျှမှ လွတ်မြောက် ကင်းရှင်းသွား တော့တာပါပဲ။ ယခုနေအခါလည်း လင်သေလို့ စီးပွားဥစ္စာပျက်စီးလို့ စသည်ကြောင့် စိတ်သောကရောက်နေကြတဲ့သူတွေဟာ ဘုန်းကြီးတို့၏ သာသနာ့ရိပ်သာတွေမှာ လာရောက်ပြီး သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အားထုတ် ကြတယ်။ တစ်နေ့ထက် တစ်နေ့ သောကတွေ လျော့လျော့ပြီး နောက်ဆုံးကျတော့ သောကတွေ လုံးဝကင်းသွားကြပါတယ်။

(၅) ပရိဒေဝဒုက္ခ-ဝိကြေးခြင်းဆင်းရဲ

ပရိဒေဝဆိုတာ ဆွေမျိုးပျက်စီးခြင်းစသည်ကို အကြောင်းပြုပြီး ဝိကြေးမြည်တမ်းတဲ့ အသံရုပ်ပါပဲ။ သေလေသောသူ၊ ပျက်စီးလေသော ဥစ္စာတို့၏ဂုဏ်ကို ဖော်ပြပြီးတော့လည်း ယောင်ယမ်းပြောဆိုတယ်။ ဖျက်ဆီးတဲ့ဘေးရန်တို့၏အပြစ်ကို ဖော်ပြပြီးတော့လည်း ယောင်ယမ်း ပြောဆိုတယ်။ တရားကိုယ်အားဖြင့် ယောင်ယမ်းပြောဆိုတဲ့ အသံရုပ် မျှသာဖြစ်သောကြောင့် ဆင်းရဲသဘောတော့ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို ဝိကြေးမြည်တမ်း ယောင်ယမ်းပြောဆိုတဲ့အတွက် ကိုယ်ပင်ပန်းတဲ့ ဆင်းရဲကို ခံစားရတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ ပရိဒေဝဆိုတဲ့ ဝိကြေးခြင်း ကိုလည်း မြတ်စွာဘုရားက ဒုက္ခ-ဆင်းရဲလို့ ဟောတော်မူပါတယ်။ လောကအနေအားဖြင့်လည်း ငိုနေရတာ မကောင်းဘူးလို့ဘဲ သိမြင် နေကြတယ်။ အဲဒီ မကောင်းတာကို ပါဠိဘာသာဖြင့် ဒုက္ခလို့ ခေါ်တာပဲ။

(၆) ဒုက္ခဆိုတဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲ

ကိုယ်ထဲ၌ ညောင်းခြင်း ပူခြင်း နာကျင်ကိုက်ခဲခြင်း မောပန်းခြင်း၊ ယားယံခြင်း အစရှိသော မခံသာတဲ့ အခံရခက်တဲ့ ဆင်းရဲဟူသမျှကို ဒုက္ခလို့ခေါ်တယ်။ ဒီ ကိုယ်ဆင်းရဲဒုက္ခကတော့ ဒုက္ခဒုက္ခခေါ်တဲ့ ဆင်းရဲအစပ်ပဲ။ လူတိုင်းလူတိုင်း သတ္တဝါတိုင်းက အဲဒါကို ဆင်းရဲလို့ သိနေကြပါတယ်။ အဲဒီ ကိုယ်ဆင်းရဲကို အလွန် ကြောက်ကြပါတယ်။ ခွေး ဝက် ကြက် တိရစ္ဆာန်တွေတောင် ရိုက်နှက် မညှိဟန် ပစ်ခတ်မညှိဟန်ကိုမြင်ရရင် ကိုယ်ဆင်းရဲဖြစ်မှာကြောက်လို့ တိမ်းရှောင်ပြေးကြတော့တာပဲ။ ဒါကြောင့် ကိုယ်ဆင်းရဲကို ဒုက္ခမည်တဲ့ အကြောင်း ချဲ့ပြောနေစရာတောင် မလိုပါဘူး။ အထူးသိဖို့ကတော့ ဗျာဓိ နာခြင်းဆိုတာလည်း အဲဒီ ကိုယ်ဆင်းရဲထဲမှာ ပါဝင်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ ကိုယ်ဆင်းရဲဖြစ်ရင် အများအားဖြင့် စိတ်ဆင်းရဲလည်း ဖြစ်တော့တာပဲ။ အဲဒီလို စိတ်ဆင်းရဲဖြစ်ပွားခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ် သောကြောင့်လည်း ဒုက္ခ-မကောင်းတဲ့တရား ကြောက်ဖွယ်ဆင်းရဲ တရားလို့ ဆိုရပြန်တယ်။

သတိပဋ္ဌာန်နည်းအရ အဲဒီ ကိုယ်ဆင်းရဲ ဒုက္ခဝေဒနာကို ရှုမှတ်နေရင်တော့ ကိုယ်ဆင်းရဲမျှသာ ဖြစ်တယ်။ နောက်ထပ် စိတ် ဆင်းရဲကတော့ မဖြစ်ဘူး။ အဲဒီလို ကိုယ်ဆင်းရဲသာဖြစ်ပြီး စိတ်ဆင်းရဲ မဖြစ်အောင် ရှုမှတ်နေတာကို မြတ်စွာဘုရားက ချီးကျူးတော်မူပါတယ်။ ကိုယ်ဆင်းရဲကို မရှုမဆင်ခြင်နိုင်လို့ စိတ်ဆင်းရဲထပ်ပြီးဖြစ်တာကိုတော့ “ပထမ စူးဝင်နေတဲ့ဆူးကို အခြားဆူးဖြင့် ထိုးဆွပြီးထွင်ရာမှာ အဲဒီ ထိုးဆွတဲ့ဆူးကလည်း ကျိုးပြီး အသားထဲမှာကျန်နေတဲ့အတွက်

ပထမဆုံးကြောင့်လည်းနာ ဒုတိယဆုံးကြောင့်လည်းနာလျက် အနာ ၂-မျိုးကို ခံစားရတာနှင့်တူတယ်”လို့ မြတ်စွာဘုရားက ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ တော်မူပါတယ်။ အဲဒါ အထူးသတိပြုစရာ အချက်တစ်ခုပါပဲ။

(၇) ဒေါမနဿဆိုတဲ့ စိတ်ဆင်းရဲ

စိတ်နှလုံးမသာခြင်း၊ စိတ်ပူခြင်း၊ စိတ်ညစ်ခြင်း၊ ဝမ်းနည်းခြင်း၊ ကြောက်ခြင်း အစရှိတဲ့ စိတ်ဆင်းရဲဟူသမျှကို ဒေါမနဿခေါ်တယ်။ ဒီ စိတ်ဆင်းရဲ ဒေါမနဿလည်း ဒုက္ခ ဒုက္ခခေါ်တဲ့ ဆင်းရဲအစစ်ပါပဲ။ လူတိုင်း လူတိုင်း သတ္တဝါတိုင်းက ဒီ ဒေါမနဿကို ဆင်းရဲလို့ပဲ သိနေကြပါတယ်။ အလွန်လည်း ကြောက်ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ ဒေါမနဿကိုလည်း ဒုက္ခမည်တဲ့အကြောင်း ချဲ့ပြောနေစရာ မလိုပါဘူး။ ဒီ ဒေါမနဿစိတ်ကိုလည်း ပင်ပန်းစေတတ်တယ်။ ကိုယ်ကိုလည်း နှိပ်စက်တတ်တယ်။ စိတ်နှလုံးမသာမှုအားကြီးရင် မအိပ်နိုင် မစားနိုင် ဖြစ်ပြီး ရောဂါဆိုးတစ်မျိုးမျိုးကိုလည်း စွဲကပ်စေတတ်တယ်။ သေလည်း သေစေတတ်တယ်။ အလွန်ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲပါပဲ။ ဒီ စိတ်ဆင်းရဲကတော့ အနာဂါမ် ရဟန္တာများမှာ မရှိဘူး။ အကြောင်းပေါ် လာတဲ့အခါ နိုင်နင်းအောင်ရှုမှတ်နိုင်ရင် သတိပဋ္ဌာန်နည်းအရ ရှုမှတ် နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များမှာလည်း ကင်းပျောက်တတ်ပါတယ်။ လုံးဝမပျောက် တောင်မှ သက်သာခွင့်တော့ အများကြီးရနိုင်ပါတယ်။

(၈) ဥပါယာသဒ္ဓုက္ခ-ပြင်းစွာ ပူပန်ခြင်းဆင်းရဲ

ဥပါယာသဆိုတာ ဉာတိဗျဿန စသည်တို့နှင့် တွေ့ကြုံရသော သူမှာ အလွန်အမင်း စိတ်ဆင်းရဲခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဒေါသပါပဲ။ ဒီ ဥပါယာသ-က ဖြစ်မှ ဖြစ်ရလေခြင်းလို့ အဖန်ဖန်ပူပန်ပြီး စိတ်ကိုလည်း ပူလောင်စေတယ်။ ကိုယ်ကိုလည်း ပင်ပန်းစေတယ်။ အဲဒီလို ပူလောင်ပင်ပန်းစေပြီးတော့ အလွန်အမင်း ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲခြင်းကိုလည်း ဖြစ်စေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဥပါယာသဆိုတဲ့ စိတ်၏ ပြင်းစွာပူပန်ခြင်းကို ဒုက္ခဆင်းရဲလို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူပါတယ်။ ဒီ ပြင်းစွာပူပန်ခြင်းကိုလည်း အများက ကြောက်စရာဆင်းရဲအနေနဲ့ပဲ အသိအမှတ်ပြုထားကြပါတယ်။ ဒီ ဥပါယာသဖြစ်မှာကို အလွန်ပင် ကြောက်ကြပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ သောက၊ ပရိဒေဝ၊ ဥပါယာသတို့၏ ထူးခြားကွဲပြားပုံကို အဋ္ဌကထာမှာ ဒီလိုပြထားပါတယ်။ ဆိုးရေတို့၊ ဆိတ်တို့ကို ကြုံချက်တဲ့အခါ အားနည်းသောမီးဖြင့် အိုးထဲမှာသာပွက်ပြီးကျက်နေတာနဲ့ သောကဖြစ်ပုံတူတယ်။ ပရိဒေဝဖြစ်ပုံကတော့ မီးပြင်းလို့ အိုးအပြင်ဝေကျသွားတာနှင့်တူတယ်။ ဥပါယာသဖြစ်ပုံကတော့ ဝေမကျနိုင်တဲ့ အကြွင်းအကျန်ဟာ ကုန်ခန်းသွားသည်တိုင်အောင် အိုးထဲမှာသာ ကျက်နေတာနှင့်တူတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

(၉) မုန်းစရာတွေနှင့် ယှဉ်တွဲရတဲ့ဆင်းရဲ

အဂ္ဂိယသမ္ပယောဂ-မချစ်အပ်သည့် မုန်းစရာတို့နှင့် ယှဉ်တွဲခြင်းဆိုတာ မချစ်ခင်အပ်တဲ့ မုန်းစရာပုဂ္ဂိုလ်များ၊ သင်္ခါရအာရုံများနှင့် တွေ့ဆုံနေရခြင်းပါပဲ။ မုန်းစရာပုဂ္ဂိုလ်တွေ အနိဋ္ဌာရုံတွေနှင့်တွေ့ဆုံခြင်းဟာ အခံခက်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာတော့ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် မတွေ့ချင်တဲ့လူတွေ၊ သတ္တဝါတွေ အနိဋ္ဌာရုံတွေနဲ့တွေ့ရရင် ချက်ချင်းပဲ စိတ်ဆင်းရဲ ကိုယ်ဆင်းရဲ ဖြစ်တော့တာပဲ။ အဲဒီလို စိတ်ဆင်းရဲ ကိုယ်ဆင်းရဲ ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းဝတ္ထု ဖြစ်သောကြောင့် မုန်းစရာပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ အနိဋ္ဌာရုံတွေနှင့် တွေ့ဆုံခြင်းကို ဒုက္ခ-ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲလို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ဒီ မုန်းစရာတွေနဲ့ တွေ့ဆုံခြင်းကိုလည်း လောကလူအများက မကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲအနေနဲ့ပဲ အသိအမှတ်ပြုထားကြပါတယ်။ မုန်းတဲ့သူတွေနှင့် ဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်း မတွေ့ပါရစေနှင့်၊ အနိဋ္ဌာရုံတွေနှင့် မတွေ့ပါရစေနှင့် လို့တောင် အချို့က ဆုတောင်းကြသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် အကောင်းအဆိုး နှစ်မျိုးလုံးရှိနေတဲ့လောကထဲမှာ အခါအခွင့်အားလျော်စွာ နှစ်မျိုးလုံးနှင့် တွေ့နေကြရမှာပဲ၊ ဆုတောင်းတိုင်း အကုန်ပြည့်စုံမှာတော့ မဟုတ်ဘူး။ အနည်းနှင့်အများလောက်သာ ကွဲပြားမယ်။

အရေးကြီးတာကတော့ အနိဋ္ဌာရုံတွေနှင့်တွေ့တဲ့အခါ သင့်လျော်စွာ နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ဖို့ လိုပါတယ်။ အကောင်းဆုံးကတော့ သတိပဋ္ဌာန်နည်းအရ မြင်ရုံမျှ ကြားရုံမျှ စသည်၌သာ ရပ်တည်နိုင်အောင် မပြတ်ရှုမှတ်နေဖို့ပါပဲ။ ကိုယ်ထဲက အနိဋ္ဌာရုံအတွေ့တွေနှင့်

တွေ့ထိရတဲ့အခါမှာ စိတ်ဆင်းရဲမှုသို့မရောက်ရအောင် ထိတယ်၊ သိတယ်၊ နာတယ် စသည်ဖြင့် မပြတ်မှတ်နိုင်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။

(၁၀) ချစ်စရာတွေနှင့် ကွဲကွာရတဲ့ဆင်းရဲ

ဝိယဝိပ္ပယောဂ-ချစ်စရာတို့နှင့် ကွဲကွာခြင်းဆိုတာ ချစ်အပ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များ လိုလားအပ်တဲ့ သင်္ခါရအာရုံများနှင့် ကွဲကွာခြင်းပါပဲ။ အဲဒီကွဲကွာခြင်းဟာ ဒုက္ခဝေဒနာတော့ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ချစ်ခင်တဲ့ လင်မယား သားသမီး စသည်တွေနှင့် ရှင်ကွဲဖြစ်စေ၊ သေကွဲဖြစ်စေ ကွဲရရင် ဣဋ္ဌာရုံဖြစ်တဲ့ အသုံးအဆောင် ပစ္စည်းဥစ္စာ တွေနှင့် ကွဲရရင် ချက်ချင်းပဲ စိတ်ဆင်းရဲ ဖြစ်တော့တာပဲ။ သောက ပရိဒေဝ ဥပါယာသဆိုတာတွေလည်း ဖြစ်တတ်တာပဲ။ နှလုံးမသာတဲ့ ဒေါမနဿကတော့ အပြင်းအထန်ဖြစ်တော့တာပဲ။ အဲဒီလို စိတ်ဆင်းရဲ အမျိုးမျိုးဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထုဖြစ်သောကြောင့် ချစ်အပ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အလိုရှိအပ်တဲ့ ဣဋ္ဌာရုံများနှင့် ကွဲကွာခြင်းကို ဒုက္ခ- ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ဆင်းရဲလို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူခဲ့ ပါတယ်။ လောကအနေအားဖြင့်လည်း ဒီ ချစ်တာတွေနှင့် ကွဲကွာ ခြင်းကို မကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲအနေနှင့်ပဲ အသိအမှတ်ပြုထားကြပါတယ်။ ကိုယ်ချစ်တဲ့သူတွေနှင့် ဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်း အတူတကွဖြစ်ရပါစေ လို့တောင် တချို့က ဆုတောင်းကြတယ်။ ကောင်းမှုကံပြည့်စုံရင်တော့ အဲဒီ ဆုတောင်းအတိုင်း ပြည့်စုံတာလည်းရှိတယ်။ မေဏ္ဍကသူဌေး ကြီးနှင့် သူဌေးကတော်ကြီး၊ သူတို့၏ သားနှင့်ရွေးမ၊ သူတို့၏ကျွန်

ဆိုတဲ့ ဒီ ငါးယောက်ဟာ တစ်ခုသောဘဝက ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား ဆွမ်းလှူပြီး ယခုပြောတဲ့ ဆုတောင်းမျိုးတောင်းခဲ့တယ်။ တောင်းတဲ့ အတိုင်းပင် ဗုဒ္ဓလက်ထက်တော်က သူတို့ငါးဦး တစ်စုတည်း ဖြစ်နေကြတယ်။ ဒါပေမယ့် သံယောဇဉ်အားပေးတဲ့ ဒီ ဆုတောင်းကတော့ သံသရာဝဋ်က လွတ်မြောက်လိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တယ်မလျော်လှဘူး။

(၁၁) ဣန္ဒြိယာလာဘ လိုတာမရတဲ့ဆင်းရဲ

လိုချင်ပါလျက် မရခြင်း၊ ဝါ-မရနိုင်တာကို လိုချင်ခြင်းဆိုတာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားကို မကျင့်သုံး မပွားများပါဘဲလျက် ဖြစ်ခြင်း၊ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းကင်းလိုသော တောင့်တမှု၊ သောကစသည် ကင်းလိုသောတောင့်တမှုဟာ တောင့်တသည့်အတိုင်းမရသဖြင့် စိတ်၏ ပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို တောင့်တခြင်းကို ဒုက္ခ ကြောက်စရာဆင်းရဲလို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ဖြစ်ခြင်းစသည်ကင်းတဲ့နိဗ္ဗာန်ကို တောင်းတမှုသာ မဟုတ်ဘူး၊ တောင့်တရုံမျှဖြင့်မရနိုင်တဲ့ လောကီ အကျိုးစီးပွားတွေကို တောင့်တမှုဟာလည်း ဒီ ဣန္ဒြိယာလာဘဒုက္ခထဲ အတွင်းဝင်တယ်လို့ပဲ ယူရမယ်။

မှတ်ချက်

၁။ ဤအရာ၌ အဆုံးအဖြတ်ကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မြန်မာပြန် တတိယတွဲ နှာ ၄၁၃-မှတ်ချက်၌ ကြည့်ပါ။

(၁၂) ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ဆင်းရဲ

ဇာတိဒုက္ခမှ ဣန္ဒြိယာလာဘဒုက္ခအထိ ဆင်းရဲ ၁၁-ပါးဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးရှိနေလို့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကိုမှီပြီးဖြစ်ရတာတွေပဲ။ ဒါကြောင့်အကျဉ်းအားဖြင့်ဆိုရင် ဒုက္ခသစ္စာဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးပင် ဖြစ်ပါတယ်။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတာ စွဲလမ်းတတ်တဲ့ ဥပါဒါန်တို့၏ အာရုံဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်အဖို့အစုတရားတွေပါပဲ။ ဥပါဒါန်တို့၏အာရုံဆိုတော့ ဥပါဒါန်တွေက စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေပါပဲ။ အဲဒါတွေက (၁) ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ (၂) ဝေဒနာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ (၃) သညာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ (၄) သင်္ခါရ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊(၅) ဝိညာဉ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတဲ့ ဒီခန္ဓာငါးပါးပါပဲ။ သတ္တဝါတွေဟာ ဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကိုပဲ အထည်ကိုယ်လုပ်ပြီးနေကြရတယ်။ ရုပ်အပေါင်းအစုဖြစ်တဲ့ ရုပ်ကိုယ်ကြီးကိုလည်း ငါပဲ ငါ့ကိုယ်ပဲမြဲတယ် စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းနေကြတယ်။ ဒါကြောင့် ရုပ်အပေါင်းအစု ရုပ်ကိုယ် ကြီးကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်ရတယ်။

အသိစိတ်စေတသိက် နာမ်တရားတွေကိုလည်း ငါပဲ ငါ့စိတ်ပဲ ငါ့က ကြတာပဲ ဒီစိတ်ဟာ အမြဲတည်နေတယ် စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းနေကြတယ်။ ဒါကြောင့် စိတ်စေတသိက် နာမ်တရားတွေကိုလည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်ရတယ်။ ဒါက ရုပ် နာမ် ခန္ဓာတွေကို အပေါင်းလိုက် အားဖြင့် စွဲလမ်းပုံပဲ။

မြင်ဆင်၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး

အသေးစိတ်အားဖြင့် ခွဲခြားပြောရရင် မြင်တိုင်း မြင်တိုင်းလည်း ဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ထင်ရှားနေတယ်။ ထို့အတူ ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကြံသိတိုင်းလည်း ဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ထင်ရှားနေတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် မြင်တဲ့အခါမှာ ကြည်လင်တဲ့ မျက်စိလည်း ထင်ရှားတယ်၊ မြင်ရတဲ့အဆင်းလည်း ထင်ရှားတယ်၊ မြင်သိတာလည်း ထင်ရှားတယ်၊ အဲဒီ မြင်သိမှုထဲမှာ မြင်လို့ကောင်းတာ မကောင်းတာလည်း ပါဝင်တယ်၊ မြင်ရတဲ့အာရုံကို မှတ်သားတာလည်း ပါဝင်တယ်၊ မြင်သိမှုကိစ္စပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာလည်း ပါဝင်တယ်၊ မြင်သိရုံမျှသဘောလည်း ပါဝင်တယ်။

ဝိပဿနာမရှုနိုင်တဲ့သူတွေမှာ ရှုသော်လည်း အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောကို မသိသေးတဲ့သူတွေမှာ အဲဒီမြင်စိုက်၌ ထင်ရှားတဲ့ မျက်စိအဆင်းစသည်တို့ကို ငါ ငါ့ဥစ္စာစသည်အနေဖြင့် စွဲလန်းတယ်။ စွဲလန်းပုံကတော့ မျက်စိကြည်လင်တာ ငါပဲ၊ ငါ့မျက်စိပဲ၊ အမြဲတည်ရှိနေတယ်စသည်ဖြင့် မျက်စိရုပ်ကိုစွဲလန်းတယ်၊ ကိုယ့်လက် စသည်ကို မြင်တဲ့အခါ ငါ့ကိုယ်ကိုးမြင်တယ်၊ ငါ့လက်ပဲ အမြဲတည်ရှိနေတယ် စသည်ဖြင့် စွဲလန်းတယ်၊ သူတပါးကိုမြင်တဲ့အခါလည်း အသက်ရှင်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါအနေ၊ အမြဲတည်ရှိနေတဲ့အနေ စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းတယ်၊ အဲဒီလိုစွဲလမ်းနိုင်တဲ့အတွက် မျက်စိရုပ်နှင့် အဆင်းရုပ်ကို ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာခေါ်တယ်။

မြင်လို့ကောင်းတာ မကောင်းတာဆိုရာမှာ မကောင်း တကောင်း အလယ်အလတ် ဥပေက္ခာဝေဒနာလည်း ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် စကားလုံး

မရည်ရအောင်လို့ ကောင်းတာနှင့် မကောင်းတာ ဒီ ၂-မျိုးကိုသာ ဖော်ပြထားပါတယ်။ မကောင်းတကောင်းခံစားမှုကိုတော့ ကုသိုလ်၏ အကျိုးနှင့်ဆိုင်တာကို ကောင်းတာထဲ ထည့်ယူရမယ်။ အကုသိုလ်၏ အကျိုးနှင့်ဆိုင်တာကို မကောင်းတာထဲ ထည့်ယူရမယ်။ အဲဒီမြင်လို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာကို ငါလို့လည်းစွဲလမ်းတယ်၊ ငါ၏ခံစားမှု လို့လည်း စွဲလမ်းတယ်၊ အမြဲတည်ရှိနေတယ်လို့လည်း စွဲလမ်းတယ်၊ ငါကောင်းတယ်၊ ငါဆင်းရဲတယ်လို့လည်း စွဲလမ်းတယ်၊ အဲဒီလို စွဲလမ်းနိုင်တဲ့အတွက် မြင်လို့ကောင်းမကောင်း ခံစားမှုဝေဒနာကို ဝေဒနာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ခေါ်တယ်။

မြင်ရတဲ့အဆင်း မှတ်သားတာကိုလည်း ငါမှတ်မိတယ်၊ ငါက မမေ့ဘူး စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းတယ်၊ အဲဒီလို စွဲလမ်းနိုင်တဲ့အတွက် မြင်ရတာ မှတ်သားတဲ့သညာကို သညာဥပါဒါနက္ခန္ဓာခေါ်တယ်။

မြင်အောင်လို့ ကြောင့်ကြစိုက်မှုဆိုတာ စေတနာပဲ၊ ကျမ်းဂန် ဝေါဟာရကတော့ စေ့ဆော်တယ်၊ နှိုးဆော်တယ်၊ တိုက်တွန်းတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ကြောင့်ကြပြုတဲ့အနေနဲ့ပဲ ထင်ရှားပါတယ်။ နှလုံးသွင်းမှု ဆိုတာကတော့ မနသိကာရပဲ။ ဒီပြင် ဖဿစသည်လည်း ရှိပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် အထူးထင်ရှားတဲ့စေတနာနဲ့ မနသိကာရကိုသာထုတ်ပြီး ပြောရပါတယ်။ အဲဒီကြောင့်ကြစိုက်မှု နှလုံးသွင်းမှုတွေကိုလည်း ငါပဲ အမြဲတည်ရှိတယ် စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းတယ်။ အဲဒီလို စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ အတွက် မြင်အောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာကို သင်္ခါရ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာခေါ်တယ်။ သင်္ခါရဆိုတာ ပြုပြင်ပေးတဲ့သဘောပဲ၊ မြင်ရာမှာတော့ မြင်မှုကိစ္စပြီးအောင် ပြုလုပ်ပေးတဲ့သဘောပေါ့။

မြင်သိရုံသဘောဆိုတာ စိတ်ဝိညာဏ်ပဲ။ အဲဒီ စိတ်ဝိညာဏ်ကို လည်း ငါမြင်တယ်၊ ငါသိတယ်၊ မြင်တတ်တဲ့ငါက အမြဲရှိနေတယ် စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းတယ်။ အဲဒီလို စွဲလမ်းနိုင်တဲ့အတွက် မြင်သိတဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်ကို ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာခေါ်တယ်။ အဲဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို မှတ်မိအောင် လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၁) မြင်ဆဲခဏ၌ မျက်စိနှင့်အဆင်းက ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

(၂) မြင်လို့ကောင်းတာ မကောင်းတာက ဝေဒနာဥပါဒါ-
နက္ခန္ဓာ။

(၃) မြင်ရတာကို မှတ်သားတာက သညာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

(၄) မြင်အောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာက သင်္ခါရ
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

(၅) မြင်သိရုံမျှ သဘောက ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း မြင်တယ် မြင်တယ်လို့ ချက်ချင်း လိုက်လိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရတာဟာ ယခုဆိုခဲ့တဲ့ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တွေကို အမှန်အတိုင်းသိမြင်ရုံမျှတွင် တည်အောင် ငါ ငါ့ဥစ္စာ မြဲတယ်၊ ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ် စသည်ဖြင့် မစွဲလမ်းရအောင် ရှုမှတ်နေ ရတာပဲ။ အဲဒီ ရည်ရွယ်ချက်ကိုလည်း နားလည်ရအောင် ဆောင်ပုဒ်တွေ စီထားတာရှိတယ်။ အဲဒါတွေကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ဝိပဿနာရှုနည်း မူသေစည်း

- (၁) ဝိပဿနာ၊ ဉာဏ်ဆိုတာ၊ ဘယ်ဟာရှု၍ ဖြစ်သနည်း။
- (၂) စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာရှု၍ ဖြစ်သတည်း။
- (၃) ဘယ်အကျိုးငှါ၊ ထိုခန္ဓာ၊ ဘယ်ခါ ရှုအပ်ပါသနည်း။
- (၄) မစွဲဖို့ရာ၊ ဖြစ်ဆဲမှာ၊ မှန်စွာ ရှုအပ်ပါသတည်း။
- (၅) ဖြစ်ခိုက်မရှု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ စွဲမှု ဝင်ရောက်သည်။ မြဲတယ်
ကောင်းတယ်၊ ငါကောင်းနယ်၊ တကယ်ထင်တတ်သည်။
- (၆) ဖြစ်တိုင်းမှတ်ရှု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ စွဲမှုကင်းပျောက်သည်။
မမြဲဆင်းရဲ၊ သဘောပဲ၊ ဉာဏ်ထဲ ရှင်းတော့သည်။

အဲဒီဆောင်ပုဒ်တွေထဲမှာ အမှတ်(၅)ဆောင်ပုဒ်၌ “ဖြစ်ခိုက်မရှု” ဆိုတာ မြင်မှုဖြစ်ခိုက် ကြားမှုဖြစ်ခိုက် စသည်မှာမရှုလို့ရှိရင်လို့ ဆိုတာပါပဲ။ အမှတ်(၆)ဆောင်ပုဒ်၌ “ဖြစ်တိုင်းမှတ်ရှု”ဆိုတာ မြင်မှု ဖြစ်တိုင်း ကြားမှုဖြစ်တိုင်း စသည်မှာမှတ်ရှုပြီး သိလို့ရှိရင်လို့ ဆိုလိုတာ ပါပဲ။

ကြားဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး

ကြားတဲ့အခါ ကြည်လင်တဲ့နားလည်း ထင်ရှားတယ်၊ ကြားရတဲ့ အသံလည်း ထင်ရှားတယ်၊ ကြားသိတာလည်း ထင်ရှားတယ်၊ အဲဒီ ကြားသိမှုထဲမှာ ကြားလို့ကောင်းတာ မကောင်းတာလည်း ပါဝင်တယ်။ ကြားရတဲ့အသံကို မှတ်သားတာလည်း ပါဝင်တယ်၊ ကြားသိမှုကိစ္စ

ပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာလည်း ပါဝင်တယ်။
ကြားသိရုံမျှ သဘောလည်း ပါဝင်တယ်။

ကြားခိုက်၌ မရှုနိုင်လို့ အမှန်အတိုင်း မသိသေးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ အဲဒီကြားခိုက်၌ ထင်ရှားတဲ့တရားတွေကို ငါ ငါ့ဥစ္စာ စသည်အနေဖြင့် စွဲလမ်းတယ်။ အဲဒီလို စွဲလမ်းနိုင်တဲ့အတွက် နားနှင့်အသံရုပ်ကို ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ခေါ်တယ်။ ကြားလို့ကောင်းတာ မကောင်းတာကို ဝေဒနာဥပါဒါနက္ခန္ဓာခေါ်တယ်။ ကြားရတဲ့အသံမှတ်သားတာကို သညာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ခေါ်တယ်။ ကြားအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာကို သင်္ခါရဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ခေါ်တယ်။ ကြားသိရုံမျှသဘောကို ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ခေါ်တယ်။ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

- (၁) ကြားဆဲခဏ၌ နားနှင့်အသံက ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။
- (၂) ကြားလို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာက ဝေဒနာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။
- (၃) ကြားရတာကို မှတ်သားတာက သညာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။
- (၄) ကြားအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာက သင်္ခါရဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။
- (၅) ကြားသိရုံမျှသဘောက ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

ကြားတိုင်း ကြားတိုင်း ကြားတယ် ကြားတယ်လို့ ချက်ချင်းလိုက်ပြီး ရှုမှတ်တာဟာ အဲဒီ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကို အမှန်အတိုင်းသိပြီး ကြားရုံမျှတွင် တည်အောင်၊ ငါ ငါ့ဥစ္စာ မြဲတယ်၊ ချမ်းသာတယ်၊ ကောင်းတယ် စသည်ဖြင့် မစွဲလမ်းရအောင် ရှုမှတ်နေရတာပဲ။

နံဆဲဉ် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး

အနံ့ကို နံသိတဲ့အခါ ကြည်လင်တဲ့ နှာခေါင်းရုပ်လည်း ထင်ရှားတယ်၊ အနံ့လည်းထင်ရှားတယ်၊ နံသိတာလည်း ထင်ရှားတယ်၊ အဲဒီ နံသိမှုထဲမှာ နံလို့ကောင်းတာ မကောင်းတာလည်း ပါဝင်တယ်၊ အနံ့ကို မှတ်သားတာလည်း ပါဝင်တယ်၊ နံသိမှုကိစ္စပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာလည်း ပါဝင်တယ်၊ နံသိရုံမျှ သဘောလည်း ပါဝင်တယ်။

နံခိုက်၌ မရှုနိုင်လို့ အမှန်အတိုင်းမသိလျှင် အဲဒီ နံခိုက်၌ ထင်ရှားတဲ့တရားတွေကို ငါ ငါ့ဥစ္စာစသည်အနေဖြင့် စွဲလမ်းတယ်၊ အဲဒီလို စွဲလမ်းနိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီ နှာခေါင်း အနံ့ နံသိမှုတွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ခေါ်တယ်။ အဲဒါတွေကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

- (၁) နံဆဲခဏ၌ နှာခေါင်းနှင့်အနံ့က ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။
- (၂) နံလို့ကောင်းတာ မကောင်းတာက ဝေဒနာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။
- (၃) နံရတာကို မှတ်သားတာက သညာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။
- (၄) နံသိအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာက သင်္ခါရ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။
- (၅) နံသိရုံမျှ သဘောက ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

နံတိုင်း နံတိုင်း နံတယ် နံတယ်လို့ ချက်ချင်းလိုက်ပြီးရှုမှတ် ရတာဟာ အဲဒီ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကို အမှန်အတိုင်းသိပြီး နံရုံမျှတွင် တည်အောင်၊ ငါ ငါ့ဥစ္စာ မြဲတယ် ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ် စသည်ဖြင့် မစွဲလမ်းရအောင် ရှုမှတ်နေရတာပဲ။

စားသိဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး

အစာအာဟာရကို စားလျက် အရသာကိုသိတဲ့အခါ ကြည်လင်တဲ့လျှာလည်း ထင်ရှားတယ်။ အရသာလည်း ထင်ရှားတယ်။ အရသာသိတာလည်း ထင်ရှားတယ်။ အဲဒီအရသာသိမှုထဲမှာ စားသိလို့ ကောင်းတာ၊ မကောင်းတာလည်း ပါဝင်တယ်။ အရသာကို မှတ်သားတာလည်း ပါဝင်တယ်။ အရသာသိမှုကိုစွပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာလည်း ပါဝင်တယ်။ အရသာသိရုံမျှသဘောလည်း ပါဝင်တယ်။

စားသိခိုက်၌ မရှုနိုင်လို့ အမှန်အတိုင်းမသိလျှင် အဲဒီစားသိခိုက်၌ ထင်ရှားတဲ့တရားတွေကို ငါ ငါ့ဥစ္စာစသည်အနေဖြင့် စွဲလမ်းတယ်။ အဲဒီလိုစွဲလမ်းနိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီလျှာ၊ အရသာ၊ စားသိမှုတွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒါတွေကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၁) စားသိဆဲခဏ၌ လျှာနှင့်အရသာက ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

(၂) စားလို့ကောင်းတာ မကောင်းတာက ဝေဒနာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

(၃) စားသိရတာကို မှတ်သားတာက သညာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

(၄) အရသာသိအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာက သင်္ခါရဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

(၅) အရသာသိရုံမျှသဘောက ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

အစာအာဟာရကို စားသောက်ရာမှာ ထမင်းလှော်ပြင်တာ ယူတာ ပါးစပ်ထဲထည့်တာ ငါးတာဒီလို ကိုယ်အမှုအရာတွေ ရှုမှတ်တာကတော့ ထိသိမှုနှင့် ဆိုင်တယ်။ ငါးနေတုန်း လျှာပေါ်မှာ အရသာသိသိသွားတာ

ကတော့ ဒီ စားသိမှုနှင့်ဆိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလိုအရသာသိခိုက်၌ ထင်ရှားတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကို အမှန်အတိုင်းသိပြီး အရသာသိရုံမျှတွင် တည်အောင်၊ ငါ ငါ့ဥစ္စာမြဲတယ်၊ ချမ်းသာတယ်၊ ကောင်းတယ် စသည်ဖြင့် မစွဲလမ်းရအောင် ရှုမှတ်နေရတာပဲ။

ထိသိဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး

ထိသိမှုကတော့ အင်မတန်ကျယ်ပြန့်ပါတယ်။ တစ်ကိုယ်လုံး၌ အသွေးအသားကောင်းတဲ့နေရာတိုင်းမှာ အတွေ့ရုပ်ထင်ပေါ်နိုင်တဲ့ ကိုယ်အကြည်ရုပ်ဆိုတာ ရှိနေတယ်။ အတွင်းက အသားအသွေး အကြော အရိုးစသည်ထဲမှာရော၊ အပြင်က အရေထဲမှာရော အပ်ဖျားတစ်နေရာ စာလောက်တောင် အလပ်မရှိဘူး၊ နေရာတိုင်းမှာ ပျံ့နှံ့ပြီးတည်ရှိ နေတယ်။ အဲဒီနေရာတိုင်းမှာ ထိသိမှုဖြစ်နိုင်တယ်။ အဲဒီထိသိမှု ဖြစ်တဲ့အခါမှာ အတွေ့ရုပ်ကိုဖမ်းယူနိုင်တဲ့ ကိုယ်အကြည်ရုပ်လည်း ထင်ရှားတယ်။ ထိသိရာ ဌာနအနေနှင့် ထင်ရှားတာပါပဲ။ ပုံသဏ္ဌာန် စသည်နှင့် ထင်ရှားတာကတော့ မဟုတ်ပါဘူး၊ နားရုပ် နှာခေါင်းရုပ် လျှာရုပ်တို့ ထင်ရှားတယ်ဆိုတာလည်း ဒီနည်းဖြင့် ထင်ရှားတာပါပဲ။ ကြားသိရာ နံသိရာ အရသာသိရာ ဌာနအနေနှင့်ထင်ရှားတာပါပဲ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗခေါ်တဲ့ ထိသိစရာအတွေ့ရုပ်လည်း ထင်ရှားတယ်။ အဲဒီ ထိသိစရာအတွေ့ကလည်း ပထဝီအတွေ့၊ တေဇောအတွေ့၊ ဝါယော အတွေ့အားဖြင့် သုံးမျိုးရှိတယ်။ ခက်မာကြမ်းတမ်း နူးညံ့ချောညက်တဲ့ အနေဖြင့် တွေ့ရတာက ပထဝီအတွေ့ပဲ၊ ပူနွေးအေးတဲ့အနေနှင့် တွေ့ရတာက တေဇောအတွေ့ပဲ၊ တောင့်တင်းတွန်းကန်လှုပ်ရှားတဲ့

အနေနှင့် အတွေ့ရတာက ဝါယောအတွေ့ပဲ။ အဲဒီအတွေ့က မိမိကိုယ်ထဲက ရုပ်အချင်းချင်း တိုက်ခိုက်တွေ့ရတာလည်းရှိတယ်။ အပြင်က အဝတ် အိပ်ရာ နေရာ မြေ ရေ လေ မီး နေပူစသည်တို့နှင့် တိုက်ခိုက်တွေ့ရတာလည်းရှိတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီအတွေ့ကို ထိသိမှုလည်း ထင်ရှားတယ်။ အဲဒီထိသိမှုထဲမှာထိသိလို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာလည်း ပါဝင်တယ်။ ထိသိရတာကို မှတ်သားတာလည်း ပါဝင်တယ်။ ထိသိမှုကိစ္စပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာလည်း ပါဝင်တယ်။ ထိသိရုံမျှ သဘောလည်းပါဝင်တယ်။ ဒီထိသိရာမှာ အကောင်းအဆိုး ခံစားမှုဝေဒနာက အထူးပဲထင်ရှားပါတယ်။ ကိုယ်ဆင်းရဲဆိုတာဟာ အတွေ့ဆိုးတွေနှင့်ထိခိုက်ပြီး ဖြစ်ပေါ်တဲ့ဒုက္ခဝေဒနာတွေပဲ။

ထိသိခိုက်မှာ မရှုနိုင်လို့ အမှန်အတိုင်းမသိလျှင် အဲဒီထိသိခိုက်၌ ထင်ရှားတဲ့တရားတွေကို ငါ ငါ့ဥစ္စာ စသည်အနေဖြင့် စွဲလမ်းနိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီ ထိသိရာဌာန ကိုယ်အကြည်ရုပ် ထိသိရတဲ့အတွေ့ ထိသိမှုတွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ခေါ်တယ်။ အဲဒါတွေကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

- (၁) ထိသိဆဲခဏ၌ ကိုယ်အကြည်ရုပ်နှင့် ထိသိရတဲ့ အတွေ့က ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။
- (၂) တွေ့ထိလို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာက ဝေဒနာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။
- (၃) တွေ့ထိရတာကို မှတ်သားတာက သညာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။
- (၄) ထိသိမှုဖြစ်အောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာက သင်္ခါရဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

(၅) ထိသိရုံမျှသဘောက ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

သွားတယ်၊ ရပ်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ အိပ်တယ်၊ ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်၊ လှုပ်တယ်၊ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ကိုယ်အမှု အရာတွေကို ရှုမှတ်နေတာဟာ ဒီ ထိသိမှုနှင့်ဆိုင်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တွေကို သိအောင်ရှုမှတ်နေတာပဲ။ သွားတယ် စသည်ဖြင့် အဲဒီကိုယ် အမှုအရာတွေကို ရှုမှတ်တဲ့အခါမှာ အထူးထင်ရှားတဲ့ တောင့်တင်း တွန်းကန်လှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယောဓာတ်ကို အာရုံမသိတတ်တဲ့ ရုပ်သဘော အနေဖြင့် အမှန်အတိုင်းသိရတယ်။ ရှုသိတဲ့သဘောကိုတော့ အာရုံ သိတတ်တဲ့ နာမ်သဘောအနေဖြင့် အမှန်အတိုင်းသိရတယ်။ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ရှုသိရတဲ့ရုပ်နှင့် ရှုသိတဲ့နာမ်ဆိုတဲ့ ဒီ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကို ကိုယ်ပိုင်ညာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားသိပြီးနောက် သွားချင်တဲ့စိတ်ရှိလို့ သွားရုပ်ဖြစ်တယ် စသည်ဖြင့် အကြောင်းနှင့်အကျိုးကိုလည်း ပိုင်းခြား သိတယ်။ အဲဒီလိုသိပြီးနောက် သိရတဲ့ရုပ်နာမ်ရော သိတဲ့စိတ်ရော အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတာကို ရှုခိုက်ရှုခိုက်မှာပင် ထင်ရှားတွေ့ရတဲ့အတွက် မမြဲတာတွေပဲ။ ဆင်းရဲတွေ မကောင်းတာ တွေပဲ။ သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားတွေ အနတ္တ တွေပဲလို့ ရှင်းလင်းစွာ သိသိသွားတယ်။ အဲဒီလိုသိတဲ့အတွက် သွားမှု ရပ်မှု ထိုင်မှု စသည်ဖြင့် စပ်ပြီး ငါ ငါ့ဥစ္စာစသည်ဖြင့် မစွဲလမ်းနိုင် တော့ဘူး။ အဲဒါဟာ-

လောကေ-ရုပ်ကိုယ်ဟူသော လောက၌၊ ဝါ-ခန္ဓာငါးပါး ဟူသောလောက၌၊ ကိပ္ပိ-တစ်စုံတစ်ခုကို ၊ န ဓ ဥပါဒိယတိ-မစွဲလမ်း တော့ပေ-ဆိုတဲ့ မဟာသတိပဋ္ဌာန်သုတ် ဒေသနာတော်နှင့်အညီ

အစွဲအလမ်းကင်းပုံပါပဲ။ အဲဒီလို အစွဲအလမ်းကင်းအောင်လို့ ကာယ ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မဆိုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်၏အာရုံတွေကို ရှုမှတ်ရတာပဲ။

ညောင်းညာ ပူခြင်း၊ နာကျင်ကိုက်ခဲခြင်း၊ ယားယံခြင်း အစရှိသော ဒုက္ခဝေဒနာတွေဟာ ဒီ ထိသိရာမှာ ထင်ရှားတာပဲ။ အဲဒီ ဒုက္ခဝေဒနာတွေကိုမရှုလို့ အမှန်အတိုင်းမသိလျှင် ငါညောင်းတယ်၊

(၅) ထိသိရုံမျှသဘောက ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

သွားတယ်၊ ရပ်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ အိပ်တယ်၊ ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်၊ ရပ်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ အိပ်တယ်၊ ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်၊ လှုပ်တယ်၊ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ကိုယ်အမှုအရာတွေကို ရှုမှတ်နေတာဟာ ဒီ ထိသိမှုနှင့်ဆိုင်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို သိအောင် ရှုမှတ်နေတာပဲ။ သွားတယ် စသည်ဖြင့် အဲဒီ ငါပူတယ်၊ ငါနာတယ်၊ ငါဆင်းရဲတယ် စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်မည့် အစွဲအလမ်းဥပါဒါန်တွေမဖြစ်ရအောင်လို့ ဒုက္ခဝေဒနာတွေကို အမှန်အတိုင်းသိအောင် ရှုမှတ်နေရတာပဲ။ အဲဒီလို ဒုက္ခဝေဒနာတွေကို စူးစိုက်ပြီး မပြတ်ရှုနေရင် အဲဒီညောင်းတာ ပူတာ နာတာကလေး တွေဟာ ကိုယ်ထဲမှာ တစ်ခုပြီးတစ်ခု အသစ် အသစ် ကျရောက် လာနေသလို ထင်ရှားတတ်တယ်။ အဲဒီတော့ အခဲခက်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာ တွေဟာ သူ့အစိုက်အတန့်နှင့်သူ ဖြစ်ပျက်နေလို့ မမြဲတဲ့သဘောတရား မျှပဲဆိုတာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် သိရတယ်။ ဒါကြောင့် ငါ ငါ့ဥစ္စာ အနေ၊ မြဲတဲ့အနေစသည်ဖြင့် မစွဲလမ်းတော့ဘူး။ အစွဲအလမ်းကင်း သွားတယ်။ အဲဒီလိုအစွဲလမ်းကင်းအောင် ရှုရတာပဲ။

ကြံသိဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး

ဒီ ကြံသိမှုဆိုတာကလည်း အလွန်ကျယ်ပြန့်ပါတယ်။ အလွန်လည်း အဖြစ်များပါတယ်။ နီးနေတဲ့အခါဆိုရင် အမြဲမပြတ်လို ဖြစ်နေတာပဲ။ အနီးအနားမှာ နှစ်သက်သာယာစရာ ဘာမျှမရှိပေမယ့် အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်အနေနှင့် ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေတာပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီစိတ်ကူးကြံသိမှုကို ရှုသိဖို့ရာ အလွန်ပင်အရေးကြီးပါတယ်။

ကြံသိမှုဆိုတာလည်း ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကြည့်ရင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးအပေါင်းပါပဲ။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် ကြံသိရာမှာ ရှင်လန်းဝမ်း သာလျက် ကြံနေတာလည်းရှိတယ်။ စိတ်ညစ်ညှိုးနွမ်းလျက် ကြံနေတာလည်းရှိတယ်။ မရွှင်မညှိုး အလယ်အလတ်ဖြစ်လျက် ကြံနေတာလည်းရှိတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်ရာမှာ ရှင်လန်းဝမ်းသာတာက သောမနဿ ခေါ်တဲ့ သုခဝေဒနာပဲ။ စိတ်ညစ်တာက ဒေါမနဿခေါ်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာပဲ။ မရွှင်မညှိုး အလယ်အလတ်ဖြစ်နေတာက ဥပေက္ခာဝေဒနာပဲ။ အဲဒီ ဝေဒနာသုံးပါးကို ဖြစ်ဒိုက်မှာ မရှုနိုင်ရင် ငါချမ်းသာနေတယ်။ ကောင်းနေတယ်။ ငါဆင်းရဲနေတယ်။ မကောင်းဘူး၊ ငါ့မှာ ကောင်းနေတာလည်းမဟုတ်ဘူး၊ မကောင်းတာလည်း မဟုတ်ဘူး စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းတယ်။ အဲဒီလိုစွဲလမ်းနိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီ ခံစားမှုဝေဒနာသုံးပါးကို ဝေဒနာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ခေါ်တယ်။

နောက်ပြီးတော့ စိတ်ကူးရောက်ရာရာအာရုံကို မှတ်သားတဲ့ သညာလည်း ထင်ရှားတယ်။ အထူးအားဖြင့် ပြောဆိုစရာတွေကို စဉ်းစားနေတဲ့အခါ စာရင်းအင်းတွက်ချက် ရှင်းလင်းနေတဲ့အခါ စသည်မှာ ဒီမှတ်သားမှုက ပိုပြီးထင်ရှားတယ်။ အဲဒီမှတ်သားမှုကိုလည်း

ငါမှတ်မိတယ်။ မှတ်ဉာဏ်ကောင်းတယ် စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းတယ်။
ဒါကြောင့် အဲဒီမှတ်သားမှုကို သညာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ခေါ်တယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီစိတ်ကူး ကြိသိခိုက်မှာ အာရုံကို
ထင်ရှားတွေ့မှု၊ ဖဿလည်း ထင်ရှားတယ်။ အာရုံဆီကိုဦးတမ်းပြီး
ညွတ်တဲ့ ဝိတက်လည်း ထင်ရှားတယ်။ နှလုံးသွင်းမှု မနသိကာရလည်း
ထင်ရှားတယ်။ ဒီလိုဖြစ်စေ၊ ဟိုလိုဖြစ်စေ စသည်ဖြင့် စေ့ဆော်
တိုက်တွန်းမှု စေတနာလည်းထင်ရှားတယ်။ အဲဒီ စေတနာ တိုက်တွန်း
ပုံကတော့ တကယ်လုပ်လို့မဖြစ်နိုင်တဲ့ ညဉ့်အခါစသည်မှာ အရေး
ကြီးတဲ့ကိစ္စကို စိတ်ကူးမိရင် အလွန်ထင်ရှားတတ်တယ်။ သွားလိုက်
ပြောလိုက် စသည်ဖြင့် စိတ်ထဲမှာ တိုက်တွန်းနေပုံဟာ အလွန်ပင်
ထင်ရှားတတ်ပါတယ်။ အကုသိုလ်စိတ်ဖြင့် ကြံနေတဲ့အခါမှာ လောဘ၊
ဒေါသ စသည်တို့လည်း ထင်ရှားတယ်။ ကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်ကြံနေတဲ့
အခါမှာ အလောဘ အဒေါသ အမောဟ သဒ္ဓါ သတိ စသည်တို့လည်း
ထင်ရှားတယ်။ ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဖဿ စေတနာ မနသိကာရ အစရှိသော
သဘောတရားတွေက စိတ်ကူးကြံစည်မှုအဆင့်ဆင့် ဖြစ်အောင်လည်း
လှုံ့ဆော်ပေးနေတယ်။ ပြောဆိုအောင်လည်း လှုံ့ဆော်ပေးနေတယ်။
သွားခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ အိပ်ခြင်း၊ ကွေးခြင်း၊ ဆန့်ခြင်း
စသော ကိုယ်အမှုအရာတွေပြုလုပ်အောင်လည်း လှုံ့ဆော်ပေးနေတယ်။
အဲဒီ စိတ်အမှုအရာ နှုတ်အမှုအရာ ကိုယ်အမှုအရာတွေဖြစ်အောင်
လှုံ့ဆော်တာဟာ ပြုပြင်မှု-သင်္ခါရတွေပဲ။ အဲဒီပြုပြင်မှုသင်္ခါရတွေက
ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါနှင့်တူတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီပြုပြင်မှုသင်္ခါရတွေကို
ငါလို့ ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေကြတာပဲ။ ငါကြံတယ်၊ ငါပြောတယ်၊
ငါသွားတယ် ငါလုပ်တယ် စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းတာတွေဟာ ဒီသင်္ခါရ

တွေကို စွဲလမ်းတာပဲ။ အဲဒီလိုစွဲလမ်းတာကို ကာရက အတ္တစွဲခေါ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဖဿ စေတနာ မနသိကာရ အစရှိသော ဒီသင်္ခါရတွေကို သင်္ခါရဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်တယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ ကြံစည်နေခိုက်မှာ ကြံသိရုံမျှ စိတ် ဝိညာဏ်ကလည်း ထင်ရှားတယ်။ မြန်မာလူမျိုးတွေအနေအားဖြင့် အဲဒီ ကြံသိနေတဲ့ စိတ်စေတသိက် နာမ်တရားတွေကို စိတ်လို့ပဲ ထင်ရှား သိနေကြပါတယ်။ အဲဒီ ကြံသိရုံမျှစိတ်ကိုလည်း အတ္တကောင်၊ ငါကောင် အနေအားဖြင့် စွဲလမ်းတာ အလွန်များပါတယ်။ အဲဒီလို စွဲလမ်းနိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီစိတ်ဝိညာဏ်ကို ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်တယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ စိတ်ကူး ကြံစည်ခိုက်မှာ ကြံသိမှု၏ တည်ရာရှပ်လည်း ထင်ရှားတယ်။ ဒါကြောင့် အကြားအမြင်နည်းတဲ့ လူတွေက ရှပ်ကိုယ်ကပဲ ကြံသိနေတယ်လို့တောင် ထင်မှတ်စွဲလမ်း နေကြသေးတာပဲ။ အဲဒီလိုစွဲလမ်းနိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီကြံသိမှု၏ တည်မှီရာရှပ်ကို ရှပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ခေါ်တယ်။

ကြံသိမှု၏အာရုံကတော့ ရှပ်လည်းရှိတယ်၊ နာမ်လည်းရှိတယ်၊ ပညတ်လည်းရှိတယ်။ အဲဒါတွေကိုလည်း စွဲလမ်းတာပဲ။ ဒါကြောင့် ရှပ်အာရုံကိုတော့ ရှပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်တယ်။ နာမ်အာရုံကိုတော့ နာမ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလေးပါးထဲ ထည့်သွင်းယူရတယ်။ ပညတ်ကိုတော့ အဲဒီပညတ်၏တည်မှီရာ ရှပ်နာမ်ရှိရင် အဲဒီ ရှပ်နာမ်နှင့်ဆိုင်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာထဲ ထည့်ယူရုံပါပဲ။ ဘယ်လိုလည်းဆိုရင် (ယမ္ပိန္နံ န လဘတိ တမ္ပိ ဒုက္ခံ)ဆိုတဲ့ စကားရပ်မှာ အလိုရှိတာကို မရခြင်းသည် ပင်လျှင် ဒုက္ခ-ဆင်းရဲပဲ။ ဒါပေမယ့် မရခြင်းဆိုတာက ရှပ်နာမ်

တရားကိုယ် မရှိဘူး။ ပညတ်မျှဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ စကားရပ်၏ အဖွင့်အဋ္ဌကထာမှာ မရနိုင်တာလိုချင်တဲ့တဏှာကို ဒုက္ခလို့ ဖွင့်တဲ့အကြောင်း မူလဋီကာမှာပြဆိုထားတယ်။ အဲဒါလိုပဲ မှတ်ယူရမယ်။

ကြသိခိုက်၌ ထင်ရှားတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကိုဖော်ပြတာ ပြည့်စုံသွားပြီ။ အကျဉ်းချုပ်မှတ်ထားရအောင် လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၁) ကြသိဆဲခဏ၌ ကြသိမှု၏တည်နေရာရုပ်က ရုပ်ဥပါဒါ-
နက္ခန္ဓာ။

(၂) ကြလို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာက ဝေဒနာဥပါဒါ-
နက္ခန္ဓာ။

(၃) ကြမိတဲ့အာရုံကို မှတ်သားတာက သညာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

(၄) ကြသိမှု ပြောမှု ပြုမှုပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ
နလုံးသွင်းတာက သင်္ခါရ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

(၅) ကြသိရုံမျှသဘောက ဝိညာဏ် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

ကြသိမှုဆိုတဲ့ ဒီ စိတ်ကူး စဉ်းစားကြစည်မှုကို ဖြစ်ပေါ်
လာတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်း ရှုရှုပြီး အမှန်အတိုင်းသိဖို့ရာ အလွန်
အရေးကြီးပါတယ်။ မရှုနိုင်လို့ အမှန်အတိုင်းမသိရင်တော့ အဲဒီ
ကြသိမှုကို ငါ ငါ့ဥစ္စာ မြဲတယ်၊ ချမ်းသာတယ်၊ ကောင်းတယ် စသည်ဖြင့်
စွဲလမ်းတဲ့ ဥပါဒါန်ဖြစ်လိမ့်မယ်။ ယခုလူအများစုမှာ ဒီ စွဲလမ်းမှုတွေ
မပြတ်လိုလိုပင် ဖြစ်နေကြတာပဲ။ စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်ဖြစ်တော့ (ဥပါဒါန
ပစ္စယာ ဘဝေါ)ဆိုတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်နှင့်အညီ ဘဝ
အသစ်ဖြစ်ကြောင်း ကံတွေ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ဘဝသစ်တွေ ဖြစ်ဖြစ်သွားမယ်။
ဖြစ်ရာရာဘဝတိုင်းမှာ အိုရ နာရ သေရမယ်။ သောက ပရိဒေဝ

ဒုက္ခ ဒေါမနဿ ဥပါယာသဆိုတဲ့ ဆင်းရဲတွေကိုလည်း တွေ့ကြုံခံစားသွားကြရမယ်။

ကြသိမှုဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း မှတ်ရှုပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အနေဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိသိသွားရင်တော့ အဲဒီ ကြသိမှုနှင့်စပ်ပြီး စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်မဖြစ်ဘူး။ ဥပါဒါန်မဖြစ်တော့ ကမ္မဘဝမဖြစ်ဘူး။ ကမ္မဘဝမဖြစ်တော့ ဘဝသစ်မဖြစ်ရဘူး၊ ဘဝသစ်မဖြစ်တော့ အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်း စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း အစရှိသော ဆင်းရဲတွေ အကုန် ကင်းငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒီလို ဆင်းရဲတွေကင်းငြိမ်းသွားတာဟာ ရှုသိရတဲ့ ကြသိမှု တစ်ခု တစ်ခုနှင့်စပ်ပြီး တဒဂ်အားဖြင့် ကင်းငြိမ်းပုံပါပဲ။ အဲဒီလို ရှုသိတိုင်း ရှုသိတိုင်း တဒဂ်အားဖြင့်ငြိမ်းပြီးတော့ အရိယမဂ် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါမှာ အမြစ်ပြတ် အကြွင်းမဲ့ငြိမ်းသွားမယ်။ ဒါကြောင့် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင်း စိတ်ကူးကြစည်မှု ဖြစ်ပေါ်လာရင် အဲဒီစိတ်ကူးကြစည်မှုကို စိတ်ကူးတယ် စဉ်းစားတယ် ကြစည်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရတာပဲ။

ယခုပြောလာခဲ့တာဟာ မြင်ခိုက် ကြားခိုက် နံခိုက် စားသိခိုက် ထိသိခိုက် ကြသိခိုက်ဆိုတဲ့ ခဏ ၆-ပါးမှာ ထင်ရှားတာတွေဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးမျှသာဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် အသေးစိတ် အားဖြင့် သရုပ်ခွဲပြခဲ့တာပဲ။ မရှုမမှတ်နိုင်တဲ့ ပကတိ လူတွေမှာမြင်တဲ့အခါ မြင်သိတဲ့ ကိုယ့်ဘက်ကလည်း အကောင်ကြီး အနေနဲ့ ထင်ရှားနေတယ်။ အမြင်ခံ အပြင်ဘက်ကလည်း မိန်းမ ယောက်ျား အကောင်အထည် ဝတ္ထုကြီးတွေအနေနဲ့ ထင်ရှားနေတယ်။ ကြားခိုက် စသည်မှာလည်း ဒီနည်းအတိုင်းပဲ။ အမှန်ကတော့ အဲဒီလို အကောင်အထည်ခြပ်တွေဆိုတာ

ရှိတာမဟုတ်ဘူး၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးမျှရှိတာပဲ။ အဲဒီ မြင်စိုက် ကြားစိုက် စသော ခဏ ဇာတိ-ပါးမှ အလွတ်လည်းမရှိဘူး။ ဒီခဏ ဇာတိ-ပါးမှသာ ထင်ရှားပေါ်နေကြတယ်။ ထင်ရှားပေါ်လာသမျှတွေဟာလည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးမျှပဲ။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေရှိနေလို့ ဆင်းရဲရသည့်

ဘဝအသစ်ဖြစ်ရလို့ ဆင်းရဲခြင်း အိုခြင်း သေခြင်း စိုးရိမ် ပူဆွေးခြင်း အစရှိသော ကြောက်စရာဆင်းရဲတွေဟာ ဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေရှိနေလို့ ဖြစ်တဲ့ဆင်းရဲတွေပဲ။ ဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေရှိနေသမျှကာလပတ်လုံး ဖြစ်ခြင်း၊ အိုခြင်း၊ သေခြင်း အစရှိတဲ့ ကြောက်စရာဆင်းရဲတွေဟာ ရှိနေမှာပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေဟာလည်း ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲတွေပဲ။ အတိုချုပ်ပြောရရင် ရုပ်ရှိနေလို့ ရုပ်ကိုမှီပြီး ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲတွေ ဖြစ်ရတယ်။ သိတတ်တဲ့ နာမ်ရှိနေလို့ နာမ်ကိုမှီပြီး ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲတွေ ဖြစ်ရတယ်။ ဒါကြောင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာခေါ်တဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲတွေချည်းပဲ။

တစ်နည်းအားဖြင့် ကိုယ်ထဲစိတ်ထဲမှာ မခံသာတဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲဆိုတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာတွေဟာ ဒုက္ခဒုက္ခဆိုတဲ့ ဆင်းရဲအစစ် ဖြစ်တဲ့အတွက် ကြောက်စရာတွေပဲ။ အများကလည်း ကြောက်ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒုက္ခဝေဒနာဆိုတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟာ ဆင်းရဲအစစ်အမှန် ဒုက္ခသစ္စာပဲ။

ကိုယ်ထဲ စိတ်ထဲမှာ ကောင်းတဲ့ ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာ ဆိုတဲ့ သုခဝေဒနာတွေကတော့ သူတို့ဖြစ်နေတုန်း ရှိနေတုန်းမှာ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ချမ်းသာပြီး ကောင်းနေပေမယ့် သူတို့မရှိတဲ့အခါ ကျတော့ မနေသာမထိုင်သာဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲစေတတ်တဲ့ ဝိပရိဏာမ ဒုက္ခဆိုတဲ့ ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲ ဆင်းရဲဖြစ်တဲ့အတွက် ကြောက်စရာ ပါပဲ။ ဒါကြောင့် သုခဝေဒနာဆိုတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟာလည်း အရိယာ တို့၏အမြင်အားဖြင့် လှပတဲ့အဆင်းကိုပြပြီး ရူးသွပ်စေတတ်တဲ့ ဘီလူးမ ကဲ့သို့ပင် ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲအစစ်အမှန် ဒုက္ခသစ္စာပါပဲ။ တစ်နည်းအားဖြင့် အဲဒီ ချမ်းသာသုခဟာ မမြဲတဲ့အတွက် တည်မြဲ တည်နေအောင် ရှိမြဲရှိနေအောင် အမြဲမပြတ် ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး ပြုပြင်ပေးနေရတယ်။ အဲဒီလို မပြတ်ပြုပြင်ပေးနေရသောကြောင့်လည်း ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲအစစ်အမှန် ဒုက္ခသစ္စာပါပဲ။

ကျန်တဲ့ ဥပေက္ခာဝေဒနာနဲ့ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ရှုပ်ဆိုတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေဟာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ မမြဲတဲ့အတွက်လည်း အရိယာတို့၏အမြင်ဖြင့် ကြောက်စရာကောင်းတယ်။ ဘယ်အချိန်မဆို သေနိုင်တဲ့အတွက် ပြိုလုဆဲဆဲဖြစ်နေတဲ့ တိုက်အိမ်ကြီးထဲ ဝင်နေရမှာ ကြောက်စရာကောင်းသလိုပင် အဲဒီ မမြဲတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို အထည်ကိုယ်လုပ်နေရတာလည်း ကြောက်စရာကောင်းတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မမြဲတဲ့အတွက် တည်မြဲတည်နေအောင် ကြောင့်ကြ စိုက်ပြီး မပြတ်ပြုပြင်ပေးနေရတယ်။ အဲဒီလို ပြုပြင်ပေးနေရတဲ့ သင်္ခါရဒုက္ခဖြစ်တဲ့အတွက်လည်း ကြောက်စရာကောင်းတယ်။ ဒါကြောင့် အရိယာတို့၏အမြင်ဖြင့် သုခ ဒုက္ခဝေဒနာတို့မှ တစ်ပါးသော ဥပါဒါ-

နက္ခန္ဓာတွေဟာလည်း ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲအစစ်အမှန် ဒုက္ခသစ္စာချည်းပါပဲ။

အဲဒီလို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးလုံး အရိယာတို့၏အမြင်ဖြင့် ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲအစစ်အမှန်ချည်းဖြစ်သောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက “သံဝိတ္ထေန-အကျဉ်းအားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ ပဉ္စ-ငါးပါး ကုန်သော၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-ငါ ငါ့ဥစ္စာအနေ၊ နိစ္စ သုခ အတ္တအနေဖြင့် စွဲလမ်းနိုင်သော ရုပ်နာမ်သဘောတရားတို့သည်၊ ဒုက္ခာ-ကြောက်ဖွယ် ဆင်းရဲတို့သာတည်း” လို့ ဒုက္ခသစ္စာသရုပ်ကို နိဂုံးချုပ်ပြီး ဟောကြားတော် မူပါတယ်။

ဥပါဒါနိနှင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ

ယခု ဥပါဒါနိနှင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ခွဲခြားပြီး ပြောဦးမယ်။ ဥပါဒါနိဆိုတာ စွဲလမ်းမှုပဲ။ အဲဒီ စွဲလမ်းမှုက ကာမုပါဒါနိ ဒိဋ္ဌုပါဒါနိ သီလဗ္ဗတုပါဒါနိ အတ္တဝါဒုပါဒါနိလို့ ၄-ပါးရှိတယ်။ လိုချင်နှစ်သက် သာယာပြီး စွဲလမ်းတာကို ကာမုပါဒါနိခေါ်တယ်။ တထောစွဲပါပဲ။ အတ္တကောင် ငါကောင်အနေဖြင့် စွဲလမ်းတာကို အတ္တဝါဒုပါဒါနိ ခေါ်တယ်။ အတ္တဒိဋ္ဌိ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဆိုတာနဲ့ အရ အတူတူပါပဲ။ သစ္စာလေးပါးကို သိအောင်ကျင့်တာလည်းမဟုတ်၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ဖြစ်ပွားစေတာလည်းမဟုတ်ပါဘဲ တစ်စုံတစ်ခုသော အလေ့အကျင့် မျှဖြင့် သံသရာဆင်းရဲမှလွတ်တယ်။ မအို မနာ မသေ အမြဲတမ်း ချမ်းသာသွားတယ်လို့ ယုံကြည်စွဲလမ်းတာကို သီလဗ္ဗတုပါဒါနိခေါ်တယ်။

အကျင့်လမ်းမှားကို အကျင့်လမ်းမှန်လို့ ယုံကြည်စွဲလမ်းတဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ တစ်မျိုးပါပဲ။ ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးမရှိ၊ တမလွန်ဘဝမရှိ၊ ဘုရားရဟန္တာ မရှိလို့ ယူဆစွဲလမ်းတာကို ဒိဋ္ဌိပါဒိန်ခေါ်တယ်။ အတ္တ ဒိဋ္ဌိ သီလဗ္ဗတ-ပရာမာသဒိဋ္ဌိတို့မှ တစ်ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသမျှကိုလည်း ဒိဋ္ဌိပါဒိန် ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ဥပါဒိန်လေးပါးထဲမှာ ကာမုပါဒိန်က နှစ်သက်သာယာတဲ့ တဏှာပဲ။ ကျန်တဲ့ ဥပါဒိန်သုံးပါးက အထင်လွဲမှားတဲ့ အယူမှား ဒိဋ္ဌိချည်းပဲ။ ဒါကြောင့် “ထင်လွဲသာယာ၊ စွဲလမ်းတာ၊ ၂-ဖြာ ဥပါဒိန်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကိုဆိုကြရမယ်။

(၁) ထင်လွဲ သာယာ၊ စွဲလမ်းတာ၊ ၂-ဖြာ ဥပါဒိန်။

အထင်လွဲမှားပြီး စွဲလမ်းတဲ့ ဒိဋ္ဌိစွဲကတစ်မျိုး၊ သာယာနှစ်သက် တပ်မက်ပြီးစွဲလမ်းတဲ့ တဏှာစွဲကတစ်မျိုး၊ ဒီလို ၂-မျိုးရှိတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ ဥပါဒိန် ၂-မျိုးဖြင့် စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ရုပ်အဖို၊အစု နာမ်အဖို၊အစုတွေကို ဥပါဒိနက္ခန္ဓာခေါ်တာပဲ။ အဲဒါကိုလည်း “ငါ ငါ့ဥစ္စာ၊ စွဲနိုင်တာ၊ ဥပါဒိနက္ခန္ဓာ”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါ ကိုလည်း ဆိုကြရမယ်။

(၂) ငါ ငါ့ဥစ္စာ၊ စွဲနိုင်တာ၊ ဥပါဒိနက္ခန္ဓာ။

ငါလို့ စွဲလမ်းတာက အတ္တဒိဋ္ဌိစွဲပဲ။ အတ္တဒိဋ္ဌိစွဲဖြစ်ရင် ကျန်တဲ့ ဒိဋ္ဌိအစွဲ ၂-ပါးလည်း ဖြစ်နိုင်တော့တာပါပဲ။ သာယာတပ်မက်ပြီး စွဲလမ်းရင် ကိုယ့်ဥစ္စာမဟုတ်သေးပေမယ့် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာလိုပင် သိမ်းပိုက်ပြီး စွဲလမ်းတယ်။ ဒါကြောင့် ပါဠိတော်များမှာ အဲဒီတဏှာ ဖြစ်ပုံကို “တေ မမ၊ ဤဟာက ငါ့ဥစ္စာ”လို့ သာယာသိမ်းပိုက်ပြီး ဖြစ်ပုံကို ပြထားပါတယ်။ ဒီဆောင်ပုဒ်မှာလည်း အဲဒီ ပါဠိနည်းအရ ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် သာယာသိမ်းပိုက်ပြီး စွဲလမ်းပုံကို ပြထားပါတယ်။

အဲဒီလို အတ္တကောင် ငါကောင်အနေနဲ့ အမြင်မှား အယူမှားပြီးတော့ ဖြစ်စေ၊ ငါ့ဥစ္စာအနေနဲ့ သာယာသိမ်းပိုက်ပြီးတော့ဖြစ်စေ စွဲလမ်းနိုင် ကောင်းတဲ့ ရုပ်နာမ်အဖို့အစု တရားတွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာခေါ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို တဏှာနဲ့ ဒိဋ္ဌိနဲ့ မစွဲလမ်းနိုင်ကောင်းတဲ့ နာမ်တရား အဖို့အစုတွေကိုတော့ ရိုးရိုးခန္ဓာလို့သာ ဆိုရတယ်။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့တော့ မဆိုရဘူး။ အဲဒီ ရိုးရိုးခန္ဓာတွေက ဘယ်လို ဟာတွေလည်းဆိုရင် မဂ်လေးပါး ဖိုလ်လေးပါးထဲမှာပါဝင်တဲ့ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ တရားတွေပါပဲ။ အဲဒီ လောကုတ္တရာ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တို့ကိုတော့ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၊ သညာက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာလို့သာ ဆိုရတယ်။ ယခု ဒီမှာ ဥပါဒါနိဖြင့် စွဲလမ်းနိုင်ကောင်းတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတာတွေက ဘာတွေလည်းဆိုရင် ရှေ့နားက အကြိမ်ကြိမ်ပြောခဲ့ပြီးဖြစ်တဲ့ လောကီ ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ ရုပ်နာမ်အဖို့အစု တရားတွေပါပဲ။ အဲဒါကို “ရုပ်၊ ဝေ သညာ သင်္ခါရ၊ ဝိညာ ဣဒါးတန်”လို့ သရုပ်ပြ ဆောင်ပုဒ်တစ်ခုလည်း စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၃) ရုပ် ဝေ သညာ သင်္ခါရ၊ ဝိညာ ဣဒါးတန်။

အဲဒီငါးပါးကတော့ ရှေ့နားက အကြိမ်ကြိမ် အထပ်ထပ်ပြောခဲ့ ရွတ်ဆိုခဲ့လို့ ရှင်းနေလောက်ပါပြီ။ အဲဒီ လောကီရုပ်နာမ် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးဆိုတာက ဈာန်မရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာဆိုရင် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကြံသိတိုင်း ဒွါရ ၆-ပါး၌ ထင်ရှားပေါ်နေတဲ့ ရုပ်တရားတွေနဲ့ ကာမာဝစရစိတ် စေတသိက်တွေပါပဲ။ ဈာန်ရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် မှာတော့ မနောဒွါရမှာထင်ပေါ်တဲ့ ဈာန်ဆိုတဲ့ ရူပါဝစရ အရူပါဝစရ တရားတွေလည်းပါဝင်တယ်။ အဲဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတရားတွေဟာ

ဝိပဿနာရှုအပ်တဲ့ ဒုက္ခသစ္စာ တရားတွေချည်းပဲ။ နောက်ပိုင်းကျတော့ မြတ်စွာဘုရားက ပရိညေယျ-ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် ပိုင်းခြားသိအပ်သောတရားဖြစ်ကြောင်း ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ တတိယပိုင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိ မဂ္ဂင်အဖွင့် (နာ-၁၆၅)မှာတုန်းက ဒုက္ခေဉာဏ်-ဒုက္ခသစ္စာ၌ အသိဉာဏ်ကို သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင် ခေါ်ဆိုအပ်ကြောင်း ထုတ်ပြခဲ့တယ်။ အဲဒါဟာ ဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးဆိုတဲ့ ဒုက္ခသစ္စာကို ရှုမှတ်ပြီးသိတဲ့ဉာဏ်ကို ပြောတာပါပဲ။

ဒါကြောင့် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကြသိတိုင်း ဒွါရ ၆-ပါးက ထင်ရှားပေါ်လာသမျှ (မျက်စိနဲ့အဆင်း နားနဲ့အသံ အစရှိသော) ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေ၊ (မြင်သိမှု၊ ကြားသိမှု အစရှိသော) နာဓိဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုမှတ်ပြီးတော့ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောများကို အမှန်အတိုင်းသိသောအားဖြင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတွေကို ဒုက္ခသစ္စာ-ဆင်းရဲအစစ် အမှန်တရားတွေပဲလို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိရမယ်ဆိုတာကိုလည်း မြဲမြံစွာ မှတ်ထားကြရမယ်။ ယခု ဒီ သာသနာ့ရိပ်သာမှာ သတိပဋ္ဌာန် နည်းအရ ပေါ်လာသမျှကိုရှုမှတ်ပြီးတော့ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မှန်ကန်စွာသိနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ အင်မတန် ဝမ်းသာစရာ ကောင်းပါတယ်။ (သံဝိဇ္ဇေန ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ-လို့) မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားထားတဲ့အတိုင်း ငါတို့သိရပါပေတယ်လို့ ဆင်ခြင်ပြီး ဝမ်းမြောက်ကြဖို့ပါပဲ။ ဝမ်းမြောက်ပြီးတော့ အသိဉာဏ် ပြည့်စုံ သည်ထက် ပြည့်စုံအောင် တိုးတက်ပြီး အားထုတ်သွားကြဖို့ပါပဲ။ ယခုဒုက္ခသစ္စာ သရုပ် ၁၂-ပါး ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) ဖြစ် အို သေရေး၊ စိုးရိမ်ဆွေး၊ ငိုကြွေး ကိုယ်နာကျင်။

(၂) နှလုံးမသာ၊ စိတ်ပြင်းစွာ၊ ပူဝက ဆင်းရဲပင်။

ဆိုလိုတာကတော့ (၁) ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်းလည်း ဒုက္ခဆင်းရဲပဲ၊ (၂) အိုခြင်းလည်း ဒုက္ခဆင်းရဲပဲ၊ (၃) သေခြင်းလည်း ဒုက္ခဆင်းရဲပဲ၊ (၄) စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်းလည်း ဒုက္ခဆင်းရဲပဲ၊ (၅) ငိုကြွေးခြင်းလည်း ဒုက္ခဆင်းရဲပဲ၊ (၆) ကိုယ်ထဲက နာကျင်းမခံခက်တဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲလည်း ဒုက္ခဆင်းရဲပဲ၊ (၇) နှလုံးမသာမှုဆိုတဲ့ စိတ်ဆင်းရဲလည်း ဒုက္ခဆင်းရဲပဲ၊ (၈) စိတ်ထဲမှာ မခံချိုမခံသာ ပြင်းစွာပူပန်ခြင်းဆိုတာလည်း ဒုက္ခဆင်းရဲပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ နောက်တစ်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၃) မုန်းတာနဲ့တွဲ၊ ချစ်တာကွဲ၊ ဆင်းရဲအမှန်ပင်။

(၉) မုန်းတဲ့သူတွေ မုန်းစရာကောင်းတဲ့ သင်္ခါရအနိဋ္ဌာရုံတွေနဲ့ တွေ့ဆုံရပူးတဲ့နေရတာလည်း ဒုက္ခဆင်းရဲအမှန်ပဲ၊ (၁၀) ချစ်တဲ့သူတွေ ချစ်ခင်နှစ်သက်အပ်တဲ့ သင်္ခါရ ဣဋ္ဌာရုံတွေနဲ့ ရှင်ကွဲ သေကွဲ ကွဲကွာရခြင်းလည်း ဒုက္ခဆင်းရဲအမှန်ပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ နောက်နှစ်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၄) မရတာ လို၊ ဒုက္ခဆို၊ တိုတိုပြောရလျှင်။

(၅) စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ သစ္စာ ဒုက္ခပင်။

(၁၁) မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားကိုတော့ မကျင့်သုံး မပွားများဘဲ မအို မနာမသေဘဲ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းပြီးနေရဖို့ လိုလားတောင့်တနေရင် အဲဒီ တောင့်တချက်အတိုင်း မရနိုင်ဘူး။ အဲဒီ မရနိုင်တာကို တောင့်တမှုဟာ အလိုမပြည့်သဖြင့် ဆင်းရဲရုံမျှပဲ၊ ဒါကြောင့် ဒုက္ခ ဆင်းရဲပဲ၊ လောကဘက်က မရနိုင်တာတွေ တောင့်တတာလည်း ဒုက္ခဆင်းရဲပဲ။

• ၂၄၀

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

ဒီမရနိုင်တာကို...) လိုချင်တောင့်တမှုအထိ ဆင်းရဲအကျယ် ၁၁-ပါးကို အတိုချုံးပြောရမယ်ဆိုလျှင် (၁၂) ငါ ငါ့ဥစ္စာ အနေဖြင့် စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါးဟာ ဒုက္ခသစ္စာ ဆင်းရဲအစစ်အမှန် ပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒုက္ခသစ္စာ၏ သရုပ်ဖော်ပြတာ ပြည့်စုံလောက် ပါပြီ၊ အချိန်လည်း တော်တော်ကြာသွားပါပြီ၊ ဒီကနေ့ ဒီတွင်ပဲရပ်ပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

ဤ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီးကို ရိုသေစွာ နာယူမှတ်သား ကြရသော ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော် ကြောင့် ယခု တရားနာပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် ဝိုင်းခြား၍ သိသင့်သိထိုက်သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခသစ္စာတရား တို့ကို ရှုမှတ်လျက် သိသောအားဖြင့် မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မြတ်တရားတို့ကို ပွားများစေကြ၍ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ တရားတော်မြတ်ကို မိမိတို့အလိုရှိအပ်သော မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် လျင်မြန်စွာဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု...၊ သာဓု...၊ သာဓု...။

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး စတုတ္ထဝိုင်းပြီးပြီ။

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

ပဉ္စမပိုင်း

(၁၃၂၄-ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လကွယ်နေ့၊ ဖွင့်ပြဟောကြားသည်။)

တရားအနုသန္ဓေ

သီတင်းကျွတ်လဆုတ်(၈)ရက်နေ့၊ စတုတ္ထပိုင်းဟောစဉ်က သစ္စာလေးပါးထဲမှ ဒုက္ခသစ္စာ၏သရုပ်ကို ဖွင့်ပြဟောကြားခဲ့ပြီ၊ ဒီကနေ့တော့ သမုဒယသစ္စာ၏သရုပ်ကို ဖွင့်ပြဟောကြားရမယ်။ ယခု သစ္စာလေးပါးခေါင်းစဉ်ကို စပြီးဆိုကြရမယ်။

- (၁) ဒုက္ခသစ္စာ-ဆင်းရဲ အစစ်အမှန်တရား၊
- (၂) သမုဒယသစ္စာ-ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း အစစ်အမှန်တရား၊
- (၃) နိရောဓသစ္စာ-ဆင်းရဲငြိမ်းရာ အစစ်အမှန်တရား၊
- (၄) မဂ္ဂသစ္စာ-ဆင်းရဲငြိမ်းရာရောက်ကြောင်း အကျင့်လမ်းကောင်း အစစ်အမှန်တရား။

စတုတ္ထပိုင်းတုန်းက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မြတ်စွာဘုရားက မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်ဖြင့် ကိုယ်တော်တိုင် ထိုးထွင်းပြီး သိလာခဲ့တဲ့ ဒုက္ခသစ္စာ၏သရုပ်ကို ဖော်ပြတော်မူပြီးတော့ သမုဒယသစ္စာ၏သရုပ်ကိုလည်း ဒီလို ဖော်ပြတော်မူပါတယ်။

သမ္မုဒယသစ္စာ

ဣဒံ ခေါ ပန ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခသမုဒယော^၁ အရိယသစ္စံ၊
ယာယံ တဏှာ ပေါနောဘဝိကာ^၂ နန္ဒိရာဂသဟဂတာ တတြိ
တတြာဘိနန္ဒနီ၊ သေယျထိဒံ၊ ကာမတဏှာ ဘဝတဏှာ ဝိဘဝတဏှာ။
ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဒံ ခေါ ပန-ဤဆိုလတ္တံ့သော

မှတ်ချက်

- ၁။ စာမူအများတို့၌ ဒုက္ခသမုဒယ-ဟု နပုလ္လိင်နှင့် ရှိ၏။ “ဒုက္ခသမုဒယော ဒုက္ခ
နိရောဓော-ဟု (ပုရင်းပုလ္လိင်နှင့်ပင်)ဆိုသင့်ရာ၌ ဒုက္ခသမုဒယံ ဒုက္ခနိရောဓံ-ဟု
(နပုလ္လိင်ဖြင့်)လိင်ပြန်ခြင်းကို ယူထားပေသည်”ဟု ဖွင့်ပြသော ပဋိသန္တိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ
(ပ-၅၈)နှင့် ညီပေ၏။ သို့သော် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ (၃-၄၄၉)၌ကား “နစ်ပုဒ်တို့၏
တည်ရာတူသည်၏အဖြစ် ရှိငြားသော်လည်း ဒုက္ခသမုဒယော ဇာရိယသစ္စံဟူသော
မိ၌ကဲ့သို့ (ဥပ္ပါဒါဘယ-ဟု) လိင်ကွဲခြင်းကို ယူထားပေသည်”ဟု ရှေ့ပုဒ်ပုလ္လိင်နှင့်
နောက်ပုဒ် နပုလ္လိင် ကွဲပြားလျက်ရှိကြောင်း ပြဆိုထား၏။ ယင်းဋီကာအဆိုသည်
မဂ္ဂသစ္စာအရာ၌ ပြဆိုလတ္တံ့သော “ဒုက္ခနိရောဓဂေါပိနီ ပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ”ဟူသော
မိ၌နှင့်ညီ၍ ယုတ္တတရဖြစ်ပေသည်။ ထို့ပြင် ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌လည်း ဤအရာတွင်
နပုလ္လိင်ပြန်ငှားကြောင်း ပြဆိုချက်မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် ယိုးဒယားမှူ၌လည်း
ဒုက္ခသမုဒယော-ဟူ၍ပင် ပုရင်းပုလ္လိင်နှင့်ရှိသော မိ၌ကို ဤ၌ မူလဟောစဉ်ကပင်
ရွတ်ဆိုဟောကြားခဲ့သည်။
- ၂။ မိ၌၌ ပုန-ပုဒ်သည် သက္ကာဘ၌ ပုနရ်-ဟု ရကာရန္တနှင့်ရှိ၏။ ယင်းပုဒ်ကို ဘဝနှင့်
သမာသ်စေသောဇာဝါ ထိုရ်-အတွက် ပုနန္တဝ-ဟု ဘ-၌ ဒွေဘာဝ ဖြစ်ရသည်။
ပုနရ်-မှ အရ်-ကို ဩဠ၌ ပုနော၊ ပေါနော-ဟု ပုဒ်ပြီးသောအခါ၌မူ ဒွေဘာဝ
မရှိသင့်ပြီ။ သို့ဖြစ်၍ ပေါနောဘဝိကာ-ဟု ဒွေဘာဝ မရှိသော သီဟိုဠ်မှူမိ၌က
ယုတ္တတရ ဖြစ်သောကြောင့် ယင်းမိ၌အတိုင်း ဤ၌ မူလဟောစဉ်ကပင် ရွတ်ဆို
ဟောကြားခဲ့သည်။

တရားသည်ကား၊ ဒုက္ခသမုဒယော-ဆင်းရဲဖြစ်ပွားကြောင်းဖြစ်သော၊
 အရိယသစ္စံ-အရိယသစ္စာပေတည်း၊ ဝါ-အရိယာတို့သိအပ်သော
 အမှန်တရားပေတည်း၊ ယာ အယံ တဏှာ-အကြင် ဆာလောင်မှု
 တဏှာသည်၊ ပေါနောဘဝိကာ-တဖန် ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်၏။
 နန္ဒိရာဂသဟဂတာ-နှစ်သက်တပ်စွဲခြင်းနှင့်တကွဖြစ်၏။ ဝါ-နှစ်သက်
 တပ်စွဲသောသဘောဖြစ်၏၊ တတြ တတြာဘိနန္ဒနီ-ထိုထိုရောက်ရာဘဝ
 ရရာအာရုံ၌ နှစ်သက်ပျော်မွေ့လေ့ရှိ၏၊ သေယျထိဒံ-ထိုတဏှာကား
 အဘယ်နည်းဟူမူ၊ ကာမတဏှာ-လိုချင်စရာ ကာမဂုဏ်၌ဖြစ်သော
 ဆာလောင်မှုတဏှာက တစ်ပါး၊ ဘဝတဏှာ-အမြဲရှိနေသည်ဟု ထင်လျက်
 ဆာလောင်မှုတဏှာကတစ်ပါး၊ ဝိဘဝတဏှာ-သေပြီးလျှင် မရှိတော့
 ဘူးထင်လျက် ဆာလောင်မှုတဏှာက တစ်ပါး၊ ဣဒံ-ဤတဏှာ
 သုံးပါးသည် ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာပေတည်း။

ဆင်းရဲဖြစ်ပွားကြောင်း ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စာဆိုတာ
 ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်တဲ့ ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်းအစ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ အဆုံးရှိတဲ့
 ဆင်းရဲအစစ်တွေကို ဖြစ်စေတတ် ပွားစေတတ်တဲ့တရားပဲ၊ ဆင်းရဲ
 ကင်းချင်ရင် အဲဒီ ဆင်းရဲအစစ်ဖြစ်ကြောင်းတရား သိဖို့ရာက အရေးကြီး
 ပါတယ်။ ရောဂါပျောက်စေချင်ရင် ရောဂါဖြစ်ကြောင်းကိုသိပြီး
 ပယ်ဖျက်ရတာလိုပါပဲ၊ အဲဒီလိုသိဖို့ အရေးကြီးတဲ့ ဆင်းရဲပွား ကြောင်း
 သမုဒယသစ္စာကိုလည်း မြတ်စွာဘုရားက သိပြီးတော့ ပယ်ရှင်းပြီးပြီလို့
 ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ သမုဒယသစ္စာက ဘာလဲဆိုရင် တဏှာပါပဲ၊
 တဏှာဆိုတာ ဆာတဲ့သဘောပဲ၊ ထမင်းဆာတာ ရေဆာတာလို သူက
 အာရုံတွေဆာတဲ့ သဘောပါပဲ။

အဲဒီ အာရုံဆာတဲ့တဏှာက ပေါနောဘဝိကာ-တဖန် ဘဝသစ်

ကိုလည်း ဖြစ်စေတတ်တယ်တဲ့။ အဲဒီတဏှာ မကင်းသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး ဘဝအသစ်သစ်တွေ ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်ဖြစ်နေရမယ်။ အဲဒီလို ဘဝအသစ်ဖြစ်စေပုံကိုတော့ နောက်မှပြောရမယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဒီတဏှာက နန္ဒိရာဂ သဟဂတာ-နှစ်သက် နှစ်သက်ပြီး တပ်စွဲနေတတ်တယ်တဲ့။ ကောင်းတယ်ထင်ရတဲ့ အာရုံဝတ္ထုတွေကို သူက နှစ်သက်တယ်။ နှစ်သက်ပြီးတော့ ဆီတို့၊ ဆိုးရေတို့ဟာ ထိရာ ထိရာမှာ စွဲစွဲကျန်နေသလို အဲဒီနှစ်သက်တဲ့အာရုံမှာ စွဲငြိနေတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဒီတဏှာက ရောက်ရာ ရောက်ရာဘဝမှာ ပျော်မွေ့နေတာပဲ။ ပျင်းတယ်လို့မရှိဘူး။ ကောင်းတယ်ထင်ရတဲ့ အာရုံတွေမှာလည်း ရရာရရာမှာ နှစ်သက်ပျော်မွေ့နေတာပဲ။

လူ့လောကတွင်ပဲ ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် အောက်တန်းစားလူတွေရဲ့ အခြေအနေဟာ အထက်တန်းကျတဲ့လူတွေအနေနဲ့ နှစ်သက်စရာ ပျော်စရာမကောင်းဘူး။ ဒါပေမယ့် အကြောင်းမညီညွတ်လို့ အဲဒီအခြေအနေရောက်သွားရင်တော့ အဲဒီရောက်ရာဘဝမှာ ပျော်နေတာပါပဲ။ လူတွေအနေနဲ့ တိရစ္ဆာန်ဘဝတွေကိုကြည့်ရင် ပျော်စရာ ဘာမျှမရှိဘူး။ ရွံစရာ ကြောက်စရာအနေနဲ့သာ ထင်ရတယ်။ မြွေရဲ့ကိုယ်ထဲမှာ ပိုးကောင်ရဲ့ ကိုယ်ထဲမှာ ဝင်နေရမယ်ဆိုရင် သိပ်ရွံစရာ ကြောက်စရာ ကောင်းတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ကံအားလျော်စွာ အဲဒီဘဝမျိုးရောက်သွားရင်တော့ သူ့ကိုယ်နဲ့သူ သာယာစရာဖြစ်ပြီး ပျော်မွေ့သွားတာပါပဲ။ ဒါဟာ တဏှာဆိုတဲ့တရားက ရောက်ရာဘဝ ရောက်ရာအာရုံမှာ နှစ်သက်ပျော်မွေ့တတ်တဲ့ သဘောရှိနေလို့ပါပဲ။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဒီတဏှာကို တဩတဩဘိနန္ဒီနီ-ထိုထို ရောက်ရာဘဝ ရရာအာရုံ၌ နှစ်သက်ပျော်မွေ့လေ့ရှိတယ်လို့ ပြဆိုတော်မူတာပါပဲ။

အဲဒါကို စမ္မေယျနဂါးမင်းဝတ္ထု ဥပရိမိဖုရားဝတ္ထုတို့ဖြင့် ထင်ရှားသိနိုင်
ပါတယ်။

စမ္မေယျနဂါးမင်းဝတ္ထု

ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ တစ်ခုသောဘဝတုန်းက စမ္မာမြစ်
အနီး၌ ဆင်းရဲသားတစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီတုန်းက စမ္မေယျ
နဂါးမင်းစည်းစိမ်ကို လိုချင်တောင့်တပြီးတော့ ဘုရားအလောင်း
ဆင်းရဲသားက ဒါနသီလကုသိုလ်တွေကို ပြုခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ
ဘဝကသေတဲ့အခါ ဘုရားအလောင်းဆင်းရဲသားဟာ စမ္မေယျနဂါးမင်း၏
ပလ္လင်ပေါ်မှာ ကိုယ်အင်္ဂါအပြည့်အစုံနဲ့ ဥပပါတ်နဂါးကြီး ဖြစ်သွားတယ်။
နဂါးဆိုတာ မြွေပါပဲ။ လူစင်စစ်က မြွေကြီးဖြစ်ရတယ်ဆိုတော့
ကြောက်စရာ ရွံ့စရာကြီးပေါ့။ ဒါကြောင့် နဂါးဖြစ်ခါစမှာ ဘုရား
အလောင်းက သူ့ကိုယ်သူကြည့်ပြီး ရွံ့ရှာစက်ဆုပ်တယ်။ ငါပြုခဲ့တဲ့
ဒါန သီလ ကုသိုလ်ကံတွေဟာ နတ်ပြည် ၆-ထပ်ရှိတဲ့အနက်က
ဘယ်ဘုံမှာမဆို ဖြစ်စေနိုင်တာပဲ။ ဒါပေမယ့် ငါက နဂါးမင်းစည်းစိမ်ကို
တောင့်တမိလို့ ဒီ မြွေတိရစ္ဆာန်ဘဝမှာ ဖြစ်ရတယ်။ ဒီ မြွေတိရစ္ဆာန်
အဖြစ်နဲ့ အသက်ရှင်နေရတာထက် သေရတာက ကောင်းသေးတယ်လို့
သေဖို့ရာတောင် ကြံစည်မိပါသေးသတဲ့။

အဲဒီ အတောအတွင်းမှာ သုမနာဆိုတဲ့ နဂါးမကလေးက အခြား
နဂါးမတွေကိုဖျော်ဖြေဖို့ အချက်ပေးနှိုးဆော်လိုက်တယ်။ နဂါးမ
တွေက အကုန်လုံး လှပတင့်တယ်တဲ့ နတ်သမီးအသွင် ဖန်ဆင်း
ပြီးတော့ တူရိယာအမျိုးမျိုးတီးမှုတ်ပြီး သီဆိုကခုန်လျက် ဖျော်ဖြေ

ကြတယ်။ အဲဒီလို နတ်သမီးအသွင်နဲ့ တီးမှုတ် သီဆို ကခုန်နေကြတာကို မြင်ရတော့ ဘုရားအလောင်း ဓမ္မဗျူနဂါးမင်း၏စိတ်ထဲမှာ အဲဒီ နဂါးဘုံဌာနကို သိကြားမင်း၏ဘုံဗိမာန်လိုထင်ပြီး ပျော်မွေ့သွားပါသတဲ့။ ဒါကြောင့် သူကလည်း နတ်အသွင်ဖြင့်ပြောင်း ပြီးတော့ အဲဒီ နဂါးမတွေနဲ့ အတူတကွ တပေါင်းတည်းဖြစ်ပြီး ပျော်မွေ့သွားပါရောတဲ့။

ဒါပေမယ့် ဘုရားအလောင်းတော်ဆိုတော့ သတိတရားရလွယ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် နောက်တစ်ချိန်မှာတော့ နဂါးဘဝမှလွတ်မြောက်ပြီး လူ့ဘဝရောက်ရအောင် လူ့ဘဝရောက်ပြီး ဒါန သီလ စသော ပါရမီကုသိုလ်တွေကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖြည့်ကျင့်နိုင်အောင်ရည်ရွယ်ပြီးတော့ လူ့လောက တောအရပ်ဒေသမှာ ဥပုသ်သီလကို စောင့်သုံးပါသေးတယ်။

ဒီ ဓမ္မဗျူနဂါးမင်းဝတ္ထုမှာ ပြောလိုရင်းကတော့ လူ့အမြင်နဲ့ ကြည့်ရင် မြွေနဂါးကိုယ်ကြီးဟာ ကြောက်စရာလည်းကောင်းတယ်။ ရွံ့စရာလည်းကောင်းတယ်။ နဂါးဖြစ်ခါစမှာတော့ ဘုရားအလောင်းလည်း အဲဒီ နဂါးဘဝကို ရွံ့ရှာစက်ဆုပ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဖျော်ဖြေတဲ့ နဂါးမကလေးတွေကို မြင်ရတော့ အဲဒီဖြစ်ရာဘဝမှာ နတ်ဘဝလိုပင် ပျော်မွေ့သွားတယ်ဆိုတာကို ပြောလိုရင်းပါပဲ။ အဲဒီလို ရောက်ရာဘဝမှာ ပျော်မွေ့သွားတာဟာလည်း တခြားကြောင့်မဟုတ်ဘူး၊ “ထိုထိုဘဝ ထိုထိုအာရုံမှာ ပျော်မွေ့တတ်တယ်”ဆိုတဲ့ တဏှာကြောင့်ပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ဘုရားအလောင်းဟာ ဆင်းရဲသားဘဝတုန်းက ဓမ္မဗျူနဂါးမင်းစည်းစိမ်ကို နှစ်သက်လိုချင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီ နှစ်သက်လိုချင်တဲ့တဏှာကြောင့် ဓမ္မဗျူနဂါးဘဝ ဖြစ်ရတယ်။ အဲဒါဟာ

“ပေါနောဘဝိကာ တဖန် ဘဝသစ်ကိုဖြစ်စေတတ်တယ်”ဆိုတဲ့ စကားတော်နှင့်အညီ ဘဝသစ်ဖြစ်ရတာပါပဲ။

ဥပရိမိဖုရားဝတ္ထု

ဥပရိမိဖုရားဆိုတာကတော့ ကာသီတိုင်း ပါဠလိမြို့မှာ စိုးစံနေတဲ့ အဿကဆိုတဲ့ ဘုရင်မင်းကြီး၏ အဂ္ဂမဟေသီ မိဖုရားကြီးဖြစ်တယ်။ သူ့ရှစ်ရေအဆင်းက အင်မတန်လှပတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ရှေးက ဘုရင်မင်းများဟာ သူ့တိုင်းပြည်တွင်းမှာ အလှဆုံးအမျိုးသမီးကိုရွေးကောက်ပြီး မိဖုရားမြှောက်တတ်ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရှင်ဘုရင်၏မိဖုရားဆိုရင် အချောအလှချည်းပဲ များပါတယ်။ ဒီ ဥပရိမိဖုရားကတော့ အထူးသဖြင့် ချောမောလှပတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဿက ဘုရင်မင်းမြတ်က အလွန်လှပတဲ့ အဲဒီ ဥပရိမိဖုရားကို အင်မတန် ချစ်မြတ်နိုးနေပါသတဲ့။

အဲဒီလို ဘုရင်မင်းမြတ်က အလွန်ချစ်မြတ်နိုးနေတဲ့ ဥပရိမိဖုရားဟာ အလွန်လှပတင့်တယ်ပြီး အရွယ်ကောင်းနေတုန်းမှာပင် နတ်ရွာစံသွားရှာသတဲ့။ နတ်ရွာစံတယ်ဆိုတာ မင်းတို့မိဖုရားတို့သေရင် ပြောဆိုရတဲ့ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု စကားလုံးမျှပါပဲ။ ရဟန်းတော်များသေတော့ ပျံတော်မူတယ်လို့ ပြောရတယ်၊ ယဉ်ကျေးမှု ဝေါဟာရမျှပါပဲ။ သေသွားတဲ့သူကတော့ သူ့ကံအားလျော်စွာ ဘဝသစ်မှာဖြစ်ရတာပါပဲ။ ဒီ ဥပရိမိဖုရားဆိုရင် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုအရ နတ်ရွာစံတယ်လို့ ဆိုရပေမယ့် တကယ်စံတာကတော့ နတ်ရွာမဟုတ်ပါဘူး။ နွားချေးပိုးရွာစံသွားရရာပါသတဲ့။

အဲဒီလို အလွန်ချစ်မြတ်နိုးတဲ့ မိဖုရားနတ်ရွာစံသွားတော့ အဿက ဘုရင်မင်းကြီးမှာ သောကပရိဒေဝမီးတွေ အလွန်အမင်း တောက်လောင်နေပါတယ်။ ဥပရိမိဖုရားရဲ့အလောင်းကို မှန်ခေါင်းထဲမှာ ဆီစိမ်ပြီး သူ့ခုတင်အောက်မှာပဲ ထားစေတယ်။ ထမင်းတောင်မစား နိုင်ဘဲ လွမ်းဆွတ်ပူဆွေး ငိုကြွေးတမ်းတပြီး အဲဒီခုတင်ပေါ်မှာပဲ လျောင်းစက် အိပ်နေပါသတဲ့။ မိဘဆွေမျိုးတွေ ပညာရှိအမတ်တွေက သင်္ခါရသဘော အနိစ္စသဘောကို ဘယ်လိုပင်ပြောဟောကြသော်လည်း သတိတရားမရနိုင်ဘဲ ရှိနေပါသတဲ့။ ခေါင်းထဲက မိဖုရားအလောင်းဟာ ဆီစိမ်ထားတယ်ဆိုတော့ ယခုကာလမှာ ဆေးရည်စိမ်ထားတဲ့ အလောင်းများလိုပင် ပုံမပျက်ဘဲ တည်ရှိနေပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီတော့ သူ့မိဖုရားက ခေါင်းထဲမှာ လျောင်းအိပ်နေသလိုပင် ထင်ရပေလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီအလောင်းကိုကြည့်လိုက် ငိုကြွေးမြည်တမ်းလိုက်နဲ့ သောကပရိဒေဝမီးတွေလောင်နေတာ ခုနစ်ရက်တောင် ရှိသွားပါသတဲ့။

အဲဒီအခါတုန်းက ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ ဟိမဝန္တာတော အရပ်မှာ ဈာန်အဘိညာဉ်ရတဲ့ ရသေ့ကြီးဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီ ဘုရား အလောင်းရသေ့ကြီးက လောကကို အဘိညာဉ်ဖြင့်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ ဒီ အဿကမင်း အတိဒုက္ခရောက်နေတာကိုလည်း မြင်ရတယ်။ မိမိမှ တစ်ပါး မည်သူမျှ ဒီမင်းကို မကယ်နိုင်ဘူးဆိုတာလည်း သိရတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုရားအလောင်းတော်ရသေ့ကြီးဟာ အဘိညာဉ်တန်ခိုး အစွမ်းဖြင့် အဿကမင်း၏ဥယျာဉ်သို့ ကြွလာတယ်။

အဲဒီအခါ ပါဠိလိုမြို့ထဲက ပုဏ္ဏားလူငယ်တစ်ယောက် ရသေ့ ကြီးထံ ရောက်လာတယ်။ ရသေ့ကြီးက အဲဒီလူငယ်အား အဿက မင်းအကြောင်းကို မေးတယ်။ အဲဒီလူငယ်က အဿကမင်း သောက

ပရိဒေဝမီး အကြီးအကျယ်တောက်လောင်နေပုံကို ပြောပြပြီးတော့ အဿကမင်းအား ဟောပြောကယ်တင်ရန် တောင်းပန်စကားပြောတယ်။ အဲဒီတော့ ရသေ့ကြီးက အဿကမင်းကို ငါတို့ကမသိဘူး။ သူက ငါတို့ထံ လာပြီးမေးရင်တော့ သူ့မိဖုရားကြီးဖြစ်ရာဘဝကို ပြောပြနိုင် ပါတယ်လို့ ပြောလိုက်တယ်။ အဲဒီလူငယ်က အဿကမင်းထံ သွားပြီးတော့ “အရှင်မင်းကြီး ဥယျာဉ်တော်မှာ အကြားအမြင်ပေါက်တဲ့ ဒိဗ္ဗစက္ခုရှင်ရသေ့ကြီးတစ်ပါး ရောက်နေတယ်။ ဥပရိမိဖုရားကြီး ဖြစ်ရာဘဝကိုလည်း သိပါသတဲ့၊ ပြလည်းပြနိုင်ပါသတဲ့၊ အဲဒီ ရှင်ရသေ့ ကြီးထံ သွားဖို့ကောင်းပါတယ်”လို့ ပြောကြားတယ်။

ဥပရိမိဖုရားကြီးကို ပြနိုင်တယ်ဆိုတာကြားရတော့ အဿက မင်းကြီးမှာ အားရဝမ်းသာဖြစ်ပြီး ဥယျာဉ်တော်သို့ ရထားဖြင့်ထွက်လာ ခဲ့တယ်။ ရသေ့ကြီးထံရောက်တဲ့အခါ ရိသေ့စွာရှိခိုးပြီးတော့ “အရှင် ရသေ့ကြီး၊ ဥပရိမိဖုရားကြီး ဖြစ်ရာဘဝကိုသိတယ်ဆိုတာ ဟုတ်ပါ သလား”လို့ မေးတယ်။ ဟုတ်ကြောင်း ရသေ့ကြီးက ပြန်ပြောတယ်။ ဘယ်မှာဖြစ်ပါသလဲလို့ မေးပြန်တယ်။ ဒီတော့ ရှင်ရသေ့ကြီးက-

မင်းကြီး၊ သင်၏မိဖုရားကြီး ဥပရိဟာ ရုပ်အဆင်းကိုသာ နှစ်သက်သာယာပြီး မာန်ရစ်နေခဲ့တယ်။ ရုပ်အဆင်းလှပဖို့သာ တသသနှင့် ပြုပြင်နေခဲ့တယ်။ ဒါနု သီလ ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုဖို့ ရာတော့ မေ့လျော့နေခဲ့တယ်။ အဲဒီလိုမေ့လျော့ပြီး မာန်ရစ်နေခဲ့တဲ့ အတွက် ဥပရိဟာ သေသွားတဲ့အခါ ယုတ်ညံ့တဲ့ဘဝ ရောက်သွား ရရှာတယ်။ ဒီဥယျာဉ်ထဲမှာပင် နွားချေးဖိုးမ ဖြစ်နေရရှာတယ်လို့ အမှန်အတိုင်း ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းထုတ်ဖော်ပြီး ပြောလိုက်ပါတယ်။

ပစ္စည်းဥစ္စာဖြစ်စေ၊ ဆွေမျိုးဖြစ်စေ၊ ပညာဖြစ်စေ၊ ရာထူး
 ဖြစ်စေ၊ ရုပ်အဆင်းဖြစ်စေ သူများထက်ထူးချွန်ရင် အဲဒါကိုအကြောင်း
 ပြုပြီး မာန်မာနကြီးတတ်တယ်။ မာန်မာနကြီးပြီး ကုသိုလ်ကောင်းမှု
 ပြုဖို့ မေ့နေတတ်တယ်။ သူတစ်ပါးကို ရိုသေကိုင်းရှိုင်းရမုန်းမသိဘဲ
 ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အဲဒီလို မာနကြီးတဲ့သူဟာ ယုတ်ညံ့တဲ့ဘဝကို
 ရောက်တတ်ကြောင်း၊ စူဠကမ္မ ဝိဘင်္ဂသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက
 ဟောထားပါတယ်။ အဲဒါကို “မာနကြီးက၊ မျိုးညံ့ရ၊ နှိမ်ချ မျိုး
 မြတ်သည်”လို့ ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို
 ဆိုကြရမယ်။

မာနကြီးက၊ မျိုးညံ့ရ၊ နှိမ်ချ မျိုးမြတ်သည်။

ဆိုလိုတာကတော့ မာနကြီးပြီး ရိုသေထိုက်တဲ့သူကို မရိမသေ
 ပြုလျှင် အမျိုးညံ့မှာ ဖြစ်ရတတ်တယ်။ မာန်မာနနှိမ်ချပြီး ရိုသေထိုက်တဲ့
 သူကို ရိုသေလျှင် အမျိုးမြတ်မှာ ဖြစ်တတ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။
 ယခု ပြောနေတဲ့ ဥပရိမိဖုရားကြီးမှာ ရုပ်အဆင်းကလည်း အလွန်လှပပြီး
 အဆင့်အတန်းကလည်း အဂ္ဂမဟေသီမိဖုရားကြီးဆိုတော့ မာန်ယစ်ပြီး
 ရိုသေထိုက်တဲ့သူတွေကို မရိမသေပြုတဲ့ အကုသိုလ်ကြောင့် ယုတ်ညံ့တဲ့
 နွားချေးပိုးဘဝ ဖြစ်ရရှာတယ်လို့ ယူဖွယ်ရာရှိပါတယ်။

အဲဒီလို နွားချေးပိုးမ ဖြစ်ရတဲ့အကြောင်းကို ကြားရတော့
 အဿကမင်းကြီးက (နာဟံ သဒ္ဓဟာမိ) ကျွန်ုပ်မယုံပါလို့ ငြင်းပယ်
 ပါတယ်။

ဒါဖြင့် ဝိုးမကိုလည်း ပြမယ်၊ စကားလည်းပြောစေမယ်လို့
 ရသေ့ကြီးက ဆိုတယ်။

ကောင်းပါပြီ ပြပါ။ စကားလည်းပြောပါစေလို့ မင်းကြီးက ဆိုတယ်။

အဲဒီအခါ ရသေ့ကြီးက ပိုးဖိုနဲ့ပိုးမ နှစ်ဦးလုံး အဿက မင်းကြီးရှေ့သို့ ထွက်လာကြစေရန် အဘိညာဉ်ဖြင့် အဓိဋ္ဌာန်ပြု လိုက်တယ်။ ပိုးဖိုနဲ့ပိုးမ နွားချေးပုံထဲမှထွက်ပြီး မင်းကြီးရှေ့ရောက် လာတဲ့အခါ ရသေ့ကြီးက-

မဟာရာဇ-မင်းကြီး၊ အယံ-နောက်မှလိုက်လာသော ဤ ပိုးမသည်၊ တေ-သင်၏၊ ဥပရိဒေဝီ-ဥပရိမည်သော မိဖုရားကြီး ပေတည်း၊ တံ ဖဟိတ္တာ-သင် မင်းကြီးကိုစွန့်၍၊ ဂေါမယပါဏကဿ- နွားချေးပိုးဖို၏၊ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော-နောက်မှ နောက်မှ၊ ဂစ္ဆတိ- လိုက်ပါသွားနေ၏၊ နံ-ထို ဥပရိမိဗုဒ္ဓါးကြီးမှဖြစ်လာသော ပိုးမကို၊ ပဿ-သေသေချာချာ ကြည့်ရှုပါလော့လို့ ပြောပြပါတယ်။

အဲဒီတော့လည်း မင်းကြီးက “အရှင်ဘုရား အင်မတန် လိမ္မာရေးခြားရှိနေတဲ့ ဥပရိမိဗုဒ္ဓါးစင်စစ်က ဒီ နွားချေးပိုးမဖြစ်တယ် ဆိုတာ ကျွန်ုပ် မယုံကြည်နိုင်ပါဘူး”လို့ ငြင်းဆိုနေပြန်တယ်။

ဟုတ်တယ်၊ ကံ ကံ၏အကျိုးပေးပုံကို ကောင်းကောင်းမယုံ ကြည်တဲ့သူ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ဖြစ်ပုံကို သဘောမပေါက်တဲ့သူ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေအဖို့ မှာဆိုရင် လူစင်စစ်က ဒီလို ပိုးကောင်ဖြစ်သွားတယ်ဆိုတာ ယုံကြည်ဖို့ ခက်ပေလိမ့်မယ်။ ဗုဒ္ဓတရားတော်တွေ အင်မတန်ထင်ရှားနေတဲ့ ယခုခေတ်ထဲမှာတောင် “လူသေရင် လူ့ထက်ယုတ်ညံ့တဲ့ဘဝ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး”လို့ ယုံကြည် ယူဆတဲ့သူတွေ ရှိနေကြသေးတာပဲ။ ဘုရားတရားတော်ကို မကြား

မနာရတဲ့ အဲဒီ သာသနာပအခါကာလမှာဆိုတော့ မယုံကြည်နိုင်ဘူး ဆိုတာကို အပြစ်တင်ဖွယ်မရှိပါဘူး။

ဒါပေမယ့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့ တရားတော်အရ ဆိုရင်တော့ အရိယာအဖြစ် မရောက်သေးတဲ့သူဟာ လူ့ဘဝမှလည်း အပါယ်လေးဘုံကို ရောက်နိုင်တာပဲ။ နတ်ဘဝ နတ်မင်းကြီးဘဝ မှလည်း အပါယ်လေးဘုံကို ရောက်နိုင်တာပဲ။ အကုသိုလ်ကံနှင့် သေခါနီး နှလုံးသွင်းအားလျော်စွာ ယုတ်ညံ့တဲ့ အပါယ်သတ္တဝါမျိုးထဲမှာ ဖြစ်သွားနိုင်တာပဲ။ ကုသိုလ်နှင့် သေခါနီး နှလုံးသွင်းကောင်းရင်တော့ ဘယ်လိုယုတ်ညံ့တဲ့ဘဝကပေမယ့် မြင့်မြတ်တဲ့ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝတွေကို ရောက်လာနိုင်တာပဲ။ ဒီနေရာမှာ အရှင်တိဿဆိုတဲ့ ရဟန်းတော်ဟာ သေခါနီး၌ သင်္ကန်းကိုစွဲလမ်းပြီးသေသွားလို့ အဲဒီသင်္ကန်းမှာပဲ သန်းဖြစ်ရတယ်။ ဖားတစ်ကောင်ဟာ မြတ်စွာဘုရား၏တရားတော်ကို နာနေရင်း သေသွားတဲ့အခါ တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှာ နတ်သားဖြစ် ရတယ်ဆိုတာတွေဟာ သက်သေသာကတွေပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ အဿကမင်းကြီးကတော့ ဒီလိုတရားတွေကို ကြားနာရဖူးတာ မဟုတ်တဲ့ အတွက် သူ့မိဖုရားက နွားချေးပိုးမ ဖြစ်သွားတယ်ဆိုတာကို မယုံနိုင်ဘဲ ရှိနေလို့ မယုံနိုင်ဘူးလို့ ငြင်းနေတာပါပဲ။

ဒီတော့ ရှင်ရသေ့ကြီးက ပိုးမကို စကားပြောစေမယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ပြောပါစေလို့ မင်းကြီးက ပြန်ကြားပါတယ်။

အဲဒီအခါ ရှင်ရသေ့ကြီးက မိမိပြောတဲ့စကားကို ပိုးမ နားလည် စေရန် ပိုးမက ပြန်ပြောတဲ့စကားကိုလည်း မင်းကြီးနှင့်တကွ ပရိသတ် များပါ ကြားရပြီး နားလည်စေရန် အဘိညာဉ်တန်ခိုးဖြင့် အဓိဋ္ဌာန်ပြု ပြီးတော့ -

ဟဲ့ ဝိုးမ နင်ဟာ ရှေးဘဝတုန်းက ဘယ်သူဖြစ်ခဲ့သလဲလို့ မေးလိုက်တယ်။

အဿကမင်းကြီး၏ အဂ္ဂမဟေသီ ဗိဖုရားကြီး ဥပဓိဖြစ်ခဲ့ ပါတယ်ဘုရားလို့ ဝိုးမက ပြန်ပြောတယ်။

ဘယ်နှယ်လဲ ဝိုးမ၊ နင်ဟာ ယခု အဿကမင်းကြီးကိုပဲ ချစ်သလား၊ သို့မဟုတ် နွားချေးပိုးဖိုကိုပဲချစ်သလားလို့ ရှင်ရသေ့က မေးတယ်။ ဒီတော့ နွားချေးပိုးမက-

ဟို အဿကမင်းဆိုတာကတော့ ရှေးဘဝတုန်းက တပည့် တော်မ၏ ခင်ပွန်းလင်ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအခါတုန်းက ဒီ ဥယျာဉ် တော်ထဲမှာ အဿကမင်းနှင့် တူနှစ်ကိုယ်ယှဉ်တွဲပြီး တပည့်တော်မဟာ အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့ဆိုတဲ့ ကာမဂုဏ်ငါးပါး အာရုံများကိုခံစားကာ လှည့်လည်ခဲ့ဖူးလှပါပြီ။ သို့ပေမယ့် ယခုအခါ မှာတော့ ဘဝသစ်ရောက်နေတဲ့အတွက် အဲဒီ အဿကမင်းဟာ တပည့်တော်မနှင့် ဘာမျှ မစပ်မဆိုင်တော့ပါဘူးလို့ ပြန်ပြောပါသတဲ့။ ဒီနေရာမှာ ဝိုးမက ပြန်ပြောပုံကို အဋ္ဌကထာမှာ ပြထားပုံကတော့-

အဟံ-တပည့်တော်မသည်၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အဿက ရာဇာနံ မာရေတွာ-အဿကမင်းကိုသတ်၍၊ တဿ ဂလလောဟိ တေန-ထိုမင်း၏လည်ချောင်းသွေးဖြင့်၊ မယံသာမိကဿ-တပည့် တော်မ၏ ယခုဘဝ ချစ်လင်ဖြစ်သော၊ ဂေါမယပါဏကဿ-နွားချေး ပိုးဖို၏၊ ပါဒေ-ခြေတို့ကို၊ မက္ခေယျံ-လိမ်းဆုတ်ပေးချင်ပါသေးတယ် အရှင်ဘုရားလို့တောင် စိမ်းစိမ်းကားကား ရင့်ရင့်သီးသီးဖွင့်ထုတ် ပြောလိုက်ပါသေးသတဲ့။

ဒါကတော့ ရင့်သီးလွန်းအားကြီးတယ်လို့ ထင်စရာပဲ။
 ဒါပေမယ့် သူ့မောင်တော်လင် ပိုးဖိုရှေ့ပြောရတာဆိုတော့ အဲဒီ ပိုးဖို
 သဘောကျအောင်လို့ ပြောရတာလည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ နောက်
 ပြီးတော့ သတ္တဝါတွေဟာ ဘဝခြားဘဲနဲ့ ယခုတစ်ဘဝထဲမှာတောင်
 အဆင်မပြေလို့ ကွဲကွာပြီး အိမ်ထောင်အသစ်ဖြစ်နေကြတယ်ဆိုရင်
 အရင်က အဟောင်းဖြစ်တဲ့လင့်အပေါ် မယားအပေါ်မှာ ငဲ့ကွက်ခြင်း
 မရှိဘဲ အသစ်အပေါ်မှာသာ အလေးပြုကြတယ်ဆိုတာ သက်သေ
 သာကေတွေ အထင်အရှားရှိနေတာပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ အဋ္ဌကထာ
 စကားလည်း အသင့်ယုတ္တိရှိပါတယ်။ ဇာတ်ပါဠိမှာပြထားတဲ့ ပိုးမ
 ပြောပုံကတော့-

အယ မဿကရာဇေန၊ ဒေသော ပိစရိတော မယာ။

အနုကာမာယ ကာမေန၊ ပိယေန ပတိနာ သဟ။

ဘန္တေ-အရှင်ရသေ့ကြီးဘုရား၊ အယံ ဒေသော-ဤဥယျာဉ်
 တော်အရပ်ဒေသကို၊ အနုကာမာယ-အဿကမင်းကို ချစ်မြတ်နိုးသော၊
 မယာ-တပည့်တော်မသည်၊ ကာမေန-တပည့်တော်မကို ချစ်မြတ်
 နိုးသော၊ ပိယေန ပတိနာ-ထိုစဉ်အခါက ချစ်လင်ဖြစ်သော၊ အဿက
 ရာဇေန သဟ-အဿကမင်းနှင့်အတူတကွ၊ ပိစရိတော-အကြိမ်များစွာ
 လှည့်လည်ကာဖြင့် မကွာမကွ တူနှစ်ကိုယ် ယှဉ်တွဲလျက် ပျော်ပွဲခံခဲ့ဖူး
 လှပါပြီ။

နဝေန သုဓဒုက္ခေန၊ ပေါရာဏံ အပိဓိယတိ။

တသ္မာ အဿကရညာဝ၊ ကိဇ္ဇော ပိယတရော မမ။

နဝေန-အသစ်ဖြစ်သော၊ သုဓဒုက္ခေန-ချမ်းသာနှင့်ဆင်းရဲက၊ ပေါရာဏံ-ဘဝဟောင်းကို၊ ဝါ-ချမ်းသာဆင်းရဲ အဟောင်းကို၊ အဝိဇိယတိ-ပိတ်အပ် ဖုံးကွယ်အပ်ပါသည်ဘုရား။ တသ္မာ-ထိုသို့၊ ချမ်းသာဆင်းရဲအသစ်က ချမ်းသာဆင်းရဲအဟောင်းကို ဖုံးကွယ် သွားတာကြောင့်၊ ကိဇ္ဈေဝေ-လက်ရှိလင်ဖြစ်သော ဝိုးဖိုကိုသာလျှင်၊ အဿကရညာ-အဿကမင်းထက်၊ မမ-တပည့်တော်မသည်၊ ပိယတရော- သာ၍ချစ်အပ်ပါတော့သည်ဘုရားလို့၊ ဝိုးမက ပြန်ပြီး ဖြေကြားလိုက်ပါသတဲ့။

ဒီနေရာမှာလည်း (ပိယတရော)သာ၍ချစ်အပ်ပါသည်လို့ ဆိုရာ၌ (သတဂုဏေေန သဟဿဂုဏေေန)အဆတစ်ရာ အဆ တစ်ထောင် သာပြီးချစ်တယ် ဆိုလိုတဲ့အကြောင်းဖြင့် အချစ်ဒီဂရီ သာနေပုံကို အတိုင်းအဆနှင့်တကွ အဋ္ဌကထာက ဖွင့်ပြထားပါ သေးတယ်။

အဲဒီလို နွားချေးဝိုးမက စိမ်းစိမ်းကားကား ရက်ရက်စက်စက် ရင့်ရင့်သီးသီး ပြောလိုက်တာကိုကြားရတော့ အဿကမင်းကြီးမှာ စိတ်နှလုံးမသာ ဖြစ်သွားတယ်။ ငါကတော့ သူ့ကို ချစ်မြတ်နိုးလွန်းလို့ သူ့အလောင်းကိုတောင် မစွန့်ရက်ဘဲ ရှိနေတယ်။ သူကတော့ ငါ့အပေါ်မှာ တယ်စိမ်းကားပါကလားလို့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့ ဥပရိ မိဖုရားကြီးအပေါ်မှာ စိတ်အပျက်ကြီး ပျက်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီနေရာမှာ ထိုင်နေရင်းပဲ “ဟေ့ ဟိုကောင်မအလောင်းကို ထုတ်ပစ် လိုက်ကြတော့”လို့ အမိန့်ပေးပြီးတော့ ရေမိုးချိုးကာ ကိုယ်ကို သန့်ရှင်းစေပြီး နန်းတော်သို့ ပြန်သွားတယ်။ အခြားအမျိုးသမီး တစ်ယောက်ကို မိဖုရားကြီးမြှောက်ပြီး တိုင်းပြည်ကို တရားသဖြင့်

အုပ်ချုပ်သွားပါသတဲ့။ ဘုရားအလောင်းရသေ့ကြီးလည်း မင်းကို ဆုံးမပြီးနောက် ဟိမဝန္တာသို့ ပြန်ကြွသွားပါသတဲ့။

ဒီဝတ္ထုထဲမှာ ပြောလိုရင်းကတော့ ဥပရိမိဗုရားဟာ လူ့ဘဝ တုန်းကဆိုရင် အဲဒီလူ့ဘဝ မိဗုရားအဖြစ်ကိုပဲ နှစ်သက်သာယာနေခဲ့တယ်။ နွားချေးပိုးမကိုယ်ထဲမှာ ဝင်ဖြစ်ဖို့ဆိုတာကတော့ စိတ်ကူးလို့တောင်မရမှာမဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် သူ့ကံအားလျော်စွာ နွားချေးပိုးဘဝ ရောက်သွားတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီဘဝနဲ့ အဲဒီပိုးမကိုယ်ကို နှစ်သက်သာယာနေတယ်။ နွားချေးပိုးဖိုရဲ့ကိုယ်ကိုလည်း အဿကမင်းကြီးရဲ့ကိုယ်ထက် အဆပေါင်း ရာထောင်မကတောင် ပိုပြီးအထင်ကြီးနေတယ်။ ချစ်မြတ်နိုးနေတယ်ဆိုတာကို ပြောလိုရင်းပါပဲ။ အဲဒီလို အလွန်ယုတ်ညံ့တဲ့ နွားချေးပိုးဘဝမှာတောင် အပျော်ကြီးပျော်နေတာဟာ ရောက်ရာ ရရာကို နှစ်သက်တပ်စွဲတဲ့တဏှာကြောင့်ပါပဲ။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဒီတဏှာကို “တတြတတြာဘိနန္ဒနိ-ထိုထိုရောက်ရာဘဝ ရရာအာရုံ၌ နှစ်သက်ပျော်မွေ့လေ့ရှိသည်”လို့ ဟောတော်မူတာပါပဲ။

ခွေးဖြစ်သွားရင် ခွေးဘဝမှာပျော်တယ်၊ ဝက်ဖြစ်ရင် ဝက်ဘဝမှာပျော်တယ်၊ ကြက်ဖြစ်ရင် ကြက်ဘဝမှာ ပျော်တယ်၊ ပိုးမွှားဖြစ်ရင် အဲဒီ ဖြစ်ရာဘဝမှာ ပျော်တယ်၊ လူ့တစ်ဘဝထဲမှာတောင် တချို့မှာ အထက်တန်းကျတဲ့ လူ့ချမ်းသာရဲ့သားသမီးဖြစ်နေရာက အကြောင်းအားလျော်စွာ အောက်တန်းစား ဆင်းရဲသားအခြေအနေမျိုး ရောက်နေတာရှိတယ်။ အဲဒီလို လူကလည်း သူ့ရောက်နေရာဘဝ အခြေအနေနဲ့ ပျော်နေတာပဲ။ တချို့များ မိဘတွေက ပြန်ခေါ်လို့တောင် မရဘူး။ သူ့ဘဝနဲ့သူ ပျော်နေတော့တာပဲ။ အဲဒီလိုဖြစ်နေတာတွေဟာ

ရောက်ရာဘဝ ရရာအာရုံနဲ့ ပျော်မွေ့တယ်ဆိုတဲ့ ဒီတဏှာကြောင့်ပါပဲ။ ယခုအစက မပြောခဲ့သေးဘဲ ချန်ထားခဲ့တဲ့ (ပေါ်နောဘဝိကာ) တဖန် ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်တယ်ဆိုတဲ့အကြောင်းကို အကျယ်ပြောရမယ်။

တဖန် ဘဝသစ်ဖြစ်ပေါ်ပုံ

ဒီ တဏှာက နှစ်သက်တပ်စွဲခြင်းသဘောရှိတဲ့အတွက် ရောက်ရာဘဝမှာ ကိုယ့်ဘဝနှင့်ကိုယ် နှစ်သက်သာယာပြီး ပျော်မွေ့ နေတယ်။ ရရာအာရုံနဲ့လည်း နှစ်သက်သာယာပြီး ပျော်မွေ့နေတယ်။ ဒီလို နှစ်သက်သာယာပြီး ပျော်မွေ့နေတဲ့အတွက် မိမိဘဝ မိမိကိုယ်ကို ရှိမြဲရှိနေစေချင်တယ်၊ တည်မြဲတည်နေစေချင်တယ်၊ ကောင်းတယ် ထင်တဲ့အာရုံများကိုလည်း ရှိမြဲရှိနေစေချင်တယ်၊ တည်မြဲတည်နေအောင် ကြောင့်ကြစိုက်ထုတ် ပြုလုပ်ရတယ်။ အဲဒီလိုပြုလုပ်တဲ့အတွက် ဘဝ သစ်ကိုဖြစ်စေနိုင်တဲ့ အကုသိုလ်ကံ ကုသိုလ်ကံများ ထိုက်သည့် အားလျော်စွာဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် သေခါနီး တစ်ပါးပါးသောက် ဖြစ်စေ၊ ထိုက်ပြုစဉ်က အခြေအနေအာရုံ ကမ္မနိမိတ်ဖြစ်စေ၊ ထိုက်ကြောင့်ဖြစ်ရမည့်ဘဝက အခြေအနေ ဂတိနိမိတ်ဖြစ်စေ ထင်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီထင်ပေါ်လာတဲ့ ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်အာရုံကို တဏှာရှိနေတဲ့အတွက် စိတ်ထဲက စွဲနေတယ်။ ဖျောက်ပစ်လို့ကိုမရနိုင်ဘူး။ ညနေချမ်းမှာ တောင်ရိပ် ကြီးများက မြေပြင်ပေါ်၌ဖြန့်ပြီး ဖုံးလွှမ်းလာသလိုပဲ အဲဒီ ကံ ကမ္မ နိမိတ် ဂတိနိမိတ်အာရုံဟာ စိတ်ထဲမှာလွှမ်းမိုးပြီး ထင်ပေါ်နေတယ်။ အဲဒီလိုထင်ပေါ်နေတဲ့အာရုံကို (အဘိသခါရဝိညာဏ်ခေါ်တဲ့) မရဏာ-

သန္တတေစိတ်က ဆုပ်ကိုင်ထားသလိုပင်စွဲလျက် အာရုံပြုလျက်ရှိ
 နေတယ်။^၁ အဲဒီအခါမှာ နောက်ဆုံးဖြစ်တဲ့ စုတိရုပ် နာမ်ခန္ဓာချုပ်
 သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ယင်း ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်ကိုပင်လျှင်
 စွဲမှီအာရုံပြုလျက် ဌာနသစ် ဘဝသစ်မှာ တည်မှီရာရုပ်နှင့်တကွ
 ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်ပေါ်တယ်။ စိတ်ဖြစ်ရင် သူ့ယှဉ်ဘက် စေတသိက်နာမ်
 တွေလည်း ပါတော့တာပေါ့။ အဲဒီ ပဋိသန္ဓေစိတ်ထဲမှာလည်း ကံစွမ်း
 ရှိသလောက် ဘဝင်စိတ်တွေ တစ်ဘဝလုံး အဆက်မပြတ်ဖြစ်သွားတယ်။

မှတ်ချက်

၁။ အင်္ဂုတ္တရပါဠိ တိကနိပါတ်(စာ-၂၂၄)၌ ကမ္ဘံ ခေတ္တံ၊ ဝိညာဏံ ဗီဇံ၊ တဏှာ သိနေဟောဟု
 ဟောတော်မူသည်နှင့်အညီ ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ဖြစ်ရာ၌ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်
 ကံသည် ပေါက်ပွားရာ လယ်မြေသဖွယ် ဖြစ်သည်။ အဘိသင်္ခါရဝိညာဏ်သည်
 ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ်ဖြစ်ပေါ်ရန် မျိုးစေ့သဖွယ်ဖြစ်သည်။ ရောက်ရာဘဝ ရရာအာရုံ၌
 နှစ်သက်ပျော်မွေ့သောတဏှာသည် ရေဓာတ် အစိုဓာတ်သဖွယ် ဖြစ်သည်။ ထိုတွင်
 အဘိသင်္ခါရ(ဘဝသစ်ကို ပြုတတ်သော) ဝိညာဏ်ဟူသည်မှာ စေတနာကံနှင့်တကွ
 ဖြစ်သော စိတ်ဝိညာဏ်ဖြစ်ကြောင်း အဋ္ဌကထာ၌ဖွင့်ပြ၏။ မူလကံဖြစ်စဉ်က
 ထိုကံနှင့်တကွဖြစ်သကဲ့သို့ နောက်နောက်၌လည်း စေတနာနှင့်တကွပင် ဖြစ်သော
 ကြောင့် နောက်နောက်စိတ်ကိုလည်း အဘိသင်္ခါရဝိညာဏ်ဟူ၍ပင် ခေါ်သင့်၏။
 အထူးအားဖြင့်မူကား သေခါနီး၌ ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်ကို စွဲမှီလျက် အာရုံပြု
 လျက်ဖြစ်နေသော ပရဏာသန္တတေစိတ်ကို အဘိသင်္ခါရဝိညာဏ်ဟု ဆိုသင့်လှပေ၏။
 အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုပရဏာသန္တတေစိတ်မှ ပဋိသန္ဓေစိတ်ဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်ရ
 သောကြောင့်ပေတည်း။ ထို့ပြင် မျိုးစေ့သည် ရေဓာတ် အစိုဓာတ်နှင့် ထိတွေ့ရမှ
 သာလျှင် အပင်အညောင့် ပေါက်နိုင်သကဲ့သို့ ဝိညာဏ်မျိုးစေ့သည်လည်း ယင်းနှင့်
 ယှဉ်တွဲလျက်ဖြစ်စေ၊ ရှေးအပို၊ အနီး၌ဖြစ်စေဖြစ်လျက် တဏှာက သူ၏အရှိန်အငါကို
 ရစေလျက် အားပေးခြင်းကြောင့် ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်အာရုံကို စွဲမြဲစွာ
 အာရုံပြုသောအားဖြင့် ယင်းအာရုံကို စွဲမှီအာရုံပြုလျက် ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ကို ဖြစ်စေ
 နိုင်ပေသည်။

အဲဒီလို ဘဝအသစ်ဖြစ်သွားတာဟာ ဘာကြောင့်လည်းဆိုရင် ကံနှင့် တဏှာဆိုတဲ့အကြောင်း ၂-ပါးကြောင့် ဖြစ်တာပဲ။ ဒါပေမယ့် တဏှာ မရှိရင် ကံသက်သက်က ဘဝသစ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် ဘဝသစ်ဖြစ်ရာမှာ တဏှာက အရင်းခံအကြောင်းပဲ။ အဲဒီလိုအရင်းခံ အကြောင်းဖြင့် ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် ပေါနောဘဝိကာ- တဖန်ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သည်လို့ ဟောတော်မူတာပါပဲ။

ဒါဟာ တရားဦးစပြီးဟောကတည်းက တမလွန်ဘဝရှိကြောင်း မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ စကားတော်ပါပဲ။ ဒီလို အထင်အရှား ရှိနေပါလျက်နဲ့ “ပစ္စုပ္ပန် တစ်ဘဝတည်းကိုသာ ဘုရားဟောကြောင်း၊ နောက်ဘဝကို မဟောကြောင်း” ပြောဆိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တစ်စုက ရှိနေ သေးတယ်။ အဲဒါကတော့ ဘုရားတရားတော်ကို ဥစ္ဆေဒဝါဒနဲ့ ပူးပေါင်းဖို့ ရည်ရွယ်ပြီးပြောတာလေလား မပြောတတ်ပါဘူး။ တော်တော် အရမ်းကျတဲ့ဝါဒပါပဲ။ အမှန်စင်စစ်ကတော့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မပွားများ လို့ဖြစ်စေ၊ ပွားများသော်လည်း မပြည့်စုံသေးလို့ဖြစ်စေ တဏှာမကင်း

၁။ ရဟန္တာများမှာ ရှေးဟောင်းကုသိုလ်ကံက ပရိနိဗ္ဗာန်မစံမီအတွင်း၌ ကောင်းကျိုး ကိုလည်းပေး၏။ အရှင်သီဝလိမှာ လာဘ်ပေါများခြင်း၊ အရှင်ဗာကုလမှာ ကျန်းမာခြင်း စသည်ကဲ့သို့ ကောင်းကျိုးများကို ဆိုလို၏။ ရှေးဟောင်းအကုသိုလ်ကံက မကောင်း ကျိုးကိုလည်းပေး၏။ အရှင်လောသကတိဿမှာ ဆွမ်းမရခြင်း၊ အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလက္ခာန်ကို လူဆိုးတို့က ရိုက်သတ်ခြင်း စသည်ကဲ့သို့ မကောင်းကျိုးများကို ဆိုလို၏။ သို့သော်လည်း ထိုသို့သောကံဟောင်းများက ပဋိသန္ဓေအကျိုးကိုမူ မဖြစ်စေနိုင်တော့ပေ။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ တဏှာမရှိသောကြောင့် ယင်းတဏှာ၏ အားပေးမှုကို မရသည့်အတွက် မရဏသန္ဓေကာလ၌ အဘိသင်္ခါရဝိညာဏ် မရှိ သောကြောင့်ပင်တည်း။ ထို့ကြောင့်ပင် တဏှာကို “ပေါနောဘဝိကာ-တဖန် ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သည်”ဟု ဟောတော်မူပေသည်။

• ၂၆၀

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

သေးရင် ဒီတဏှာကြောင့် ဘဝအသစ် အသစ် ဖြစ်ဖြစ်နေမှာပဲ။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားများမှုပြည့်စုံလို့ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး ဒီတဏှာကင်းသွားရင်တော့ ဘဝအသစ်မဖြစ်ရတော့ဘူး။ နောင်ဘဝ မရှိတော့ဘူး။ ဒါကြောင့် ဘုရားရဟန္တာဖြစ်ပြီးတဲ့အခါ ဆင်ခြင်ပုံထဲမှာ “(အယမန္တိမာ ဇာတိ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနတ္တဝေါ) ဤဘဝဟာ နောက်ဆုံး ဘဝပဲ။ ယခုအခါ တဖန်ဖြစ်ရန်ဘဝ မရှိတော့ပြီ”လို့ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပုံရှိပါတယ်။ ဒီ ဓမ္မစကြာတရားတော်မှာလည်း နောက်ဆုံးပိုင်းကျတော့ ဒီ ဆင်ခြင်ပုံပါရှိပါတယ်။ အဲဒီဆင်ခြင်ပုံ ဖြင့်လည်း တဏှာမကင်းသေးရင် တဖန်ဘဝသစ် အထပ်ထပ်ဖြစ် နေမယ်ဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။

ယခု ဒီတဏှာကြောင့် တဖန်ဘဝအသစ် အထပ်ထပ်ဖြစ်နေရ ပုံကို သာကေဝတ္ထုများဖြင့် ပြရမယ်။ သာကေဝတ္ထုတွေကတော့ ရာထောင်မက များစွာရှိပါတယ်။ အဲဒီ များစွာထဲက ပါဠိအဋ္ဌကထာမှ ဝတ္ထု ၃-ခုနဲ့ ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထု လေးငါးခြောက်ခုလောက် ထုတ်ပြရမှာပဲ။

ဗြဟ္မာ့ပြစ်လို့ တဝင်းဝင်း

ဝက်ခာကျင်းမှာ တမြုံမြုံ

တချိန်က မြတ်စွာဘုရားဟာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ ဆွမ်းဆံဝင်တော် မူတယ်။ အဲဒီအခါ ဝက်မကလေးတစ်ကောင်ကို မြင်တော်မူပြီး ပြုံးတော် မူပါသတဲ့။ ပြုံးတဲ့အခါ သွားတော်များမှ ဖြူသောရောင်ခြည်တော်များ ထွက်လာတာကိုမြင်ရလို့ ပြုံးတော်မူကြောင်းသိရတဲ့အတွက် အရှင်

ဗြဟ္မာဖြစ်လို့ တဝင်းဝင်း ဝက်စာကျင်းမှာ တမြို့မြို့ ၂၆၁ •

အာနန္ဒာက “ဘာကြောင့်ပြုံးတော်မူပါသလဲ”လို့ မေးလျှောက်တယ်။
မြတ်စွာဘုရားက အာနန္ဒာ၊ ဟိုမှာကြည့်စမ်း ဝက်မကလေးကိုမြင်ရဲ့လား။
(မြင်ပါတယ်ဘုရား)

အဲဒီဝက်မလေးဟာ ကကုသန်မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်
တည်ထွန်းစဉ်က လူ့ဘဝ အမျိုးသမီးဖြစ်မှ သေပြီး ဆွမ်းစားကျောင်း
တစ်ခုအနီးမှာ ကြက်မဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီ ကြက်မဟာ သိန်းငှက်က
ဖမ်းသုတ်ပြီးစားလို့ သေရရှာတယ်။ ဒါပေမယ့် စောစောပိုင်းက ယောဂီ
ရဟန်းတစ်ပါး၏ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားရွတ်ဆိုနေတဲ့ တရားသံကိုကြားပြီး
ကုသိုလ်ဖြစ်ပွားခဲ့လို့ အဲဒီကုသိုလ်၏အစွမ်းကြောင့် လူ့လောကမှာ
မင်း၏အိမ်၌ ဥဗ္ဗရီမည်သော မင်းသမီးဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီမင်းသမီးဟာ
နောက်ကာလမှာ ပရိနိဗ္ဗာန်ကျောင်း၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုနေရင်း အိမ်သာထဲက
ဝိုးလောက်တွေကိုကြည့်ပြီး ပုဠကသညာ (ဩဒါတသညာ)ကို
ဖြစ်စေလျက် ပဌမဈာန်ကိုရခဲ့တယ်။ အဲဒီ ပရိနိဗ္ဗာန်ဘဝမှ သေတဲ့အခါ
ပဌမဈာန် ဗြဟ္မာဘုံမှာ ဗြဟ္မာဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဗြဟ္မာဘဝမှစုတေတဲ့အခါ
လူ့လောက၌ သူဌေးသမီးဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီသူဌေးသမီးဘဝက
သေတဲ့အခါ ဒီ ဝက်မကလေးဖြစ်နေရရှာတယ်။ အဲဒီ အကြောင်းအရာ
တွေကိုမြင်လို့ ငါ ပြုံးတယ်လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။

အဲဒီ အကြောင်းအရာကို ကြားရတော့ အရှင်အာနန္ဒာနှင့်တကွ
ရဟန်းတော်များမှာ ကြီးစွာသောသံဝေဂကို ရကြပါသတဲ့။ အဲဒီအခါ
မြတ်စွာဘုရားက ဆွမ်းခံကြွနေရင်း လမ်းမှာပဲရပ်တော်မူလျက်
တရားဂါထာ ၆-ပုဒ်ကို ဟောတော်မူပါတယ်။ ယခု အဲဒီ ၆-ပုဒ်ထဲက
ပထမတစ်ပုဒ်ကို ထုတ်ပြမယ်။

ယထာပိ မူလေ အနုပဒ္ဒဝေ ဒဋ္ဌေ၊
 ဆိန္ဓောပိ ရှုက္ခော ပုနရေဝ ရူဟတိ။
 ဝေမ္ဗိ တဏှာနုသယေ အနုဟတေ၊
 နိဗ္ဗတ္တတိ ဒုက္ခမိဒံ ပုနပျုနံ။

မူလေ-အမြစ်အရင်းသည်၊ အနုပဒ္ဒဝေ ဒဋ္ဌေ-ဘေးရန်မရှိဘဲ
 ခိုင်မြဲနေလတ်သော်၊ ဆိန္ဓောပိ-အထက်ပိုင်းဘက် အကိုင်းအခက်ကို
 ခုတ်ဖြတ် ထားငြားသော်လည်း၊ ရှုက္ခော-သစ်ပင်သည်၊ ပုနရေဝ ရူဟတိ
 ယထာပိ-တဖန်ပြန်၍သာလျှင် အညွန့်အတက် ပေါ်ထွက်စည်ပင်
 ပြန်သကဲ့သို့၊ ဝေမ္ဗိ-ဤအတူပင်လျှင်၊ တဏှာနုသယေ အနုဟတေ-
 သန္တာန်၌ဖြစ်ထိုက်သော အနုသယတဏှာကို အရိယမဂ်ဖြင့် မပယ်အပ်
 သေးသည်ရှိသော်၊ ဣဒံ ဒုက္ခံ-ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်းသဘော စသော
 ဤဆင်းရဲသည်၊ ပုနပျုနံ-အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ နိဗ္ဗတ္တတိ- ဖြစ်လေ
 တော့၏တဲ့။

အဲဒီဂါထာဖြင့် ဖော်ပြလိုရင်းကတော့-ဥဗ္ဗရီမင်းသမီးဘဝ
 တုန်းက ပရိဗိုဇ်ရသေ့ပြုပြီး တရားနုလုံးသွင်းလို့ ပဌမဈာန်ကို ရခဲ့တယ်။
 ဒါပေမယ့် အဲဒီဈာန်က စိတ်ကူးအဖြစ်နဲ့ဖြစ်ပေါ်တဲ့ ကာမရာဂ-
 ပရိယုဋ္ဌာန် တဏှာကိုသာ ဝိက္ခမ္ဘနုပဟာန်ဖြင့် ပယ်နိုင်တယ်။ အဆိုက်
 အတန် အတော်အတန်ကြာအောင် ဝေးကွာစေတာပါပဲ။ ဒါကြောင့်
 အဲဒီ ပဌမဈာန်ရတဲ့ဘဝတုန်းကနဲ့ ဗြဟ္မာဘဝတုန်းက ကာမရာဂတဏှာ
 မဖြစ်ပေါ်ဘဲ ကင်းနေခဲ့တယ်၊ ဒါပေမယ့် အရိယမဂ်ဖြင့် အမြစ်ပြတ်
 ပယ်တာ မဟုတ်သောကြောင့် လူ့ဘဝသူဌေးသမီးဖြစ်တဲ့အခါကျတော့
 အဲဒီ ကာမတဏှာဟာ ဖြစ်မြဲပြန်ဖြစ်တာပဲ။ ဘဝတဏှာကတော့

ဗြဟ္မာဖြစ်လို့ တဝင်းဝင်း ဝက်စာကျင်းမှာ တမြို့မြို့ ၂၆၃ •

ဈာန်ရနေတုန်းကလည်း ဖြစ်နေခဲ့တာပါပဲ။ အဲဒီလို အနုသယတဏှာ အမြစ်မပြတ်တဲ့အတွက် ဗြဟ္မာဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် လူ့ဘဝမှတစ်ဆင့် ဝက်ဘဝလည်း ရောက်ရပြန်တယ်။ တဏှာမကင်းသေးသမျှ ကာလ ပတ်လုံး ဒီပုံ ဒီနည်းဖြင့် ကံအားလျော်စွာ ဘဝအမျိုးမျိုးတွေ အဖန်ဖန် ဖြစ်သွားရမယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

အဲဒီမှာ ဗြဟ္မာဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် ဝက်ဖြစ်ရပြန်တာကို အကြောင်း ပြုပြီးတော့ ရှေးဆရာတော်ကြီးများက “ဗြဟ္မာဖြစ်လို့ တဝင်းဝင်း ဝက်စာကျင်းမှာ တမြို့မြို့”လို့ ဆိုတော်မူခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဗြဟ္မာဘဝမှာ စုတေပြီးလျှင်ပြီးခြင်း ဝက်တော့မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အခြား တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ ငရဲသားဆိုတာတွေလည်း မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ဈာန်ရတဲ့ ဘဝက ဈာန်၏အနီးဖြစ်တဲ့ ဥပစာရဘာဝနာကုသိုလ်၏အစွမ်းကြောင့် လူ့လောက နတ်လောက၌သာ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ယခုပြောနေတဲ့ ဝက်မကလေးဟာလည်း လူ့လောက သူဌေးသမီးဘဝမှတစ်ဆင့် ဝက်ဘဝကို ရောက်ရတာပဲ။ အဲဒါဟာလည်း သူဌေးသမီးဘဝတုန်းက မာန်ယစ်ပြီး ရိုသေထိုက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို မရိုမသေပြစ်မှားခဲ့တဲ့ အကုသိုလ် ကံကြောင့် ဖြစ်ဖွယ်ရှိပါတယ်။

အဲဒီ ဝက်မကလေးဟာ အဲဒီဘဝမှသေတဲ့အခါ သုဝဏ္ဏဘူမိ ဆိုတဲ့အရပ်မှာ မင်းမျိုး၌ဖြစ်တယ်။ သုဝဏ္ဏဘူမိဆိုတာ သထုံပြည် ပဲလို့ အများကယူကြပါတယ်။ အချို့ပညာရှိများကတော့ သာသနာတော် နှစ် ၁၅၀၀-နီးပါးက ဒေဝပါလမင်း ရေးထိုးထားခဲ့သော ကြေးပုရပိုက် စာကို အထောက်အထားပြုပြီးတော့ သုမာတြာ (စုမာတြာ)ကျွန်းကို သုဝဏ္ဏဘူမိခေါ်တယ်လို့ ဆိုကြတယ်။

အဲဒီ သုဝဏ္ဏဘူမိ မင်းသမီးဘဝမှသေတဲ့အခါ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဗာရာဏသီမြို့၌ အမျိုးသမီးဖြစ်တယ်။ အဲဒီဘဝမှသေတဲ့အခါ ဝနဝါသီ တိုင်း၌ အမျိုးသမီးဖြစ်တယ်။ ဝနဝါသီတိုင်းဆိုတာ ဘုံဘောမြို့နယ်၏ အရှေ့တောင်အရပ်မှာရှိတယ်။ အဲဒီဘဝမှသေတဲ့အခါ သုပ္ပါရက သဘောဆိပ်အရပ်၌ မြင်းကုန်သည်သမီးဖြစ်တယ်။ သုပ္ပါရက သဘော ဆိပ်ဆိုတာ ဘုံဘောမြို့မြောက်ဘက် ပင်လယ်ကမ်းခြေမှာရှိတယ်။ အဲဒီဘဝမှသေတော့ ကာဝီရသဘောဆိပ်အရပ်၌ လှေသူကြီးသမီး ဖြစ်တယ်။ ကာဝီရသဘောဆိပ်ဆိုတာ အိန္ဒိယကျွန်းဆွယ် အရှေ့တောင် ဘက်စွန်းမှာရှိတယ်။ ရှေးတုန်းက ဒဗိဠခေါ်တဲ့ တမယ်လူမျိုးတို့၏ နိုင်ငံ ပယ်လယ်ကမ်းခြေပေါ့။ အဲဒီဘဝမှသေတော့ ယခု သီရိလင်္ကာ ခေါ်တဲ့ သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့မှာ အစိုးရပိုင်းအမျိုးထဲ၌ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီဘဝမှသေတော့ အနုရာဓမြို့တောင်ဘက် ဘောက္ကန္တဆိုတဲ့ရွာမှာ သုမနာဆိုတဲ့ သူကြွယ်၏သမီးဖြစ်တယ်။ အမည်ကတော့ ဖခင်အမည် လိုပင် သုမနလို ခေါ်တယ်။ နောက်အခါမှာ သူ့ဖခင်က အဲဒီရွာကို စွန့်ခဲ့ပြီးတော့ ဒီဃဝါပီနယ် မဟာမုနိဆိုတဲ့ရွာမှာနေတယ်။ အဲဒီရွာမှာ နေစဉ် ဒုဌဂါမဏိမင်း၏အမတ်ဖြစ်တဲ့ လကုဏ္ဍက အတိမ္မရဆိုသူက ကိစ္စတစ်ခုဖြင့် အဲဒီရွာရောက်လာသောအခါ မယ်သုမနာကိုမြင်ရ၍ မေတ္တာသက်ဝင်သဖြင့် အကြီးအကျယ် ထိမ်းမြားမင်္ဂလာကိုပြုပြီး သူ့နေရပ်ဖြစ်တဲ့ မဟာပုဏ္ဏရွာသို့ ခေါ်ဆောင်သွားတယ်။

အဲဒီရွာ၌နေစဉ် တောင်စွန်းကျောင်းတိုက်ကြီး၌ သီတင်း သုံးသော မဟာအနုရုဒ္ဓါမထေရ်က အဲဒီရွာ ဆွမ်းခံကြွလာတော့ မယ်သုမနာ၏ အိမ်တံခါး၌ ဆွမ်းရပ်နေစဉ် မယ်သုမနာကို တွေ့မြင်ရ၍ နောက်ပါရဟန်းများနှင့် ဒီလိုပြောဆိုပါသတဲ့။

ဗြဟ္မာဖြစ်လို့ တဝင်းဝင်း ဝက်စာကျင်းမှာ တဖြူဖြူ။ ၂၆၅ •

အာဝုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ သူကရပေါတိကာ-ဘုရားလက်ထက် တော်က ဝက်မကလေးသည်။ လကုဏ္ဍက အတိမ္မရ မဟာမတ္တဿ- လကုဏ္ဍက အတိမ္မရခေါ် အမတ်ကြီး၏။ ဘရိယဘာဝံ-အမတ်ကတော် အဖြစ်သို့၊ ပတ္တာ နာမ-ရောက်နေတဲ့သေး၏။ အဟော အစ္ဆရိယံ- သြော် အံ့သြစရာကောင်းပါပေစွတကားတဲ့။

အဲဒီစကားကိုကြားရတော့ အမတ်ကတော် မယ်သုမနာမှာ ရှေးဘဝဟောင်းတွေကို ပြန်လည်အောက်မေ့နိုင်တဲ့ ဇာတိဿရဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာသတဲ့။ အဲဒီဉာဏ်ဖြင့် သူ့ဖြစ်ခဲ့ဖူးတဲ့ ဘဝဟောင်းတွေကို ပြန်ပြီး ဆင်ခြင်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ သံသရာကို ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့တဲ့ သံဝေဂဉာဏ်လည်း ဖြစ်လာပြန်သတဲ့။ ဒါကြောင့် သူ့ခင်ပွန်း အမတ်ကြီးထံမှ ခွင့်တောင်းပြီး ဘိက္ခုနီကျောင်းတိုက်မှာ ရဟန်းပြု ခဲ့တယ်။ ရှင်ရဟန်းပြုပြီးတော့ တိဿမဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်မှာ သတိပဋ္ဌာန်သုတ်တရားကိုကြားနာပြီး ထိုနည်းအရ ရှုမှတ်သဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ရောက်သွားပါသတဲ့။ အဲဒီကနောက် ဒုဋ္ဌဂါမဏိ မင်းကြီး နန်းတက်ပြီးတဲ့အခါ သူ့ဇာတိအရပ်ဖြစ်တဲ့ ဘောက္ကန္တရွာသို့ သွားရောက်ပြီးနေစဉ် ကလ္လမဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်၌ အာသီ ဝိသောပမသုတ်ကိုကြားနာရ၍ အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ပြီး အာသဝေါ ကုန်ခမ်းတဲ့ ရဟန္တာမ ဖြစ်သွားပါသတဲ့။ အဲဒီ သုမနာထေရီမ၏ဘဝ ဖြစ်စဉ်ကို ဘုန်းကြီးက ဒီလို ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။

လူ၊ ကြက်မကြီး၊ မင်းသမီးတဖြာ၊ ဗြဟ္မာ၊ သူဌေးဝက်
ကလေးဖြစ်ရ၊ သုဝဏ္ဏ ဗာရာ၊ ဝနဝါနှင့်၊ သုပ္ပါရက၊
ကာဝိရမှ သီဟဠနရာ၊ ဘောက္ကန္တရွာဟု၊ ဖြစ်ရာပေါင်းစု၊
ဆယ့်သုံးခုသည် မယ်သုမနာ ဖြစ်စဉ်တည်း။

အဲဒီ မယ်သုမနာရဲ့ဖြစ်စဉ် တစ်ဆယ့်သုံးဘဝကို သေသေ
 ချာချာစဉ်းစားကြည့်ရင် အင်မတန် သံဝေဂဖြစ်စရာကောင်းတယ်။
 ကကုသန်ဘုရားလက်ထက်တော်တုန်းက လူ့ဘဝမှသေတဲ့အခါ
 သားသမီး အခြွေအရံတွေရော လက်ရှိပစ္စည်းတွေရော မိမိကိုယ်ပါ
 စွန့်ပစ်ခဲ့ပြီး သေသွားရရှာတယ်။ သားသမီးစသည်တွေက ငိုကြွေးပြီး
 ကျန်နေရစ်ကြရှာမှာပေါ့။ သူ့မှာလည်း သေပြီးတော့ ကြက်မဖြစ်ရ
 ရှာတယ်။ လူစင်စစ်က ကြက်ဖြစ်သွားတာဟာ ကြောက်စရာပါပဲ။
 အဲဒီ ကြက်မဘဝမှာလည်း သားသမီး ကြက်အခြွေအရံတွေရှိမှာပဲ၊
 သိန်းငှက်ကထိုးသုတ်ဖမ်းယူပြီး ထိုးဆိတ်စားလို့ ခေါင်းပြတ်ပြီး မချီ
 မဆန်နဲ့ သေရရှာတယ်။ အဲဒီကနောက် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားသံကြားနာ
 ရတဲ့ ကုသိုလ်ကံကြောင့် မင်းသမီးဖြစ်ရတယ်ဆိုတာကတော့ ဝမ်းသာ
 စရာပါပဲ။ အဲဒီကြက်မဟာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားအကြောင်းကို ဘာမှ
 နားလည်မှာမဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကြည်ညိုတဲ့စိတ်နဲ့နာလို့
 ကုသိုလ်ဖြစ်ပြီး အဲဒီကုသိုလ်ကြောင့် လူ့ဘဝပြန်ရောက်ပြီး မင်းသမီး
 တောင်ဖြစ်ရတယ်ဆိုတော့ တရားနာရတာဟာ အင်မတန်အားကိုးစရာ
 ကောင်းတာပဲ။ အဲဒီ မင်းသမီးဘဝက ဈာန်ရလို့ နောက်ဘဝ၌ ဗြဟ္မာ
 ဖြစ်ရတာလည်း ဝမ်းသာစရာပဲ။ ဗြဟ္မာဘဝမှ စုတေတော့ လူ့လောက၌
 သူဌေးမျိုးမှာဖြစ်ရတယ်။ အဲဒါလည်း ဝမ်းသာစရာပါပဲ။ ဒါပေမယ့်
 အဲဒီဘဝမှသေတဲ့အခါ သားသမီးစသည် အခြွေအရံတွေရော ပစ္စည်း
 ဥစ္စာတွေရော မခွဲချင်ဘဲနဲ့ သေပြီးခွဲခဲ့ရတာ ဝမ်းနည်းစရာပဲ။
 သေပြီးတော့ ဝက်မကလေးဖြစ်ရတယ်ဆိုတာက သာပြီးဝမ်းနည်းစရာ
 ကောင်းသေးတယ်။ ဗြဟ္မာက လူဖြစ်၊ လူက ဝက်ဖြစ်ရတယ်ဆိုတော့
 ကြောက်စရာလည်း အလွန်ကောင်းတာပဲ။ သံဝေဂယူစရာပါပဲ။ အခြား

လူတွေလည်း အရိယမဂ်ကိုမရသေးရင် အဲဒီလိုယုတ်ညံ့တဲ့ဘဝတွေကို ရောက်သွားနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် သတိသံဝေဂဖြစ်ပြီး တရားကို လေးလေးနက်နက် နှလုံးသွင်းနိုင်အောင် ဖြတ်စွာဘုရားက ဒီဝက်မ ကလေးဖြစ်စဉ်ကို မိန့်တော်မူခဲ့တာပဲ။

အဲဒီ ဝက်မကလေးဘဝတုန်းက ဘယ်လိုသေရတယ်ဆို တာတော့ ပြဆိုမထားဘူး။ ဒါပေမယ့် ယခုကာလလိုပဲ ဝက်ရှင်က သတ်လို့သေရတာဖြစ်မှာပါပဲ။ အဲဒီအခါတုန်းက ဝက်မမှာ သားသမီး စသည့်အခြွေအရံအပေါင်းဖော်တွေရှိမှာပဲ။ အဲဒါတွေနဲ့ သေကွဲကွဲလာ ခဲ့ရတဲ့အခါ သက်ဆိုင်ရာတွေအားလုံး စိတ်ဆင်းရဲစရာတွေ များစွာ ဖြစ်ကြရမှာပဲ။ အဲဒီကနောက် သုဝဏ္ဏဘူမိအရပ်မှ အနုရာဇမြို့အထိ ၆-ဌာနမှာ လူ့ဘဝချည်းဖြစ်သွားရတယ်ဆိုတော့ တော်သေးရဲ့လို့ ဆိုရမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ၆-ဘဝမှသေရတဲ့အခါတိုင်း သူ့ကိုယ် တိုင်ရော သက်ဆိုင်တဲ့သူတွေရော ဝမ်းနည်းကြရ စိုးရိမ်ပူဆွေးကြရ ငိုကြွေးကြရမှာချည်းပဲ။ နောက်ဆုံးမှာ သုမနာထေရီဖြစ်ပြီး ရဟန္တာမ ဖြစ်သွားတာကတော့ ဝမ်းသာစရာအကောင်းဆုံးပဲ။

အဲဒီဖြစ်စဉ်ထဲမှာ ဘဝဟောင်းမှသေသော်လည်း ဘဝအသစ်အသစ် ထပ်ကာထပ်ကာဖြစ်ရတာဟာ ဘာကြောင့်လည်းဆိုရင် ဆင်းရဲ ဖြစ်ပွားကြောင်း သမုဒယသစ္စာဆိုတဲ့ တဏှာကြောင့်ပဲ။ အခြားသူ တွေလည်း တဏှာမကင်းသေးရင် ဒီလိုပဲသေသော်လည်း ဘဝအသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်သွားရလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် ဒီသမုဒယသစ္စာဆိုတဲ့ တဏှာ ကင်းငြိမ်းအောင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်ကို ကျင့်သုံးပွားများဖို့ရာ အလွန်ပင် အရေးကြီးပါတယ်။ သုမနာထေရီမဟာတော့ သတိပဋ္ဌာနသုတ်တရားကို နာကြားပြီးတော့ အဲဒီ သတိပဋ္ဌာနနည်းအတိုင်း ရှုမှတ်ပွားပြီး သောတာပန်

ဖြစ်တယ်။ အဲဒီကနောက် အာသီဝိသောပမသုတ်ကိုနာကြားပြီး တဖန် နှလုံးသွင်းသဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ပြီး ရဟန္တာမဖြစ်သွားတယ်။ သမုဒယဆိုတဲ့ တဏှာကင်းသွားတယ်။ ဒါကြောင့် တဖန် ဘဝသစ်ဖြစ်ဖို့ မရှိတော့ဘူး၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီး အေးငြိမ်းသွားဖို့ပဲရှိတော့တယ်။

ဒါကြောင့် အဲဒီ သုမနာထေရီဟာ အာယုသင်္ခါရကုန်တဲ့အခါ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော့မည့်အကြောင်း သီတင်းသုံးဖော်များအား ပြောကြားတယ်။ အဲဒီအခါ အမျိုးသားရဟန်းတော်များနှင့် အမျိုးသမီးရဟန်းမများက သူ့အကြောင်းအရာကိုမေးကြတဲ့အတွက် “ဘုရားတပည့်တော်မဟာ ကကုသန်ဘုရားလက်ထက်တော်က လူအမျိုးသမီး ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီဘဝကသေတော့ ကြက်မဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ ကြက်မဘဝမှာ သိန်းငှက်က ထိုးသုတ်ပြီးစားလို့ ခေါင်းပြတ်ပြီးသေခဲ့ရတယ်။ သေပြီးတော့ လူ့ဘဝမှာ မင်းသမီးဖြစ်ခဲ့ရတယ် စသည်ဖြင့် ဘောက္ကန္တရွာ၌ အဆုံးစွန်ဘဝတိုင်အောင် သူ့အကြောင်းအရာတွေကို ဘိက္ခုနီသံဃာအား ဖြစ်စဉ်အတိုင်း ပြောကြားပြီးတော့-

“ဝေ-ယခုပြောကြားခဲ့သည့်အတိုင်း၊ သမဝိသမေ-ညိမျှမညိမျှ ကုန်သော၊ ဝါ-အကောင်းအဆိုး အမျိုးမျိုးကုန်သော၊ တေရသ အတ္တဘာဝေ-တစ်ဆယ့်သုံးခုသော ဘဝအတ္တဘောတို့ကို၊ ပတွာ-ရောက်ခဲ့ပြီး၍၊ ဣဒါနိ-ယခု နောက်ဆုံးဘဝ၌၊ ဥက္ကဏ္ဍိတွာ- သံသရာ၌ ငြီးငွေ့သောကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-ရဟန်းပြု၍၊ အရဟတ္တံ- ရဟန္တာ အဖြစ် အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပတ္တာ-ရောက်ခဲ့ပါပြီ။ သဗ္ဗေပိ- အားလုံးသော အရှင်ကောင်း အရှင်မတို့သည်လည်း၊ အပ္ပမာဒေန- မမေ့မလျော့ အမှတ်ရသည့် သတိတရားဖြင့်၊ သမ္မာဒေတ-သီလ သမာဓိ ပညာကို ပြီးစီးပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြပါကုန်လော့”လို့ ပြောကြားလျက်

ပရိသတ်လေးပါးကို သံဝေဂဖြစ်စေပြီးလျှင် ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံသွားပါသတဲ့။
ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဝက်မကလေးဝတ္ထုကတော့ မွေပဒအဋ္ဌကထာ(၃ နှာ
၃၃၂-၅)မှာ အပြည့်အစုံပြဆိုထားလျက် ရှိပါတယ်။

သမဏနတ်သားဝတ္ထု

သမုဒယသစ္စာဆိုတဲ့တဏှာကို ပယ်နိုင်အောင် ဘာဝနာ
အလုပ်ကို အားထုတ်နေပေမယ့် သူ့ကို အမြစ်ပြတ်ပယ်နိုင်တဲ့ အရိယ
မဂ်ဉာဏ်ကို မရောက်သေးရင် သူက တဖန် ဘဝသစ်ကိုဖြစ်စေတာပဲ။
အဲဒီ အကြောင်းအရာကို သမထနတ်သားဝတ္ထုဖြင့် သိနိုင်ပါတယ်။
ဘုရားလက်ထက်တော် ကာလတုန်းက အမျိုးသားတစ်ယောက်ဟာ
ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ သဒ္ဓါတရားထက်သန်စွာနဲ့ ရဟန်းပြုတယ်။
ငါးဝါပြည့်သည့်တိုင်အောင် ဆရာဥပဇ္ဈယ်တို့ထံမှာ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို
ဖြည့်ကျင့်ဆောင်ရွက်လျက် ဒွေမာတိကာဆိုတဲ့ ရဟန်းကျင့်ဝတ်
သိက္ခာပုဒ်ခေါင်းစဉ်ကို ကျေပွန်အောင်သင်ယူတယ်။ ကံကြီးကံငယ်
ပြုပုံကိုလည်း နားလည်အောင် လေ့လာသင်ယူတယ်။ အဲဒီလိုသင်ယူ
ပြီးတော့ သူသဘောကျတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုယူပြီး တောကျောင်းတစ်ခုမှာ
သွားရောက်နေထိုင်တယ်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို မပြတ်နှလုံးသွင်း
အားထုတ်နေတယ်။

သူအားထုတ်ပုံက အလွန်ပြင်းထန်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက
လဲလျောင်းအိပ်ဖို့ ခွင့်ပြုထားတဲ့ သန်းခေါင်ယံအချိန်မှာတောင် သူက
လဲလျောင်းမအိပ်ဘူး။ နေ့ရောညည့်ပါ မပြတ်အားထုတ်နေပါသတဲ့။
အဲဒီလို အားထုတ်နေရင်း အစာအာဟာရက အားနည်းတဲ့အတွက်

သတ္တကဝါတာလို့ခေါ်တဲ့ လေသင်ခုန်းကဖြစ်ပေါ်လာပြီး သွေးကြောကို ဖြတ်လိုက်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီရဟန်းတော်ဟာ စင်္ကြံသွားလျက် တရားအားထုတ်နေရင်း ပျံလွန်တော်မူသွားပါသတဲ့။ အဲဒါဟာ ရဟန်းတို့၏တာဝန်ဖြစ်တဲ့ လုပ်ငန်းခွင်ထဲ၌ ပျံတော်မူသည် မည်ပါသတဲ့။

ယော ဟိ ကောစိ ဘိက္ခု-တစ်စုံတစ်ယောက်သောရဟန်းသည်၊ စကံမေ စကံမမာနော-စင်္ကြံလမ်းပေါ်၌ စင်္ကြံသွားနေစဉ်သော် လည်းကောင်း၊ အာလမ္ပနတ္ထန္တ နိဿယာ ဌိတော- နောက်မှီတိုင်ကို မှီလျက် ရပ်နေစဉ်သော်လည်းကောင်း၊ စကံမကောဋိယံ-စင်္ကြံအစွန်း စင်္ကြံဦး၌၊ စိဝရံ သီသေ ဌပေတွာ-သင်္ကန်းကြီးကို ခေါင်းပေါ်တင်ထား၍၊ နိသိန္ဒောဝါ-ထိုင်နေစဉ်သော်လည်းကောင်း၊ နိပန္ဒောဝါ-လျောင်းနေစဉ် သော်လည်းကောင်း၊ ကာလံကရောတိ-သေခြင်း ပျံလွန်တော်မူခြင်းကို ပြုငြားအံ့၊ သော-ထိုသို့ပျံတော်မူသော ရဟန်းအားလုံးသည်၊ ဂုရသ္မိ ယေဝကာလံ ကရောတိနာမ-လုပ်ငန်းခွင်ထဲ၌သာလျှင် ပျံတော်မူသည် မည်၏လို့ အဋ္ဌကထာက ပြဆိုထားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ရေးအတွက်သာ ဦးစားပေးပြီး တရားဟောနေစဉ် ပျံတော်မူ သွားရင်လည်း လုပ်ငန်းခွင်ထဲ၌သာ ပျံတော်မူသည်မည်တယ်လို့ အဲဒီ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါသေးတယ်။

ယခုတရားအားထုတ်နေတဲ့ ရဟန်းတော်ကတော့ စင်္ကြံသွား နေရင်း ပျံတော်မူတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာတော်အရ သွားခြင်း ဣရိယာပုတ်ဆိုင်ရာ ရုပ်နာမ်တွေကို ဝိပဿနာရှုနေရင်း ပျံတော်မူသွားတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။ အဲဒီလို အပြင်းအထန် ဝိပဿနာ ရှုနေပေမယ့် (ဥပနိဿယမန္တတာယ) အရိယမဂ်ဉာဏ်ရောက်ဖို့ရာ အထောက်အပံ့ ပါရမီကုသိုလ်က အားနည်းနေသောကြောင့် အရဟတ္တ

မဂ်သို့ မရောက်သေးဘဲ ပျံတော်မူသွားတယ်။ အရဟတ္တမဂ်သို့ မရောက်သေးရင် တဏှာက လုံးဝမကင်းသေးဘူး။ ဒီ ရဟန်းမှာတော့ သောတာပတ္တိမဂ်တောင် မရောက်သေးကြောင်း နောက်ပိုင်းကျတော့ ထင်ရှားပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် (ပေါနောဘဝိကာ) တဖန် ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့တဏှာကြောင့် ဘဝသစ်ဖြစ်ရတယ်။ ဘယ်မှာဖြစ်ရသလဲ ဆိုတော့ ဘာဝနာကုသိုလ်ကံ၏အစွမ်းကြောင့် တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှာ သူ့အတွက်အသင့်ဖြစ်ပေါ်နေနှင့်တဲ့ နတ်ဘုံဗိမာန်ကြီး၏ တံခါးပေါက် ဘဝ၌ ဝင်ရောက်နေတဲ့အသွင်ဖြင့် အိပ်ရာမှ နိုးလာသလိုပင် နတ် ကိုယ်ကာယအပြည့်အစုံ နတ်ဝတ် အဆင်တန်ဆာအပြည့်အစုံနှင့်တကွ ဘွားကနဲ ဥပပါတ် ဘဝအသစ်ဖြစ်ပေါ်ရတယ်။

အဲဒီအခါ ဗိမာန်အတွင်းက ဗိမာန်ရှင်နတ်သားကို မျှော်နေ ကြတဲ့ တစ်ထောင်ခန့်ရှိတဲ့ နတ်သမီးတွေက “ဟော ဗိမာန်ရှင်နတ်သား ရောက်လာပြီ၊ ဖျော်ဖြေကြစို့” လို့ဆိုပြီး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနှင့် တူရိယာတွေကိုကိုင်လျက် ဝိုင်းရံကြိုဆိုကြတယ်။ သို့ပေမယ့် နတ်သား ကတော့ သေလာမှန်း မသိသေးဘူး။ သူ့ကိုယ်သူ ရဟန်းလို့ထင်မှတ် နေတုန်းပဲ။ ဒါကြောင့် နတ်သမီးတွေကိုမြင်တဲ့အခါ အမျိုးသမီး ကလေးတွေ ကျောင်းသို့ ကြည့်ရှုလှည့်လည်ရန် လာကြတယ်ထင်မှတ်ပြီး အပေါ်ရုံအဝတ်ပိုင်းဖြင့် လက်ဝဲပခုံးကို လုံအောင်ရုံလျက် မျက်လွှာ ချကာ ဣန္ဒြေကြီးနဲ့နေသတဲ့။

အဲဒီလို အခြေအနေကိုမြင်ရတော့ ရဟန်းဘဝမှဖြစ်လာတဲ့ နတ်သားပဲလို့ နတ်သမီးတွေကရိပ်မိပြီးတော့ “အရှင်နတ်သား၊ ဒါက နတ်ပြည်ပဲ၊ ရဟန်းတရားကျင့်ဖို့အခါ မဟုတ်တော့ဘူး။ နတ်စည်းစိမ်းကို ခံစားဖို့ အချိန်အခါဖြစ်ပါတယ်” လို့ ပြောကြတယ်။ ဒါပေမယ့်

နတ်သားက ဣန္ဒြေမပျက် တည်မြဲတည်နေတယ်။ ဒီတော့ နတ်သမီးတွေက “ဒီနတ်သားဟာ နတ်ဘဝရောက်နေမှန်း မသိသေးဘူး၊ သိအောင်ဖျော်ဖြေလိုက်ကြစို့” လို့ဆိုပြီး တူရိယာတွေကို တီးမှုတ်ပြီး သီဆိုကြတယ်။ အဲဒီအခါကျမှ “တောကျောင်းသို့လာပြီး ကလေးမကလေးတွေ ကမြင်းနေကြတယ်” ထင်ပြီး ဣန္ဒြေကို အထူးထိန်းသိမ်းလျက် တည်နေတယ်။

ဒီတော့ နတ်သမီးတွေက သူ့ရှေ့မှာ ကိုယ်လုံးပေါ် ကြည့်မှန်ကြီးကိုထောင်ပြကြတယ်။ အဲဒီတော့မှ သူ့အရိပ်ကိုမြင်ပြီး ရဟန်းဘဝမှသေခဲ့ပြီး နတ်ပြည်ရောက်နေကြောင်း သိရတယ်။ အဲဒီလိုသိရတဲ့အခါ သမဏနတ်သားမှာ အကြီးအကျယ် နှလုံးမသာဖြစ်ရတယ်။ ငါ ရဟန်းတရားကျင့်ခဲ့တာဟာ ဒီနတ်ပြည်ရောက်ဖို့ ကျင့်ခဲ့တာမဟုတ်ဘူး။ အမြတ်ဆုံး အကျိုးစီးပွားဖြစ်တဲ့ အရဟတ္တဖိုလ်ရဖို့ ကျင့်ခဲ့တာပဲ။ ဒါပေမယ့် ချန်ပီယံရွှေပြားတံဆိပ်ကို ရလိမ့်မယ်လို့ မျှော်မှန်းပြီး လက်ဝှေ့ပွဲကြီး ဝင်ထိုးသတ်ရာမှာ မုန်လာတစ်စည်းလောက် ဆုရသလိုပဲ ဖြစ်နေတယ်” စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီး နှလုံးမသာဖြစ်ရတယ်။ အဲဒီလို နှလုံးမသာဖြစ်ပြီးတော့ “ဒီ နတ်စည်းစိမ်ဆိုတာက ရလွယ်ပါတယ်။ ဘုရားပွင့်တော်မူဆဲကာလက ရခဲ့တယ်။ ဘုရား၏ တရားကိုနာကြားပြီး အရိယမဂ်ဖိုလ်တရားကိုရဖို့က အရေးကြီးတယ်။ နတ်စည်းစိမ်တွေနဲ့ မေ့နေရင် ဘုရားနဲ့မတွေ့လိုက်ရဘဲလည်း ဖြစ်သွားနိုင်တယ်” လို့ စဉ်းစားပြီးတော့ သူ့ဗိမာန်ထဲတောင် မဝင်တော့ဘဲ (အသမ္ဘိန္ဒေနု သီလေန) ရဟန်းဘဝက စောင့်စည်းမှု သီလမပျက်သေးမိ မြတ်စွာဘုရားထံသို့ အရေးတကြီး လာရောက်ပါတယ်။ သူ့အခြေအရံ နတ်သမီးတွေကလည်း အတူလိုက်ပါကြသတဲ့။ နတ်သားပျောက်သွားမှာ

စိုးရိမ်လို့လေလား မသိပါဘူး။ မြတ်စွာဘုရားထံ ရောက်တဲ့အခါ ကျတော့ အဲဒီနတ်သားက ဒီလို မေးလျှောက်ပါတယ်။

အစ္စရာဂဏသယံဉ်၊ ပိသာစဂဏသေဝိတံ၊

ဝနန္တံ မောဟနံ နာမ၊ ကထံ ယာတြာ ဘဝိဿတိ။

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ အစ္စရာ ဂဏသယံဉ်-နတ်သမီး အပေါင်းတို့၏ သိန်းပေါင်းများစွာ သီဆိုကြွေးကြော်ရာဖြစ်သော၊ ပိသာစဂဏသေဝိတံ-တစ္ဆေ မြေဘုတ်တို့၊ ဖိုဝဲကျက်စားရာဖြစ်သော၊ မောဟနံနာမ-နတ်အပေါင်းတို့အား တရားရှောင်လွှဲ မိုက်မဲစေတတ်သောကြောင့် မောဟနမည်သော၊ တံ ဝနံ-နန္ဒဝန်မည်သော ထိုဥယျာဉ်ကို၊ ကထံ-အဘယ်သို့သောနည်းဖြင့်၊ ယာတြာ-ကျော်လွန်ရှောင်ရှား ထွက်သွားနိုင်ခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်ပါမည်နည်းအရင်ဘုရားတဲ့။

ဒီနတ်သားက နတ်သမီးတွေကို ပိသာစ-တစ္ဆေမြေဘုတ်တွေလို့ နှိမ်ချပြောတယ်။ နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်ကိုလည်း အမိုက်တောလို့ နှိမ်ချပြီးပြောတယ်။ ဝိပဿနာတရားကို အပြင်းအထန်အားထုတ်လာခဲ့တဲ့အတွက် ကာမဂုဏ်တွေကို ရွံ့မုန်းစက်ဆုပ်ဆဲဖြစ်နေလို့ အဲဒီလို နှိမ်ချပြီး ပြောဆိုတာပါပဲ။ အဘယ်သို့သောနည်းဖြင့် ထွက်သွားနိုင်ပါမည်လဲဆိုတဲ့ အမေးကတော့ (အရဟတ္တဿ မေ ပဒဋ္ဌာနဘူတံ ဝိပဿနာအစိက္ခယ) အရဟတ္တဖိုလ်၏ နီးသောအကြောင်းဖြစ်တဲ့ ဝိပဿနာကို တပည့်တော်အား ဟောတော်မူပါလို့ ဆိုလိုပါတယ်တဲ့။ အဲဒီလို အဋ္ဌကထာဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက နတ်သား၏အခြေအနေအလုံးစုံကို ကြည့်ရှုတော်မူပြီးတော့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဝိပဿနာတရားကို ဂါထာ ၃-ပုဒ်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

(၁) ဥဇုကော နာမ သော မဂ္ဂေါ၊

အဘယာ နာမ သာ ဒီသာ။

ရထော အကူဇနော နာမ၊

ဓမ္မစက္ကေဟိ သံယုတော။

ဒေဝပုတ္တ-ထွက်ပြေးလိုရေးနှင့် မေးမြန်းလျှောက်ထားသည့် အိုနတ်သား၊ ဥဇုကော နာမ-အလျင်အမြန်ထွက်ပြေးရန် လမ်းဖြောင့် မည်သည်မှာ၊ သော မဂ္ဂေါ-ရဟန်းဘဝတုန်းက သင်သွားခဲ့သော မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ ဝိပဿနာလမ်းပေတည်း။ တရားနာတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ နားလည် လွယ်အောင်လို့ ဘုန်းကြီးက အနက်ဖော်ပေးပါတယ်။ သူ့ပါဠိ၏ သဒ္ဓါနက်သက်သက်ဆိုရင်တော့ (အဖြောင့်မည်သည်မှာ ထိုလမ်းပင် တည်းလို့) ဒါလောက်ပါပဲ။ ဒါလောက်နဲ့တော့ ယခု တရားနာ ပရိသတ်တွေနားလည်ဖို့ မလွယ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒီနတ်သားကတော့ တရားအားထုတ်ရာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းမှထလာပြီးမေးသလို ဖြစ်နေတဲ့ အတွက် သူ့အဖို့မှာ ပေါ်လွင်ထင်ရှားနေပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက သီလစသည် မပြည့်စုံသေးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်အား ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးမယ်ဆိုရင် (သီလံ တာဝ သောဓေဟိ) သီလကို ရှေးဦးစွာ စင်ကြယ်စေလော့၊ (သမာဓိ ဘာဝေဟိ) သမာဓိကို ပွားစေပြီးလော့၊ (ကမ္မဿကတာ ပညံ ဥနံ ကရောဟိ) ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ဖြောင့်မတ်အောင် ပြုလေဦးလော့လို့ အခြေခံအကျင့်ကို ရှေးဦးစွာ ညွှန်ကြားတော်မူပါတယ်။ အားထုတ်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကိုတော့ အရဟတ္တ မဂ်၏ ပဒဋ္ဌာန်ဖြစ်တဲ့ ဝိပဿနာကိုသာ ညွှန်ကြားတော်မူပါတယ်။ ဒီ နတ်သားကတော့ (ကာရကော အဘိန္နသီလော) အားထုတ်နေသူ မပျက်တဲ့သီလရှိသူ ဖြစ်တယ်။ အရိယမဂ်တစ်ခုသာ လိုတော့တယ်။

ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာမဂ်ကတော့ အလေ့အကျင့်ရပြီး ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာကို ညွှန်ကြားတော်မူလို၍ ဒီ တရားဂါထာများကို ဟောတော်မူပါတယ်တဲ့။

အဲဒီလို အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီအဖွင့်ထဲမှာ ရဟန်းဘဝမှ နတ်ဘဝသို့ ရောက်နေပါလျက် သီလမပျက်ဘူးဆိုတာကို အထူးသတိပြုရမယ်။ အဲဒါဟာ ပါဏာတိပါတ အဒိန္နာဒါန အဗြဟ္မစရိယ စသည်တို့ကို မကျူးလွန်သေးတဲ့အတွက် သီလမပျက်သေးဘူးလို့ ဆိုတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် တမင် ဆောက်တည်မထားပေမယ့် မပြုသင့် မပြောသင့်တာကိုမပြုရင် မပြောရင် သီလမပျက်ဘူးဆိုတာကိုလည်း အထူးသတိပြု၍ မှတ်ထားကြရမယ်။ နောက်တစ်ခုကတော့ ဒီဂါထာ များဖြင့် ဝိပဿနာကိုပြတယ်ဆိုတာကိုလည်း မှတ်ထားကြရမယ်။

ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက အနက်ဖော်ပြီးပြန်ခဲ့တဲ့အတိုင်း နန္ဒဝန် ဥယျာဉ်နှင့်တကွ နတ်လောက နတ်သမီးတွေထဲမှ လွတ်မြောက်အောင် အလျင်အမြန်ထွက်ပြေးဖို့ အဖြောင့်ဆုံး အကောင်းဆုံးလမ်းကတော့ ရဟန်းဘဝတုန်းက သင် ရှုမှတ်ပွားများလာခဲ့တဲ့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်လမ်း ပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဘယ်အရပ်ရောက်မှ ဘေးကင်း မှာလည်းလို့ဆိုရင်-

အဘယာ နာမ-ဘေးကင်းရာအရပ် မည်သည်မှာ၊ သာ ဒိသာ- ရဟန်းဘဝတုန်းက သင်မျှော်မှန်းခဲ့သည့် ထိုနိဗ္ဗာန်အရပ်ပင်တည်းတဲ့။ အဲဒီနိဗ္ဗာန်ကို ရောက်အောင်သွားရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဘယ်လိုရထားဖြင့် သွားရမှာလည်းဆိုတော့-

ရထော အက္ခဏေ နာမ-သူတပါးမကြားရ မသိရအောင် တိတိတဆိတိထွက်ပြေးရန် အသံမမြည်သောရထားမည်သည်မှာ

• ၂၇၆

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

ဓမ္မစက္ကဟိ သံယုတော-ကိုယ်လုံ့လ စိတ်လုံ့လဟူသော တရားဘီး နှစ်ခုတို့နှင့် တပ်ဆင်ထားသော ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ရထားပေတည်းတဲ့။

ကိုယ်အမူအရာ စိတ်အမူအရာဟူသမျှကို ရှုမှတ်မိအောင် ကြောင့်ကြစိုက်ပေးတဲ့ ဝီရိယကို စေတသိကဝီရိယ-စိတ်လုံ့လခေါ်တယ်။ သွားရင်း၊ ရပ်ရင်း၊ ထိုင်ရင်း ရှုနေတဲ့အခါ ကိုယ်အမူအရာ ဣရိယာပုတ် ဖြစ်မြဲဖြစ်နေအောင် တည်မြဲတည်နေအောင် ကြောင့်ကြစိုက်ပေးတဲ့ ဝီရိယကို ကာယိကဝီရိယ-ကိုယ်လုံ့လလို့ ခေါ်တယ်။ လျောင်းအိပ် နေရင်း ရှုနေတဲ့အခါမှာတော့ ကိုယ်လုံ့လမရှိဘူး။ စိတ်လုံ့လတစ်ခု တည်းသာရှိတယ်။ ဒီမှာ ကိုယ်လုံ့လ စိတ်လုံ့လဆိုတဲ့ ဝီရိယတရား ဘီးနှစ်ခု တပ်ဆင်ထားတယ်ဆိုတာ စင်္ကြံသွားနေရင်း ရပ်နေရင်း ထိုင်နေရင်း ရှုမှတ်တဲ့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ဆိုတာပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ကိုယ်လုံ့လ စိတ်လုံ့လဆိုတဲ့ ဝီရိယဘီးကြီးနှစ်ခုလုံး အပြည့်အစုံတပ်ဆင် ထားတဲ့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင် တရားကောင်းကြီးကို စီးနင်းသွားရအောင် ရံခါ စင်္ကြံသွားလျက် ရှုမှတ်နေရမယ်။ စင်္ကြံသွားရင်းဆိုတော့ (ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိဆိုတဲ့) သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော်အရ သွားတယ် ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ် စသည်ဖြင့် မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး အားထုတ် နေဖို့ပါပဲ။

အဲဒီလိုအားထုတ်နေရင် သမာဓိအားရှိလာတဲ့အခါကျတော့ တောင့်တင်းလှုပ်ရှားတဲ့ရုပ်နဲ့ မှတ်သိတဲ့နာမ်ဆိုတဲ့ ဒီရုပ်နာမ် ၂-ပါးကို ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ပိုင်းခြားပြီးသိတယ်။ အဲဒီကနောက် သမာဓိ ဉာဏ်တစ်ဆင့်တက်ပြီး အားကောင်းလာတဲ့အခါမှာ “သွားချင်တဲ့ စိတ်ကြောင့် သွားရုပ်ဖြစ်တယ်၊ သိစရာရှိလို့ သိမှုဖြစ်တယ်”စသည်ဖြင့် အကြောင်းနဲ့အကျိုးကိုလည်း ပိုင်းခြားပြီးသိတယ်။ အဲဒီကနောက်

သွားချင်တဲ့စိတ်ရော သွားတဲ့ရုပ်ရော ရှုသိတဲ့ စိတ်နာမ်ရော သူ့အစိုက် အတန်နဲ့သူ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတာကို လက်နဲ့ကိုင်ကြည့်ရ သလိုပင် ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ သိရတယ်။ အဲဒီတော့ဖြစ်ပြီး ပျောက်ပျက်သွားလို့ မမြဲဘူးဆိုတာလည်း ရှင်းလင်းစွာသိရတယ်။ ခဏမစဲဖြစ်ပျက်နေလို့ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ဆင်းရဲပဲဆိုတာလည်း ရှင်းလင်းစွာသိရတယ်။ ကိုယ့်အလိုအတိုင်းမဖြစ်ဘဲ သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေလို့ အစိုးမရတဲ့ အနတ္တသဘောတရားပဲဆိုတာလည်း ရှင်းလင်းစွာသိရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ရံခါ ရပ်လျက် ရံခါ ထိုင်လျက် ရှုမှတ်နေရမယ်။

အဲဒီမှာ အသံမမြည်တဲ့ရထားဆိုတာကတော့ ရှေးခေတ်ကရှိခဲ့တဲ့ မြင်းရထားတွေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ပြီးပြောတဲ့စကားပါပဲ။ တချို့ရထားက ပကတိအားဖြင့် အသံမမြည်ပေမယ့် လူအစီးများပြီး ဝန်လေးတော့ မြည်တတ်တယ်။ ယခု မဂ္ဂင်ရထားကတော့ စီးသူတွေ ဘယ်လောက်ပင် များစေကာမူ အသံမြည်ခြင်းမရှိဘူး။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားကိုနာနေရင်း ဒီ ဝိပဿနာမဂ္ဂင် ရှေ့သွားရှိတဲ့ အရိယမဂ္ဂင် ရထားကိုစီးပြီး နိဗ္ဗာန်ကိုသွားရောက်ကြသူတွေဟာ ရှစ်သောင်း လေးထောင် စသည်များသော်လည်း ဘာသံမှမမြည်ဘူး။ ဒါကြောင့် အကူဇနော-အသံမမြည်သောရထားလို့ ချီးမွမ်းထားပါတယ်။ အဲဒီ စကားဖြင့် နတ်သမီးတွေမသိအောင် တိတ်တဆိတ်ထွက်ပြေးချင်ရင်လည်း ဖြစ်နိုင်ကြောင်း သိစေပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့-

(၂) ဟိရီ တဿ အပါလမ္ဗော၊ သဗျဿ ပရိဝါရဏံ။

မ္ဗောဟံ သာရထိ ဗြူမိ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိပုရေဇေ။

ဟိရီ-ရှက်ခြင်း ကြောက်ခြင်းသည်၊ တဿ-ထို မဂ္ဂင်ရထား၏၊

အပါလမ္ဗော-နောက်မှီခုံပေတည်း။ ရထားမှာ နောက်မှီမရှိရင် နောက်ကို လန်ကျသွားနိုင်တယ်။ နောက်မှီရှိရင်တော့ မကျနိုင်ဘူး။ ဒီမဂ္ဂင်ရထားမှာတော့ ဟိရိသြတ္တပ္ပဆိုတဲ့ အလွန်ကောင်းတဲ့ နောက်မှီကရှိနေတယ်။ ဘယ်လိုလည်းဆိုတော့ ဝိပဿနာရှုနေတဲ့ယောဂီမှာ မဂ္ဂမိတဲ့အာရုံနဲ့စပ်ပြီး အကုသိုလ်စိတ်ကူးတွေ ဖြစ်လာမှာကို ရွံရှာစက်ဆုပ်ရတယ်။ ရေချိုးပြီးလို့ သန့်ရှင်းနေတဲ့အခါ အညစ်အကြေးလူးပေမှာ ရွံရှာစက်ဆုပ်သလိုပင် ရွံရှာစက်ဆုပ်တယ်။ အဲဒီလို အကုသိုလ်စိတ်ကူးဖြစ်လာမှာ ရွံရှာစက်ဆုပ်တာ မဖြစ်စေချင်တာက (ဟိရိ)ရှက်တဲ့သဘောပဲ။ ထို့ပြင် အကုသိုလ်စိတ်ကူးဖြစ်ရာက မကောင်းမှုဒုစရိုက်ဖြစ်ပြီး မကောင်းကျိုးတွေ ပေးမှာ သံသရာမှာမလွတ်နိုင်ဘဲနေမှာကိုလည်း ကြောက်ရတယ်။ အဲဒါက (သြတ္တပ္ပ) အကုသိုလ်နဲ့ အကုသိုလ်အကျိုးကို ကြောက်တာပဲ။ အဲဒီလို ရှက်ကြောက်တဲ့အတွက် ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသော ရုပ်နာမ်တွေကို မဂ္ဂမိဘဲ လွတ်မသွားရအောင် ရိရိသေသေ ရှုမှတ်နေတယ်။ အဲဒီလိုရှုမှတ်နေတဲ့အတွက် ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေဟာ ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါဟာ နောက်မှီခုံကြောင့် လန်မကျဘဲ တည်မြဲတည်နေတဲ့သဘောပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဟိရိနှင့်သြတ္တပ္ပကို ဝိပဿနာမဂ္ဂင် ရထား၏ နောက်မှီခုံပဲလို့ ဟောတော်မူပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့-

သတိ-အမှတ်ရမှုသည်၊ အဿ-ထိုမဂ္ဂင်ရထား၏၊ ပရိဝါရဏံ-အကာအရံပေတည်းတဲ့။ ရထားမှာ အကာအရံလုံခြုံရင် ခဲ ဒုတ် စသည် ဘေးရန်မှ လုံခြုံသလိုပင် ဖြစ်တိုင်းသောရုပ်နာမ်တွေကို မမေ့ဘဲ အမှတ်ရနေရင် အကုသိုလ်ဘေးရန်တွေ မဝင်နိုင်ဘူး။ လုံခြုံတယ်။ ဒါကြောင့် ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်အစရှိတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို မဂ္ဂင် ရထား၏ အကာအရံလို့ ဟောတော်မူပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့-

သမ္မာဒိဋ္ဌိပုရေဇဝံ-ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ရှေ့သွားရှိသော၊ ဓမ္မ-
 အရိယမဂ်သမ္မာဒိဋ္ဌိကို၊ သာရထိ-ရထားမောင်းသူဟူ၍၊ အဟံ ဗြူမိ-
 ငါ မိန့်ဆိုသည်တဲ့။ ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဝိပဿနာ-
 သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ သမ္မာဒိဋ္ဌိလို့
 ၆-ပါးရှိရာမှာ ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာက မဂ်၏အကျိုးတရားပဲ၊
 ပစ္စဝေက္ခဏာသမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာက မဂ်ဖိုလ်ရပြီးတဲ့နောက်မှ ဖြစ်ပေါ်တဲ့
 ဆင်ခြင်ဉာဏ်ပဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာသမ္မာ-
 ဒိဋ္ဌိကိုတော့ သီးသန့်ပွားစေရတာမဟုတ်ပါဘူး။ ကမ္မဿကတာ-
 သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာက ဘာဝနာအလုပ် အားမထုတ်မိကတည်းက ပြည့်စုံရတဲ့
 သမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ၊ ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာကလည်း ဝိပဿနာ၏အခြေခံ
 စိတ္တဝိသုဒ္ဓိနှင့်ဆိုင်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။ ဒါကြောင့် အရိယမဂ်သမ္မာဒိဋ္ဌိ
 ဖြစ်ပေါ်အောင် အနီးကပ်အနေဖြင့် ပွားစေရတဲ့ပညာက ဝိပဿနာ
 သမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။ အဲဒီ ဝိပဿနာပညာ ပြည့်စုံလာတဲ့အခါ အရိယမဂ်ပညာ
 ဆိုတဲ့ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိက သူ့အလိုလိုပင် ဖြစ်ပေါ်လာတော့တာပဲ။ ဥပမာ
 အားဖြင့် ရဲဘော် ရဲသားတွေက လမ်းရှင်းပြီးတဲ့ခါ ဘုရင်မင်းမြတ်က
 ထွက်တော်မူလာသလိုပါပဲ။ ဒါကြောင့် အရိယ သမ္မာဒိဋ္ဌိက နောက်လိုက်
 ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိက ရှေ့သွားလို့ဆိုပါတယ်။ ဝိပဿနာရှုခိုက်မှာ
 ဝိပဿနာဉာဏ်က ရှေ့ဆောင်ပြီး အခြားမဂ္ဂင်တွေကို ဖြစ်စေတယ်။
 အရိယမဂ်ခဏမှာ မဂ်ဉာဏ်ကရှေ့ဆောင်ပြီး အခြားမဂ္ဂင်တွေကို
 ဖြစ်စေတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ အရိယမဂ်သမ္မာဒိဋ္ဌိကို
 ရထားမောင်းသူလို့ ဟောတော်မူပါတယ်။ နောက်ဆုံးဂါထာကတော့-

(၃) ယဿ တောဒိသံ ယာနံ၊ ဣတ္ထိယာ ပုရိသဿ ဝါ။

သ ဝေ တောန ယာနေန၊ နိဗ္ဗာနဿေဝ သန္တိကေတဲ့။

ယဿာ ဣတ္ထိယာ ဝါ-အကြင် အမျိုးသမီးအားလည်းကောင်း၊
 ယဿ ပုရိသဿ ဝါ-အကြင်အမျိုးသားအားလည်းကောင်း၊ တော
 ဒိသံ ယာနံ-ဤသို့သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ယာဉ်ရထားသည် အတ္ထိ-
 ရှိငြားအံ့၊ သ-ထိုအမျိုးသမီး အမျိုးသားသည်၊ တောန ယာနေန-
 ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ယာဉ်ရထားဖြင့်၊ ဝေ-စင်စစ်၊ နိဗ္ဗာနဿေဝ သန္တိကေ-
 နိဗ္ဗာန်၏အထံသို့ ရောက်လေတော့သည်သာတည်း။

ဒီ နောက်ဆုံးဂါထာဖြင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ယာဉ်ရထားရှိတဲ့သူဟာ
 ကျား၊ မ မရွေး နိဗ္ဗာန်သို့ ကေနရောက်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီတော့
 နိဗ္ဗာန်ရောက်ချင်ကြရင် ဝိပဿနာမဂ္ဂင် အရင်းခံပြုပြီး အရိယမဂ္ဂင်ကို
 ပွားစေရမယ်ဆိုတာ အလွန်ပင်ထင်ရှားနေပါတယ်။

လောကမှာ ယာဉ်ရထားတစ်မျိုးမျိုးရှိလျှင် အဲဒီ ယာဉ်ရထားဖြင့်
 အလိုရှိရာအရပ်သို့ ရောက်အောင်သွားနိုင်တယ်၊ ယာဉ်ရထားမရှိဘဲ
 ယာဉ်ရထားအကြောင်း သိနေရုံနဲ့တော့ အလိုရှိရာအရပ်သို့ မသွား
 ရောက်နိုင်ဘူး၊ ဒါလိုပဲ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို သရုပ်ခွဲရုံမျှ မဂ္ဂင်တရား
 တွေကို သရုပ်ခွဲရုံမျှနဲ့တော့ နိဗ္ဗာန်မရောက်နိုင်ဘူး၊ တကယ်ဖြစ်ပျက်
 နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုသိလျက် ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ဆိုတဲ့ ယာဉ်ရထားကို
 ဖြစ်ပွားစေပြီး အပိုင်ရရှိထားပါမှ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ယာဉ်ရထားကိုစီးပြီး
 နိဗ္ဗာန်ကိုရောက်မယ်ဆိုတာ ကိန်းသေ မှတ်ထားကြရမယ်။ အဲဒီ ဂါထာ
 ၃-ပုဒ်ကို မမာလို တိုတိုနဲ့မှတ်ရအောင် ဆောင်ပုဒ်တွေစီထားတယ်၊
 အဲဒါတွေကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

- (၁) လမ်းမြောင့်မည်တွင်၊ ထိုမဂ်ပင်၊ ရပ်ခွင်ဘေးမဲ့ နိဗ္ဗာန်ပါ။
- (၂) လုံ့လနစ်လီ၊ ဘီးတပ်သည်၊ မမြည်ရထား ထိုမဂ်ပါ။
- (၃) ရှက်ကြောက်နှစ်တန်၊ နောက်မှီခံ၊ ကာရံ အမှတ်သတိပါ။

(၄) ဝိပဿဇေသွား၊ မဂ်ဉာဏ်ကား၊ ရထားမောင်းသူ ဆိုရပါ။

(၅) ဤလိုရထား၊ ရှိသူများ ယောက်ျား မိန်းမ လူတိုင်းမှာ။

(၆) မဂ္ဂင်ယာဉ်ကြီး၊ ငြိမ်ငြိမ်စီး၊ အပြီးနိဗ္ဗာန် ဆိုက်ရောက်ပါ။

အဲဒီ ဂါထာ ၃-ပုဒ်တရားကို ဟောပြီးတော့ သစ္စာလေးပါး ကိုလည်း ပြတော်မူပါသေးတယ်တဲ့။ အဲဒီ သစ္စာလေးပါးသိပုံကိုတော့ မဂ္ဂသစ္စာပိုင်းကျမှ ထပ်ပြီးပြောရမယ်။ သမဏနတ်သားဟာ အဲဒီ တရားကိုနာရင်း ရှေးဘဝက သူ့နှလုံးသွင်းခဲ့တဲ့တရားကို ပြန်ပြီးနှလုံး သွင်းတယ်။ ရဟန်းဘဝတုန်းက အပြင်းအထန်ကြာမြင့်စွာ နှလုံးသွင်း အားထုတ်လို့ တရားထူးကိုမရနိုင်ခဲ့ပေမယ့် နတ်ဘဝကျတော့ နတ်ရှုပ် တွေက သန့်ရှင်းစင်ကြယ်တဲ့အတွက် တဏှာချင်းပဲ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အစဉ်အတိုင်းတက်ပြီးတော့ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုပြီး သောတာပန်ဖြစ်သွားပါသတဲ့။ (သံ-ဋ္ဌ၊ ပ-၈၀-၈၃)

ဒီ သမဏနတ်သားဝတ္ထုမှာ သိစေလိုရင်းကတော့ ဝိပဿနာ အလုပ်ကို အပြင်းအထန် အားထုတ်နေသော်လည်း တဏှာကင်းစေ နိုင်တဲ့ အရိယမဂ်ဉာဏ်ကို မရသေးတဲ့အတွက် သေသည်၏အခြားမဲ့မှာ သမုဒယသစ္စာဆိုတဲ့ တဏှာက နတ်ဘဝကိုဖြစ်စေတယ်ဆိုတာ သိစေ လိုရင်းပါပဲ။ ဒီပြင် ဒီဝတ္ထုထဲမှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေပုံနှင့် နတ်ဘဝ ကျတော့ အလွယ်တကူနဲ့ တရားထူးရသွားပုံဟာလည်း အထူးသတိ ပြုဖို့ရာပါပဲ။

နောက်တစ်ချက်ကတော့ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုဖြစ်စေ၊ ပစ္စည်းကိုဖြစ်စေ တပ်မက် ခင်တွယ်နေရင် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ် ပစ္စည်းများအနီးအပါး၌ ဒီတဏှာက ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်တယ်ဆိုတာလည်း သိမှတ်ထားရမယ်။ အဲဒီ နှစ်မျိုးထဲမှာ ပစ္စည်းကို တပ်မက်ခင်တွယ်နေတဲ့အတွက် အဲဒီ ပစ္စည်း

အနီး၌ ဘဝသစ်ဖြစ်ပုံကတော့ သင်္ကန်းကိုတပ်မက်ပြီး သေသွားတဲ့ အရှင်တိဿရဟန်းဟာ အဲဒီသင်္ကန်းမှာပဲ သန်းဖြစ်ရတဲ့အကြောင်း အများသိနေကြပြီးဖြစ်နေပါတယ်။ ယခု မယားချစ်လို့၊ မြွေ၊ ခွေး၊ နွားဖြစ်ဝတ္ထုပြောရမယ်။

မယားချစ်လို့၊ မြွေ၊ ခွေး၊ နွားဖြစ်

(သီဟိုဠ်ကျွန်းက တောရွာတစ်ခုမှာ)° လူတစ်ယောက်ဟာ အစ်ကို၏မယား (မရီး)နှင့် ဖောက်ပြန်ကျူးလွန်နေတယ်။ ထိုမိန်းမကလည်း သူ့ခင်ပွန်းထက် အဲဒီ မတ်ဖြစ်သူကို သာပြီးချစ်မြတ်နိုးတဲ့ အတွက် သူ့အစ်ကိုကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ဖို့ အဲဒီမတ်ဖြစ်သူအား တိုက်တွန်းတယ်။ “ဟဲ့ အကောင်မ နင် ဒီလိုမပြောနဲ့”လို့ မတ်က ကြိမ်းမောင်းတယ်။ ဒါပေမယ့် မရီးဖြစ်သူက သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ထပ်ပြောတော့ “ဘယ်လိုလုပ်ပြီး အခွင့်ရမလဲ”လို့ ပြောတယ်။ ဒီတော့

မှတ်ချက်

၁။ ဤလက်သည်းကွင်းအတွင်းက ကောင်းမှာ ဖြစ်သင့်သော ဌာနအနေဖြင့် ဖော်ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဖြစ်သင့်ပုံမှာ ဤဝတ္ထုသည် အခြားအဋ္ဌကထာတို၌မရှိ၊ ဤအဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ(၃-၁၈၉)၌သာ ရှိသည်။ အခြားအဋ္ဌကထာတို၌မရှိသော အခြားဝတ္ထု များစွာတို့ကိုလည်း ဤအဋ္ဌကထာ၌ ပြဆိုထားရာ ယင်းဝတ္ထုတို့သည် သီဟိုဠ် တောင်ပိုင်းမှဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဤဝတ္ထုသည်လည်း သီဟိုဠ်မှပင် ဖြစ်သင့် သည်ဟုယူဆ၍ ဌာနလည်း ရှိသင့်သောကြောင့် ထိုသို့ ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ အနောက်တိုင်း ပါဠိပညာရှိတို့ကမူ အဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ၌ သီဟိုဠ်တောင်ပိုင်း၌ ဝတ္ထုများစွာတို့ကို တွေ့ရသောကြောင့် ဤအဋ္ဌကထာအခြေခံမူရင်းကို သီဟိုဠ် တောင်ပိုင်းမှရသည်ဖြစ်ရာ၏ဟု ယူဆကြ၏။

မရိုးက “ဟိုခံတက်ပင်ကြီးရေဆိပ်က ပဲခွပ်လက်နက်နဲ့ စောင့်နေပါ။ အဲဒီကို ငါလွှတ်လိုက်မယ်”လို့ ပြောတော့ မတ်ဖြစ်သူက အဲဒီသွားပြီး သစ်ပင်ကြားမှာ ပုန်းကွယ်လျက် စောင့်နေတယ်။

ခင်ပွန်းဖြစ်သူ တောက အလုပ်လုပ်ပြီး အိမ်ပြန်လာတဲ့အခါ အဲဒီ ဇနီးဖြစ်သူက ချစ်မြတ်နိုးတဲ့အနေနဲ့ ခေါင်းကဆံပင်များကို ယုယုယယနဲ့ ဖြီးပေးနေရင်း “ခေါင်းက ညစ်ပေလွန်းအားကြီးပါတယ်။ ဟို ခံတက်ပင်ကြီး ရေဆိပ်သွားပြီး ခေါင်းလျှော်လိုက်ပါဦး”လို့ ပြောပြီးတော့ လွှတ်လိုက်တယ်။ ခင်ပွန်းဖြစ်သူက “ငါ့ဇနီးဟာ ငါ့အား အင်မတန်ယုယုယယနှင့် ပြုစုပေတယ်”လို့ အောက်မေ့လျက် အဲဒီ ရေဆိပ်သွားပြီး ခေါင်းငုံ့လျက် ခေါင်းလျှော်ဖို့ ပြင်ဆင်နေတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ သူ့ညီဖြစ်သူက သစ်ပင်ကြားမှထွက်လာပြီး ပဲခွပ်နှင့် ခုတ်သတ်လို့ သေဆုံးသွားရှာတယ်။

သေပြီးတော့ သူ့ဇနီးကို တပ်မက်တွယ်တာတဲ့ တဏှာကြောင့် အဲဒီအိမ်မှာပဲ (ဓမ္မနီ)ခေါ် ထန်းမြွေဖြစ်တယ်၊ (သိဟိုဠ်ဆရာတို့ကတော့ လင်းမြွေလို့ ဆိုကြတယ်) အဲဒီမြွေက သူ့ဇနီးအား တပ်မက်တွယ်တာ နေတဲ့အတွက် အိမ်အမိုးမှ အဲဒီမိန်းမအပေါ် သူ့ကိုယ်ကို ပစ်ပစ်ချနေ သတဲ့။ အဲဒီမိန်းမက သူ့ခင်ပွန်းဟောင်းဖြစ်မှာပဲလို့ ကြံတွေးပြီးတော့ အဲဒီမြွေကို သတ်စေပြန်တယ်။ မြွေဘဝက သေတော့လည်း အချစ်က မပြယ်သေးတဲ့အတွက် အဲဒီအိမ်မှာပဲ ခွေးဖြစ်ရရှာတယ်။ အဲဒီခွေးက ချစ်တဲ့စိတ်စောနဲ့ အဲဒီမိန်းမနောက်ကို တကောက်ကောက်နဲ့လိုက် နေတယ်။ မခွာရက်ဘူး။ တောထဲသွားလည်း လိုက်လာတာပဲ။ ဒီတော့ လူတွေက “ဟေ့ ခွေးမုဆိုး ထွက်ပြီ၊ ဘယ်အရပ်သွားမလဲ မသိဘူး”လို့

ပြောင်လှောင်ပြောဆိုကြသတဲ့။ ဒါကြောင့် အဲဒီမိန်းမက အဲဒီခွေးကိုလည်း အသတ်ခိုင်းတယ်။

ခွေးဘဝမှသေတော့လည်း အချစ်ကမပြယ်သေးတဲ့အတွက် အဲဒီအိမ်မှာပဲ နွားဖြစ်ရပြန်တယ်။ အဲဒီနွားကလေးကလည်း အဲဒီမိန်းမနောက်ကို တကောက်ကောက်နဲ့လိုက်နေတယ်။ အဲဒီလို လိုက်နေတာကို မြင်ရတော့ လူတွေက “ဟေ့ နွားကျောင်းသားထွက်ပြီ နွားတွေ ဘယ်စားကျက်မှာ ကျက်စားကြမလဲမသိ” လို့ ပြောင်လှောင်ပြောဆိုကြပြန်သတဲ့။ ဒါကြောင့် အဲဒီမိန်းမက အဲဒီနွားကိုလည်း အသတ်ခိုင်းပြန်တယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ခင်ပွန်းဟောင်းကတော့ သူ့ဇနီးဟောင်းအပေါ် ချစ်စိတ်က မပြယ်သေးဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီနွားဘဝမှသေရတဲ့အခါ အဲဒီ ဇနီးဟောင်းရဲ့ ဝမ်းထဲမှာပဲ ပဋိသန္ဓေနေပြီး လူဖြစ်လာတယ်။

အဲဒီအခါမှာတော့ ရှေးက လေးဘဝတိုင်တိုင် အဲဒီမိန်းမ၏ စေခိုင်းချက်ဖြင့် သေခဲ့ရတာတွေကို ပြန်လည်အောက်မေ့နိုင်တဲ့ ဇာတိဿရဉာဏ်ကို ရနေတဲ့အတွက် “ဒီလို ရန်သူမိန်းမ၏ဝမ်းထဲမှာ ဖြစ်မှဖြစ်ရလေခြင်း” လို့ ဆင်ခြင်ပြီး အလွန်ပင် စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ရန်သူမိခင်၏လက်နဲ့တောင် အထိမခံဘူး၊ သားသားဆိုတဲ့အနေနဲ့ အဲဒီမိခင်က လက်ဖြင့်ထိလျှင် ကိုင်လျှင် ကလေးက အပြင်းအထန် ငိုတော့တာပဲတဲ့။

ဒါကြောင့် အဲဒီသူငယ်ကို အဘိုးက ပြုစုစောင့်ရှောက်ခဲ့ရတယ်။ စကားပြောနိုင်တဲ့အရွယ်ရောက်တော့ သူ့အဘိုးက “ငါ့မြေး မင့်အမေထိတာ ဘာကြောင့် ငိုတာလဲ” လို့ မေးတယ်။ “ဒီမိန်းမကြီးဟာ ကျွန်တော့အမေ မဟုတ်ဘူး။ လေးဘဝတိုင်တိုင် ကျွန်တော့ကိုသတ်

နေတဲ့ ရန်သူပဲ”လို့ ပြောပြီးတော့ အကြောင်းအလုံးစုံကို အကုန်ပြန် ပြောတယ်။ အဲဒီတော့ အဘိုးက အဲဒီသူငယ်ကို ပွေ့ဖက်လျက် ငိုယိုပြီးတော့ “လာပါကွယ် ငါ့မြေး၊ ငါတို့မှာ ဒီအရပ်၌နေခြင်းဖြင့် အကျိုးမရှိပါဘူး”လို့ ပြောပြီး အဲဒီသူငယ်ကို ခေါ်ဆောင်လျက် ထွက်သွားတယ်။ ကျောင်းတိုက်တစ်ခုသို့ သွားပြီး ရှင်ရဟန်းပြု ကြတယ်။ မြေးအဘိုး ၂-ဦးလုံး အဲဒီကျောင်းတိုက်မှာနေလျက် တရားအားထုတ်ပြီး အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ဆိုက်ရောက်ကာ ရဟန္တာ ဖြစ်သွားကြပါသတဲ့။

ဒီဝတ္ထုမှာ ပြောလိုရင်းကတော့ ခင်မင်တွယ်တာမှုတဏှာကြောင့် ခင်မင်တွယ်တာရာမှာ အခါခါဖြစ်ရတယ် ဆိုတာပါပဲ။ အဲဒါဟာ “ပေါနောဘဝိကာ-တဏှာက တဖန်ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်တယ်” ဆိုတာကို ထင်ရှားပြတဲ့ ဝတ္ထုတစ်ခုပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီမြွေဖြစ်၊ ခွေးဖြစ်၊ နွားဖြစ်ပြီး သေခြင်းဆိုးနဲ့ချည်း သေလာရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ လူဖြစ်တဲ့ နောက်ဆုံးဘဝမှာတော့ ရဟန္တာဖြစ်သွားတဲ့အတွက် ဘဝသစ်ကိုဖြစ်စေတဲ့ တဏှာကင်းသွားပြီ။ ဒါကြောင့် အဲဒီကနောက်မှာ ဘဝသစ်မဖြစ်ရတော့ဘဲ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းသွားပြီ၊ အဲဒီလို ဆင်းရဲခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းသွားအောင် သံဝေဂယူပြီး ဝိပဿနာတရား အလုပ်ကို အားထုတ်စရာလည်း ကောင်းပါတယ်။

ပါဠိ အဋ္ဌကထာ စာပေကျမ်းဂန်လာ ဝတ္ထုတွေပြောနေရင်တော့ မဆုံးနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒါတွေကို ဒါလောက်နဲ့ ရပ်ထားပြီးတော့ ယခုမျက်မှောက်ခေတ် ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထုများကို ပြောရမယ်။

ဓမ္မကထိက ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါး

ဘုန်းကြီးဟာ မော်လမြိုင်မြို့တောင်ပိုင်း တိုက်ကျောင်းမှာ ၁၂၉၁-ခုနှစ်မှ ၁၃၀၃-ခုနှစ်အထိ နေထိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအခါတုန်းက မော်လမြိုင်မြို့ပေါ်မှာ ထင်ရှားတဲ့ ဓမ္မကထိက ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါး ရှိခဲ့ပါတယ်။ ရှေ့နေဒကာကြီးတစ်ဦး ကွယ်လွန်သွားလို့ ရက်လည် ဆွမ်းကပ်လှူတဲ့အခါ အဲဒီဆရာတော်ကြီးက ရက်လည်ဆွမ်း အနုမောဒနာတရားကို ဒီလိုဟောကြားပါတယ်။

(အဒ္ဓျှဝံ မေ ဇိဝိတံ၊ ဝုဝံ မေ မရဏံ) မေ-ငါ၏၊ ဇိဝိတံ-အသက်ရှင်ခြင်းသည်၊ အဒ္ဓျှဝံ-မခိုင်မြဲပါတကား။ မေ-ငါ၏၊ မရဏံ-သေခြင်းသည်ကား၊ ဝုဝံ-မရွတ်ကေနိ မြဲမြံ၏။ (အဝဿံ မယာ မရိတဗ္ဗမေဝ၊ မရဏပရိယောသာနံ မေ ဇိဝိတံ) မယာ-ငါသည်၊ အဝဿံ-မရွတ် ကေနိ၊ မရိတဗ္ဗမေဝ-သေရမည်သာတည်း၊ မေ-ငါ၏၊ ဇိဝိတံ-အသက်ရှင်နေခြင်းသည်၊ မရဏပရိယောသာနံ-သေခြင်းလျှင် အဆုံးရှိချေ၏။ (ဇိဝိတမေဝ အနိယတံ၊ မရဏံ နိယတံ) ဇိဝိတမေဝ-အသက်ရှင်ခြင်းသည်သာလျှင်၊ အနိယတံ- ကိန်းသေမမြဲ၊ မရဏံ-သေခြင်းသည်ကား၊ နိယတံ-ကိန်းသေပင်တည်းဆိုတဲ့ ဒီမရဏဿတိ ဆင်ခြင်ပုံစကားကို အရင်းခံပြုပြီး ဟောသွားတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဘုန်းကြီးကလည်း အဲဒီအလှူမှာပါလို့ နာကြားလိုက်ရပါတယ်။

အဲဒီကနောက် ခုနစ်ရက်မတိုင်မီ ရက်အနည်းငယ်အတွင်းမှာ အဲဒီ ဓမ္မကထိကဆရာတော်ကြီး ပျံတော်မူသွားကြောင်း ကြားသိရတယ်။ အဲဒီတော့ ပျံတော်မူတဲ့အခါ သူဟောတဲ့ မရဏဿတိတရား အမှတ်ရပြီး

ပျံ့တော်မူသွားမှာပဲလို့ ဘုန်းကြီးက စဉ်းစားမိပါတယ်။ ပျံ့တော်မူခြင်း၏ အကြောင်းကတော့ လူဆိုးများက ဓားနဲ့ထိုးသတ်သွားလို့ဆိုတဲ့ အကြောင်းလည်း ကြားသိရပါတယ်။

အဲဒီကနောက် ၃-နှစ်လောက်ကြာတဲ့အခါကျတော့ ဗြိတိန်နယ်က သူငယ်ကလေးတစ်ယောက် ပေါ်လာတယ်။ မော်လမြိုင်မြို့မှာ သူ့ကျောင်းရှိတယ်။ လိုက်ပို့ပါလို့ ပူဆာတဲ့အတွက် အဲဒီကလေးရဲ့ မိဘများက လိုက်ပို့ကြတယ်။ အဲဒီ ပျံ့တော်မူသွားတဲ့ဆရာတော်ကြီး ကျောင်းရောက်တော့ သူဟာ အရင်ဘဝက အဲဒီကျောင်းပိုင် ဆရာတော်ကြီးဖြစ်ကြောင်း စသည်တွေကို အဲဒီကလေးက ပြောတယ်။ အဲဒီကျောင်းဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာတွေကို သူက အကုန်လုံး ပြောနိုင်တယ်။ ပြောသမျှလည်း အမှန်ချည်းဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီ အနီးအပါးက ဆရာတော်တွေကိုလည်း သူက အကုန်မှတ်မိနေတယ်။ ဘွဲ့အမည်တွေကိုလည်း ရှေးကခေါ်နေကျအတိုင်း သူကခေါ်နေသတဲ့။

အဲဒီဆရာတော်ကြီးနဲ့ရင်းနှီးတဲ့ ကပ္ပိယဒကာတစ်ဦးကို အမည် ထုတ်ဖော်ပြီး မေးကြတဲ့အခါကျတော့ ဒီကလေးက “ကြောက်စကြောက်စ”လို့ ဆိုသတဲ့။ ဘာကြောင့် ကြောက်သလဲလို့မေးတော့ အခြားလူတစ်စုနဲ့ အဲဒီလူက သူ့ကို ဓားနဲ့ထိုးသတ်တဲ့အကြောင်း၊ သူက ထွက်ပြေးလို့ မြစ်ကမ်းနားရောက်တော့ လှေကြီးကိုတွေ့တာနဲ့ အဲဒီလှေကြီးကိုစီးပြီး လိုက်သွားကြောင်း၊ ဗြိတိန်ပင်လယ်ကမ်းခြေ ရွာတစ်ခုရောက်တော့ ယခုလက်ရှိ သူ့မိဘအိမ်မှာ ဝင်နေကြောင်းများကို အဲဒီကလေးက ပြောပါသတဲ့။

အဲဒီမှာ ကျောင်းမှထွက်ပြေး ကမ်းနားရောက်တော့ လှေကြီး တွေ့ပုံ၊ အဲဒီလှေကြီးစီးပြီး လိုက်သွားပုံ၊ လက်ရှိ သူ့မိဘအိမ် ဝင်နေပုံ

တွေကတော့ ပျံတော်မူခါနီးတုန်းကထင်ခဲ့တဲ့ ဂတိနိမိတ်တွေပါပဲ။
ဒီဝတ္ထုဟာလည်း တဏှာက ဘဝသစ်ကိုဖြစ်စေတယ်ဆိုတာနဲ့စပ်ပြီး
အထူးမှတ်သားသင့်တဲ့ အကြောင်းအရာတစ်ခုပါပဲ။

ငွေလေးဆယ်အတွက် ကျွဲဖြစ်သလား

မုံရွာခရိုင်၊ မြို့တစ်ခု၌ ငွေတိုးပေး ချေးငှားပြီး စီးပွားရေး
လုပ်နေတဲ့ လူကြီးတစ်ယောက် ဗြိတိသျှခေတ်တုန်းက ရှိခဲ့တယ်။ အဲဒီ
လူကြီးက လယ်သမားတစ်ဦးထံမှ အကြွေးတောင်းတယ်။ လယ်သမားက
အကြွေးပေးဆပ်ပြီးကြောင်း ပြောတယ်။ ကြွေးရှင်လူကြီးက မဆပ်ရသေး
ပါဘူး၊ ဆပ်ပါလို့ အထပ်ထပ်ပြောပြီး နောက်ဆုံးကျတော့ “ကြွေးဆပ်ပြီး
ဖြစ်ပါလျက် ထပ်တောင်းတာဖြစ်လို့ရှိရင် အဲဒီထပ်ပြီးဆပ်တဲ့ ငွေလေးဆယ်
အတွက် မင်းအိမ်မှာ ငါကျွဲဖြစ်ရပါစေ” လို့ ကျိန်ဆိုပြီး အတင်းတောင်း
နေသတဲ့။ ဒီတော့ ဆင်းရဲသားလယ်ယာသမားက သိလျက်သားနဲ့
ငွေလေးဆယ်ထပ်ပြီး ပေးဆပ်လိုက်ရတယ်။

အဲဒီ ကြွေးရှင်လူကြီး ဆုံးသွားပြီးတဲ့နောက် အဲဒီကြွေး
၂-ခါဆပ်ရတဲ့ လယ်သမားအိမ်မှာ ကျွဲကလေးတစ်ကောင် မွေးလာတယ်။
အဲဒီကျွဲကလေးကို သူ့ဆရာကြွေးရှင်လူကြီးက ဖြစ်လာတယ်လို့
ထင်မြင်ယူဆပြီး အဲဒီ လယ်သမားဆင်းရဲသားက သူ့ဆရာကို ရှေးက
ခေါ်နေကျအတိုင်း အဲဒီကျွဲကလေးကို ဆရာ ဆရာ လာပါ-လို့
ခေါ်ကြည့်တယ်။ အဲဒီလိုခေါ်လိုက်တော့ အဲဒီ ကျွဲကလေးက လာသတဲ့၊
ဒီတော့ အဲဒီ လယ်သမားက “သူ့ကြွေးရှင်လူကြီးဟာ သူ့ကျိန်စာအရ
မိမိအိမ်မှာ ကျွဲလာဖြစ်တယ်” ဆိုတာ ယုံကြည်ပြီး ပြောတယ်။ အဲဒီအခါ

ကွယ်လွန်သွားတဲ့ ပစ္စည်းရှင်လူကြီး၏သမီးက သူ့အဖေ ဂုဏ်အသရေ ပျက်အောင် ပြောတယ်ဆိုပြီး ရုံးမှာ တရားစွဲသတဲ့။

အဲဒီတော့ တရားသူကြီးက ကျွဲကလေးနှင့်တကွ တရားလို တရားခံ သက်သေများပါ အစုံခေါ်ယူပြီး စစ်ဆေးတယ်။ လယ်သမားက အကြွေးရှင်လူကြီးကို ဆရာလို့ ခေါ်လေ့ရှိတဲ့အတိုင်း ကျွဲကလေးကို ဆရာလာပါလို့ခေါ်လိုက်တော့ ကျွဲကလေးက အဲဒီလူဆီကို လာသတဲ့။ အကြွေးရှင်လူကြီးရဲ့သမီးက သူ့အဖေကို ရှိရှိလို့ခေါ်နေကျအတိုင်း အဲဒီကျွဲကလေးကို ရှိရှိလာပါလို့ခေါ်လိုက်တဲ့အခါလည်း အဲဒီခေါ်တဲ့ အမျိုးသမီးဆီကို လာသတဲ့။ ဒီတော့ တရားသူကြီးက လယ်သမား ပြောတာဟာ ရိုးသားစွာပြောတာပဲလို့ အယုံအကြည်ရှိပြီး အမှုကို ရုပ်သိမ်းလိုက်ပါသတဲ့။

ဒီဝတ္ထုလည်း လူ့ဘဝမှ ကျွဲဖြစ်သွားရတယ်ဆိုတာ ယုံကြည်စရာ အကြောင်းရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် တဏှာက ဘဝသစ်ဖြစ်စေတယ် ဆိုတာကို ထင်ရှားစေသည့်ပြင် မှားယွင်းစွာ ကျိန်ဆိုမိရင် ကျိန်ဆိုတဲ့ အတိုင်း ဒုက္ခရောက်ရတတ်တယ် ဆိုတာကိုလည်း သတိပြုစရာပါပဲ။

ဥညိုရဲ့ ဆန်တစ်စလယ်

တောင်တွင်းကြီးမြို့၏ အနောက်မြောက်ဘက် ၁၀-မိုင်ခန့်၊ ဝေးတဲ့အရပ်မှာ ချောင်းရိုးရွာဆိုတာရှိတယ်။ အိမ်ခြေ ၄၀၀-ခန့်ရှိတယ်။ အဲဒီရွာမှာ ဥညိုနဲ့ဘဆိုင်ဆိုတဲ့ သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက်ဟာ ကွမ်းထမ်းပြီး ရောင်းတဲ့အလုပ်ကို လုပ်ကြတယ်။ တစ်နေ့တော့ ကွမ်းရောင်းရာမှ ပြန်လာတဲ့အခါ ဘဆိုင်မှာ ဆန်ကုန်သွားလို့ ဥညိုထံမှ ဆန်တစ်စလယ်

ချေးပြီး ချက်စားရတယ်။ အဲဒီလို စားပြီးနောက် ညဉ့်အခါ လရောင်ဖြင့် ပြန်လာကြရာ လမ်းမှာပိုးထိလို့ ဘဆိုင်ဟာ သေသွားရှာတယ်။ အဲဒီ အခါတုန်းက သူတို့၏အသက်ဟာ ၂၀-ကျော်လောက် ရှိဟန်တူ ပါတယ်။ ခုနှစ်ကတော့ ၁၂၇၀-နဲ့ ၁၂၈၀-အတွင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ဘဆိုင်ဟာ သေပြီးတော့ ငညိုအိမ်မှာ ကြက်ဖြစ်ရသတဲ့။ ဆန်တစ်စလယ်အကြွေးကို စွဲလမ်းပြီး သေသွားဟန်တူပါတယ်။ အဲဒီကြက်က တိုက်ကြက်ကလေးမို့ ငညိုက အခြားလူများရဲ့ကြက်များနှင့် ကြက်တိုက်ပွဲလုပ်တယ်။ ၃-ပွဲ ၃-ကြိမ်တိုင်အောင် အနိုင်ရတယ်။ ၄-ကြိမ်မြောက်ပွဲကျတော့ အခြားကြက်က အသက်လည်းရင့် အားအင်လည်း ကြီးတာနဲ့ ငညိုကြက်က ရှုံးတယ်။ အဲဒီတော့ ငညိုက ရှုံးရမလားဆိုပြီး စိတ်ဆိုးတာနဲ့ သူ့ကြက်ကို ခြေနှစ်ချောင်းကိုင်ပြီး မြေကြီးနဲ့ရိုက်လိုက်တယ်။ မသေမရှင်နဲ့ အိမ်သို့သယ်ယူလာခဲ့ပြီး ရေအိုးစင်နား ပစ်ချထားတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ငညိုရဲ့နွားမကြီးက အဲဒီကြက်ကလေးကို နှမ်းသွားသတဲ့။

အဲဒီကြက်ကလေးက သေပြီးတော့ အဲဒီနွားမကြီးဝမ်းထဲမှာ ပဋိသန္ဓေနေရတယ်။ မွေးလာတဲ့အခါ နွားမကလေးဖြစ်နေသတဲ့။ အဲဒီ နွားမကလေး အတော်အတန်ကြီးလာတဲ့အခါ ငညိုရဲ့မိတ်ဆွေများက အဲဒီနွားမကလေးကို တန်ဖိုး ၄-ကျပ်ထားပြီး ငညိုပါ သတ်စားကြသတဲ့။ အဲဒီလိုသတ်ပြီး အမဲသားတွေ လှီးဖြတ်နေတုန်း တောင်တွင်းကြီးမှ စာရေးကြီးနဲ့ စာရေးကတော်က အဲဒီနေရာရောက်လာကြတယ်။ စာရေးကတော်က နွားမကလေးအား သနားကရုဏာသက်ပြီးတော့ “ငါ့နွားသာဆိုရင် မသတ်ရက်ပါဘူး၊ သူ့အလိုလိုသေသွားတောင် မစားရက်ပါဘူး၊ မြေကြီးထဲ မြှုပ်လိုက်မှာပဲ”လို့ ပြောသတဲ့။

အဲဒီကနောက် စာရေးကြီးကတော်မှာ သားယောက်ျားကလေး
 ဖွားမြင်လာတယ်။ ဒီကလေးက အသက်(၇)နှစ်ရှိသည့်တိုင်အောင်
 စကားမပြောဘူးတဲ့။ ဒီတော့ ဖခင်စာရေးကြီးက “ငါ့သား စကားပြော
 ပါကွာ၊ ဒီကနေ့လခထုတ်ရမယ်၊ ငါ့သားအတွက် အဝတ်ကောင်းကောင်း
 ဝယ်ခဲ့မယ်”လို့ ပြောပြီးတော့ ညနေပြန်လာတဲ့အခါ “ဟောဒီ အဝတ်
 လှလှကလေးတွေဟာ ငါ့သားဖို့ပဲ၊ ကဲ စကားပြောပေတော့”လို့
 ပြောတဲ့အခါ အဲဒီကလေးက “ငညိုဆန်တစ်စလယ်”လို့ ပြောသတဲ့။

အတိုချုံးပြောရမှာပဲ၊ အဲဒီကနောက် ဖခင်စာရေးကြီးက
 “ငါ့သားစကားသာပြောပါ။ ဆန်တစ်စလယ်မကဘူး၊ ဆန်တစ်အိတ်
 တောင် ကြွေးဆပ်ပေးမယ်”လို့ ပြောတော့ အဲဒီကလေးက “ဒီလိုဆိုရင်
 ဆန်အိတ်ကို လှည်းပေါ်တင်ပါ။ ယခုပဲ သွားပြီး ကြွေးဆပ်ရအောင်”လို့
 ပြောသတဲ့။ ဒါနဲ့ ဆန်အိတ်ကို လှည်းပေါ်တင်ပြီးတော့ ဘယ်ကို
 မောင်းရမှာလည်းလို့ မေးတဲ့အခါ တောင်တွင်းကြီးမြို့မှ မြောက်ဘက်
 မောင်းဖို့ ကလေးကပြောတယ်။ နောက်လည်း ကလေးပြောတဲ့လမ်း
 အတိုင်း လှည်းကိုမောင်းသွားကြရာ ချောင်းရိုးရွာရောက်တော့ “ဒီရွာပဲ၊
 ရွာထဲဝင်ပါ၊ ဒီလမ်းကို မောင်းပါ”စသည်ဖြင့် ကလေးကညွှန်ပြတယ်။
 နောက်ဆုံး ငညိုအိမ်ရောက်တဲ့အခါ “ဟော ရောက်ပြီ၊ ဒီအိမ်ပဲ”လို့
 ကလေးက ပြောတယ်။ ဒါ ဦးညိုအိမ် ဟုတ်ပါရဲ့လားလို့ လူကြီးတွေက
 မေးတော့ ဦးညိုက ဟုတ်ပါတယ်ဆိုပြီး အိမ်ပေါ်မှ ဆင်းလာတယ်။
 အနားရောက်တော့ ကလေးက “ဟေ့ ငညို ငါ့ မှတ်မိသေးရဲ့လား”လို့
 မေးလိုက်တယ်။ အဲဒါကို ကြားရတော့ “သူ့အဖေလောက်ရှိတဲ့ ငါ့ကို
 ငညိုလို့ ခေါ်ရမလား”လို့ ဆိုပြီး ဦးညိုက စိတ်ဆိုးလိုက်တာတဲ့။
 ဒါနဲ့ စာရေးကြီးက ဦးညိုရေ စိတ်မဆိုးပါနဲ့ဗျာ၊ ဒီကလေးက ထူးခြားတဲ့

အကြောင်းရှိပါတယ်”လို့ ပြောပြီး တောင်းပန်ရတယ်။

အိမ်ပေါ်ရောက်တဲ့အခါကျတော့ ကလေးက “ဟေ့ ညဉ့် မင်းက ငါ့ကို မမှတ်မိတော့ဘူးလားကွ၊ ဟိုတုန်းက မင်းနဲ့ငါ ကွမ်းထမ်းပြီး ရောင်းကြတယ်။ ငါက မင်းဆီက ဆန်တစ်စလယ် ချေးဖူးတယ်။ အဲဒီအကြွေး မဆပ်ရသေးခင် ပိုးထိလို့ ငါသေခဲ့ရတယ်။ မင်းအိမ်မှာ ကြက်ဖြစ်ရတယ်။ တိုက်ပွဲမှာ ၃-ကြိမ်တိုင်တိုင် ငါက အနိုင်ရအောင် ခွပ်ပေးခဲ့တယ်။ ၄-ကြိမ်မြောက်ကျတော့ ဟိုကြက်ကြီးက ငါ့ထက် အားကြီးလို့ ငါရှုံးရတယ်။ မင်းက ငါ့ကို ရှုံးရမလားလို့ စိတ်ဆိုးပြီး ရိုက်သတ်တယ်။ မသေမရှင်နဲ့ပစ်ချထားရာမှ နွားမကြီးက လာပြီး ငါ့ကိုနမ်းတယ်။ အဲဒီနွားမကြီးဝမ်းထဲမှာဖြစ်ရပြီး မွေးလာတော့ နွားမ ကလေးဖြစ်ရတယ်။ နွားမတန်းအရွယ်လောက်မှာ မင်းတို့က ငါ့ကို သတ်စားကြတယ်။ အဲဒီအခါတုန်းက ဟောဒီစာရေးကြီးအဖေနဲ့ အမေတို့က အနီးအပါးရောက်လာပြီး သနားသက်ညှာတဲ့စကားကို ပြောသွားတယ်။ အဲဒီ နွားမဘဝကသေတော့ ဟောဒီ အဖေအမေတို့၏ သား ဖြစ်နေရတယ်။ ယခု ဆန်တစ်စလယ်အကြွေး ဆပ်ဖို့လာတယ် စသည်ဖြင့် ပြောတယ်။ ပြောသမျှတွေကလည်း အကုန်လုံးအမှန်ချည်း ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ဦးညိုမှာ သူပြုမိတာတွေကို စဉ်းစားပြီးတော့ အင်မတန်ဝမ်းနည်းတဲ့အတွက် ငိုကြွေးရှာပါသတဲ့။ (ဒီအကြောင်းအရာ တွေကို ဦးညိုကိုယ်တိုင်ပင် ရေစကြိုဖြိုနယ်က ဦးဘသွင်အား ၁၃၁၃-ခုနှစ်လောက်က ပြောကြားလိုက်ကြောင်း သိရသည်။ သို့ရာတွင် ပထမအကြိမ်ရိုက်၌ အရှေ့မြောက် ချောင်းဆုံရွာ ကံကြီးဟု ရှိသည် တို့ကို တောင်တွင်းကြီးမြို့မှ ဦးဗသိန်း၏ စုံစမ်းတွေ့ရှိချက်အရ

အားဖြင့် ဒုအကြိမ်ရိုက်၌ အနောက်မြောက် ရောင်းရိုးရွာ ဘဆိုင် ဟု ပြင်လိုက်ပါသည်)

ဒီဝတ္ထုဖြင့် သိစေလိုရင်းမှာ တဏှာမကင်းသေးရင် တဖန် ဘဝသစ် အမျိုးမျိုးဖြစ်ရတယ်ဆိုတာ သိစေလိုရင်းပါပဲ။

သရဲဖြစ်ရ နွားဖြစ်ရတာ ကြောက်စရာ

၁၃၀၁-ခုနှစ်လောက်က မန္တလေးမြို့၊ ဘုရားကြီးတိုက်မှာ စာသင်သား ရဟန်းတော်တစ်ပါးရှိခဲ့တယ်။ သူ့ဘွဲ့တော်က ဦးအာစိတ္တတဲ့။ ရုပ်ရည် ထွားကြိုင်းဖြူစင်တယ်။ သဒ္ဓါတရားကောင်းတယ်။ ပိဋကတ် စာပေကို ကြိုးကြိုးစားစား ကျက်မှတ်တယ်။ အဲဒီ ဦးအာစိတ္တက တစ်နေ့သောအခါ သပိတ်ဆေးနေရင်း “အရှင်ဘုရားတို့ သတိပြုကြပါ။ သူများတွေလှူတဲ့ ဆွမ်းတွေကိုစားပြီး ကောင်းကောင်းကျင့်သုံး နေထိုင် ကြပါ။ တပည့်တော်ကတော့ သုံးဘဝတိုင်တိုင် ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ခဲ့လို့ အထူးသတိပြုနေပါတယ်” စသည်ဖြင့် အတူနေရဟန်းများအား ပြောကြားတယ်။

အဲဒီလိုပြောပြီးတဲ့နောက် သူ့အကြောင်းသိချင်တာနဲ့ ကိုယ်တော် တစ်ပါးက မေးကြည့်တယ်။ အဲဒီအခါ ဘူက ဒီလိုပြောတယ်။ သူဟာ လူ့ဘဝမှသေတဲ့အခါ သရဲမကြီးဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ အဲဒီတုန်းက စားစရာလည်း မပြည့်စုံ နေစရာလည်းကောင်းကောင်းမရှိတဲ့အတွက် ဟိုသွားရ ဒီသွားရနဲ့ အင်မတန်ဆင်းရဲခဲ့တယ်။ အဲဒီဘဝမှသေတော့ နွားထီး

ဖြစ်ရတယ်။ အဲဒီဘဝမှာ ဝန်အတူရှုန်းဖော်ဖြစ်တဲ့ အခြားရွားတစ်ကောင်နဲ့ စားကျင်းတစ်ခုတည်းမှာ အတူတူစားရတယ်။ အဲဒီ အတူစားနေရတဲ့ ရွားရဲ့နာခေါင်းမှ နှာရည်ပုပ်တွေ မခံနိုင်အောင်ထွက်နေတဲ့အတွက် အဲဒီရွားကို ဝှေ့တယ်။ အဲဒီလို ဝှေ့တော့ ပိုင်ရှင်လူက ခိုက်တယ်။ “ကျယ်တယ် အနိုင်ကျင့်တယ်” ထင်လို့ ရိုက်တာဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဇောဇော ဝှေ့တယ်။ ဝှေ့တိုင်း ဝှေ့တိုင်း အခိုက်ခံရတယ်။ အဲဒီရွားဘဝမှ သေတော့ ယခုဘဝ ရောက်လာရတယ်။ ဒါကြောင့် သံဝေဂရပြီး ရဟန်းပြုလာတဲ့အကြောင်း ပြောကြားတယ်။ (အဲဒီလိုပြောကြားစဉ်က အဲဒီပြောတဲ့ရဟန်းမှာ ၉-ဝါ ၁၀-ဝါခန့် ရနေပြီဖြစ်ကြောင်း သိရသည်)

ဒီဝတ္ထုဖြင့် သိစေလိုရင်းကလည်း တဏှာရှိနေလို့ ဘဝသစ် ဖြစ်ရတယ် ဆိုတာပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ သရဲ တရွှေ့ဖြစ်ရတာလည်း ကြောက်စရာကောင်းကြောင်း၊ ရွားတွေမှာ စကားမပြောတတ်တဲ့အတွက် သူတို့၏အခက်အခဲများကို လူတို့အား မသိစေနိုင်သဖြင့် လူတို့၏ အနှိပ်စက်ခံနေရတာလည်း ကြောက်စရာကောင်းကြောင်းများလည်း သံဝေဂယူဖွယ်ဖြစ်ပါတယ်။

နွား၊ ဓွေး ဖြစ်ပြီးမှ လူပြန်ဖြစ်

၁၃၁၀-ခုနှစ်လောက်ဆီက မုံရွာမြို့နယ် ကျေးရွာဘုန်းကြီး ကျောင်းတစ်ခုမှ ဘုန်းကြီးကို သူပုန်ဗိုလ်တစ်ယောက်က “သူ့တပည့် ရဲဘော်အား နှိပ်စက်တယ်” ဆိုပြီး သေနတ်ဖြင့် ပစ်သတ်တယ်။ အဲဒီ ကိုယ်တော်ဟာ ယခုတဖန် လူ့ဘဝရောက်လာပြီး ရဟန်းဖြစ်နေတယ်။ ပထမပြန်စာမေးပွဲမှာတောင် အချို့အဆင့်အတန်းများ အောင်မြင်နေ

ပြီလို့ ကြားသိရတယ်။ အဲဒီရဟန်းက “သေနတ်ဖြင့်အပစ်ခံရပြီး သေတဲ့အခါ နွားဘဝ၌ ဖြစ်ခဲ့ရကြောင်း၊ အဲဒီကနောက် ခွေးဘဝ၌ ဖြစ်ခဲ့ရကြောင်း၊ အဲဒီကနောက် လူ့ဘဝပြန်ရောက်လာခဲ့ကြောင်း” ပြောပါသတဲ့။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီရဟန်းဟာ သေနတ်ကိုင်လူများကို အလွန်ကြောက်တတ်တယ်လို့လည်း ဆိုပါတယ်။

ဒီဝတ္ထုမှာ “ရဟန်းအဖြစ်မှ နွားဖြစ်ရတယ်၊ ခွေးဖြစ်ရတယ် ဆိုတော့ အင်မတန်ယုတ်ညံ့တယ်လို့ ထင်စရာရှိပါတယ်။ တဏှာ မကင်းသေးရင် ဒါထက်ယုတ်ညံ့တဲ့ဘဝတွေလည်း ဖြစ်နိုင်သေးတာပဲ။ ဘုရားလက်ထက်တော်တုန်းက အရှင်တိဿဆိုတဲ့ ရဟန်းဟာ သန်းတောင် ဖြစ်ရသေးတာပဲ။ ဒါကြောင့် တဏှာမကင်းသေးတဲ့သူတိုင်း (ဒိဋ္ဌိနဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာလည်း မကင်းသေးရင်) ဒီလိုဘဝမျိုးတွေမှာ ဖြစ်နိုင် သေးတယ်ဆိုတာကို သိပြီးတော့ တဏှာကင်းအောင် အားထုတ်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိနဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာကင်းအောင် အားထုတ်ဖို့ လိုပါတယ်။

တောက်တဲ့တောင် ဖြစ်ရသေးသတဲ့

၁၃၂၃-ခုနှစ်လောက်က ဒိုက်ဦးမြို့အနီး ဖအောင်ဝဲဆိုတဲ့ရွာမှာ ထူးဆန်းတဲ့ကလေးတစ်ယောက် ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီကလေးက သူဟာ ဒိုက်ဦးမြို့တောင်ဘက် ၂-မိုင်လောက်ဝေးတဲ့ ရွာဝိုင်းကြီးက ဘုန်းကြီး ဖြစ်ကြောင်း ပြောသတဲ့။ စာကျက်မှတ်ဉာဏ်လည်း အထူးကောင်းသတဲ့။ သူနေခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ကျောင်းကို ခေါ်သွားတဲ့အခါ အဲဒီကျောင်းက ပစ္စည်းတွေကို သူက အကုန်လုံးသိနေတယ်။ ဒါက ဘယ်သူကလှူတဲ့

ပစ္စည်း စသည်ဖြင့် လှူတဲ့သူတွေကိုလည်း ပြောတယ်။ ပြောတဲ့ အတိုင်းလည်း မှန်သတဲ့။ သူဟာ အဲဒီဘုန်းကြီးဘဝမှ ပျံတော်မူတဲ့ အခါ အဲဒီကျောင်းမှာပဲ တောက်တဲ့ဘဝ၌ ဖြစ်ခဲ့ရသတဲ့။ အဲဒီ တောက်တဲ့ဟာ ကျောင်းနဲ့ထန်းပင်အကူးမှာ လွတ်ကျပြီး ပေါင်ကျိုး သွားတဲ့ဒဏ်ရာကြောင့် သေခဲ့ရသတဲ့။ သေတဲ့အခါ အဲဒီကျောင်းနားမှာ လယ်လုပ်နေတဲ့ ဗအောင်ဝဲရွာ(ဖောင်ဝဲရွာ)က လယ်သမား(ယခု သူ့အဖေ)ရဲ့လှည်းပေါ်မှာ စီးလိုက်သွားပြီး အဲဒီ လယ်သမားအိမ်မှာပဲ ဝင်နေတယ်လို့လည်း ပြောပါသတဲ့။ အဲဒီမှာ လှည်းပေါ် စီးလိုက်သွား တယ်ဆိုတာ စသည်ကတော့ ဂတိနိမိတ် ထင်ခဲ့ပုံတွေပါပဲ။

ဒီဝတ္ထုလည်း တဏှာမကင်းသေးရင် ဒီလို ဘဝသစ်တွေလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်ဆိုတာ သံဝေဂယူပြီး အဲဒီ တဏှာကင်းရေးအတွက် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားကို ပွားစေကြဖို့ပါပဲ။ ယခုလို ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထုတွေကို ထုတ်ဖော်ပြရတာဟာ ဘာကြောင့်လည်းဆိုရင် ယခုနေအခါမှာ တချို့က နောင်တမလွန်ဘဝ မရှိဘူးလို့ ပြောနေကြတယ်။ တချို့ကလည်း ရှိ-မရှိ ဧဝေဇဝါ ဖြစ်နေကြတယ်။ စာပေကျမ်းဂန်တွေ အထင်အရှား ရှိနေပေမယ့် တချို့က ရှေးက ရေးထားတာတွေပဲဆိုပြီး လေးလေး နက်နက် မယုံကြည်နိုင်ဘဲ ရှိနေကြတယ်။ ဒါကြောင့် ကံ ကံ၏အကျိုးနဲ့ တမလွန်ဘဝကိုယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရားဖြစ်ပွားပြီး ခိုင်မြဲကြစေရန် အတွက် ရည်မျှော်ပြီး ထုတ်ဖော်ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ပြစရာအလားတူ ဝတ္ထုကတော့ အများကြီးရှိပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒါလောက်ဆိုရင် ရည်ရွယ်ချက်အတွက် ပြည့်စုံလုံလောက်ပါပြီ။ ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း တဏှာက ဘဝအသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့်-

ယာ အယံ တဏှာ-အကြင် ဆာလောင်မှုတဏှာသည်၊ ပေါနောဘဝိကာ- တဖန်ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်၏၊ နန္ဒိရာဂသဟ- ဂတာ- နှစ်သက်တပ်စွဲခြင်းနှင့်တကွဖြစ်၏၊ ဝါ-နှစ်သက်တပ်စွဲသော သဘောဖြစ်၏၊ တတြတတြာဘိနန္ဒီနီ-ထိုထို ရောက်ရာဘဝ ရရာ အာရုံ၌ နှစ်သက်ပျော်မွေ့လေ့ရှိ၏လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီတဏှာ၏သရုပ်ကိုလည်း၊ သေယျထိဒံ- ထိုတဏှာကား အဘယ်နည်းဟူမှု၊ ကာမဏှာ-လိုချင်စရာ ကာမဂုဏ်၌ ဆာလောင်မှု တဏှာကတစ်ပါး၊ ဘဝတဏှာ-အမြဲရှိနေသည်ဟု ထင်လျက် ဆာလောင်မှုတဏှာကတစ်ပါး၊ ဝိဘဝတဏှာ-သေပြီးလျှင် မရှိတော့ဟုထင်လျက် ဆာလောင်မှုတဏှာကတစ်ပါး။ ဣဒံ- ဤတဏှာ သုံးပါးသည် ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာပေတည်းလို့ ထုတ်ဖော်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။

ကာမတဏှာ

အဲဒီသုံးပါးထဲက ကာမတဏှာဆိုတာ နှစ်သက်လိုချင်ဖွယ်ဖြစ်တဲ့ အာရုံဝတ္ထုတွေကို နှစ်သက်လိုချင်တဲ့သဘောပါပဲ။ မိမိသန္တာန်က အာရုံ ဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးသန္တာန်ကအာရုံဖြစ်စေ နှစ်သက်လိုချင်စရာအာရုံကို နှစ်သက်လိုချင်ရင် အဲဒါဟာ ကာမတဏှာပဲ။

လှပတင့်တယ်တဲ့ အဆင်းအာရုံကိုမြင်ရလို့ နှစ်သက်လိုချင်ရင် ကာမတဏှာပဲ၊ အဆင်းအာရုံလို့ ဆိုပေမယ့် အဆင်းသက်သက် တွင်တော့ မဟုတ်ဘူး။ အဆင်း၏တည်ရာဖြစ်တဲ့ မိန်းမ ယောက်ျား

တစ်ကိုယ်လုံး အကျီ လုံချည် အစရှိတဲ့ ပစ္စည်းဝတ္ထုတစ်ခုလုံး သိမ်းကျုံးပြီး နှစ်သက်လိုချင်တယ်။ ထို့အတူ နားဝင်ချို့တဲ့ အသံအာရုံ ဝတ္ထုတွေ၊ နှမ်းရှူလို့ကောင်းတဲ့ အနံ့အာရုံဝတ္ထုတွေ၊ စားလို့ကောင်းတဲ့ အရသာအာရုံဝတ္ထုတွေ၊ စားစရာ သုံးဆောင်စရာကို ပြုပြင်ပေးတဲ့ မိန်းမ ယောက်ျား ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ အတွေ့အထိကောင်း အာရုံဝတ္ထုတွေ၊ သုံးဆောင်ဖွယ်အမျိုးမျိုးတွေ ဒီလိုဟာတွေကို နှစ်သက်လိုချင်ရင်လည်း ကာမတဏှာပဲ။ အချုပ်အားဖြင့်ဆိုရင်တော့ နှစ်သက်လိုချင်စရာတွေကို နှစ်သက်လိုချင်တာဟူသမျှဟာ ကာမတဏှာချည်းပါပဲ။

လူဖြစ်ဖို့၊ နတ်ဖြစ်ဖို့၊ ယောက်ျားဖြစ်ဖို့၊ မိန်းမဖြစ်ဖို့၊ လူဖြစ်ပြီး ကာမဂုဏ်အာရုံတွေခံစားဖို့၊ နတ်ဖြစ်ပြီး ကာမဂုဏ်အာရုံတွေခံစားဖို့၊ ယောက်ျားဖြစ်ပြီး မိန်းမဖြစ်ပြီး ကာမဂုဏ်အာရုံတွေခံစားဖို့၊ လိုလား နှစ်သက်နေတာတွေဟာလည်း ကာမတဏှာချည်းပါပဲ။ ဒါကြောင့် “ကာမတဏှာ၊ ကောင်းနိုးရာ၊ သာယာနှစ်သက်မှု”လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) ကာမတဏှာ၊ ကောင်းနိုးရာ၊ သာယာနှစ်သက်မှု။

မြင်ရလို့ဖြစ်စေ၊ ကြားရလို့ဖြစ်စေ၊ နံရ စားရလို့ဖြစ်စေ၊ တွေ့ထိရလို့ဖြစ်စေ ကောင်းတယ်ထင်ရင် သာယာနှစ်သက်မှုက ဖြစ်တော့တာပဲ။ အဲဒီမှာ ကောင်းတယ်ထင်တာက အဝိဇ္ဇာပဲ အဝိဇ္ဇာ ဆိုတာ အာရုံ၏သဘောမှန်ကို ဖုံးကွယ်ပြီး အလွဲအမှားကိုသိနေတဲ့ သဘောပဲ။ မမြဲတာကို မြဲတယ်လို့ သူကထင်တယ်၊ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက် နေတဲ့ ဆင်းရဲသဘောတွေကို ချမ်းသာလို့ထင်တယ်၊ အတ္တကောင် အသက်ကောင်မဟုတ်တဲ့ ရုပ်နာမ်သဘောတရားမျှကို အတ္တကောင် အသက်ကောင်လို့ထင်တယ်၊ မတင့်တယ်တဲ့ ကိုယ့်ကို သူ့ကိုယ်တွေ့ကို

တင့်တယ်တယ်လို့ ထင်တယ်။ အဲဒါတွေဟာ ကောင်းတယ်လို့ထင်တာ တွေချည်းပါပဲ။ အဲဒီလိုကောင်းတယ်ထင်တော့ နှစ်သက်လိုချင်တဲ့ ကာမတဏှာဖြစ်တယ်။ နှစ်သက်လိုချင်တော့ စွဲလမ်းတယ်။ စွဲလမ်းတော့ ကိုယ့်အလိုအတိုင်း ပြီးစီးပြည့်စုံအောင် အားထုတ်တယ်။ အဲဒီ အားထုတ် တာဟာ ကံနဲ့သင်္ခါရတွေပဲ။ အဲဒီ ကံ သင်္ခါရတွေကြောင့် ဘဝသစ် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေ ဖြစ်ရတယ်။ ဒါကြောင့် နှစ်သက်လိုချင်မှု ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ဘဝသစ်ဖြစ်ခြင်းကို ခံယူနေသည်မည်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီတဏှာမှ အရှိန်အဝါရလာတဲ့အတွက် အဘိသင်္ခါရဝိညာဏ်ခေါ်တဲ့ မရဏသန္ဓေစေ့စိတ်ဟာ ထင်ပေါ်လာတဲ့ ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်အာရုံကို ဆုပ်ကိုင်ထားသလိုပင် စွဲစွဲမြဲမြဲ အာရုံပြုနေတယ်။ အဲဒီလိုသေခါနီးမှာ စွဲစွဲမြဲမြဲ အာရုံပြုနေတဲ့အတွက် စုတိစိတ်၏ အခြားမဲ့၌ အဲဒီအာရုံကိုယူပြီး ပဋိသန္ဓေစိတ် ဖြစ်လျက် ဘဝသစ်ဖြစ်ရတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီတဏှာကို “ပေါနောဘဝိကာ-တဖန် ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်တယ်”လို့ ဟောတော်မူတာပဲ။

ဘဝတဏှာ

ဘဝတဏှာဆိုတာ သဿတဒိဋ္ဌိနဲ့ ယှဉ်တွဲပြီးဖြစ်တဲ့တဏှာလို့ အဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထားတယ်။ အဲဒီပုဒ်ထဲမှာ ဘဝဆိုတာက “ဖြစ်နေတယ်၊ ရှိနေတယ်လို့ အနက်ရတယ်။ ဒါကြောင့် “အမြဲတမ်း ရှိမြဲ ရှိနေတယ်-မြဲတယ်”လို့ထင်ပြီးဖြစ်တဲ့ နှစ်သက်သာယာမှုပါပဲ။ သဿတိဒိဋ္ဌိဆိုတာ “အသက်ရှင်နေတဲ့ သတ္တဝါကောင်ဟာ သေခြင်း ပျက်ခြင်းမရှိဘူး၊ ရုပ်ကိုယ်ကြမ်းကြီးက ပျက်စီးသွားပေမယ့် အဲဒီ

သတ္တဝါကောင် အတ္တကောင်ကတော့ မပျက်ဘူး၊ တခြားခန္ဓာကိုယ် အသစ်ထဲမှာဝင်ပြီး တည်ရှိနေတယ်။ ကမ္ဘာပျက်သော်လည်း သူကတော့ မပျက်ဘူး။ ဘယ်တော့မှ မပျက်ဘူး အမြဲတမ်းတည်ရှိနေတယ်”လို့ ထင်မြင်တဲ့အယူပါပဲ။

ဗုဒ္ဓသာသနာအပြင်ဘက်က အယူဝါဒတွေဟာ အများအားဖြင့် ဒီ သဿတအယူပဲ ဖြစ်နေပါတယ်။ အဲဒီအယူတွေထဲမှာ တချို့ကတော့ “လူသေသွားရင် ဘုရားသခင်၏အလိုအတိုင်း ကောင်းကင်ဘုံရောက်ပြီး အမြဲတမ်းတည်ရှိနေတယ်။ သို့မဟုတ် ထာဝရဓရဲရောက်ပြီး အမြဲတမ်း ဒုက္ခခံနေရတယ်”လို့ ဒီလိုအယူလည်းရှိတယ်။ အချို့ကတော့ “ကံအားလျော်စွာ ဒီဘဝမှ ဟိုဘဝ၊ ဟိုဘဝမှ တခြားဘဝ စသည်ဖြင့် ပြောင်းရွှေ့ပြီး တည်မြဲ တည်ရှိနေတယ်”လို့ ယူကြတယ်။ တချို့ကတော့ “ကိန်းသေ သတ်မှတ်ထားတဲ့ ဖြစ်စဉ်အတိုင်း ပြောင်းလဲပြီး တည်မြဲ တည်နေတယ်”လို့ ယူကြတယ်။

အချုပ်အားဖြင့်တော့ “အသက်ကောင် အတ္တကောင်ဟာ မပျက်စီးဘဲ အကောင်လိုက် ပြောင်းရွှေ့ပြီး တည်ရှိနေတယ်”လို့ ယူဆတာဟူသမျှဟာ သဿတဒိဋ္ဌိချည်းပါပဲ။ ဥပမာအားဖြင့် သစ်ပင် ပေါ်ကုန်ဟာ အဲဒီသစ်ပင်လဲကျသွားရင် အခြားသစ်ပင်ကို ရွှေ့သွားတယ်၊ အဲဒီ ဒုတိယသစ်ပင်က လဲကျသွားပြန်ရင်လည်း အခြား တစ်ပင်သို့ ရွှေ့သွားပြန်တယ်၊ ဒါလိုပဲ အသက်ကောင် အတ္တကောင်က တည်မှီရာ ရုပ်ကိုယ်ကြမ်းတစ်ခု တစ်ခု ပျက်စီး ပျက်စီးသွားရင် အခြားရုပ်ကိုယ်ကြမ်း အသစ်တစ်ခု တစ်ခုထဲသို့ ပြောင်းရွှေ့ပြောင်းရွှေ့ သွားတယ်။ သူကတော့ ဘယ်အခါမှမပျက်ဘူး၊ အမြဲတမ်းတည်ရှိ နေတယ်လို့ ထင်မြင်တဲ့ အယူအဆပါပဲ။

အဲဒီ သဿတဒိဋ္ဌိနဲ့ ယှဉ်တွဲပြီးဖြစ်တဲ့တဏှာကို ဘဝတဏှာ ခေါ်တယ်။ ဒီတဏှာက အတ္တကောင် အသက်ကောင် အမြဲတမ်းတည်ရှိ နေတယ်ဆိုတာကိုလည်း နှစ်သက်သဘောကျတယ်။ “ရှေးကတည်းက တည်မြဲ တည်ရှိလာခဲ့တဲ့ငါကပင် ယခုလည်း ခံစားရတယ်။ နောင်လည်း ခံစားသွားရမယ်”လို့ ယုံကြည်ယူဆပြီးတော့ မြင်ရ ကြားရ တွေ့ရ သိရတဲ့အာရုံတွေကိုလည်း နှစ်သက်လိုချင်တယ်။ နောင်အခါမှ ရမယ်လို့ ထင်ရတာတွေကိုလည်း နှစ်သက်လိုချင်တယ်။ အမြဲတမ်းတည်ရှိ နေမည့် မိမိကိုယ်အတွက် ယခုရော နောင်ကာလပါ ကောင်းစား ချမ်းသာသွားစေချင်တယ်။ ဘဝကောင်းတွေမှာ ဖြစ်ချင်တယ်။ နောက် နောက်ဘဝတွေမှာ လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာချည်း ဖြစ်သွားချင်တယ်။ တချို့က ယောက်ျားဘဝချည်း ဖြစ်သွားချင်တယ်။ တချို့က မိန်းမ ဘဝချည်း ဖြစ်သွားချင်တယ်။ အဲဒါတွေဟာ ဘဝတဏှာတွေချည်းပါပဲ။

ဒီဘဝတဏှာဖြင့် လက်ရှိအာရုံတွေကို နှစ်သက်လိုချင်တိုင်း ဖြစ်ဆဲဘဝကို နှစ်သက်သာယာတိုင်း ဖြစ်ရမည့်ဘဝတွေကို မျှော်လင့် တောင့်တတိုင်း ဘဝသစ်ဖြစ်ဖို့ရာ အရှိန်အဝါ အထောက်အပံ့တွေ ရရသွားတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ဒီတဏှာကို “ပေါ်နောဘဝိကာ- တဖန် ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်တယ်”လို့ ဟောတော်မူတာပါပဲ။ ဒီတဏှာအတွက် ဆောင်ပုဒ်ကတော့ “ဘဝတဏှာ၊ သဿတာ၊ ထင်ကာ နှစ်သက်မှု” တဲ့။ အဲဒီမှာ သဿတာ၊ ထင်ကာနှစ်သက်မှု-ဆိုတာ အမြဲတည်ရှိနေတယ်လို့ထင်ပြီး၊ နှစ်သက်တဲ့သဘောလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၂) ဘဝတဏှာ၊ သဿတာ၊ ထင်ကာ နှစ်သက်မှု။

ဝိဘဝတဏှာ

ဝိဘဝတဏှာ-ဆိုတဲ့ပုဒ်ထဲက ဝိဘဝ-ဆိုတာ “အဖြစ်-အရှိကင်းခြင်း၊ ဘဝပြတ်ခြင်း”လို့ အနက်ရတယ်။ ဒါကြောင့် “မသေခင်သာ ရှိနေတယ်။ သေတဲ့အခါ မရှိတော့ဘူး”လို့ ထင်မြင်ယူဆပြီး နှစ်သက်လိုချင်တာကို ဝိဘဝတဏှာလို့ ခေါ်တယ်။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်တွဲပြီး ဖြစ်တဲ့ တဏှာပါပဲ။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဆိုတာ “သတ္တဝါဟာ သေပြီးရင် ဘာမျှမရှိတော့ဘူး။ လုံးဝပျောက်ကွယ် ပြတ်စဲသွားတယ်”လို့ ထင်မြင်တဲ့ အယူပါပဲ။ ဒီအယူကို မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော် ကာလတုန်းက အဖိတဆိုတဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီးက ဟောပြောနေခဲ့ပါတယ်။ သူဟောပုံကတော့-

အယံ ပုရိသော-ဤပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါသည် စာတုမဟာဘူတိ-
 ကော-မဟာဘူတိ ၄-ပါး အစုအဝေးမျှသာဖြစ်သည်။ ယဒါ ကာလံ
 ကရောတိ-အကြင်အခါ၌သေ၏။ ထိုအခါမှာ၊ ပထဝီ-သက်ရှိကိုယ်မှ
 ပထဝီဓာတ်သည်၊ ပထဝီကာယံ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ-သက်မဲ့အပြင်ပ
 ပထဝီဓာတ်အပေါင်းသို့ သက်ဝင်သွားလေတော့သည်။ (မသေမီက
 ကိုယ်ထဲမှာရှိနေတဲ့ ခက်မာကြမ်းတမ်းတဲ့ ပထဝီဓာတ်သဘောတွေဟာ
 သေတဲ့အခါ အပြင်ပ သက်မဲ့ပထဝီဓာတ် ဖြစ်သွားတယ်။ အသက်မဲ့
 အလောင်းကောင်ထဲက ပထဝီရုပ်ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီကနောက်
 တဖြည်းဖြည်းချင်း မြေကြီးဩဇာပထဝီရုပ် ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီ
 မြေဩဇာမှတဖန် သစ်ပင်သစ်သီးစသည် ပထဝီဓာတ်လည်း ဖြစ်သွား
 တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။)

အာပေါ-သက်ရှိ အာပေါဓာတ် အရည်ဓာတ်သည်၊ အာပေါ-
ကာယံ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ-သက်မဲ့အာပေါဓာတ် ရေဓာတ်
အပေါင်းသို့ သက်ဝင်သွားလေတော့သည်။ (သက်ရှိကိုယ်ထဲမှ အစိုဓာတ်
အရည်ဓာတ်တွေဟာ သေတဲ့အခါကျတော့ သက်မဲ့အစိုဓာတ်
အရေဓာတ်တွေ ဖြစ်သွားတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။)

တေဇော-သက်ရှိ အခိုးအငွေ့ တေဇောဓာတ်သည်၊
တေဇောကာယံ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ-သက်မဲ့အပြင်ပ တေဇောဓာတ်
အပေါင်းသို့ သက်ဝင်သွားလေတော့သည်။ ဝါယော-သက်ရှိဝါယော
ဓာတ်သည်၊ ဝါယောကာယံ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ-သက်မဲ့ အပြင်ပ
လေဓာတ်အပေါင်းသို့ သက်ဝင်သွားလေတော့သည်။ ဣန္ဒြိယာနိ-
မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ် နှလုံးဆိုတဲ့ သိတတ်သော ဣန္ဒြေ
တို့သည်၊ အာကာသံ သက်မန္တိ-အာကာသဓာတ်သို့ ပြောင်းရွှေ့
သွားကြလေကုန်၏။ (ဒီဥစ္စေဒ အယူရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က မြင်တဲ့စိတ်
ကြားတဲ့စိတ်စသည်ဖြင့် သိတတ်တဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်ဆိုတာကို အသီးအခြား
ရှိတယ်လို့ မယူဆဘူး၊ မျက်စိ နား အစရှိတဲ့ရုပ်ကပဲ မြင်တယ်
ကြားတယ် နံတယ် အရသာသိတယ် ထိသိတယ်လို့ ယူဆတယ်၊
မန-ဆိုတဲ့ ဣန္ဒြေက ကြံသိတယ်လို့လည်း ယူဆတယ်။ ဒါကြောင့်
သိမှု ပြတ်စဲသွားပုံကို ဣန္ဒြေ ၆-ပါးနဲ့ပဲ ပြောတယ်၊ အဲဒီသိတတ်တဲ့
ဣန္ဒြေ ၆-ပါးဟာလည်း အာကာသဓာတ် ဖြစ်သွားတယ်။ ဟင်းလင်းပြင်
ကောင်းကင်ထဲမှာ ပျောက်သွားတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။)။ပ။

ဗာလေစ-သူမိုက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍိတေစ-ပညာရှိ
တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကာယဿ ဘေဒါ-ရုပ်ကိုယ်၏ ပျက်ခြင်း
ကြောင့်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တိ-လုံးဝပြတ်စဲကုန်၏၊ ဝိနဿန္တိ-ပျောက်ကွယ်သွား

ကုန်၏။ ပရံ မရဏာ-သေသည်မှ နောက်၌၊ န ဟောန္တိ-မရှိတော့ကုန်။
 (လူမိုက်ဖြစ်စေ၊ ပညာရှိဖြစ်စေ သေပြီးတဲ့နောက်မှာ ဘာမျှမရှိတော့ဘဲ
 လုံးဝပျောက်ကွယ်သွားတာချည်းပဲ။ လူမိုက်လည်း အကုသိုလ်ကံကြောင့်
 ဘဝသစ်ဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲရတယ်လို့ မရှိဘူး၊ ပညာရှိသူတော်ကောင်းလည်း
 ဘဝကောင်းတွေမှာဖြစ်ပြီး ချမ်းသာရတယ်လို့ မရှိဘူး၊ သေပြီးရင်
 လုံးဝ ပျောက်ကွယ်သွားတာချည်းပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။)

ပါဠိအနက်ရွတ်ဆိုပြီး ယခုပြောခဲ့တာဟာ ဥစ္ဆေဒအယူရှိတဲ့
 အဓိကဆရာကြီး၏ ပြောဟောပုံအချို့ပဲ။ အဲဒီဝါဒကို အဓိတစ်ဇင်းပဲ
 လို့လည်း ခေါ်နိုင်ပါတယ်။ မကောင်းမှု မရှောင်ချင်တဲ့သူ၊ ကောင်းမှု
 မပြုချင်တဲ့သူတွေက အဲဒီဝါဒကို ကြိုက်ကြပေလိမ့်မယ်။ အဲဒီဝါဒထဲမှာ
 “သေပြီးရင် မရှိတော့ဘူး”လို့ ဆိုတဲ့အတွက် “မသေခင်မှာတော့
 ရှိနေတယ်”လို့ ဝန်ခံရာရောက်တယ်။ အဲဒီ မသေခင်ရှိနေတာက
 ဘာလဲလို့မေးရင် အသက်ရှင်နေတဲ့သတ္တဝါ အတ္တကောင်ပဲလို့ ဖြေရ
 လိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ဝါဒက “စာတုမဟာဘူတိကော-ဓာတ်
 လေးပါးအစုမျှပဲ”လို့ ဆိုထားပေမယ့် သတ္တဝါဆိုတဲ့ အတ္တစွဲကတော့
 ရှိနေတယ်လို့ ဆိုရမှာပါပဲ။ အဲဒီလို အတ္တစွဲရှိနေတဲ့အတွက် အဲဒီအယူ
 ရှိနေတဲ့သူတွေက “မသေခင်မှာ အချိန်အခွင့်ရှိသလောက် ကာမဂုဏ်ကို
 ခံစားရမယ်၊ နောင်ဘဝအတွက်ရည်ရွယ်ပြီး ကျင့်ကြသောအားဖြင့်
 အချိန်အခွင့်တွေ မဆုံးရှုံးစေရဘူး”လို့လည်း ဆိုကြပါတယ်။ အဲဒီလို
 “သေပြီးရင် ဘာမျှမရှိတော့ဘူး၊ လုံးလုံး ပျောက်ကွယ်သွားတယ်”လို့
 ထင်မြင်ယူဆတဲ့ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်တွဲပြီးဖြစ်တဲ့ နှစ်သက်လိုချင်မှုကို
 ဝိဘဝတဏှာခေါ်တယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၃) ဝိဘဝမှာ၊ ဥစ္ဆေဒါ၊ ထင်ကာ နှစ်သက်မှု

ဒီ ဝိဘဝတဏှာက “ဘာမျှမကျင့်ရဘဲနဲ့၊ သေပြီးတဲ့နောက် ဘဝ ပြတ်စွဲသွားတယ်” ဆိုတာကိုလည်း ကြိုက်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် အဲဒီ အယူရှိတဲ့သူဟာ ကောင်းမှုကိုလည်း မပြုချင်ဘူး။ မကောင်းမှုကိုလည်း မရှောင်ချင်ဘူး။ ပြုထားတဲ့မကောင်းမှုတွေ ကလည်း များစွာရှိနေတယ်။ ဒီတော့ သေပြီးတဲ့နောက် ဘဝသစ် ဖြစ်နေဦးမယ်ဆိုရင် သူ့မကောင်းမှုကံတွေက မကောင်းကျိုးတွေကို ပေးနေလိမ့်မယ်။ အဲဒါကို သူက အလိုမရှိဘူး။ သေပြီးတဲ့နောက် ဘာမျှမဖြစ်တော့ဘဲ ပြတ်စဲသွားမှ သူ့မှာ သင်ပုန်းချေသလိုဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲမှကင်းလွတ်သွားမယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီ ဝိဘဝတဏှာက သေပြီး ပြတ်စဲသွားတာကို ကြိုက်နှစ်သက်တာပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ မသေခင်သာ ခံစားနေရမယ်လို့ ယူဆထားတဲ့ အတွက် မသေခင်အတွင်းမှာ ရနိုင်သမျှကို ခံစားဖို့ရာလည်း ပြင်းပြင်း ပြုပြု နှစ်သက်မက်မောနေတယ်။ အဲဒီလို နှစ်သက်မက်မောနေတဲ့ အတွက် ကောင်းတယ်ထင်တာ ဟူသမျှကို ရနိုင်သမျှရအောင် ရှာကြံ ပြုလုပ် အားထုတ်တယ်။ အဲဒီလိုပြုလုပ်တိုင်း ဘဝသစ်ဖြစ်ဖို့ ကံသခါရတွေ ဖြစ်သွားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ လက်ရှိဘဝနှင့်စပ်၍ သာယာနှစ်သက်မှု ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း အဲဒီတဏှာ၏အရှိန်အဝါတွေက စိတ်သန္တာန်မှာ လိုက်ပါလာတယ်။ ဒါကြောင့် အဘိသခါရဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ သေခါနီး ဇောစိတ်က ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်အာရုံကို စွဲမြဲစွာအာရုံပြုနေတယ်။ အဲဒီလိုစွဲမြဲစွာ အာရုံပြုနေတုန်း အဲဒီဘဝက နောက်ဆုံးစုတိစိတ်ဖြင့် သေသွားတဲ့အခါ အဲဒီ ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်ကို အာရုံပြုပြီး

ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်ရတယ်။ အဲဒါဟာ ဥစ္ဆေဒအယူရှိတဲ့သူက ဘဝသစ်မဖြစ်ချင်ပေမယ့် ဘဝသစ်ကိုဖြစ်စေနိုင်တဲ့ တဏှာကရှိနေတဲ့ အတွက် ဖြစ်ရတာပါပဲ။ ဖြစ်ပြန်တော့လည်း အဲဒီအယူရှိသူမှာ မကောင်းမှုကံတွေက များနေဖွယ်ရှိတဲ့အတွက် အပါယ်ဒုဂ္ဂတိဘဝမှာ ဖြစ်ဖို့က များနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဝိဘဝတဏှာကိုလည်း ပေါ်နောဘဝိကာ-တဖန် ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်တယ်လို့ ဟောတော် မူတာပါပဲ။ ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ကာမတဏှာ၊ ဘဝတဏှာ၊ ဝိဘဝတဏှာဆိုတဲ့ ဒီတဏှာသုံးပါးလုံးဟာ ဘဝသစ်ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲ ဖြစ်ပွားကြောင်းချည်းပဲ။ ဒါကြောင့် “ဆင်းရဲ ပွားရန်၊ အကြောင်းမှန်၊ သုံးတန် တဏှာစု”လို့ နိဂုံးချုပ်၊ ဆောင်ပုဒ်လည်း စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၄) ဆင်းရဲပွားရန်၊ အကြောင်းမှန်၊ သုံးတန်တဏှာစု။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ တဏှာသုံးပါးဟာ ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ် သောကြောင့်၊ ဇာတိ-အစ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-အဆုံးရှိတဲ့ ဆင်းရဲတွေ ဖြစ်ပွားကြောင်းပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီတဏှာကို သမုဒယသစ္စာလို့ ဆိုရတယ်။ ဒီတဏှာ ဘယ်မှာဖြစ်ပါသလဲဆိုတော့ အဲဒါကို မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် စသည်မှာ ဒီလို ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

လောကေ-လောက၌၊ ယံ ပိယရူပံ သာတရူပံ-အကြင် ချစ်ဖွယ် သာယာဖွယ်သဘောသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ သော တဏှာ- ဤ တဏှာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ-ဖြစ်လျှင်၊ ဧတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဤချစ်ဖွယ် သာယာဖွယ်၌ ဖြစ်၏၊ နိဝိသမာနာ-သက်ဝင်လျှင် ကိန်းလျှင်၊ ဧတ္ထ နိဝိသတိ-ဤချစ်ဖွယ် သာယာဖွယ်၌ ကိန်း၏။

ဝိဘင်္ဂမူလဋီကာမှာ “ပရိယုဋ္ဌာန် အနုသယတို့ အလိုအားဖြင့် ဥပ္ပတ္တိ-ဖြစ်ခြင်း၊ နိဝေသ-သက်ဝင်ခြင်း ကိန်းခြင်းတို့ကို ယှဉ်စေရမယ်”လို့ ဖွင့်ပြထားတယ်။ အဲဒီ အဖွင့်နှင့်အညီ နိဝိသတိ-ကိန်း၏လို့ အနက်ပြန်ထားပါတယ်။ အဲဒီမှာ ဖြစ်သည်ဆိုတာက အဲဒီ ချစ်ဖွယ် သာယာဖွယ်ကို အာရုံဖြုပြီး တကယ်ဖြစ်တာကို ဆိုတယ်။ အဲဒါကို ပရိယုဋ္ဌာန် ကိလေသာလို့ ခေါ်တယ်။ ကိန်းသည် ဆိုတာကတော့ မရှုမိလို့ အနိစ္စ စသည်ဖြင့် မသိရလျှင် အဲဒီမသိရသော ချစ်ဖွယ် သာယာဖွယ်အာရုံမှာ အကြောင်းညီညွတ်တဲ့အခါ ဖြစ်နိုင်တာကို ဆိုတာပါပဲ။ အဲဒီလို ဖြစ်နိုင်ခွင့်ရှိတဲ့ကိလေသာကို အနုသယလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒါက မရှုမိတဲ့အာရုံမှာ ကိန်းတဲ့အတွက် အာရမ္မဏာနုသယလို့လည်းခေါ်တယ်။ ဝိပဿနာက အဲဒီအာရမ္မဏာနုသယကို ပယ်တာပဲ။

အဲဒီတဏှာဖြစ်ရာအာရုံဆိုတဲ့ ချစ်ဖွယ် သာယာဖွယ်က ဘာလဲ ဆိုရင်၊ (စက္ခု လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ၊ ဧတ္ထေသာ တဏှာဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧတ္ထ နိဝိသမာနာ နိဝိသတိ စသည်ဖြင့်) မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ် ဆိုတဲ့ ဒွါရ ၆-ပါး အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့သဘောဆိုတဲ့ အာရုံ(၆)ပါး၊ မြင်သိမှုအစရှိတဲ့ ဝိညာဏ် ၆-ပါး၊ မြင်တွေ့မှု အစရှိတဲ့ ဖဿ ၆-ပါး၊ မြင်ပြီးခံစားမှု အစရှိတဲ့ ဝေဒနာ ၆-ပါး စသည်ဖြင့် အကျယ်ပြဆိုထားပါတယ်။ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိနိဿယကိုကြည့်ရင် အဲဒါတွေကို အကုန် သိနိုင်ပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာ မြင်ခိုက်စသည်မှာ မရှုမိလို့ အနိစ္စ စသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်းမသိရင် တဏှာကိန်းရာ ဖြစ်ရာတွေပါပဲ။ ဒါကြောင့် မြင်ခိုက်စသည်၌ မရှုမိလို့ အမှန်အတိုင်းမသိရတဲ့ အဲဒီ မျက်စိ အဆင်း မြင်မှုအစရှိသော ချစ်ဖွယ် သာယာဖွယ်သဘောတွေမှာ

● ၃၀၈

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

အနုသယအနေဖြင့် ကိန်းတဲ့တဏှာ၊ ပရိယုဋ္ဌာန်အနေဖြင့် တကယ် ဖြစ်တဲ့တဏှာ ဒီတဏှာ ၂-မျိုးလုံးဟာ ဇာတိအစရှိသော ဆင်းရဲကို ဖြစ်ပွားစေတတ်တဲ့ ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စာမည်တယ်ဆိုတာကို မှတ်ထားကြရမယ်။ သမုဒယသစ္စာအကြောင်းကိုတော့ နားလည်လောက် ပါပြီ။ အချိန်လည်း အတော်ကြားသွားပြီ။ ဒါကြောင့် ဒီတွင်ပဲရပ်ပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

ဤ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီးကို ရှိသေ့စွာ နာယူမှတ်သား ကြရသော ဓမ္မသဝဓန ကုသိုလ်ကံစေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ယခု တရားနာပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် ဒုက္ခသမုဒယ သစ္စာခေါ်တဲ့ တဏှာကို တဒဂ်ပဟာန် သမုစ္ဆေဒပဟာန်တို့ဖြင့် ပယ်နိုင်အောင် မပြတ်ရှုမှတ်ပွားများ အားထုတ်နိုင်ကြသည်ဖြစ်၍ ဆင်းရဲခပ်သိမ်းတို့၏ ငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာတရားတော်မြတ်ကို မိမိတို့အလိုရှိအပ်သော မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် လျင်မြန်စွာ ဆိုက် ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု...၊ သာဓု...၊ သာဓု။

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး ပဉ္စမပိုင်း ပြီးပြီ။

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

ဆဋ္ဌမပိုင်း

(၁၃၂၄-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့၊ ဖွင့်ပြဟောကြားသည်။)

တရားအနုသန္ဓေ

ပြီးခဲ့တဲ့ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း(၈)ရက်က ပဲခူး သာသနာ့
ရိပ်သာမှာ တရားဟောနေရတဲ့အတွက် ဒီဇယ်ယဉ်မွှာရုံကြီး၌ ဟောနေကျ
ဓမ္မစကြာသုတ်တရားတော်ကြီးကို မဟောရဘဲ လစ်လပ်သွားခဲ့တယ်။
နောက်လည်း ညောင်ဦး၊ တောင်ကြီးစသည် သွားစရာတွေကရှိနေ
သေးတယ်။ ဒီကနေ့တော့ ၁၃၂၄-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့
ဖြစ်တယ်။ ဒီ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့ဟာ ဘုရားလက်ထက်တော်
ကာလတုန်းကဆိုရင် အိန္ဒိယနိုင်ငံနယ်ပယ်တဝိုက်မှာ အလွန်အလေး
အမြတ်ပြုအပ်တဲ့ နေ့ထူး နေ့မြတ်ဖြစ်တယ်။ ဒီနေ့ရက်မှာ လလည်း
ပြည့်တယ်၊ (လပြည့်နေ့ဆိုတာ ရှေးတုန်းက လကုန်တဲ့နေ့အဖြစ်
အသိအမှတ်ပြုတဲ့နေ့ဖြစ်တယ်) ဥတုလည်း ပြည့်တယ်၊(ဒီနေ့ရက်ဟာ
မိုးဥတု နောက်ဆုံးရက်ပေါ့) အဲဒါက အိန္ဒိယအလယ်ပိုင်းက ဝေါဟာရပေါ့။
မြန်မာပြည်နဲ့လည်း တူပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အရပ်ဒေသတိုင်း အဲဒီ
နေ့ရက်မှာ မိုးဥတုကုန်တယ်လို့တော့ မဆိုနိုင်ပေဘူး။ နောက်ပြီးတော့
ဒီနေ့ရက်ဟာ နှစ်လည်းပြည့်တဲ့ရက် ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီလို

ဆိုတော့ အဲဒီခေတ်တုန်းက အိန္ဒိယအလယ်ပိုင်းမှာ တန်ဆောင်မုန်း
လပြည့်ကျော်တစ်ရက်နေ့ကစပြီးတော့ နှစ်ဆန်း ၁-ရက်နေ့လို့
ဆိုရမှာပေါ့။ ဒါကြောင့် ဟိုခေတ်တုန်းက ဒီတန်ဆောင်မုန်းလပြည့်
နေ့မှာ တောင်ထိပ်နက္ခတ်ပွဲဆိုတဲ့ နတ်ပူဇော်ပွဲများလည်း အိန္ဒိယ
အလယ်ပိုင်းမှာ ကျင်းပလေ့ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဗမာပြည်မှာတော့ ဒီနေ့ညမှာ
မီးပူဇော်ပွဲတွေ ကျင်းပလေ့ရှိနေပါတယ်။ အဲဒါကတော့ မြတ်စွာဘုရားအား
ရည်စူးပြီး ပူဇော်ကြတာပါပဲ။ ဒီကနေ့ဟောဖို့တရားကတော့ ဓမ္မစကြာ
တရားထဲက နိရောဓသစ္စာနဲ့ မဂ္ဂသစ္စာကို ဟောရမယ်။ ယခု သစ္စာ
လေးပါးခေါင်းစဉ်ကို ထပ်ပြီးဆိုကြရမယ်။

(၁) ဒုက္ခသစ္စာ-ဆင်းရဲအစစ်အမှန်တရား။

(၂) သမုဒယသစ္စာ-ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း အစစ်အမှန်တရား။

(၃) နိရောဓသစ္စာ-ဆင်းရဲငြိမ်းရာ အစစ်အမှန်တရား။

(၄) မဂ္ဂသစ္စာ-ဆင်းရဲငြိမ်းရာရောက်ကြောင်း အကျင့်
လမ်းကောင်း အစစ်အမှန်တရား။

နိရောဓသစ္စာ

ဣဒံ ခေါ ပန ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခနိရောဓော^၁ အရိယသစ္စံ၊ ယော
တဿာယေဝ တဏှာယ အသေသဝိရာဂနိရောဓော စာဂေါ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ
မုတ္တိံ အနာလယော။

မှတ်ချက်

၁။ ပဉ္စမပိုင်းအစ၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သာ၌ အသင့်ယုတ္တိရှိသောပါဌ်ကိုမူတင်၍
ဟောခဲ့သည်။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဒံ ခေါပန-ဤဆိုလတ္တံ့သောတရားသည်ကား၊ ဒုက္ခနိရောဓော-ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း သဘော ဖြစ်သော၊ အရိယသစ္စံ-အရိယသစ္စာပေတည်း၊ ဝါ-အရိယာတို့ သိအပ်သော အမှန်တရားပေတည်း။ တဿာ ယေ ဝ တဏှာယ- ထိုဆာလောင်မှု တဏှာ၏ပင်လျှင်၊ ယော အသေသဝိရာဂ နိရောဓော- အကြင် အကြွင်းမဲ့ပျက်ပြယ်ခြင်း ချုပ်ငြိမ်းသည်၊ ယော စာဂေါ- (ထိုတဏှာကိုပင်) အကြင်ပယ်စွန့်ခြင်းသည်၊ ယော ပဋိနိဿဂ္ဂေါ- အကြင် ဝေးစွာစွန့်ခြင်းသည်၊ ယာ မုတ္တိ-အကြင်ဆုပ်ကိုင်မထားဘဲ လွှတ်လိုက်ခြင်းသည်၊ ယော အနာလယော-အကြင်တွယ်တာမှု ကင်းခြင်းသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ ဣဒံ-ဤသဘောသည်-ဒုက္ခနိရောဓ အရိယသစ္စာပေတည်း။

ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာဆိုတာ သမုဒယသစ္စာဆိုတဲ့ တဏှာ ချုပ်ငြိမ်းတာပါပဲတဲ့။ တဏှာ ချုပ်ငြိမ်းတယ်ဆိုတာ ဝိပဿနာဉာဏ် အရိယမဂ်ဉာဏ်တို့၏အစွမ်းကြောင့် အဲဒီတဏှာ ဖြစ်ခွင့်မရှိဘဲ ချုပ်ငြိမ်း သွားတာကို ဆိုတာပါပဲ။ နေရောင်ပေါ်လာတော့ အမှောင်တွေ ပျောက်ကင်းသွားကြသလို အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါ နှစ်သက်လိုချင်မှုတဏှာဟာ ဖြစ်ခွင့်မရှိတော့ဘဲ လုံးဝချုပ်ငြိမ်း သွားတယ်။ အဲဒီလို တဏှာချုပ်ငြိမ်းသွားတော့ ဘဝသစ် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတွေဟာ မဖြစ်ပေါ်နိုင်တော့ဘဲ လုံးဝချုပ်ငြိမ်းသွားတယ်၊ ဒါကြောင့် နှစ်သက်သာယာလိုချင်တဲ့ တဏှာမဖြစ်ခြင်း၊ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘောကို နိရောဓသစ္စာလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီလို အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် တဏှာ ချုပ်ငြိမ်းတာကတော့ အကြွင်းမဲ့ချုပ်ငြိမ်းတာပဲ။ ဥက္ကဋ္ဌ-အမြင့်မြတ်ဆုံး ချုပ်ငြိမ်းတာပေါ့။

ဒါပေမယ့် ဩမက-မယုတ်အညံ့အားဖြင့် ချုပ်ငြိမ်းတာလည်း ရှိပါသေးတယ်။ ဘယ်လိုလည်းဆိုရင် အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ကာမတဏှာ အကြွင်းမဲ့ချုပ်ငြိမ်းတာလည်းရှိတယ်။ သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် ကြမ်းတမ်းတဲ့ ကာမတဏှာ ချုပ်ငြိမ်းတာလည်းရှိတယ်။ သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် အပါယ်ဘဝရောက်စေနိုင်တဲ့ ကာမတဏှာချုပ်ငြိမ်းတာလည်းရှိတယ်။ အဲဒါတွေကတော့ တဏှာတစ်စိတ်တစ်ပိုင်းမျှ ချုပ်ငြိမ်းတာတွေပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီချုပ်ငြိမ်းတာတွေကိုတော့ ဩမကနည်းဖြင့် ယူသင့်တဲ့ နိရောဓသစ္စာ တွေလို့ ဆိုရမှာပေါ့။ နောက်ပြီးတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု အမှန်အတိုင်းသိရတဲ့အာရုံမှာ တဏှာဖြစ်ခွင့်မရှိဘဲ ချုပ်ငြိမ်းတာလည်းရှိတယ်။ အဲဒါကိုတော့ တဒင်္ဂနိရောဓ လို့ခေါ်တယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြင့် တဏှာတစ်စိတ်တစ်ပိုင်းချုပ်ငြိမ်း တယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။ ဝိပဿနာ ရှုတိုင်းရှုတိုင်း အဲဒီတဒင်္ဂနိရောဓကို ပြီးစေသောအားဖြင့် မျက်မှောက်ပြုတယ်လို့လည်း ဆိုရတယ်။

ဒါကြောင့် အဲဒီတဏှာဟာ ဘယ်မှာချုပ်သလဲလို့ မေးခွန်း ထုတ်ပြီးတော့ နိရောဓသစ္စာအဖွင့် ပါဠိတော်များမှာ ဒီလိုဖြေရှင်း ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

လောကေ-လောကဌ၊ ယံ ဝိယရူပံ သာတရူပံ-အကြင်ချစ်ဖွယ် သာယာဖွယ် သဘောရှိ၏။ သော တဏှာ-ဤတဏှာကို၊ ပဟိယမာနာ- ပယ်အပ်သည်ရှိသော်၊ ဧတ္ထ-ဤချစ်ဖွယ် သာယာဖွယ်သဘော၌၊ ပဟိယတိ-ပယ်အပ်၏၊ နိရုဇ္ဈမာနာ-ချုပ်သည်ရှိသော်၊ ဧတ္ထ-ဤ ချစ်ဖွယ် သာယာဖွယ်သဘော၌၊ နိရုဇ္ဈတိ-ချုပ်၏ စသည်ဖြင့် ဟောထား ပါတယ်။

အဲဒီမှာချစ်ဖွယ် သာယာဖွယ်သဘောဆိုတာက သမုဒယသစ္စာ ပိုင်းတုန်းက ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ် စိတ်ဆိုတဲ့ ဒွါရ ၆-ပါး၊ အဆင်း အသံ အစရှိတဲ့ အာရုံ ၆-ပါး၊ မြင်သိမှု ကြားသိမှု အစရှိတဲ့ ဝိညာဏ် ၆-ပါး စသည်တွေပါပဲ။ အဲဒါတွေကို အပြည်အစုံ သိချင်ရင်တော့ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိနိဿယ စသည်မှာ ကြည့်နိုင်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ပယ်တယ် ချုပ်တယ် ဆိုတာကလည်း ဝေါဟာရသာကွဲပြီး အနက်သဘောကတော့ အတူတူ ပါပဲ။ ပထမကထုတ်ပြခဲ့တဲ့ “စာဂေါ-စွန့်ခြင်း၊ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ-ဝေးစွာစွန့်ခြင်း၊ မုတ္တိ-လွှတ်လိုက်ခြင်း၊ အနာလယော-အတွယ်အတာ ကင်းခြင်း”ဆိုတာတွေဟာလည်း၊ နိရောဓ-ချုပ်ခြင်းဆိုတာနှင့် အနက် သဘောအားဖြင့် အရအတူတူပါပဲ။ ပယ်ပုံ ချုပ်ငြိမ်းပုံကတော့-

ဝိပဿနာယောဂီမှာ မြင်ခိုက်၌ မြင်တာကိုရှုပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောမှန်ကို သိသွားရင် မျက်စိအဆင်း မြင်သိမှုအစရှိတဲ့ သဘောကို နိစ္စ သုခ အတ္တလို့ ထင်မှားမှုကင်းတယ်။ အဲဒါ အဝိဇ္ဇာ တဒဂ်အားဖြင့် ကင်းတာပါပဲ။ အဝိဇ္ဇာကင်းတော့ အဲဒီသဘောတွေမှာ နှစ်သက်သာယာမှု မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ အဲဒါဟာ တဒဂ်အားဖြင့် တဏှာကင်းတာပဲ။ တဏှာကင်းတော့ တဏှာမှ ဆက်ပြီးဖြစ်မည့် ဥပါဒိန် ကံ သင်္ခါရတွေ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ ကံ သင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်မည့် ဝိညာဏ် နာမ်ရုပ် သဠာယတန ဖဿ ဝေဒနာဆိုတဲ့ ဒုက္ခအကျိုးတရားတွေလည်း မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ အဲဒါဟာ တဒဂ်အားဖြင့် တဏှာနှင့်တကွ ဆင်းရဲ ချုပ်ငြိမ်းပုံပါပဲ။ တဒဂ်နိရောဓ တဒဂ်နိဗ္ဗာန်လို့လည်း ဆိုရပါတယ်။ ကြားခိုက် နံခိုက် စားသိခိုက် ထိသိခိုက် ကြံသိခိုက်များမှာလည်း ကြားမှု စသည်ကိုရှုပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောမှန်ကို သိသိသွားရင်

နား အသံ ကြားသိမှု၊ နှာခေါင်း အနံ့ နံသိမှု အစရှိတဲ့ သဘောတွေကို နိစ္စ သုခ အတ္တလို့ ထင်မှားမှုကင်းပြီး တဏှာနှင့်တကွ ဆင်းရဲ ချုပ်ငြိမ်းပုံ၊ တဒဂ်နိရောဓ တဒဂ်နိဗ္ဗာန်လို့ ခေါ်ရပုံများကိုလည်း နည်းတူပင် သိနိုင်ပါပြီ။

အဲဒီလို ဝိပဿနာဖြင့် တဒဂ်နိရောဓသို့ ဆိုက်ရောက်ပြီးတော့ ဉာဏ်ရင့်တဲ့အခါမှာ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုရတယ်။ အဲဒီအခါ အပါယ်ဘဝရောက်စေနိုင်တဲ့ ကာမတဏှာကို သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ပယ်တယ်။ အဲဒီ ကာမတဏှာကင်းသွားတယ်။ ဒါကြောင့် အပါယ်ဆင်းရဲတွေ၊ ကာမသုဂတိဘုံမှာ ခုနစ်ဘဝထက် ပိုလွန်ပြီး ဖြစ်ရမည့်ဆင်းရဲတွေ အကုန်ငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒါဟာ တဏှာချုပ်လို့ ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းတဲ့ ဒုက္ခနိရောဓပါပဲ။ သို့ပေမယ့် သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်က အဲဒီ အပါယ်ရောက်ကြောင်းတဏှာစသည် ငြိမ်းပုံကို အာရုံပြုတယ်လို့တော့ မမှတ်ယူရဘူး။ ရုပ်နာမ်ဆင်းရဲတွေ အကုန်ငြိမ်းတဲ့ သာမန်အငြိမ်းဓာတ်သဘောကို အာရုံပြုတယ်လို့သာ မှတ်ယူရတယ်။

သကဒါဂါမိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုတဲ့အခါ ကြမ်းတမ်းတဲ့ ကာမတဏှာနှင့်တကွ ကာမသုဂတိဘုံမှာ ၂-ဘဝထက် ပိုလွန်ပြီး ဖြစ်ရမည့်ဆင်းရဲတွေ အကုန်ငြိမ်းသွားတယ်။ အနာဂါမိမဂ် ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုတဲ့အခါ သိမ်မွေ့တဲ့ကာမတဏှာနှင့် ရူပတစ်ဘဝထက် သို့မဟုတ် အရူပတစ်ဘဝထက် ပိုလွန်ပြီးဖြစ်ရမည့် ဆင်းရဲတွေ အကုန်ငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒါတွေလည်း တဏှာချုပ်လို့ ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းတဲ့ ဒုက္ခနိရောဓပါပဲ။ အဲဒီမဂ်ဉာဏ်များဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို

မျက်မှောက်ပြုတဲ့အခါများမှာလည်း ရုပ်နာမ်ဆင်းရဲတွေ အကုန်ငြိမ်းတဲ့ သာမန် အငြိမ်းတတ်သဘောကိုသာ အာရုံပြုတာပါပဲ။

အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုတဲ့အခါ တဏှာ ဟူသမျှတွေနှင့် ဘဝဆင်းရဲဟူသမျှတွေ အကုန်ငြိမ်းတယ်။ ဒါလည်း တဏှာချုပ်လို့ ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းတဲ့ ဒုက္ခနိရောဓပါပဲ။ ဒါကြောင့် “တဏှာချုပ်က၊ နိရောဓ၊ ဒုက္ခအငြိမ်းမှန်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကိုဆိုကြရမယ်။

(၁) တဏှာချုပ်က၊ နိရောဓ၊ ဒုက္ခအငြိမ်းမှန်။

တဏှာချုပ်မှ ဆင်းရဲတကယ် အစစ်အမှန် ချုပ်ငြိမ်းတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ တဏှာမချုပ်ဘဲ အခြားနည်းဖြင့် ဆင်းရဲငြိမ်းတယ်၊ ချမ်းသာတယ်ဆိုတာတွေကတော့ အမှန်ငြိမ်းတာမဟုတ်ဘူး။ တစ်ခဏလောက် ငြိမ်းတာပဲ။ တော်တော်ကြာရင် ဆင်းရဲတွေပေါ်မြဲ ပေါ်လာပြန်တာပဲ။ ပုံစံထုတ်ပြရရင်-ကွေးထားလို့၊ ညောင်းနေရင် ဆန့်လိုက်၊ ညောင်းတဲ့ဆင်းရဲ ငြိမ်းသွားတယ်။ ဒါပေမယ့် တော်တော် ကြာတော့ ဆန့်နေရင်း ညောင်းလာပြန်တာပဲ။ ထို့အတူပင် ထိုင်ရာက ညောင်းလို့ ထလိုက် လမ်းလျှောက်လိုက်ရင် အညောင်းပြေသွားတယ်။ တော်တော်ကြာတော့ ထပြီးရပ်နေရင်း လမ်းလျှောက်နေရင်းလည်း ညောင်းလာပြန်တာပဲ။ အစာဆာလို့ သင့်လျော်တဲ့အစာကို စားလိုက်ရင် ဆာတဲ့ဆင်းရဲ ငြိမ်းသွားတယ်။ ဒါပေမယ့် ၁၂-နာရီခန့်၊ နာရီ ၂၀-ခန့် စသည်ကြာတဲ့အခါ ဆာလာပြန်တာပဲ။ ရောဂါနှိပ်စက်လို့ ဒုက္ခရောက်နေတဲ့အခါ သင့်တော်တဲ့ဆေးနဲ့ ကုလိုက်ရင် ရောဂါ ပျောက်ပြီး ချမ်းသာသွားတယ်။ ဒါပေမယ့် နောက်တစ်ချိန်ချိန်မှာ ရောဂါတစ်မျိုးမျိုးဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲပြန်တာပဲ။

စားဝတ်နေရေး အဆင်မပြေလို့ ဒုက္ခရောက်နေတဲ့သူမှာ သင့်လျော်တဲ့နည်းဖြင့် အလုပ်အကိုင်လုပ်ပြီး စီးပွားရှာလိုက်ရင် စားဝတ် နေရေးပြေလည်ပြီး ချမ်းသာသွားတတ်ပါတယ်။ တချို့မှာဆိုရင် အထက်တန်းအရာရှိကြီးဖြစ်ပြီး သူဌေးဖြစ်ပြီး ချမ်းသာသွားတာလည်း ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် အကြောင်းမညီညွတ်ရင် အရာရှိအဖြစ် သူဌေး အဖြစ်မှ လျှော့ကျပြီး ဒုက္ခရောက်ရတာလည်းရှိတယ်။ တစ်သက်ပတ်လုံး အဆင်ပြေနေတောင်မှ သေတဲ့အခါကျတော့ ဒုက္ခရောက်ရပြန်တာပဲ။ ဒါနု သီလအစရှိတဲ့ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေပြုလို့ နောက်ဘဝတွေမှာ ပြည့်စုံကြွယ်ဝတဲ့ လူချမ်းသာဖြစ်ပြီးတော့လည်း ချမ်းသာသွားနိုင်တယ်။ တန်ခိုးကြီးတဲ့နတ် ဖြစ်ပြီးတော့လည်း ချမ်းသာသွားနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီကုသိုလ်ကံအဟုန်ကုန်တဲ့အခါကျတော့ ဆင်းရဲတဲ့ဘဝတွေ ရောက်သွားနိုင်သေးတာပဲ။ အသက်ရှည်ပြီးချမ်းသာအောင် ရည်ရွယ် ပြီးတော့ သမထဘာဝနာအားထုတ်လို့ ရူပဈာန် အရူပဈာန်တွေကိုရရင် အဲဒီ ဈာန်ကုသိုလ်ကြောင့် ရူပဗြဟ္မာလောက အရူပဗြဟ္မာလောကတွေ ရောက်ပြီး ကမ္ဘာပေါင်းများစွာလည်း ချမ်းသာနေနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီဈာန် ကုသိုလ်အဟုန် ကုန်တဲ့အခါကျတော့ ယုတ်ညံ့တဲ့ဘဝတွေ ရောက်ပြီး ဆင်းရဲရဲတတ်သေးတာပဲ။ သမုဒယသစ္စာအခန်းတုန်းက ပြခဲ့တဲ့ ဝက်မကလေးလိုပေါ့။ ဒါကြောင့် တဏှာမကုန်သေးရင် ဘယ်လို ဆင်းရဲငြိမ်းတာမှ မသေချာဘူး။ တဏှာကုန်မှ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း အစဉ်တာဝရ အကုန်ငြိမ်းတယ်။ ဒါကြောင့် “တဿာယေဝ တဏှာယ အသေသဝိရာဂနိရောဓေ”စသည်ဖြင့် တဏှာပြန်ပြယ်ခြင်း ချုပ်ခြင်း ကိုပင် ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာလို့ ဟောတော်မူတာပါပဲ။

အဲဒါဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းအားဖြင့် အဝိဇ္ဇာအစရှိသော

အကြောင်းတရားချုပ်လို့ သင်္ခါရအစရှိသော အကျိုးတရားချုပ်ငြိမ်းခြင်း သဘောပါပဲ။ ဒါကြောင့် အင်္ဂုတ္တရပါဠိ (ပ-၁၇၈)မှာ ဒီလိုဟောတော်မူ ပါတယ်။

(ကတမဉ္စ ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခနိရောဓော အရိယသစ္စံ) ရဟန်းတို့၊ ဒုက္ခနိရောဓ အရိယသစ္စာသည် အဘယ်နည်း၊ (အဝိဇ္ဇာယတွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော) သမုဒယသစ္စာအရာ၌ ပြခဲ့သောအဝိဇ္ဇာ၏ပင်လျှင် အကြွင်းမဲ့ပျက်ပြယ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းကြောင်း သင်္ခါရတို့၏ချုပ်ခြင်းပြီးစီးသည်။ (သင်္ခါရနိရောဓာ ဝိညာဏနိရောဓော) သင်္ခါရတို့၏ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဘဝသစ်ဝိပါက် ဝိညာဏ်ချုပ်ခြင်း ပြီးစီးသည်။ (ဝိညာဏနိရောဓာ နာမရူပနိရောဓော) ဝိညာဏ်ချုပ် ခြင်းကြောင့် နာမ်ရုပ်ချုပ်ခြင်း ပြီးစီးသည်။ (နာမရူပနိရောဓာ သဠာ-ယတနနိရောဓော) နာမ်ရုပ်ချုပ်ခြင်းကြောင့် သဠာယတနချုပ်ခြင်း ပြီးစီးသည်။ (သဠာယတနနိရောဓော ဖဿနိရောဓော) သဠာယတန ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဖဿချုပ်ခြင်း ပြီးစီးသည်။ (ဖဿနိရောဓာ ဝေဒနာ နိရောဓော) ဖဿချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာချုပ်ခြင်း ပြီးစီးသည်။ (ဝေဒနာနိရောဓာ တဏှာနိရောဓော) ဝေဒနာချုပ်ခြင်းကြောင့် တဏှာ ချုပ်ခြင်းပြီးစီးသည်။ (တဏှာနိရောဓာ ဥပါဒါနိရောဓော) တဏှာ ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဥပါဒါနိချုပ်ခြင်းပြီးစီးသည်။ (ဥပါဒါနိရောဓာ ဘဝနိရောဓော) ဥပါဒါနိချုပ်ခြင်းကြောင့် ဘဝချုပ်ခြင်း ပြီးစီးသည်။ (ဘဝနိရောဓာ ဇာတိနိရောဓော) ကမ္မဘဝချုပ်ခြင်းကြောင့် ဘဝသစ် ဖြစ်မှုချုပ်ခြင်း ပြီးစီးသည်။ (ဇာတိနိရောဓော ဇရာမရဏံ သောကပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿုပါယာသာ နိရုဇ္ဈန္တိ) ဘဝသစ်ဖြစ်မှုချုပ်ခြင်းကြောင့် အိုခြင်း သေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ စိုးရိမ်မှုဆွေးခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်း၊

ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲ ပြင်းစွာစိတ်ပူပန်ခြင်းတို့သည် လည်းကောင်း၊
ချုပ်ကုန်၏။ (ဝေ)ဤဆိုခဲ့သည်အတိုင်း၊ (တေဿ ကေဝလဿ
ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ)-သုခနှင့်လည်းမစပ် အတ္တကောင်လည်းမဟုတ်သော
ဤဆင်းရဲအစုသက်သက်၏သာလျှင်၊ (နိရောဓော ဟောတိ) ချုပ်ခြင်း
ဖြစ်သည်။ (ဣဒံ ဂုစ္ဆတိ ဘိက္ခု ဒုက္ခနိရောဓာ အရိယသစ္စံ)ရဟန်းတို့
ယခုပြဆိုခဲ့သော ဤဆင်းရဲအစုသက်သက်၏ချုပ်ခြင်းကို ဒုက္ခ နိရောဓ
အရိယသစ္စာဟု ခေါ်ဆိုအပ်ပေသည်တဲ့။

အဲဒီပါဠိမှာ အဝိဇ္ဇာချုပ်ခြင်းကြောင့် သင်္ခါရချုပ်သည် စသည်ဖြင့်
အစဉ်အတိုင်းပြဆိုတာကတော့ အကြောင်းချုပ်ရင် အကျိုးချုပ်တယ်
ဆိုတာ သိရအောင်လို့ ပြဆိုခြင်းဖြစ်တယ်။ စင်စစ်သိစေလိုတာကတော့
အဝိဇ္ဇာချုပ်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် သင်္ခါရအစရှိတဲ့ အကျိုးတရား
တွေလည်း တပါတည်း ချုပ်သွားကြတယ်ဆိုတာကို သိစေလိုရင်းပါပဲ။
အဲဒီပါဠိထဲမှာ နိရောဓာပုဒ်၊ နိရောဓောပုဒ်တို့ကို ချုပ်ခြင်းလို့သာ
အနက်ပြန်ရတယ်။ ချုပ်ရာလို့လည်း မပြန်နိုင်ဘူး၊ ချုပ်ရာ ချုပ်ကြောင်း
လို့လည်း မပြန်နိုင်ဘူး၊ ချုပ်ရာ ချုပ်ကြောင်းလို့လည်း ဒီပါဠိမှာ
မဆိုလိုဘူး။ ဒါကြောင့် အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်အစရှိသော
အကြောင်းတရား အကျိုးတရားတို့၏ မဖြစ်ပေါ်လာနိုင်တော့ဘဲ
ချုပ်ငြိမ်းခြင်း ကင်းဆိတ် ပြတ်စဲသွားခြင်းကိုပင် ဒုက္ခနိရောဓ အရိယ
သစ္စာလို့ခေါ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ပဲဆိုတာ ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲမှတ်ထားကြရမယ်။
ယင်းအကြောင်း အကျိုး ရုပ်နာမ်ဆင်းရဲတို့၏ ချုပ်ခြင်းကိုပင် ချုပ်ရာ
ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ချုပ်ကြောင်းဟူ၍လည်းကောင်း တင်စားပြီး
အဋ္ဌကထာများမှာ ဆိုထားတယ်လို့လည်း မှတ်ထားကြရမယ်။

နိရောဓသစ္စာအကြောင်းကတော့ ဒါလောကီဆိုရင် နားလည်

လောက်ပါပြီ။ ဒါထက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်သိချင်ရင်တော့ နိဗ္ဗာန် ဆိုင်ရာတရားတော်စာအုပ်ကို ကြည့်ကြပေတော့။ ယခု မဂ္ဂသစ္စာကို ဖွင့်ပြဟောကြားရမယ်။

မဂ္ဂသစ္စာ

ဣဒံ ခေါ ပန ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခနိရောဂေါမိနီ ပဋိပဒါ
အရိယသစ္စံ၊ အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌဂီကော မဂ္ဂေါ၊
သေယျထိဒံ-သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တော
သမ္မာအာဇီဝေါ သမ္မာဝါယာမော သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဒံ ခေါ ပန-ဤဆိုလတ္တံ့သော
တရားသည်ကား၊ ဒုက္ခနိရောဂေါမိနီ ပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ-ဆင်းရဲ
ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်တတ် ရောက်စေတတ်သော အကျင့်ဖြစ်သည့်
အရိယသစ္စာပေတည်း။ (အဘယ်နည်းဟူမူ) အဋ္ဌဂီကော-အင်္ဂါရှစ်ပါး
ရှိသော၊ အရိယော-ဖြူစင်မြင့်မြတ်သော၊ အယမေဝ မဂ္ဂေါ-ဤမဂ်
ပင်တည်း။ သေယျထိဒံ-ယင်း အရိယမဂ်က ဘယ်ဟာလဲဆိုလျှင်၊
သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မှန်စွာမြင်ခြင်း၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ-မှန်စွာကြံခြင်း၊ သမ္မာဝါစာ-
မှန်စွာပြောခြင်း၊ သမ္မာကမ္မန္တော-မှန်စွာပြုခြင်း၊ သမ္မာအာဇီဝေါ-
မှန်စွာအသက်မွေးခြင်း၊ သမ္မာဝါယာမော-မှန်စွာအားထုတ်ခြင်း၊
သမ္မာသတိ-မှန်စွာအမှတ်ရခြင်း၊ သမ္မာသမာဓိ-မှန်စွာစူးစိုက်တည်
ကြည်ခြင်း။ (ဣဒံ-ဤသည်ပင် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသည့် အရိယမဂ်ပေတည်း။
ဤသည်ပင် အရိယမဂ္ဂသစ္စာပေတည်း။)

ဒီ မဂ္ဂသစ္စာကို ရှေ့ပိုင်းကလည်း တော်တော်များများဖွင့်ပြပြီး ပြောခဲ့ပါပြီ။ ယခုလည်း ပြောသင့်တာကို ထပ်ပြီးပြောရဦးမယ်။ အဲဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲက သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပဆိုတာက ပညာမဂ္ဂင် ၂-ပါးပဲ။ သမ္မာဝါစာ ကမ္မန္တ အာဇီဝဆိုတာကတော့ သီလမဂ္ဂင်သုံးပါးပဲ။ သမ္မာဝါယာမ သတိ သမာဓိ ဆိုတာကတော့ သမာဓိမဂ္ဂင်သုံးပါးပဲ။ အဲဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ဗမာလို တိုတိုနဲ့ ဆောင်မှတ်ထားရအောင် စီထားတဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကို တတိယပိုင်းတုန်းက ဆိုခဲ့ကြပြီ။ ယခုလည်း ထပ်ပြီး ဆိုလိုက်ကြဦးစို့။

မှန်စွာမြင်သိ ကြမိမှန်ကန်၊
မှန်စွာပြောပြ၊ ရှာမှုလမ်းမှန်၊
မှန်စွာကြောင့်ကြ မှတ်ရမှန်ကန်၊
စူးစိုက်ကပ် ရှစ်ရပ် မင်္ဂလမ်းမှန်။

အဲဒီမှာ မှန်စွာမြင်သိဆိုတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိပုဒ်၏ မြန်မာပြန်ပဲ။ ကြမိမှန်ကန်ဆိုတာ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၏ မြန်မာပြန်ပဲ။ အဲဒီ ၂-ပါးက ပညာမဂ္ဂင်ပဲ။

မှန်စွာပြောတယ်၊ မှန်စွာပြုတယ်၊ လမ်းမှန်အတိုင်းရှာတယ် ဆိုတာတွေက သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝတို့၏ မြန်မာပြန်ပဲ။ အဲဒါတွေက သီလမဂ္ဂင်သုံးပါးပါပဲ။

မှန်စွာကြောင့်ကြပြုတယ်ဆိုတာ သမ္မာဝါယာမပဲ။ မှန်ကန်စွာ အမှတ်ရတယ်ဆိုတာ သမ္မာသတိပဲ။ မှန်ကန်စွာအာရုံကို စူးစိုက်တယ် ကပ်တယ်ဆိုတာ သမ္မာသမာဓိပဲ။ ဒီသုံးပါးက သမ္မာဓိမဂ္ဂင်ပဲ။ ရှစ်ရပ် မင်္ဂလမ်းမှန်ဆိုတာက အဲဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟာ မဂ္ဂသစ္စာခေါ်တဲ့ အကျင့် လမ်းမှန်ပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အဲဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲက သီလမဂ္ဂင်ဆိုတော့ ထပ်ပြောဖို့ မလိုပါဘူး။ သမာဓိမဂ္ဂင်များကိုလည်း အသီးအခြားထုတ်ပြောဖို့ မလိုပါဘူး။ ပညာမဂ္ဂင် ၂-ပါးထဲက သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ကိုတော့ဖွင့်ပြပြီး ပြောစရာတွေ တော်တော်လိုနေပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ သမ္မာဒိဋ္ဌိကိုပြောရအောင် ရှေးဦးစွာ ဘုရားဟောအဖွင့်ကို ထပ်ပြီးရွတ်ဆိုပြမယ်။

သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်အဖွင့်

ကတမာ စ ဘိက္ခဝေ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ယံ ခေါ ဘိက္ခဝေ
ဒုက္ခေ ဉာဏံ ဒုက္ခသမုဒယေ ဉာဏံ ဒုက္ခနိရောဓေ ဉာဏံ
ဒုက္ခနိရောဓဂေါဓိနိယာ ပဋိပဒါယ ဉာဏံ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ
သမ္မာဒိဋ္ဌိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မှန်စွာမြင်ခြင်းသည်၊
ကတမာစ-အဘယ်ပါနည်း။ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဒုက္ခေ-ဒုက္ခသစ္စာ၌၊
ဝါ-ဆင်းရဲတရား၌၊ ယံ ခေါ ဉာဏံ-အကြင်အသိဉာဏ်သည်
လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခသမုဒယေ-သမုဒယသစ္စာ၌၊ ဝါ-ဆင်းရဲဖြစ်ပွား
ကြောင်းတရား၌၊ ယံ ခေါ ဉာဏံ-အကြင်အသိဉာဏ်သည်
လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခနိရောဓေ-နိရောဓသစ္စာ၌၊ ဝါ-ဆင်းရဲချုပ်ခြင်း
သဘော၌၊ ယံ ခေါ ဉာဏံ-အကြင်အသိဉာဏ်သည်လည်းကောင်း၊
ဒုက္ခနိရောဓဂေါဓိနိယာ ပဋိပဒါယ-မဂ္ဂသစ္စာ၌၊ ဝါ-ဆင်းရဲချုပ်ရာ ဆင်းရဲ
ချုပ်ခြင်းသဘောသို့ ဆိုက်ရောက်သိမြင်သော အကျင့်လမ်း၌၊ ယံ
ခေါ ဉာဏံ-အကြင်အသိဉာဏ်သည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ အယံ-

ဤအသိဉာဏ်ကို၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မှန်စွာမြင်ခြင်းဟူ၍၊ ဂုဇ္ဈတိ-ခေါ်ဆိုအပ်၏တဲ့။

အဲဒါဟာ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ကို အကျယ်ဖွင့်ပြတဲ့ မြတ်စွာဘုရားစကားတော်ပါပဲ။ အတိုချုပ်အားဖြင့်ပြောရရင် သစ္စာလေးပါးကို သိသင့်တဲ့အတိုင်း မှန်စွာသိတာဟာ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ပါပဲ။ ဒီနေရာမှာ အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ပြထားပုံကတော့-

စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်း

ဒုက္ခေ ဉာဏန္တိ အာဒိဇာ-ဒုက္ခသစ္စာ၌ အသိဉာဏ် အစရှိသော စကားဖြင့်၊ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်-သစ္စာလေးပါးကို ရှုသိရသော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ဒဿိတံ-ပြတော်မူ(အပ်)ပေသည်။ တတ္ထ-ထိုသစ္စာလေးပါးတို့တွင်၊ ပုရိမာနိ ဒွေ သစ္စာနိ-ဒုက္ခနှင့် သမုဒယဟူသော ရှေးသစ္စာ ၂-ပါးတို့သည်၊ ဝဋ္ဋ-ဝဋ်သစ္စာပေတည်း။ ပစ္ဆိမာနိ-နိရောဓနှင့် မဂ္ဂဟူသော နောက်သစ္စာ ၂-ပါးတို့သည်၊ ဝိဝဋ္ဌ-ဝဋ်မှလွတ်သော သစ္စာပေတည်း။ တေသု-ထိုဝဋ်သစ္စာနှင့် ဝိဝဋ္ဌသစ္စာတို့တွင်၊ ဝဇ္ဇေ-ဝဋ်သစ္စာ၌၊ ဘိက္ခုနော-ယောဂီရဟန်း၏ ကမ္မဋ္ဌာနာဘိနိဝေသော-ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ ဝိဝဇ္ဇေ-ဝိဝဋ်သစ္စာ၌၊ အဘိနိဝေသော-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိပေ။

ဒုက္ခနှင့် သမုဒယဆိုတဲ့ ဝဋ်သစ္စာ-လောကီသစ္စာ ၂-ပါး၌သာ ဝိပဿနာရှုရတယ်၊ နိရောဓနှင့် မဂ္ဂဆိုတဲ့ ဝိဝဋ်သစ္စာ လောကုတ္တရာသစ္စာ ၂-ပါး၌ ဝိပဿနာမရှုရဘူး၊ မရှုကောင်းဘူး၊ ရှုလို့လည်းမဖြစ်ဘူးတဲ့။ အဲဒါကို ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ မှတ်ထားကြရမယ်။ လောကုတ္တရာသစ္စာကို

ဘာကြောင့် မရှုရသလဲဆိုလျှင်၊ (အဝိသယတ္တာ) ပုထုဇဉ်တို့မှာ အာရုံမပြုနိုင်တဲ့ တရားဖြစ်သောကြောင့်ပါပဲတဲ့။ ဋီကာက ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဟုတ်တယ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ မဂ်ဖိုလ်တရားတွေကို လုံးလုံး အာရုံမပြုနိုင်ဘူး။ နိဗ္ဗာန်တရားကိုလည်း ဂေါတြဘူဖြစ်ခိုက်မှ ရှေးအဖို့၌ လုံးလုံး အာရုံမပြုနိုင်ဘူး၊ ဂေါတြဘူစိတ်ဆိုတာက ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါကျမှ အနုလောမဉာဏ်၏အခြားမဲ့မှာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ဂေါတြဘူစိတ်၏ အခြားမဲ့မှာ သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ဖိုလ်စိတ် ဖြစ်တော့တာပဲ။ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်အစစ်နှင့် အရိယမဂ်ဖိုလ်ကို ပုထုဇဉ်တို့အာရုံမပြုနိုင်ဘူးဆိုတာ အလွန်ရှင်းလင်းပြတ်သားပါတယ်။ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို စပြီးရှုဖို့ အာရုံပြုဖို့ ဟောပြောညွှန်ပြတဲ့နည်းလမ်းဆိုလျှင် အမှားစင်စစ်ပဲလို့ သေသေချာချာ မှတ်ထားကြ။

ဒီနေရာမှာ ဥပသမာနုဿတိ အနေနှင့် မရှုကောင်းဘူးလားလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ သမာဓိရအောင် သမထကမ္မဋ္ဌာန်းအနေနှင့် ဆိုရင်တော့ ဝိရာဂ-တပ်မက်မှုကင်းခြင်း အစရှိသော နိဗ္ဗာန်၏ဂုဏ်တွေကို ရှုဆင်ခြင်ကောင်းပါတယ်။ အဲဒါက သမာဓိဖြစ်ရုံမျှအတွက် ရှုဆင်ခြင်မှု ဖြစ်ပါတယ်။ အရိယမဂ်ဖိုလ်ကို ချက်ချင်းရအောင်ရှုတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒီလို ရှုတာကလည်း နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်ပြီးဖြစ်တဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်သာ သင့်လျော်ပါတယ်။ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေနှင့် သင့်လျော်တဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းမဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် မဂ်ရောက် ဖိုလ်ရောက် ကိစ္စပြီးစေရန်အနေနှင့် နိဗ္ဗာန်ကို စပြီးရှုတာကတော့ အမှားစင်စစ်ပါပဲ။

(ပဉ္စကမ္မာ ဒုက္ခံ၊ တဏှာ သမုဒယောတိ) ခန္ဓာငါးပါးက ဒုက္ခသစ္စာ၊ တဏှာက သမုဒယသစ္စာဟု (ဝေ သင်္ခေပေန ဝ) ဤသို့ အကျဉ်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ (ကတမေ ပဉ္စကမ္မာတိ အာဒိနာ

နယေန) ခန္ဓာငါးပါးတို့ကား အဘယ်သည်တို့နည်း။ ရူပက္ခန္ဓာ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏက္ခန္ဓာတို့ပေတည်း။ ရူပက္ခန္ဓာကား အဘယ်နည်း။ မဟာဘုတ် ၄-ပါးနှင့် ဥပါဒါရုပ်တို့ပင်တည်း။ ဤသို့ အစရှိသော နည်းဖြင့် (ဝိတ္ထာရေန ၈) အကျယ်အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ (အာစရိယဿ သန္တိကေ) ဆရာ၏ထံ၌ (ပုရိမာနိ ဒွေ သစ္စာနိ) ရှေးသစ္စာ ၂-ပါးတို့ကို (ဥက္ကဏ္ဍိတော) သင်ယူပြီး၍ (ဝါစာယ ပုနပ္ပုနံ ပရိဝတ္တေန္တော) နှုတ်ဖြင့် အဖန်ဖန်ပြန်လျက် (ယောဂါဝစရော)ယောဂီသည် (ကမ္မံ ကရောတိ) ရှုမှုကို ပြု၏။ (ဣတရေသု ပန ဒွီသု သစ္စေသု) နိရောဓနှင့် မဂ္ဂဟူသော ကျန်သစ္စာ ၂-ပါးတို့၌မူကား၊ (နိရောဓသစ္စံ ဣဋ္ဌံ ကန္တံ မနာပံ၊ မဂ္ဂသစ္စံ ဣဋ္ဌံ ကန္တံ မနာပန္နိ) နိရောဓသစ္စာသည် အလိုရှိအပ် နှစ်သက်အပ် မြတ်နိုးအပ်သော တရားပေတည်း။ မဂ္ဂသစ္စာသည် အလိုရှိအပ် နှစ်သက်အပ် မြတ်နိုးအပ်သော တရားပေတည်းဟူ၍ (ဝေ သဝနေန ကမ္မံ ကရောတိ) ဤသို့ကြားနာခြင်းဖြင့် ပြုအပ်သည်အမှုကို ပြု၏။ (ယင်း လောကုတ္တရာ သစ္စာ ၂-ပါးကိုတော့ နာကြား၍ စိတ်ညွတ်ရုံမျှဖြင့်ပင် ကိစ္စပြီးသည်ဟု ဆိုလို၏။)

(သော ဝေ ကရောန္တော) ထို ယောဂီသည် ယခုပြဆိုခဲ့သည့် အတိုင်း ပြုသည်ဖြစ်၍ (စတ္တာရိ သစ္စာနိ ကေပဋိဝေဝေနေဝ ပဋိဝိဇ္ဇတိ) သစ္စာလေးပါးတို့ကို တစ်ကြိမ်တည်း ထိုးထွင်းသိခြင်းဖြင့်သာလျှင် ထိုးထွင်းသိ၏။ (ကောဘိသမယေန အဘိသမေတိ) တစ်ကြိမ်တည်း တွေ့သိခြင်းဖြင့်သာလျှင် တွေ့သိ၏။ သိပုံကတော့ ဒုက္ခကို ပိုင်းခြား သိခြင်း ပဋိဝေဝေဖြင့် သမုဒယကိုပယ်ခြင်း၊ ပဋိဝေဝေဖြင့် နိရောဓကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပဋိဝေဝေဖြင့် ဓမ္မကို ဖြစ်ပွားစေခြင်း၊ ပဋိဝေဝေဖြင့် ထိုးထွင်းသိ၏။ ဒုက္ခကို ပိုင်းခြားသိခြင်း၊ အဘိသမယဖြင့် သမုဒယကို

ပယ်ခြင်း၊ အဘိသမယဖြင့် နိရောဓကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ အဘိသမယဖြင့် မဂ္ဂကို ဖြစ်ပွားစေခြင်း၊ အဘိသမယဖြင့် တွေ့သိ၏။ (ဝေမဿ ဒွိသု သစ္စေသု) ယခုပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ထိုယောဂီမှာ အရိယမဂ်သို့မရောက်သေးမီ ရှေးအဖို့၌ ဒုက္ခနှင့် သမုဒယဟူသော သစ္စာ ၂-ပါးတို့၌ (ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာ သဝန ဓာရဏ သမ္မသနပဋိဝေဓော ဟောတိ) သင်ယူ၍သိခြင်း၊ မေး၍သိခြင်း၊ နာကြား၍သိခြင်း၊ နှုတ်တက်ဆောင်၍သိခြင်း၊ သုံးသပ်၍သိခြင်းဖြစ်သည်။ (နှုတ်တက်ဆောင်၍ သိခြင်းတိုင်အောင် သိခြင်းလေးပါးသည် ပရိယတ်အသိမျှ ဖြစ်သည်။ သုံးသပ်၍ သိခြင်းသည်ကား ဝိပဿနာရှု၍ ဘာဝနာဖြင့် သိခြင်းဖြစ်သည်) ဒွိသု ပန သဝနပဋိဝေဓောယေဝ) နိရောဓနှင့် မဂ္ဂဟူသော သစ္စာ ၂-ပါးတို့၌မူကား နာကြား၍သိခြင်းမျှသာလျှင် ဖြစ်သည်။ (အပရဘာဂေ) ဝိပဿနာမှ နောက်ဖို့ အရိယမဂ်ခဏ၌ (တိသု ကိစ္စတော ပဋိဝေဓော ဟောတိ၊ နိရောဓေ အာရမ္မဏပဋိဝေဓော) ဒုက္ခ၊ သမုဒယ၊ မဂ္ဂဟူသော သစ္စာ ၃-ပါးတို့၌ ပိုင်းခြားသိမှုပြီးခြင်း၊ ပယ်မှုပြီးခြင်း၊ ဖြစ်ပွားစေမှုပြီးခြင်းဟူသော ကိစ္စပြီးခြင်းအားဖြင့် သိခြင်း ဖြစ်၏။ နိရောဓသစ္စာ၌ အာရုံပြုသိခြင်းဖြစ်၏။ (သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ နာ-၃၉၁)

ဒီ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားတဲ့အတိုင်း “နိရောဓ၌ အသိဉာဏ် မဂ္ဂ၌ အသိဉာဏ်”ဆိုတဲ့ ဒီဉာဏ် ၂-ပါးကတော့ ရှေးအဖို့မှာဆိုရင် နာကြားပြီးသိတဲ့ သုတမယဉာဏ်သာဖြစ်တယ်။ အဲဒီ လောကုတ္တရာ သစ္စာ ၂-ပါးကို ကောင်းမြတ်ကြောင်းသိပြီး စိတ်ညွတ်ရုံမျှသာလိုတယ်။ အဲဒီ သစ္စာ ၂-ပါးကို တမင်ရှုဆင်ခြင်နေဖို့တော့ မလိုဘူးဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။ “ဒုက္ခ၌ အသိဉာဏ်၊ သမုဒယ၌ အသိဉာဏ်”ဆိုတဲ့

ဒီ ဉာဏ် ၂-ပါးကတော့ နာကြားပြီးတော့ သုတမယဉာဏ် ဖြစ်ဖို့လည်း လိုတယ်၊ ရှုသိပြီး ဘာဝနာမယဉာဏ်ဖြစ်ဖို့လည်း လိုတယ်ဆိုတာ ထင်ရှားသိရပါတယ်။

လို့အပ်သော သုတမယဉာဏ်

သုတမယဉာဏ်က ဘယ်လောက် လိုသလဲဆိုရင် ယခုပြဆို ခဲ့တဲ့ အဋ္ဌကထာမှာ “ခန္ဓာငါးပါးက ဒုက္ခသစ္စာ၊ တဏှာက သမုဒယ သစ္စာ”လို့ ဒါလောက် နာကြားဖူးရင် အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ပြည့်စုံတဲ့ အကြောင်း ပြဆိုထားတဲ့အတိုင်းပေါ့။ အဲဒီအဆိုထဲမှာ ခန္ဓာငါးပါးဆိုတာ “သံဝိဇ္ဇေန ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ”လို့ ဒီသုတ်မှာ ဟောထားတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးပါပဲ။ အဲဒါတွေဟာ မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်၌ ထင်ရှားပေါ်နေတဲ့ သဘောတရားတွေဖြစ်ကြောင်း (နာ-၂၁၅ စသည်၌) အကျယ်ဖွင့်ပြ ဟောကြားခဲ့ပါပြီ။ သမုဒယသစ္စာကိုလည်း သမုဒယ သစ္စာပိုင်းက အကျယ်ဖွင့်ပြ ဟောကြားခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီ ဒုက္ခသစ္စာနှင့် သမုဒယသစ္စာကိုနာကြားပြီး သိထားရင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုလည်း အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် နာကြားပြီးသိတဲ့ သုတမယဉာဏ် ပြည့်စုံပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ (ဒု-နာ-၂၃၀)မှာ “(ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ) အကြင်တရားတို့သည် အကြောင်းလျှင် အမွန်အစ ရှိကြ၏။ (တေသံ ဟေတု တထာဂတော အာဟ) အကြောင်းလျှင် အမွန်အစရှိကြသော ထိုတရားတို့၏အကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူပါသည်”လို့ အရှင်အဿဒိမထေရ်ဟောတဲ့တရားကို “အကျယ်ဟောထားတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၏ အကျဉ်းချုပ်ဖြစ်ကြောင်း”

အထင်အရှားပြဆိုထားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အရှင်အဿာဒိပေါဟာတဲ့
 အဲဒီဂါထာမှာ “ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ”ဟူသော စကားရပ်ဖြင့်
 ခန္ဓာငါးပါးဆိုတဲ့ ဒုက္ခသစ္စာကိုဟောကြောင်း “တေသံ ဟေတုံ
 တထာဂတော အာဟ”ဟူသော စကားရပ်ဖြင့် သမုဒယသစ္စာကို
 ဟောကြောင်း ပိနည်းမဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ (နာ-၂၅၆) ဖွင့်ပြထား ပါတယ်။
 ဒါကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာနှင့် သမုဒယသစ္စာကို အကျဉ်းချုပ် အားဖြင့်
 နာကြားပြီးသိလျှင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်သိတဲ့
 သုတမယဉာဏ် ပြည့်စုံကြောင်း အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါကြောင့်
 ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို စက်ဝိုင်းဖောင်းပုံကြီးနှင့်တကွ အကျယ်မသိရင် တရား
 အားမထုတ်ကောင်းကြောင်း ဟောနေကြတဲ့စကားဟာ ဒီအဋ္ဌကထာဋီကာ
 တွေနဲ့ ဆန့်ကျင်တဲ့ပဋိပတ်သာသနာဖျက်စကားလို့ မှတ်ထားကြရမယ်။

ဘုရားဟော ပါဠိတော်အလိုအားဖြင့် အကျဉ်းချုပ် သုတကတော့
 မူလပဏ္ဏာသပါဠိ စူဠတဏှာသင်္ခယသုတ်မှာ ဒီလိုရှိပါတယ်။

ဒေဝါနမိန္ဒ-သိကြားမင်း၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊
 ဘိက္ခုနော-ရဟန်းသည်၊ သုတံ-ကြားဖူးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။
 (ကိ-အဘယ်သို့နည်း) သဗ္ဗေ ဓမ္မာ-အလုံးစုံသောတရားတို့သည်၊
 အဘိနိဝေသာယ-မြဲသည် ချမ်းသာသည် အတ္တပဲဟု စွဲလမ်းရန်အလို့ငှာ၊
 နာလံ-မထိုက်တန် မသင့်လျော်ကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ကြားဖူးသည်
 ဖြစ်၏တဲ့။ ဒီစကားဖြင့် သုတမယဉာဏ်ပြည့်စုံပုံကို ပြပါတယ်။ မြင်တိုင်း
 ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ဒွါရ ၆-ပါးက ထင်ရှားပေါ်နေတဲ့
 အလုံးစုံသော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ မြဲတယ် ချမ်းသာတယ်
 အတ္တကောင်ပဲလို့၊ စွဲလမ်းရန် မထိုက်တန်ဘူး၊ မမြဲတဲ့ ဆင်းရဲတဲ့
 အတ္တမဟုတ်တဲ့ သဘောတရားချည်းပဲလို့၊ ကြားဖူးရင် အရဟတ္တ

ဖိုလ်ပေါက် တရားအားထုတ်ရန်အတွက် သုတမယဉာဏ် အကျဉ်း အားဖြင့် ပြည့်စုံပြီလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီစကားရဲ့ အခြားမဲ့မှာ (သော သဗ္ဗ ဓမ္မ အဘိဇာနာတိ) ထိုမျှကြားဖူးသော ရဟန်းသည် အလုံးစုံသောတရားကို ရှေးရှုပြု၍ သိ၏ စသည်ဖြင့် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ဖြစ်အောင်ရှုပုံ စသည်ကို ဟောသွားပါတယ်။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်တွေ စီထားတယ်၊ လိုက်ဆိုကြရမယ်။

- (၁) လုံးစုံဓမ္မ၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ အနတ္တာ။
- (၂) ဤရှေ့ဤမျှ၊ ကြားဖူးက၊ သုတလုံလောက်ပါ။
- (၃) ဉာဏ်ဖြင့်ရှေးရှု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ မှတ်ပြုသိလေရာ။
- (၄) မမြဲဆင်းရဲ၊ သဘောပဲ၊ သိမြဲပိုင်းခြားကာ။

အဲဒီဆောင်ပုဒ် ၄-ခုထဲက ပထမ ဒုတိယ ၂-ပုဒ်ဖြင့် သုတမယ ဉာဏ် အကျဉ်းချုပ်ပြည့်စုံပုံကို ပြပါတယ်။ တတိယပုဒ်ဖြင့် အဘိ-ဇာနာတိ- ပါဠိအရ မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်၌ ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်တရားကို ဉာဏ်ဖြင့် ရှေးရှုပြီး ရှုသိပုံကိုပြပါတယ်။ အဲဒီလို ရှေးရှုပြီး ရှုခြင်းဖြင့် တကယ်ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို ပိုင်းခြားသိပြီး နာမရူပ-ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်လည်း ဖြစ်တယ်။ မျက်စိနှင့် အဆင်းရှိလို့ မြင်တယ် စသည်ဖြင့် အကြောင်းကိုသိတဲ့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်လည်း ဖြစ်တယ်၊ ဒီဉာဏ် ၂-ပါးကို အဘိညာပညာလို့ ခေါ်တယ်။ ပရိညာသုံးပါးထဲက ဉာတပရိညာပါပဲ။ စတုတ္ထဆောင်ပုဒ်ဖြင့် (သဗ္ဗ ဓမ္မ အဘိညာယ သဗ္ဗ ဓမ္မ ပရိဇာနာတိ) အလုံးစုံသောတရားကို ရှေးရှုပြုသိပြီး၍ အလုံးစုံသော တရားကို မမြဲဆင်းရဲ အနတ္တဟု ပိုင်းခြား၍သိ၏ ဆိုတဲ့ အခြားမဲ့ ပါဠိတော်စကားအနက်ကို ဖော်ပြပါတယ်။ အဲဒါက တိရဏ ပရိညာ ပဟာနပရိညာတို့နှင့် ဆိုင်ပါတယ်။

လိုရင်းကတော့ တရားအလုံးစုံဟာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တချည်းပဲလို့ ကြားဖူးရုံမျှဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် တရားအားထုတ်ရန် သုတမယဉာဏ် အကျဉ်းချုပ်ပြည့်စုံတယ်ဆိုတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် “ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အကျယ်မသိလျှင် တရားအားမထုတ်ကောင်းဘူး”လို့ ပြောဆိုတဲ့စကားဟာ ဒီစူဠတဏှာသင်္ခယသုတ်ပါဠိတော်နဲ့လည်း ဆန့်ကျင်တယ်။ တရားအားထုတ်လိုတဲ့သူတွေအား တားမြစ်ဖျက်ဆီးတဲ့ အတွက် ပဋိပတ္တိသာသနာဖျက်စကားလည်း ဖြစ်တယ်လို့ မှတ်ထားကြရမယ်။

သူတို့ပြောတဲ့အတိုင်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို စက်ဝိုင်းဇယားပုံကြီးနှင့် တကွ အကျယ်သိမှ တရားအားထုတ်ရမယ်ဆိုရင် အချိန်အခွင့်မရလို့ ဖြစ်စေ၊ ကျက်မှတ်ဉာဏ် လေးလို့ဖြစ်စေ၊ အဲဒီ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကျယ်ကို ကျက်မှတ်နိုင်တာနှင့် တချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ မဂ်ဖိုလ်ကိုရနိုင်လောက်သည့် ဥပနိဿယရှိနေပါလျက် အားမထုတ်ရတဲ့အတွက် မဂ်ဖိုလ်တရားမှ ဆုံးရှုံးလက်လွှတ်သွားဖွယ်ရှိပါတယ်။ သာကေထုတ်ပြီရရင် မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်က အရင်စူဠပန္နကဆိုတာဟာ အကွရာ ၄၄-လုံးမျှရှိတဲ့ ဂါထာတစ်ပုဒ်ကို ၄-လပတ်လုံးကျက်တာတောင် မရဘူးတဲ့။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကျယ်ကို ကျက်မှတ်နိုင်ဖို့ကတော့ အလွန်ဝေးတာပါပဲ။ အဲဒီမထေရ်ဟာ မြတ်စွာဘုရားပေးတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းအားထုတ်သဖြင့် တစ်နံနက်ခင်းကာလတွင်ပဲ ဈာန်အဘိညာဉ်များနှင့်တကွ ရဟန္တာဖြစ်တော်မူပါတယ်။ ဒါကြောင့် တရားအားထုတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အားထုတ်လိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေအား စိတ်ဆန္ဒပျက်အောင် ပြောတဲ့စကားမျိုးကို ပညာရှိသူတော်ကောင်းများ အထူးသတိပြု၍

ရှောင်ကြဉ်ရန် ဘုန်းကြီးက ဒီဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီးကနေပြီး သတိပေးလိုက်ပါတယ်။

ဆရာမရှိဘဲ ကိုယ်တစ်ဦးတည်း အားထုတ်မယ်ဆိုရင်တော့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာပြဆိုထားတဲ့အတိုင်း ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် သစ္စာ ဣန္ဒြိယ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တွေကို အကျယ်အားဖြင့် ကြားနာလေ့လာ မှတ်သားထားဖို့ လိုပါတယ်။ ဗဟုသုတနှင့်ပြည့်စုံတဲ့ ကလျာဏမိတ္တ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာထံ၌ အားထုတ်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်မှာဆိုရင်တော့ ယခုထုတ်ပြခဲ့တဲ့ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ များနှင့်အညီ “တရားအားလုံးဟာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တချည်းပဲ”လို့ ဒါလောကကြားဖူးရင်လည်း သုတမယဉာဏ်ပြည့်စုံပြီလို့ မှတ်ရမယ်။ “ပုထုဇဉ်တို့၏သန္တာန်မှာ ခန္ဓာငါးပါးက ဒုက္ခသစ္စာ၊ တဏှာက သမုဒယ သစ္စာ”ဆိုတဲ့ ဒီအကြောင်းနှင့်အကျိုး လောကီသစ္စာ ၂-ပါးမျှသာ ရှိတယ်”လို့ ဒါလောကကြားဖူးရင်လည်း သုတမယဉာဏ်ပြည့်စုံပြီလို့ မှတ်ရမယ်။ မြန်မာပြည်၌ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ဒီလောကီ သုတကတော့ စောစောကတည်းက ပြည့်စုံနေတာပဲ များပါလိမ့်မယ်။ အကယ်၍ စောစောက မပြည့်စုံသေးရင်လည်း တရားအားထုတ်ခါနီးမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ၏ ဟောပြောချက်ကို နာရခြင်းဖြင့် ပြည့်စုံနိုင်ပါတယ်။ အားထုတ်နေဆဲမှာ တရားနာရခြင်းဖြင့်လည်း ပြည့်စုံနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သုတမယဉာဏ်နှင့်စပ်ပြီး သံသယဖြစ်စရာကတော့ မရှိဘူး။ သုတပြည့်စုံတဲ့ ကလျာဏမိတ္တဆရာ၏ ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း အားထုတ် ဖို့ပဲ လိုပါတယ်။

ဘယ်လို အားထုတ်ရမလဲဆိုတော့ အခြေခံနှင့်တကွ အားထုတ်ပုံကို တတိယပိုင်းမှာ (နာ-၁၂၉ မှစ၍) ပြောခဲ့ပါပြီ။ ယခုဆက်စပ်

မိအောင် နည်းနည်းတော့ ထပ်ပြောပါဦးမယ်။ ပွားစေရမည့်မဂ္ဂင်က သုံးဆင့်ရှိတယ်။ အဲဒီသုံးဆင့်အတွက် ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

မူလ ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။

ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်ဓာတ်။

မူလမဂ္ဂင်ဆိုတာ ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိရယ်၊ သီလမဂ္ဂင်ရယ်၊ ဥပစာရသမာဓိ သို့မဟုတ် အပ္ပနာဈာန်သမာဓိရယ် ဒါတွေပါပဲ။ ရှေ့ပိုင်းများက အကျယ်ပြောခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီမူလမဂ္ဂင်တွေထဲမှာ ကမ္မဿ-ကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာက ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ငယ်ရွယ်စဉ် ကတည်းက ပြည့်စုံလာကြတာပဲ များပါတယ်။ သီလမဂ္ဂင်ဆိုတာ ကတော့ လူဝတ်ကြောင်များမှာ စောစောက မပြည့်စုံတောင် တရား အားထုတ်ခါနီး သီလဆောက်တည်လိုက်ရင် ပြည့်စုံသွားတာပါပဲ။ ရဟန်းများမှာလည်း သံသယရှိလျှင် ဒေသနာပြောကြားခြင်းစသည်ဖြင့် ကုစားလိုက်ရင် ပြည့်စုံတာပါပဲ။ သမာဓိပြည့်စုံအောင်ကတော့ အာနာပါနု အစရှိတဲ့ သမထကမ္မဋ္ဌာန်းတစ်ခုခုကိုယူပြီး ဈာန်ရသည်တိုင်အောင် ဖြစ်စေ၊ ဥပစာရသမာဓိ ရသည်တိုင်အောင်ဖြစ်စေ အားထုတ်ရတယ်။ အဲဒီလိုအားထုတ်ဖို့ အချိန်အခွင့်မရှိရင်တော့ ဓာတ်လေးပါးကိုရှုရတဲ့ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကစပြီးတော့ အားထုတ်ရင်လည်း ဥပစာရသမာဓိနှင့် တူညီတဲ့ ဝိပဿနာဓမ္မိကသမာဓိကို ရနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီသမာဓိကိုရရင် နိဝရဏကင်းပြီး စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်တော့တာပဲ။ ယခုပြောခဲ့တာဟာ မူလမဂ္ဂင် ကိုပွားစေပုံ အကျဉ်းချုပ်ပါပဲ။

ဗုဒ္ဓဘာဂမင်္ဂဇေါ် ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ပွားစေပုံ

အဲဒီလို မူလမဂ္ဂင်များကို ပွားစေပြီးတဲ့အခါ မြင်ဆဲ၊ ကြားဆဲ၊ နံဆဲ၊ စားသိဆဲ၊ ထိသိဆဲ၊ ကြံသိဆဲစသောတို့၌ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးခေါ်တဲ့ ဒုက္ခသစ္စာတရားတို့ကို အမှန်အတိုင်း သိအောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ရတယ်။ အားထုတ်ဆိုတာလည်း မပြတ် ရှုမှတ်နေတာကို ပြောတာပါပဲ။ ဒီနေရာမှာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး အကြောင်းရယ်၊ အဲဒါတွေကိုမရှုနိုင်လို့ အမှန်အတိုင်းမသိရင် နိစ္စ သုခ အတ္တလို့ ထင်မှတ်ပြီး စွဲလမ်းပုံရယ်၊ ရှုနိုင်လို့ အမှန်အတိုင်း သိရင်တော့ အစွဲအလမ်းကင်းပုံရယ်၊ အဲဒါတွေကို တတိယပိုင်း (နာ-၁၂၉ စသည်)မှာရော စတုတ္ထပိုင်း (နာ-၂၁၅)မှာရော အကျယ် ပြောခဲ့ပါပြီ။

အဲဒီလို သမာဓိပြည့်စုံနေတဲ့အခါမှာ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ရုပ်နာမ် အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတွေကို အမှန်အတိုင်း သိသိ သွားတယ်၊ သိပုံကတော့ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်၊ ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်၊ ကြွေတယ်၊ လှမ်းတယ်၊ ချတယ်၊ လှုပ်တယ်၊ ငြိမ်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ခိုက်မှာ မှတ်သိရတဲ့ရုပ်ကတခြား၊ မှတ်သိတဲ့စိတ်နာမ်ကတခြား ကွဲပြားပြီးထင်တယ်။ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ရဲ့ အခြေခံအစဖြစ်တဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ပဲ။ အဲဒီ ဉာဏ်ဖြစ်ပုံကို မြတ်စွာဘုရားက ဒီဃနိကာယ်သာမညဖလသုတ်(နာ-၇၂)၊ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ မဟာသကုလုဒါယိသုတ် (နာ-၂၀၉)တို့၌ ပတ္တမြားဥပမာဖြင့် ပြထား ပါတယ်၊ ပြပုံကတော့-

ရုပ်နာမ်ကွဲပုံ ဘုရားဟော ဥပမာ

ဝေဠုရိယခေါ် ကြောင်မျက်ခွံ ပတ္တမြားထဲမှာ ကြိုးအညို၊ အဝါ၊ အနီ၊ အဖြူ၊ အဝါနု တစ်ခုခုသိထားပြီး အဲဒီ ကျောက်ပတ္တမြားကို လက်ဝါးပေါ်တင်ကြည့်ရင် မျက်စိကောင်းတဲ့သူဟာ ကျောက်ကတခြား၊ ကြိုးကတခြား၊ ကွဲပြားစွာ မြင်ရသည့်ပြင်၊ ကျောက်ထဲမှာ ကြိုးကလေး သိထားတာ ဝင်နေတာကိုလည်း ရှင်းလင်းစွာသိရတယ်။ အဲဒါလိုပဲ ရှုသိရတဲ့ ရုပ်ကိုယ်ကတခြား၊ ရှုသိတဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်ကတခြား ကွဲပြားစွာ သိရတယ်။ ရှုသိစရာ ရုပ်ကိုယ်ဆီသို့ ရှုသိတဲ့စိတ်ဝိညာဏ်က ပြေးပြေး ကပ်သွားတာကိုလည်း သိရတယ်။ အဲဒီဥပမာမှာ ရုပ်ကိုယ်က ကျောက်နှင့် တူတယ်။ ရှုသိတဲ့စိတ်က ကြိုးနဲ့တူတယ်။ ကြိုးက ကျောက်ထဲဝင်နေ တာလိုပင် ရှုသိတဲ့စိတ်ဝိညာဏ်က ရှုသိစရာ ရုပ်ကိုယ်ဆီသို့ ပြေးပြေး ကပ်သွားတယ်။ အဲဒီလို ရုပ်နာမ် ၂-ပါးကို ပိုင်းခြားသိကြောင်း ပြထားတယ်။ အဲဒီပြပုံကို အထူးသတိပြုကြရမယ်။ အဲဒီပြပုံထဲမှာ ရုပ်က မည်ရွေ့မည်မျှ၊ စိတ် စေတသိက်နာမ်က မည်ရွေ့မည်မျှလို့ သိကြောင်း မပါဘူး။ ရုပ်ကိုယ်နှင့်ရှုသိတဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်မျှ သိကြောင်းသာ ပါတယ်။ အဲဒါကို အထူးသတိပြုသင့်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် (ဒု၊ နာ-၂၂၅)မှာ နာမ်တရားထင်ပေါ်ပုံကို ဒီလိုပြထားပါတယ်။

အဿ-ထိုယောဂီအား၊ ရူပံ-ရှုသိရသော ရုပ်သည်၊ ယထာ ယထာ-အကြင် အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သုဝိက္ခာလိတံ- ရှုသိမှုဖြင့် ကောင်းစွာသုတ်သင်ပြီသည်ဖြစ်၍၊ နိဇ္ဈန္တံ သုပရိသုန္တံ-အရှုပ် အထွေးမရှိ ကောင်းစွာစင်ကြယ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ တထာ တထာ- ထိုထိုအခြင်းအရာဖြင့် ရုပ်ကိုသိမှု သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သလောက်၊

တဒါရမ္မဏာ-ထိုရုပ်လျှင် အာရုံရှိကုန်သော၊ အရူပဗ္ဗော-ရုပ်မဟုတ်သည့် နာမ်တရားတို့သည်။ သယမေဝ ပါကဋာ ဟောန္တိ-သူ့အလိုလိုပင် ထင်ရှားပေါ်ကုန်၏တဲ့။ ဒီဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာလည်း နာမ်တရားများ အရေအတွက်နှင့်တကွ ထင်ပေါ်သည်ကို မဆိုလိုကြောင်း၊ ရုပ်ကို အာရုံပြုတဲ့အနေအထားဖြင့်သာ ထင်ပေါ်ပုံဆိုလိုကြောင်း ထင်ရှားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်(၃၊ နာ ၂၃၁)မှာပဲ-

“နာမံ နိဿာယ ဂ္ဂပံ ပဝတ္တတိ၊ ဂ္ဂပံ နိဿာယ နာမံ ပဝတ္တတိ- နာမ်ကိုမှီ၍ ရုပ်ဖြစ်သည်၊ ရုပ်ကိုမှီ၍ နာမ်ဖြစ်သည်၊ နာမဿခါဒိတု- ကာမတာယ ပိပိတုကာမတာယ ဗျာဟရိတုကာမတာယ ဣရိယာပထံ ကပ္ပေတုကာမတာယ သတိ-နာမ်၏ စားလိုခြင်း၊ သောက်လိုခြင်း၊ ပြောလိုခြင်း၊ ဣရိယာပုတ်ပြုလိုခြင်း ရှိလတ်သော်၊ ဂ္ဂပံ ခါဒတိ ပိဝတိ ဗျာဟရတိ ဣရိယာပထံ ကပ္ပေတိ-ရုပ်က စားသည်၊ သောက်သည်၊ ပြောသည်၊ ဣရိယာပုတ်ကို ပြုသည်”လို့ ပြထားပါတယ်။ အဲဒီလို ပြရာမှာလည်း အရေအတွက်နှင့်တကွသိပုံကို ပြသည်မဟုတ်၊ တကယ် ဖြစ်ပုံကိုသာ ပြပေသည်။ ဒါကြောင့် သရုပ်သင်္ချာဖြင့်ဆင်ခြင်၍ သိရုံမျှဖြင့် နာမဂ္ဂပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် အစစ်မဖြစ်၊ တကယ်ဖြစ်ပေါ်နေသော ရုပ်နာမ်တို့ကိုရှုမှတ်နေစဉ် သိစရာရုပ်နှင့် အသိစိတ်နာမ် တခြားစီ ခွဲခြား၍သိမှသာ နာမဂ္ဂပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်အစစ်ဖြစ်ကြောင်း မှတ်သားထား ကြရမယ်။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ကိုယ်အမှုအရာ ရုပ်ကိုရှုခိုက်၌ သိစရာ ရုပ်နှင့် သိတဲ့နာမ် ဒီ ၂-ပါးကိုခွဲခြားပြီး သိတာလည်း အမှန်အတိုင်း သိမြင်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ၊ မရှုခင်ကရော ရှုခါစကရော ကိုယ်ရုပ်နဲ့ အသိစိတ် နာမ်ကို (စာတွေ့အသိအားဖြင့် ကွဲနေပေမယ့်) ကိုယ်တိုင်တွေ့ဉာဏ်သိ

အားဖြင့်တော့ မခွဲခြားနိုင်သေးဘူး။ ဒီဉာဏ်ရောက်တဲ့အခါကျတော့ သိစရာရုပ်နဲ့ သိတဲ့နာမ်ဟာ သူ့အလိုလိုပင် ကွဲနေတယ်။ ကြံတယ် နာတယ် စသည်ဖြင့် ရှုသိရတဲ့အခါမှာလည်း ကြံသိတာနှင့် တည်ရာ ကိုယ်ရုပ်၊ နာတာနှင့် နာရာဌာန ကိုယ်ရုပ်စသည်ဟာ သူ့အလိုလိုပင် ကွဲနေတယ်။ အဲဒီလို ရုပ်နှင့်နာမ်ကို တခြားစီခွဲပြီးသိတာဟာ အမှန် အတိုင်းသိတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။ အဲဒီအခါ ကိုယ်ရုပ်နှင့်အသိစိတ်နာမ် ဒီ ၂-ခုပဲ ရှိတယ်။ ဒီမှတစ်ပါး အသက်ရှင်နေတဲ့အကောင်ရယ်လို့ မရှိတော့ဘူးလို့ ဒီလိုလည်းသိတယ်။ အဲဒါလည်း အမှန်အတိုင်းသိတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။

အဲဒီကနောက် သမာဓိဉာဏ် တစ်ဆင့်တက်လာတဲ့အခါ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင်း ကိုယ်ရုပ်နဲ့ ထိစရာရှိလို့ ထိသိရတယ်၊ မျက်စိနဲ့မြင်စရာရှိလို့ မြင်ရတယ်၊ နားနဲ့ အသံရှိလို့ ကြားရတယ်၊ ကွေးချင်ကွဲမတ်ရှိလို့ ကွေးရတယ်၊ မရှုပ်လို့ မသိဘူး၊ မသိလို့ သာယာနှစ်သက်တယ်၊ သာယာနှစ်သက်လို့ စွဲလမ်းတယ်၊ စွဲလမ်းလို့ ပြုတယ်ပြောတယ်၊ ပြုလို့ ပြောလို့ ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုး ဖြစ်ရတယ်၊ ကံကောင်းလို့ ကောင်းကျိုးကိုရတယ်၊ ကံမကောင်းလို့ မကောင်းကျိုးကိုရတယ် စသည်ဖြင့် အကြောင်းနှင့်အကျိုးကို ဆက်စပ်ပြီး ပါရမီဉာဏ် အားလျော်စွာသိတယ်။ အဲဒါဟာ အမှန်အတိုင်းသိတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။

အဲဒီကနောက် သမာဓိဉာဏ် တစ်ဆင့်တက်လာတဲ့အခါ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်၊ မြင်တယ်၊ ကြားတယ်၊ ကြံတယ်၊ ညောင်းတယ်၊ ပူတယ်၊ နာတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင်း မှတ်ရတဲ့အာရုံ၏အစကိုလည်း ထင်ရှားသိရတယ်။ ပျောက်ကွယ်

• ၃၃၆

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

သွားတဲ့အဆုံးကိုလည်း ထင်ရှားသိရတယ်။ အဲဒီလိုသိရတော့ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ပျောက်ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူးလို့လည်း ကိုယ်တွေ့အားဖြင့် ရှင်းလင်းစွာ သိရတယ်။ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ ကြောက်စရာ ဆင်းရဲပဲလို့လည်း သိရတယ်။ ကိုယ့်အလိုအတိုင်းမဖြစ်ဘဲ အစိုးမရလို့ အနတ္တပဲလို့လည်း သိရတယ်။ အဲဒီလိုသိတာတွေဟာလည်း အမှန်အတိုင်းသိတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိချည်းပဲ။

အဲဒီထက် သမာဓိဉာဏ် ရင့်သန်အားကောင်းလာတဲ့အခါ ကျတော့ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်၊ ကြွဲတယ်၊ လှမ်းတယ်၊ ချတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရပေမယ့် ကိုယ်ရယ်၊ ဝမ်းဗိုက်ရယ်၊ လက်ခြေရယ် စသည်ဖြင့် ဒီလို ပုံသဏ္ဌာန် အထည်ခြပ်တွေ မထင်ပေါ်တော့ဘဲ တရိပ်ရိပ်နှင့် အလွန်လျင်မြန်စွာ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့ရတယ်။ အဲဒီအခါမှာတော့ ရှုသိရတဲ့အာရုံရော ရှုသိ ရှုသိနေတဲ့စိတ်ရော လျင်မြန်စွာပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့နေရတဲ့အတွက် မမြဲဘူး၊ ကြောက်စရာဆင်းရဲမျှပဲ၊ အတ္တကောင် မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှပဲဆိုတာ အလွန်ရှင်းလင်းစွာ သိသိနေတယ်။ ပေါ်ပေါ်လာတဲ့အာရုံကလည်း ချက်ချင်းပင် ပျောက်ပျောက်သွားလို့ အတ္တကောင်အနေဖြင့် စွဲလမ်းစရာမရှိဘူး။ ရှုသိ ရှုသိနေတဲ့စိတ်ကလည်း ချက်ချင်းပင် ပျောက်ပျောက်သွားလို့ အတ္တကောင် ငါကောင်အနေဖြင့် စွဲလမ်းစရာမရှိဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီအခါမှာ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့အသိကတော့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလို့ အမှန်အတိုင်းသိနေပုံဟာ အလွန်ပဲ ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒီလိုအသိတွေဟာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ မှန်စွာ သိမြင်မှုတွေပဲ။

ရုပ်နှင့်နာမ်ကို ခွဲခြားသိတာမှစ၍ ယခုပြောတဲ့ အသိတိုင်အောင် မှန်စွာသိတဲ့ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း အမှန်အတိုင်း သိအောင် စိတ်ဦးညွှတ်ပေးတဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပလည်း ပါတယ်။ အမှန်အတိုင်း စူးစိုက်တည်ကြည်တဲ့ သမ္မာသမာဓိလည်း ပါတယ်။ အမှန်အတိုင်းအမှတ်ရတဲ့ သမ္မာသတိလည်းပါတယ်။ ကိုယ်အမှုအရာကို အမှတ်ရတဲ့ ကာယာနုပဿနာ၊ ဝေဒနာတစ်မျိုးမျိုးကို အမှတ်ရတဲ့ ဝေဒနာနုပဿနာ၊ စိတ်အကြံတစ်မျိုးမျိုးကို အမှတ်ရတဲ့ စိတ္တာနုပဿနာ၊ သဘောတရားတစ်မျိုးမျိုးကို အမှတ်ရတဲ့ ဓမ္မာနုပဿနာဆိုတဲ့ သတိ-ပဋ္ဌာန်လေးပါးထဲက တစ်ပါးပါးသော သတိပဋ္ဌာန်ပေါ့။ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်း အမှတ်ရအောင် ကြောင့်ကြစိုက်ပေးတဲ့ သမ္မာဝါယာမ မဂ္ဂင်လည်းပါတယ်။ ဒီ သမ္မာဝါယာမက ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသော ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုမှတ်မိအောင် ကြောင့်ကြစိုက်ပေးလို့ အမှန်အတိုင်း အမှတ်ရတဲ့ သမ္မာသတိဖြစ်တယ်။ ဒီသတိဖြင့် အမှန်အတိုင်းရှုမှတ်မိလို့ ရှုမိတဲ့အာရုံမှာ ကပ်ခနဲ ကပ်ခနဲ တည်တည်နေတဲ့ ဝိပဿနာ သမ္မာသတိ ဖြစ်တယ်။ ဒီသမာဓိဖြင့် မှန်စွာစူးစိုက်တည်နေလို့ အဲဒီရုပ်နာမ်အာရုံကို စိတ်ဦးညွှတ်ပေးတဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပဖြစ်တယ်။ အဲဒီ သင်္ကပ္ပက မှန်စွာ သိရအောင် စိတ်ဦးညွှတ်ပေးလို့ ရုပ်နာမ်သဘော အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတို့ကို မှန်စွာသိသိသွားတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်တယ်။

အဲဒီတော့ ရှုသိတိုင်း ရှုသိတိုင်း သမ္မာဝါယာမ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိဆိုတဲ့ သမာဓိမဂ္ဂင်သုံးပါးနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပဆိုတဲ့ ပညာမဂ္ဂင်နှစ်ပါး ၂-ရပ်ပေါင်း မဂ္ဂင်ငါးပါးဟာ ပါဝင်နေတယ်။ ဒီမဂ္ဂင် ငါးပါးက တပေါင်းတည်း အညီအညွတ်ရှုသိမှုကို ပြုလုပ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီမဂ္ဂင်ငါးပါးကို ကာရကမ္ပင်လို့ အင်္ဂုလကထာက အမည်ပေး

ထားပါတယ်။ အလုပ်သမားမဂ္ဂင်တွေလို ဆိုရမှာပေါ့။ ဒါတွင်လည်း မကသေးပါဘူး။ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝဆိုတဲ့ သီလမဂ္ဂင်တွေလည်း ပါဝင်ပါသေးတယ်။ ပါဝင်ပုံကတော့ သီလမပျက်သောအားဖြင့် ပါဝင်ခြင်း၊ ဝိရတိကိစ္စ ပြီးသောအားဖြင့် ပါဝင်ခြင်းလို့ ၂-မျိုးရှိပါတယ်။ သီလမပျက်သောအားဖြင့် ပါဝင်ပုံကတော့ ဝိပဿနာယောဂီဟာ ဝိပဿနာမဂ္ဂမီကပင် သီလကို ဆောက်တည်ခဲ့တယ်၊ စင်ကြယ်စေခဲ့တယ်၊ ရှုမှတ်နေတဲ့အခါလည်း အဲဒီသီလဟာ မပျက်ဘူး၊ စင်ကြယ်မြဲပင် စင်ကြယ်နေတယ်၊ သာပြီးတော့စင်ကြယ်တယ်လို့တောင် ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ သီလမဂ္ဂင်သုံးပါးနှင့်တကွဆိုလျှင် ရှုသိတိုင်း ရှုသိတိုင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားနေတယ်။ အဲဒီလိုပါဝင်နေပုံကို ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိ မဟာသဠာတနိကသုတ်မှာ ဒီလိုပြထားပါတယ်။

မဟာသဠာယတနိကသုတ်မှ မြင်မှုဆိုင်ရာ အတိုချုပ်မြန်မာပြန်။

ရဟန်းတို့၊ (မြင်ဆဲ၌ ရှု၍) မျက်စိကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိမြင်လျှင်၊ အဆင်းတို့ကို၊ မြင်သိမှုကို၊ မြင်တွေ့မှုကို၊ မြင်ခံစားမှုကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိမြင်လျှင် ယင်းမျက်စိစသည်တို့၌ မတပ်မက်တော့ပေ၊ မျက်စိစသည်တို့၌ မတပ်မက်ဘဲ မယှဉ်တွဲဘဲ မှန်စွာသိလျက် အပြစ် မြင်လျက်နေသောသူအား (အာယတီ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ အပစယံ ဂစ္ဆန္တိ) နောင်အခါ၌ဖြစ်မည့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့သည် ပျက်စီးသွားကြလေကုန်တော့၏။ (မဂ္ဂမိတဲ့ အာရုံနှင့်စပ်၍ ဖြစ်မည့်ဘဝသစ် ခန္ဓာတို့ ဖြစ်ခွင့် မရှိဘဲ ချုပ်ငြိမ်းသွားကြသည်ဟု ဆိုလို၏) ပေါနောဘဝိကာ စသည်ဖြင့် ပြဆိုအပ်သောတဏှာသည်လည်း ချုပ်ကင်းသွား၏။ (ထိုအာရုံ၌ ဖြစ်ထိုက်သည်တဏှာ ကင်းသည်ကို ဆိုလို၏။)

(ယော တထာဘူတဿ ဒိဋ္ဌိ သာဿ ဟောတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ) ထိုသို့ သိမြင်သူ၏ အသိအမြင်သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိပင်၊ (ယော တထာဘူတဿ သင်္ကပ္ပေါ သ္မာဿ ဟောတိ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ) ထိုသို့သိမြင်သူ၏ သင်္ကပ္ပသည် သမ္မာသင်္ကပ္ပပင်၊ ထိုသို့သိမြင်သူ၏ အားထုတ်မှုသည် သမ္မာဝါယာမပင်၊ ထိုသို့သိမြင်သူ၏ အမှတ်ရမှုသည် သမ္မာသတိပင်၊ ထိုသို့သိမြင်သူ၏ သမာဓိသည် သမ္မာသမာဓိပင်။ (ပုဗ္ဗေ ခေါ ပနဿ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ အာဇီဝေါ သုပရိသုဒ္ဓေါ ဟောတိ) ထိုယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်အမှု နှုတ်အမှုနှင့် အသက်မွေးမှုသည် တရားအားထုတ်ပီရူးအဖို့ကပင် ကောင်းစွာစင်ကြယ်ခဲ့သည်။ (ဝေမဿာယံ အရိယော အဋ္ဌကိကော မဂ္ဂေါ ဘာဝနာပါရိပုရိ ဂစ္ဆတိ) ဤဆိုခဲ့သည်အတိုင်း ထိုယောဂီမှာ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော ဤအရိယမဂ်သည် ပွားစေမှု ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်လေတော့သည်။

အဲဒါဟာ မြင်ဆဲခဏ၌ သိသင့်သောတရားငါးပါးကို မှန်စွာ သိတဲ့ယောဂီမှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပါဝင်ပြည့်စုံပုံကိုပြသော ဘုရားစကားတော် ပါပဲ။ လိုရင်းလောက်ချိုးပြီးမြန်မာပြန်ပြလိုက်ပါတယ်။ အကျယ်သိချင်ရင်တော့ ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိ မဟာသဠာယတနိကသုတ်ကို ကြည့်ရုံပါပဲ။ အဲဒီမှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပြည့်စုံပုံကို အဋ္ဌကထာက အရိယမဂ်ခဏဖြင့် ပြပါတယ်။ အဲဒါက ဥက္ကဋ္ဌနည်းဖြင့်ပြတယ်လို့ ဆိုရမှာပါပဲ။ ဩမက နည်းအားဖြင့်တော့ ဝိပဿနာခဏ၌ ပြည့်စုံပုံကိုယူလျှင် အဲဒီစာပိုဒ်၏ မူလအခြေခံစာပိုဒ်မှာ (စက္ခု ခေါ ဘိက္ခဝေ ဇာနိ ပဿံ ယထာဘူတံ) စသည်ဖြင့် ပြထားသောစကားနှင့် တသားတည်း ညီညွတ်သွားပါတယ်။ ညီညွတ်ပုံကတော့ ဖျက်စီး၊ အဆင်း၊ မြင်သိမှု၊ မြင်တွေ့မှု၊ မြင်ခံစားမှု တို့ကို မှန်စွာသိတာဟာ ဝိပဿနာဖြင့် သိတာပဲ၊ အရိယမဂ်ကတော့

မျက်စိသည်ကို အာရုံပြုပြီးမသိဘူး၊ သိခြင်းကိစ္စပြီးရုံမျှသာရှိတယ်။ အဲဒီတော့ အစပိုင်းကပြခဲ့တဲ့ မျက်စိသည်ကို အမှန်အတိုင်းသိတဲ့ ဝိပဿနာဓမ္မာပင် သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အပြည့်အစုံ ပါဝင်ပုံကိုပြတယ်လို့ ယူရင် ရှေးနောက် ညီညွတ်ပြီးတော့ တကယ် အလုပ်လုပ်ရတဲ့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ပွားစေပုံကို ပြခြင်းကိစ္စလည်း ပြီးသွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးကတော့ အဲဒီဘုရားစကားတော်ဖြင့် ပြလိုရင်းက ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ပင် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီဝိပဿနာမဂ္ဂင် ပြည့်စုံတဲ့အခါ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အရိယမဂ္ဂင်ကိုတော့ ဝိပဿနာ၏ ပန်းတိုင် အနေဖြင့်သာပြတယ်လို့ သဘောကျပါတယ်။

ယခု ထုတ်ပြခဲ့တာက မြင်ဆဲဓမ္မာထင်ရှားတဲ့ တရားငါးပါးကို ရှုသိပြီး မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေပုံပဲ။ ထို့အတူပင် ကြားဆဲဓမ္မာ၊ နံဆဲဓမ္မာ၊ စားသိဆဲဓမ္မာ၊ ထိသိဆဲဓမ္မာ၊ ကြံသိဆဲဓမ္မာများမှာလည်း ဟောထားတဲ့ စကားတော်တွေ ရှိပါသေးတယ်။ အဲဒါတွေကိုတော့ နည်းမှီပြီး သိနိုင်ပါပြီ။ ယခု ပြောခဲ့တာကတော့ ဝိပဿနာရှုရိုက်မှာ သီလ မပျက်သောအားဖြင့် သီလမဂ္ဂင်သုံးပါး ပါဝင်ပုံပဲ။

ဝိပဿနာရှုရိုက်၌ ဝိရတိကိစ္စပြီးပုံ

ဝိရတိကိစ္စပြီးသောအားဖြင့် ပါဝင်ပုံကတော့ မြင်ဆဲဓမ္မာ စသည်မှာ ရှုမှတ်လျက် အမှန်အတိုင်းသိရသော ရုပ်နာမ်အာရုံနှင့်စပ်၍ မုသာဝါဒအစရှိသော ဝိစ္စာဝါစာလည်း ဖြစ်ခွင့်မရှိတော့ဘူး၊ စဉ်းစား ကြည့်ပါ။ “ချုပ်ပျက်သွားပြီး မမြဲဘူး မရှိတော့ဘူး”လို့ သိရတဲ့အာရုံကို

လိုချင်လို့ဖြစ်စေ၊ မုန်းလိုဖြစ်စေ လိမ်ပြောဖို့ လိုပါဦးမလား မလိုပါဘူး၊
 ထို့အတူပင် အဲဒီအာရုံအတွက် ကုန်းချောဖို့လည်းမလိုဘူး၊ ဆဲဆိုဖို့လည်း
 မလိုဘူး၊ အပြန်အဖျင်း ပြောဖို့လည်းမလိုဘူး၊ ဒါကြောင့် မိစ္ဆာဝါစာ
 ဖြစ်ခွင့်မရှိတော့ဘူးလို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ထို့အတူပင် သတ်မှု ခိုးမှု
 မတရားလွန်ကျူးမှုဆိုတဲ့ မိစ္ဆာကမ္မန္တလည်း ဖြစ်ခွင့်မရှိဘူး။ မတရား
 ပစ္စည်းရှာမှုဆိုတဲ့ မိစ္ဆာအာဇီဝလည်း ဖြစ်ခွင့်မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ရှုမှတ်၍
 မှန်စွာသိတိုင်း သိတိုင်း အဲဒီသိရသောအာရုံနှင့်စပ်၍ မိစ္ဆာဝါစာမှ
 ကြဉ်ရှောင်မှု သမ္မာဝါစာကိစ္စလည်း ပြီးတယ်၊ မိစ္ဆာကမ္မန္တမှ ကြဉ်ရှောင်မှု
 သမ္မာအာဇီဝကိစ္စလည်း ပြီးတယ်၊ မိစ္ဆာအာဇီဝမှ ကြဉ်ရှောင်မှု သမ္မာ-
 အာဇီဝကိစ္စလည်းပြီးတယ်၊ အဲဒီလို ကြဉ်ရှောင်မှု ဝိရတိကိစ္စပြီးတဲ့
 အတွက် ရှုမှတ်၍ အမှန်အတိုင်းသိတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း
 သမ္မာဝါစာ၊ ကမ္မန္တ၊ အာဇီဝဆိုတဲ့ သီလမဂ္ဂင်သုံးပါးတည်း ဝိရတိကိစ္စ
 ပြီးသောအားဖြင့် ပါဝင်တယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဖောင်းတယ်၊ ဝိနိတယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်၊
 ကြဲတယ်၊ ညောင်းတယ်၊ ပူတယ်၊ နာတယ်၊ ကြားတယ်၊ မြင်တယ်
 စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့်တကွ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး
 တရားကို ပွားစေသည်မည်တယ်၊ သစ္စာလေးပါးထဲမှာ ဒုက္ခသစ္စာဟာ
 ပိုင်းခြားသိအပ်တဲ့ ပရိညေယျတရားပဲ၊ ဒုက္ခသစ္စာဆိုတာလည်း ဥပါဒါ-
 နက္ခန္ဓာငါးပါးပဲ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတာ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊
 သိတိုင်း ဒွါရ ၆-ပါးက ထင်ရှားဖြစ်နေတဲ့ တရားတွေပဲ၊ ဒါကြောင့်
 ပရိညေယျဖြစ်တဲ့ မြင်မှု၊ ကြားမှု အစရှိသော ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေကို
 ရှုမှတ်ပြီးသိရတယ်။ အဲဒီလို သိတိုင်း သိတိုင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားတွေ

• ၃၄၂

မွေ့ကြာတရားတော်ကြီး

ပွားတယ်၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဆိုတာ ပွားစေရမည့် ဘာဝေတဗ္ဗတရားပဲ။ ပွားစေအပ်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဖြစ်ပွားအောင် မြင်မှု၊ ကြားမှု အစရှိသော ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေကို ရှုမှတ်ရတယ်။

အဲဒီတော့ မြင်မှု၊ ကြားမှုစသော ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေကို ရှုလျှင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဖြစ်ပွားတယ်၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဖြစ်ပွားစေလိုလျှင် အဲဒီ ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေကို ရှုမှတ်ရတယ်၊ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာ ရှုခိုက်မှာ မြင်မှု၊ ကြားမှု အစရှိသော ဒုက္ခသစ္စာက ရှုသိအပ်တဲ့ ပရိညေယျ အာရုံတရားပဲ၊ ရှုသိမှု မဂ္ဂင်သစ္စာက ဖြစ်ပွားစေအပ်တဲ့ ဘာဝေတဗ္ဗ အာရမ္မဏိကတရားပဲ၊ အဲဒါကို သေသေချာချာ မှတ်ထားကြ၊ သာပြီး မှတ်မိအောင် လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ဒုက္ခသစ္စာကို ရှုမှ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားသည်။

ဝိပဿနာမဂ္ဂင် ပြည့်စုံမှ အရိယမဂ်ဖြစ် နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်သည်။

“ဒုက္ခသစ္စာက အာရုံ၊ ရှုသိတဲ့မဂ္ဂင်က အာရမ္မဏိက” ဆိုတာကို ယခုလို အထပ်ထပ်ပြောနေတာ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် “ရှုပ်နာမ်သင်္ခါရ ဒုက္ခတရားတွေကိုရှုနေရင် ဒုက္ခတွေချည်းတွေ့နေမှာပဲ၊ နိဗ္ဗာန်ကိုရှုမှ ချမ်းသာကိုရမယ်”စသည်ဖြင့် ဘုရားအလိုတော်နှင့် ဆန့်ကျင်ပြီး ပြောဟောနေတဲ့ သာသနာဖျက်တရားတွေက ရှိနေလို့ နည်းမှန်လမ်းမှန်ကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သဘောပေါက်အောင် အထပ်ထပ် ပြောနေရတာပါပဲ။

ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သစ္စာလေးပါးကိုသိပုံ

ဒွါရ ၆-ပါးက ပေါ်လာသမျှတရားတွေကို ရှုမှတ်ပြီး အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောမျှပဲလို့ သိသိနေတာက ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြားပြီး သိတာပဲ။ ဒါကြောင့် ရှုသိတိုင်း ရှုသိတိုင်း ပရိညာပဋိဝေဝ ပိုင်းခြား သိခြင်းဟူသော ထိုးထွင်းသိခြင်းကိစ္စလည်းပြီးတယ်။ ဒါကတော့ အလွန်ထင်ရှားနေပါပြီ။

အဲဒီလိုရှုပြီး သိတိုင်း သိတိုင်း အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောမျှ ပဲလို့ သိရတဲ့ ရုပ်နာမ်အာရုံတွေနှင့်စပ်ပြီး သာသနာနှစ်သက်မှု၊ လိုချင် တောင့်တမှုတဏှာ ဖြစ်နိုင်ခွင့်မရှိတော့ဘူး။ အဲဒါဟာ တဏှာဆိုတဲ့ သမုဒယသစ္စာကို တဒဂ်ပဟာန်ဖြင့်ပယ်တာ ကင်းစေတာပဲ။ ဒါကြောင့် ရှုသိတိုင်း ရှုသိတိုင်း ပဟာနုပဋိဝေဝ ပယ်ခြင်းဟူသော ထိုးထွင်းသိခြင်း ကိစ္စလည်းပြီးတယ်။ ဒါကတော့ အာရုံပြုပြီးသိတာမဟုတ်ဘူး။ ပယ်တာ ကင်းစေတာကိုပင် သိတယ်လို့ ဆိုတာပါပဲ။

အဲဒီလို တဏှာကင်းတော့ အဲဒီတဏှာမှ ဆက်ဖြစ်မည့် “ဥပါဒါန်၊ ကံ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်”အစရှိသော “ကိလေသဝဋ်၊ ကမ္မဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ်”ဆိုတဲ့ ဝဋ်ဆင်းရဲတွေလည်း ဖြစ်နိုင်ခွင့်မရှိတော့ဘူး။ တဒဂ် အားဖြင့် ငြိမ်းတယ်။ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာဖြင့်ဆိုက်ရောက်နိုင် ပြီးစေ နိုင်တဲ့ တဒဂ်နိဗ္ဗာန်ခေါ် နိရောဓပဲ။ အဲဒီ တဒဂ်နိရောဓကို ပြီးစေသော အားဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ်က ဆိုက်ရောက်တယ်။ အရိယမဂ်က မျက်မှောက်ပြုတာမျိုးပေါ့။ ဒါပေမယ့် အာရုံပြုတာတော့ မဟုတ်ဘူး။ ရှုသိတိုင်း ရှုသိတိုင်း တဒဂ်အားဖြင့် ငြိမ်းမှုကို ပြီးစေရုံမျှပဲ။ အဲဒါကို

“ဝိပဿနာဖြင့် သန္တိကိရိယာပဋိဝေဓ ကို ပြီးစေတယ်။ ဆိုက်ရောက်သော အားဖြင့် သိတယ်”လို့ပဲ ဆိုရတယ်။

ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ အမှူးရှိသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးက မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပွား ဖြစ်ပွားသွားတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပွားသွားတာကိုပင် ဘာဝနာပဋိဝေဓ လို့ခေါ်တယ်။ အဲဒီရှုစိုက်မှာ ရှုသိတာကို အာရုံပြု သိတာတော့ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်သန္တာန်ဖြစ်တဲ့တရားဖို့ ပြန်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်ကြည့်ရင်တော့ သိနိုင်ပါတယ်။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ရှုသိစိုက် ရှုသိစိုက်၌ ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြားသိတယ်။ အဲဒါ ပရိညာပဋိဝေဓ အစစ်ပဲ။ သမုဒယသစ္စာကို တဒဂ်ပဟာန်ဖြင့် ပယ်တယ်။ အဲဒါ ပဟာနုပဋိဝေဓပဲ။ ပယ်သောအားဖြင့် သိခြင်းကိစ္စပြီးတာပဲ။ တဒဂ်နီရောကို ပြီးစေသောအားဖြင့် ဆိုက် ရောက်တယ်။ အဲဒါ သန္တိကိရိယာပဋိဝေဓပဲ။ ဝိပဿနာမဂ်ကို ဖြစ်ပွားစေတယ်။ အဲဒါ ဘာဝနာပဋိဝေဓပဲ။ ဖြစ်ပွားစေသောအားဖြင့် သိတာပဲ။ အဲဒါဟာ ဒုက္ခကိုအာရုံပြု၍ သိခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမုဒယ၊ နီရောဓ၊ မဂ္ဂတို့၌ ပယ်ခြင်း၊ ဆိုက်ရောက်ခြင်း၊ ဖြစ်ပွား စေခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း သိမှုကိစ္စပြီးတယ်။ အဲဒီလို ကိစ္စပြီးသော အားဖြင့် ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း သစ္စာလေးပါးကို သိသိသွားပါတယ်။

အဲဒီလို ဝိပဿနာက သိသင့်သည့်အတိုင်း သစ္စာလေးပါးကို သိသောအားဖြင့် ရင့်ကျက်ထက်သန်လျက် ပြည့်စုံသောအခါ အရိယမဂ် ဖြစ်ပေါ်လာပြီး နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုတယ်။ အဲဒီ မဂ်ဇဏမှာ အရိယမဂ် သမ္မာဒိဋ္ဌိအမှူးရှိသော အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးလုံး အပြည့်အစုံဖြစ်ပေါ်တယ်။ အဲဒီ အရိယမဂ္ဂင်တွေကတော့ တစ်ကြိမ်တည်းသာဖြစ်တယ်။ တစ်ကြိမ်တည်းဖြစ်ရုံမျှဖြင့် ပယ်သင့်တဲ့သမုဒယသစ္စာတဏှာ အစရှိသော

ကိလေသာတွေကို ပယ်ခြင်းကိစ္စလည်း ပြီးသွားတယ်။ ဒုက္ခကို ပိုင်းခြားသိခြင်းကိစ္စလည်း ပြီးသွားတယ်။ မဂ္ဂသစ္စာကိုဖြစ်စေခြင်းကိစ္စ (အထက်မဂ်များ အလိုအားဖြင့် ပွားစေခြင်းကိစ္စ)လည်းပြီးသွားတယ်။ ဒါကြောင့် အရိယမဂ် သမ္မာဒိဋ္ဌိက သစ္စာလေးပါးကို တစ်ပြိုင်နက် သိမြင်တယ်လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။

အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို တစ်ပြိုင်နက် သိမြင်ပုံ

သိပုံကတော့- နိရောဓသစ္စာဆိုတဲ့ နိဗ္ဗာန်အငြိမ်းဓာတ်ကို မျက်မှောက်အာရုံပြုပြီး သိတယ်။ အဲဒီ အငြိမ်းဓာတ် အကောင်းဆုံးကို သိရတဲ့အတွက် ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်နဲ့ မငြိမ်းတဲ့ လောကီ ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတွေကို ဆင်းရဲပဲလို့ သိနိုင်ပါပြီ။ ဒါကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းကိစ္စလည်းပြီးတယ်။ ဆင်းရဲဒုက္ခမှန်း သိနိုင်တဲ့ အတွက် အဲဒီ ဆင်းရဲဒုက္ခ၌ နှစ်သက်သာယာမှုတဏှာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ အဲဒီတဏှာမဖြစ်နိုင်ပုံကိုတော့ လေးဆင့်ခွဲပြီးမှတ်ရမယ်။ ပထမမဂ်၏ အစွမ်းကြောင့် အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့တဏှာ၊ ကာမသုဂတိ၌ ခုနစ်ဘဝထက် ပိုလွန်ပြီး ဖြစ်စေနိုင်တဲ့တဏှာဆိုတာတွေ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ ဒုတိယမဂ်၏အစွမ်းကြောင့် ကြမ်းတမ်းသော ကာမတဏှာ၊ ကာမသုဂတိ၌ ၂-ဘဝထက်ပိုလွန်ပြီးဖြစ်စေနိုင်တဲ့ တဏှာဆိုတာတွေ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ တတိယမဂ်၏အစွမ်းကြောင့် သိမ်မွေ့သော ကာမတဏှာလည်း မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ စတုတ္ထအရဟတ္တမဂ်၏အစွမ်းကြောင့် ရူပရာဂ အရူပရာဂဆိုတဲ့

ဘဝတဏှာလည်း မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ အဲဒီမှာ အထူး သတိပြုစရာ ကတော့ အနာဂါမ်၏သန္တာန်မှာဖြစ်နိုင်တဲ့ ဒီဘဝတဏှာဟာ ဒိဋ္ဌိနှင့်မယှဉ်တဲ့ တဏှာပဲ။ ဒါကြောင့် သဿတဒိဋ္ဌိနှင့်မယှဉ်တဲ့ ဘဝတဏှာလည်း ရှိသေးတယ်ဆိုတာ အထူးမှတ်ထားကြရမယ်။ အဲဒီလို တဏှာမဖြစ်နိုင် တာဟာ ပယ်သောအားဖြင့် သိခြင်းကိစ္စပြီးတာပဲ။ အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ကတော့ မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်သွားတဲ့ အတွက် ဖြစ်ပွားစေသောအားဖြင့် သိခြင်းကိစ္စပြီးတာပဲ။ ဒါကြောင့် “(တိသု ကိစ္စတော)ဒုက္ခ သမုဒယ-မဂ္ဂ-ဟူသော သစ္စာသုံးပါးတို့၌ ဝိုင်းခြားသိမှု-ပရိညာကိစ္စပြီးခြင်း၊ ပယ်မှု-ပဟာနု ကိစ္စပြီးခြင်း၊ ဖြစ်ပွားစေမှု-ဘာဝနာကိစ္စပြီးခြင်းဟူသော ကိစ္စပြီးခြင်းအားဖြင့် သိခြင်းဖြစ်သည်”လို့ အဋ္ဌကထာက ဖွင့်ပြထားတာ ပါပဲ။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အရိယမဂ်ဉာဏ်က နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြု၍ သိရုံမျှဖြင့် ကျန်တဲ့သစ္စာ-၃ပါး၌ သိခြင်းကိစ္စပြီးတယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်ကလည်း ဒုက္ခသစ္စာကို ရှုသိရုံမျှဖြင့် ကျန်တဲ့သစ္စာ ၃-ပါး၌ သိခြင်းကိစ္စပြီးတယ်။ အဲဒါကို ရည်ပြီးတော့ “လေးသစ္စာမှ တစ်ပါးမျှ၊ မဂ်က သိမြင်လျှင်။ ပဋိဝေဓ၊ လေးကိစ္စ၊ ပြီးကြ အားလုံးပင်”လို့ ဆောင်ပုဒ် ၂-ခု စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) လေးသစ္စာမှ၊ တပါးမျှ၊ မဂ်ကသိမြင်လျှင်။

(၂) ပဋိဝေဓ၊ လေးကိစ္စ၊ ပြီးကြ အားလုံးပင်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မြင်မှု၊ ကြားမှု အစရှိသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခသစ္စာတရားတို့ကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ရှုသိ၍ပွားစေရသော ဝိပဿနာမဂ္ဂင်များ အင်အားပြည့်သောအခါ အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး

ဖြစ်ပေါ်လာပြီး “ရှုသိရတဲ့ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရဆင်းရဲတွေရော ရှုသိတဲ့ နာမ် သင်္ခါရ ဆင်းရဲတွေရော အကုန်လုံးချုပ်ငြိမ်း”တဲ့ နိဗ္ဗာန်ဓာတ် သဘောထဲ ပြေးဝင်သွားတယ်။ အဲဒါကိုရည်ပြီးတော့ “ငြိမ်းရာကိုပင်၊ ဆိုက်ရောက်မြင်၊ မဂ္ဂင် အကျင့်မှန်”လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ရှေ့က နိရောဓဆောင်ပုဒ်နှင့် ဆက်စပ်ကြည့်မှ ပေါ်လွင်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ နိရောဓဆောင်ပုဒ်ရော ဆိုကြရမယ်။

(၁) တဏှာချုပ်က၊ နိရောဓ၊ ဒုက္ခ အငြိမ်းမှန်။

(၂) ငြိမ်းရာကိုပင်၊ ဆိုက်ရောက်မြင်၊ မဂ္ဂင် အကျင့်မှန်။

တဏှာငြိမ်းရင် ရုပ်နာမ်ဆင်းရဲဟူသမျှ အကုန်ငြိမ်းတယ်။ ဒါကြောင့် အရိယမဂ်ဖြစ်တဲ့အခါမှာ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ ဆင်းရဲဟူသမျှ အကုန်ငြိမ်းတဲ့သဘောကိုသာ အာရုံပြုတယ်။ အရိယမဂ်ဟာ ပယ်တဲ့ တဏှာ ငြိမ်းတာကလေးသက်သက်ကိုသာအာရုံပြုတာ မဟုတ်ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် တဏှာငြိမ်းတယ်ဆိုတာက ဒေသနာနည်းဖြင့် ပြတာပဲ။ အဲဒီ ဒေသနာနည်းအရ “တဏှာငြိမ်းရင် သင်္ခါရဆင်းရဲတွေ အကုန်ငြိမ်းတယ်”လို့ ယူရတယ်။ အဲဒီ သင်္ခါရဆင်းရဲတွေ အကုန် ငြိမ်းတာကမှ နိရောဓသစ္စာ နိဗ္ဗာန်အစစ်ပဲ။ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို “သဗ္ဗသင်္ခါရ သမထော-သင်္ခါရအားလုံးငြိမ်းရာ”လို့ ဟောထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် အရိယမဂ်ဖြစ်တဲ့အခါ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရအားလုံး ဆိတ်သုဉ်း ကင်းငြိမ်းတဲ့သဘောထဲကို ရောက်သွားတဲ့အနေဖြင့်သာ ထင်ရှား သိရတယ်။

ဝိပဿနာလည်း နိရောဓဂေါမိနိပဋိပဒါထဲ

ပါဝင်တယ်

အဲဒီလို သင်္ခါရဒုက္ခအားလုံးငြိမ်းရာသို့ ဆိုက်ရောက်သွားသောကြောင့် အရိယမဂ်ကို (ဒုက္ခနိရောဓဂေါမိနိ ပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ) ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းရာ-ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘောသို့ ဆိုက်ရောက်တတ်သော အကျင့်လမ်း အရိယသစ္စာလို့ အပြည်အစုံအမည်ပေးထားတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ဝိပဿနာမဂ်မပါဘဲ သူ့သက်သက်နဲ့တော့ ဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့မသွားရောက်နိုင်ဘူး။ ဝိပဿနာမဂ်ကို ပါရမီဉာဏ် အရင့်အနု အားလျော်စွာ အကြိမ်များစွာဖြစ်ပွားစေပြီးမှ၊ သို့မဟုတ် နာရီပေါင်းများစွာ ရက်ပေါင်းများစွာ လပေါင်းများစွာ ဖြစ်ပွားစေပြီးမှ ဝိပဿနာမဂ်၏အဟုန်ဖြင့် ဝိပဿနာမဂ်မှပင် ထွက်ပေါ်လာသကဲ့သို့ အရိယမဂ်က ဖြစ်ပေါ်လာရတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာမဂ်ကို အရိယမဂ်၏ရှေ့ပိုင်း ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်လို့ ခေါ်ရတယ်။ အရိယမဂ်ကိုတော့ နောက်ဆုံးပိုင်း ပန်းတိုင်မဂ်လို့ ခေါ်သင့်တာပေါ့။ အဲဒီလို ရှေ့ပိုင်းမဂ်အဖြစ်နဲ့ နောက်ဆုံးပိုင်းမဂ်အဖြစ်မျှသာ ကွဲပြားတယ်။ ဖြစ်ပွားစေရတာကတော့ တဆက်တည်း တစ်စပ်တည်း ဖြစ်ပွားစေရတာပဲ။ ဒါကြောင့် ဒုက္ခ-နိရောဓဂေါမိနိ ပဋိပဒါဆိုတဲ့ အကျင့်လမ်းမှန်ထဲမှာ ဝိပဿနာမဂ်ကိုလည်း အခြေခံအဖြစ်ဖြင့် ထည့်သွင်းယူအပ်ကြောင်းကို သမ္မောဟပိနောဒနိ အဋ္ဌကထာ (နာ-၁၁၄)မှာ ဒီလိုပြဆိုထားပါတယ်။

သေ-ဤဆိုခဲ့သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည်၊ လောကုတ္တရော-လောကုတ္တရာဖြစ်သော၊ အဋ္ဌဂီကော-အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော၊ အရိယောမဂ္ဂေါ-အရိယမဂ်ဖော်တည်း၊ ယော-ယင်းအရိယမဂ်သည်၊ သဟ

လောကီယေန မဂ္ဂေန-လောကီ ဝိပဿနာမဂ်နှင့်တကွ၊ ဒုက္ခနိရောဓ
ဂါပိနိပဋိပဒါတိ သဒ္ဓိ-ဒုက္ခနိရောဂေါပိနိပဋိပဒါဟူသော ရေတွက် ခြင်ဆီ၊
ဂတော-ရောက်သည်တဲ့။

သစ္စာလေးပါးထဲက မဂ္ဂသစ္စာဆိုတာ လောကုတ္တရာမဂ်ပင်
ဖြစ်ငြားသော်လည်း ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်လို့ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာမဂ်နှင့်ကင်းပြီး
သူ့သက်သက် မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အရိယမဂ်ကို စပြီးပွားစေလို့မဖြစ်ဘူး။
ဝိပဿနာမဂ်ကို စပြီးပွားစေလို့ ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့
အခါကျမှ အရိယမဂ်က ဖြစ်ပေါ်တယ်။ ဒါကြောင့် ရှေးအဖို့က အခြေခံ
အဖြစ်နှင့်ပွားစေရတဲ့ ဝိပဿနာမဂ်နှင့်တကွ အရိယမဂ်ကို “ဒုက္ခ
နိရောဂေါပိနိ ပဋိပဒါ-ဒုက္ခချုပ်ရာသို့ရောက်တတ်တဲ့ (ကျင့်သူကို
ရောက်စေတတ်တဲ့) အကျင့်လမ်းမှန်”လို့ ခေါ်ရတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။
ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက “မူလ ပုဗ္ဗ၊ အရိယ သုံးဝမဂ္ဂင်မြတ်။ ဖြစ်ပွား
စေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင်နိဗ္ဗာန်တတ်”လို့ ဆောင်ပုဒ် ၂-ခု စီထား
တာပဲ။ အဲဒါကို ထပ်ပြီး ဆိုကြရမယ်။

(၁) မူလ ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။

(၂) ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်တတ်။

မဂ္ဂသစ္စာအကြောင်း နားလည်လောက်ပါပြီ။ ဒီကနေ့ ဒီတွင်ပဲ
ရပ်ပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

ဤ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီးကို ရှိသေ့စွာ နာယူမှတ်သားကြရသော
ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ယခု
တရားနာပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်
ခေါ်သော ဝိပဿနာမဂ်နှင့်တကွ အရိယမဂ်ဟူသော မဂ္ဂသစ္စာတရားကို
ပြည့်စုံအောင် ပွားများအားထုတ်နိုင်ကြသဖြင့် ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းရာ

• ၃၅၀

မွေစကြာတရားတော်ကြီး

နိရောဓသစ္စာမည်သော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ တရားတော်မြတ်ကို လျင်မြန်စွာ
ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု...၊ သာဓု...၊ သာဓု...။

မွေစကြာတရားတော်ကြီး ဆဋ္ဌမပိုင်းပြီးပြီ။

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

သတ္တမပိုင်း

(၁၃၂၄-ခုနှစ်၊ တပေါင်းလပြည့်နေ့၊ ဖွင့်ပြဟောကြားသည်။)

တရားအနှံ့သမန္တ

တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့က ဟောပြီးတဲ့နောက် တခြားဌာနများသို့သွားပြီး ဟောနေရတာနဲ့ ဖလ်ယဉ်မွှောရုံမှာ ဓမ္မစကြာတရားအဆက်ပြတ်သွားခဲ့တယ်။ ဒီကနေ့ ၁၃၂၄-ခုနှစ်၊ တပေါင်းလပြည့်နေ့မှာတော့ အဲဒီ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီးကို ဆက်ပြီးဟောရမယ်။ ဆဋ္ဌမပိုင်းတုန်းက မဂ္ဂသစ္စာအထိ သရုပ်ပြတရား ပြီးသွားခဲ့ပြီ။ ဒီကနေ့တော့ သစ္စဉာဏ်၊ ကိစ္စဉာဏ်၊ ကတဉာဏ်များကိုဟောဖို့ အလှည့်ကျနေတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ အလှည့်ကျရာကစပြီး ဟောရမယ်။

ဒုက္ခသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်

ကုန် ဒုက္ခံ အရိယသစ္စန္တိ မေ ဘိက္ခဝေ
ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု၊ ဥဒပါဒိ၊
ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊
အာလောကော ဥဒပါဒိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဒံ-ဤသည်ကား၊ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စန္တိ-
ဒုက္ခအရိယသစ္စာဟူ၍၊ ဝါ-အရိယာတို့သိအပ်သော ဆင်းရဲအစစ်
အမှန်တရားဟူ၍၊ မေ-ငါအား၊ ပုဗ္ဗေ အနုနုသုတေသု ဓမ္မေသု-
ရှေးက မကြားဖူးသေးသောတရားတို့၌၊ စက္ခု၊ ဥဒပါဒိ-ပညာမျက်စိ
ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ-အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ-
အပြားအားဖြင့်သိသော ပညာဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ-ထိုးထွင်း၍
သိသော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ-အသိဉာဏ်
ပညာဟူသော အလင်းရောင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ။

ဒါဟာ ဒုက္ခသစ္စာနှင့်စပ်ပြီး သစ္စဉာဏ်ဖြစ်ပုံကို ပြတာပါပဲ။
ဒုက္ခသစ္စာတရား သရုပ်ကတော့ ဇာတိဝိဒုက္ခာ စသည်ဖြင့် ရှေ့ပိုင်းက
အကျယ်ဖွင့်ပြ ဟောကြားခဲ့ပါပြီ။ ဒါပေမယ့် သာပြီးအသိရှင်းသွားအောင်
နည်းနည်းတော့ ထပ်ပြောရဦးမယ်။ ဣဒံ-ဤသည်ကားလို့ဆိုတာဟာ
ရှေးကပြခဲ့တဲ့ ဇာတိ-အစ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-အဆုံးရှိတဲ့ သဘောတရား
တွေကို ဆိုတာပါပဲ။ အဲဒီမှာ လိုရင်းကတော့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးဟာ
လိုရင်းပါပဲ။ အဲဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကိုလည်း ရှေ့ပိုင်းက အကျယ်
ဖွင့်ပြခဲ့ပါပြီ။ ဒါပေမယ့် တချို့က ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ကျမ်းဂန်
ဝေါဟာရအနေနှင့်သာ နားလည်နေကြတယ်။ ကိုယ်တွင်းတရားအနေနှင့်
နားလည်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က နည်းတယ်။ လိုရင်းကတော့ ကိုယ်တွင်းတရား
အနေနှင့်သိဖို့ပဲ။ ဒါကြောင့် ကိုယ်တွင်းတရားအနေနှင့် သဘောပေါက်
နားလည်အောင် ဒီနေရာမှာ ထပ်ပြောဦးမယ်။

ယခုမြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ နံတိုင်း၊ စားသိတိုင်း၊ တွေ့ထိတိုင်း၊
ကြံသိတိုင်း၊ ထင်ရှားတွေ့နေရတာတွေဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတွေပဲ။
အဲဒါတွေကို အရိယာတို့အမြင်အားဖြင့် ကြောက်စရာကောင်းတဲ့

ဆင်းရဲဒုက္ခအနေနှင့် မြင်ကြတယ်။ ပကတိပုဂ္ဂိုလ်တို့အမြင်အားဖြင့်
 အဲဒါတွေကို ဒုက္ခ-ဆင်းရဲလို့ မထင်ကြဘူး။ ချမ်းသာတွေ အကောင်းတွေ
 လို့သာ ထင်နေကြတယ်။ လှပတင့်တယ်တာတွေကို မြင်ရတာ
 ကောင်းတယ်လို့ ထင်ကြတယ်။ ကိုယ်ကြည့်ချင်တာ ကြည့်ရမြင်ရတာ
 ကောင်းတယ်လို့ ထင်ကြတယ်။ သာယာတဲ့အသံ ချိုသာတဲ့အသံကို
 ကြားရတာ ကောင်းတယ်လို့ ထင်ကြတယ်။ ကိုယ်နားထောင်ချင်တာကို
 နားထောင်ရ ကြားရတာ ကောင်းတယ်လို့ထင်ကြတယ်။ ထို့အတူ
 အနံ့ကောင်းကို နှမ်းရှူရတာ၊ အရသာကောင်းကို စားရတာ၊ အတွေ့
 ကောင်းနှင့် တွေ့ထိရတာ ကောင်းတယ်လို့ ထင်တယ်။ ကာမဘုံသား
 တွေက အဲဒီအတွေ့ကောင်းကို အကောင်းဆုံးလို့ ထင်နေကြတယ်။
 ဝမ်းမြောက်စရာတွေ ကြံစည်နေရတာ အလိုရှိတိုင်း စိတ်ကူးနေရတာ၊
 အဲဒါတွေလည်း ကောင်းဘယ်လို့ထင်တယ်။ စိတ်အကြံပါ အကုန်လုံး
 ပျောက်သွားမယ်ဆိုရင် မကြိုက်ကြဘူး၊ အများကြီးဆုံးရှုံးနစ်နာ
 သွားမယ်လို့ ထင်တတ်ကြတယ်။ အမှန်စင်စစ်အားဖြင့်တော့ အဲဒီ
 မြင်ရတာ ကြားရတာ စသည်တွေဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေချည်းပဲ၊
 ဆင်းရဲအစစ် ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေချည်းပဲ၊ အဲဒါတွေကို ခဏမစဲ
 ဖြစ်ပျက်နေလို့မမြဲဘူး စသည်ဖြင့် သိပြီး ကြောက်ဖွယ် ဆင်းရဲအနေဖြင့်
 အမှန်အတိုင်း သိမြင်နိုင်အောင်လို့ ဝိပဿနာရှုနေကြရတာပဲ။

မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို အပြည့်အစုံ ပွားစေ
 ပြီးတော့ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် အကောင်းဆုံး အမြတ်ဆုံးဖြစ်တဲ့
 နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို သိမြင်တော်မူခဲ့တယ်။ အဲဒီလို အကောင်း အမြတ်ဆုံး
 နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို သိမြင်တော်မူတဲ့အတွက် ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့
 အဲဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတရားတွေကို ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲအစစ်

အနေဖြင့်သာ သိမြင်တော်မူတယ်။ အဲဒီလို သိမြင်တာကလည်း သူတစ်ပါးထံမှ ကြားဖူးလို့လည်း မဟုတ်ဘူး အာဠာရရသေ့ ဥဒကရသေ့ တို့ထံမှ ရခဲ့တဲ့နည်းဖြင့် သိတာလည်းမဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုပွားစေပြီး သိတော်မူခဲ့တာသာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် (ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ)ရှေးက မကြားဘူးသေးသော တရားတို့၌ ပညာမျက်စိဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီး စသည်ဖြင့် ထုတ်ဖော်ပြီး မိန့်တော် မူပါတယ်။

အဲဒီလို မိန့်တော်မူတဲ့စကားရပ်တို့ဖြင့် (သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ) သူတစ်ပါးအထံ နည်းမခံဘဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်အဟုန်အစွမ်းဖြင့် စူးစမ်း ရှာဖွေကာ မှန်ကန်စွာသိတော်မူတဲ့ ဘုရားဖြစ်တော်မူကြောင်းလည်း ဝန်ခံတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို ဝန်ခံတော်မူဖို့ကလည်း အရေးကြီး ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဲဒီခေတ်အခါတုန်းက နိဂဏ္ဌတွေ ကျင့်လေ့ရှိတဲ့ အစာမစားဘဲနေခြင်း အစရှိတဲ့ ကိုယ်ပင်ပန်းအောင် ကျင့်ခြင်းကိုပင် အကျင့်ကောင်း အကျင့်မြတ် ထင်နေကြတယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂိ တွေကလည်း စောစောပိုင်းက အဲဒီလိုပဲ ထင်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် “ယခု ကျင့်လာတာ သိလာတာဟာ သူများထံကကြားဖူးတဲ့ အဲဒီလို အကျင့်မျိုးမဟုတ်ဘူး၊ ကြားဖူးတဲ့အတိုင်း မှန်းဆဆင်ခြင်ပြီးသိတာ မဟုတ်ဘူး၊ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ကျင့်လာတာ သိလာတာသာဖြစ်တယ်”လို့ ဝန်ခံလိုက်မှ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ-ဘုရားအစစ်ဖြစ်ကြောင်း၊ အဲဒီတုန်းက တရားနာပရိသတ်တွေအား အထူးသဖြင့် ထင်ရှားသိစေနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီအတိုင်းထုတ်ဖော်ပြီး မိန့်တော်မူတာပါပဲ။

အဲဒီလိုမကြားဖူးတဲ့ အသိဉာဏ်ဖြစ်တယ် ဆိုတာကတော့ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်များ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများနှင့်သာ ဆိုင်ပါတယ်။

ဘုရားတပည့် သာဝကတွေမှာတော့ ဘုရားဟောတဲ့တရားကို ကြားနာရပြီးမှ အဲဒီကြားနာရတဲ့ တရားတော်အရ နှလုံးသွင်းအားထုတ်ပြီးမှသာ အဲဒီလို အသိဉာဏ်မျိုး ဖြစ်ပေါ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ယခုနေအခါလည်း အဲဒီလို အသိဉာဏ်မျိုးကိုရချင်ရင် မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူတဲ့ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် အစရှိသော ဒေသနာတော်များနှင့်အညီ ကျင့်ရတယ်။ အဲဒီလိုကျင့်ရင် မြင်မှု ကြားမှု စသည်နှင့်ဆိုင်သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတရားတွေကို ဆင်းရဲအစစ်အမှန် တရားတွေပဲလို့ သိမြင်ပါတယ်။ အဲဒီလိုသိမြင်အောင် နှလုံးသွင်းအားထုတ်ဖို့ ရာလည်း ရည်ရွယ်ပြီး မိန့်တော်မူခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီထုတ်ဖော်ပြီး မိန့်တော်မူချက်ထဲမှာ ထူးခြားတဲ့အသိဉာဏ် ဖြစ်ပုံကို (စက္ခု ဥဒပါဒိ) မျက်စိဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ (ဉာဏ် ဥဒပါဒိ)ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ (ပညာဥဒပါဒိ) ပညာဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ (ဝိဇ္ဇာဥဒပါဒိ) ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ (အာလောကော ဥဒပါဒိ) အလင်းရောင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီလို့ အမည်ငါးခုနှင့် ပြတော်မူတယ်။ အဲဒါဟာ အသိဉာဏ်တစ်ပါးတည်း ကိုပင် အမည်ငါးခုနှင့်ပြတော်မူတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် သံယုတ်အဋ္ဌကထာ (ဒု-နာ-၂၀) စသည်မှာ-

“စက္ခုန္တိအာဒိနိ-စက္ခုအစရှိသောအမည်တို့သည်၊ ဉာဏ် ဝေဝ စနာနေဝ-ဉာဏ်၏ အနက်တူအမည်ကွဲတို့သာတည်း။ ဟိ-မှန်၏၊ ဉာဏ်မေဝ-ဉာဏ်သည်ပင်လျှင်၊ ဣတ္ထ-ဤစက္ခုစသည်တို့တွင်၊ ဒဿနဋ္ဌေန-မြင်တတ်သော အနက်သဘောကြောင့်၊ စက္ခု-မျက်စိ မည်၏၊ ဉာတဋ္ဌေန-သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဉာဏ်-ဉာဏ်မည်၏၊ ပဓာနဋ္ဌေန-အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော အနက် သဘောကြောင့်၊ ပညာ-ပညာမည်၏၊ ပဋိဝေဓဋ္ဌေန-ထိုးထွင်း

• ၃၅၆

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဝိဇ္ဇာ-ဝိဇ္ဇာမည်၏။ သြဘာ-
သနဋ္ဌေန-လင်းစေတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် အာလောကော-
အလင်းရောင်မည်၏”လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

အဲဒီအမည်တွေကို ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်မှာ ဖွင့်ပြပုံကတော့
“စက္ခု-မျက်စိဟူသည်မှာ၊ ဓမ္မော-ပါဠိဝေါဟာရပေတည်း။ ဒဿနဋ္ဌော-
မြင်ခြင်း အနက်သဘောသည်၊ အတ္ထော-သိစေလိုအပ်သော အနက်
သဘောပေတည်း”စသည်ဖြင့် သိစေလိုရင်းအနက်ကို ရည်ရွယ်ပြီး
တရားနာပရိသတ်အမျိုးမျိုး နားလည်အောင် စက္ခု-စသည်ဖြင့် ပါဠိ
အမည်များကိုဟောကြောင်း ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီအဖွင့်မှာလည်း
ဆိုလိုတာကတော့ မျက်စိဖြင့်မြင်သလိုပင် ရှင်းလင်းစွာသိတတ်
သောကြောင့် ဉာဏ်ကို မျက်စိလို့ဆိုပါတယ်တဲ့။ ဥပမာအားဖြင့်ပြရရင်
နှစ်ပေါင်းများစွာ မျက်စိကွယ်နေတဲ့သူဟာ မျက်စဉ်းဆေးကောင်း
ခတ်ရလို့ဖြစ်စေ၊ ဆရာဝန်က ခွဲစိတ်ကုသပေးလို့ဖြစ်စေ၊ မျက်စိ
ကောင်းလာတယ်ဆိုပါတော့၊ အဲဒီမျက်စိကွယ်နေတဲ့သူဟာ ဆေးမကုသ
ရသေးမီကဆိုရင် ဘာကိုမျှ မမြင်ဘူး။ ဆေးကုသပြီးတဲ့အခါကျတော့
အလျင်က မမြင်ရတာတွေကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းမြင်ရတယ်။ အဲဒါ
လို့ပဲ ဝိပဿနာဉာဏ် အရိယမဂ်ဉာဏ် မဖြစ်ပေါ်မီက ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
ငါးပါး ဆင်းရဲတရားတွေကို ချမ်းသာတွေ အကောင်းတွေလို့သာ ထင်နေ
ခဲ့တယ်။ မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်၌ မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ယောဂီမှာ
ဝိပဿနာဉာဏ် ထက်သန်စွာ ဖြစ်လာတဲ့အခါ အဲဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတဲ့
မြင်မှုကြားမှု စသည်တွေကို “ဓဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့၊ ကြောက်စရာ
ကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲတွေပဲ”လို့ ရှင်းလင်းစွာ သဘောပေါက်သိမြင်
လာတယ်။ အဲဒါဟာ မျက်စိမမြင်ရာမှ မြင်လာတာနှင့်တူပါတယ်။

အရိယမဂ်ဉာဏ်ရောက်ပြီး ဆင်းရဲမှန်း သိမြင်ပုံကိုတော့ အထူးပြောပြ
စရာတောင် မလိုပါဘူး။ ဒါကြောင့် ရှင်းလင်းစွာသိတဲ့ဉာဏ်ကိုပဲ
ပျက်စိဖြင့်မြင်တာနှင့်တူလို့၊ စက္ခု-မျက်စိလို့၊ ဟောတော်မူပါတယ်တဲ့။

ဉာဏ် ဥဒပါဒိ-ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီလို့ ဆိုရာမှာ ပဋိသန္တိဒါမဂ်
ပါဠိက (ဉာဏ် ဓမ္မော) ဉာဏ-ဉာဏ်ဆိုတာက ဝေါဟာရစကားပဲ၊
(ဉာတဋ္ဌော အတ္ထော) သိသောသဘောက သိစေလိုရင်းအနက်ပဲလို့၊
ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီမှာလည်း ဉာဏ်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ အသိဖြစ်တယ်။
သိလာတယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ ဒါကတော့ ထင်ရှားပါတယ်။

ပညာ ဥဒပါဒိ-ပညာဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီဆိုရာမှာ ပဋိသန္တိဒါမဂ်ပါဠိက
(ပညာ ဓမ္မော၊ ပဓာနနဋ္ဌော အတ္ထော) ပညာဆိုတာက ဝေါဟာရစကားပဲ၊
အပြားအားဖြင့် သိသောသဘောဆိုတာက သိစေလိုရင်းအနက်ပဲလို့၊
ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီမှာတော့ ပါဠိလိုပညာဆိုတာကို မြန်မာလိုလည်း
ပညာလို့ပဲ ပြောဆိုနေကြတယ်။ ဒါကတော့ မြန်မာစကားလို ဖြစ်နေ
ပါပြီ။ သူ့အနက်ကတော့ ပဓာနန-အပြားအားဖြင့် သိတတ်တယ်တဲ့။
အပြားအားဖြင့် သိ-ဆိုတာ သိစရာတွေကို ကွဲကွဲပြားပြားခွဲစိပ်ပြီး သိတာကို
ဆိုတာပါပဲ။ ဝိပဿနာအရာမှာတော့ ဖောင်းတယ်၊ ဝိနိတယ် စသည်ဖြင့်
ရှုမှတ်တဲ့အခါ တောင့်တင်း လှုပ်ရှားတဲ့သဘောကတခြား ရှုသိတဲ့စိတ်က
တခြား စသည်ဖြင့် ရုပ်နာမ်ကိုခွဲခြားပြီး သိတယ်။ ပကတိ လူတွေမှာ
အဲဒီလို ကိုယ်တိုင်တွေ့အားဖြင့် ခွဲခြားပြီးမသိကြဘူး။ နောက်ပြီးတော့
အကြောင်းနှင့်အကျိုးကိုလည်း ခွဲခြားပြီးသိတယ်။ အသစ်အသစ်
ဖြစ်ပေါ်လာတာ ပျောက်ပျက်သွားတာကိုလည်း ကွဲပြားစွာ သိတယ်။
ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ပျက်သွားလို့ မမြဲဘူး။ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲပဲ။
သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေလို့ အစိုးမရတဲ့ အတ္တကောင်မဟုတ်တဲ့

သဘောဟုများမှုပဲလို့လည်း ကွဲပြားစွာသိတယ်။ အဲဒါဟာ နိုးတိုးနိုင်တိတ်
 ဝိုးတိုးဝါးတား သိတာမဟုတ်ဘူး။ လက်ပေါ်မှာတင်ပြီး ကြည့်ရသလိုပင်
 သေသေချာချာ ကွဲကွဲပြားပြား ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိသိသွားတာပဲ။
 အဲဒီလိုသိတာကို အပြားအားဖြင့်သိတယ်လို့ ဆိုရတယ်။ ဒါကြောင့်
 ပညာဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီဆိုတာဟာ ကွဲကွဲပြားပြား ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိလာခဲ့ပြီလို့
 ဆိုလိုတာပါပဲ။

ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ-ဝိဇ္ဇာဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီဆိုရာမှာ ပဋိသန္တိဒါမင်ပါဠိက
 (ဝိဇ္ဇာ ဓမ္မော၊ ပဋိဝေဓဋ္ဌော အတ္ထော)ဝိဇ္ဇာဆိုတာက ဝေါဟာရစကားပဲ၊
 ထိုးထွင်းသိသောသဘောက သိစေလိုရင်းအနက်ပဲလို့ ဖွင့်ပြထားတယ်။
 အဲဒီမှာလည်း ဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့စကားဟာ မြန်မာစကားလို ဖြစ်နေပါပြီ။
 ဒါပေမယ့် တချို့က ဝိဇ္ဇာဓရ-ဝိဇ္ဇာဝိရိဆိုတဲ့စကားနှင့် အတူတူလုပ်ပြီး
 ပြောဆိုနေကြတယ်။ ဝိဇ္ဇာဝိရိဆိုတာက မန္တာန်ကိုဆောင်သူ၊ မန္တာန်တတ်
 သိသူလို့ အနက်ရှိတယ်။ အဲဒီဝိဇ္ဇာဝိရိက မန္တာန်ရွတ်ဆိုပြီး ကောင်းကင်
 ခရီးဖြင့် ပျံသွားကြောင်း စသည်ကို ကျမ်းဂန်များ၌ တွေ့ရပါတယ်။
 ဒီမှာ ဝိဇ္ဇာကတော့ ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်ပါဘူး၊ အသိဉာဏ်ပါပဲ။ ဒါကြောင့်
 ထိုးထွင်းသိသောသဘောလို့ ဖွင့်ပြပါတယ်။ ထိုးထွင်းသိဆိုတာလည်း
 အသိခက်တယ်။ ၁၃၀၀-ခုနှစ်လောက်က ဘုန်းကြီး၏ဇာတိရွာက
 ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးနှင့် ဆွေးနွေးဖူးတယ်။ ဘုန်းကြီးက မြင်သိမှု
 ကြားသိမှု စသည် ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း လိုက်ပြီးမပြတ်ရှုနေရင် ရုပ်နာမ်
 ၂-ပါးကို အမှန်အတိုင်းသိတဲ့ ပညာဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားတယ်။
 အဲဒီတော့ ဆရာတော်ကြီးက အဲဒီလိုရှုပြီးသိတာကို ပညာလို့ သဘော
 မကျဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီဆရာတော်ကြီးက “ပညာဆိုတာ ထိုးထွင်း
 သိရတယ်။ ထိုးထွင်းသိမှ ပညာခေါ်တယ်”လို့ ပြောတယ်။ ဘယ်လို

ထိုးထွင်းသိရမှာလဲဘုရားလို့ ဘုန်းကြီးက မေးလျှောက်တယ်။ ဆရာတော်ကြီးက အတော်ကြာအောင် စဉ်းစားပြီးတော့ “ထိုးထွင်း သိတယ်ဆိုတာ ထိုးထွင်းသိတာပါပဲ”လို့ ဖြေကြားတယ်။

ထိုးထွင်းသိတယ်ဆိုတဲ့စကားဟာ “ပဋိဝေဓဆိုတဲ့ပါဠိမှ ပြန်ဆိုထားတဲ့ မြန်မာဘာသာပဲ။ ပဋိ-ရှေးရှု-တည်တည်မတ်မတ်+ဝေဓ ဖောက်ထွင်းသည်”ဆိုတဲ့ သဒ္ဒါအနက်မှဖြစ်လာတဲ့ စကားပါပဲ။ ဒုတိယပိုင်း (နာ-၁၃၄)ဘုန်းက “သဗ္ဗောတယ ထိုးထွင်း၍သိရန် အလိုရှိ”ဆိုတဲ့ပုဒ်၏အဖွင့်မှာ ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်းပါပဲ။ ကန့်လန့်ကာ နံရံကွယ်နေလို့ မမြင်နိုင်တာတွေကို အဲဒီကန့်လန့်ကာကို ဖောက် လိုက်ရင် နံရံက ပြုတင်းပေါက်ကိုဖွင့်လိုက်ရင် ဖောက်ထွင်းပြီးမြင်ရ သလို မောဟအကာအကွယ်ကို ဖောက်ထွင်းပြီး သိသွားတာကို ဆိုတာပါပဲ။ မူလက မြင်မှု ကြားမှုစသည်တွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အနေဖြင့် မသိမမြင်နိုင်ဘူး။ အနိစ္စ သုခ အတ္တအနေဖြင့်သာ ထင်မြင် နေခဲ့တယ်။ အဝိဇ္ဇာ မောဟက ဖုံးကွယ်နေလို့ပါပဲ။ ဝိပဿနာဉာဏ် ထက်သန်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီ မောဟအကာအကွယ် ဖွင့်သွားသလိုပင် ထင်ရှားသိရတယ်။ အဲဒီလိုသိတာကို ထိုးထွင်းသိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဖြတ်စွာဘုရားမှာ အဲဒီလိုထိုးထွင်းသိတဲ့ ဉာဏ်ထူးလည်း ဖြစ်လာ ပါပြီတဲ့။

အာလောကော ဥဒပါဒိ-အလင်းရောင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီလို့ဆိုရာမှာ ပဋိသန္တိဒါမဂ်ပါဠိက (အာလောကော ဓမ္မော-ဩဘာသဋ္ဌော အတ္ထော) အာလောက-အလင်းရောင်ဆိုတာက ဝေါဟာရစကားပဲ။ လင်းစေတဲ့ သဘောက သိစေလိုရင်းအနက်ပဲလို့ ဖွင့်ပြထားတယ်။ ဒါကြောင့် အလင်းရောင်ဆိုပေမယ့် မျက်စိဖြင့်မြင်ရတဲ့ အလင်းရောင်ကိုပြောတာ

မဟုတ်ဘူး။ ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် ထင်ထင်လင်းလင်းသိစေတတ်တဲ့ဉာဏ် ကိုပဲဆိုလိုပါတယ်။ မူလက အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောတွေကို အမှိုက်မှောင်ဖုံးကွယ်နေသလိုပင် မသိရမမြင်ရဘဲရှိနေရာမှာ ဝိပဿနာ ဉာဏ် အရိယမဂ်ဉာဏ်များ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါ အဲဒါတွေကို ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် ထင်ထင်ရှားရှားကြီး သိမြင်ရတယ်။ အဲဒီလို အထင် အရှားသိမြင်တာကိုပင် အာလောက အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပြီလို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီပုဒ်ကို “အသိဉာဏ်ပညာဟူသော အလင်းရောင်”လို့ ဖော်ပြီး အနက်ပြန်ခဲ့ပါတယ်။

ထူးခြားတဲ့ အသိဉာဏ်တစ်ခုတည်းကို စက္ခု၊ ဉာဏ၊ ပညာ ဝိဇ္ဇာ၍ အာလောကဆိုတဲ့ အမည်ငါးခုဖြင့် ဘာကြောင့်ပြောဆိုရပါသလဲ ဆိုတော့ အဲဒီအခါတုန်းက တရားနာနေကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးမျိုးအား ထင်ရှားသိစေရန်အတွက် ပြောဆိုရခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါကို ဝေနေ-ယျုတ္တသယ-ဝေနေယျတို့အလို အကြိုက်လိုက်ပြီး ဟောတယ်လို့လည်း ဆိုရပါတယ်။ ယခု ဘုန်းကြီးတို့ဟောတဲ့အခါလည်း အချို့စကားလုံးကို အမည် ၂-ခု၊ ၃-ခုနဲ့ ထပ်ဆင့်ပြီးပြောရတဲ့အခါ ရှိပါတယ်။ အဲဒါဟာ ပထမတစ်လုံးကို နားမလည်ရင် ဒုတိယ တတိယ စကားလုံးဖြင့် နားလည်စေရန် ထပ်ပြီးပြောရတယ်။ အဲဒါလိုပါပဲ။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ ပါဠိအနက် အဓိပ္ပါယ်တွေဟာ ဒုက္ခသစ္စာကိုသိတဲ့ သစ္စဉာဏ်ကိုပြတဲ့ စကားတွေချည်းပါပဲ။ အဲဒီသစ္စဉာဏ်အကြောင်း ကတော့ နားလည်လောက်ပါပြီ။ ယခု ဒုက္ခသစ္စာနှင့်စပ်ပြီး ပြုသင့်တဲ့ ကိစ္စသိပုံ ကိစ္စဉာဏ်ကို ဟောရမယ်။

ဒုက္ခသစ္စာ၌ ကိစ္စဉာဏ်

တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ ပရိညေယျန္တိ
 မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ကံ၊
 ဥဒပါဒိ၊ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊
 အာလောကော ဥဒပါဒိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တံ ခေါပန ဣဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ-
 ထိုသို့သဘောရှိသော ဤဒုက္ခ အရိယသစ္စာကို၊ ပရိညေယန္တိ-ပိုင်းခြား၍
 သိအပ်သောတရားဟူ၍၊ မေ-ငါအား၊ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု-
 ရှေးက မကြားဘူးသေးသောတရားတို့၌၊ စက္ကံ၊ ဥဒပါဒိ-ပညာမျက်စိ
 ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ-အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ-
 အပြားအားဖြင့်သိသော ပညာဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ-ထိုးထွင်း၍
 သိသော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အာလောကောဥဒပါဒိ-အသိဉာဏ်
 ပညာဟူသောအလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ။

အဲဒါဟာ ဒုက္ခသစ္စာနှင့်စပ်ပြီး ပြုသင့်တဲ့ကိစ္စ သိသောကိစ္စဉာဏ်
 ဖြစ်ပုံကိုပြဆိုတဲ့ စကားပါပဲ။ အဲဒီစကားရပ်ထဲမှာ (တံ-ထိုသို့သဘော
 ရှိသော)ဆိုတာက ဒုတင်က ပြဆိုခဲ့တဲ့အတိုင်း ဆင်းရဲအစစ်အမှန်လို့
 သိအပ်သောသဘောရှိတယ်၊ ဇာတိ-အစ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-အဆုံးရှိသော
 သဘောရှိတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ ဒုက္ခသစ္စာတရားကို ပိုင်းခြား၍
 သိအပ်တဲ့တရားပဲလို့ ထူးခြားတဲ့အသိဉာဏ်လည်း ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါပြီတဲ့။
 ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍သိအပ်တဲ့ ပရိညေယျတရားဆိုတာကို အထူး
 သတိပြုကြရမယ်။ အရိယမဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရချင်ရောက်ချင်လို့ရှိရင်

ဇာတိအစ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ အဆုံးရှိတဲ့ ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေကို ပိုင်းခြားပြီး သိရမယ်။ ပိုင်းခြားပြီးသိအောင် အားထုတ်ရမယ်ဆိုတာကို စွဲမြဲစွာ မှတ်ထားကြရမယ်။

အဲဒီ ဇာတိအစရှိသော ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေထဲမှာ လိုရင်း ကတော့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးပါပဲ။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို အမှန်အတိုင်း သိရင် ဒုက္ခသစ္စာတရား အလုံးစုံကိုသိခြင်းကိစ္စ ပြီးတော့တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် မဟာဝဂ္ဂသစ္စသံယုတ်ပါဠိ (နာ-၃၇၃)၌-

ကတမဉ္စ ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ၊

ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာတိဿ ဝစနိယံ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ-ဒုက္ခအရိယ သစ္စာသည်။ ကတမဉ္စ အဘယ်ပါနည်းဟူမူ၊ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာတိ- ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ဟူ၍၊ ဝစနိယံ အဿ-ဖြေဆိုရာ၏လို့ ဟောထားပါတယ်။

အဲဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးအကြောင်းကို စတုတ္ထပိုင်း(နာ-၂၁၄ စသည်)မှာ အကျယ်ဖွင့်ပြခဲ့ပါပြီ။ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း၊ ဒွါရ ၆-ပါးက ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ တရားတွေပါပဲ။ အဲဒီ တရားတွေကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း လိုက်ရှုပြီး ကိုယ်တိုင်တွေ့အားဖြင့် သိဖို့လိုပါတယ်။ အဲဒီလို ရှုရှုပြီး ပထဝီဓာတ်၏ ခက်မာကြမ်းတမ်းခြင်း၊ နူးညံ့ချောညက်ခြင်းသဘောကို ပိုင်းခြားသိရမယ်။ အာပေါဓာတ်၏ ယိုစီးခြင်း၊ ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ အရည်သဘော အစိုသဘောကို ပိုင်းခြား သိရမယ်။ တေဇောဓာတ်၏ ပူခြင်း၊ အေးခြင်း၊ နွေးခြင်းသဘောကို ပိုင်းခြားသိရမယ်။ ဝါယောဓာတ်၏ တောင့်တင်း တွန်းကန်ခြင်း၊

လှုပ်ရှားခြင်းသဘောကို ပိုင်းခြားသိရမယ်။ သိနိုင်ပုံကတော့ ကိုယ်ထဲမှာ သတိဉာဏ်ဖြင့် စူးစိုက်ပြီး တစ်နေရာရာက အတွေ့အထိကိုရှုနေရင် ဒီဓာတ်လေးပါးထဲက တစ်ပါးပါးကို သူ့ပင်ကိုယ်ရင်း သဘောလက္ခဏာဖြင့် ပိုင်းခြားပြီး သိနိုင်ပါတယ်။ ရှေးကလည်း အကျယ်ပြောခဲ့ပြီးဖြစ်တဲ့ အတွက် ဒီနေရာမှာတော့ အကျယ်မပြောတော့ပါဘူး။

အဲဒီ ဓာတ်ကြီးလေးပါးကိုသိပြီးတဲ့နောက် မြင်တယ်၊ ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှတဲ့အခါ မြင်မှု၏တည်ရာ၊ ကြားမှု၏တည်ရာ အစရှိသော တည်မှီရာရှပ်တွေကိုလည်းသိတယ်၊ အဆင်း၊ အသံ စသော အာရုံရှပ် တွေကိုလည်းသိတယ်၊ မြင်သိမှုစသော စိတ် စေတသိက်နာမ်တရား တွေကိုလည်းသိတယ်။ အဲဒီလိုသိပြီးတဲ့နောက်မှာ“ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်၊ သိတယ်၊ ညောင်းတယ်၊ ပူတယ်၊ နာတယ်၊ ကြားတယ်၊ မြင်တယ်”စသည်ဖြင့် ရှမှတ်တိုင်း ရှမှတ်တိုင်း ရှသိရတဲ့ အာရုံရော ရှသိတဲ့စိတ်ရော အသစ် အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ချက်ချင်းပင် ပျက်ပျက်သွားတာကို ကိုယ်တိုင်တွေ့အားဖြင့် သိရတယ်။ ဒါကြောင့် ရှမှတ်နေရင်း (ဟုတွာ အဘာဝတော အနိစ္စာ) ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ပျက်သွားတာကြောင့် မမြဲဘူးလို့လည်း ပိုင်းခြားသိရတယ်၊ (ဥဒယဗ္ဗယ-ပဋိပိဋနဋ္ဌေန ဒုက္ခာ)ဖြစ်မှု ပျက်မှုက မပြတ်နှိပ်စက်နေသောကြောင့် ကြောက်ဖွယ်ဆင်းရဲလို့လည်း ပိုင်းခြားသိရတယ်၊ (အဝသဝတ္ထနဋ္ဌေန အနတ္တာ) ကိုယ့်အလိုအတိုင်းမဖြစ်ဘဲ သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပျက် နေသောကြောင့် အတ္တမဟုတ် အစိုးမရတဲ့ သဘောတရားမျှလို့လည်း ပိုင်းခြားသိရတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ဆဲရှပ်နာမ်ကိုရှုပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ကိုယ်တိုင်တွေ့သိတာဟာ ပရိညေယျဖြစ်တဲ့

ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြားသိတာပါပဲ။ အဲဒီလိုပိုင်းခြားသိရမယ်ဆိုတာကို စွဲမြဲစွာ မှတ်ထားကြရမယ်။

တကယ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတဲ့ ဒုက္ခသစ္စာကို အနိစ္စအစရှိသော အခြင်းအရာဖြင့် ပိုင်းခြားသိအပ်တယ်လို့သိတဲ့ ဉာဏ်ဟာ မြတ်စွာဘုရားမှာ ဘယ်သူ့ထံကမှ မကြားဘူးဘဲနဲ့ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ဒါကြောင့် အနုနုသုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု၊ ဥဒပါဒီ စသည်ဖြင့် ထုတ်ဖော်ပြီး မိန့်တော်မူပါတယ်။ အရှင်ကောဏ္ဍည အစရှိသော ဘုရားတပည့် သာဝကတွေမှာတော့ ဘုရားထံမှဖြစ်စေ၊ ဘုရားတပည့်များထံမှဖြစ်စေ ကြားနာပြီးတော့မှဖြစ်တယ်။ တချို့မှာဆိုရင် ဒီ ဓမ္မစကြာသုတ်တရားတော်မှာ (ပရိညေယျ-ပိုင်းခြားသိအပ်သော တရားလို့) အထင်အရှား ဟောထားပါလျက် တကယ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေကိုရှုပြီး ပိုင်းခြားသိရမယ်ဆိုတာ သဘောမပေါက်ဘဲ ရှိနေကြတယ်။ ရုပ်တရား နာမ်တရား အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဆိုတာ ကြားဖူးရုံလောက်နဲ့ ကိစ္စပြီးတယ်လို့ အထင်မှားနေကြတယ်။ ဝမ်းနည်းစရာ သနားစရာပုဂ္ဂိုလ်တွေပါပဲ။

“ဒုက္ခသစ္စာမည်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကိုရှုပြီး ပိုင်းခြားသိအပ်တယ်”လို့သိတဲ့ဉာဏ်ကို ကိစ္စဉာဏ်ခေါ်တယ်။ ဒုက္ခသစ္စာ၌ ပြုသင့်ပြုထိုက်တဲ့ကိစ္စကို သိတဲ့ဉာဏ်ပေါ့။ ဒီဉာဏ်ကတော့ အရိယမဂ် မရောက်သေးမီကတည်းက ဖြစ်တဲ့ဉာဏ်ပဲ။ မြင်တာကိုလည်းရှုပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ပိုင်းခြားသိရမယ်၊ ကြားတာ နံတာ စားသိတာ ထိသိတာ ကြံသိတာကိုလည်းရှုပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ပိုင်းခြားသိရမယ်ဆိုတာ ဝိပဿနာမဂ္ဂမီကတည်းက ကြားနာပြီး သိထားရမယ်။ ရှုနေရင်းလည်း သဘောပေါက်ပြီး သိထားရမယ်။ အဲဒီလိုသိထားမှု ရှုသင့်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ

တရားတွေကို အပြည်အစုံရှုပြီး ဝိပဿနာဉာဏ် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဘုန်းကြီးတို့၏တပည့်ဖြစ်တဲ့ သတိပဋ္ဌာန် ယောဂီတွေ မှာတော့ ရှုမှတ်ပုံ ရှုမှတ်နည်းကမ္မဋ္ဌာန်းကိုယူတဲ့ အချိန်ကတည်းက မြင်ခိုက်ကြားခိုက် စသည်မှာ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်တဲ့ သဘောတရားတွေကို ရှုမှတ်ရမယ်ဆိုတာ ကြားနာပြီးတော့ ဒီကိစ္စဉာဏ်ဖြစ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ရှုမှတ်နေရင်းလည်း ပထမက ‘ရှုရမယ်’လို့ မသိခဲ့သေးပေမယ့် “ဒါလည်း ရှုရမှာပဲ၊ ဒါလည်း ရှုရမှာပဲ”လို့ ရှုသင့်တဲ့တရားတွေကို သဘော ပေါက်ပြီး သိသိလာကြပါတယ်။ အဲဒီလိုသိတာဟာ (ပရိညေယျ-ပိုင်းခြားသိအပ်သည်ဆိုတဲ့) ဒီ ကိစ္စသိတဲ့ဉာဏ်ပါပဲ။ ဒီကိစ္စဉာဏ်က အရေးကြီးလို့ ထပ်ကာ ထပ်ကာ ပြောနေတာနဲ့ တော်တော်ကြာသွားပြီ။ ဒါလောက်ဆိုတော့ ဒီကိစ္စဉာဏ်ကို သဘောပေါက်လောက်ပါပြီ။ ယခု ကတဉာဏ်ကို ဟောရမယ်။

ဒုက္ခသစ္စာ၌ ကတဉာဏ်

တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ ပရိညာတန္တိ မေ
ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု၊ ဥဒပါဒိ၊
ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊ အာလောကော
ဥဒပါဒိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တံ ခေါ ပန ဣဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ-
ထိုသို့သဘောရှိသော ဤဒုက္ခ အရိယသစ္စာကို၊ ပရိညာတန္တိ-ပိုင်းခြား
သိအပ်ပေပြီ-ပိုင်းခြားသိမှု ကိစ္စပြီးပေပြီဟူ၍၊ မေ-ငါအား၊ ပုဗ္ဗေ

အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု-ရှေးက မကြားဘူးသေးသောတရားတို့၌၊ စက္ခု၊ ဥဒပါဒိ-ပညာမျက်စိ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏ် ဥဒပါဒိ-အသိဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ-အပြားအားဖြင့်သိသော ပညာဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ-ထိုးထွင်း၍သိသော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ-အသိဉာဏ်ပညာဟူသော အလင်းရောင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ။

မြင်မှု ကြားမှု အစရှိသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခသစ္စာတရား တွေကို ရှုမှတ်ပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလို့ သိသိနေတာက ဝိပဿနာ ဉာဏ်ပဲ။ အဲဒီ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သိရုံမျှနဲ့တော့ ပိုင်းခြားသိခြင်းဆိုတဲ့ ပရိညာကိစ္စ မပြီးဆုံးသေးဘူး။ မရှုမိတဲ့အာရုံတွေမှာ နိစ္စ သုခ အတ္တလို့ ထင်နိုင်သေးတာပဲ။ အဲဒီ ရှုသိမှု ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့ အခါမှာ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်အငြိမ်းစာတ်ကို တွေ့မြင်သွားတယ်။ အဲဒီလို အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ပြီး နိဗ္ဗာန်အငြိမ်းစာတ်ကို တွေ့မြင် သွားမှ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တအသိက ပြည့်စုံနိုင်မြဲသွားတယ်။ အဲဒါဟာ ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြားသိမှု ပြီးစီးသွားတာပါပဲ။ ဒါတောင်မှ သောတာပတ္တိ မဂ်ဉာဏ်လောက်နဲ့တော့ အပြည့်အဝ မပြီးဆုံးသေးဘူး။ အရဟတ္တ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့မြင်ပြီးမှ ဒုက္ခကို ပိုင်းခြားသိမှု အကြွင်းမဲ့ အကုန်လုံး ပြီးဆုံးသွားတယ်။ မြတ်စွာဘုရားမှာ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်တော် မူပြီး ဘုရားဖြစ်တော်မူတဲ့ အချိန်ကတည်းက ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြားသိမှု အကြွင်းမဲ့ အကုန်လုံးပြီးဆုံးခဲ့တယ်၊ ဒါကြောင့်(ပရိညာတန္တိ)ပိုင်းခြား သိအပ်ပြီ-ပိုင်းခြားသိမှုကိစ္စ လုံးဝပြီးစီးပြည့်စုံပြီလို့သိတဲ့ ပညာမျက်စိ စသည်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့တဲ့အကြောင်း ဝန်ခံပြီး မိန့်တော်မူပါတယ်။

ယခု တရားအားထုတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေလည်း အဲဒီဒုက္ခ သစ္စာကို ပိုင်းခြားသိရအောင် နောက်ဆုံးမှာ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရောက်

ပြီးတော့ အဲဒီ ပိုင်းခြားသိမှု လုံးဝပြီးစီးသွားအောင် အားထုတ်နေကြရတာပဲ။ နောက်ဆုံးတချိန်ကျတော့ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီးတော့ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် “ပိုင်းခြားသိမှု ပြီးစီးသွားပေပြီ”လို့ ဆင်ခြင်ပြီး သိကြရမှာပဲ။

ယခု ပြောခဲ့တာဟာ ဒုက္ခသစ္စာနှင့်စပ်ပြီး သစ္စဉာဏ် ကိစ္စဉာဏ် ကတဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဉာဏ်သုံးပါးလုံး ပြီးစီးသွားပြီ။ အတိုချုပ်အားဖြင့် မြင်နိုင်စသည်၌ မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေသော သဘောတရားဟူသမျှကို ဒုက္ခသစ္စာ-ဆင်းရဲအစစ်အမှန်ပဲလို့ သိတာက သစ္စဉာဏ်၊ အဲဒီ ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေကိုရှုမှတ်ပြီး ပိုင်းခြားသိရမယ်လို့ သိတာက ကိစ္စဉာဏ်၊ ပိုင်းခြားသိမှုကိစ္စပြီးပြီလို့ ဆင်ခြင်ပြီးသိတာက ကတဉာဏ်တဲ့။ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

- (၁) မပြတ် ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ် နာမ် ဟူသမျှကို ဒုက္ခသစ္စာဟု သိတာက သစ္စဉာဏ်။
- (၂) ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေကို ပိုင်းခြားသိရမယ်လို့ သိတာက ကိစ္စဉာဏ်။
- (၃) ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြားသိမှုကိစ္စ ပြီးသွားပြီလို့ သိတာက ကတဉာဏ်။

အဲဒီဉာဏ်သုံးပါးထဲက သစ္စဉာဏ်ဆိုတာကတော့ ဝိပဿနာ ရှုနေဆဲမှာလည်း ဖြစ်ပျက်သွားတဲ့တရားတွေကို ဆင်းရဲပဲလို့ သိပြီးတော့ ဖြစ်တယ်။ အဲဒါက အရိယမဂ်ရဲ့ ရှေးအဖို့မှာ ဖြစ်တဲ့ဉာဏ်ပေါ့။ အရိယမဂ်ခဏမှာလည်း နိဗ္ဗာန်အငြိမ်းဓာတ်ကို သိမြင်ပြီးတော့ ဖြစ်ပျက်သမျှ သဘောတရားတွေကို ဆင်းရဲချည်းပဲလို့ သိခြင်းကိစ္စ ပြီးသောအားဖြင့် ဖြစ်တယ်။ အရိယမဂ်မှ နောက်ကာလများ၌လည်း

● ၃၆၈

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

ဆင်ခြင်ပြီး သိလျက်ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် “ရှေး နောက်ကာလ၊ မဂ်ဓဏ္ဍာ၊ လေးသစ္စာ၊ သိတာ သစ္စဉာဏ်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) ရှေး နောက်ကာလ၊ မဂ်ဓဏ္ဍာ၊ လေးသစ္စာ၊ သိတာ သစ္စဉာဏ်။

သစ္စဉာဏ်က မဂ်သို့မရောက်မီ ရှေးကာလမှာလည်း ဖြစ်တယ်။ မဂ်ဓဏ္ဍာမှ နောက်ကာလမှာလည်းဖြစ်တယ်။ မဂ်ဓဏ္ဍာမှာလည်း ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ မဂ်ဓဏ္ဍာ သိတယ်ဆိုတာကတော့ နိရောဓသစ္စာကိုသာ အာရုံပြုပြီးသိတယ်။ ကျန်တဲ့သစ္စာသုံးပါးကို ပရိညာ ပဟာနဘာဝနာဆိုတဲ့ ပဋိဝေဓခေါ် သိခြင်းကိစ္စပြီးသောအားဖြင့် သိတယ်လို့ ဆိုရတာပါပဲ။ ဒုက္ခသစ္စာနှင့်စပ်ပြီးပြောရရင် နိရောဓသစ္စာ အငြိမ်းဓာတ်ကို သိမြင်ရတာနဲ့ အဲဒီလို မငြိမ်းတဲ့ရုပ်နာမ်တွေဟာ ဆင်းရဲတွေပဲလို့ သိခြင်းကိစ္စ ပြီးသွားတယ်။ ဒါကြောင့် အရိယမဂ်ဖိုလ် ရပြီးဖြစ်တဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များဟာ (အထူးအားဖြင့် ရဟန္တာများဟာ) ဆင်ခြင်ကြည့်လျှင် ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေဟာ ဆင်းရဲချည်းပဲလို့ သိကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် မဂ်ဓဏ္ဍာ ဒုက္ခကို ပိုင်းခြားသိခြင်းဆိုတဲ့ ပဋိဝေဓ (ထိုးထွင်းသိမှု) ကိစ္စပြီးတယ်လို့ ဆိုရတယ်။ ဝိပဿနာရှုဆဲ မှာတော့ အဲဒီ ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေကို ရှုမှတ်ပြီး တကယ် သိသိသွား တာပါပဲ။ အဲဒါကိုလည်း “ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍သိရသည်။ ဤသို့ သိတာကို ပရိညာပဋိဝေဓခေါ်သည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကိုလည်း ဆိုကြရမယ်။

(၁) ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍သိရသည်။ ဤသို့သိတာကို ပရိညာပဋိဝေဓ ခေါ်သည်။

ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြားသိရမယ် စသည်ဖြင့်သိတဲ့ ကိစ္စဉာဏ် ကတော့ အရိယမဂ်ခဏရဲ့ ရှေးအဖို့ ကာလကတည်းက ဖြစ်နှင့်ရတယ်။ အဲဒီလိုပြုသင့်တဲ့ကိစ္စကို စောစောကတည်းက သိထားပါမှ အဲဒီကိစ္စကို ပြုကျင့်သောအားဖြင့် အရိယမဂ်ကို ဖြစ်စေနိုင်တယ်။ ဒုက္ခသစ္စာနှင့် စပ်ပြီးပြောရမယ်ဆိုရင် မြင်ခိုက် စသည်၌ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း မပြတ်ရှုပြီး အနိစ္စ စသည်ဖြင့် ပိုင်းခြားသိရမယ်။ ပိုင်းခြားသိနိုင်အောင် မပြတ်ရှုမှတ် ရမယ်ဆိုတာကို စောစောကတည်းက သိထားပါမှ အဲဒီသိထားတဲ့အတိုင်း ရှုမှတ်လျက် ပိုင်းခြားသိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ အရိယမဂ်ဖြစ်ပေါ်တာပဲ။ သမုဒယ နိရောဓ မဂ္ဂသစ္စာတို့နှင့်စပ်ပြီး ပြုသင့်တဲ့ကိစ္စတွေကိုလည်း စောစောကတည်းကသိထားမှ အဲဒီကိစ္စတွေ ပြီးအောင် အားထုတ်ခြင်းဖြင့် အရိယမဂ်ကို ဖြစ်ပွားစေနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီကိစ္စဉာဏ်အတွက် ဆောင်ပုဒ်ကို “သိသင့်၊ ပယ်သင့်၊ ဆိုက်၊ ပွားသင့်၊ သိနှင့်ကိစ္စဉာဏ်”လို့ စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြ ရမယ်။

(၂) သိသင့်၊ ပယ်သင့်၊ ဆိုက်၊ ပွားသင့်၊ သိနှင့်ကိစ္စဉာဏ်။

ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြားသိသင့်တယ်လို့သိတဲ့ ကိစ္စဉာဏ်၊ သမုဒယကို ပယ်သင့်တယ်လို့သိတဲ့ ကိစ္စဉာဏ်၊ နိရောဓကို ဆိုက်ရောက်သင့်-မျက်မှောက်ပြုသင့်တယ်လို့သိတဲ့ ကိစ္စဉာဏ်၊ မဂ္ဂကို ဖြစ်ပွားစေသင့်တယ်လို့သိတဲ့ ကိစ္စဉာဏ်-ဒီ ကိစ္စဉာဏ်လေးပါးကတော့ မဂ်ခဏမရောက်မီ ရှေးကာလကတည်းက ဖြစ်နှင့်ရမယ်လို့ ဆိုလို ပါတယ်။ ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ သိနှင့်ဆိုတာက အဲဒီကိစ္စလေးပါးကို စောစောကတည်းက သိနှင့်ရမယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ ကိစ္စလေးပါး

သိနှင့်တယ်ဆိုတာနဲ့ ကိစ္စဉာဏ်လေးပါး ဖြစ်နှင့်တယ်ဆိုတာ သဘော အားဖြင့် အတူတူပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ကိစ္စလေးပါး ပြီးစီးသွားပြီလို့သိတဲ့ ကတဉာဏ် ကတော့ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီးတဲ့နောက် “ပစ္စဝေက္ခဏာဖြင့် ဆင်ခြင်တဲ့အခါကျမှ (ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ) အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံး ပြီးပြီ။ (ကတံ ကရဏီယံ) ပြုသင့်တဲ့ကိစ္စကို ပြုပြီးပြီ”လို့ ဆင်ခြင်ပြီး ဖြစ်တဲ့ဉာဏ်ပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ကတဉာဏ်အတွက် ဆောင်ပုဒ်ကို “ကိစ္စပြီးလျှင်၊ ပြီးကြောင်းမြင်၊ ခေါ်တွင်ကတဉာဏ်”လို့ စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၃) ကိစ္စပြီးလျှင်၊ ပြီးကြောင်းမြင်၊ ခေါ်တွင်ကတဉာဏ်။

အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် နိရောဓကို မျက်မှောက်ပြုလျက် ဒုက္ခကို ပိုင်းခြားသိခြင်း၊ သမုဒယကိုပယ်ခြင်း၊ မဂ္ဂကိုပွားစေခြင်းဆိုတဲ့ ကိစ္စသုံးပါးကိုလည်း ပြီးစေပါတယ်။ အဲဒီလို ကိစ္စလေးပါးကိုပြု ပြီးကြောင်းသိတဲ့ ကတဉာဏ်ကတော့ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိစ္စလေးပါးလုံး ပြီးတဲ့အခါကျမှဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ကိစ္စပြီးလျှင်ပြီးကြောင်း မြင်လို့ ဆိုထားတာပါပဲ။

ယခုဆိုခဲ့ကြတဲ့ (၁) သစ္စဉာဏ်ဆောင်ပုဒ်၊ (၂) ကိစ္စဉာဏ် ဆောင်ပုဒ်၊ (၃) ကတဉာဏ်ဆောင်ပုဒ်များကို ကထာဝတ္ထုအဖွင့် မူလဋီကာ (နာ-၁၁၂)မှာ ပြဆိုထားတဲ့စကားနှင့်အညီ ရေးစီထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒုက္ခသစ္စာနှင့်စပ်တဲ့ ဉာဏ်သုံးပါးအကြောင်းကတော့ နားလည်လောက်ပါပြီ။ ယခု သမုဒယသစ္စာနှင့်စပ်တဲ့ ဉာဏ်သုံးပါးကို ပြောရမယ်။

သမုဒယသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်

ဣဒံ ဒုက္ခသမုဒယော အရိယသစ္စန္တိ မေ ဘိက္ခဝေ
 ပုဗ္ဗေ အနုနဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ၊ ဉာဏံ
 ဥဒပါဒိ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊ အာလောကော
 ဥဒပါဒိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဒံ-ဤသည်ကား၊ ဒုက္ခသမုဒယော
 အရိယသစ္စန္တိ-ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စာဟူ၍၊ ဝါ-အရိယာတို့၊
 သိအပ်သော ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း အစစ်အမှန်တရားဟူ၍၊ မေ-ငါ့အား၊
 ပုဗ္ဗေ အနုနဿုတေသု ဓမ္မေသု-ရှေးက မကြားဘူးသေးသောတရား
 တို့၌၊ စက္ခု ဥဒပါဒိ-ပညာမျက်စိဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ-
 အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ-အပြားအားဖြင့်သိသော ပညာ
 ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ-ထိုးထွင်း၍သိသော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊
 အာလောကော ဥဒပါဒိ-အသိဉာဏ် ပညာဟူသော အလင်းရောင်
 ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ။

ဒီ ပါဠိအနက်ထဲမှာ (ဣဒံ-ဤသည်ကား)ဆိုတဲ့ စကားဖြင့်
 ရှေးကထုတ်ပြခဲ့တဲ့ ကာမတဏှာ ဘဝတဏှာ ဝိဘဝတဏှာဆိုတဲ့
 တဏှာသုံးပါးကို ဆိုတာပါပဲ။ ဒုက္ခဖြစ်ပွားစေပုံကတော့ ကာမတဏှာက
 ကာမဂုဏ်အာရုံတွေ လိုချင်နှစ်သက်နေလို့၊ ရအောင်ရှာရ လုပ်ကိုင်
 ရတယ်။ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ အဲဒီလိုလိုချင်တာတွေကို ရအောင်ရှာနေ
 ရင်းနဲ့ သေသွားသည်အထိ ဒုက္ခရောက်သွားတာလည်း ရှိတယ်။
 တဏှာက လိုချင်နေမှဖြင့်မရှာဘဲ အောင့်ချုပ်တည်းနေရတာလည်း

ဆင်းရဲတာပဲ။ ရဲစတာတွေကို ရှာကြရလို့လည်း ဆင်းရဲတာပဲ။ ရပြီး ဥစ္စာတွေကို စောင့်ရှောက်ရလို့လည်း ဆင်းရဲတာပဲ။ ဆေးလိပ်တို့၊ ကွမ်းတို့၊ ကြိုက်တတ်တဲ့သူမှာ ဆေးလိပ် ကွမ်း အသင့်မရှိတဲ့အခါ ဆင်းရဲရတယ်။ အရက်တို့၊ ဘိန်းတို့၊ စွဲနေတဲ့သူတွေကမှ ပိုပြီးဆင်းရဲမှာပဲ။

လူဟာ အမေကမွေးလိုက်တုန်းက တစ်ယောက်တည်းပဲ။ ငယ်ရွယ်စဉ်မှာတော့ တစ်ယောက်တည်း လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေသာထိုင်သာ ချမ်းသာနေတာပဲ။ အရွယ်ရောက်လာတဲ့အခါကျတော့ အဖော်လိုချင်လာတယ်။ ကာမတဏှာကြောင့်ပါပဲ။ အဲဒီလို အဖော်လိုချင်တဲ့တဏှာကြောင့် အဖော်ရှာရတယ်။ မရနိုင်တာကို လိုချင်ရင် အလွန်ဆင်းရဲမှာပါပဲ။ ရလာပြန်တော့ စိတ်ဆန္ဒချင်းမတူရင် ဒုက္ခရောက်ကြရတယ်။ အဆင်ပြေလို့ ညီညွတ်နေပေမယ့် တစ်ယောက်ယောက်က အကြီးအကျယ် မကျန်းမမာဖြစ်နေတာလည်း ရှိတတ်တယ်။ အဲဒီလို ရှိရင် လူမမာကြီးကို ပြုစုနေရတဲ့အတွက် အကြီးအကျယ် ဆင်းရဲရတော့တာပဲ။ အဲဒါထက် နောက်ဆုံးတစ်ချိန်မှာ တစ်ယောက်ယောက်က သေသွားရင် ကျန်တဲ့သူမှာ ငိုကြွေးမြည်တမ်းပြီး အလွန်ပင် ဆင်းရဲရတယ်။ အဲဒီလိုဆင်းရဲတာတွေဟာ တဏှာကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သတ္တဝါအများစုကတော့ ဒီတဏှာကို ချမ်းသာကြောင်းလို့ ထင်နေကြတယ်။ ဒီတဏှာနဲ့ အာရုံအမျိုးမျိုးတွေကို သာယာပြီးခံစားနေရတာဟာ အကောင်းဆုံးပဲလို့ ထင်နေကြတယ်။ သာယာစရာမရှိလို့ နှစ်သက်သာယာတဲ့တဏှာမဖြစ်ရရင် ခြောက်ကပ်ကပ်ကြီးဖြစ်ပြီး ပျင်းစရာလို့ထင်နေကြတယ်။ ကျောင်းတို့၊ ဘုရားတို့သွားရတာ ပျင်းစရာလို့ထင်နေကြတယ်။ တရားနာရတာ

ကိုလည်း ပျင်းစရာလို၊ ထင်နေကြတယ်။ ဝိပဿနာတရားရိုးရိုးကို နာရရင် သာပြီးပျင်းတတ်ကြသေးတယ်။ စွဲလမ်းသဘင်တို့၊ ရုပ်ရှင်စွဲတို့၊ ကျတော့ အင်မတန်ပျော်ကြ ကြိုက်ကြတာပဲ။ ဒါကြောင့် နှစ်သက် စရာအာရုံတွေ ရနိုင်သမျှရှာကြပြီး နှစ်သက်သာယာမှုတဏှာကို ပြုစု မွေးမြူနေကြတာပဲ။ အဲဒါတွေဟာ တဏှာကိုချမ်းသာကြောင်း ထင်နေ ကြလို့ပါပဲ။ အဲဒီလိုထင်နေကြတာလည်း တခြားအကြောင်းကြောင့် မဟုတ်ဘူး။ အဝိဇ္ဇာကြောင့်ပဲ။ အဝိဇ္ဇာက နှစ်သက်ဖွယ် သာယာဖွယ် ချမ်းသာအနေနဲ့ ထင်မြင်ပြီး ညွှန်ပြပေးနေလို့ပါပဲ။

အမှန်ကတော့ အဲဒီလိုကောင်းတယ် ထင်ရတာတွေဟာ ခဏမစဲ ပျက်နေလို့ ကြောက်စရာချည်းပါပဲ။ ဘယ်လောက်များများ ခံစားရ ပေမယ့် အားရပြည့်စုံတယ်လို့ မရှိဘူး။ ရက် လ နှစ် ကြာမြင့်စွာ ခံစားပြီးတော့လည်း ဘာမှ အနှစ်သာရ မကျန်ရစ်ဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို သာယာခံစားမှု မပြတ်ဖြစ်နေရအောင် အမြဲတမ်း ကြောင့်ကြ စိုက်နေရတယ်။ နောက်ဆုံးမှာ သာယာဖွယ် ကင်းပြတ်သွားတဲ့အခါ အလွန်ပင်ပန်းဆင်းရဲရတယ်။ ဒါကြောင့် ဆင်းရဲကြောင်းမျှပါပဲ။ ဒါက မျက်မှောက်ဘဝတွင် ဆင်းရဲကြောင်းဖြစ်ပုံ အမြဲတမျှပါပဲ။

ဘဝအသစ်ကို အဖန်ဖန်ဖြစ်စေတာကမှ ဆင်းရဲဖြစ်ပွားကြောင်း အစစ်အမှန်ပဲ။ အဆင်း အသံ အစရှိသော ကာမဂုဏ်အာရုံကောင်း တွေကို နှစ်သက်လိုချင်တဲ့တဏှာကြောင့် စွဲလမ်းတယ်။ စွဲလမ်းလို့ ကိုယ်အလိုပြည့်အောင် အားထုတ်တယ်။ အဲဒါဟာ သင်္ခါရကမ္မဘဝပဲ။ အဲဒီလို လိုချင်တောင့်တပြီး ပြုတဲ့ကံတွေကလည်းရှိနေလို့ တဏှာမှ အရှိန်အထုံရခဲ့တဲ့ အဘိသင်္ခါရဝိညာဏ်ခေါ်တဲ့ သေခါနီး ဇောစိတ်ကလည်း ထင်ပေါ်လာတဲ့အာရုံကို စွဲမြဲစွာ အာရုံပြုနေလို့ စုတိစိတ်၏အခြားမဲ့၌

ဘဝသစ်ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ် ဖြစ်ရတယ်။ အဲဒီ ဘဝသစ်ဝိညာဏ်စပြီး ဖြစ်မိရင် အဲဒီတစ်ဘဝလုံးနဲ့ဆိုင်တဲ့ ဆင်းရဲတွေကို တွေ့ကြုံခံစား သွားရတော့တာပဲ။ အဲဒီလို ဘဝသစ် ဝိညာဏ်မှစပြီး ဆင်းရဲတွေ ဖြစ်ပွားရတာဟာ နှစ်သက်တပ်မက်နေတဲ့ တဏှာရှုံ့နေလို့ပါပဲ။ တဏှာကင်းတဲ့ ရဟန္တာအရင်မြတ်များမှာတော့ အဲဒီလိုဘဝသစ် ဆင်းရဲတွေမဖြစ်ရတော့ဘူး။ ဒါကြောင့် ကာမတဏှာဟာ ဇာတိဒုက္ခ အစရှိသော ဆင်းရဲဖြစ်ပွားကြောင်း အစစ်အမှန် သမုဒယသစ္စာပဲ။

ရူပဘဝ အရူပဘဝကို အလိုရှိတဲ့သူတွေက ရူပါဝစရဈာန် အရူပါဝစရဈာန်ကိုရအောင် အားထုတ်တယ်။ အဲဒီဈာန် ကုသိုလ်ကြောင့် ရူပဗြဟ္မာဘဝ အရူပဗြဟ္မာဘဝမှာဖြစ်ရတယ်။ အဲဒီ ဗြဟ္မာဘဝမှာတော့ နာကျင်အခံခက်တဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲလည်း မရှိဘူး။ နှလုံးမသာတဲ့ စိတ်ဆင်းရဲလည်းမရှိဘူး။ အသက်ကလည်း ကမ္ဘာနဲ့ချီပြီးရှည်တယ်။ လောကအမြင်နဲ့ဆိုရင် ချမ်းသာနေတယ်လို့ပဲ ဆိုစရာရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့၏အသက်တမ်း ကုန်တဲ့အခါကျတော့ သေရတာပဲ။ ဒါကြောင့် မရဏဒုက္ခဆိုတဲ့ သေခြင်းဆင်းရဲလည်းရှိတယ်။ မသေဘဲ နေချင်တဲ့ အလိုမပြည့်ဝတဲ့ ဆင်းရဲလည်းရှိတယ်။ သေပြီးနောက် ကာမဘုံမှာဖြစ်ပြီး တွေ့ကြုံရမည့် ဆင်းရဲတွေကလည်း မကင်းသေးဘူး။ ဒါကြောင့် ဗြဟ္မာဘဝမှာဖြစ်စေတဲ့ ဘဝတဏှာဟာလည်း ဆင်းရဲ ဖြစ်ပွားကြောင်း အစစ်အမှန် သမုဒယသစ္စာပဲ။

သေပြီးရင် ဘာမျှမရှိတော့ဘူးလို့ ထင်မြင်ပြီး နှစ်သက်သာယာတဲ့ တဏှာကြောင့် အကုသိုလ်အမှုကိုလည်းမရှောင်ဘဲ ရနိုင်သမျှရှာကြံပြီး ခံစားတဲ့အတွက် အကုသိုလ်ကံ များစွာဖြစ်တယ်။ အဲဒီ အကုသိုလ် ကံကြောင့် အပါယ်လေးပါးဘဝတွေ များစွာဖြစ်ရတယ်။ အပါယ်

ဆင်းရဲတွေကို များစွာတွေ့ကြုံခံစားရတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ ဝိဘဝတဏှာကတော့ ဆင်းရဲဖြစ်ပွားကြောင်း အစစ်အမှန် သမုဒယသစ္စာဖြစ်ကြောင်း အလွန်ထင်ရှားနေပါတယ်။

အဲဒီလို တဏှာသုံးပါးလုံးပင် ဆင်းရဲဖြစ်ပွားကြောင်း အစစ်အမှန်ဖြစ်သောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီတဏှာသုံးပါးကို ဆင်းရဲအစစ်အမှန်ဖြစ်ကြောင်း သိတော်မူခဲ့ပုံကို “ဤသည်ကား ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စာပေတည်းလို့ သိမြင်တဲ့ ပညာမျက်စိ ငါ့မှာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ”စသည်ဖြင့် ဝန်ခံမိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီလို ဆင်းရဲဖြစ်ပွားကြောင်း အစစ်အမှန်ပဲလို့ သိတာက သစ္စဉာဏ်ပဲ။ အဲဒီသမုဒယသစ္စာကိုသိတဲ့ သစ္စဉာဏ်က အရိယမဂ်၏ရှေးကာလမှာလည်း ဖြစ်တယ်။ နောက်ကာလမှာလည်းဖြစ်တယ်။ အရိယမဂ်ခဏမှာလည်း ပဟာနုပဋိဝေခခေါ်တဲ့ ပယ်ခြင်းကင်းစေခြင်းဆိုတဲ့ သိခြင်းဖြင့် သိမှု ကိစ္စပြီးလျက်ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် “ရှေးနောက်ကာလ၊ မဂ်ခဏမှာ၊ လေးသစ္စာ၊ သိတာသစ္စဉာဏ်”လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားတယ်။

သမုဒယသစ္စာ၌ ကိစ္စဉာဏ်

တံ ခေါ် ပနိဒံ ဒုက္ခသမုဒယော အရိယသစ္စံ ပဟာ တဗ္ဗန္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ၊ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တံ ခေါ ပန ဣဒံ ဒုက္ခသမုဒယော
 အရိယသစ္စံ-ထိုသို့သော ဤဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စာကို၊ ပဟာ
 တဗ္ဗန္တိ-ပယ်အပ်သည့်တရားဟူ၍၊ မေ-ငါ့အား၊ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု
 ဓမ္မေသု-ရှေးက မကြားဘူးသေးသော တရားတို့၌၊ စက္ခု၊ ဥဒပါဒိ-
 ပညာမျက်စိဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ-အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ပညာ
 ဥဒပါဒိ-အပြားအားဖြင့် သိသောပညာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ-
 အသိဉာဏ်ပညာဟူသော အလင်းရောင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ။

ဆင်းရဲကင်းငြိမ်းချင်ရင် ဆင်းရဲဖြစ်ပွားကြောင်းတရားကို ပယ်ရ
 လိမ့်မယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ရောဂါဝေဒနာပျောက်ချင်ရင် ရောဂါ
 ဖြစ်ကြောင်း သမုဋ္ဌာန်ကို ဆေးဝါးဖြင့်ပယ်ရှားရတယ်။ မြန်မာဆရာတွေ
 အလိုအားဖြင့် သွေးတို့၊ လေတို့၊ သည်းခြေသလိပ်တို့၊ အပူ အအေးတို့၊
 အစာအာဟာရတို့၊ ဒီလိုဟာတွေပေါ့၊ အနောက်တိုင်းဆရာဝန်တွေ
 အလိုအားဖြင့်တော့ ရောဂါဝိုးအမျိုးမျိုး စသည်တွေပေါ့။ အဲဒီရောဂါ
 ဖြစ်ကြောင်းတွေကို ဆေးအမျိုးမျိုးဖြင့် ပယ်ရှားကုသလိုက်မှ ရောဂါ
 ဝေဒနာ ကောင်းကောင်း ပျောက်ကင်းသွားတယ်။ အဲဒီလိုပဲ ဘဝအသစ်
 ဖြစ်ခြင်းအစရှိသော သံသရာဆင်းရဲတွေကို ကင်းငြိမ်းစေချင်ရင် အဲဒီ
 ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်းကို ပယ်ဖို့လိုတယ်။ ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်းက သမုဒယ
 သစ္စာဆိုတဲ့တဏှာပဲ။ အဲဒီ တဏှာကိုပယ်ရမယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ကို
 ပဟာတဗ္ဗ-ပယ်သင့်ပယ်ထိုက်တဲ့တရားလို့ ဆိုပါတယ်။

ဘယ်လိုပယ်ရမလဲ၊ အဲဒါက အရေးကြီးတယ်။ အထူးသတိပြု
 ကြရမယ်။ “တဏှာတွေမလာကြနဲ့၊ မဖြစ်ကြနဲ့၊ တဏှာကင်းတဲ့
 စိတ်ချည်းထားမယ်၊ တဏှာကင်းတဲ့စိတ်ချည်း ဖြစ်စေမယ်”လို့ ဆိုပြီး
 စိတ်သက်သက်ထားလို့ရပါမလား။ ရတယ်လို့ ယုံကြည်ထင်မြင်တဲ့

ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ထားကြည့်စမ်းပါ။ ဘယ်လောက်ကြာအောင် ထားနိုင်မယ်လို့ စမ်းကြည့်ပါ။ သားမယားရှိတဲ့သူဆိုရင် သားမယားချစ်တဲ့စိတ် သာယာတဲ့စိတ် မဖြစ်ပေဘူးလား။ အသဒ္ဓမ္မဆိုတဲ့ မေထုန်အမှုကိုပြု လိုတဲ့တဏှာ မဖြစ်ပေဘူးလား။ ဆေးလိပ်သောက်ချင်တဲ့တဏှာ၊ ကွမ်းစားချင်တဲ့တဏှာ၊ ဟင်းကောင်း မုန့်ကောင်း စားချင်တဲ့တဏှာ မဖြစ်ပေဘူးလား၊ စီးပွားဥစ္စာတွေကိုရချင်တဲ့တဏှာ မဖြစ်ပေဘူးလား။ “အဲဒါတွေက ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်တွေပဲ ကိစ္စမရှိပါဘူး”လို့တော့ မငြင်းပယ် သင့်ပါဘူး။ မစွမ်းနိုင်ရင်သာ ငုံ့ခံနေရတာပဲ။ စွမ်းနိုင်ရင်တော့ ပဟာတဗ္ဗတရားဆိုတာ ပယ်ရမှာချည်းပဲ။ အဲဒါကို လေးလေးနက်နက် သတိပြုကြရမယ်။

အမှန် စင်စစ်ကတော့ ပယ်ရမည့်တဏှာက ၃-မျိုးရှိတယ်။

- (၁) ကာယကံမြောက် ဝစီကံမြောက်ကျူးလွန်တဲ့ တဏှာကတစ်မျိုး၊
- (၂) စိတ်ကူးသက်သက်ဖြင့် သာယာနှစ်သက် တပ်မက်လိုချင်နေတဲ့ တဏှာကတစ်မျိုး၊
- (၃) တကယ်မဖြစ်သေးပေမယ့် ဖြစ်နိုင်ခွင့်ရှိတဲ့ တဏှာက တစ်မျိုး၊ ဒီ ၃-မျိုးပါပဲ။ အဲဒီ ၃-မျိုးထဲက ကာယကံမြောက် ဝစီကံမြောက်ကျူးလွန်တဲ့တဏှာကို ဝိတိက္ကမ ကိလေသာခေါ်တယ်။ အဲဒီ ဝိတိက္ကမ ကိလေသာကို သီလဖြင့်ပယ်ရတယ်။ သီလကို ရှိရှိ သေသေစောင့်ထိန်းနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို လိုချင်ပေမယ့် မခိုးဘူး။ မပိုင်မဆိုင်ရာမှာ မေထုန်ကာမကို မကျူးလွန်ဘူး။ (အဗြဟ္မ-စရိယ သိက္ခာပုဒ်ကို စောင့်ထိန်းနေတဲ့သူဆိုရင် မေထုန်အမှုကို မပြုဘူး၊) လိမ်မပြောဘူး။ သေရည်အရက် ဘိန်းစသော မူးယစ်စေတတ်တဲ့ ပစ္စည်းကိုမသုံးဘူး။ အဲဒီလို သီလကို ရှိရှိသေသေစောင့်နေရင်

ကာယကံမြောက် ဝစီကံမြောက် ဝိတိက္ကမတဏှာ ကင်းငြိမ်းနေတာပဲ။
အဲဒါဟာ သီလဖြင့် ပယ်ပုံပါပဲ။

စိတ်ကူးသက်သက်ဖြင့် သာယာနှစ်သက် တစ်မက်လိုချင်နေတဲ့
တဏှာကိုတော့ ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာခေါ်တယ်။ အဲဒီပရိယုဋ္ဌာန်
ကိလေသာကိုတော့ သမာဓိဖြင့် ပယ်ရတယ်။ အာနာပါနု အစရှိသော
သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်းတစ်ခုခုကို မပြတ်နှလုံးသွင်းနေရင် အဲဒီလို နှလုံးသွင်း
နေခိုက်မှာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို နှစ်သက်လိုချင်မှု ကြံစည်မှုမဖြစ်ဘဲ
ကင်းငြိမ်းနေတယ်။ အဲဒီလို ဘာဝနာတစ်ခုခုကိုမျှ အားမထုတ်ဘဲ
အလွတ်နေရင်တော့ စိတ်ဟာ သူ့အလိုရှိရာအာရုံတွေ ကြံစည်ပြီး
အများအားဖြင့် ကာမတဏှာတွေ ဖြစ်နေတာပဲ။ ကာမတဏှာမဖြစ်အောင်
စိတ်သက်သက်ထားနိုင်တယ်လို့ ထင်နေရင် အဲဒါဟာ ကိုယ့်စိတ်
ကိုယ်မသိလို့ပဲ။ အမှန်ကတော့ ဘာဝနာတစ်ခုခုကို မပြတ်အားထုတ်
နေတာထဲကတောင် သမာဓိအားမကောင်းသေးရင် ကာမဝိတက်
စသည်တွေ ဖြစ်နေသေးတာပဲ။ သမထကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်း
အားထုတ်လို့ ဈာန်သမာဓိကိုရရင်တော့ အဲဒီ ဈာန်မပျက်မီအတွင်းမှာ
ကြမ်းတမ်းတဲ့ ကာမတဏှာအကြံတွေမဖြစ်ဘဲ ကင်းငြိမ်းနေတယ်။
အဲဒါဟာ သမာဓိက ကာမတဏှာကို ဝိက္ခမ္ဘနုပဟာန်ဖြင့် ပယ်ထားလို့
ကင်းငြိမ်းနေတာပဲ။ ဘဝတဏှာနဲ့ ဝိဘဝတဏှာတွေကတော့ အချို့
ဈာန်ရပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတောင် မကင်းဘဲလည်း ရှိနိုင်တယ်။ တချို့ ဗြဟ္မာ
တွေမှာလည်း မကင်းဘဲရှိနေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဘဝတဏှာနဲ့
ဝိဘဝတဏှာများကိုတော့ သမထ သမာဓိဖြင့် မပယ်နိုင်ဘူး။ သမာဓိ
မရှိတဲ့ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ကိုယ့်ဘဝနဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်နဲ့ သာယာနေတဲ့
တဏှာမကင်းတာကိုတော့ ပြောစရာမလိုတော့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို

သာယာနေတာကို သုတနဲ့တဲ့သူတွေက တဏှာမှန်း ကိလေသာမှန်း မသိဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။ တချို့က အဲဒီလို “စိတ်ကို ကိလေသာကင်း နေတယ်၊ အဲဒီလို ကိလေသာကင်းနေတာ နိဗ္ဗာန်ပဲ” လို့ တောင် အလွန်အကျွံ မှားယွင်းစွာဟောနေတာ ရှိသေးတယ်။ ဗုဒ္ဓတရားတော်နဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားပါပဲ။

တကယ်မဖြစ်သေးပေမယ့် အကြောင်းညီညွတ်တဲ့အခါ ဖြစ်နိုင်တဲ့တဏှာကို အနုသယကိလေသာခေါ်တယ်။ အဲဒီ အနုသယ ကိလေသာက အာရုံ၌ဖြစ်နိုင်ခွင့်ရှိတဲ့ အာရမ္မဏာနုသယက တစ်မျိုး၊ သန္တာန်မှာဖြစ်နိုင်ခွင့်ရှိတဲ့ သန္တာနာနုသယကိလေသာက တစ်မျိုး၊ ဒီလို ၂-မျိုးရှိတယ်။ မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်၌ ထင်ရှားပါလျက် မရှုမိ၍ အနိစ္စ စသည်အနေဖြင့် မသိရတဲ့ သဘောတရားများ၌ ပြန်လည် စဉ်းစားပြီး ဖြစ်နိုင်ခွင့်ရှိတဲ့ ကိလေသာကို အာရမ္မဏာနုသယခေါ်တယ်။ အဲဒီ အာရမ္မဏာနုသယကိလေသာကို ဝိပဿနာပညာဖြင့် ပယ်ရတယ်။ ဝိပဿနာပညာဖြင့်ပယ်တာက ရှုမိတဲ့အာရုံမှာ ဖြစ်မည့်ကိလေသာကိုသာ ပယ်နိုင်တယ်။ မရှုမိတဲ့အာရုံတွေမှာတော့ မပယ်နိုင်ဘူး၊ အရိယမဂ်ဖြင့် မပယ်ရသေးလို့၊ ဖြစ်နိုင်ခွင့်ရှိတဲ့ကိလေသာကို သန္တာနာနုသယ ကိလေသာခေါ်တယ်။ အဲဒါက အရိယမဂ်ဖြင့် မပယ်ရသေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်မှာဖြစ်နိုင်တဲ့ ကိလေသာပဲ။ အဲဒီ သန္တာနာနုသယ ကိလေသာ ကိုတော့ အရိယမဂ်ပညာဖြင့်သာပယ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ သန္တာ နာနုသယ ကိလေသာကို အရိယမဂ်ဖြင့် ပယ်နိုင်အောင်လို့ ဝိပဿနာ ဘာဝနာကို ပွားစေကြရတာပဲ။

အနုသယကိလေသာရှိကြောင်း ထင်ရှားသည်

အနုသယကိလေသာရှိကြောင်း သုတ္တန် အဘိဓမ္မာပါဠိတော် တို့၌ အထင်အရှားဟောထားပါလျက် တစ်ချို့က “အနုသယ ကိလေသာ ရယ်လို့မရှိဘူး။ စိတ်ကစွဲလမ်းလို့ ကိလေသာတွေဖြစ်တာ”လို့ ဟောပြောနေကြသတဲ့။ အဲဒါကတော့ ဘုရားစကားကို မရိုမသေ ပြောတာပါပဲ။ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ အရွယ်မရောက်သေးတဲ့ ကလေး သူငယ်တွေမှာ အဖိုအမ ကာမကိစ္စနဲ့စပ်ပြီး နှစ်သက်သာယာတဲ့ ကာမတဏှာ ထင်ရှားမဖြစ်သေးဘူး။ အဲဒါ အကြောင်းမညီညွတ်သေးလို့ မဖြစ်သေးတာပဲ။ လုံးဝကင်းငြိမ်းနေတာကတော့ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီ သူငယ်တွေရဲ့သန္တာန်မှာ အကြောင်းညီညွတ်တဲ့အခါ ဖြစ်နိုင်ခွင့် ရှိနေတာပဲ။ ဒါကြောင့် အရွယ်ရောက်လာတဲ့အခါကျတော့ မိန်းမ ယောက်ျားအာရုံကို မြင်လျှင်မြင်ခြင်း၊ ကြားလျှင်ကြားခြင်း၊ ရှုတ်တရက် ကာမကိလေသာ ဖြစ်လာတာတွေ များစွာပင်ရှိနေတာပဲ။ အဲဒါဟာ စောစောက မြင်ဘူး ကြားဘူးလို့ စွဲလမ်းထားလို့ဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ချက်ချင်းဖြစ်လာတာပဲ။ အဲဒီလိုဖြစ်တာဟာ အဲဒီကလေးသူငယ်များ သန္တာန်၌ ဖြစ်နိုင်ခွင့်ရှိတဲ့ အနုသယကိလေသာ ရှိနေလို့ပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရတနာသုံးပါးကို ယုံမှားမရှိ ကြည်ညို နေတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘာသာခြား တရားဟောဆရာတွေရဲ့ ဟောပြော ချက်ကို ကြားရတဲ့အခါ ရတနာသုံးပါးနဲ့စပ်ပြီး ယုံမှားမှု ဝိစိကိစ္ဆာ ဖြစ်တယ်။ တစ်ချို့မှာ ဝိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတောင် ဖြစ်သွားသေးတယ်။ အဲဒီ ဝိစိကိစ္ဆာနဲ့ ဒိဋ္ဌိဟာ စိတ်စွဲလို့ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး၊ စောစောကတည်းက

အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်များသန္တာန်မှာ အရိယမဂ်ဖြင့် မပယ်ရသေးတဲ့အတွက် ဖြစ်နိုင်ခွင့် ရှိနေလို့ဖြစ်တာပဲ။ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်က အရိယာပုဂ္ဂိုလ် တွေမှာ အဲဒီဒိဋ္ဌိနဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်ပြီးဖြစ်နေတဲ့ အတွက် ဘယ်ဆရာကဟောလို့မှ ယုံမှားမဖြစ်ဘူး။ ဒိဋ္ဌိလည်းမဖြစ်ဘူး။ သိကြားတို့ မာရ်နတ်တို့က ဟောတာတောင် ယုံမှားမဖြစ်ဘူး။ ဒိဋ္ဌိလည်း မဖြစ်ဘူး။ အဲဒါဟာ အရိယမဂ်ဖြင့် သန္တာနာနုသယကို ပယ်ပြီးဖြစ်နေ လို့ပါပဲ။

ဒါကြောင့် ယခု ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီးကို နာကြားကြရတဲ့ သူတော်ကောင်းတွေဟာ “မိမိတို့သန္တာန်မှာ အကြောင်းညီညွတ်တဲ့ အခါ ဖြစ်နိုင်တဲ့တဏှာ မကင်းသေးဘူး ရှိနေတယ်ဆိုတာကို သဘော ပေါက်ပြီးတော့ “ဆင်းရဲဖြစ်ပွားကြောင်း အစစ်အမှန်ဖြစ်တဲ့ အဲဒီ သမုဒယသစ္စာ တဏှာကို အရိယမဂ်ဖြင့်ပယ်အပ်တဲ့ ပဟာဗေဒဘုရားပဲ၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာကို ပွားစေပြီးတော့ အရိယမဂ်ဖြင့်ပယ်ရမယ်” ဆိုတာကို ကိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်။ အဲဒီလိုပယ်အပ်တဲ့တရားပဲလို့ သိတာဟာ သမုဒယသစ္စာအတွက် ပြုသင့်တဲ့ကိစ္စကို သိတဲ့ကိစ္စဉာဏ်ပဲ ဒီကိစ္စဉာဏ်က အရိယမဂ်ခဏရဲ့ ရှေးအဖို့ကတည်းက ဖြစ်နှင့်ရ ပြည့်စုံနှင့်ရတယ်။ ဒါကြောင့် “သိသင့်၊ ပယ်သင့်၊ ဆိုက်၊ ပွားသင့်၊ သိနှင့် ကိစ္စဉာဏ်”လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားတာပဲ။

မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ ဒီကိစ္စဉာဏ်ဟာ ဘယ်သူ့ထံကမှ မကြားရဘူးဘဲနဲ့ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် “ထိုသို့သော ဤခုကွ သမုဒယ အရိယသစ္စာကို ပယ်အပ်သည့်တရားဟူ၍ ရှေးကမကြားဘူး သေးသောတရားတို့၌ ငါ့အား ပညာမျက်စိဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ”စသည်ဖြင့်

ဝန်ခံမိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီလို မိန့်တော်မူပြီးတော့ အဲဒီ ပယ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးကြောင်းကိုလည်း ဒီလိုဆက်ပြီး မိန့်ကြားတော်မူ ပါတယ်။

သမုဒယသစ္စာ၌ ကတဉာဏ်

တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခသမုဒယော အရိယသစ္စံ ပဟိနန္တိ
မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနုဇဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ၊
ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊ အာလောကော
ဥဒပါဒိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တံ ခေါ ပန ဣဒံ ဒုက္ခသမုဒယော
အရိယသစ္စံ-ထိုသို့သော ဤ ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စာကို၊ ပဟိနန္တိ-
ပယ်အပ်ပြီး-ပယ်ခြင်းကိစ္စပြီးပြီဟူ၍၊ မေ-ငါ့အား၊ ပုဗ္ဗေ အနုဇဿုတေသု
ဓမ္မေသု-ရှေးက မကြားဘူးသေးသောတရားတို့၌၊ စက္ခု ဥဒပါဒိ-
ပညာမျက်စိဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီး၊ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ-အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီး၊ ဝိဇ္ဇာ
ဥဒပါဒိ-ထိုးထွင်း၍သိသော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီး၊ အာလောကော
ဥဒပါဒိ-အသိဉာဏ်ပညာဟူသော အလင်းရောင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီး။

ဒါကတော့ ပယ်သင့်တဲ့ သမုဒယသစ္စာဆိုတဲ့တဏှာကို
အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်ခြင်းကိစ္စပြီးစီးသွားတဲ့အခါ အဲဒီကိစ္စပြီးစီး
ကြောင်းကို ပြန်လည်ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြစ်ပုံကို ဝန်ခံမိန့်
ကြားတော်မူတာပါပဲ။ ပြုသင့်တဲ့ကိစ္စကို ပြုပြီးကြောင်းသိတာဖြစ်တဲ့
အတွက် ဒီဉာဏ်ကို ကတဉာဏ်လို့ခေါ်တယ်။ ဆောင်ပုဒ်မှာလည်း

“ကိစ္စပြီးလျှင်၊ ပြီးကြောင်းမြင်၊ ခေါ်တွင်ကတဉာဏ်”လို့ ဆိုထားတယ်။

ဒီသမုဒယသစ္စာနှင့်စပ်ပြီး အထူးသိမှတ်ထားစရာကတော့ အရိယမဂ်လေးပါးက နိဗ္ဗာန်ကိုသာ မျက်မှောက်တွေ့ပြီး သိတယ်။ အဲဒီလိုသိလိုက်တာနဲ့ ပထမအကြိမ်မှာ အပါယ်လားကြောင်း တဏှာကင်းသွားတယ်။ ဒုတိယအကြိမ်မှာ ကြမ်းတမ်းသော ကာမတဏှာကင်းသွားတယ်။ တတိယအကြိမ်မှာ သိမ်မွေ့သော ကာမတဏှာကင်းသွားတယ်။ စတုတ္ထအကြိမ်မှာ ကျန်တဲ့တဏှာအားလုံး ကင်းသွားတယ်။ အဲဒီလို တဏှာကင်းအောင်ပယ်တာကိုပဲ အရိယမဂ်လေးပါးက သမုဒယသစ္စာကို သိတယ်လို့ဆိုပါတယ်။ အဲဒါကို ပဟာနပဋိဝေဝေတဲ့။ ပယ်ခြင်းဆိုတဲ့ သိခြင်းလို့ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလိုပယ်တာ ကင်းစေတာကိုပင် အရိယမဂ်ဖြင့် သိသင့်တဲ့အတိုင်းသိတာလို့လည်း မှတ်ထားကြရမယ်။ ဒါကြောင့် “သမုဒယသစ္စာကို ပယ်ရသည်၊ ဤသို့ပယ်တာကိုပင် ပဟာနပဋိဝေခေါ်သည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၂) သမုဒယသစ္စာကို ပယ်ရသည်၊ ဤသို့ပယ်တာကိုပင် ပဟာနပဋိဝေခေါ်သည်။

ဒီ ကတဉာဏ်ကလည်း အရေးကြီးပါတယ်။ တရားအားထုတ်ကြတယ်ဆိုတာ ဒီတဏှာနှင့်တကွ ကိလေသာတွေကိုပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်ကြရတာပဲ။ တရားထူးရတယ်၊ သိတယ် ကိစ္စပြီးတယ်ဆိုတာ ဒီတဏှာနှင့်တကွ ကိလေသာတွေကင်းမှ စိတ်ချရတယ်။ ဒါကြောင့် မိမိမှာ တဏှာနှင့်တကွ ကိလေသာတွေကင်းရဲ့လားဆိုတာ စိစစ်ကြည့်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ အောက်ထစ်ဆုံး သောတာပန်ဖြစ်တယ်ဆိုရင် အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ အကုသိုလ်ကံကို ပြုနိုင်လောက်အောင် တပ်မက်လို့ချင်မှုကင်းရမယ်။ ငါးပါးသီလ သိက္ခာပုဒ်များကို ကျူးလွန်နိုင်

• ၃၈၄

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

လောကီအောင် တပ်မက်လိုချင်မှုကင်းရမယ်။ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင်အနေဖြင့် စွဲလမ်းတဲ့ဒိဋ္ဌိနဲ့ ယှဉ်တွဲဖြစ်တဲ့ သာယာနှစ်သက်မှု ကင်းရမယ်။ အဲဒီလို တဏှာကင်းမှ စိတ်ချရမယ်။ မကင်းသေးရင်တော့ ဘာတရားမှ မရသေးဘူးလို့သာ မှတ်ရမယ်။

ယခုပြောခဲ့တာဟာ သမုဒယသစ္စာနှင့်စပ်ပြီး သစ္စဉာဏ် ကိစ္စဉာဏ် ကတဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဉာဏ်သုံးပါးလုံး ပြီးသွားပါပြီ။ ဒါကြောင့် နိရောဓသစ္စာနှင့်စပ်ဆိုင်တဲ့ ဉာဏ်သုံးပါးကို ပြောရမယ်။

နိရောဓသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်

ဣဒံ ဒုက္ခနိရောဓေ အရိယသစ္စန္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ၊ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ပညာဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဒံ-ဤသည်ကား၊ ဒုက္ခနိရောဓေ အရိယ သစ္စန္တိ-ဒုက္ခနိရောဓ အရိယသစ္စာဟူ၍၊ မေ-ငါအား၊ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု-ရှေးက မကြားဘူးသေးသောတရားတို့၌၊ စက္ခု ဥဒပါဒိ-ပညာမျက်စိဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏံဥဒပါဒိ-အသိဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ပညာဥဒပါဒိ-အပြားအားဖြင့်သိသောပညာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ-ထိုးထွင်း၍သိသော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ-အသိဉာဏ်ပညာဟူသော အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ။

ဒီ ပါဠိအနက်ထဲမှာ (ဤသည်ကား)ဆိုတာက သမုဒယသစ္စာ မည်သော တဏှာ၏အကြွင်းမဲ့ချုပ်ခြင်းလို့ ရှေးကပြခဲ့တဲ့သဘောကို

ဆိုတာပါပဲ။ တဏှာချုပ်ငြိမ်းသဖြင့် ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ ဆင်းရဲအားလုံး ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ အငြိမ်းဓာတ်သဘောကို နိရောဓသစ္စာပဲလို့ သိတဲ့ သစ္စာဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီတဲ့။ အဲဒီသစ္စာဉာဏ်က “ရှေးနောက်ကာလ၊ မဂ်ခဏမှာ၊ လေးသစ္စာ၊ သိတာ သစ္စာဉာဏ်”လို့ ဆိုထားတဲ့အတိုင်း အရိယမဂ်၏ရှေးကာလမှာလည်းဖြစ်တယ်။ နောက်ကာလမှာလည်း ဖြစ်တယ်။ အရိယမဂ်ခဏမှာလည်း မျက်မှောက်အာရုံပြုပြီးဖြစ်တယ်။ အရိယမဂ်သို့မရောက်မီက ဘယ်လိုသိသလဲဆိုတော့၊ သာဝကများမှာ သူတစ်ပါးထံမှ ကြားနာပြီး သုတမယဉာဏ်ဖြင့်သာ သိရတယ်။ မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ သောတာပတ္တိမဂ်သို့မရောက်မီ ရှေးကာလ ကလည်း ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် သက်ဝင်ပြီးသိခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် (ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု) ရှေးကမကြားဘူးသေးသောတရား တို့၌ ငါ့အား ပညာမျက်စိဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ စသည်ဖြင့် ဝန်ခံပြီး မိန့်ကြားတော် မူပါတယ်။ ဒီသစ္စာဉာဏ်က အရိယမဂ်ဖြစ်ခိုက်မှာဆိုရင် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့ပြီးသိတဲ့ အရိယမဂ်ဉာဏ်ပါပဲ။

နိရောဓသစ္စာ၌ ကိစ္စဉာဏ်

တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခနိရောဓေ အရိယသစ္စံ သန္တိကာတဗ္ဗန္တိ
 မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေအနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ၊
 ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ပညာဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာဥဒပါဒိ၊ အာလောကာ
 ဥဒပါဒိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တံ ခေါ် ပန ဣဒံ ဒုက္ခနိရောဓော
 အရိယသစ္စံ-ထိုသို့သော ဤဒုက္ခနိရောဓ အရိယသစ္စာကို၊ သန္တိကာ
 တဗ္ဗန္တိ-မျက်မှောက်ပြုအပ်သည့်တရားဟူ၍၊ ပုဗ္ဗေ အနုနုသုတေသု
 ဓမ္မေသု-ရှေးကမကြားဘူးသေးသောတရားတို့၌၊ မေ-ငါအား၊ စက္ခု၊
 ဥဒပါဒိ-ပညာမျက်စိဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏံဥဒပါဒိ-အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊
 ပညာ ဥဒပါဒိ-အပြားအားဖြင့်သိသော ပညာဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ-
 ထိုးထွင်း၍သိသော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ-
 အသိဉာဏ်ပညာဟူသော အလင်းရောင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ။

ဒါက “တဏှာချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ နိရောဓသစ္စာဟာ
 အရိယမဂ်ဖြင့် မျက်မှောက်တွေ့ပြီး သိသင့်တဲ့တရားပဲ”လို့ သိတဲ့ဉာဏ်ပဲ၊
 အဲဒီဉာဏ်ဟာ နိရောဓသစ္စာနှင့်စပ်ပြီး ပြုသင့်ပြုထိုက်တဲ့ကိစ္စကို သိသော
 ဉာဏ်ဖြစ်တဲ့အတွက် သူ့ကို ကိစ္စဉာဏ်လို့ခေါ်တယ်။ မျက်မှောက်
 တွေ့ပြီး သိပုံကတော့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ
 ထိုဝဏ္ဏ၌ဖြစ်ပျက်တဲ့ သဘောတရားတစ်မျိုးမျိုးကို လျင်မြန်စွာသိရင်း
 သိရင်းနဲ့ ရှုသိရတဲ့ သင်္ခါရအာရုံတွေရော ရှုသိမှုရော သင်္ခါရဒုက္ခအားလုံး
 ချုပ်ငြိမ်းတဲ့သဘောထဲသို့ ကျရောက်ပြီး မျက်မှောက်တွေ့သိသွားရင်
 တဏှာလည်း ချုပ်ငြိမ်းတော့တာပဲ၊ ဒါကြောင့် တဏှာချုပ်ငြိမ်းကို
 နိရောဓသစ္စာလို့ ဆိုပါတယ်၊ အဲဒီ နိရောဓသစ္စာကိုတော့ အရိယ
 မဂ်ဉာဏ်က မျက်မှောက်အာရုံပြုပြီးသိတယ်၊ အဲဒီလိုသိတာကို သန္တိ
 ကရိယာ ပဋိဝေဓခေါ်တယ်၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်းဟူသော ထိုးထွင်း
 သိခြင်းတဲ့၊ ဒီ မျက်မှောက်ပြုသိတယ်ဆိုတာကတော့ မသွယ်မဝိုက်ဘဲ
 တည့်တည့်ခေါ်ဆိုတဲ့ မုချခေါဟာရပါပဲ။ ဆောင်ပုဒ်ကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၃) နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုရသည်။ ဤသို့။

မျက်မှောက်ပြုတာကို သန္တိကိရိယာပဋိဝေခေါ်သည်။

ယခု မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေကြတာဟာ အဲဒီ နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုပြီးသိတဲ့ သန္တိကိရိယာပဋိဝေခ ကိစ္စပြီးအောင်လိုပဲ။ မြတ်စွာဘုရားမှာ ဗောဓိပင်ရင်း အပရာဇိတပလက္ခင်ထက်၌ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုပြီး အဲဒီသန္တိကိရိယာပဋိဝေခကိစ္စကိုပြီးစေခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီကိစ္စပြီးပုံကိုဆင်ခြင်တဲ့ ကတဉာဏ်ဖြစ်ပုံကို ဒီလိုမိန့်တော်မူပါတယ်။

နိရောဓသစ္စာ၌ ကတဉာဏ်

တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခနိရောဓော အရိယသစ္စံ သန္တိကတန္တိ
မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ၊
ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊ အာလောကော
ဥဒပါဒိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တံ ခေါ ပန ဣဒံ ဒုက္ခနိရောဓော
အရိယသစ္စံ-ထိုသို့သော ဤဒုက္ခနိရောဓ အရိယသစ္စာကို၊ သန္တိကတန္တိ-
မျက်မှောက်ပြုအပ်ပြီး-မျက်မှောက်ပြုသိခြင်း ကိစ္စပြီးပြီဟူ၍၊ မေ-
ငါအား၊ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု-ရှေးကမကြားဘူးသေးသော
တရားတို့၌၊ စက္ခု ဥဒပါဒိ-ပညာမျက်စိဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ-
အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ပညာဥဒပါဒိ-အပြားအားဖြင့်သိသော ပညာ
ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ-ထိုးထွင်း၍သိသော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊

• ၃၈၈

ဓမ္မကြောတရားတော်ကြီး

အာလောကော ဥဒပါဒီ-အသိဉာဏ်ပညာဟူသော အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ။

ဒါကတော့ “ကိစ္စပြီးလျှင်၊ ပြီးကြောင်းမြင်၊ ခေါ်တွင် ကတဉာဏ်”လို့ဆိုထားတဲ့ ဆောင်ပုဒ်အတိုင်း နိရောဓသစ္စာကို အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုသိပြီးပြီလို့ ပြန်လည် ဆင်ခြင်တဲ့ ကတဉာဏ်ဖြစ်ပုံကို မိန့်ကြားတော်မူတာပါပဲ။ ဒါကတော့ ရှင်းနေပါပြီ။ ယခု မဂ္ဂသစ္စာ၌ ဉာဏ်သုံးပါးကို ပြောရမယ်။

မဂ္ဂသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်

ဣဒံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိ ပဋိပဒါ အရိယသစ္စန္တိ ဓေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခုဥဒပါဒီ၊ ဉာဏ်ဥဒပါဒီ၊ ပညာဥဒပါဒီ၊ ဝိဇ္ဇာဥဒပါဒီ၊ အာလောကော ဥဒပါဒီ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဣဒံ-ဤသည်ကား၊ ဒုက္ခနိရောဓ ဂါမိနိ ပဋိပဒါ-ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ဆိုက်ရောက်သည့်အကျင့်ဖြစ်သော၊ ဝါ-ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ဆိုက်ရောက်ကြောင်းအကျင့်ဖြစ်သော၊ အရိယသစ္စန္တိ-အရိယသစ္စာဟူ၍၊ ဝါ-အရိယာတို့သိအပ်သော အမှန်တရားဟူ၍၊ ဓေ-ငါအား၊ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု-ရှေးကမကြားဘူးသေးသော တရားတို့၌၊ စက္ခု ဥဒပါဒီ-ပညာမျက်စိ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏ် ဥဒပါဒီ-အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ပညာ ဥဒပါဒီ-အပြားအားဖြင့်သိသော ပညာဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒီ-ထိုးထွင်း၍

သိသော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ-အသိဉာဏ် ပညာဟူသော အလင်းရောင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ။

ဒီသစ္စာရဲ့အမည်က ရှည်တယ်၊ ဒုက္ခနိရောဂေါပိနိပဋိပဒါ အရိယသစ္စာ-တဲ့၊ အဋ္ဌကထာများမှာတော့ မဂ္ဂသစ္စာလို့ အတိုချုံးပြီး ပြဆိုထားတယ်။ ဒီတရားတော်မှာလည်း အဲဒီအတိုကောက် အမည်နဲ့ပဲ ပြောရမယ်။ အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို “ဆင်းရဲငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်အငြိမ်း တတ်သို့ ဆိုက်ရောက်တဲ့အကျင့်လမ်းမှန် အရိယမဂ္ဂသစ္စာပဲ”လို့ သိတာကို သစ္စဉာဏ်ခေါ်တယ်။ ဒီသစ္စဉာဏ်က အရိယမဂ်၏ရှေးကာလမှာရော၊ နောက်ကာလမှာရော၊ အရိယမဂ်ခဏမှာရော ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် “ရှေးနောက်ကာလ၊ မဂ်ခဏမှာ၊ လေးသစ္စာ၊ သိတာသစ္စဉာဏ်”လို့ ဆောင်ပုဒ်ကဆိုထားတယ်။ အဲဒါကို ထပ်ပြီးဆိုကြရမယ်။

(၁) ရှေးနောက်ကာလ၊ မဂ်ခဏမှာ၊ လေးသစ္စာ၊ သိတာ သစ္စဉာဏ်။

ဘုရားတပည့် သာဝကများမှာ အရိယမဂ်သို့မရောက်မီက ဒီမဂ္ဂသစ္စာကို သုတမယဉာဏ်ဖြင့်သာ သိရတယ်၊ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အရိယမဂ္ဂသစ္စာကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ မသိရသေးဘူး၊ ဒါကြောင့် (မဂ္ဂ သစ္စာ-မဂ္ဂသစ္စာသည်၊ ဣဋ္ဌ-အလိုရှိအပ်သောတရားပေတည်း၊ ကန္တ- နှစ်သက်အပ်သောတရားပေတည်း၊ မနာပံ-နှလုံးကိုပွားစေတတ်သော မြတ်နိုးအပ်သောတရားပေတည်းလို့) ဒီလိုသုတမျှဖြင့် စိတ်ညွတ် အပ်ကြောင်း၊ အဲဒီလို စိတ်ညွတ်ရုံမျှဖြင့် မဂ္ဂသစ္စာ၌ ရှေးအဖို့က ပြုသင့်သောကိစ္စပြီးကြောင်း အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်၊ ထို့အတူပင် ပုထုဇဉ်တို့ မတွေ့မသိနိုင်သော နိရောဓသစ္စာခေါ် နိဗ္ဗာန်၌လည်း (ဣဋ္ဌ ကန္တ မနာပံ-အလိုရှိအပ်-နှစ်သက်အပ်-

မြတ်စိုးအပ်သောတရားပဲလို့) စိတ်ညွတ်ရုံမျှသာလိုကြောင်း၊ ထိုသို့ စိတ်ညွတ်ရုံမျှဖြင့် နိရောဓသစ္စာ၌ ရှေးအဖို့က ပြုသင့်သောကိစ္စ ပြီးကြောင်း ပြဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် အရိယမဂ္ဂသစ္စာတရားတွေကို ဆင်ခြင်တွေးဆပြီး ရှုနေဖို့မလိုသကဲ့သို့ပင် နိရောဓသစ္စာနိဗ္ဗာန်ကိုလည်း ရှေးအဖို့က ဆင်ခြင်တွေးဆပြီး ရှုနေရန်မလိုကြောင်း သိနားလည်ထား ကြရမယ်။ မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ နိရောဓသစ္စာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ရှေးအဖို့ စောစောကတည်းက သိခဲ့သလိုပင် ဒီမဂ္ဂသစ္စာကိုလည်း ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်သိတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် (အနုသုတ္တံတေသု ဓမ္မေသု) ရှေးကမကြားဘူးသေးသောတရားတို့၌ ပညာမျက်စိ ဖြစ်ပေါ် ခဲ့ပြီ စသည်ဖြင့် ဝန်ခံမိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

အရိယမဂ် ဖြစ်ဆဲဇဏ်မှာတော့ နိရောဓသစ္စာခေါ်တဲ့ နိဗ္ဗာန် အငြိမ်းဓာတ်ကိုသာ မျက်မှောက်တွေ့ပြီးသိတယ်။ အဲဒီလို အာရုံပြုသိတဲ့ မဂ္ဂင်တရားတွေဟာ မိမိသန္တာန်၌ တကယ်ပင် ဖြစ်ပေါ်သွားတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပေါ်သွားတော့ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပွားစေခြင်းဆိုတဲ့ ဘာဝနာကိစ္စ ပြီးတယ်။ အဲဒါကို ဘာဝနာပဋိဝေဓခေါ်တာပဲ။ ဖြစ်ပွားစေခြင်းဆိုတဲ့ သိခြင်း-တဲ့။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်က “မဂ္ဂသစ္စာကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပွားစေရသည်။ ဤသို့ ဖြစ်ပွားစေတာကိုပင် ဘာဝနာပဋိဝေဓ ခေါ်သည်”လို့ ဆိုထားတယ်။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၄) မဂ္ဂသစ္စာကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပွားစေရသည်။ ဤသို့။

ဖြစ်ပွားစေတာကိုပင် ဘာဝနာပဋိဝေဓခေါ်သည်။

ဆိုလိုရင်းကတော့ မိမိသန္တာန်မှာ အရိယမဂ်ဖြစ်ရင် အဲဒီ အရိယမဂ်ကို သိသည်မည်တယ်။ သိခြင်းကိစ္စပြီးတယ်လို့ ဆိုလိုတာ ပါပဲ။ ကိုယ့်သန္တာန်မှာဖြစ်တဲ့တရားဆိုတော့ ပြန်ဆင်ခြင်ကြည့်ရင်လည်း

သေသေချာချာ သိနိုင်တော့တာပါပဲ။ သို့ပေမယ့် အရိယမဂ်ကို စပြီး ဖြစ်အောင်လုပ်လို့တော့ မဖြစ်ဘူး၊ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာမဂ်က စပြီးဖြစ်ပွားစေရတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာကိုလည်း နိရောဓသို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်လမ်းမှန်ထဲမှာ ထည့်သွင်းပြီးယူရတယ်။ အဲဒီလို ယူရကြောင်းကို ဆဋ္ဌမပိုင်း (နာ-၃၄၅)မှာ သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာဖွင့်ပြချက်နှင့်တကွ ဖော်ပြခဲ့ပါပြီ။

မဂ္ဂသစ္စာ၌ ကိစ္စဉာဏ်

တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခနိရောဓဂေါမိနီ ပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ ဘာဝေတဗ္ဗန္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ၊ ဉာဏံဥဒပါဒိ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာဥဒပါဒိ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တံ ခေါ ပန ကုဒံ ဒုက္ခနိရောဓဂေါမိနီ ပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ-ထိုသို့သော ဒုက္ခနိရောဓဂေါမိနီ ပဋိပဒါ အရိယသစ္စာကို၊ ဝါ-မဂ္ဂသစ္စာကို၊ ဘာဝေတဗ္ဗန္တိ-ပွားစေအပ် ပွားစေထိုက်သော တရားဟူ၍၊ မေ-ငါအား၊ ပုဗ္ဗေအနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု-ရှေးက မကြားဘူးသေးသော တရားတို့၌၊ စက္ခု ဥဒပါဒိ-ပညာမျက်စိ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏံဥဒပါဒိ-အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ-အပြားအားဖြင့် သိသောပညာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဝိဇ္ဇာဥဒပါဒိ-ထိုးထွင်း၍သိသော ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ-အသိဉာဏ်ပညာ ဟူသော အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ။

မဂ္ဂသစ္စာဟာ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပွားစေရမည့်တရားပဲလို့ သိတာကို ကိစ္စဉာဏ်ခေါ်တယ်။ မဂ္ဂသစ္စာနှင့်စပ်ပြီး ပြုသင့်ပြုတိုက်တဲ့ ကိစ္စကိုသိတဲ့ဉာဏ်ပါပဲ။ ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြားသိရတယ်။ ဒုက္ခသစ္စာကို ဘာလုပ်ရမလဲ (ပိုင်းခြားသိရပါတယ်ဘုရား) မဂ္ဂသစ္စာကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပွားစေရတယ်။ မဂ္ဂသစ္စာကို ဘာလုပ်ရသလဲ (မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပွား စေရပါတယ်ဘုရား) အဲဒါ ကိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်။ မဂ္ဂသစ္စာကို ဘာဝေတဗ္ဗ-ဖြစ်ပွားစေရတဲ့တရားလို့ ဒီဓမ္မစကြာသုတ်ကစပြီး ဟောခဲ့တယ်။ ဒီတော့ မဂ္ဂသစ္စာကို ဖြစ်ပွားစေတာ ဘုရားအလိုတော် နှင့်အညီ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်မဟုတ်ပါလား၊ (ဟုတ်ပါတယ် ဘုရား) မဂ္ဂသစ္စာကို စေချင်း ပွားစေလို့ဖြစ်ပါ့မလား၊ (မဖြစ်ပါဘုရား) ဘယ်တရားကို စပြီးပွားစေရမလဲဆိုတော့ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာ မဂ်ကစပြီး ပွားစေရတယ်၊ အရိယမဂ္ဂသစ္စာကို ဖြစ်ပွားစေလိုလျှင် ဘယ်ကစပြီး ပွားစေရသလဲ၊ (ဝိပဿနာမဂ်ကစပြီး ပွားစေရပါတယ် ဘုရား။)

ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာမဂ်ကို ဖြစ်ပွားစေလိုလျှင် ဘယ်တရားကို ရှုရသလဲ၊ ဒုက္ခသစ္စာကို ရှုရတယ်။ ဒုက္ခသစ္စာဆိုတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းရှုလျှင် ဝိပဿနာမဂ္ဂင် တရားတွေဖြစ်ပွားတယ်။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးဆိုတာ စတုတ္ထပိုင်းတုန်းက အကျယ်ပြောခဲ့ပါပြီ၊ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကြံသိတိုင်း ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေပါပဲ၊ အဲဒီတရားတွေကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ရှုမှတ်နေရင် ရှုသိစရာရုပ်နဲ့ ရှုသိတဲ့နာမ် ဒီ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးကို ရှေးဦးစွာသိတယ်။ အဲဒီလိုသိပြီးတဲ့ နောက် အကြောင်းနဲ့အကျိုးကိုလည်း ပိုင်းခြားသိတယ်။ အဲဒီကနောက်

အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတာကိုလည်း သိတယ်။
ဖြစ်ပြီးပျက်သွားလို့ မမြဲဘူး၊ ဖြစ်ချည်ပျက်ချည်နဲ့ ဆင်းရဲပဲ၊ သူ့သဘော
အတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အနတ္တပဲလို့လည်းသိတယ်။ အဲဒီလို ကိုယ်တိုင်
တွေ့ပြီးသိတာဟာ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ပဲ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ရင် သမ္မာသင်္ကပ္ပ
စသော အခြားမဂ္ဂင်တွေလည်းပါဝင်ကြောင်း ရှေးကပြောခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီလို
ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေ ဖြစ်ပွားအောင် ဘယ်လိုရှုရမလဲဆိုတော့ ရှုပုံတွေ
ကိုလည်း ရှေ့ပိုင်းများက ပြောခဲ့ပါပြီ။

ကိုယ်အတွေ့ တစ်ခုခုကစပြီး ရှုရတယ်။ အဲဒီလိုရှုရာမှာ
လွယ်ကူအောင်လို့ ဝမ်းဗိုက်ဖောင်းတာ ဝိန်းတာကစပြီးရှုဖို့ ဘုန်းကြီး
တို့က ညွှန်ကြားနေပါတယ်။ ဖောင်းတာ ဝိန်းတာကိုရှုနေရင်း စိတ်ကူး
ဖြစ်ပေါ်လာရင် အဲဒီ စိတ်ကူးကိုလည်း ရှုရတယ်။ ညောင်းတာ ပူတာ
နာတာ ယားတာ အစရှိတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာတွေပေါ်လာရင် အဲဒါတွေ
ကိုလည်း ရှုရတယ်။ လှုပ်ရှားပြုပြင်တဲ့ ကိုယ်အမူအရာတွေပေါ်လာရင်
အဲဒါတွေကိုလည်း ရှုရတယ်။ အထူးမြင်တာ ကြားတာ စသည်တွေ
ပေါ်လာရင် အဲဒါတွေကိုလည်း ရှုရတယ်။ အဲဒီလိုရှုနေရင် ရှုတိုင်း
ရှုတိုင်း မှန်စွာသိတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့်တကွ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေ ဖြစ်ပွားတယ်။
ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေ ရင့်သန်ပြည့်စုံတော့ အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဖြစ်ပေါ်တယ်။
ဒါကြောင့် တကယ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ဒုက္ခသစ္စာကို မပြတ်ရှု
နေတာဟာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး (ဘာဝေတဗ္ဗ)တရားကို ပွားစေတာပါပဲ။
အဲဒါဟာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပွားစေပုံ အကျဉ်းချုပ်ပါပဲ။

အဲဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေပုံကို ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ မှတ်ထားရအောင်
လိုက်ဆိုကြရမယ်။

- (၁) ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ခေါ် ဝိပဿနာကိုပွားစေမှ အရိယမဂ်ကို ရနိုင်သည်။
- (၂) ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ဖြစ်ပွားစေလိုလျှင် မြင်မှု ကြားမှု စသော ဒုက္ခသစ္စာကို ရှုရသည်။
- (၃) မြင်မှု ကြားမှု စသော ဒုက္ခသစ္စာကို ရှုသိတိုင်းမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားသည်။

ဒါကြောင့် “မူလ၊ ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။ ဖြစ်ပွား စေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်ဓာတ်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတာပဲ။ အဲဒါကိုလည်း ဆိုကြရဦးမယ်။

- (၁) မူလ၊ ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။
- (၂) ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်ဓာတ်။

တချို့က ရုပ်နာမ် အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘော တွေကို စာတွေ့မျှနဲ့ ကိစ္စပြီးတယ်လို့ စောစောက ထင်နေကြတယ်။ သတိပဋ္ဌာန်နည်းအရ ရှုမှတ်ကြည့်လို့ ထူးခြားတဲ့ အသိအမြင်များကို တွေ့ရတဲ့အခါကျမှ သဘောပေါက်လာကြတယ်။ “မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်မှာ မရှုမှတ်ဘဲနဲ့ ဒုက္ခသစ္စာကို ဝိုင်းခြားသိတဲ့ ပရိညာကိစ္စ မပြီးစီးနိုင်ဘူး၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေမှုလည်း မပြီးစေနိုင်ဘူး” လို့ သူတို့ သဘောပေါက်လာတဲ့အကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြီးပြောကြတယ်။ အဲဒါဟာ စာပေပေဟုသုတပြည့်ဝပြီးပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်တဲ့အတွက် တကယ်အားထုတ် ကြည့်တော့ လမ်းမှန်ကိုသိမြင် သဘောပေါက်သွားကြတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် “မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟာ ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်ကို ရှုသိပြီး ပွားစေအပ်သည့် ဘာဝေတဗ္ဗတရားဖြစ်တယ်” လို့ ဒီဓမ္မစကြာသုတ်မှာ ဟောထားတဲ့ ဘုရား

စကားတော်ကို လေးလေးနက်နက် သိမှတ်ထားကြရမယ်။ “အဲဒီလို သိတဲ့ဉာဏ်ဟာ မဂ္ဂသစ္စာနဲ့စပ်ပြီး ပြုသင့်ပြုထိုက်တဲ့ကိစ္စကိုသိတဲ့ ကိစ္စဉာဏ်ပဲ။ ဒီကိစ္စဉာဏ်ဟာ အရိယမဂ်မရသေးမီကပင် သုတမယဖြင့် ပြည့်စုံသင့်တယ်။ အဲဒီလိုပြည့်စုံမှ မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်မှာ တကယ်ဖြစ်ပေါ်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေကိုရှုသိပြီး ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေကို ဖြစ်ပွားစေမယ်။ အဲဒီလိုဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေကို ဖြစ်ပွားစေမယ်။ အဲဒီလိုဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေကို ဖြစ်ပွားစေမှ အရိယမဂ် ဆိုတဲ့ ဘာဝေတဗ္ဗ မဂ္ဂသစ္စာတရားကို ဖြစ်ပွားစေပြီး နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်မယ်”ဆိုတာကို အထူးသတိပြုပြီး မြဲမြံစွာ မှတ်သား ကြရမယ်။

မဂ္ဂသစ္စာ၌ ကတဉာဏ်

တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခနိရောဂေါမိနိ ပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ
ဘာဝိတန္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနုဓဿုတေသု ဓမ္မေသု
စက္ခု ဥဒပါဒိ၊ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊
အာလောကော ဥဒပါဒိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့။ တံ ခေါ ပန ဣဒံ ဒုက္ခနိရောဂေါမိနိ
ပဋိပဒါအရိယသစ္စံ-ထိုသို့သော ဒုက္ခနိရောဂေါမိနိ ပဋိပဒါမည်သော
ဤအရိယသစ္စာကို။ ဘာဝိတန္တိ-ပွားစေအပ်ပြီ-ပွားစေခြင်းကိစ္စပြီးပြီ
ဟူ၍၊ မေ-ငါအား၊ ပုဗ္ဗေ အနုဓဿုတေသု ဓမ္မေသု-ရှေးကမကြားဘူး
သေးသောတရားတို့၌၊ စက္ခုဥဒပါဒိ-ပညာမျက်စိဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏံ

● ၃၉၆

မွေကြာတရားတော်ကြီး

ဥဒပါဒိ-အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ-အပြားအားဖြင့်သိသော ပညာဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ-ထိုးထွင်း၍သိသော ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ-အသိဉာဏ်ပညာဟူသော အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ။

ဒါကတော့ ပွားစေသင့်တဲ့ မဂ္ဂသစ္စာကို အရဟတ္တမဂ်တိုင်အောင် ပွားစေပြီးဖြစ်၍ ပွားစေခြင်းကိစ္စပြီးကြောင်းကို ဆင်ခြင်တဲ့ ကတဉာဏ် ဖြစ်ခဲ့ပုံကို ဝန်ခံပြီး မိန့်ကြားတော်မူတာပါပဲ။ သစ္စာလေးပါးနှင့်စပ်ပြီး သစ္စဉာဏ် ကိစ္စဉာဏ် ကတဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဉာဏ်သုံးပါးလေးလီ အားလုံး ပြည့်စုံသွားပါပြီ။ အဲဒီဉာဏ်သုံးပါး လေးလီကိုထပ်ပြီး အကျဉ်းချုပ် အားဖြင့် ရှင်းပြဦးမယ်။ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုပြီးရှင်းရမယ်၊ ပထမ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) ရှေးနောက်ကာလ၊ မဂ်ခဏမှာ၊ လေးသစ္စာ၊ သိတာ သစ္စဉာဏ်။

“ဒါက ဒုက္ခသစ္စာပဲ၊ ဒါက သမုဒယသစ္စာပဲ၊ ဒါက နိရောဓ သစ္စာပဲ၊ ဒါက မဂ္ဂသစ္စာပဲ”လို့ ဒီလို သစ္စာလေးပါးကိုသိတာဟာ သစ္စဉာဏ်ပဲ၊ ဒီသစ္စဉာဏ်က မဂ်သို့မရောက်မီ ရှေးအဖို့ကလည်း ဖြစ်တယ်။ သာဝကများမှာတော့ နိရောဓသစ္စာ မဂ္ဂသစ္စာတို့၌ ရှေးအဖို့က သုတမယအလိုအားဖြင့်သာဖြစ်တယ်။ နိရောဓသစ္စာကို မဂ်ခဏမှာလည်း မျက်မှောက်အာရုံပြုလျက်သိတယ်၊ ကျန်တဲ့သစ္စာ သုံးပါးကိုတော့ မဂ်ခဏမှာ ပိုင်းခြားသိခြင်းကိစ္စ ပယ်ခြင်းကိစ္စ ပွားစေခြင်းကိစ္စ ပြီးသောအားဖြင့် သိမှုပြီးတယ်၊ အဲဒီလိုပြီးပုံကို (တိသု ကိစ္စတောလို့) အဋ္ဌကထာတို့မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ မဂ်ရောက်ပြီးတဲ့ နောက်မှာ သိပုံကတော့ အထူးပြောစရာမလိုပါဘူး၊ ထင်ရှားပါတယ်။

ဒါကြောင့် “ရှေးနောက်ကာလ၊ မဂ်ခဏမှာ၊ လေးသစ္စာ၊ သိတာ သစ္စဉာဏ်”လို့ ဆိုတာပါပဲ။ ဒုတိယဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၂) သိသင့်၊ ပယ်သင့်၊ ဆိုက်၊ ပွားသင့်၊ သိနှင့် ကိစ္စဉာဏ်။

“ဒုက္ခကို ပိုင်းခြား၍သိသင့်သည်။ သမုဒယကို ပယ်သင့်သည်။ နိရောဓကို မျက်မှောက်ပြုလျက် ဆိုက်ရောက်သင့်သည်။ မဂ္ဂကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပွားစေသင့်သည်”လို့ သိတာဟာ သစ္စာလေးပါးနှင့် စပ်ပြီး ပြုသင့်ပြုထိုက်တဲ့ကိစ္စကို သိတဲ့ကိစ္စဉာဏ်ပဲ။ အဓိယမဂ်သို့ မရောက်သေးမီ ရှေးအဖို့ ဝိပဿနာရှုနေဆဲကာလမှာဖြစ်စေ၊ မရှုရ သေးမီကဖြစ်စေ ဖြစ်တဲ့ဉာဏ်ပဲ။ ဒါကြောင့် သိနှင့်လို့ ဆိုထားပါတယ်။ သိနှင့်နဲ့ဖြစ်နှင့်ဟာ သဘောအားဖြင့် အတူတူပါပဲ။ ကိစ္စလေးပါးနှင့် စပ်ကြည့်ရင် သိနှင့်ရမယ်လို့ အနက်ရတယ်။ ကိစ္စဉာဏ်လေးပါးနှင့် စပ်ကြည့်ရင် ဖြစ်နှင့်ရမယ်လို့ အနက်ရပါတယ်။ နောက်ဆုံး တတိယ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၃) ကိစ္စပြီးလျှင်၊ ပြီးကြောင်းမြင်၊ ခေါ်တွင် ကတညာဏ်။

လောကီအလုပ်ကိစ္စတွေမှာ ပြုလုပ်ပြီးတဲ့အခါ ပြီးပြီလို့ သိသလိုပဲ ပိုင်းခြား၍သိခြင်းကိစ္စ ပယ်ခြင်းကိစ္စ မျက်မှောက်ပြုခြင်း ကိစ္စ ဖြစ်ပွားစေခြင်းကိစ္စဆိုတဲ့ ဒီကိစ္စလေးပါး ပြီးသွားတဲ့အခါ ပြီးသွားကြောင်း ပြန်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်တယ်။ အဲဒါ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ပါပဲ။ အဲဒီဉာဏ်ကို ကတညာဏ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ကတ-ပြုအပ်ပြီး သည်ကို+ညာဏ-သိသည်၊ ကတညာဏ-ပြုအပ်ပြီးတာကိုသိတဲ့ဉာဏ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တာဟာ သစ္စာလေးပါးနှင့်စပ်ပြီးဖြစ်တဲ့ သစ္စဉာဏ် ၄-ပါး၊ ကိစ္စဉာဏ် ၄-ပါး၊ ကတညာဏ် ၄-ပါး၊ ပေါင်း ဉာဏ်၁၂-

ပါးပါပဲ။ အဲဒီ ၁၂-ပါးထဲမှာ သစ္စဉာဏ်ဖြစ်ပုံနဲ့ ပြုသင့်တဲ့ကိစ္စ ၄-
ပါးကို စွဲမြဲစွာသိထားဖို့က အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီကိစ္စ
၄-ပါးနဲ့ သစ္စဉာဏ် ၄-ပါးပြီးပုံ ဆောင်ပုဒ် ၄-ခုကို ထပ်ပြီးဆိုကြရ
ဦးမယ်။

- (၁) ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍သိရသည်။ ဤသို့သတိတာကို
ပရိညာပဋိဝေဓခေါ်သည်။
- (၂) သမုဒယသစ္စာကိုပယ်ရသည်။ ဤသို့ပယ်တာကိုပင်
ပဟာန ပဋိဝေဓခေါ်သည်။
- (၃) နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုရသည်။ ဤသို့
မျက်မှောက်ပြုတာကို သစ္စိကိရိယာပဋိဝေဓခေါ်သည်။
- (၄) မဂ္ဂသစ္စာကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပွားစေရသည်။ ဤသို့
ဖြစ်ပွားစေတာကိုပင် ဘာဝနာပဋိဝေဓခေါ်သည်။

အရိယမဂ်ခဏ၌ သစ္စာလေးပါးကို တစ်ပြိုင်နက်သိပုံ

အရိယမဂ်ခဏ၌ နိရောဓသစ္စာကိုသာ မျက်မှောက်အာရုံပြု၍
သိသည်။ ကျန်တဲ့သစ္စာသုံးပါးတို့၌ ပရိညာပဋိဝေဓ၊ ပဟာန ပဋိဝေဓ၊
ဘာဝနာပဋိဝေဓဆိုတဲ့ သိခြင်းကိစ္စသုံးပါး ပြီးသောအားဖြင့်သာ
သိသည်။ ဒါကြောင့် (တိသု ကိစ္စတော ပဋိဝေဓော ဟောတိ၊ နိရောဓ
အာရမ္မဏပဋိဝေဓော)သုံးပါးတို့၌ ကိစ္စပြီးသောအားဖြင့်သိသည်။
နိရောဓ၌ အာရုံပြုသောအားဖြင့်သိသည်လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆို
ထားတာပါပဲ။ အဲဒီလိုသိပုံအတွက် ဆောင်ပုဒ် ၂-ခုကိုလည်း ဆိုကြ
ရမယ်။

အရိယမဂ်ခဏ၌ သစ္စာလေးပါးကို တစ်ပြိုင်နက်သိပုံ ၃၉၉ •

(၅) လေးသစ္စာမှ၊ တစ်ပါးမျှ၊ မဂ်က သိမြင်လျှင်။

(၆) ပဋိဝေဓ၊ လေးကိစ္စ၊ ပြီးကြ အားလုံးပင်။

အဲဒီ အရိယမဂ်ခဏမှာလိုပင် ဝိပဿနာရှုသိခိုက် ခဏမှာလည်း ဒုက္ခသစ္စာတစ်ပါးကို အာရုံပြုလျက်သိတာနဲ့ ကျန်တဲ့သစ္စာသုံးပါးတို့၌လည်း သိခြင်းကိစ္စပြီးသွားတယ်။ ပြီးပုံကတော့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလို့ သိရတဲ့အာရုံ၌ နိစ္စ သုခ အတ္တလို့ ထင်မှတ်ပြီး နှစ်သက်သာယာမည်တဏှာဟာ ဖြစ်ခွင့်မရှိတော့ဘဲ ချုပ်ငြိမ်းတယ်။ အဲဒါဟာ တဒဂ်ပဟာနပဋိဝေဓပဲ။ အဲဒီရှုသိရတဲ့အာရုံ၌ နိစ္စ သုခ အတ္တလို့ ထင်မြင်သိမှားမည့် အဝိဇ္ဇာမှစ၍ သင်္ခါရ ဝိညာဏ် စသည်တို့လည်း ဖြစ်ခွင့်မရှိတော့ဘဲ ချုပ်ငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒါဟာ တဒဂ်နိရောဓကို ပြီးသောအားဖြင့် ဆိုက်ရောက်တာ မျက်မှောက်ပြုတာပဲ။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလို့ သိတဲ့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟာ ရှုတိုင်းရှုတိုင်း မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပွားတယ်။ အဲဒါဟာ ဘာဝနာ ပဋိဝေဓပဲ။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာ ခဏမှာလည်း ဒုက္ခသစ္စာကိုအာရုံပြုလျက် သိရုံမျှဖြင့် ကျန်သစ္စာတို့၌လည်း ပဟာန၊ သစ္စိကိရိယာ၊ ဘာဝနာဆိုတဲ့ ပဋိဝေဓ ကိစ္စပြီးသော အားဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို သိသည်လို့ပဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ယနေ့ သစ္စာလေးပါးသိတဲ့ ဉာဏ်သုံးပါးလေးလီကို ပြောလာတာ ပြည့်စုံသွားပါပြီ။ အချိန်လည်း တော်တော်ကြာသွားပြီ။ ဒီနေရာတွင်ပဲရပ်ပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

ဤ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီးကို ရှိသေ့စွာနာယူမှတ်သားကြရသော ဓမ္မသဝန ကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ယခုတရားနာပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် မြင်မှု ကြားမှု

● ၄၀၀

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

အစရှိသော ဒုက္ခသစ္စာတရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍သိနိုင်အောင် ရှုမှတ်နိုင်
ကြသဖြင့် မိမိတို့အလိုရှိအပ်သော အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်
နိဗ္ဗာန်သို့ လျင်မြန်စွာဆိုက်ရောက်ကြပါစေ။

သာဓု...၊ သာဓု...၊ သာဓု...။

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး သတ္တမပိုင်းပြီးပြီ။

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

အဋ္ဌမပိုင်း

(၁၃၂၄-ခုနှစ်၊ နှောင်းတန်ခူးလပြည့်နေ့၊ ဖွင့်ပြဟောကြားသည်။)

တရားအနှံ့သဇ္ဇန္တ

တပေါင်းလပြည့်နေ့က သစ္စာလေးပါးမှာ သစ္စဉာဏ်၊ ကိစ္စဉာဏ် ကတဉာဏ်ဆိုတဲ့ သုံးပါးလေးလီဉာဏ် ၁၂-ပါးဖြစ်ပုံကိုဟောခဲ့ပြီ။ ကြားထဲမှာ မြစ်ကြီးနား၊ ဗန်းမော်မြို့များကိုသွားပြီး တရားဟောနေရ တာနဲ့ ဒီဖလ်ယဉ်မွှောရုံမှာ ဓမ္မစကြာတရားကိုမဟောရဘဲ အဆက်ပြတ် သွားတယ်။ ဒီကနေ့တော့ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားအဖြစ် ဝန်မခံတော်မူခဲ့ သေးပုံနှင့် ဝန်ခံတော်မူခဲ့ပုံမှစပြီး အဆုံးတိုင်အောင် ဟောရမယ်။

ဘုရားအဖြစ် ဝန်မခံတော်မူခဲ့သေးပုံ

ယာဝကီဝဉ္စ မေ ဘိက္ခုဝေ ဣမေသု စတူသု အရိယသစ္စေသု ဝေ တိပရိဝဋ္ဌံ ဒွါဒသာကာရံ ယထာဘူတံ ဉာဏဒဿနံ န သုဝိသုဒ္ဓံ အဟောသိ၊ နေဝ တာဝါဟံ ဘိက္ခုဝေ သဒ္ဓေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ သဿမဏ ဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒ္ဓေဝ မနုဿာယ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ပစ္စညာသိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ မေ-ငါ့အား၊ ဣမေသု စတုသု အရိယသစ္စေသု-ဤလေးပါးသော အရိယသစ္စာတို့၌၊ ဝေ-ဤသို့ဝန်ခံဟောကြားခဲ့သည့်အတိုင်း၊ တိပရိဝဋ်-အပြန်သုံးပါးရှိသော ဒွါဒသာကာရ-အခြင်းအရာ ၁၂-ပါးရှိသော၊ ယထာဘူတံ ဉာဏဒဿနံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသိမြင်ခြင်းသည်၊ ဝါ-အသိအမြင်သည်၊ ယာဝကီဝဉ္စ-အကြင်မျှလောက် ကာလပတ်လုံး၊ န သုဝိသုဒ္ဓံ အဟောသိ-ကောင်းစွာမစင်ကြယ်ခဲ့သေး၊ တာဝ-ထိုမျှလောက်ကာလပတ်လုံး၊ အဟံ-ငါသည်၊ သဒေဝကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ-နတ်တွေလည်းရှိ၊ မာရ်နတ်လည်းရှိ၊ ဗြဟ္မာတွေလည်းရှိနေသော လောကထဲ၌၊ သဿမဏ-ဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝ မနုဿာယ-သမဏဗြာဟ္မဏဟု ဝန်ခံနေသူ ရသေ့၊ ရဟန်းနှင့် သူမြတ်တို့လည်း ရှိသည့်ပြင် သမ္မုတိနတ်ဟု ခေါ်သော မင်းတို့နှင့် လူတို့လည်းရှိနေသော သတ္တဝါအပေါင်းထဲ၌၊ အနုတ္တရံ-သူ့ထက်အလွန်အကဲမရှိ အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော၊ သမ္မာသမ္မောဓိ-မှန်စွာကိုယ်တိုင်သိသောဉာဏ်ကို၊ ဝါ-မှန်စွာ ကိုယ်တိုင်သိသည့်ဘုရားအဖြစ်ကို၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ-သိလာပြီ ရောက်လာပြီ ရလာပြီဟူ၍၊ နေဝ ပစ္စညာသီ ဘိက္ခဝေ-ဝန်ခံခဲ့သေးပါ ရဟန်းတို့။

သမ္မာသမ္မောဓိဆိုတာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားများမှာသာဖြစ်တဲ့ အရဟတ္တမဂ်ပါပဲ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားများမှာ ဒီအရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို သူတစ်ပါးထံမှ နည်းမခံဘဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် ကျင့်သုံးအားထုတ်ပြီး ရတယ်၊ မချွတ်မယွင်း မှန်ကန်စွာလည်းသိတယ်။ ဒီဉာဏ်ကိုရသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် တရားအလုံးစုံကို အကုန်သိနိုင်တဲ့ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုလည်း ရတော်မူတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီအရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို သမ္မာ-မှန်ကန်စွာ+သံ-ကိုယ်တော်တိုင်+ဟောမိ-သိသောဉာဏ်=သမ္မာ သမ္မောဓိ-

မှန်စွာ ကိုယ်တော်တိုင်သိသောဉာဏ်လို့ ခေါ်ရတယ်။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်များမှာဖြစ်တဲ့ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကိုတော့ သမ္မောဓိ ကိုယ်တိုင် သိတဲ့ဉာဏ်လို့ခေါ်တယ်။ (သမ္မာ-မှန်စွာသိတယ်ဆိုတဲ့ ဂုဏ်ပုဒ်မပါဘူး) ဘုရားတပည့် သာဝကများမှာဖြစ်တဲ့ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကိုတော့ (သမ္မာ-မှန်စွာ+သံ-ကိုယ်တိုင်ဆိုတဲ့ ဂုဏ်ပုဒ်တွေမပါဘဲ) ဗောဓိ-သိတဲ့ ဉာဏ်လို့သာ ခေါ်ရတယ်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်များမှာဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဟာ ကိုယ်တော်တိုင်လည်း သိတော်မူတယ်။ မှန်ကန်စွာလည်း သိတော်မူတယ်။ ဒါကြောင့် သမ္မာသမ္မောဓိလို့ခေါ်တယ်။ ဒီဉာဏ်ဖြစ်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် တရားအလုံးစုံကို အကုန်သိနိုင်တဲ့ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုလည်း ရတော် မူတယ်။ အဲဒီလို တရားအလုံးစုံကို သိတော်မူနိုင်တဲ့အတွက် တရား အလုံးစုံကို အကုန်သိတော်မူတဲ့ ဗုဒ္ဓဘုရားအဖြစ်သို့လည်း ရောက်တော် မူတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီသမ္မာသမ္မောဓိဉာဏ်ဟာ တရားအလုံးစုံကို အကုန်သိတော်မူတဲ့ ဗုဒ္ဓဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်တဲ့အတွက် ဘုရားဖြစ်ကြောင်းဉာဏ်လို့လည်း ဆိုရတယ်။ အဲဒီ ဘုရားအဖြစ်- ဘုရားဖြစ်ကြောင်း သမ္မာသမ္မောဓိဉာဏ်ကိုရပြီ သိပြီလို့ စောစောပိုင်းက ဝန်မခံခဲ့သေးကြောင်းကို မိန့်တော်မူပါတယ်။ ဘယ်အချိန်ထိအောင် ဝန်မခံခဲ့သလဲဆိုတော့ ရွှေ့နားပိုင်းက ဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့ သစ္စာ လေးပါးနှင့်စပ်ပြီး ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသိတဲ့ သစ္စဉာဏ် ကိစ္စဉာဏ် ကတဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဉာဏ်အမြင် ကောင်းကောင်း သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စွာ မဖြစ်သေးမိကာလကလို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒါကို အချိန်ကာလအပိုင်း အခြားနှင့်ပြောရရင် အဲဒီဝါဆိုလပြည့်မတိုင်မီ ကဆုန်လပြည့်နေ့ညဉ့်က

နံနက်လင်းခါနီး အရုဏ်တက်ခါနီး အရဟတ္တမဂ်သို့မရောက်သေးမီ အချိန်အထိလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဒီလို မိန့်တော်မူချက်ဖြင့် ထို့ထက်စောစော ဒုက္ကရစရိယာ အကျင့်ကိုကျင့်နေတုန်းက ဝန်မခံခဲ့သည်မှာ ဆိုဖွယ်ပင်မရှိတော့ဘူး လို့လည်း သိစေပါတယ်။ အဲဒီမှာ အပြန်သုံးပါးဆိုတာက သစ္စာတစ်ပါး တစ်ပါး၌ သစ္စဉာဏ် ကိစ္စဉာဏ် ကတဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဒီသုံးပါးကို ဆိုတာပါပဲ။ အခြင်းအရာ ၁၂-ပါးဆိုတာကတော့ အဲဒီဉာဏ်သုံးပါးကို သစ္စာ လေးပါးနှင့်မြှောက်ပွားပြီးရတဲ့ အဲဒီဉာဏ်သုံးပါးရဲ့ သိပုံအခြင်းအရာ ၁၂-ပါးပါပဲ။ အဲဒီလို သစ္စာတစ်ပါးတစ်ပါး၌ သိပုံအခြင်းအရာ သုံးပုံစီ ရှိတဲ့အတွက် သစ္စာလေးပါးမှာ သိပုံအခြင်းအရာ ၁၂-ပါးရှိတယ်လို့ ဆိုရတဲ့ ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ ဉာဏ်များနှင့်တကွ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဟာ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသိမြင်တဲ့ ယထာဘူတဉာဏ် အမြင်ပါပဲ။ အဲဒီဉာဏ် အမြင် ကောင်းကောင်းစင်ကြယ်စွာ မဖြစ်သေးသမျှကာလပတ်လုံး ဘုရားအဖြစ် သမ္မာသမ္ဗောဓိဉာဏ်ကို ရပြီ သိပြီလို့ ဝန်မခံခဲ့သေးပါ ဘူးတဲ့။ ဘယ်မှာလည်းဆိုတော့ ဒီလောကထဲမှာပါပဲ။

ဒီလောကထဲမှာ တန်ခိုးကြီးတဲ့ အသိဉာဏ်ထက်တဲ့နတ် တွေလည်းရှိနေတယ်။ တရားတော်၏ဆန့်ကျင်ဘက် မာရ်နတ်တွေလည်း ရှိနေတယ်။ အဲဒီနတ်တွေထက် မာရ်နတ်ထက် တန်ခိုးလည်းပြီး ဉာဏ်ပညာလည်း ထက်မြက်တဲ့ ဗြဟ္မာတွေလည်းရှိနေတယ်။ မပြည့်စုံ မစင်ကြယ်သေးဘဲနဲ့ ဘုရားအဖြစ်ကိုဝန်ခံရင် အဲဒီနတ်တွေ မာရ်နတ်နှင့် တကွ ဗြဟ္မာတွေက စောဒကတက်ခြင်း၊ မေးမြန်းစိစစ်ခြင်း၊ စုံစမ်းခြင်းကို ပြုတဲ့အခါ ပြေလည်အောင် မဖြေရှင်းနိုင်ပေဘူး။ အဲဒီနတ်တွေ မာရ်နတ်နှင့် ဗြဟ္မာတွေဆိုတာက လူတွေနဲ့မနီးစပ်လို့ ထားလိုက်ဦးတော့၊

ဒီကမ္ဘာမြေပေါ်က လူ့လောကမှာလည်း သမဏအမည်ခံ ဗြာဟ္မဏ အမည်ခံတဲ့ ရသေ့၊ ရဟန်းတွေ သူမြတ်တွေလည်း ရှိနေတယ်။ လူတွေက သမ္ပုတိနတ်လိုခေါ်တဲ့ မင်းတွေလည်း ရှိနေတယ်။ အခြားလူတွေလည်း ရှိနေတယ်။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေကလည်း မေးမြန်း စိစစ်ရင် ပြေလည်အောင် မဖြေရှင်းနိုင်ပေဘူး။ အဲဒီခေတ်တုန်းက အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန် အကုန်လုံးကိုသိတယ်လို့ ဝန်ခံနေကြတဲ့ ပူရဏကဿပအစရှိတဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေရှိကြတယ်။ အဲဒီဆရာကြီး တွေကို ရဟန်းပညာရှိတွေ လူပညာရှိတွေ မင်းတွေက မေးမြန်းစိစစ် ကြတဲ့အခါ ပြေလည်အောင် မဖြေရှင်းနိုင်ကြဘူး။ အဲဒီလိုလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ တစ်ချိန်က ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကိုတောင် ပသေနဒီ ကောသလမင်းကြီးက “ဘဝမှီ ဂေါတမော- အရှင်ဂေါတမသည်လည်း၊ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိ-အလွန်အကဲမရှိ အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော သမ္မာသမ္ဗောဓိဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဘုရားအဖြစ်ကို၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ-တွေ့ပြီ သိပြီ ရပြီဟူ၍၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပါသလား”လို့ မင်းအရှိန်အဝါနဲ့ အပေါ်စီးအနေဖြင့် လွှမ်းမိုးပြီး မေးမြန်းစိစစ်ဖူးသေးတယ်။ အဲဒီခေတ် တုန်းက ပူရဏ ကဿပ အစရှိတဲ့ဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေဟာ သာမန်လူတွေ ရှေ့မှာတော့ ဘုရားအဖြစ်ကို ရဲရဲတင်းတင်းဝန်ခံပေမယ့် ပသေနဒီ ကောသလမင်းကြီးက မေးတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေက ဝန်မခံရဲကြဘူးတဲ့။ ဒါကြောင့် အဲဒီဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေတောင် ဘုရားအဖြစ်ဝန်မခံရဲဘဲနဲ့ အရှင်ဂေါတမဟာ အသက်လည်းငယ် သေးတယ်၊ ရဟန်းပြုတဲ့ဝါလည်း နုသေးတယ်၊ ဒါတောင်မှ ဘုရားအဖြစ် ဝန်ခံသေးသလားလို့ ထပ်ဆင့်ပြီးတော့တောင် စိစစ်ပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကတော့ အစစ်အမှန်ဖြစ်နေတဲ့အတွက်

• ၄၀၆

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

ပြေလည်အောင်ဖြေရှင်းနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလိုဖြေရှင်းနိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီအချိန်ကစပြီး ကောသလမင်းကြီးဟာ ဖြတ်စွာဘုရားထံ သရဏဂုံဆောက်တည်ပြီး ဥပါသကာဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလိုစိစစ်မည်ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်းရှိနေတာကို ရည်ရွယ်ပြီးတော့ “နတ်တွေလည်းရှိမာရ်နတ်လည်းရှိ ဗြဟ္မာတွေလည်းရှိနေတဲ့ လောကထဲမှာ ရသေ့ရဟန်းတွေ သူမြတ်တွေရှိသည်ပြင် မင်းတွေနဲ့ လူတွေလည်းရှိနေတဲ့ သတ္တဝါအပေါင်းထဲမှာ ဝန်မခံခဲ့သေးကြောင်း” မိန့်တော်မူပါတယ်။

အဲဒီစကားဖြင့် အစစ်အမှန် မဟုတ်သေးသမျှကာလပတ်လုံး ဝန်မခံသင့်တဲ့အတွက် ဝန်မခံခဲ့ကြောင်းကို သိစေပါတယ်။ အဲဒီလို ဝန်မခံခဲ့သေးပုံကို မိန့်တော်မူပြီးတော့ ဝန်ခံသင့်တဲ့အချိန်ရောက်တဲ့အခါကျမှ ဝန်ခံတော်မူကြောင်းကိုလည်း ဒီလိုမိန့်တော်မူပါတယ်။

ဘုရားအဖြစ် ဝန်ခံတော်မူပုံ

ယတော စ ခေါ မေ ဘိက္ခဝေ ဣမေသု စတူသု အရိယသစ္စေသု ဝေ တိပရိဝဋ္ဌံ ဒွါဒသာကာရံ ယထာဘူတံ ဉာဏဒဿနံ သုဝိသုဒ္ဓိံ အဟောသိ၊ အထာဟံ ဘိက္ခဝေ သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ အနတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ပစ္စညာသိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ယတော စ ခေါ-အကြင်အခါ၌မူ၊ မေ-ငါ့အား၊ ဣမေသု စတူသု အရိယသစ္စေသု-ဤလေးပါးသော အရိယသစ္စာတို့၌၊ ဝေ-ဤသို့၊ ဝန်ခံဟောကြားခဲ့သည်အတိုင်း၊ တိပရိဝဋ္ဌံ ဒွါဒသာကာရံ-အပြန်သုံးပါးနှင့်အခြင်းအရာ ၁၂-ပါးရှိသော ယထာဘူတံ

ဉာဏဒဿနံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိမြင်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ အသိအမြင်သည်၊ သုဝိသုဒ္ဓိ အဟောသိ-ကောင်းစွာစင်ကြယ်ခဲ့လေပြီ၊ ဝါ-ကောင်းကောင်းစင်ကြယ်စွာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေပြီ၊ အထ-ထိုသို့ အသိအမြင် စင်ကြယ်သောအခါ၌၊ အဟံ-ငါသည်၊ သဒေဝကေ လောကေ၊ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ-နတ်တွေလည်းရှိ မာရ်နတ်လည်းရှိ ဗြဟ္မာတွေလည်းရှိနေသော လောကထဲ၌၊ သဿမဏဗြဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနဿာယ-သမဏဗြာဟ္မဏဟု ဝန်ခံနေသူ ရသေ့ ရဟန်းနှင့် သူမြတ်တို့လည်းရှိသည်ပြင် သမ္မုတိနတ်ဟုခေါ်သော မင်းတို့နှင့်လူတို့လည်းရှိနေသော သတ္တဝါအပေါင်းထဲ၌၊ အနတ္တရံ-သူ့ထက်၊ အလွန်အကဲမရှိ အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိ-မှန်စွာ ကိုယ်တိုင်သိသောဉာဏ်ကို၊ ဝါ-မှန်စွာ ကိုယ်တိုင်သိသည့် ဘုရားအဖြစ်ကို၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ-သိလာပြီ ရလာပြီ ရောက်လာပြီဟူ၍၊ ပစ္စညာသီ ဘိက္ခဝေ-ရဲဝံ့စွာ အမှန်ဝန်ခံခဲ့ပါသည်ရဟန်းတို့။

ဒီ မိန့်ခွန်းတော်ဖြင့် ဖော်ပြကြေညာတော်မူတာကတော့ အရိယသစ္စာလေးပါးတို့နှင့်စပ်ပြီး သိသင့် သိထိုက်တဲ့ သစ္စဉာဏ်က လေးပါး၊ ကိစ္စဉာဏ်က လေးပါး၊ ကတဉာဏ်က လေးပါးအားဖြင့် သိပုံအခြင်းအရာ ၁၂-ပါးရှိတဲ့ ယထာဘူတဉာဏ်အမြင် ကောင်းကောင်း စင်ကြယ်စွာဖြစ်တဲ့အခါကျမှ အမြတ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ သမ္မာသမ္ဗောဓိဉာဏ်ကို သိလာပြီ ရလာပြီ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်လာပြီလို့ ဝန်ခံတော်မူတဲ့ အကြောင်း ကြေညာမိန့်ကြားတော်မူတာပါပဲ။ အဲဒီလို ဝန်ခံကြေညာတော် မူတာကလည်း အရပ်ဒေသ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းမျှသာသာ မဟုတ်ဘူး၊ တန်ခိုးလည်းကြီး ဉာဏ်လည်းထက်မြက်တဲ့ နတ်တွေလည်းရှိ တရားတော်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်တဲ့မာရ်နတ်လည်းရှိ အလွန်

တန်ခိုးလည်းကြီးပြီး ဉာဏ်လည်း အလွန်ထက်မြက်တဲ့ ဗြဟ္မာတွေလည်း ရှိနေတဲ့ လောကဓာတ်တစ်ခုလုံးမှာ ရဲဝံ့စွာကြေညာတော်မူပါတယ်။

ပညာရှိရသေ့ ရဟန်းနှင့် သူမြတ်တွေရှိသည်အပြင် တန်ခိုးအာဏာ ကြီးတဲ့မင်းတွေလည်းရှိ အခြားလူတွေလည်းရှိနေတဲ့ လူ့လောက တစ်ရပ်လုံးမှာလည်း ဝန်ခံကြေညာတော်မူပါတယ်တဲ့။

အဲဒီစကားရပ်ဖြင့် မည်သည့်နတ်ဖြစ်စေ မာရ်နတ်ဖြစ်စေ ဗြဟ္မာဖြစ်စေ မယုသကာရှိလျှင် မေးမြန်းစိစစ်နိုင်တယ်။ မည်သည့် ရသေ့ ရဟန်းဖြစ်စေ မည်သည့်သူမြတ်ဖြစ်စေ၊ မည်သည့်မင်းဖြစ်စေ၊ မည်သည့်ပညာရှိဖြစ်စေ လူဖြစ်စေ မယုသကာရှိလျှင် မေးမြန်းစိစစ် နိုင်တယ်။ မေးမြန်းစိစစ်သူမျှကို ပြေလည်အောင်ဖြေရှင်းမယ်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ရဲဝံ့စွာကြေညာခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြပါတယ်။ အလွန် လေးနက်တဲ့ ကြေညာချက်ပါပဲ။ အဲဒီလို ကြေညာဖော်ပြတာကလည်း မစိစစ်မဆင်ခြင်ဘဲ ရုတ်တရက်ကြေညာ ဖော်ပြတာမဟုတ်ဘူး၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် စိစစ်ဆင်ခြင်ပြီးမှ ဝန်ခံကြေညာတော်မူချက် ဖြစ်ကြောင်းကို ဒီလိုလည်း မိန့်တော်မူပြန်ပါတယ်။

နိဂုံးချုပ်စကားတော်

ဉာဏဉ္စ ပန မေ ဒဿနံ ဥဒပါဒိ “အကုပ္ပါ မေ ဝိမုတ္တိ၊

အယမန္တိမာ ဇာတိ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနစ္ဆဂေါ”တိ။

မေ-ငါအား၊ ဉာဏဉ္စ ပန ဒဿနံ-အသိအမြင် ဆင်ခြင်ဉာဏ် သည်လည်း၊ ဥဒပါဒိ-ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ (ကိန္တိ-အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်းဟူမူ) မေ-ငါ၏၊ ဝိမုတ္တိ-ကိလေသာမှလွတ်ခြင်းသည်၊ အကုပ္ပါ-မပျက်နိုင်

တော့ပြီ၊ (ငါ၏ ကိလေသာမှလွတ်မြောက်ခြင်းဟာ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ဖြင့် လွတ်မြောက်ခြင်းဖြစ်တယ်၊ ရူပဈာန် အရူပဈာန် များဖြင့် လွတ်မြောက်ခြင်းကဲ့သို့၊ ဝိက္ခမ္ဘန-ဝေးကွာရှုံ့မှု လွတ်မြောက်ခြင်း မဟုတ်၊ သမုစ္ဆေဒ-အကြွင်းမဲ့ အမြစ်ပြတ် လွတ်မြောက်ခြင်းဖြစ်တဲ့အပြင်၊ ပဋိပ္ပဿဒွိ-တစ်ဖန် ငြိမ်းစေတဲ့ လွတ်မြောက်ခြင်းလည်းဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် မပျက်နိုင်တော့ဘူးလို့ ဒီလိုလည်း ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီး သိတော်မူပါတယ်တဲ့) အယံ-ယခုလက်ရှိ ဤဘဝသည်၊ အန္တိမာ ဇာတိ-နောက်ဆုံးဘဝပေတည်း၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ပုနတ္ထဝေါ-တဖန်ဖြစ်မည့် ဘဝသစ်သည်၊ နုတ္ထိ၊ မရှိတော့ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့သော အသိအမြင် ဆင်ခြင်ဉာဏ်လည်း ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါပြီ၊ ပဉ္စဝဂ္ဂိရဟန်းတို့လို နိဂုံးချုပ်အနေအားဖြင့် မိန့်ကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီ နိဂုံးချုပ်စကားထဲမှာ “အကုပ္ပါ မေ ဝိမုတ္တိ-ငါ၏ လွတ်မြောက်ခြင်းဟာ မပျက်နိုင်တော့ဘူး”ဆိုတဲ့စကားဖြင့် ရူပဈာန် အရူပဈာန်တို့ဖြင့် လွတ်မြောက်တာကို တစ်ဖန်ပြန်ပြီး ပျက်မသွား နိုင်တော့ဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ရူပဈာန် အရူပဈာန်ရောက်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာလည်း ကာမစ္ဆန္ဒ ပျာပါဒစသော ကိလေသာများမှ လွတ်မြောက်နေပါတယ်၊ အဲဒီဈာန်ရနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အဲဒီ ကာမစ္ဆန္ဒ စသော ကိလေသာတွေမဖြစ်ဘဲ ငြိမ်းနေပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီဈာန် ဆုတ်ယုတ် ပျက်စီးသွားတဲ့အခါ ကာမစ္ဆန္ဒစသည် ပြန်ပြီးဖြစ်ပေါ်လာ ကြပြန်တာပဲ၊ အဲဒီဈာန်က ကိလေသာဖြစ်မှု ဝေးကွာစေရုံမျှဖြင့်သာ လွတ်မြောက်တယ်၊ အဲဒါကို ဝိက္ခမ္ဘန ဝိမုတ္တိခေါ်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားမှာ ပြည်စုံတဲ့ ဝိမုတ္တိကတော့ ကိလေသာဟူသမျှတို့မှာ အမြစ်ပြတ် လွတ်မြောက်ခြင်းဆိုတဲ့ သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိနှင့် ကိလေသာတို့၏ အရှိန်

အဝါကို တဖန်ငြိမ်းစေလျက် လွတ်မြောက်ခြင်းဆိုတဲ့ ပဋိပ္ပဿန္တိ ဝိမုတ္တိများဖြစ်ပေတယ်။ သမုစ္ဆေဒ ဝိမုတ္တိဆိုတာ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာတွေ အမြစ်ပြတ်ကင်းငြိမ်းသောအားဖြင့် လွတ်မြောက်ခြင်းပဲ။ ပဋိပ္ပဿန္တိဝိမုတ္တိဆိုတာ အရဟတ္တဖိုလ်ဖြင့် ကိလေသာအရှိန်အဝါတွေကို တဖန်ငြိမ်းစေလျက် လွတ်မြောက်ခြင်းပါပဲ။ အဲဒီလွတ်မြောက်ခြင်းတွေ ကတော့ ပျက်စီးခြင်းမရှိတော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက “ငါ၏ လွတ်မြောက်ခြင်းဟာ မပျက်နိုင်တော့ဘူး”လို့ ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားမှာ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် သမုဒယ သစ္စာဆိုတဲ့တဏှာကို အကြွင်းမဲ့ပယ်ပြီးဖြစ်နေပြီ၊ တဏှာမရှိရင် ဘဝသစ် ဆိုတာ မရှိတော့ဘူး၊ တဏှာမကင်းသေးတဲ့ သတ္တဝါတွေမှာတော့ တစ်ခုတစ်ခုသော ဘဝဟောင်းကသေရင် သေခါနီးမှာ ထင်ပေါ်လာတဲ့ ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်ဆိုတဲ့ အာရုံတစ်ခုခုကို စွဲမှီအာရုံပြုပြီး ဘဝသစ်တစ်ခုတစ်ခု ဖြစ်သွားတာပဲ။ ဒါကြောင့် တဏှာမကင်းသေးတဲ့ သတ္တဝါတွေမှာ ဖြစ်ရမည့်ဘဝသစ် ရှိနေတာချည်းပဲ။ ဘုရားအလောင်း တော်လည်း ရှေးရှေးဘဝပေါင်းများစွာက တစ်ဘဝပြီးတစ်ဘဝဆက်ကာ ဖြစ်ဖြစ်လာခဲ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်ဟာ ဘုရားဖြစ်တော် မူပြီးစက “ဘဝသစ်ခန္ဓာအိမ်ကို အကြိမ်ကြိမ်တီထွင်၍၊ စီရင်ပြုလုပ် တတ်တဲ့၊ တဏှာယောက်ျား လက်သမားကို ရှာနေသောငါသည် ယင်းတဏှာကိုမြင်နိုင်ကြောင်းဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဟူသော ပညာမျက်စိကောင်းကို မရသေးသောကြောင့် (အနေကဇာတိ သံသာရုံ သစ္စာဝိသံ) ဘဝပေါင်းများစွာရှိသော သံသရာကာလပတ်လုံး ပြေးသွား ကျင်လည်ခဲ့ရလေပြီ”လို့ ဆင်ခြင်တော်မူခဲ့ပါတယ်။ “သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်နှင့် တကွ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တော်ကိုရ၍ တဏှာ

လက်သမားကိုတွေ့ပြီ၊ ယခု ငါ၏ခန္ဓာအိမ်ကို သင်တဏှာ မဆောက်လုပ်
ရတော့ပြီ”စသည်ဖြင့်လည်း ထိုအခါကပင် ဆင်ခြင်တော်မူခဲ့ပါတယ်။
အဲဒီဆင်ခြင်တော်မူခဲ့ပုံကို ယခုထုတ်ဖော်ပြီး မိန့်ကြားတော်မူတာပါပဲ။

တဏှာကင်းလို့ နောက်ထပ် ဘဝအသစ်မဖြစ်ရပေမယ့်
တဏှာရှိစဉ်ကဖြစ်ခဲ့တဲ့ လက်ရှိဘဝကတော့ ရှိနေဆဲပဲ။ အဲဒီလက်ရှိ
ဘဝဟာ နောက်ဆုံးဘဝဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် “အယံ-ယခုလက်ရှိ
ဤဘဝသည်၊ အန္တိမာဇာတိ-နောက်ဆုံးဘဝပေတည်း၊ ဣဒါနိ-ယခု
အခါ၌၊ ပုနတ္ထပေါ-တဖန်ဖြစ်မည့်ဘဝသစ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့ပြီ”လို့
ဒီလိုဆင်ခြင်ပြီး အမှန်အတိုင်းသိတဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်လည်း
ဖြစ်ခဲ့ကြောင်းကို ထုတ်ဖော်ပြီး မိန့်တော်မူပါတယ်။ အဲဒီဇာနည်တော်ဟာ
ဓမ္မစကြာသုတ်တရားတော်၏ နောက်ဆုံးစကားပါပဲ။

စဉ်းစားဖွယ်ရှိတယ်

ဒီ ဓမ္မစကြာသုတ်ကို စိစစ်ကြည့်မယ်ဆိုရင် “ဒွေမေ ဘိက္ခဝေ
အန္တာ ပဗ္ဗမိတေန န သေဝိတဗ္ဗာ”ဆိုတဲ့အစမှ စပြီး၊ “အယမန္တိမာ
ဇာတိ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနတ္ထပေါတိ”ဆိုတဲ့ နောက်ဆုံးစကားတိုင်အောင်
ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ကျင့်သုံးခဲ့တဲ့လမ်းစဉ်နှင့် ကိုယ်တော်တိုင်
တွေ့သိလာခဲ့တဲ့တရားများ တွေ့သိပုံများကို ဖော်ပြထားချက်ချည်း
ဖြစ်တယ်။ မည်သို့ မည်ပုံကျင့်ရမယ်ဆိုတာကို တိုက်ရိုက်ဖော်ပြချက်
မရှိသလောက်ပါပဲ။ ပထမအစ၌ “အန္တနစ်ပါးကို မမှီဝဲအပ်”ဆိုတဲ့
စကားတစ်ပိုဒ်လောက်ပဲ ကျင့်ဖို့ညွှန်ကြားတဲ့အနေဖြင့် တွေ့ရတယ်။
ဒီတော့ အဲဒီအခါတုန်းက တရားနာပရိသတ်တွေဟာ ဘယ်ပုံဘယ်

နည်းဖြင့် မင်္ဂလိတရားတူးကို ရသွားကြပါသလဲဆိုတာ စဉ်းစားစရာ ရှိနေပါတယ်။ အဲဒါကို ယခုရှင်းပြရမယ်။

တရားနာသူတို့ တရားထူးရနိုင်ပုံ

မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူတဲ့ တရားတော်များမှာ “ဒီလို ကျင့်ရမယ်၊ ဒီလို နှလုံးသွင်းရမယ်” စသည်ဖြင့် ညွှန်ကြားတိုက်တွန်းပုံ တိုက်ရိုက်မပါရှိသော်လည်း “မှီဝဲသင့်တာကိုမှီဝဲရန် ရှောင်သင့်တာကို ရှောင်ရန် ညွှန်ကြားတိုက်တွန်းချက်ပါတယ်” လို့ပဲ ယူရပါတယ်။

ဒါကြောင့် ရှေးဆရာမြတ်တို့က နေတ္တိနည်းအရ ဒီလို ပြဆိုထား ပါတယ်။ “ဘုရားဟောဟူက အာဏတ္တိပါမြဲ” တဲ့။ ဖုံစုံထုတ်ပြရလျှင်-

အသေဝနာ စ ဗာလာနံ၊ ပဏ္ဍိတာနဉ္စ သေဝနာ။

ပူဇာ စ ပူဇနိယာနံ၊ ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ-

ဆိုတဲ့ မင်္ဂလသုတ်ဂါထာ၌ လူမိုက်တို့ကို မမှီဝဲခြင်း၊ ပညာရှိ တို့ကိုမှီဝဲခြင်း၊ ပူဇော်ထိုက်သူတို့ကို ပူဇော်ခြင်း၊ ဤသုံးပါးသည် မြတ်သောမင်္ဂလာမည်၏ဟူ၍ မင်္ဂလာသရုပ်မျှကိုသာ ပြတော်မူတယ်။ မမှီဝဲလင့်၊ မှီဝဲလော့၊ ပူဇော်လော့ဟူ၍ တိုက်တွန်းချက်ကား မပါပေ။ သို့သော်လည်း ထိုသို့ တိုက်တွန်းတော်မူသည်လို့ပဲ ယူရပါတယ်။

အဲဒီနည်းအတိုင်းပင် ဒီဓမ္မစကြာသုတ်မှာလည်း တိုက်ရိုက် အားဖြင့် တိုက်တွန်းချက်မပါသော်လည်း အဖို့အစွန်း ၂-ပါးတို့ကို မချဉ်းကပ်မှု၍ မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်လမ်းကို ငါဘုရားထိုးထွင်းသိလာပြီလို့ ဟောရာမှာ ငါဘုရားလိုပင် သင်တို့လည်း အဖို့အစွန်း ၂-ပါးကို

စွန့်ပယ်ကြရမယ်၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်လမ်းအတိုင်း ကျင့်ကြရမယ်လို့ ညွှန်ကြားတိုက်တွန်းတော်မူတယ်လို့ ယူရပါတယ်။

“မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်က ပညာမျက်စိကို ဖြစ်စေတတ်သည်” စသည်ဖြင့် ဟောရာမှာလည်း မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်လမ်းကိုကျင့်ရင် သင်တို့မှာလည်း ပညာမျက်စိဖြစ်ပြီးလျှင် ထူးခြားတဲ့အသိဉာဏ်များ ဖြစ်ပေါ်၍ နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုနိုင်သည်အထိ အကျိုးထူးများကို ရပါလိမ့်မည်စသည်ဖြင့် ယူရပါတယ်။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို သရုပ်ထုတ်ပြရာမှာလည်း သီလ သမာဓိ ပညာ မဂ္ဂင်များကို ဖြစ်ပွားစေရမယ်လို့ ညွှန်ကြားတယ်လို့ပဲ ယူရပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဒုက္ခသစ္စာ၏သရုပ်ကို ထုတ်ပြတော်မူတဲ့အခါ အဲဒီ ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေကိုသိအောင် အားထုတ်ရန် ညွှန်ကြားတော်လို့ ယူရတယ်၊ သမုဒယသစ္စာ၏သရုပ်ကိုဟောရာမှာလည်း အဲဒီတရားကို ပယ်ရန် ညွှန်ကြားတယ်လို့ ယူရပါတယ်၊ နိရောဓသစ္စာ မဂ္ဂသစ္စာတို့ကို ဟောရာမှာလည်း မဂ္ဂသစ္စာကို မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပွားစေပြီးတော့ နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ကိုယ်တွေ့သိအောင် အားထုတ်ရန် ညွှန်ကြားတယ်လို့ ယူရပါတယ်။

အဲဒီကနောက် သစ္စဉာဏ်လေးပါးကိုဟောရာမှာ အဲဒီသစ္စာ လေးပါးကိုသိတဲ့ သစ္စဉာဏ် ၄-ပါးဖြစ်အောင်အားထုတ်ရန် ညွှန်ကြား တယ်လို့ ယူရပါတယ်။ ကိစ္စဉာဏ်လေးပါးကိုဟောရာမှာလည်း ဒုက္ခသစ္စာကို အနိစ္စ စသောအခြင်းအရာဖြင့် ပိုင်းခြားသိအောင် ရှုရန် ညွှန်ကြားတယ်လို့ ယူရပါတယ်၊ ဒါကတော့ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်၊ “ပရိညေယျ-ပိုင်းခြားသိရမည့်တရား”လို့ ဟောလိုက်တော့ အဲဒီ ဒုက္ခသစ္စာတရားကို ပိုင်းခြားသိအောင် အားထုတ်ရမယ်ဆိုတာ

အလွန်ထင်ရှားနေပါတယ်။ အဲဒီဒုက္ခသစ္စာဆိုတာကလည်း ဇာတိ-အစဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-အဆုံးရှိတဲ့ သဘောတရားတွေဖြစ်ကြောင်း ရှေ့ပိုင်းက ထုတ်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် မိမိတို့သန္တာန်မှာ မြင်မှု ကြားမှု စသည် အနေဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတဲ့တရားများ ဖြစ်ကြောင်းလည်း သိနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြင်မှုကြားမှု စသည်ဖြစ်ပေါ်တိုင်း အနိစ္စစသော အခြင်းအရာဖြင့် ပိုင်းခြားသိအောင် ရှုရမယ်ဆိုတာလည်း နားလည်နိုင်ပါတယ်။ မဂ္ဂသစ္စာကိုဖြစ်ပွားစေအပ်သည်တရားလို့ ဟောရာမှာလည်း မြင်မှုကြားမှုစသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေကိုရှုသိပြီး ဖြစ်ပွားစေရမယ်ဆိုတာ နားလည်နိုင်ပါတယ်။ သမုဒယသစ္စာကို ပယ်အပ်သည်တရားလို့ ဟောရာမှာလည်း အမှန်သိဖြစ်အောင် ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေကိုရှုခြင်းဖြင့် ယင်းတရားတို့၌ နှစ်သက်သာယာမှုကို ပယ်ရမယ်ဆိုတာ နားလည်နိုင်ပါတယ်။ နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုအပ်သည်တရားလို့ ဟောရာမှာလည်း ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေကို အမှန်အတိုင်းသိအောင်ရှု၍ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေကိုပွားစေပြီးလျှင် နောက်ဆုံး၌ နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်တွေ့ရမယ်ဆိုတာကို နားလည်နိုင်ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက ကိုယ်တော်တိုင် မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ်တဲ့ မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးကိုပွားစေပြီး ဒီလို ဒီလိုသိလာတယ်ဆိုတာကို ဟောလိုက်တော့ တရားနာပရိသတ်တွေကလည်း မြတ်စွာဘုရားလိုပင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားတွေကို ငါတို့ပွားစေလျှင် ငါတို့လည်း မြတ်စွာဘုရားလိုပင် သိသင့်သမျှကို သိရလိမ့်မယ်လို့ နားလည်နိုင်ကြပါတယ်။ ဥပမာ အားဖြင့် လူတစ်ယောက်က ဆေးကောင်းကိုမှီဝဲရလို့ ရောဂါပျောက်ကြောင်း ပြောလျှင် အလားတူ ရောဂါရှိနေသူတွေက ငါတို့လည်း အဲဒီဆေးကို

မှီဝဲလျှင် ရောဂါပျောက်မယ်ဆိုတာ နားလည်ကြသလိုပေါ့။

အဲဒီတုန်းက တရားနာပရိသတ်တွေဟာ တရားဦးနာပြီးတော့ တရားထူးရသင့်ရထိုက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ထူးတွေ ဖြစ်တဲ့အတွက် ယခု ဘုန်းကြီး ပြောတဲ့အတိုင်း နားလည်နိုင်ကြပါတယ်။ နားလည်တဲ့အတိုင်းလည်း ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ် ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေကိုရှုပြီးတော့ ဝိပဿနာဉာဏ် အစဉ်အတိုင်းတက်ပြီး ထိုက်သည်အားလျော်စွာ အရိယာမဂ်ဖြင့် နိရောဓသစ္စာ နိဗ္ဗာန်တရားထူးကို မျက်မှောက်ပြုသွားကြတယ်လို့ မှတ်ယူနိုင်ပါတယ်။

ယခု ဘုန်းကြီးဟောတဲ့တရားကို သဘောပေါက်နားလည်ကြတဲ့ သူတော်ကောင်းတွေလည်း ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်ဆိုတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခ သစ္စာတရားတွေကို ပိုင်းခြားသိနိုင်အောင် ရှုမှတ်ပွားများသောအားဖြင့် အရိယသစ္စာလေးပါးကို သိသင့်သည့်အတိုင်းသိလျက် အရိယမဂ်ဖိုလ် တရားထူးများကို ရသွားကြမှာ ယုံမှားမရှိ သေချာပါတယ်။

ယခု ဘုန်းကြီးရှင်းပြခဲ့တဲ့အတိုင်း သဘောပေါက်နားလည် ကြတဲ့အတွက် ဓမ္မစကြာတရားဦးကို နာနေကြတဲ့ပရိသတ်ထဲမှ အရှင်ကောဏ္ဍညဟာ သူ့သန္တာန်၌ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေဆဲဖြစ်တဲ့ ကြားမှု သိမှု ကြည်ညိုမှု ဝမ်းမြောက်မှု တွေ့ထိမှု မြင်မှု စသည်ကိုရှုလျက် ဝိပဿနာမဂ္ဂင်များကိုဖြစ်ပွားစေပြီး သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်တော် မူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလိုရောက်ပုံကိုတော့ တော်တော်ကြာမှ ထပ်ပြောပါ ဦးမယ်။

၁၈-ကုဋေသော ဗြဟ္မာတွေလည်း နည်းတူပင်ရှုပွားပြီး အရိယ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးများကို ရသွားကြတယ်။ “အပရိမာဏာ စ ဒေဝတာယော အဘိသမိသု”လို့ ပြဆိုထားတဲ့ မိလိန္ဒပဉ္စာပါဠိနှင့်အညီ အတိုင်းမသိ

• ၄၁၆

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

များစွာသော ကာမာဝစရနတ်တွေလည်း နည်းတူပင်ရှုပွားပြီး
 အရိယမဂ်ဖိုလ် တရားထူးများကို ရသွားကြတယ်။ အဲဒီလို တရားထူး
 ရသင့်ရထိုက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ တရားထူးများကို ရသွားကြပြီဖြစ်တာကလည်း
 တစ်ကြောင်း၊ ဟောသင့်တဲ့တရားက ပြည့်စုံသွားတာကလည်း
 တစ်ကြောင်း-ဒီအကြောင်းနှစ်ပါးကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္ထန
 သုတ္တန်တရားတော်ကို ခုတင်က ဘုန်းကြီးရွတ်ပြခဲ့တဲ့ နိဂုံးချုပ်စကားဖြင့်
 အဆုံးသတ်တော်မူလိုက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို နိဂုံးကမ္ပတ်
 အဆုံးသတ်တော်မူကြောင်းနှင့် ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတော်တို့က နှစ်သက်အားရ
 သဘောကျတော်မူကြောင်းများကို ပထမသံဂါယနာတင်မထေရ်မြတ်များက
 ဒီလို မှတ်တမ်းတင်တော်မူခဲ့ကြပါတယ်။

သံဂါယနာ မှတ်တမ်း

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ၊ အတ္တမနာ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခု။

ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ဣဒံ-ဤပြဆိုခဲ့သော “ဒွေ မေ ဘိက္ခုဝေ အန္တာ ပဗ္ဗမိတေန
 နသေဝိတဗ္ဗာ”မှ စ၍ “နတ္ထိ ဒါနိ ပုနတ္ထဝေါ”တိုင်အောင် ဓမ္မစက္ကပ္ပ-
 ဝတ္ထန သုတ္တန်တရားတော်ကို၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အဝေါစ-
 တရားဦးအနေအားဖြင့် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသတည်း။ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ
 ဘိက္ခု-ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတော်တို့သည်၊ အတ္တမနာ-ဝမ်းမြောက်သောစိတ်
 ရှိကြကုန်လျက်၊ ဘဂဝတော ဘာသိတံ-မြတ်စွာဘုရားဟောကြားသည့်
 စကားတော်ကို၊ အဘိနန္ဒု-နှစ်သိမ့်အားရ သဘောကျသမှု သာဓုခေါ်ကာ
 လက်ခံတော်မူကြပါသတည်း။ ဣတိ-ဤတွင် တစ်ရပ်အပြီးသတ်ပါ

သတည်း။

အဲဒီကနောက် အရှင်ကောဏ္ဍညမထေရ် တရားထူးရပ်ကိုလည်း သံဂါယနာတင်မထေရ်မြတ်တို့က ဒီလိုမှတ်တမ်းတင်ပြီး ဖော်ပြတော်မူခဲ့ ကြပြန်ပါတယ်။

ဣမသ္မိစ္ဆ ပန ဝေယျာကရဏသ္မိစ္ဆ ဘညမာနေ အာယသ္မတော ကောဏ္ဍညဿ ဝိရဇံ ဝိတမလံ ဓမ္မစက္ခု ဥဒပါဒိ “ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ၊ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မန္တိ”။

စ ပန-မှတ်သားဖွယ်အထူးကား၊ ဣမသ္မိစ္ဆ ဝေယျာကရဏသ္မိစ္ဆ- ဤဓမ္မစကြာသုတ်တရားတော်ကို၊ ဘညမာနေ-ဟောနေစဉ်၊ ဝါ- ဟောပြီးခါစဉ်၊ အာယသ္မတော ကောဏ္ဍညဿ-အရှင်ကောဏ္ဍည မထေရ်အား၊ ဝိရဇံ-မြူကင်းသော၊ ဝိတမလံ-အညစ်အကြေးကင်းသော၊ ဓမ္မစက္ခု-သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဟူသော တရားမျက်စိသည်၊ ဥဒပါဒိ- ဖြစ်ပေါ်လေပြီ၊ (ကိန္တိ-အဘယ်သို့၊ ဖြစ်သနည်းဟူမူ သမုဒယဓမ္မ- ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသော၊ ယံ ကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော တရားသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ တံသဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသည်၊ နိရောဓဓမ္မံ- ချုပ်ခြင်းသဘောရှိ၏။ ဣတိ-ဤသို့ဖြစ်ပေါ်လေပြီ။

ဒီမှတ်တမ်းစကားမှ ဆိုလိုရင်းအတိုချုပ်ကတော့ အရှင် ကောဏ္ဍည သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး သောတာပန်ဖြစ်သွားတယ် ဆိုတာပါပဲ။ ဘယ်အချိန်အခါ ရောက်ပါသလဲဆိုတော့ ဘညမာနေ- ဘဏိယမာနေ-ဟောနေစဉ် ဟောနေတုန်းမှာတဲ့၊ ဒီ ဓမ္မစကြာတရားကို မြတ်စွာဘုရားဟောနေစဉ် ဟောနေတုန်းမှာပဲ သောတာပန် ဖြစ်သွား တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါက သူ့ပါဠိရင်းအတိုင်း သဒ္ဓါနက်အားဖြင့် တိတိကျကျပြန်တဲ့အနက်ပါပဲ။ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာမှာ ဒီအတိုင်းပဲ

● ၄၁၈

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာမှာတော့ ဒီပုဒ်ကို ပစ္စုပ္ပန်၏ အနီး အတိတ်ကာလဟောဖြစ်ကြောင်း ပြဆိုပြီးတော့ (ဘဏိတေ-ဟောအပ်ပြီးလတ်သော်) ဆိုတဲ့အနက်ကို ပြဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးကလည်း (ဝါ-ဟောပြီးခါစ၌-လို့)တစ်နည်း အနက်ပြန်လိုက်ပါတယ်။

တရားနာရင်း အရှင်ကောဏ္ဍည တရားထူးရပုံ

အရှင်ကောဏ္ဍညဟာ မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူတဲ့တရားထဲက မဇ္ဈိမပဋိပဒါဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို သရုပ်ထုတ်ဖော်ပြစဉ်ကလည်း အဲဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေပြီး သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို ရနိုင်ပါတယ်။ သစ္စာလေးပါးသရုပ်ကို ကြားနာရတဲ့အခါလည်း အဲဒီ သစ္စာလေးပါးကို သိသင့်တဲ့အတိုင်း သိအောင်ရှုပြီး မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို ရနိုင်ပါတယ်။ အထူးအားဖြင့်ဆိုရင်တော့ ဒုက္ခကိုပိုင်းခြားသိအပ်သည့် ကရား၊ မဂ္ဂကို ပွားစေအပ်သည့်တရားဆိုတာကို ကြားနာရတဲ့အခါမှာ ဒုက္ခသစ္စာဆိုတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကိုရှုသိပြီး ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေကို ပွားစေသောအားဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ရောက်ရန် အလွန်နီးစပ်ပါတယ်။

ဒုက္ခကိုရှုသိပြီး ပွားစေပုံကတော့ တရားသံကိုကြားတိုင်း ကြားတိုင်း ကြားမှုကို ရှုသိပြီးတော့လည်း တကယ်ဖြစ်ပျက်တဲ့သဘော၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောများကိုသိလျက် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုပွားစေနိုင်ပါတယ်။ ဟောတဲ့တရား၏အနက်ကို သိမြင်သဘောကျတာကို ရှုသိပြီး တော့လည်း ပွားစေနိုင်ပါတယ်။ ကြည်ညိုဖွယ်အသံတော်နှင့် ကြည်ညိုဖွယ်

တရားတော် ကြားရသဖြင့် ဖြစ်ပေါ်တဲ့ကြည်ညိုတာကို ရှုသိပြီးတော့လည်း ပွားစေနိုင်ပါတယ်။ ကြည်ညိုပြီး ဝမ်းမြောက်မှုတွေလည်း များစွာဖြစ်ပါ လိမ့်မယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်နေတဲ့အခါ ဝမ်းမြောက်မှု ပီတိကို ရှုသိပြီးတော့လည်း ပွားစေနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီ ပီတိ ရှုသိပြီးပွားစေပုံကတော့ အလွန်ပဲနီးစပ် ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပါဠိတော်များမှာ တရားနာပရိသတ်တို့သန္တာန်၌ (ကလက္ခ စိတ္တ-ခံကျန်းတဲ့စိတ်ဖြစ်နေတဲ့ အခါ၊ ဗုဒ္ဓစိတ္တ-နူးညံ့တဲ့စိတ် ဖြစ်နေတဲ့အခါ၊ ဝိနိဝရဏစိတ္တ-နီဝရဏ ကင်းတဲ့စိတ် ဖြစ်နေတဲ့အခါ၊ ဥဒ္ဓစ္စစိတ္တ-ဝမ်းမြောက်တက်ကြွတဲ့စိတ် ဖြစ်နေတဲ့အခါ) မြတ်စွာဘုရားက သစ္စာလေးပါးကို ဟောပြသဖြင့် တရားထူးရသွားကြကြောင်း ပြဆိုထား ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မိမိကိုယ်တွင်းကတွေ့ထိမှု၊ အဆိုး အကောင်း ခံစားမှု၊ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြင်မှုစသည်တွေကိုလည်း ရှုသိပြီးတော့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေနိုင်ပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ ကြားမှုအစရှိသော ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်တွေဟာ အမည်ပညတ်မျှ မဟုတ်ဘူး။ တကယ်ဖြစ် တကယ်ရှိနေတဲ့ ပရမတ် တရားအစစ်တွေပဲ။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးဆိုတာ အဲဒီပရမတ်တရားတွေပဲ။ ပိုင်းခြားသိအပ်တဲ့ ပရိညေယျ-ဒုက္ခသစ္စာဆိုတာလည်း ဒီပရမတ် တရားတွေပဲ။ ဒါကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာကိုပိုင်းခြား၍ သိရမည်လို့ဆိုတဲ့ ဒေသနာတော်နှင့်အညီ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း အဲဒီဒုက္ခသစ္စာတရားတွေကို အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ပိုင်းခြားသိတယ်။ အဲဒီလို သိတိုင်း သိတိုင်း နိစ္စ သုခ အတ္တအနေဖြင့်ထင်မှားပြီး နှစ်သက်မည်တဏှာဟာ ဖြစ်ခွင့်မရှိဘဲ ကင်းကင်းသွားတယ်။ အဲဒါဟာ သမုဒယကို ပယ်အပ်သည်လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း တဒဂ်ပဟာန်ဖြင့် ပယ်ပယ် သွားတာပဲ။ အဲဒီလိုသိရတဲ့အာရုံမှာ မသိမှု သိမှားမှု အဝိဇ္ဇာမှစ၍

ကိလေသာကပ်ဝိပါက် ဖြစ်ခွင့်မရှိဘဲ ချုပ်ငြိမ်းချုပ်ငြိမ်းသွားတယ်။
 အဲဒါဟာ တဒဂ်နိရောပေ။ ရှုသိတိုင်း ရှုသိတိုင်း အဲဒီ တဒဂ်နိရောကို
 ပြီးစေလျက် ဆိုက်ရောက်တယ်။ ရှုသိတိုင်း ရှုသိတိုင်း ဝိပဿနာမဂ္ဂင်
 တရားတွေ ပွားနေပုံကိုတော့ အထူးပြောစရာမလိုပါဘူး။ အဲဒီလို ကြားမှု
 စသည်ကို ရှုသိပြီး သစ္စာလေးပါးကို သိသင့်သည့်အတိုင်းသိသော
 ဝိပဿနာကိုပွားစေလျက် အရှင်ကောဏ္ဍညဟာ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို
 ကြားနေစဉ်မှာပင် သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်သို့ရောက်ပြီး သောတာပန်
 ဖြစ်သွားတယ်။ သို့မဟုတ် တရားပြီးဆုံးသွားခါစ၌ သောတာပတ္တိ
 မဂ်ဖိုလ်သို့ရောက်ပြီး သောတာပန်ဖြစ်သွားတယ်လို့ မှတ်ယူနိုင်ပါတယ်။

မဂ်ဉာဏ်၌ မြူအညစ်အကြေးကင်းပုံ

အဲဒီလိုဖြစ်ရာမှာ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ကို (ဝိရဇံ)မြူ
 ကင်းတယ်။ (ဝိတမလံ) အညစ်အကြေးကင်းတယ်လို့ ချီးမွမ်းဂုဏ်ပြု
 ထားပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ဘယ်လိုမြူကင်းတာလဲ။ ဘယ်လို အညစ်
 အကြေးကင်းတာလဲလို့ စဉ်းစားစရာရှိတယ်။ သာရတ္ထဒီပနီ ဋီကာမှာ
 ဖွင့်ပြထားတာကတော့ အပါယ်လားကြောင်းဖြစ်တဲ့ ရာဂစသော
 မြူကင်းတယ်။ ဒိဋ္ဌိနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာဆိုတဲ့ အညစ်အကြေးလုံးဝကင်းတယ်လို့
 ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါဟာ သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်အပ်တဲ့
 ကိလေသာကို မြူအညစ်အကြေးအဖြစ်ဖြင့် ပြဆိုတာပါပဲ။ ပဋိသန္တိဒါမဂ်
 အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားတာကတော့ မြူဆိုတာလည်း ရာဂစသည်ပဲ၊
 အညစ်အကြေးဆိုတာလည်း ရာဂစသည်ပဲဆိုတဲ့အနေနှင့် ဖွင့်ပြပြီးတော့
 ရာဂစသည်ဟာ လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် မြူမည်တယ်။ ဖျက်ဆီး

တတ်သောကြောင့် အညစ်အကြေးမည်တယ်လို့လည်း ဖွင့်ထားပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ စဉ်းစားစရာ ရှိလာပြန်တယ်။ ဒီမြူအညစ်အကြေးတွေက မွေစက္ခုခေါ်တဲ့ မင်္ဂလာသံဃာ့နှင့်မယှဉ်တာကို ကင်းတယ်လို့ ဆိုလိုတာလား။ အရိယမင်္ဂလာသံဃာ့ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုမသိမမြင်နိုင်အောင် မနှောင့်ယှက်နိုင်တာကို ဆိုလိုတာလားလို့ စဉ်းစားစရာရှိလာပြန်တယ်။ မင်္ဂလာသံဃာ့ဆိုတာ ကိလေသာတို့နှင့်ယှဉ်စပ်ခြင်း လုံးဝမရှိသောကြောင့် မယှဉ်တာကိုတော့ မဆိုလိုကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒီတော့ နိဗ္ဗာန်ကို မသိမမြင်နိုင်အောင် မနှောင့်ယှက်နိုင်တာကိုပင် “ကိလေသာ မြူကင်းတယ်၊ ကိလေသာ အညစ်အကြေးကင်းတယ်”လို့ ယူဖို့ရှိပါတယ်။

မနှောင့်ယှက်နိုင်ပုံကတော့ သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်သည့် ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာတို့နှင့် အပါယ်လားကြောင့် ရာဂစသည်တို့ အားရှိနေသေးသမျှကာလပတ်လုံး ဝိပဿနာရှုနေသော်လည်း သောတာပတ္တိဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မမြင်နိုင်သေးဘူး။ မျက်စိမှာ တိမ်သလားက ဖုံးကွယ်နှောင့်ယှက်နေလို့ အဆင်းကို မမြင်နိုင်သလိုပေါ့။ ဝိပဿနာဉာဏ်ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ အဲဒီ ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် အပါယ်လားကြောင်း ရာဂစသည်တွေဟာ အားနည်းသွားတယ်။ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို မမြင်နိုင်အောင် မနှောင့်ယှက်နိုင်တော့ဘူး။ မျက်စိမှာ တိမ်သလား ပါးသွားတဲ့အခါ မမြင်နိုင်အောင် မဖုံးကွယ် မနှောင့်ယှက်နိုင်သလိုပေါ့။ အဲဒီလိုအခါမှာ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်က နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်တွေ့မြင်ပြီး ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီလို နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ပြီး ဖြစ်ပေါ်နိုင်လောက်အောင် အစွမ်းသတ္တိရှိတာကိုပင် (ဝိရဇ)မြူကင်းတယ်၊ (ဝိတမလ) အညစ်အကြေးကင်းတယ်လို့ ဆိုလိုတယ်လို့ ယူသင့်ပါတယ်။

ဝိပဿနာဖြင့် အစွမ်းကုန်ပယ်ပြီးမှ

မဂ်ဉာဏ်ဟာ ပယ်သည်

ဒီလိုယူခြင်းဖြင့် ဓမ္မစက္ခု-တရားမျက်စိဆိုတာနှင့်လည်း သင့်လျော်ညီညွတ်ပါတယ်။ (တဿ တံ ဥပ္ပန္နဘာဝံ ဝိနာသယမာနံ ယသ္မာ တံ တံ လောကီယလောကုတ္တရဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ) လို့ ဆိုတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် (၃-၃၃၀) (ပဌမံ လောကီယဉာဏေန ယထာဗလံ ပဟိနမေဝ လောကုတ္တရဉာဏံ ပဟေတိ) ရှေးဦးစွာ လောကီဝိပဿနာဉာဏ်က အစွမ်းအားရှိသမျှ ပယ်ထားပြီးသားဖြစ်တဲ့ ကိလေသာကို လောကုတ္တရာ မဂ်ဉာဏ်က အမြစ်ပြတ်ပယ်သည်လို့ဆိုတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာတို့ နှင့်လည်း ညီပါတယ်။

ဝိပဿနာဉာဏ်ကပဲ မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်လာတယ်

ဒီနေရာမှာ အထူးသတိပြုစရာကတော့ လောကုတ္တရာမဂ်ဉာဏ် ဆိုတာလည်း တခြားကလာပြီး ဖြစ်ပေါ်တာမဟုတ်ဘူး။ ရှေးရှေးစိတ်မှ ဆက်ခံပြီး နောက်နောက်စိတ်များဖြစ်လာသလို ဝိပဿနာဉာဏ်မှ ဆက်ခံပြီးဖြစ်ပေါ်လာတာပဲ။ ကေတ္တနည်းအရအားဖြင့်ဆိုရင် ဝိပဿနာ ဉာဏ်ကပဲ မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်လာတယ် လို့လည်း ဆိုနိုင်ပါတယ်။ အဲဒါကို အထူးသတိပြုရမယ်။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာဉာဏ်၏ အစွမ်းကြောင့် အင်အားနည်းနေတဲ့ ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာအစရှိသော ကိလေသာမြူအညစ် အကြေးတွေဟာ နိဗ္ဗာန်ကိုမမြင်အောင် မဖုံးကွယ် မနှောင့်ယှက်နိုင်တာ

ကိုပင် မြူအညစ်အကြေးကင်းတယ်လို့ ဆိုလိုကြောင်း မှတ်ယူဖို့ ပါပဲ။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ဗြဟ္မာယုသုတ်(၃၄၆)မှာ အောက်မဂ်သုံးပါးကို ဓမ္မစက္ခု-တရားမျက်စိလို့ဆိုတယ်။ ဥပရိပဏ္ဏာသ ဣရာဟုလောဝါဒသုတ် (၃၂၇)မှာ အရိယမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်လေးပါးကို ဓမ္မစက္ခု-တရားမျက်စိလို့ ဆိုပါတယ်တဲ့။ အဲဒီ အထက်မဂ်ဉာဏ်များကို “မြူအညစ်အကြေး ကင်းတယ်”လို့ ဆိုရာတွေမှာလည်း ဝိပဿနာဉာဏ်၏အစွမ်းကြောင့် ကာမရာဂ ဗျာပါဒ စသည်တို့ အင်အားနည်း၍ နိဗ္ဗာန်ကိုမမြင်အောင် မနှောင့်ယှက်နိုင်တာကိုပင် (ဝိရုဇ ဝိတမလ)ဆိုတယ်လို့ ယူသင့်ပါတယ်။ ယခုလို နက်နက်နဲနဲ စိစစ်ပြောဆိုနေရတာကလည်း တခြားကြောင့် မဟုတ်ပါဘူး၊ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဆိုတာ တခြားမှလာပြီးဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး၊ ဝိပဿနာဉာဏ်မှပင် ပကတူပနိဿယအစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာတယ် ဆိုတာ နားလည်စေချင်လို့ပါပဲ။

အဲဒီ ဓမ္မစက္ခု-တရားမျက်စိခေါ်တဲ့ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်က ဘယ်လိုဖြစ်သလဲလို့ဆိုတော့- ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ၊ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓ ဓမ္မန္တိ-ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိတဲ့ တရားဟူသမျှဟာ ချုပ်ခြင်းသဘော ရှိတာချည်းပဲလို့ သိမြင်လျက် ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒီလိုသိမြင်တာက နှစ်မျိုးရှိတယ်။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် စသည်ဖြစ်ခိုက်မှာ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ချက်ချင်းပင် ပျက်ပျက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတဲ့အတွက် ဖြစ်ပေါ်လာသမျှဟာ ချုပ်ပျက်သွားတာချည်းပဲလို့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်တာက တစ်မျိုးပဲ။ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ (ပဝတ္ထခေါ်) ရုပ်နာမ် အယဉ်၏ ခဏမစဲ ပျက်ပျက် သွားတာကို သိသိနေရင်း ရုပ်နာမ် သင်္ခါရ လုံးဝချုပ်ငြိမ်းတဲ့သဘော ထဲကို သက်ဝင်သွားသလို သိမြင်သွားတယ်။ အဲဒီလိုသိမြင်သွားတာဟာ

နိဗ္ဗာန်အငြိမ်းစာတ်သဘောကို မျက်မှောက်တွေ့ပြီး သိမြင်သွားတာပဲ။
 အဲဒီအခါမှာ ဖြစ်ဖြစ်သမျှတွေဟာ အကုန်လုံး ချုပ်ငြိမ်းကင်းဆိတ်သွားတဲ့
 အနေဖြင့်ပဲ သိမြင်ရတယ်။ ဒါက အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်ပုံတစ်မျိုးပဲ။
 ဓမ္မစက္ခု-တရားမျက်စိခေါ်တဲ့ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ပုံဟာ ယခု
 ပြောခဲ့တဲ့ သိမြင်နစ်မျိုးထဲမှာ ဒုတိယ သိမြင်ပုံအတိုင်း သိမြင်ပြီး
 ဖြစ်သွားတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် သောတာပတ္တိမဂ်သို့ ရောက်တဲ့အခါမှာ
 ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေ အကုန်လုံး ချုပ်ငြိမ်းကင်းဆိတ်တဲ့သဘောထဲသို့
 ရောက်သွားတဲ့အနေဖြင့် ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒီလို သောတာပတ္တိ
 မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်သွားရင် ဖြစ်ပေါ်သမျှဟာ ချုပ်ပျက်တာချည်းပဲလို့
 သိတဲ့ ဉာဏ်အမြင်လည်း ခိုင်မြဲသွားတာပဲ။ အထက်မဂ်ဉာဏ်များဖြင့်
 သိပုံလည်း နည်းတူပါပဲ။ ဒါကြောင့် ရုဋ္ဌရာဟုလောဝါဒသုတ်မှာ
 မဂ်ဉာဏ်လေးပါးလုံးဖြစ်ပုံကို (ဝိရဇံ ဝိတမလံ ဓမ္မစက္ခု ဥဒပါဒိ “ယံ
 ကိစ္ဆိ သမုဒယဓမ္မံ၊ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မန္တိ”)လို့ ထပ်တူပဲပြဆိုထား
 ပါတယ်။

မဂ်ဉာဏ်၏အာရုံ နိဗ္ဗာန်မှာ

ရုပ်နာမ်အားလုံးချုပ်ကြောင်း

ဒီနေရာမှာ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက ရုဋ္ဌနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာ၌
 “သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ခုနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာ-
 သဟဂုတ်စိတ် ၁-ခုဆိုတဲ့ ဒီ အကုသိုလ်စိတ် ၅-ခုချုပ်တဲ့အကြောင်း”
 ပြဆိုထားတာကို အကိုးအကား သာကေပြုပြီးတော့ “သောတာပတ္တိ

မဂ်ဖိုလ်ခဏ၌ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရအားလုံး ချုပ်ငြိမ်းနေတာကို တွေ့ရတယ်” ဆိုတာကိုပစ်ပယ်ပြီး ပြောဟော ရေးသားထားတယ်။ သူ့အယူအဆက “သောတာပတ္တိဖိုလ်ဖြင့် အကုသိုလ်စိတ် ၅-ခု၏ချုပ်ငြိမ်းကိုသာလျှင် သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်က အာရုံပြုသိမြင်ရမယ်”လို့ ယူဆထားဟန် တူပါရဲ့။ အဲဒါကတော့ အလွန်လွဲမှားနေတဲ့ အယူအဆပါပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ အကုသိုလ် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းမျှ ချုပ်ငြိမ်းကိုလည်း ဆိုတာမဟုတ်ဘူး။ ရုပ်တရား နာမ်တရား တစ်စိတ် တစ်ပိုင်းမျှ ချုပ်ငြိမ်းကိုလည်း ဆိုတာမဟုတ်ဘူး။ အမှန်မှာတော့ ကိလေသာ ကံ ဝိပါက်ဆိုတဲ့ ဝဋ်သုံးပါးလုံး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရအားလုံး ချုပ်ငြိမ်းကင်းဆိတ်တဲ့သဘောကိုသာ နိဗ္ဗာန်လို့ ဆိုတာပဲ။ အဲဒီတော့ အရိယမဂ်ဖိုလ်က ဘာကိုအာရုံပြုသလဲလို့ မေးရင် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုတယ်လို့ ဖြေရမှာပဲ။ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာကလည်း ယခုပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း ရုပ်နာမ်သင်္ခါရအားလုံး ချုပ်ငြိမ်းကင်းဆိတ်တဲ့သဘောပဲ။ ဒီတော့ “သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ဖြစ်ခိုက်မှာ သိစရာရော သိတာရော ချုပ်ငြိမ်း ကင်းဆိတ်နေတာကိုသာ တွေ့နေရတယ်”ဆိုတာဟာ သဘာဝကျတဲ့ အစစ်အမှန်တွေသိပုံပဲ။

သေသေချာချာသတိပြုပြီး ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ရင် အဲဒီ စူဠနိဒ္ဒေသ ပါဠိအဋ္ဌကထာ၏အဖွင့်ခံ ပါရာယနဝဂ် အဓိတသုတ်မှာပဲ “ဧတ္ထေတံ ဥပရုဇ္ဈတိ- ဤနိဗ္ဗာန်အငြိမ်းဓာတ်၌ ထိုနာမ်ရုပ်အားလုံးချုပ်တယ်လို့ ဆိုထားတာကို ထင်ရှားတွေ့နိုင်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ “သောတာပတ္တိ မဂ်၏ အာရုံနိဗ္ဗာန်နှင့် အထက်မဂ်များ၏ အာရုံနိဗ္ဗာန်ဟာ အတူတူပဲလား၊ ကွဲပြားပါသလား”လို့ မေးရင်လည်း “အတူတူပါပဲ၊ မကွဲပြားပါဘူး”လို့ ဖြေရမှာပါပဲ။ အကယ်၍ သောတာပတ္တိမဂ်က အကုသိုလ်စိတ် ၅-ခု

• ၄၂၆

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

ချုပ်တာကိုသာ အာရုံပြုတယ်။ အခြားမဂ်များကလည်း သူ့တို့ပယ်တဲ့ စိတ်များချုပ်တာကို အာရုံပြုတယ်ဆိုရင် မဂ်လေးပါး၏ အာရုံနိဗ္ဗာန်တွေဟာ ၄-ပါးကွဲနေမှာပေါ့။ အဲဒီလို မကွဲပြားပါဘူး။ တစ်ပါးတည်းသော နိဗ္ဗာန်ကိုသာ အာရုံပြုကြောင်း အလွန်အလွန် ထင်ရှားနေပါတယ်။

ဒါကြောင့် “သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်က အကုသိုလ်စိတ် ၅-ခု ချုပ်ခြင်းကိုသာ အာရုံပြုသိမြင်ရမယ်”လို့ ယူဆချက်ကို အလွန်လွဲမှားတယ်လို့ ဆိုခဲ့တာပါပဲ။ စိစစ်ချက်တွေ များနေတာနဲ့ မူလအကြောင်းရင်း အဆက်ပြတ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် မူလအကြောင်းရင်း ပါဠိအနက်ကို ပြန်ပြီး ဖော်လိုက်ကြဦးစို့။

ဣမသ္မိ ဝေယျာကရဏသ္မိ-ဤဓမ္မစကြာသုတ်တရားတော်ကို၊ ဘညမာနေ-ဟောနေစဉ်၊ ဝါ-ဟောပြီးခါစ၌၊ အာယသ္မတော ကောဏ္ဍညဿ- အရှင်ကောဏ္ဍညမထေရ်အား၊ ဝိရဇံ-မြူကင်းသော၊ ဝိတမလံ-အညစ်အကြေးကင်းသော၊ ဓမ္မစက္ခု-သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဟူသော တရားမျက်စိသည်၊ ဥဒပါဒီ-ဖြစ်ပေါ်လေပြီ။ (ကိန္တိ-အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်းဟူမူ) သမုဒယဓမ္မံ-ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသော၊ ယံ ကိစ္ဆိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော တရားသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ တံ သဗ္ဗံ-ထို အလုံးစုံသည်၊ နိရောဓဓမ္မန္တိ-ချုပ်ခြင်း သဘောရှိသည်ဟု ဖြစ်ပေါ်လေပြီ။

ဟောတဲ့တရားကို သဘောကျရုံနဲ့.

မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်တာမဟုတ်ပါလား

ဒီနေရာမှာ စောဒကတက်စရာ ရှိပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ ယခုခွတ်ပြတဲ့ ပါဠိအနက်ထဲမှာ အရှင်ကောဏ္ဍည ဝိပဿနာရှုကြောင်း မပါဘူး မဟုတ်ပါလား။ ဓမ္မစကြာသုတ်ကို မြတ်စွာဘုရားဟောနေတုန်း (သို့မဟုတ်) ဟောပြီးခါစမှာ ဓမ္မစက္ခုခေါ်တဲ့ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ကြောင်းသာ ပါတယ်မဟုတ်ပါလား။ အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူတဲ့ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကိုသဘောကျပြီး သောတာပတ္တိ မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်တာမဟုတ်ပေဘူးလား။ အဲဒီလိုဆိုတော့ အရှင် ကောဏ္ဍည ဝိပဿနာရှုပုံတွေကိုပြတာဟာ ဝိမနေပေဘူးလားလို့ စောဒကတက်စရာ ရှိပါတယ်။ မပိုပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဒီဓမ္မစကြာသုတ်ထဲမှာပဲ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေအပ်တယ်လို့လည်း ဟောထားတယ်။ ဒုက္ခေ ဉာဏံ-စသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ အဖွင့်ပါဠိအဋ္ဌကထာ တို့၌ ဒုက္ခသစ္စာနှင့် သမုဒယသစ္စာတို့ကိုရှုပြီး သိရမယ်လို့လည်း ပြဆိုထားတယ်။ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေက ပြည်စုံမှ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်တယ်လို့ ပြဆိုထားချက်တွေလည်းရှိတယ်။ ကာယ ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မဆိုတဲ့ တရားလေးပါးထဲက တစ်ပါးပါးကိုမျှ မရှုရင် ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာ မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ အတိအလင်းပြဆို ထားတာလည်းရှိတယ်။ (တတိယပိုင်း နှာ- ၁၅၇ မှာ သာဓကကို ထုတ်ပြခဲ့ပါပြီ)။ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ဖြစ်ပွားစေမှ သမ္မာသတိမဂ္ဂင် ဖြစ်ကြောင်းလည်း ပါဠိ အထင်အရှားရှိတယ်။ (နှာ-၁၆၀ ၌ ပြခဲ့ပြီ)။

အဲဒီလို အကြောင်းများစွာတို့အရအားဖြင့် ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို မပွားစေဘဲ အရိယမဂ္ဂင် ဖြစ်ရိုးမရှိသောကြောင့် တရားနာရင်း ဝိပဿနာမဂ္ဂင် ပွားစေပုံကို သိနားလည်ကြစေရန် တကယ်လိုနေတဲ့အတွက် ထုတ်ဖော် ပြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ထုတ်ဖော်ပြတဲ့နည်းများထဲက တစ်နည်းနည်းဖြင့် ဝိပဿနာရှုလျက် တစ်ခဏအတွင်းမှာပင် သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်တော်မူတယ်လို့ မှတ်ကြရမယ်။

အရှင်ကောဏ္ဍည သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ရပုံကို ပြပြီးတဲ့နောက် ဓမ္မစကြာသုတ် တရားတော်အား ကောင်းချီးပေးပုံ စသည်များကို သံဂါယနာတင် မထေရ်မြတ်တို့က ဒီလိုပြထားကြပါတယ်။

နတ်ဗြဟ္မာတို့ ကောင်းချီးပေးပုံ

ပဝတ္တိတေ စ ပန ဘဂဝတာ ဓမ္မစက္ကေ ဘုမ္မာ ဒေဝါ သဒ္ဓ မနုဿာဝေသံ “တေ ဘဂဝတာ ဗာရဏသီယံ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သမထေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မာနာ ဝါ ကေနစိ ဝါ လောကသ္မိ”န္တိ။

စ ပန-အထူးမှတ်ဖွယ်ကား၊ ဘဂဝတာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဓမ္မစက္ကေ-တရားစက်ဘီးကို၊ ပဝတ္တိတေ-လည်စေအပ်ပြီးလတ်သော်၊ (တရားစက်ဘီးဆိုတာ တရားကို ထိုးထွင်းသိတော်မူတဲ့ ပဋိဝေဇ ဉာဏ်နှင့် ဟောသင့်တဲ့ အခြင်းအရာစသည်ကို သိတော်မူတဲ့ ဒေသနာဉာဏ် ဒီဉာဏ် ၂-ပါးဖြစ်ကြောင်း အဋ္ဌကထာက ဖွင့်ပြထား ပါတယ်။ ဓမ္မစကြာသုတ်တရားကို ဟောတော်မူခြင်းဖြင့် ထိုတရား စက်ဘီးကိုလည်စေသည် မည်ပါသတဲ့။ တစ်နည်း အနက်ပြန်ရလျှင်)

ဓမ္မစက္က-ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို၊ ပဝတ္တိတေ-ဟောအပ်ပြီးလတ်သော်၊
ဘုမ္မာ ဒေဝါ-မြေပြင်၌တည်သောနတ်တို့သည်၊ သဒ္ဓ-ကောင်းချီးပေး
သံကို၊ အနုဿာဝေသုံ-တစ်ပြိုင်နက် ကြွေးကြော်ကြလေကုန်ပြီ။
(ကိန္တိ-အဘယ်သို့နည်းဟူမူ)

လောကသ္မိ-လောက၌၊ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သမထေန ဝါ
ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မဇ္ဈာ ဝါ ကေနစိဝါ-
သမထ အမည်ခံသူဖြစ်စေ၊ ဗြာဟ္မဏ အမည်ခံသူဖြစ်စေ၊ နတ်ဖြစ်စေ၊
မာရ်နတ်ဖြစ်စေ၊ ဗြဟ္မာဖြစ်စေ၊ အခြားတစ်စုံတစ်ယောက်ဖြစ်စေ၊
မပြန်နစ်စေနိုင် မတားမြစ်နိုင်သော၊ အနုတ္တရံ-သူ့ထက်အလွန် အမြတ်
မရှိသော၊ တေ ဓမ္မစက္က-ဤတရားစက်ကို၊ ဝါ-ဤဓမ္မစကြာ
တရားတော်ကို၊ ဘဂဝတာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဗာရာဏသီယံ-
ဗာရာဏသီမြို့နယ်ဖြစ်သော၊ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ-ဣသိပတနေ
မည်သော မိဂဒါဝုန်တော၌၊ ပဝတ္တိတံ-လည်စေအပ် ဟောတော်မူအပ်
လေပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ကြွေးကြော်ကြလေကုန်ပြီ။

ဘုမ္မာနံ ဒေဝိနံ သဒ္ဓံ သုတ္တာ စာတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝါ
သဒ္ဓ မနုဿာဝေသုံ။ပ။ စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဒေဝိနံ သဒ္ဓံ သုတ္တာ
တာဝတိံသာ ဒေဝါ။ပ။ ယာမာ ဒေဝါ။ပ။ တုသိတာဒေဝါ။ပ။ နိမ္မာနရတီ
ဒေဝါ။ပ။ ပရနိဗ္ဗိတဝသဝတ္တိ ဒေဝါ။ပ။ ဗြဟ္မကာယိကာ ဒေဝါ
သဒ္ဓမနုဿာဝေသုံ “တေ ဘဂဝတာ ဗာရာဏသီယံ ဣသိပတနေ
မိဂဒါယေ အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္က ပဝတ္တိတံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သမထေန ဝါ
။ပ။ ကေနစိ ဝါ လောကသ္မိ”န္တိ။

ဘုမ္မာနံ ဒေဝိနံ သဒ္ဓံ သုတ္တာ-မြေတည်နတ်တို့၏ ကောင်းချီးပေး
ကြွေးကြော်သံကိုကြားကုန်၍၊ စတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝါ- စတုမဟာရာဇ်

• ၄၃၀

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

နတ်တို့သည်။ သဒ္ဓံ-ကောင်းချီးပေးသံကို၊ အနုဿာဝေသုံ-တစ်ပြိုင်နက်
 ကြွေးကြော်ကြလေကုန်ပြီ။ပ။ စတုမဟာရာဇိကာနံ ဒေဝါနံ သဒ္ဓံ သုတ္တာ-
 စတုမဟာရာဇိနတ်တို့၏ ကောင်းချီးပေး ကြွေးကြော်သံကို ကြားကုန်၍၊
 တာဝတိံသာ ဒေဝါ-တာဝတိံသာ နတ်တို့သည်။ပ။ ယာမာ ဒေဝါ-
 ယာမာနတ်တို့သည်။ပ။ တုသိတာ ဒေဝါ-တုသိတာနတ်တို့သည်။ပ။
 နိမ္မာ နရုတိဒေဝါ-နိမ္မာနရုတိနတ်တို့သည်။ပ။ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္ထိ ဒေဝါ-
 ပရနိမ္မိတဝသဝတ္ထိနတ်တို့သည်။ပ။ ဗြဟ္မကာယိကာ ဒေဝါ-ဗြဟ္မာ
 နတ်တို့သည်။ သဒ္ဓံ-ကောင်းချီးပေးသံကို၊ အနုဿာဝေသုံ-တစ်ပြိုင်နက်
 ကြွေးကြော်ကြလေကုန်ပြီ။ (ကိန္တိ-အဘယ်သို့နည်းဟူမူ)

လောကသ္မိ-လောက၌၊ အပ္ပဋိဝတ္ထိယံ။ပ။ ကေနစိ ဝါ-
 သမဏအမည်ခံသူဖြစ်စေ။ပ။ အခြားတစ်စုံတစ်ယောက်ဖြစ်စေ မပြန်နစ်
 စေနိုင် မတားမြစ်နိုင်သော၊ အနုတ္တရံ-သူ့ထက် အလွန်အမြတ်မရှိသော၊
 တေ ဓမ္မစက္ကံ-ဤတရားစက်ကို၊ ဝါ-ဤဓမ္မစကြာတရားတော်ကို၊
 ဘဂဝတာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဗာရာဏသီယံ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ-
 ဗာရာဏသီမြို့နယ် ဣသိပတနမည်သော မိဂဒါဝန်တော၌၊ ပဝတ္ထိတံ-
 လည်စေအပ် ဟောတော်မူအပ်လေပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြွေးကြော်ကြလေ
 ကုန်ပြီ။

ဣတိဟ တေန ခဏေန တေန မဟုတ္တေန ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ
 သဒ္ဓေါ အဗ္ဗုဂ္ဂန္တိ။

ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဣဟ-ဤလောက၌၊ တေန ခဏေန-
 ထိုခဏဖြင့်၊ တေန မဟုတ္တေန-ထိုမဟုတ်ဖြင့်၊ သဒ္ဓေါ-ကောင်းချီး
 နုမော် ကြွေးကြော်သံသည်၊ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ-ဗြဟ္မာ့ပြည်
 တိုင်အောင်၊ အဗ္ဗုဂ္ဂန္တိ-ပျံ့နှံ့တက်လေပြီ။

တေန လယေန- ပဋိသံ အဋ္ဌကထာဌာန မရှိ

[အဘိဓာန်ကျမ်းမှာ လက်ဖျစ် ဆယ်တွက်ကာလကို ခဏ ၁-ခုဟု ဆို၏။ ၁၀-ခဏကို လယ ၁-ခု၊ ၁၀-လယကို ခဏလယ ၁-ခု၊ ထို ခဏလယ ၃၀-ကို ၁-မုဟုတ် ဟူ၍လည်း ဆို၏။ ထိုအဆို အရအားဖြင့် တစ်မုဟုတ်ကာလသည် ခဏပေါင်းတစ်ထောင်မျှရှိနေ ရာတွင် အဘယ်သို့ ယူသင့်ပါသနည်းဟူမူ ပဋိသန္တိဒါမင်္ဂအဋ္ဌကထာ၌ “တေန ခဏေနာတိ ဝစနံ-ထိုခဏဖြင့် ဟူသောစကားကို၊ ဝိသေ- သေတွာ-အထူးပြု၍၊ တေန မုဟုတ္တေနာတိ-ထိုမုဟုတ်ဖြင့်ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပေသည်။ မုဟုတ္တသင်္ခါတေန-မုဟုတ်ဟုဆိုအပ်သော၊ ခဏေန- ခဏဖြင့်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-ဤသို့ ဆိုလို၏။ န ပရမတ္ထခဏေန- အစစ်အမှန်ခဏဖြင့် မဟုတ်ပေ။ ဣတိ-ဤသို့ဆိုလိုပေ၏”ဟု ဖွင့်ပြထားသည်။ ထိုခဏဖြင့်ဟူရာ၌ လက်ဖျစ်ဆယ်တွက်ခဏကို မဆိုလို၊ မုဟုတ်ခဏကိုသာ ဆိုလိုပါသတဲ့။ ဤပဋိသန္တိဒါမင်္ဂ၏ အဋ္ဌကထာအလိုအားဖြင့် တေနလယေန-ဟူသော ပါဠိမရှိသော သီဟိုဠ်မှု ယိုးဒယားမှု ကမ္ဘောဒီးယားမှုတို့က သာ၍သင့်ပေသည်။ ထိုသာ၍သင့်သောမှုကို ဤသို့ပြဆိုလိုက်ပါသည်။ အမှာစကား။]

မြေလျှော်လှုပ်ခြင်းနှင့် အရောင်အလင်း ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

အယဉ္ဇ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု သင်္ကပ္ပိ သမ္ပကပ္ပိ သမ္ပဝေဓိ၊ အပ္ပမာဏော စ ဥဉ္ဇာရော ဩဘာသော လောကေ ပါတုရ ဟောသိ အတိက္ကမ္မ ဒေဝိနံ ဒေဝိနဘာဝန္တိ။

အယဉ္ဇ ဒသသဟဿိ လောကဓာတု-ဤတစ်သောင်းသော
 လောကဓာတ်သည်လည်း၊ သင်္ကမ္ပိ-တက်၍ တက်၍ လှုပ်၏၊ (ဥဒ္ဓ
 ဥဂ္ဂန္တိ-အထက်သို့တက်လျက်၊ သုဠကမ္ပိ-ကောင်းစွာလှုပ်၏၊ ဤပဋိသံ-
 ဌနှင့်အညီပင်) သမ္ပကမ္ပိ-တက်၍ သက်၍ လှုပ်၏၊ (ဥဒ္ဓ ဥဂ္ဂန္တိ
 အစော့ ဩက္ကမန္တိ သုဠ၊ ပကမ္ပိ-ယင်း ဌ-ပင်) သမ္ပဝေဓိ-အရပ်
 လေးမျက်နှာသို့၊ ခါရမ်းလျက်လှုပ်၏၊ (စတုဒ္ဓိသာ ဂစ္ဆန္တိ-အရပ်
 လေးမျက်နှာသို့သွားလျက်၊ သုဠ၊ ပဝေဓိ-ကောင်းစွာတုန်လှုပ်၏-
 ယင်း ဌ ပင်)။ အပ္ပမာဏော ဥဠာရော-အတိုင်းမသိ ပြန်ပြောသော၊
 ဩဘာသော စ-ဒေသနာဉာဏ်တော်ကြောင့်ဖြစ်သော အရောင်အလင်း
 သည်လည်း၊ အတိက္ကမ္မ ဒေဝါနံ ဒေဝါနုဘာဝံ-နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ အရောင်
 အလင်း အာနုဘော်ကိုကျော်လွန်၍၊ လောကေ-လောက၌၊ ပါတုရ-
 ဟောသိ-ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လေပြီ၊ ဣတိ-ဤတွင် စကားတစ်ရပ်ပြီးသည်။

မြတ်စွာဘုရား ဥဒါန်းကျူးတော်မူပုံ

အထ ခေါ် ဘဂဝါ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ “အညာသိ တဝ
 ဘော ကောဏ္ဍညော၊ အညာသိ တဝ ဘော ကောဏ္ဍညော”တိ။
 ဣတိ ဟိဒံ အာယသ္မတော ကောဏ္ဍညဿ “အညာသိ ကောဏ္ဍညော”
 တွေဝ နာမံ အဟောသိတိ။

အထ ခေါ်-ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို ဟောပြီးခါစ၊ အရှင်
 ကောဏ္ဍညအား သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဟူသော တရားမျက်စိဖြစ်ပေါ်
 ပြီးခါစ ထိုအခါကာလ၌၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အညာသိ တဝ

ဘော ကောဏ္ဍညော အညာသိ တဝ ဘော ကောဏ္ဍညောတိ-အချင်းတို့ ကောဏ္ဍည သိသွားပေပြီတကား၊ အချင်းတို့ ကောဏ္ဍည သိသွားပေပြီ တကားဟူ၍၊ ဣမံ ဥဒါနံ-ဝမ်းမြောက်ရွှင်လန်း ဤဥဒါန်းကို၊ ဥဒါနေသိ-ဝမ်းမြောက်သဖြင့် ကျူးရင့် မြွက်ဆိုတော်မူလေသည်။ ဣတိ ဟိ-ဤသို့၊ ဥဒါန်းစကား မြွက်ကြားကျူးရင့်သောကြောင့်ပင်လျှင်၊ အာယသုတော ကောဏ္ဍညဿ-အရှင်ကောဏ္ဍညအား၊ အညာသိ ကောဏ္ဍညောတွေဝ-အညာသိကောဏ္ဍညဟူ၍သာလျှင်၊ ဣဒံ နာမံ-ဤအမည်သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ခဲ့လေသည်၊ ဣတိ-ဤတွင် ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ် အပြီးသတ်ပါသတည်း။

ယခု နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့ ရွတ်ပြတဲ့ ပါဠိအနက်ကတော့ မဟာဝဂ္ဂ သံယုတ် ပါဠိတော်ရင်းမှာရှိတဲ့ ဓမ္မစကြာသုတ် အဆုံးသတ်စကားပါပဲ။ မြတ်စွာဘုရားက ဒီဓမ္မစကြာတရားဟောပြီးတဲ့အခါ ဆင်ခြင်ကြည့် လိုက်တော့ အရှင်ကောဏ္ဍည သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် တရားထူးသိသွား တာကို မြင်တော်မူတယ်။ အဲဒီအခါ ဝမ်းမြောက်တော်မူတဲ့အတွက် “ကောဏ္ဍည သိသွားပြီဟေ့၊ ကောဏ္ဍည သိသွားပြီဟေ့” လို့ ဝမ်းမြောက် စကား မြွက်တော်မူလိုက်ပါသတဲ့။ အဲဒီလို မြွက်ကြားတာကိုပဲ အစွဲပြုပြီး အရှင်ကောဏ္ဍညကို အများက အညာသိကောဏ္ဍညလို့ ခေါ်ကြ ပါတယ်တဲ့။ အဲဒီ သံယုတ်ပါဠိတော်အရဆိုရင်တော့ ဓမ္မစကြာ တရားတော်က ဒီတွင်ပဲ ပြီးဆုံးပါပြီ။ ဒါပေမယ့် ဝိနည်းပါဠိတော်အရ အားဖြင့် ဘိက္ခု သံဃာ ဖြစ်ထွန်းလာပုံကို ဆက်လက်ပြီးပြောစရာ ရှိနေပါသေးတယ်။ အဲဒီ ဝိနည်းပါဠိတော်စသည်မှာ ပြဆိုထားတဲ့ တရားစကားများကိုလည်း ဆက်ပြီးပြောရဦးမယ်။

အရှင်အညာသိကောဏ္ဍည

ရဟန်းအဖြစ် လျှောက်တောင်းပုံ

အထ ခေါ် အာယသွာ အညာသိကောဏ္ဍညော ဒိဋ္ဌဗ္ဗော ပတ္တဗ္ဗော ဝိဒိတဗ္ဗော ပရိယောဂါဋ္ဌဗ္ဗော တိဏ္ဍဝိစိကိစ္ဆော ဝိဂတ ကထံကထော ဝေသာရုပ္ပတ္တော အပရုပ္ပတ္တယော သတ္တုသာသနေ ဘဂဝန္တံ တေဒဝေါစ “လဘောယျဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗန္တံ၊ လဘောယျံ ဥပသမ္ပဒ”န္တိ။

အထ ခေါ်-မြတ်စွာဘုရား ဥဒါန်းကျူးပြီးသော ထိုအခါ၌၊ အာယသွာ အညာသိ ကောဏ္ဍညော-အရှင် အညာသိ ကောဏ္ဍညသည်၊ ဘဂဝန္တံ-မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဧတံ အဝေါစ-ဤသို့သောစကားကို လျှောက်ထားလေသည်တဲ့၊ ဘယ်လိုလျှောက်သလဲဆိုတော့ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ ဘဂဝတော သန္တိကေ-မြတ်စွာဘုရား၏ထံတော်၌၊ ပဗ္ဗန္တံ-ရှင်အဖြစ်ကို၊ လဘောယျံ-ရလို ပါသည်။ ဥပသမ္ပဒံ ရဟန်းပွင်းအဖြစ်ကို၊ လဘောယျန္တိ-ရလိုပါသည် ဟူသော၊ ဧတံ-ဤ တောင်းပန်စကားကို၊ အဝေါစ-လျှောက်ထားလေ သည်တဲ့။

မိရိုးဖလာဘာသာကို စွန့်ရန်မလွယ်

အရှင်ကောဏ္ဍညမှာ မိရိုးဖလာဘာသာတော့ ရှိမှာပဲ၊ အဲဒီ ဘာသာကိုစွန့်ပြီးတော့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားထံမှာ ရဟန်းပြုလိုတယ်

ဆိုတာ သာမန်ယုံကြည်မှုနှင့်တော့ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ယခုခေတ်ကာလမှာ အခြားဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်က ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာဝင်ပြီး ရဟန်းပြုဖို့ ဆိုတာ မလွယ်ကူဘူး၊ တချို့လူဆိုရင် သင်္ကန်းဝတ်ဖို့တောင် မဟုတ်သေးဘူး၊ တရားအားထုတ်ရန်အတွက် သရဏဂုံ သီလဆောက်တည်ရမယ်ဆိုတာတောင် မလွယ်ကူဘဲ ရှိနေသေးတာပဲ၊ အရှင်ကောဏ္ဍညမှ တစ်ပါးသော ပစ္ဆဝဂ္ဂီ ရဟန်းလေးပါးဟာလည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားထံ ရဟန်းပြုဖို့ ဆုံးဖြတ်နိုင်ကြဟန် မတူသေးဘူး။ အရှင်ကောဏ္ဍညကတော့ ဘာကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားထံမှာ ရဟန်းပြုဖို့လျှောက်ထားတောင်းပန်ပါသလဲလို့ဆိုတော့ အဲဒီလိုလျှောက်ထားတောင်းပန်နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းတွေကို ဒိဋ္ဌဓမ္မောအစရှိတဲ့ ဝိသေသနဂုဏ်ပုဒ်တွေဖြင့် ပြထားပါတယ်။

ဒိဋ္ဌဓမ္မ စသောဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံပုံ

ဒိဋ္ဌဓမ္မော-သိမြင်အပ်ပြီးသော တရားရှိသောကြောင့်လည်း တောင်းပန်ပါတယ်တဲ့။ သစ္စာလေးပါးထဲက နိရောဓသစ္စာဆိုတဲ့ နိဗ္ဗာန်တရားကိုလည်း မျက်မှောက်တွေ့လျက် သိမြင်ပြီးဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒီ နိဗ္ဗာန်အငြိမ်းခါတ်ကို သိမြင်ရတော့ ခဏမစဲဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတွေကိုလည်း ကြောက်စရာဆင်းရဲအနေနှင့် မြင်တယ်၊ အဲဒီ ရုပ်နာမ်ဆင်းရဲတွေကိုပင် နှစ်သက်သာယာနေတဲ့တဏှာကိုလည်း ဆင်းရဲဖြစ်ပွားကြောင်း အစစ်အနေနှင့်မြင်တယ်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-အမြင်မှန်အစရှိသော မဂ္ဂသစ္စာတရားကိုလည်း အငြိမ်းခါတ်သို့ ဆိုက်ရောက်ကြောင်း အကျင့်လမ်းကောင်း အစစ်အမှန်အနေနှင့် မြင်တယ်၊ အဲဒီလို

• ၄၃၆

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

သစ္စာလေးပါး တရားမှန်တွေကို ကိုယ်တိုင်တွေ့မြင်တော့ ဒီတရားတွေကို
 မြတ်စွာဘုရားဟာ အပြည့်အစုံတွေ့မြင်ပြီး ဖြစ်တယ်ဆိုတာ နိုင်နိုင်
 မြဲမြဲကြီး ယုံကြည်သက်ဝင်တယ်။ အဲဒီလို သက်ဝင်ယုံကြည်တာကို
 အဝေဗ္ဗပ္ပသာဒဉာဏ်ဖြင့် တရားကိုသိပြီးတော့ ယုံကြည်တဲ့သစ္စာတရား
 ခေါ်တယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ဆေးကောင်းကိုမှီဝဲရလို့ ရောဂါပျောက်တဲ့
 လူက ဆေးပေးတဲ့ဆရာကြီးကို ဆရာကောင်းပဲလို့သိပြီး ယုံကြည်တာ
 လိုပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မော-သစ္စာလေးပါးတရားကို ဘုရားဟောတဲ့
 အတိုင်း တွေ့မြင်ပြီးဖြစ်သောကြောင့်လည်း ရဟန်းအဖြစ် လျှောက်
 တောင်းပါတယ်တဲ့။

ဒိဋ္ဌ-တွေ့မြင်တယ် ဆိုတာကလည်း ဉာဏ်ဖြင့်တွေ့မြင်တာ
 မဟုတ်ဘဲ မျက်စိစသည်ဖြင့် တွေ့မြင်တာလည်းရှိတဲ့အတွက် ပစ္ဆိ
 ဓမ္မော-ရောက်အပ်ပြီးသော တရားရှိသောကြောင့်လို့လည်း ထပ်ပြီး
 ဖော်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီရောက်ဆိုတာကလည်း ဉာဏ်ဖြင့်ရောက်တာ
 မဟုတ်ဘဲ အခြားရောက်ခြင်းလည်းရှိတဲ့အတွက်၊ ဝိဒိတ ဓမ္မော-
 ထင်ရှားသိအပ်ပြီးသော တရားရှိသောကြောင့်လို့လည်း ထပ်ပြီး
 ဖော်ပြပြန်ပါတယ်။ အဲဒီ ထင်ရှားသိတာကလည်း တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းမျှ
 သိတာလည်း ရှိတဲ့အတွက် အကြွင်းမဲ့ထင်ရှားသိတယ်လို့ သိစေရန်
 ပရိယောဂါဠဓမ္မော-ထက်ဝန်းကျင်သက်ဝင်၍ သိအပ်ပြီးသောတရား
 ရှိတယ်လို့လည်း ထပ်ပြီးဖော်ပြပါသတဲ့။ အဲဒါတွေဟာ ဟိုခေတ်က
 ပါဠိဘာသာစကားအရ စကားပရိယာယ်ကြွယ်ကြွယ်ဝဝနဲ့ ဖော်ပြတာ
 တွေပါပဲ။

အဲဒီလို အရိယသစ္စာလေးပါးကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့မြင်ဖို့
 သိဖို့ရာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ တရားမှန်ကို ကိုယ်တိုင်မသိရ

သေးရင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ယုံကြည်နေတယ်ဆိုပေမယ့် ယုံမှားမှုက
မကင်းသေးဘဲ ရှိနေတတ်ပါတယ်။ ယုံမှားဖြစ်လောက်တဲ့အကြောင်းနှင့်
တွေ့တဲ့အခါ ဘုရား တရား သံဃာနှင့်စပ်ပြီးတော့လည်း ယုံမှားဖြစ်
တတ်တယ်။ မိမိကျင့်နေတဲ့ သီလ သမာဓိ ပညာ အကျင့် သိက္ခာနှင့်
စပ်ပြီးတော့လည်း ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။ တွေ့သင့်သမျှကို ကိုယ်တိုင်
တွေ့ပြီး သိရရင်တော့ ယုံမှားမှုဟာ ကင်းတန်သမျှ ကင်းပါတယ်။
မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီဟာ
သမာဓိဉာဏ် အားရှိလာတဲ့အခါကျတော့ မှတ်သိရတဲ့ ရုပ်နှင့် မှတ်သိတဲ့
စိတ်နာမ်ကို ခွဲခြားပြီးသိတယ်။ အဲဒီကနောက် ပျက်စိန်နှင့် အဆင်းရှိလို့
မြင်သိမှုဖြစ်တယ် စသည်ဖြင့်လည်း ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီး သိရတယ်။
သွားချင်လို့ သွားမှုဖြစ်တယ် စသည်ဖြင့်လည်း သိရတယ်။ ရှုမှတ်ပြီး
မသိလို့ ကောင်းတယ်ထင်တယ်။ ကောင်းတယ်ထင်လို့ သာယာ
နှစ်သက်တယ်။ နှစ်သက်လို့ စွဲလမ်းတယ်။ စွဲလမ်းလို့ မိမိအလို
ပြည့်အောင် အားထုတ်ဖြုလုပ်တယ် စသည်ဖြင့်လည်း ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီး
သိရတယ်။ ကံမကောင်းလို့ မကောင်းတာတွေကို တွေ့ရ ခံစားရတယ်။
ကံကောင်းလို့ ကောင်းတာကို ခံစားရတယ် စသည်ဖြင့်လည်း သိရတယ်။
အဲဒီလောက် ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီးသဘောကျရင် အတ္တကောင် ရှိလေ
သလား၊ ဖန်ဆင်းသူရှိလေသလား စသည်ဖြင့် ယုံမှားမဖြစ်ဘဲ ကင်းကွာ
နိုင်ပါတယ်။

အဲဒီကနောက် ရှုမှတ်ရတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေဟာ ရှုဆဲ ရှုဆဲမှာပင်
ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရတော့ မမြဲတာတွေချည်းပဲ။
ကြောက်စရာ ဆင်းရဲတွေချည်းပဲ။ အစိုးမရတဲ့ အတ္တကောင်မဟုတ်တဲ့
သဘောတရားမျှချည်းပဲလို့ ရှုနေရင်းပင် သိမြင်သဘောကျလာတယ်။

အဲဒီလို ထူးထူးခြားခြားသိလာတဲ့အခါ “ဒီတရားကိုဟောခဲ့တဲ့ဘုရားဟာ ကိုယ်တော်တိုင် တွေ့သိပြီး ဟောခဲ့တာပဲ၊ ဘုရားစစ်ဘုရားမှန်ပဲ၊ ဟောထားတဲ့တရားဟာလည်း တရားစစ် တရားမှန်ပဲ၊ ဒီတရားကျင့်နေတဲ့ သံဃာဟာလည်း ကောင်းစွာကျင့်နေတဲ့ သံဃာမှန်ပဲ”လို့ ယုံကြည်မှု အားကောင်းလာတယ်။ အဲဒီကနောက် ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ လုံးဝချုပ်ငြိမ်း ဆိတ်သုဉ်းတဲ့သဘောထဲသို့ ဆိုက်ရောက်သက်ဝင်သွားတယ်။ အဲဒီအခါ ကျတော့ နိရောဓသစ္စာ နိဗ္ဗာန်အငြိမ်းခါတ်ကို ကိုယ်တိုင်မျက်မှောက် တွေ့သိရတော့တာပဲ။ အဲဒီအခါ ဒုက္ခကို ပိုင်းခြားသိခြင်း၊ သမုဒယကို ပယ်ခြင်း၊ မဂ္ဂကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပွားစေခြင်းဆိုတဲ့ ကိစ္စပြီးသော အားဖြင့် ဒုက္ခ သမုဒယ မဂ္ဂဆိုတဲ့ ကျန်သစ္စာသုံးပါးကိုလည်း သိရတယ်။ အဲဒီလို သစ္စာလေးပါးကို သိသင့်တဲ့အတိုင်း သိရတဲ့အတွက် ဘုရား တရား သံဃာနှင့်စပ်သော ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါဟာ မပျက်နိုင်လောက်အောင် ခိုင်မြဲသွားတယ်။ သီလ သမာဓိ ပညာ အကျင့် သိက္ခာနှင့်စပ်သော ယုံကြည်မှုဟာလည်း မပျက်နိုင်လောက်အောင် ခိုင်မြဲသွားတယ်။ အဲဒီလို ကိုယ်တိုင်တွေ့သိပြီး ယုံကြည်မှု ခိုင်မြဲနေတဲ့အတွက် ယုံမှားမှု ဝိစိကိစ္ဆာကို ကောင်းကောင်း လွန်မြောက်သွားတယ်။ အရှင်ကောဏ္ဍညလည်း သစ္စာလေးပါးကို ကိုယ်တိုင်တွေ့သိပြီး ယုံမှားမှုလွန်မြောက်သွားပါပြီတဲ့။ ဒါကြောင့် တိဏ္ဍဝိစိကိစ္ဆာ-ယုံမှားမှုကိုကျော်လွန်ခဲ့ပြီးသောကြောင့်လည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားထံမှာ တပည့်ရဟန်းအဖြစ်ကို လျှောက်တောင်းပါ တယ်တဲ့။

ယုံမှားမှု ဝိစိကိစ္ဆာကင်းရင် “ကထံ ကထံ-ဘယ်လိုပါလိမ့်မလဲ ဘယ်လိုပါလိမ့်မလဲ-ဘုရားအစစ် ဟုတ်လေသလား၊ မဟုတ်လေသလား”

စသည်ဖြင့် တွေးတောမှုလည်း ကင်းတော့တာပါပဲ။ ဒါကြောင့်
ဝိဂတကထံကထော-သို့လော သို့လော တွေးတောမှုကင်းသောကြောင့်
လည်း လျှောက်ထားတောင်းပန်ပါတယ်တဲ့၊ ဒီ ၂-ပုဒ်ကလည်း အနက်တူ
စကားပရိယာယ်ပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ သတ္တု သာသနေး-ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏
အဆုံးအမသာသနာတော်၌၊ ဝေသာရဗ္ဗပ္ပတ္တော-ကေနိဟုတ်မှန်တယ်
ဆိုတဲ့ အသိဉာဏ်ဖြင့် ရဲရင့်ခြင်းသို့ ရောက်သောကြောင့်လည်း
တောင်းပန်ပါတယ်တဲ့။ နောက်ပြီးတော့ အပရုပ္ပတ္တိယော-သူတစ်ပါးကို
ပုံ၍ ယုံရတာမဟုတ်ဘဲ ကိုယ်တိုင်ပင် သိနေသောကြောင့်လည်း ဗုဒ္ဓ
မြတ်စွာဘုရားထံ၌ ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင်းပန်ပါတယ်တဲ့။

လောကမှာ ဘာသာတရား ကိုးကွယ်နေကြတာဟာ ကိုယ်တိုင်
မသိဘဲ သူတစ်ပါးကို ယုံကြည်အားကိုးပြီး ကိုးကွယ်နေကြတာပဲများ
ပါတယ်။ တချို့က သစ်ပင် တော တောင်က နတ်ကိုကိုးကွယ်နေ
ကြတယ်။ မိဘဘိုးဘွား ဆရာသမားအဆက်ဆက်က သူပြော လူပြောနဲ့
ကိုးကွယ်လာကြတယ်။ ဘယ်သူမှ အဲဒီနတ်ကိုတွေ့ရတာလည်း
မဟုတ်ဘူး။ တစ်ချို့က သိကြား ဗြဟ္မာ ကောင်းကင်ဘုံကဘုရား
ဆိုတာတွေကို ကိုးကွယ်ကြတယ်။ ဘယ်သူမှ ကိုယ်တိုင်တွေ့ကြတာ
မဟုတ်ဘူး။ မိဘ ဆရာတွေပြောတာကို ယုံကြည်ပြီး ကိုးကွယ်ကြရ
တာပဲ။ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တွေထဲမှာလည်း သိသင့်သိထိုက်တဲ့တရားကို
မသိရသေးရင်တော့ မိဘဆရာများကိုအားကိုးပြီး ယုံကြည်ကိုးကွယ်
နေကြရတာပါပဲ။ သမထဝိပဿနာ ဘာနောအလုပ်ကို အားထုတ်လို့
အတော်အတန် ကိုယ်တွေ့ရှိလာရင်တော့ ကိုယ်တွေ့အားဖြင့်လည်း

ယုံကြည် အားကိုးရပါတယ်။ ဈာန်မဂ်ဖိုလ်တရားတွေကို ရနေရင်တော့
အဲဒီ ဈာန်မဂ်ဖိုလ်အရာမှာ သူတစ်ပါးအားကိုးပြီးယုံရတာ မဟုတ်
တော့ဘူး။ ကိုယ်တိုင်သိဖြစ်နေပါတယ်။

စိတ္တသူကြွယ်နှင့် နာဠပုတ္တ

မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော် ကာလတုန်းက စိတ္တဆိုတဲ့
အနာဂါမ် သူကြွယ်ကြီးတစ်ယောက်ရှိတယ်။ တစ်နေ့သောအခါမှာ
အဲဒီ စိတ္တသူကြွယ်က နာဠပုတ္တဆိုတဲ့ နိဂဏ္ဌဂိုဏ်းဆရာကြီးထံ ရောက်
သွားတယ်။ နာဠပုတ္တဂိုဏ်းဆရာကြီးဆိုတာ ဂျိန်းဘာသာဝင်တွေ
အထွတ်အမြတ် ဘုရားအဖြစ်နဲ့ ကိုးကွယ်နေကြတဲ့ မဟာဝီရဆိုတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးပါပဲ။ သူက ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဘုရားမပွင့်မီကတည်းက ထင်ရှား
နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်တယ်။ နာဠပုတ္တဆရာကြီးက “ဘယ့်နှယ့်လည်း
စိတ္တသူကြွယ် သင်တို့၏ဆရာ ဂေါတမက ဝိတက် ဝိစာရကင်းတဲ့
ဈာန်သမာဓိရှိတယ်လို့ ဆိုတယ်။ ယုံရဲ့လား”လို့ မေးတယ်။ ဒီတော့
စိတ္တသူကြွယ်က “ဝိတက် ဝိစာရကင်းတဲ့ ဈာန်သမာဓိရှိတယ်ဆိုတဲ့
ဒီအရာမှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကို ယုံကြည်လို့ အသိအမှတ်ပြုရတာ
မဟုတ်ပါဘူး”လို့ ပြန်ကြားလိုက်တယ်။ ဒီတော့ နာဠပုတ္တဆရာကြီးက
“စိတ္တသူကြွယ်ဟာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကို မယုံကြည်ဘူးလို့ ပြောတယ်”
ထင်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် သူက “ဟေ့ တပည့်တို့ ကြည့်ကြစမ်း၊
ဒီစိတ္တသူကြွယ်ဟာ အလွန်ရိုးသားဖြောင့်မတ်တယ်။ သူ မယုံတာကို
မယုံဘူးလို့ ပဲပြောတယ်။ ယုံစရာလည်းမကောင်းဘူး၊ လေကို ပိုက်နဲ့
ထောင်ဖမ်းရင် မဖြစ်နိုင်တာလို ဂင်္ဂါမြစ်ရေကို လက်သီးလက်သီးနဲ့

တားရင် မဖြစ်နိုင်တာလို ဝိတက် ဝိစာရတို့ကို ချုပ်ကင်းအောင် မလုပ်နိုင်ပါဘူး” လို့ သူ့တပည့် ပရိသတ်တွေကို ပြောကြားလိုက်တယ်။

ဒီတော့ စိတ္တသူကြွယ်က “အရှင်နာဇုပုတ္တဆရာကြီး သိတာနဲ့ ယုံတာ ဘယ်ဟာက သာပြီးမြင့်မြတ်ပါသလဲ” လို့ မေးလိုက်တယ်။ သိတာက ယုံတာထက် သာပြီးမြင့်မြတ်တယ်လို့ ဆရာကြီးကဖြေတယ်။ ဒီတော့ စိတ္တသူကြွယ်က “အရှင်ဆရာကြီး ကျွန်ုပ်ဟာ ဘယ်အချိန်မဆို အလိုရှိတဲ့အခါမှာ ဝိတက် ဝိစာရရှိတဲ့ ပထမဈာန်ကိုလည်း ဝင်စားနိုင်ပါတယ်။ ဝိတက် ဝိစာရကင်းတဲ့ ဒုတိယဈာန်ကိုလည်း ဝင်စားနိုင်ပါတယ်။ ဝိတိကင်းတဲ့ တတိယဈာန်ကိုလည်း ဝင်စားနိုင်ပါတယ်။ သုခကင်းတဲ့ စတုတ္ထဈာန်ကိုလည်း ဝင်စားနိုင်ပါတယ်။ ဒီလို ဝိတက် ဝိစာရကင်းတဲ့ ဈာန်သမာဓိကို ကိုယ်တိုင်တွေ့သိမြင်နေပါလျက် ‘ဝိတက် ဝိစာရကင်းတဲ့ ဈာန်သမာဓိ ရှိတယ်’ ဆိုတဲ့ ဒီနေရာမှာ တစ်ခြား ရဟန်းသူမြတ်ကိုအားကိုးပြီးယုံကြည်ဖို့ လိုပါဦးမလား” လို့ ပြန်လည် ချေပလိုက်ပါတယ်။

ဒီဝတ္ထုထဲမှာ ဝိတက် ဝိစာရကင်းတဲ့ ဈာန်သမာဓိကို ကိုယ်တိုင် တွေ့သိနေတဲ့ စိတ္တသူကြွယ်မှာ သူတစ်ပါးကိုပုံ၍ ယုံကြည်စရာမလိုဘူး။ ကိုယ်တိုင်ပဲ သိနေပါတယ်ဆိုတာလိုပဲ သစ္စာလေးပါးတရားကို ကိုယ်တိုင် တွေ့အားဖြင့် သိနေတဲ့ အရှင်ကောဏ္ဍညဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး သီလ သမာဓိ ပညာဆိုတဲ့ အဆုံးအမ သာသနာတော်နှင့်စပ်ပြီးတော့ သူတစ်ပါးကိုအားကိုးပြီး ယုံကြည်ရတာမဟုတ်ဘူးဘူး။ ဒါကြောင့် အပရပ္ပစ္စယော-အားကိုးယုံကြည်စရာ သူတစ်ပါးမရှိ၊ သူတစ်ပါးကိုပုံ၍ ယုံကြည်ရတာမဟုတ်ဘဲ ကိုယ်တိုင်ပင် သိနေပြီဖြစ်သောကြောင့်လည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားထံ၌ တပည့်ရဟန်းအဖြစ်ကို လျှောက်တောင်းပါ

တယ်တဲ့၊ အလွန်ကြည်ညိုစရာကောင်းတာပဲ၊ အဲဒီပါဠိ၏အနက်ကို အပြည့်အစုံရှုတ်ပြဦးမယ်။

အင်မတန် ကြည်ညိုစရာကောင်းတယ်

အထ ခေါ်-မြတ်စွာဘုရား ဥဒါန်းကျူးပြီးသော ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ အညာသိကောဏ္ဍညော-အရှင် အညာသိကောဏ္ဍညသည်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မော-သိမြင်အပ်ပြီးသော တရားရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝါ-သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်ပြီးသည်ဖြစ်၍၊ ပတ္တဓမ္မော-ရောက်အပ်ရအပ်ပြီးသောတရား ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝါ-သစ္စာလေးပါးတရားကိုရောက်ပြီး ရပြီးသည်ဖြစ်၍၊ ဝိဒိတဓမ္မော-ထင်ရှားသိအပ်ပြီးသောတရား ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝါ-သစ္စာ လေးပါးတရားကို ထင်ရှားသိပြီးသည်ဖြစ်၍၊ ပရိယောဂါဠဓမ္မော- ထက်ဝန်းကျင် အပြည့်အစုံသက်ဝင်၍ သိအပ်ပြီးသော တရားရှိသည် ဖြစ်၍၊ ဝါ-သစ္စာလေးပါးတရားကို အပြည့်အစုံသက်ဝင် သိမြင်ပြီးသည် ဖြစ်၍၊ တိဏ္ဍဝိစိကိစ္ဆော-ကျော်လွန်ပြီးသော ယုံမှားရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝါ- ယုံမှားကို ကျော်လွန်ပြီးသည်ဖြစ်၍၊ ဝိဂတ ကထံကထော-သို့လော သို့လော တွေးတောမှုကင်းပြီးသည်ဖြစ်၍၊ သတ္တု သာသနေး-မြတ်စွာ ဘုရား၏ အဆုံးအမသာသနာတော်၌၊ ဝေသာရုပ္ပတ္တော-ရဲရင့်ခြင်းသို့ ရောက်သည်ဖြစ်၍၊ (ဘာကြောင့် ဘာသာပြောင်းရသလဲ စသည်ဖြင့် သူတစ်ပါးကမေးမြန်းမှာ စသည်ကို ကြောက်ရွံ့ခြင်းမရှိဘဲ ရဲရဲရင့်ရင့် ဖြစ်နေသောကြောင့်လို့ ဆိုလိုပါတယ်) အပရုပ္ပတ္တယော-သူတစ်ပါးကို အားကိုး၍ ယုံရသည်မဟုတ်ဘဲ ကိုယ်တိုင်ပင် သိနေပြီဖြစ်၍၊ ဘဂဝန္တံ- မြတ်စွာဘုရားကို၊ လဘောယျာဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗန္တံ၊

လဘောယျံ ဥပသမ္ပဒန္တိ-မြတ်စွာဘုရား၏အထံတော်၌ ရှင်အဖြစ် ရဟန်းအဖြစ်ကို ရလိုပါသည် အရှင်ဘုရားဟူသော၊ ဧတံ-ဤလျှောက် တောင်းသောစကားကို၊ အဝေါစ-လျှောက်ထားလေသည်တဲ့။

အဲဒီမှာ သံဂါယနာတင်မထေရ်မြတ်တို့က အရှင်ကောဏ္ဍည၏ ရဟန်းအဖြစ်လျှောက်ရာမှာ အကြောင်းလည်းဖြစ်တဲ့ ဂုဏ်တွေကို ဒိဋ္ဌဓမ္မော ပတ္တဓမ္မော စသည်ဖြင့် ဖော်ပြထားတာ အင်မတန်ကြည်ညိုစရာ ကောင်းတယ်။ တရားသဘောသိလေလေ ကြည်ညိုစရာကောင်း လေလေပဲ။ အဲဒီလို အရှင်ကောဏ္ဍညက လျှောက်ထားတောင်းပန်တဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို မိန့်ခေါ်တော်မူ၍ ရဟန်းပြုပေးတော်မူပါတယ်။

ဧဟိဘိက္ခု ရဟန်းဖြစ်ပုံ

“ဧဟိ ဘိက္ခု”တိ ဘဂဝါ အဝေါစ “သွာက္ခာတော ဓမ္မော၊ စရ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ”တိ။ သာဝတဿ အာယသ္မတော ဥပသမ္ပဒါ အဟောသီတိ။

ဘိက္ခု-ရဟန်း၊ ဧဟိ-ငါ၏သာသနာသို့ လာခဲ့လော့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ရွေးဦးစွာ မိန့်ခေါ်တော်မူပြီးလျှင်၊ ဓမ္မော-တရားကို၊ သွာက္ခာတော-ကောင်းစွာ ဟောထားအပ်ပြီ၊ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ-ဆင်းရဲ၏မှန်စွာကုန်ဆုံးခြင်းကို ပြရန်အလိုငှာ၊ ဗြဟ္မစရိယံ-မြတ်သော သီလ သမာဓိ ပညာအကျင့်ကို၊ စရ-ကျင့်လှည့် ပါလော့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဘဂဝါ အဝေါစ-မြတ်စွာဘုရားက မိန့်တော်မူ လေသည်။ သာ ဝေ-ထိုသို့၊ ဧဟိ ဘိက္ခုဟု မိန့်တော်မူခြင်းသည် သာလျှင်၊ တဿ အာယသ္မတော-ထို အရှင်အညာသိကောဏ္ဍည၏၊

ဥပသမ္ပဒါ-ရဟန်းအဖြစ်သည်။ ဝါ-ရဟန်းဖြစ်ကြောင်း ရဟန်းပြုပေးခြင်းသည်။ အဟောသိ-ဖြစ်လေပြီ။ ဣတိ-ဤတွင်တစ်ရပ် အပြီးသတ်သတည်း။

အရှင်အညာသိကောဏ္ဍညဟာ မူလကလည်း ရသေ့ရဟန်းပါပဲ။ ဒါပေမယ့် မြတ်စွာဘုရား၏တပည့် သာသနာဝင်ရဟန်းတော့ မဟုတ်သေးဘူး။ ဒါကြောင့် သာသနာဝင်ရဟန်းအဖြစ်ကို လျှောက်တောင်းတာပါပဲ။ အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက ဖော် ဘိက္ခု-လို့ ခေါ်တော်မူပြီး ရဟန်းပြုပေးတော်မူတယ်။ သာသနာဝင် ရဟန်းအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုတော်မူတာပါပဲ။ အဲဒီလို ဖော်ဘိက္ခု-ခေါ်တော်မူပြီး သာသနာဝင် ရဟန်းအဖြစ်ကို အသိအမှတ်ပြုတော်မူလိုက်တာနဲ့ အရှင်အညာသိကောဏ္ဍညဟာ ဘုရားတပည့် သာသနာဝင်ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပါတယ်။

တရားဦးနာ၍ တရားထူးရသူများ

အဲဒီ မွေစကြာတရားဦးကို ဟောတော်မူစဉ်တုန်းက လူသားထဲမှ တရားဦးနာရတာ ပဉ္စဝဂ္ဂါငါးပါးသာရှိတယ်။ တရားထူးရတာကတော့ အဲဒီငါးပါးထဲက အရှင်အညာသိကောဏ္ဍည တစ်ပါးတည်းပဲ။ ဗြဟ္မာတွေကတော့ ၁၈-ကုဋေ တရားထူးကိုရသွားကြတယ်။ ကာမာဝစရနတ်တွေကတော့ အရေအတွက် အပိုင်းအခြားမရှိ များစွာပင် တရားထူးရသွားကြပါသတဲ့။ ဒါကြောင့် မိလိန္ဒပဉ္စာပါဠိမှာ ဒီလို ပြဆိုထားပါတယ်။

အဋ္ဌာရသ ဗြဟ္မကောဋိယော- ၁၈ ကုဋေသော ဗြဟ္မာတို့သည် လည်းကောင်း၊ အပရိမာဏာ ၈ ဒေဝတာယော-အတိုင်းမသိ

များစွာသောနတ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ အဘိသမိသု-တရားထူးကို တွေ့သိကြလေကုန်ပြီ။ (မိလိန္ဒ နှာ-၃၃၁)

အဲဒီတုန်းက အရှင်အညာသိကောဏ္ဍညတစ်ပါးတည်းသာ ဘုရားတပည့် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့တယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂါးပါးထဲမှ ကျန်တဲ့အရှင်ဝပ္ပ အရှင်ဘဒ္ဒိယ အရှင်မဟာနာမ် အရှင်အဿာဓိဆိုတဲ့ လေးပါးကတော့ ဘုရားတပည့်သာသနာဝင် ရဟန်းအဖြစ်ကို မလျှောက် တောင်းကြသေးဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူတို့မှာ အရှင်အညာသိ ကောဏ္ဍညလို ဒိဋ္ဌဓမ္မအစရှိတဲ့ ကိုယ်တိုင်တွေ့အသိဉာဏ် မပြည့်စုံ သေးလို့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်နှင့်စပ်ပြီး ရဲရင့်ခြင်း တထစ်ချ ယုံကြည်ခြင်း ဆိုတဲ့ ဂုဏ်များလိုနေသေးလို့ပါပဲ။ သို့သော် ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို ကြားနာရလို့ သုတမယအနေအားဖြင့် ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါကတော့ ဖြစ်နေ ပါပြီ။ ဒါကြောင့် အဲဒီလေးပါးဟာလည်း အဲဒီ တရားနာပြီးတဲ့အချိန်က စပြီး ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ ဆုံးမညွှန်ကြားချက်အတိုင်း ကျင့်သုံးအားထုတ် နေကြပါတယ်။ အဲဒီလိုအားထုတ်ပုံနှင့် တရားသိမြင်ပုံစသည်ကို ဝိနည်း မဟာဝဂ္ဂပါဠိစသည်မှာ ဒီလိုပြဆိုထားပါတယ်။

အားထုတ်ပြီးမှ တရားထူးရကြပုံ

အထခေါ-အရှင်အညာသိကောဏ္ဍညကို ဖော်ဘိက္ခုရဟန်း ပြုပြီးသော ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ တဒဝသေဇေ ဘိက္ခု-ထိုအရှင်အညာသိကောဏ္ဍညမှကြွင်းသော လေးပါးသောရဟန်း တို့ကို၊ ဓမ္မိယာ ကထာယ-တရားစကားဖြင့်၊ ဩဝဒိ အနုသာသိ- ဆုံးမညွှန်ကြားတော်မူလေသည်။ အထ ခေါ-ထိုသို့ ဆုံးမညွှန်ကြား

သောအခါ၌၊ ဘဂဝတာ-မြတ်စွာဘုရားက၊ သြဝဒီယ မာနာနံ အနုသာ-
သိယမာနာနံ-ဆုံးမညွှန်ကြားအပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဆုံးမညွှန်ကြား
အပ်ကုန်သောကြောင့် ကျင့်သုံးအားထုတ်ကြသော၊ အာယသ္မတော
စ ဝပ္ပဿ၊ အရှင်ဝပ္ပအားလည်းကောင်း၊ အာယသ္မတော စ ဘဒ္ဒိယဿ-
အရှင်ဘဒ္ဒိယအားလည်းကောင်း၊ ဝိရဇံ-မြို့ကင်းသော၊ ဝိတမလံ
အညစ်အကြေးကင်းသော ဓမ္မစက္ခု-သောတာပတ္တိဉာဏ်ဟူသော
တရားမျက်စိသည်၊ “ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ၊ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မန္တိ-
ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသမျှ ထိုတရားအားလုံးသည် ချုပ်ခြင်းသဘောရှိသည်
ချည်းသာ”ဟု သိမြင်လျက်၊ ဥဒပါဒိ-ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေပြီ။

အဲဒီလို တရားမျက်စိပွင့်ပြီး သောတာပန်ဖြစ်ကြပြီးတဲ့အခါ
အဲဒီ အရှင်ဝပ္ပနှင့် အရှင်ဘဒ္ဒိယတို့က မြတ်စွာဘုရားထံ ရဟန်းအဖြစ်
တောင်းပန်ကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ဖော်ဘိက္ခု၊ ရဟန်းပြုပေးတော်
မူတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းများကိုလည်းပြပြီးတော့ ဝိနည်း မဟာဝဂ္ဂ
ပါဠိတော်မှာ ဒီလိုလည်း ဆက်ပြီးပြတော်မူပါတယ်။

သာသနာအဦးအစက

အစဦးတကျအားထုတ်ပုံနှင့် စောင့်ရှောက်ပုံ

အထ ခေါ-အရှင်ဝပ္ပနှင့် အရှင်ဘဒ္ဒိယတို့ကို ဖော်ဘိက္ခု၊
ရဟန်းပြုပေးပြီးသော ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊
တဒဝသေသေ ဘိက္ခု-ထိုမှကြွင်းသော အရှင်မဟာနာမ်နှင့် အရှင်
အဿဖိရဟန်းတို့ကို၊ နိဟာရဘက္ခော-ကိုယ်တော်တိုင် ဆွမ်းခံမကြွ

တော့ဘဲ ဆောင်လာသည့်ဆွမ်းကို သုံးဆောင်လျက်၊ ဓမ္မိယာ ကထာယ-
 တရားစကားဖြင့်၊ ဩဝဒီ အနုသာသီ-ဆုံးမညွှန်ကြားတော်မူလေသည်။
 တယော ဘိက္ခု ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ-သုံးပါးသောရဟန်းတို့သည်
 ဆွမ်းခံသွားကုန်၍၊ ယံ အာဟရန္တိ-အကြင်ဆွမ်းကို ဆောင်ယူလာကုန်၏။
 တေန-ထိုဆွမ်းဖြင့်၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂေါ-ဘုရားရှင်နှင့်တကွ ၆-ပါးအစုသည်၊
 ယာပေတိ-မှီဝဲလျက် မျှတနေ၏။ အထ ခေါ-ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝတာ
 ဓမ္မိယာ ကထာယ ဩဝဒီယမာနာနံ အနုသာသီယမာနာနံ-မြတ်စွာ
 ဘုရားက တရားစကားဖြင့် ဆုံးမညွှန်ကြားအပ်ကုန်သောကြောင့်
 ကျင့်သုံးအားထုတ်ကြသော၊ အာယသ္မတော စ မဟာနာမဿ-
 အရှင်မဟာနာမ်အားလည်းကောင်း၊ အာယသ္မတော စ အဿာဇိဿ-
 အရှင်အဿာဇိအားလည်းကောင်း၊ ဝိရဇံ-မြူကင်းသော၊ ဝိတမလံ-
 အညစ်အကြေးကင်းသော၊ ဓမ္မစက္ခု-ပညာမျက်စိသည်၊ “ယံကိဉ္စိ
 သမုဒယဓမ္မံ၊ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မန္တိ-ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသမျှ ထိုတရား
 အလုံးစုံသည် ချုပ်ခြင်းသဘောရှိသည်ချည်းသာ”ဟု သိမြင်လျက်၊
 ဥဒပါဒိ-ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေပြီ၊ တေ-ထိုအရှင်မဟာနာမ်နှင့် အရှင်အဿာဇိ
 တို့သည်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မာ ပတ္တဓမ္မာ ဝိဒိတဓမ္မာ-မြင်အပ် ရောက်အပ် ထင်ရှား
 သိအပ်ပြီးသော တရားရှိကြသည်ဖြစ်၍၊ ပရိယောဂါဠဓမ္မာ-အပြည့်အစုံ
 သက်ဝင်အပ်ပြီးသော တရားရှိကြသည်ဖြစ်၍၊ တိဏ္ဍဝိစိကိစ္ဆာ-
 ကျော်လွန်အပ်ပြီးသော ယုံမှားရှိကြသည်ဖြစ်၍၊ ဝိဂတကထံကထာ-
 သို့သော သို့လော တွေးတောမှုကင်းကြပြီးသည်ဖြစ်၍၊ ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တာ
 အပရမ္ပတ္တယာ သတ္တု သာသနေ-မြတ်စွာဘုရား၏သာသနာ၌ သူတစ်ပါးကို
 အားမကိုးဘဲ ကိုယ်တိုင်ပင် သိမြင်ကြပြီးသည်ဖြစ်၍ ရဲရင့်ခြင်းသို့
 ရောက်ကြလျက်၊ ဘဂဝန္တံ-မြတ်စွာဘုရားကို “လဘောယျာမ မယံ

ဘန္တေ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇံ၊ လဘေယျာမ ဥပသမ္ပဒန္တိ-မြတ်စွာ
 ဘုရားထံ၌ ရှင်အဖြစ် ရဟန်းအဖြစ်ကို တပည့်တော်တို့ ရလိုကြပါသည်။”
 ဟူသော၊ ဇေတု-ဤတောင်းပန်စကားကို၊ အဝေါစုံ-လျှောက်ထားကြလေ
 ကုန်ပြီ၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဇေတု ဘိက္ခုဝေါတိ-ရဟန်းတို့၊
 ငါ့သာသနာသို့ လာခဲ့ကြဟု မိန့်ခေါ်တော်မူပြီးလျှင်၊ သွားကွာတော
 ဓမ္မော-တရားကို ကောင်းစွာဟောထားအပ်ပြီ၊ သမ္မာ ဒုက္ခဿ
 အန္တကိရိယာယ-ဆင်းရဲ၏ မှန်စွာကုန်ခြင်းကို ပြုရန်အလို့ငှါ၊ စရထ-
 ကျင့်လှည့်ကြလော့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အဝေါစ-မိန့်တော်မူလေသည်၊
 သာဝ သာ ဇေတုသို့ မိန့်ခေါ်တော်မူခြင်းသည်သာလျှင်၊ တေသံ
 အာယသ္မန္တာနံ-ထိုအရှင်မဟာနာမ် အရှင်အဿဒိတို့၏၊ ဥပသမ္ပဒါ-
 ရဟန်းအဖြစ်သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ခဲ့ပါသတည်း။

ဒါက ဝိနည်းမဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်မှာ ပြဆိုထားတဲ့စကားပါပဲ။
 ဒီပါဠိမှာ ၂-ပါးတစ်စုံ ၂-ပါးတစ်စုံ တရားအားထုတ်ပြီး ပေါက်ရောက်ပုံကို
 ပြထားတယ်။ သူ့အဖွင့်အဋ္ဌကထာမှာတော့ တစ်ပါးချင်း တရားထူးရပုံကို
 ဒီလိုပြထားပါတယ်။

ဝပ္ပတ္တေရဿ-ဝပ္ပထေရ်အား၊ ပါဠိပဒ ဒိဝသေ-ဝါဆိုလရတ်
 တစ်ရက်နေ့၌၊ ဓမ္မစက္ခု-တရားမျက်စိသည်၊ ဥဒပါဒိ-ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပေသည်၊
 ဘဒ္ဒိယတ္တေရဿ-ဘဒ္ဒိယထေရ်အား၊ ဒုတိယဒိဝသေ-၂ရက်နေ့၌၊
 မဟာနာမတ္တေရဿ-မဟာနာမ်ထေရ်အား၊ တတိယဒိဝသေ-၃ရက်နေ့၌၊
 အဿဒိတ္တေရဿ-အဿဒိထေရ်အား၊ စတုတ္ထိယံ-၄ရက်နေ့၌၊
 တရားမျက်စိ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပေသည်၊ ဣတိ-ဤသို့သိအပ်၏။ စ ပန-
 ထို့ပြင် မှတ်ဖွယ်အထူးကား၊ ဣမေသံ ဘိက္ခုနံ-ဤလေးပါးသော
 ရဟန်းတို့၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနေသု-ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌၊ ဥပ္ပန္နမလဝိသောနေတ္ထိ-

ဖြစ်ပေါ်သည်အညစ်အကြေး အရှုပ်အထွေးကို သုတ်သင်ရန်အတွက်၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အန္တော ဝိဟာရေယေဝ-ဆွမ်းခံမကြွဘဲ ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌သာလျှင်၊ အဟောသီ-အသင့်ရှိနေပေသည်၊ ဥပ္ပန္နေ ဥပ္ပန္နေ ကမ္မဋ္ဌာနမလေ-ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ အညစ်အကြေး ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း၊ အာကာသေန ဂန္ဓာ-ကောင်းကင်ဖြင့်ကြွသွား၍၊ မလံ ဝိနောဒေတိ-အညစ်အကြေးအပြစ်ကို ပယ်ဖျောက်တော်မူ၏၊ ပက္ခဿ ပန ပဉ္စမိယံ-လဆုတ် ၅-ရက်နေ့၌မူကား၊ သဗ္ဗေတေ-ထိုငါးပါးလုံး တို့ကို၊ သန္တိပါတေတွာ-စုဝေးစေ၍၊ အနတ္တသုတ္တေန-အနတ္တလက္ခဏ သုတ်ဖြင့်၊ ဩဝဒီ-ဆုံးမတော်မူလေသည်တဲ့။

အဲဒါက ဝိနည်းအဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားတဲ့စကားပါပဲ။ အဲဒီမှာ ကျောင်းတိုက်ထဲ၌ အသင့်ရှိနေတယ်ဆိုတာဟာ နိဟာရဘာဏ္ဍောဆိုတဲ့ ပါဠိအရ ပြတဲ့စကားပါပဲ။ အထူးသတိပြုစရာကတော့ ကောင်းကင်ဖြင့် ကြွသွားပြီး အညစ်အကြေးကို ပယ်ဖျောက်ပြုပြင်ပေးတယ်ဆိုတာပါပဲ။ အရေးကြီးလို့ အမြန်ကြွတဲ့သဘောပါပဲ။ အဲဒါကိုထောက်ဆကြည့်ရင် ယခုအခါလည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာက တပည့်ယောဂီတို့အား အမြဲစောင့် ကြပ်ပြီး ပြုပြင်ပေးနိုင်ရင် သာပြီးကောင်းတယ်ဆိုတာ သတိပြုဖို့ပါပဲ။

မူလပဏ္ဏာသ ပါသရာသီသုတ်(နာ-၂၂၉)မှာလည်း ဒီလို ပြထားပါတယ်။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဒွေဝိ ဘိက္ခု- ၂ ပါးသောရဟန်း တို့ကိုလည်း၊ ဩဝဒါမိ-ဆုံးမညွှန်ကြား၏၊ တယော ဘိက္ခု-သုံးပါးသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဝိဇ္ဇာယ စရန္တိ-ဆွမ်းခံသွားကုန်၏၊ တယော ဘိက္ခု ဝိဇ္ဇာယ စရိတွာ-သုံးပါးသောရဟန်းတို့ ဆွမ်းခံသွားကြပြီးလျှင်၊ ယံ အာဟရန္တိ-အကြင်ဆွမ်းကို ဆောင်ယူလာကုန်၏။ တေန-ထို ဆွမ်းဖြင့်၊

ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ-မိပါးအစုရှိသော ငါတို့သည်၊ ယာပေမ-မျှတနေကြ၏၊
 ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တယောပိ ဘိက္ခု-သုံးပါးသောရဟန်းတို့ကိုလည်း၊
 သြဝဒါမိ-ဆုံးမညွှန်ကြား၏၊ ဒွေ ဘိက္ခု ပိဏ္ဍာယ စရန္တိ- ဂ္ဂပါးသော
 ရဟန်းတို့ ဆွမ်းခံသွားကြကုန်၏။ ဒွေ ဘိက္ခု ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ-
 ဂ္ဂပါးသောရဟန်းတို့ ဆွမ်းခံသွားကြပြီးလျှင်၊ ယံ အာဟရန္တိ-အကြင်
 ဆွမ်းကို ဆောင်ယူလာကုန်၏၊ တေန-ထိုဆွမ်းဖြင့်၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ-မိပါး
 အစုရှိသော ငါတို့သည်၊ ယာပေမ-မျှတနေကြ၏၊ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊
 အထခေါ-ထိုအခါ၌၊ မယာ ဝေ သြဝဒိယမာနာ ဝေ အနုသာသိယမာနာ၊
 ယခုပြောခဲ့သည်အတိုင်း ငါဘုရားက ဆုံးမညွှန်ကြားအပ်ကုန်သည်
 ဖြစ်၍၊ ငါ-ငါဘုရား၏ ဆုံးမညွှန်ကြားချက်အတိုင်း ကျင့်ကြကုန်သည်
 ဖြစ်၍၊ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခု-ပဉ္စဝဂ္ဂိရဟန်းတို့သည်၊ အတ္တနာ ဇာတိဓမ္မာ
 သမာနာ-မိမိကိုယ်တိုင် ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်းသဘော ရှိကြကုန်သည်
 ဖြစ်၍၊ ဇာတိဓမ္မေ အာဒိနဝံ ဝိဒိတွာ-ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်း၌ အပြစ်
 မြင်ကုန်၍၊ အဇာတံ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ နိဗ္ဗာနံ-ဘဝအသစ်
 ဖြစ်ခြင်းကင်းသော ယောဂကုန်ရာ အမြတ်ဆုံးနိဗ္ဗာန်ကို၊ ပရိယေ-
 သမာနာ-ရှာမှီး ကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြကုန်လျက်၊ အဇာတံ အနုတ္တရံ
 ယောဂက္ခေမံ နိဗ္ဗာနံ အဇ္ဈဂမံသု-ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်းကင်းသော
 ယောဂကုန်ရာ အမြတ်ဆုံးနိဗ္ဗာန်ကို ရကြလေပြီ-စသည်ဖြင့်
 အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက်ရောက်ကြကြောင်း မြတ်စွာဘုရားက ဖော်ပြထား
 တော်မူပါတယ်။

အဲဒီသုတ်၏ အဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထားပုံကတော့ ဒွေပိ သုခံ
 ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု သြဝဒါမိတိအာဒိ-သြဝဒါမိ အစရှိသော စကားသည်၊
 ပါဠိပဒေဒိဝသတော ပဌာယ-ဝါဆိုလဆုတ် ၁-ရက်နေ့မှစ၍၊

ဝိဇ္ဇာပါတတ္တာယဝိ-ဆွမ်းအကျိုးငှါသော်လည်း၊ ဂါမံ အပ္ပဝိသနတ္ထံ-
 ရွာသို့မဝင်ရန်အတွက်၊ ဂုတ္တံ-မိန့်ဆိုဟောကြားအပ်သည် စကား
 ပေတည်း။ ဟိ-ချဲ့၍ပြုရလျှင်၊ တေသံ ဘိက္ခုနံ-အရှင်ဝပ္ပစသော
 ထိုရဟန်းတို့၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနေသု-ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌၊ ဥပ္ပန္နမလဝိသောနေတ္ထံ-
 ဖြစ်ပေါ်သည် အညစ်အကြေးအပြစ်ကို သုတ်သင်ပြုပြင်ပေးရန်အလိုငှာ၊
 ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အန္တောဝိဟာရေယေဝ-ကျောင်းတိုက်
 အတွင်း၌သာလျှင်၊ အဟောသိ-အသင့်ရှိနေပေသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဈေ ဥပ္ပဇ္ဈေ
 ကမ္မဋ္ဌာနမလေ-ကမ္မဋ္ဌာန်း၏အညစ်အကြေး အရှုပ်အထွေး ဖြစ်တိုင်း
 ဖြစ်တိုင်း၊ တေဝိ ဘိက္ခု-ထိုရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဘဂဝတော သန္တိကံ
 ဂန္ဓာ-ဘုရားထံသို့သွားကြ၍၊ ပုစ္ဆန္တိ-မေးလျှောက်ကုန်၏၊ ဘဂဝါဝိ-
 မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း၊ တေသံ နိသီန္ဒဌာနံ ဂန္ဓာ-ထိုရဟန်းတို့၏
 ထိုင်နေရာဌာနေသို့၊ ကြွသွားတော်မူ၍၊ မလံ-အညစ်အကြေး
 အရှုပ်အထွေးကို၊ ဝိနောဒေတိ-ပယ်ရှင်းပေးတော်မူ၏၊ အထ-ထိုအခါ၌၊
 ဘဂဝတာ ဧဝံ နိဟဋ္ဌဘတ္တေန သြဝဒိယမာနာနံ-ဆွမ်းခံမသွားရဘဲ
 ဆောင်ယူလာခဲ့သောဆွမ်းဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့ပြဆိုခဲ့သည်
 အတိုင်း ဆုံးမညွှန်ကြားအပ်ကုန်သော၊ နေသံ-ထိုရဟန်းတို့တွင်၊
 ဝပ္ပတ္တေရော-ဝပ္ပထေရ်သည်၊ ပါဠိပဒေဝသေ-ဝါဆိုလဆုတ် ၁-ရက်
 နေ၌၊ သောတာပန္နော အဟောသိ-သောတာပန်ဖြစ်တော်မူလေသည်။
 ဘဒ္ဒိယတ္တေရော-ဘဒ္ဒိယထေရ်သည်။ ဒုတိယာယံ-၂ရက်နေ၌၊
 မဟာနာမတ္တေရော-မဟာနာမ်ထေရ်သည်၊ တတိယာယံ- ၃-ရက်နေ၌၊
 အဿဖိတ္တေရော-အဿဖိထေရ်သည်၊ စတုတ္ထိယံ- ၄-ရက်နေ၌၊
 သောတာပန်ဖြစ်တော်မူလေသည်။ ပက္ခဿ ပန ပဉ္စမိယံ- လဆုတ်
 ၅-ရက်နေ၌မူကား၊ သဗ္ဗေဝ တေ-ထို ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်း ၅-ပါးလုံးတို့ကို

• ၄၅၂

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

ပင်လျှင်၊ ကေတော သန္နိပါတေတွာ-တပေါင်းတည်းစုဝေးစေ၍၊ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တံ-အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားကို၊ ကထေသိ-ဟောကြားတော်မူလေသည်။ သုတ္တပရိယောသာနေ-သုတ်တရား၏အဆုံး၌၊ သဗ္ဗေပိ-အားလုံးတို့ပင်၊ အရဟတ္တဖလေ-အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌဟိသု-တည်ကြလေကုန်ပြီ။

နာရုံနဲ့မဖြစ် အားထုတ်မှ ဖြစ်သည်

ဒါက ပါသရာသီသုတ်၏ အဖွင့်အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားတဲ့ စကားပါပဲ။ ဝိနည်းပါဠိနဲ့ သုတ်ပါဠိများမှာတော့ ၂-ပါးတစ်ရ ၂-ပါးတစ်ရပေါင်းပြီး အကျဉ်းပြတယ်။ အဋ္ဌကထာများမှာတော့ တစ်ပါးချင်း တစ်ရက်စီ သောတာပန်ဖြစ်ပုံကို အသေးစိတ်ခွဲပြတယ်။ ဒါလောက်ပဲ ကွဲပြားချက်ရှိပါတယ်။ တရားနာရုံမျှတွင်မဟုတ်ဘဲ တရားအားထုတ်ပြီးမှ သောတာပန်ဖြစ်ပုံ၊ ဆွမ်းခံတောင်မသွားဘဲ နေ့ရော ည၌ပါ မပြတ် အားထုတ်ပုံ၊ မြတ်စွာဘုရားကလည်း ဟောကြားပြုပြင်ပေးရန် ကျောင်းတိုက်ထဲမှာပင် အမြဲရှိနေပုံ-ဒီအချက်တွေကတော့ အားလုံး တညီတည်း တစ်မျိုးတည်းပါပဲ။ ဒါကြောင့် အရှင်ဝပ္ပဟာ လပြည့်နေ့ ည၌ဦးမှစ၍ အားထုတ်တယ်၊ လဆုတ် ၁-ရက်နေ့ကျမှ သောတာပန် ဖြစ်တယ်။ အဲဒါဟာ မြတ်စွာဘုရားဆုံးမညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း အားထုတ်လို့ သောတာပန်ဖြစ်တာပဲ၊ တရားနာရုံနဲ့ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး။ အရှင်ဘဒ္ဒိယက ၂-ရက်လောက်အားထုတ်ပြီး လဆုတ် ၂-ရက်နေ့ကျမှ သောတာပန်ဖြစ်တယ်။ အရှင်မဟာနာမ်က ၃-ရက်လောက်အားထုတ်ပြီး

လဆုတ် ၃-ရက်နေ့ကျမှ သောတာပန်ဖြစ်တယ်။ အရှင်အဿနိကတော့ ၄-ရက်လောက်အားထုတ်ပြီး လဆုတ် ၄-ရက်နေ့ကျမှ သောတာပန် ဖြစ်တယ်။ တရားနာရုံနဲ့ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားက ကြပ်ကြပ် မတ်မတ် ဆုံးမပြုပြင်ပေးတဲ့အတိုင်း ကြိုးကြိုးစားစား မပြတ်ရှုမှတ် ပွားများအားထုတ်ကြလို့ သောတာပန်ဖြစ်ကြတယ်ဆိုတာ အလွန်ပင် ထင်ရှားနေပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ အရှင်ဝပ္ပ အစရှိတဲ့ ပဉ္စဝဂ္ဂိ ရဟန်းတွေဟာ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မဟုတ်ကြပါဘူး။ ဘုရားအလောင်းတော် ဖွားမြင်တော် မူစက နိမိတ်လက္ခဏာဖတ်တဲ့ မင်းဆရာ ပုဏ္ဏားတော်တွေလို့လည်း ဆိုပါတယ်။ အချို့အဋ္ဌကာထာအရအားဖြင့် အဲဒီပုဏ္ဏားတော်တွေရဲ့ သားတွေလို့လည်း ဆိုပါတယ်။ ဘုရားအလောင်း ငယ်ရွယ်စဉ်ကပဲ သူတို့က တောထွက်ပြီး ရဟန်းပြုနေနှင့်ကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ထူးတွေလည်း ဖြစ်ကြပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့တရားကို သုတမယ အနေ အားဖြင့်ဆိုရင်တော့ အလွယ်တကူနဲ့ သိနားလည်နိုင်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ တရားနာရုံ သဘောကျရုံနဲ့သာ သောတာပန်ဖြစ်နိုင်တယ် ဆိုရင် အဲဒီ အရှင်ဝပ္ပစသည်တို့ဟာ ၁-ရက်၊ ၂-ရက်စသည် ခဲခဲယဉ်းယဉ်းအားထုတ်ဖို့ လိုမယ်မဟုတ်ပါဘူး။ မြတ်စွာဘုရားကလည်း သူတို့ကို ပင်ပန်းအောင်အားထုတ်ခိုင်းမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ တစ်ကြိမ် ဟောရုံနဲ့ သောတာပန်မဖြစ်သေးရင် ၂-ကြိမ်ထပ်ပြီး ဟောဖွယ်ရှိ ပါတယ်။ ၂-ကြိမ်နဲ့မဖြစ်သေးရင်လည်း ၃-ကြိမ် စသည်ဖြင့် ထပ်ထပ်ပြီး ဟောဖွယ်ရှိပါတယ်။ သို့ဖြစ်ပါလျက် အဲဒီလိုမဟောဘဲ ဘာကြောင့် တရားအားထုတ်ခိုင်းရသလဲဆိုတာ စဉ်းစားကြည့်သင့်ပါတယ်။ စဉ်းစား

ကြည်ရင် အားထုတ်မှ သောတာပန်ဖြစ်မည် နေယျုပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်တဲ့ အတွက် မြတ်စွာဘုရားက အားထုတ်ရန် ဆုံးမညွှန်ကြားတယ်ဆိုတာ ထင်ရှားပေါ်လာပါတယ်။

ဒါကြောင့် ယခုနေအခါမှာ “သောတာပန်ဖြစ်ရန်လောကီတော့ သမထဝိပဿနာကို အားထုတ်ဖို့မလိုဘူး၊ ဆရာပြောတဲ့အတိုင်း သဘောကျရင် သိနားလည်ရင် ကိစ္စပြီးတယ်”စသည်ဖြင့် သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာအလုပ်ကို အားမထုတ်ချင်အောင် ဝိတ်ပင်ဟောပြော နေတဲ့ဝါဒဟာ အခြေအမြစ်မရှိတဲ့ ဝါဒ၊ ပဋိပတ္တိသာသနာဗျက်ဝါဒပဲ ဆိုတာ ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲမှတ်ထားကြရမယ်။ “အဲဒီလိုဝါဒကို ယုံကြည် လိုက်နာနေရင်လည်း နိဗ္ဗာန်လမ်းပိတ်သွားမယ်”ဆိုတာကို စွဲစွဲမြဲမြဲ မှတ်ထားကြရမယ်။

အရှင်ဝပ္ပ စသည်တို့ အားထုတ်ပုံ

အရှင်ဝပ္ပ အစရှိတဲ့ ပဉ္စဝဂ္ဂ ၄-ပါးတို့ဟာ ဘယ်လိုအားထုတ် ကြပါသလဲဆိုရင် ဒီ ဓမ္မစကြာတရားထဲမှာ ဟောပြထားတဲ့အတိုင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မိမိတို့သန္တာန်မှာ ဖြစ်ပွားစေပြီး အားထုတ်ကြတာပေါ့။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားစေချင်ရင် မိမိသန္တာန်မှာ မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ မြင်မှု ကြားမှု အစရှိသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ခုက္ခသစ္စာတရားတွေကို ဝိုင်းခြားသိနိုင်အောင် မပြတ်ရှုနေရတယ် စသည်ဖြင့် ရှေးကအကျယ် ပြဆိုခဲ့တဲ့အတိုင်း ရှုမှတ်ပွားများအားထုတ်ကြကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။

ဖြစ်ဆဲ ရုပ်နာမ်ကို မပြတ်ရှုနေတဲ့ယောဂီမှာ ရှုခါစဆိုရင် ကာမ ဝိတက်အစရှိတဲ့ စိတ်ကူးကြံစည်မှု အရှုပ်တွေလည်း ဖြစ်တတ်သေးတာပဲ။

အထူးအားဖြင့် သုတများတဲ့သူတွေမှာ ဟုတ်မဟုတ် ဝေဖန်စဉ်းစားပြီး ယုံမှားမှု ဝိစိကိစ္ဆာတွေလည်း တချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အလွန်အကဲဖြစ်တတ်တယ်။ ထူးခြားတဲ့ အာရုံနိမိတ်တွေကိုမြင်ပြီး အထင်ကြီးတာတွေလည်း ဖြစ်တတ်တယ်။ တစ်စုံတစ်ယောက်က နားနားမှာ လာပြောနေသလို အထင်ရောက်နေတာလည်း ဖြစ်တတ်တယ်။ ထိုင်းမှိုင်းပျင်းချိပြီး စိတ်ဓာတ်ကျနေတာလည်း ဖြစ်တတ်တယ်။ သဒ္ဓါနှင့်ပညာ သမာဓိနှင့် ဝီရိယ စသည်တို့ မညီမျှတဲ့အတွက် တရားမတက်နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေတာလည်း တွေ့ရတတ်တယ်။ စူးစူးစိုက်စိုက်မရှုလို့ သမာဓိဉာဏ် မဖြစ်ဘဲ ရှိနေတာလည်း တွေ့ရတတ်တယ်။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်တဲ့ အခါကျတော့ အရောင်အလင်း ဝိတိ သုခ သတိ ဉာဏ်အထူး စသည်ကို တွေ့ရပြီး အထင်ကြီးတာကတော့ အများအားဖြင့် တွေ့ရတတ်တာပဲ။ အဲဒီလို ကမ္မဋ္ဌာန်း အညစ်အကြေး အရှုပ်အထွေးတွေကို တွေ့ရတဲ့အခါ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာက ရှင်းလင်းပြုပြင်ပေးဖို့လိုပါတယ်။ ပြုပြင်ပေးမည့် ဆရာမရှိရင် အကျိုးမဲ့ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အရှင်ဝပ္ပစသည်တို့ တရားအားထုတ်နေတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက ဆွမ်းခံတောင်မကြံဘဲ အသင့်စောင့်ပြီး ရှင်းလင်းပြုပြင်ပေးနေတာပါပဲ။

အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရားက ပြုပြင်ပေးတဲ့အတွက် အရှင်ဝပ္ပဟာ တစ်ရက်လောက်အားထုတ်ရုံနဲ့ သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်များကို ရသွားတယ်။ အဲဒီအခါ သစ္စာလေးပါးတရားကို ကိုယ်တိုင်တွေ့အားဖြင့် သိမြင်ရတဲ့အတွက် ဒိဋ္ဌဓမ္မအစရှိသော ဂုဏ်ထူးများနဲ့ ပြည့်စုံသွားတယ်။ ဒီလို တရားမှန်ကို ကိုယ်တိုင်တွေ့သိမြင်ရတော့ ဘုရားအဆုံးအမ သာသနာတော်နှင့်စပ်ပြီး ယုံမှားဖွယ်ကင်းသွားတယ်။ သာသနာနဲ့စပ်ပြီး ဘယ်သူက ဘယ်လိုပဲမေးမေး ဖြေရှင်းဖို့ရန် ကြောက်စရာမရှိတော့ဘူး။

• ၄၅၆

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

ရဲရင့်တယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားထံ ရဟန်းအဖြစ်ကို လျှောက်
တောင်းတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ဟေိဘိက္ခုဓေါပြီး ရဟန်းပြုပေးတော်
မူတယ်။

အရင်ဘဒ္ဒိယ အရင်မဟာနာမ် အရင်အဿဇိတို့လည်း
သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်များကိုရပြီးတော့ ယုံမှားကင်းလျက်
ရဲရင့်ခြင်းသို့ရောက်တဲ့အတွက် လဆုတ် ၂-ရက်၊ ၃-ရက်၊
၄-ရက်နေ့များမှာ အသီးသီး ရဟန်းအဖြစ်ကို လျှောက်တောင်းကြတယ်။
မြတ်စွာဘုရားက ဟေိဘိက္ခုဓေါတော်မူပြီး ရဟန်းပြုပေးတော်မူပါတယ်။

ဝါဆိုလဆုတ် ၅-ရက်နေ့မှာတော့ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတော်
အားလုံးကို စုဝေးစေပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက အနတ္တလက္ခဏသုတ်
တရားတော်ကို ဟောကြားတော်မူတယ်။ အဲဒီအခါမှာ တရားနာကြား
နေကြရင်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကိုရှုလျက် ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တရားတွေကို
ပွားစေသဖြင့် ငါးပါးလုံးပင် အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်သို့ရောက်တော်မူကြပြီး
ရဟန္တာဖြစ်တော်မူကြပါတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့်-

ဘုရားရှင်နှင့်တကွ ရဟန္တာဖြစ် ၆-ပါး

တေန ဓေါ ပန သမယေန ဆ လောကေ အရဟန္တာ
ဟောန္တိ-လို့ သံဂါယနာတင် အရှင်မြတ်များက ဝိနည်းမဟာဝဂ္ဂ
ပါဠိတော်မှာ မှတ်တမ်းတင်ထားတော်မူခဲ့ကြပါတယ်။

တေန ဓေါ ပန သမယေန-အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော်ကို
ဟောကြားတော်မူပြီးသော ထိုအခါ၌၊ လောကေ-လူ့ပြည်လောက၌၊
ဆ-မြတ်စွာဘုရားနှင့်တကွ ၆-ပါးကုန်သော၊ အရဟန္တာ-ရဟန္တာ

အရှင်မြတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ-မဖြစ်စဘူး အထူးဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိကြပါ သတည်းတဲ့။ အဲဒီ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်ကြီးများကို အာရုံပြုပူဇော် ပြီးတော့ ဒီ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီးကို အပြီးသတ်ကြရအောင် လိုက်ဆိုကြ။

လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၂၅၅၁-ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလဆုတ် ၅-ရက် နေ့က ဗာရာဏသီမြို့အနီး ဖိဂဒါဝုန်တောအရပ်၌ ကိလေသာကုန်ခန်း၍ ရဟန္တာဖြစ်လျက် သီတင်းသုံး စံနေတော်မူခဲ့ကြသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား နှင့်တကွ ပဉ္စဝဂ္ဂါငါးပါး ရဟန္တာအရှင်မြတ်များကို ဘုရားတပည့်တော် တို့သည် ရှိသေမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပူဇော်ကြပါ၏ အရှင်ဘုရား။

မဟာနိဂုံးချုပ် တရားသိမ်းပတ္ထနာ

၁၃၂၄-ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလကွယ်နေ့မှစ၍ နှောင်းတန်ခူး လပြည့်နေ့အထိ ရှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် အကျယ်ဖွင့်ပြ ဟောကြားခဲ့သော ဓမ္မစက္ကပ္ပပတ္ထနသုတ္တန်ခေါ် ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီးကို ရှိသေစွာနာယူ မှတ်သားကြရသော ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ကံစေတနာတို့၏ အစွမ်း အာနုဘော်ကြောင့် တရားနာပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂဟူသော လျော့လွန်းသော အဖိုအစွန်းနှင့် အတ္တကိလမဃာနုယောဂဟူသော တင်းလွန်းသောအဖိုအစွန်းတို့ကို ကြဉ်ရှောင်စွန့်ပယ်ကြပြီးလျှင် မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ် အလယ်လမ်းအကျင့်ဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားတို့ကို ဖြစ်ပွားစေသဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍သိခြင်းဟူသော ပရိညာပဋိဝေဝ ပရိညာဘိသမယကို လည်းကောင်း၊ သမုဒယသစ္စာကိုပယ်ခြင်းဟူသော ပဟာနပဋိဝေဝ

● ၄၅၈

မွေစကြာတရားတော်ကြီး

ပဟာနာဘိသမယကိုလည်းကောင်း၊ နိရောသေစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း
ဟူသော သစ္စိကိရိယာပဋိဝေဓ သစ္စိကိရိယာဘိသမယကိုလည်းကောင်း၊
မဂ္ဂသစ္စာကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပွားစေခြင်းဟူသော ဘာဝနာပဋိဝေဓ
ဘာဝနာဘိသမယကိုလည်းကောင်း ပြီးစေနိုင်ကြသည်ဖြစ်၍ ဆင်းရဲ
ခပ်သိမ်းငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်ကြပါစေ။

သာဓု...၊ သာဓု...၊ သာဓု...။

မွေစကြာတရားတော်ကြီး အဋ္ဌမပိုင်း ပြီးပြီ။

မွေစကြာတရားတော်ကြီး ဤတွင်ပြီးပြီ။

ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္ထနုခေါ်

ဓမ္မစကြာသုတ်ပါဠိတော်

(ဆဋ္ဌသံဂါယနာမူ)

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

(နိခေါ်း)•

ဝေဝံ မေ သုတံ။ ကေ သမယံ ဘဂဝါ ဗာရာဏသီယံ ဝိဟရတိ
ဣသိပတနော ဖိဂဒါယေ။ တဩ ခေါ ဘဂဝါ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ ဘိက္ခု။
အာမန္တေသိ-(၁)

(မမှီဝဲသင့်သော အပိုအစွန်း ၂-ပါး)•

ဒွေ၊ မေ ဘိက္ခုဝေ အန္တာ ပဗ္ဗဖိတေန န သေဝိတဗ္ဗာ။ ကတမေ
ဒွေ၊

ယော စာယံ ကာမေသု ကာမသုလ္လိကာနုယောဂေါ ဟိနော
ဂမ္မော ပေါထုဇ္ဇနိကော အနုရိယော အနုတ္တသံဟိတော။

ယော စာယံ အတ္တကိလမထာနုယောဂေါ ဒုက္ခော အနုရိယော
အနုတ္တသံဟိတော။ (၂)

• ဤသို့သော လက်သည်းကွင်းအတွင်းရှိ စာခေါင်းများသည် ယခုမှထည့်ခြင်းသာ
စာခေါင်းများ ဖြစ်ပါသည်။

(၁) ဤစာပိုဒ်အနက်ကို ဤတရားတော်ကြီးစာအုပ် စာမျက်နှာ ၄-၌ကြည့်ပါ။

(၂) အနက်ကို နှာ-၆၄၊ ၆၅၊ ၆၆ စသည်၌ ကြည့်ပါ။

၈ ၄၆၀

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

(မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါနှင့် ယင်း၏အကျိုး)

တော ခေါ် ဘိက္ခုဝေ ဥဘော အန္တေ အနုပဂ္ဂမ္မ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ စက္ခုကရဏံ ဉာဏကရဏံ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္ထဟိ။(၃)

ကတမာ စ သာ ဘိက္ခုဝေ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ စက္ခုကရဏံ ဉာဏကရဏံ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္ထတိ။

အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌဂီကော မဂ္ဂေါ။ သေယျထိဒံ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တော သမ္မာအာဇီဝေါ သမ္မာဝါယာမော သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိ။

အယံ ခေါ် သာ ဘိက္ခုဝေ မဇ္ဈိမာပဋိပဒါ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ စက္ခုကရဏံ ဉာဏကရဏံ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္ထတိ။ (၄)

(ဒုက္ခသစ္စာ)

ဣဒံ ခေါ် ပန ဘိက္ခုဝေ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ၊

ဇာတိပိ ဒုက္ခာ၊ ဇရာပိ ဒုက္ခာ၊ (ဗျာဓိပိ ဒုက္ခော)*

(၃) အနက်ကို နှာ-၆၈၆၉၊ ၁၁၅ စသည်၌ကြည့်ပါ။

(၄) အနက်ကို နှာ-၁၂၆၊ ၁၂၇၊ ၁၂၉ စသည်၌ ကြည့်ပါ။

* ဤလက်သည်းကွင်းအတွင်းရှိ ပါဠိသည် သစ္စနိဒ္ဒေသ ပါဠိတို့၌မရှိ။ အဋ္ဌကထာ အဖွင့်လည်းမရှိ။

မရဏသို့ ဒုက္ခံ၊ ()* အပ္ပိယေဟိ သမ္ပယောဂေါ
 ဒုက္ခော၊ ပိယေဟိ ပိပ္ပယောဂေါ ဒုက္ခော၊ ယဗ္ဗိန္ဒြိယံ န လဘတိ တဗ္ဗိ
 ဒုက္ခံ၊ သံခိတ္တေန ပဉ္စုပ္ပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ။ (၅)

(သမုဒယသစ္စာ)

ဣဒံ ခေါ ပန ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခသမုဒယံ အရိယသစ္စံ၊
 ယာ၊ ယံ တဏှာ ပေါနောဗ္ဗဝိကာ နန္တိရာဂသဟဂတာ
 တတြတတြာဘိနန္တိနီ။ သေယျထိဒံ၊ ကာမတဏှာ ဘဝတဏှာ
 ပိဘဝတဏှာ။(၆)

(နိရောဓသစ္စာ)*

ဣဒံ ခေါ ပန ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခနိရောဓံ အရိယသစ္စံ၊ ယော
 တဿာယေဝ တဏှာယ အသေသဝိရာဂနိရောဓော စာဂေါ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ
 မုတ္တိ အနာလယော။ (၇)

♦ ဤလက်သည်းကွင်းအရာတွင် သစ္စနိဒ္ဒေသပါဠိတို့၌ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ
 ဒေါမနဿု- ပါယာသာဝိ ဒုက္ခာ-ဟူသော ပါဠိရှိ၏။

- (၅) အနက်ကို နှာ-၁၉၀ ၌ ကြည့်ပါ။
 + ယိုးဒယားမှ ကမ္ဘောဒီးယားမှတို့၌ ဒုက္ခသမုဒယောဟု ရှိ၏။
 (၆) အနက်ကို နှာ-၂၄၂ ၌ ကြည့်ပါ။
 * ယိုးဒယားမှ ကမ္ဘောဒီးယားမှတို့၌ ဒုက္ခနိရောဓောဟု ရှိ၏။
 (၇) အနက်ကို နှာ-၃၀၈ ၌ ကြည့်ပါ။

• ၄၆၂

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

(မဂ္ဂသစ္စာ)

ဣဒံ ခေါ ပန ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခနိရောဂေါပိနိ ပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ၊
အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌဂီကော မဂ္ဂေါ။ သေယျထိဒံ၊ သမ္မာဖိဋ္ဌိ
သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တော သမ္မာအာရိယေါ သမ္မာ-
ဝါယာမော သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိ။ (၈)

(ဒုက္ခသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်)

“ဣဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စ”န္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနုဓဿု
တေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ၊ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ
ဥဒပါဒိ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ။ (၉)

(ဒုက္ခသစ္စာ၌ ကိစ္စဉာဏ်)

“တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ ပရိညေယျ”န္တိ မေ ဘိက္ခဝေ
ပုဗ္ဗေ အနုဓဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ။ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊
ပညာ ဥဒပါဒိ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ။ (၁၀)

(၈) အနက်ကို ၈-၃၁၉ ကို၌ ကြည့်ပါ။

(၉) အနက်ကို ၈-၃၅၂ ၌ ကြည့်ပါ။

(၁၀) အနက်ကို ၈-၃၆၁ ၌ ကြည့်ပါ။

(ဒုက္ခသစ္စာ၌ ကတဉာဏ်)

“တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ ပရိညာတ”န္တိ ဝေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥပပါဒိ၊ ဉာဏံ ဥပပါဒိ၊ ပညာ ဥပပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥပပါဒိ၊ အာလောကော ဥပပါဒိ။ (၁၁)

(သမုဒယသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်)

“ဣဒံ ဒုက္ခသမုဒယံ+အရိယသစ္စ”န္တိ ဝေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥပပါဒိ၊ ဉာဏံ ဥပပါဒိ၊ ပညာ ဥပပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥပပါဒိ၊ အာလောကော ဥပပါဒိ။ (၁၂)

(သမုဒယသစ္စာ၌ ကိစ္စဉာဏ်)

“တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခသမုဒယံ* အရိယသစ္စံ ပဟာတဗ္ဗ”န္တိ ဝေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥပပါဒိ၊ ဉာဏံ ဥပပါဒိ၊ ပညာ ဥပပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥပပါဒိ၊ အာလောကော ဥပပါဒိ။ (၁၃)

(၁၁) အနက်ကို နှာ-၃၆၅ ၌ ကြည့်ပါ။

+ ယိုးဒယားမူ ကမ္မောဒီးယားမူတို့၌ ဒုက္ခသမုဒယောဟု ရှိ၏။

(၁၂) အနက်ကို နှာ-၃၇၅ ၌ ကြည့်ပါ။

(၁၃) အနက်ကို နှာ-၃၇၅ ၌ ကြည့်ပါ။

• ယိုးဒယားမူ ကမ္မောဒီးယားမူတို့၌ ဒုက္ခသမုဒယောဟု ရှိ၏။

• ၄၆၄

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

(သမုဒယသစ္စာ၌ ကတဉာဏ်)

“တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခသမုဒယံ* အရိယသစ္စံ ပဟိန”န္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ၊ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ။(၁၄)

(နိရောဓသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်)

“ဣဒံ ဒုက္ခနိရောဓံ* အရိယသစ္စ”န္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ၊ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ။(၁၅)

(နိရောဓသစ္စာ၌ ကိစ္စဉာဏ်)

“တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခနိရောဓံ* အရိယသစ္စံ သန္တိကာတဗ္ဗ”န္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ၊ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ။(၁၆)

(၁၄) အနက်ကို နှာ-၃၈၂ ၌ ကြည့်ပါ။

* ယိုးဒယားမူ ကမ္မောဒီးယားမူတို့၌ ဒုက္ခနိရောဓတေဟု ရှိ၏။

(၁၅) အနက်ကို နှာ-၃၈၄ ၌ ကြည့်ပါ။

(၁၆) အနက်ကို နှာ-၃၈၅ ၌ ကြည့်ပါ။

(နိရောဓသမ္ဘာ၌ ကတဉာဏ်)

“တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခနိရောဓံ* အရိယသစ္စံ သမ္ဘိကတ”န္တိ
မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ၊ ဉာဏံ
ဥဒပါဒိ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ။(၁၇)

(မဂ္ဂသမ္ဘာ၌ သစ္စဉာဏ်)

“ဣဒံ ဒုက္ခနိရောဓဂေါဓိနီ ပဋိပဒါ အရိယသစ္စ”န္တိ မေ ဘိက္ခဝေ
ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ၊ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ပညာ
ဥဒပါဒိ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ။ (၁၈)

(မဂ္ဂသမ္ဘာ၌ ကိစ္စဉာဏ်)

“တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခနိရောဓဂေါဓိနီ ပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ
ဘာဝေတဗ္ဗ”န္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနုနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု
ဥဒပါဒိ၊ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊ အာလောကော
ဥဒပါဒိ။ (၁၉)

(၁၇) အနက်ကို နှာ-၃၈၇ ၌ ကြည့်ပါ။

(၁၈) အနက်ကို နှာ-၃၈၈ ၌ ကြည့်ပါ။

(၁၉) အနက်ကို နှာ-၃၉၁ ၌ ကြည့်ပါ။

(မဂ္ဂသစ္စာ၌ ကတဉာဏ်)

“ကံ ခေါ် ပနိဒံ ဒုက္ခနိရောဂေါပိနိ ပဋိပဒါ အဓိယသစ္စံ ဘာဝိတ”န္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနုဓသုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခု ဥဒပါဒိ၊ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊ ပညာ ဥဒပါဒိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ၊ အာလောကော ဥဒပါဒိ။ (၂၀)

(ဘုရားအဖြစ် ဝန်ခံတော်မူခဲ့သေးပုံ)

ယာဝကီဝ္တ မေ ဘိက္ခဝေ ဣမေသု စတူသု အဓိယသစ္စေသု ဧဝံ တိပရိဝဋ္ဌံ ဒွါဒသာကာရံ ယထာဘူတ ဉာဏဒဿနံ န သုဝိသုဒ္ဓံ အဟောသိ၊

နေဝ တာဝါဟံ ဘိက္ခဝေ သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဿမဏဗြဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ “အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိ ပစ္စညာသိ။(၂၁)

(ဘုရားအဖြစ် ဝန်ခံတော်မူပုံ)

ယတော စ ခေါ မေ ဘိက္ခဝေ ဣမေသု စတူသု အဓိယ သစ္စေသု ဧဝံ တိပရိဝဋ္ဌံ ဒွါဒသာကာရံ ယထာဘူတံ ဉာဏဒဿနံ သုဝိသုဒ္ဓံ အဟောသိ။

အထာဟံ ဘိက္ခဝေ သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ၊ သဿမဏဗြဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ “အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိ ပစ္စညာသိ။(၂၂)

(နိဂုံးချုပ် စကားတော်)

ဉာဏ်ပညာ ပန မေ ဒဿနံ ဥပပါဒီ၊ အကုပ္ပါ မေ ဝိပုတ္တိ
အယမန္တိမာ တတိ၊ နတ္ထိ ဝါနိ ပုနန္တဝေတိ။(၂၃)

(သံဂါယနာ မှတ်တမ်း)

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ၊ အတ္တမနာ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခု၊ ဘဂဝတော
ဘာသိတံ အဘိနန္ဒန္တိ။(၂၄)

(အရှင်ကောဏ္ဍည တရားထူးရပုံ)

ဣမသ္မိံ စ ပန ဝေယျာကရဏသ္မိံ ဘညမာနေ အာယသ္မတော
ကောဏ္ဍညဿ ဝိရဝံ ဝိတမလံ မ္ပေဝက္ခံ၊ ဥပပါဒီ “ယံကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ၊
သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ”န္တိ။(၂၅)

-
- (၂၀) အနက်ကို နှာ-၃၉၅ နှ် ကြည့်ပါ။
 - (၂၁) အနက်ကို နှာ-၄၀၀ နှ် ကြည့်ပါ။
 - (၂၂) အနက်ကို နှာ-၄၀၆ နှ် ကြည့်ပါ။
 - (၂၃) အနက်ကို နှာ-၄၀၈ နှ် ကြည့်ပါ။
 - (၂၄) အနက်ကို နှာ-၄၀၆ နှ် ကြည့်ပါ။
 - (၂၅) အနက်ကို နှာ-၄၁၀ နှ် ကြည့်ပါ။

(နတ်ဗြဟ္မာတို့ ကောင်းချီးပေးပုံ)

ပဝတ္တိတေ စ ပန ဘဂဝတာ ဓမ္မစက္ကေ ဘုမ္မာ ဒေဝါ သဒ္ဓမနုဿာဝေသုံ “ဧဝံ ဘဂဝတာ ဗာရာဏသီယံ ဣသိပတနေ ဖိဂဒါယေ အနတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မာနာ ဝါ ကေနစိ ဝါ လောကသ္မိ”န္တိ။

ဘုမ္မာနံ ဒေဝါနံ သဒ္ဓံ သုတွာ စာတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝါ သဒ္ဓမနုဿာဝေသုံ “တေ ဘဂဝတာ ဗာရာဏသီယံ ဣသိပတနေ ဖိဂဒါယေ အနတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မာနာ ဝါ ကေနစိ ဝါ လောကသ္မိ”န္တိ။

စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဒေဝါနံ သဒ္ဓံ သုတွာ တာဝတိံသာ ဒေဝါ။ပ။ ယာမာ ဒေဝါ။ပ။ တုသိတာ ဒေဝါ။ပ။ နိမ္မာနရတီ ဒေဝါ။ပ။ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိ ဒေဝါ။ပ။ ဗြဟ္မကာယိကာ ဒေဝါ သဒ္ဓမနုဿာဝေသုံ “တေ ဘဂဝတာ ဗာရာဏသီယံ ဣသိပတနေ ဖိဂဒါယေ အနတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မာနာ ဝါ ကေနစိ ဝါ လောကသ္မိ”န္တိ။

ဣတိဟ တေန ခဏေန (တေန လယေန)* တေန မုဟုတ္တေန ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ သဒ္ဓေါ အဗ္ဗုဂ္ဂန္တိ။(၂၆)

* ဤလက်သည်းကွင်းအတွင်းရှိ ပါဠိသည် နိဝိင်ခြားမှုတို့၌ မရှိ။

(၂၆) ဤစာပိုဒ်အနက်ကို နာ-၄၂၈ ၌ ကြည့်ပါ။

မြင်လျင်လှုပ်ခြင်း၊ အရောင်အလင်းဖြစ်ပေါ်ခြင်း ၄၆၉

(ခမြဲလျှင်လှုပ်ခြင်း၊ အရောင်အလင်းဖြစ်ပေါ်ခြင်း)

အယဉ္ဇ ဒသသဟသီလောကဓာတု သင်္ကပ္ပိ သမ္ပကမ္ပိ သမ္ပဝေဓိ၊
အပ္ပမာဏော စ ဥဠာရော ဩဘာသော လောကေ ပါတုရဟောသီ
အတိက္ကမ္မ ဒေဝိနံ ဒေဝိနုဘာဝန္တိ။ (၂၇)

(မြတ်စွာဘုရား ဥဒါန်းကျူးတော်မူပုံ)

အထ ခေါ် ဘဂဝါ ကူမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ “အညာသီ ဝတ
ဘော ကောဏ္ဍညော၊ အညာသီ ဝတ ဘော ကောဏ္ဍညော”တိ။
ကူတိ ဟိဒံ အာယသ္မတော ကောဏ္ဍညဿ “အညာသီ ကောဏ္ဍညော”
တွေဝ နာမံ အဟောသီတိ။ (၂၈)

(အရှင်ကောဏ္ဍည ရဟန်းအဖြစ် လျှောက်တောင်းပုံ)

အထ ခေါ် အာယသ္မာ အညာသီကောဏ္ဍညော ဒိဋ္ဌဓမ္မော
ပတ္တဓမ္မော ဝိဒိတဓမ္မော ပရိယောဂါဋ္ဌဓမ္မော တိဏ္ဍဝိစိကိစ္ဆော ဝိဂတ
ကထံကထော ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော အပရပ္ပစ္စယော သတ္တုသာသနေ
ဘဂဝန္တံ တေဒဝေါစ-

(၂၇) အနက်ကို နာ-၄၃၁ ၌ ကြည့်ပါ။

(၂၈) အနက်ကို နာ -၄၃၂ ၌ ကြည့်ပါ။ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်အလို ဤတွင်
ဓမ္မကြောသုတ် ပြီးဆုံးသည်။

• ၄၇၀

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

“လဘောယျာဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗန္တံ၊ လဘောယျံ ဥပသမ္ပဓ”န္တိ။(၂၉)

(ဧဟိဇိက္ခု၊ ရဟန်းဖြစ်ပုံ)

“ဧဟိ ဘိက္ခု”တိ ဘဂဝါ အဝေါစ “သွာက္ခာတော ဓမ္မော၊ ဓရ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ”တိ။
သာဝ တဿ အာယသ္မတော ဥပသမ္ပဒါ အဟောသီတိ။(၃၀)

ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္ထနသုတ္တံ နိဗ္ဗိတံ

(၂၉) အနက်ကို ၅၁-၄၃၄ ခု ကြည့်ပါ။ ဤအပိုဒ်နှင့် နောက်တစ်ပိုဒ်မှာ ပီနည်း၊ မဟာဝါနံပြုဆိုထားသောကော၊ ဖြစ်သည်။
(၃၀) ဤအပိုဒ်အနက်ကို ၅၁-၄၄၃ ခု ကြည့်ပါ။

